

Magoma: Bible for 1 John, 1 Kings, 1 Peter, 1 Thessalonians, 2 John, 2 Peter, 2 Samuel, 2 Thessalonians, 3 John, Colossians, Deuteronomy, Ecclesiastes, Habakkuk, Hebrews, Hosea, John, Jude, Luke, Malachi, Mark, Nahum, Obadiah, Philemon, Romans, Titus, Zephaniah

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

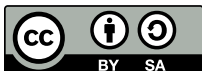
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Deuteronomy

Chapter 1

¹Aga gumamenyu gago u musa ajovile kuva Israeli vooni pamwambo pa lukove [palungalangala palujagala] lwa Yordani, pa luvende ulwa malenga ulwa Yordani pakyanya pa suph pagati pa parani, Topheli, labani, Hezerothi, ne dizahab. ²Luugendo lwa majuva. kumi na moja ukuhuma ku Horabu ukugendela ku njela eya kyamba ekya seir ukuluta ku kadeshi Barnea. ³Yahumile mu mwaka ugwane, umweji ugwa kumi na moja, elijuva elya kwanda eya mweji, musa ajovile kuvanu ava israeli, akavavula goni gala u [Yahwe] untwa gago aleku lagela ukuhumana navene. ⁴Eye yale munu u Yahwe amwovukile sihoni umfalme [Untwa] uva amoria, yuywa atamaga ku Heshiboni na ogi ufalme [Untwa] uva Bashani, Yuywa atamaga ku Ashitarothi eya adrei. ⁵Pa mwambo pa Yordani, Mnkelonga [mnkepanga] ekya moabu, musa alyandile ukupolesya nu kulengesanya aga naokujova, ⁶Untwa Ngoluve veetu, ajuvile noofwe okwa ku Horebu, ajovile akata utamile ufwene pa fyamba fya kelunga [kepanga] eke. ⁷Syetuka utengule [wande] ulugendo lwako kange ulutage munkelunga ekya mufyamba fya Amorites, kange na ku fipanga fyoni pipi no luvende lwa logasi [malenga] ga Yordani, pa kelonga ekya fyamba na mavende ga paasi, ukwa ku vegev, ne mbwani ekelunga kya wakanani, naokwa ku Lebanoni kutali no lugasi [na malenga] ulovaha ulwa Euphratesi. ⁸Lolaga, negavile ekelonga, kanongwa yaako lutaga mugati no kutavela ekelunga kekyo uyahwe [untwa] aiyegile kuvataye vako, ibrahimu, isaka na Yakobo akavapa ne kepapo kyavo pongela kuvene. ⁹Najovile nuuve kwu nseke ugwa nekajova, saniwesya [sanevaghile] ukuku papa yune ne mwene. ¹⁰Uyahwe unguluve vako akwongele hije, no kulola, elelo uvile kepuga kya nondwe kukyanya. ¹¹Uyahwe itangela, unguluve vava taye vako, ukukuvomba [ukukuveka] uveve mara alfu moja napakyanya vano ule, nu kukusaya, ndovo akufingile. ¹²Poope yiivandakeki une nemwene ukupemba emijigo gijaako, ifibina [emijigo] fyako, ne emisota ni gyako? ¹³Uvatole avagosi avanyaluhala [avanya lisima], avagosi avamanyi, na vagosi avanya lugendo ulononu ukuhuma kufivombuko fyoni, nikuva veka ukuva mitwe pakyanya palyumwe. ¹⁴Mwalesyetulile nokujova, elimenyu lelyo wa jovile elinonu kulyofwe ukovomba. ¹⁵Ulwakuva natolile emitwe gya fivombuko fyenyu, avagosi avanyaluhala [avanyalisima] na vagosi avanya lugendo ulononu na nava vekile ukuva mitwe pakyanya palyumwe, unyamaka ku elfu, unyamaka ku hamsini, unyamaka ku kumi avalendeleli ekevomboko ne kevumbuko. ¹⁶Navalagile avalamuji venyu kunseke ugwa no kujova, poleheja ing'aniko ja valukololwenyo, na muhege mmbwayetiwele inyangati mundokolo no loko lo lwavo, nu hesya yuywa alipaninie nave. ¹⁷Sayamwivonesya ukomwemela kovevoni mumisotani [ngofyo] ya mwipulike [amadebe] na mavaha kange. saya mwidwada kumiho [kukyeni] ku munu, ulwakuva uvuhegi wa Nguluve. Emisotani [ingofyo] gegyo miipala kulumwe, yamko nwalela unene, na yune nelagepole heja. ¹⁸Na valagile unseke gula amamenyu goni agayakya mwivomba. ¹⁹Twa gendile ukuhuma ko Herebu no kugenda ukugendele ko lukove [lojagala] lola ulovaha lwo ani kange ludwaja lelyo mwalewene, munjela yetu yeyoyilote enkelunga [enkepanga] ekya mufyamba ukwa ku Amorites, nduvo Yahwe unguluve vetu atulagile ufwe, kange twaijile kukadesh eya Bamea. ²⁰Na vavolile, munjile kukelunga ekya mufyamba ekya Amorites, yeyo uyahwe unguluve vetu atupile ufwe. ²¹Lola, Yahwe, [untwa] unguluve venyo vyave kile ekelunga kuvulongolo kulumwe, luta kukyanya, muyehale ndovu untwa [Yahwe], unguluve va vataye venyu, ve amalile ajovile nomwe, mula dwadaga wala nokupeka [ukwelekelwa]. ²²Kela yumo ywe aijile kulumwe no kujova, po tusuhe avanu kuvulongolo kulyufwe, povetaye ukololesania ekelunga [ekepanga] ku nongwa yeetu, no kutohovokela [ukutusyekele, ufwelelelimenyu ukukongana ne njela eya kwiye twovokele. no kuhumana na mmbujenge vuvwa ya tu kwingila. ²³Uvujovi uwa walesayile unene, navatolile ava anu kumi na mbili ukuhuma kulumwe, umunu yumo ukohuma kela ke vumbuko. ²⁴Va syetwike no kulota pakyanya pa kelunga ekenyafyamba, ukufika mu ndovende ulwa Esheol no kuvomba uvololesania uwa iigati. ²⁵Vatolile fininie ifya mbeyu eya kelonga kya pasi mumavoko gavo nu kutwala kulyofwe, kange vatwalile elimenyu no kujova, E kelunga [ekepanga] kenonu keekyo Uyahwe unguluve veetu ikotupa ufwe. ²⁶Mukaale mwabelile ukwovukela, poope mwagwile kulwedeko ulwa Yahwe unguluve veenyu. ²⁷Mwakutile mumeve genyu no kujova, ulwakuva uyahwe [Yehova] atukalalile ufwe ulwakuva atutulile [atuhumije] munkelunga ekya mumisri, ukohega mumavoko ga va Amorites kukutwaja. ²⁸Tulute kwiye leno? Avalokolo veetu vavekile inumbula jeetu ukuyenga, ukujova, Avanu avo vavaha, kange vatali ukulute lela kulyufwe, uvujenge wavo vuvaha kange vakangije [vukangaje] ukuluta ku kyanya, uko lotelala kogoni, tuvawene avana va Anakim ukwa. ²⁹Po nekajovile navo, muleke ukudwaji wa wala mleke ukuva dwada. ³⁰Yehova unguluve venyu, yuywa iluta kuvulongolo kulumwe, ikuvalwela, ndavogoni gago avombile kujili yetu ukwa ku misri kuvulongolo kumiho genu. ³¹Na kange mundokove ulwakuva vemumbwene u Yahwe unguluve venyu

munu ava papile [avapembile] , nduvu munu umwa ipapela umwana va mwene, kwa kwaani [kwosa] kukwa mwalutile mmpaka okufika apa.³²Pasigile [pakale] na lenga elimenyu ele sa mwedeke uyahwe unguluve venyu.³³Uvealutile kuvolongolo kulwumwe mu njela murikolonda ekyalo [ekelunga] kojili yeenu apakuveka engambi [ulweve] , pa mwoto ugwa pakelo pamavengo. [mafunde] aga pa musi.³⁴Yahwe [Yehova] apulike eliju lya mamenyu genyo kange avipile [akalile] aleyegile kange no kujova. ³⁵Yayelweli vasipali noomo ya ava avanu ava kepapo eke eketula nongwa yavilola ekelunga [ekepanga] ekenonu kekyo naleyegile ukuvapa ava koko [ava papa] vavo. ³⁶Ukosigala ukalebu umwana va Jephuneeli umwene aikoyevona. Umwene yaninku pae kelunga [ekepanga] kekyo akatalile ukokekanya, na vaana va mwene, ulwakuva alinkongile uyahwe [Yehova] mmbwa yelweli.³⁷Kange U yahwe [Yehova] aleng'alalile [alembipile] unene kujili yenu, ukujova Na yuve kange sayawikwingela ukwa. ³⁸Yoshua umwana va Nuhu, yuywa emile kuvolongolo kulyuve, umwene aikwingila, impe enumbula, ulwakuva umwene aikuvalongoja ya ivanya israeli kuvoleshi [Vohale] Ukulotelela pagooni.³⁹Gooni ka gooni, avana venyu avadebe vavo mwajolive yaviva vakovelwa, vavo elelo valevovole uvumanyi uvonona pamo uvovivi yavikwingela mugati ukwo. Avene yanikuvapa ekelunga ekyo, kange vikokelesi [viko kehala]. ⁴⁰Poope umwemwe, musyetoke [mpendoke] mwande enjela ukoluta ko lukove [kulujaga] no kovambaduka enjela eya konyarija eya mianzi.⁴¹Po apo mwalesyetulile kange no kujova kulyune, tutulile enongwa kwa ntwā, [Yahwe], Yatwilota pa kyanya no kutovana, [ukolwa] Yatukonga goni gago untwa ungolove veetu atulagile ufweuwe ukovomba, kela muunu mumwene avekila ingoha ija ligoha [wiite] kange mwaesavanyije [mwa esya ndalile] ukwuvokela ekelunga ekya mufyamba. ⁴²Untwa [Yahwe] ajovile nune, vavole, mleke ukwovokela kange no kutovana [ukolwa] ulwakuva saniva paninie numwe, kange mutoliwa [mwilemwa] kange no ndogu.⁴³Najovile numwe ko njila eye, poope sa mwa moleheje, twa lulekile ulalagelo ulwa ntwā [Yahwe], mwale na matingo kange mwaovokile ekelunga ekya mufyamba. ⁴⁴Poope Amorites, Yeyo vatamaga enkelunga ekya ekya mufyamba, vahumile umwemwe nukuva vanga ukuta njoki, no kuvatova paasi ukwa ku seir , kuvutale wita ku Nonnah.⁴⁵Muvuye no kelela kumiho ga Ntwā, pope untwa [Yahwe] sa avapoleheje amaju gaavo, sa kale novujingaheji kulwume. ⁴⁶Ulwakuva mwajige [mwasigile] ko kadeshi amajova gooni [goosa], amajuva gooni mwajige.

Chapter 2

¹Po twasyetwike kange no kutengula enjela ukaluta kolokuve [uyagala] ko njela eya ko nyanja eya milanzi [milanji], ndovo untwa ajovile nonu, twalutile tuka jongo la ekyamba ekyaseir komajuvu go miingi. ²Untwa [Yahwe] ajovile nune, ukujav,. ³Mujongolile ekyamba eke unseke intale, nsyetuke kongutu eya kunena. ⁴Valagele avanu, no kojova, " Yamwigenda ukogendela kolupake [ulofingo] ulwa valo kololwenyo, avanke papo ekyase Esau, vavo vitama ko seir yavi ko va dwada umwemwe. po mbijage vajinga efu. ⁵Mleke ukulwa navo, ulwakuva sayanikuvapa ekelunga kyokiyoni ekyavo, hata [ndeli] pasipali hata ifyako kwelanila ulwayo ulwa nkelunde ukukanya ulwa kuva vene mpile u esau ekyamba ekyaseir yive vulesi [vuhale]. ⁶Yamwigola ekyakula [ifinu] ukuhuma kuvene ni ndalama, po mlijage, kange ya mwigula amalenga ukohume koveneni ndalama, po munywijage. Ulwa kuva. ⁷Untwa ungolove venye avasayile kombombo eya mavoko genyu, alumanyile ukugenda kwenyu ukugendela kulukove [lujagala] ulu uluvaha. ku miaka ege arobaini untwa ungolove venyu avile paninie [pamo pene] numwe, kange sa mpehamikwe kyokiyoni. ⁸Po twagendile pipi na valokolo lweta ava kepapo ekyase Esau, vavo vitama ku seir, kutali nu nsewo ugwa Arabah, ukuhuma ku elathi, kange ukuhuma ku ezior Geber. kange twasyetwike tukegendela pipi no lukove ulwa moabu. ⁹Untwa [Yahwe] alimbulile unene, uleke ukuyetamia e moabu, kange uleke ukolwa navo mu ndigoha. ulwakuva sayanikoko pa ekelunga kya mwene yeve vuhale vwako [vulesi], ulwakuva nevapile ava Ari avakepapo ekyase loti, ukuva vuhale vwavo. ¹⁰[Pavotengolelo vatamaga ava waemi, avanu wite va vaha, viingi [vadegile, vame mile], kange vatali wite vu waanaki,. ¹¹Koope ava visageliwa ukova Rephaimu, ndava waanaki, poope ava wamoabi vikwelangiwa waemi. ¹²Wahori voope vatamile apo kuvutengo lelo ka seiri, poope ekepapo ekyase Esau kya va kongile. vava nangile ukuhuma kuvulongolo kuvene kange no kutama munkelunga kyavo, ndovo ava israeli vuvwa vavombile kokelunga ekyase vuhale wa vene vuvwa untwa [Yahwe] avapile. ¹³Leno inamuka kange oluute kokagasi [kokalenga] aka zeredi, " potwaluti kokagasi [kokalenga] aka zeredi. ¹⁴Leno ukuhuma elijuvu upotwa ijile ukuhuma ko kadeshi barnea mpaka twa lowike akalenga aka zeredi, giale miaka [ifye ka ifyenjo] thelathini na nane. vu yale kunseke gula ekepapo kyooni kya vaanuvavo va ede hanaga ukolwe [ukotovana] vahegile ko vaanuvu, ndovu untwa aeyegile kuvene. ¹⁵Kogooni gala. ekevoko ekyase ntwakya kensana nekepaapo ekyase ili ukowesya uko yaja ukuhuma kavaanu mpaka vavile vahegile. ¹⁶Po Ya homile, vo onseke avanu vooni vavo vale vanonu ukulwa [ukutovane] vavile vafwile, kange nokoyaganika [ukwaga] mugati mbayavo avaranu, . ¹⁷Po untwa [Yahwe] ajovile none, akujova,. ¹⁸Elelo mwilovoka ko Ari, kulupaka [ulofigo] ulwa moabu. ¹⁹Unseke ugoyakamwifike vupipi kange no kuhegelela ko vaanuvu ava Ammoni, mleke ukuvagataja lomo ukotovana [ukolwa] navo, ulwakova sanikuvapa ekelunga kyooni ekyase vaanuvu nealile nivapile ekepaapo ekyase lutu ndovu lesi [vuhale]. ²⁰[Eyo kange yasagiwe ukuva kelunga ekyase Rephaimu. warephaimu va tamaga apo pavotengolelo poope wammonites vike langiwa va Zamzummim. ²¹Vaanuvu wite vavaha, viingi, kange vatali wite ve Anakim poope untwa ava nangile kovolonjolo kova wa mmonites kange avakongile no kutama mu nkelunga kyavo. ²²Untwa [Yahwe] oyu avambile kange kuvanu va Esau vavo vitame ko seiri, uloaajije ava Hori okohega kuvulongolo ku vene, na ekepaapo ekyase Esau kya vakangile kange valenkutama ankelunga kyavo mpaka leno. ²³Na waavi vavovatamaga, mufipanga ifya mbulali mu Gaza, wakaftori, vavo vihomana nava kaftori, vava ajije no kutama mu nkelunga kyavo. ²⁴Leno winuke, ulote enjela yako kange ulovoke ulosisi [ulovonde] ulwa Amoni. lola nekupile mukevoko kyako esiho ni eya Amorite, afalme uva Heshbon, kange ne kelonga kyamwene, tengula ukuyehala no kutovana [ukulwa] nave mundigoha. ²⁵Elelo nitengula okoveka uvudwaji na masaage geenyu kuvanu vavo vale paasi pa [lumuli] mausi yooni, yavipolekaga imola jeenu ijiji ya umwemwe kange ya vitetemaga no kuva no votolwe novo fumbwe wenyu. ²⁶Nasuhile avavanda ukuhuma kolokuve [wojagala] ulwa kedemothi ukololela kosihoni, untwa uva koleshibon, paninie na mamenyu aga talalali [lutengano] ukujova. ²⁷Uki negende munkelunga kyako, yanigenda musevo [enjela] umbaha, sa yanisyetuhana kokevoko ekyakndya na kekyase hege. ²⁸Yamkongojehaja unene ekyakulya [ifinu] kwu ndalama, po yanelijage, iime amalenga kwu ndalamo, po nenywijage, ne mwene undu husu [unyavole] negendele kwu malunde gaanyo,. ²⁹Lenga ekepaapa ekyase Esau vavo vitamako seiri, kange ko moabu vavo vitama ko Ari, vaavombile kulijune, mpaka tulovoke ko Yordani mugati nkelunga kekyo untwa ungolove veetu ikoto pa ufwekwe. ³⁰Poope o sihon, untwa uva Heshbon, ale leke ukotwavula ukogendela komwene ulwakova untwa ungolove veenyu alluvekile lokafu ulohala lwa mwene kange ukoveka enumbula ya mwene ukuva nyalukani, povetanye ukolotelela komaka ga mwene, yeoyo vya vombile elelo. ³¹Untwa aajovile kolyune, "lola, netengwile ukomwokola usihoni ne kelunga kya mwene komiho kolyuve [kovolongolo], ukotengula ukohala [uvolesi], po nevengelile mwetange ukohala ekelunga kyamwene. ³²Kahese sihoni aijile kange kolyufwe, umwene na vaanuvu vooni awamwene, ukotovane [ukolwa] ukwa ko Jahazi. ³³Untwa ungoluke vetu aleng'ejije kolyufwe kange twaletolile, twaletovile mpaka ukofwa, avana

va mwene, na vaanu va mwene vooni.³⁴Twatolile uvujenge vwoni wa mwene ko nseke ugwa kange nukonanga, nia haani kela vujeenge avagosi na vaadala kange na vaana avadebe, satwandeke uya kulukwe. ³⁵Isenga [eng'ombe] jeene jutwatolile wite vakongwa kujili yeetu, longege na vakoongwa ava mbajenge vavotwa valolile. ³⁶Ukohume ko Aroer, Yeyo Yelekologima ulwa ndo vende ulwa Ainon, no kuhuma kukwa uvujenge vovwa voleko lovende, gooni ko njela yeyo yilota ko Galead, sapale no vujenge vovwa wale votali kolyufwe untwa ungolove vetu atupile ukovatola avalogu veetu komiho kolyufwe. ³⁷Kyale kelunga kya kepaapo ekya Ammoni kyene haani kekyo samwaingile, longege ni mbafu jooni [joosa] ija malenga aga jabboki, kange no vujenge wa inkelunga ekya mufyamba poponi pale untwa ungolove veetu atubelile ufwekwe ukolota.

Chapter 3

¹Po twa syetwike no kulute enjela eya pakyanya eya bashani. Ogi, untwa uva Bashani, aijile no kotwo vokela, umwene na vaanu va mwene vooni, ukutovana [ukolwa] ukwa ko edrei. ²Untwa [Yahwe] alembulile unene, " uleke ukodwadw, ulwakova nekopile uvatole [uvasinde] kange hevavekile avanu va mwene vooni ne ketunga kya mwene paasi pa vutwa wako. Ya wivomba vovwa wammombile usihoni, untwa uva ko Amorites, uveatamaga ko Heshiboni. ³Ulwakova untwa ungolove atupile ukovatola ava ogi untwa uva Bashani, na vaanu vooni ava mwene vavekiwew paasi pa vutwa weetu, kange twatovile mpake ukofwa na asipali vevoona va vaanu va mwene vavovasigile. ⁴Twatolile uvujenge wa mwene wooni ko inseke gola, pasipali novujenge hata vomo wene vuvwa satwalole ukohume kovene; Uvujenge sitini ifipanga [mikoa] egya gobi gyooni, uvutwa uwa ogi Bashian. ⁵Ege gyugyale vujenge vuvwa vukangafu ni mato inali, ififigo, ni fisigo [fipenja, fivego], eye yaale lomo ifipanga fingi fiiyo fifyo fyale vovole iimato. ⁶Twayajije [twaajije] haani, vovwa tva vombile kwa sihoni untwa uva Heshiboni, haani twaajije kela vujenge ava goosi na vadala na vaana avadebe. ⁷Poope iseenga jooni na vakoongwa avambujenge, twavatolile wita wako ngwa veetu. ⁸Kwu inseke ugya twatolile ekelunga ukuhuma inkevoko ekya vatwa vavele ava Amorites, vavovale pamwambo pa veele pa Yordani, ukuhuma mu ndoveende ulwa Amon ukolota kokyamba ekya Hermon,. [⁹Ekyamba ekya Hermon, ava sedonia viita sirioni, na ava morites viita seniri] ¹⁰Kange novujenge wooni uwa ndo veende, wooni lwa Gileadi, wooni uwa bashani uko gendela kunjeala yooni eya salekah ne Edrei, uvujenge wa vuntwa uwa ogi ukwa ko Bashani. ¹¹[Kamasigalelo aga Refaimu, untwa u ogi mwene uva kubashani aasigile [akasigalela]. Loola' ekehaga kya mwene kyale kya kyuuma. kusikuli ukwa ko rabbah, kokwa ekepaapo ekya Ammon vataamaga? yaale imambotisa uvutali kenge imambo iine uwelefu, eyo yo njela yeyo va tumelaga avaanu ukupima [ukolengania]. ¹²"Ekee ekelunga kekyotwalolile ukokihala [ukovavolesi] konseke ugwa ukohumako Aroer, ukuuta lolovende ulwa Amoni, ne keluunga ekeledebe ekya mfyamba ifya Gleadi, no vujenge wamwene nalempile u Reubenites no kwa Gadites. ¹³Va vasigile ava Gleadi nava Bashani vooni, Uvutwa uwa Ogi, Navapiile kedebe ekevombuko ekya manasseh: kovooni avako Agob, ne Bashani yooni [Ekelunga ekya kyukelunga ekya Refaim] ¹⁴Jairi umwana va manase [ekepapo kya manase] atoali ekepanga [mkoa] kyooni ekya Argabu, ukolotela kompaka ugwa Geshuri no gwa va maaka. Aelangile ekepaanga na ko Bashani kolitawa lya mwene, Hawothi Yairi, mmpaka leno [nolo leno]. ¹⁵Nalempile u Gleadi kwa makini. ¹⁶kova Reubeni ne kuva va gadi na humije ekelunga ukohumo ku va Gleadi ukolotela kulovende ulwa Amoni pagati pa luveende lolopaka ulwa ekelunga no kolutela ko [malenga] kololenga ulwa Jaboki, gago gapakine na kepapo ekya Amoni. ¹⁷Jiimo imaka ijiinge joope jigolwike [Jilambalile] mu ndoveende ulwa ndolenga ulwa Tordani, ukohuma ko kenereth ukolotela ko nyanja eya Arabu [Yeyo nyanja ya mwinyo] ukolotela ko wiika uwakyamba ekya pisga kovuhumo. ¹⁸Nakolagile uveve kwu nseke ugwa, ukojova, untwa ungolove vaako akopiile ekelonga eke ukohala, uve, avagosi vooni avaligoha, yavigenda vo va ni mbalala , imbuunda] mbolongolo mmbalo kolo lwavo, avaanu ava ko israeli. ¹⁹Poope avadala venyu, avaanu veenyu, kange ni seenga jeenu [ne lumanyile ukuta ule ni seenga nyiingi] yavisigala mumbujenge wavo vowa na vapiile. ²⁰Mmpaka untwa avaaape ulotusyo [Ulotumelo] avalokolo lwenyo, ndovo yelevwoko lyumwe, impake vahale kange ekelunga kekyo untwa ungolove veenyu iko vaapa emwambo eya veele eya Yordani, po ya mwisyetoka, kela muunu vevooni, ko fyuma fyenyu fifyo nivapile. ²¹Nalendagile O yoshua kwunseke gula, nokojova, Amiho geenyu galolile gooni gala untwa ungolove veenyu avombile kuava a vatwa va vele, utwa [Yahwe] aivoomba ewo ku vutwa wooni kwooni ukuyaka mwiluta [ukuyake mwigenda]. ²²Sayamko vadwadaga, ulwakuva untwa ungolove veenyu ve uyu aikututanga: Nalensimelije untwa [Yahwe] kwonseke ugwa ukojova. ²³Nalensimelije untwa [Yahwe] kwonseke ugwa ukojova, ²⁴O ntwahwe, utengwile ukombonesya onsuhwa vaako ovovaha wako ne kevoko kyako ekenyamaka, ulwakuva veeni onguluve aleokwa kukyanya pamo munkelunga yuywa anogile okovomba imbombo jilajila ndavowa avombile, kange emivombebe gelagela emivaha?. ²⁵Uki nelute kukyanya, nikokovona, nekakevone ekelonga ekenonu kekyo kele mwambo eya vele eya Yordani, kela kelunga kenonu ekya mfyamba, naye Lebanoni. ²⁶Poope untwa [Yahwe] aleng'alalile [viipa] unene kovufumbwe wenyu, salemole heje unene. Untwa ajovile kolyune, ". oki eye yeve ya kokwela kolyuve uleke okojova kyoongo kange kulyune ukuhumane na mamenyu [misyo] aga. ²⁷Luta pakyanya pakenyike kya pisga po winule amiho gaako ulwakovo sayawiluta kyoongo ko Yordani. ²⁸Onkongi komwene, umbolanije o Yoshua nokonkinya enumbula no kunkangaja, ulwakuva aitula kyongo kovolongolo kovaanu, kange viaikotu sababesya ukohala [ukolesi] ekelunga kekyo yamkokevo na. ²⁹Vo yelevo twasigile mu ndivende elya kulotela ku Bethi peori.

Chapter 4

¹Leno, va israeli, poleheja indagelo no lulagelo lolwa punele nele pipi ukukumanyesya, ukujivomba, pumuve va kutama no kwingila mugati no kuhala ekelunga kekyo untwa [Yahwe] ungolove uvataye vaako, ikukupa. ²Saya vu kwongeleja amamenyu gaago nikukulagela, wala sayawipo negula, pumwetangage ukwibata ulolagelo ulwa ntwu ungolove vaako jijo nilota kukulagela. A³Amiho gaako vegalolile ekeki untwa avombile ulwakova baa paori ulwakuva avaanu vooni valinkongile ubaal peori, untwa ungolove veenyu ve ayajije ukohuma kulumwe. ⁴Poope valongojine nu ntwu ungolove venyu povale voomi elelo, kela yumo mumwene. ⁵Lola nevamanyisye indagelo vohegi ndavu untwa ungolove vaangu vowa alendagile unene, po yene muvooombe ewo pagati pa kelonga kekyo mkokelotela muvengelile ukokehala. ⁶Yelweli ekepanga [ekelonga] eke kevaha keleni vaanu avanya luhala na va manyi. ⁷Kulene kepanga keleku ekeenge ekevaha kekyo keleni Ngolove yuywa alepipi navo, ndovo untwa, ungolove veetu, uwaleva ndo votwa tuko mwelanga?. ⁸Kulenekepanga [ekelunga] keleku ekevaha ekeenge kekyopokele apo keekyo keleni indagelo kange poyeve yavolweli paninye na lolagelo lolwa niveeka kuvolongolo kulumwelelo? ⁹Tingaheja ve mwene no kuva jingahefu ukwelendelela, uleke ukosamwa amasyo gago amiho gako galolile, po galeke ukoyeleka enumbula yaako ko majova gooni aga mumitamele gyako. vopyaniye uwa mugavoombe gavonekage kuvaana vaako kange na vaana va vaana vaako. ¹⁰Uko husu elijiva lela yeyo wa emile kuvolongolo ku ntwu ungolove vaako mu Herebu, untwa ajovile nune, " undonda neheje avaanu, kange nikuvaveka vapole heje amamenyu gaangu, po vave vaku manyela ukondwada unene, amajiva gooni gago vitama munkelunga, kange vave vakuvamanyesya avana vavo. ¹¹Mwaijile pipi [nkahegelela] kange no kwema mu ndwayo ulwa kyamba. Ekyamba kya akile umwoto mu numbula eya kumanya, paninye nengisi, mafunde [mavengu] ne ngisi esekelele. ¹²Untwa ajovile pagati pa mwoto wapolike eliju paninye na mangenyu ga mwene, poope salevone emivele [ekehwani], apolike eliju mwene. ¹³Apolisije kulumwe ulofingo lwa mwene lolwa avalagile umwemwe ukovomba, indagelo kumi. Asimbile mo mfibavo fivele ifyamawe. ¹⁴Untwa alendagile unene konseke ugwa ukuvama nyesya indage lo ni minyano pomuve va kovomba munkelunga kekyo yakya mwilovoka ukuluta kukuhala. ¹⁵Po muve vajinga heji yumwe mwevene ulwakuva mwalolile pasipali neke hwani elijova elyo ulwakova untwa ajovile numwe ukwa ko Herebu ukuhuma pagati pa mwoto. ¹⁶Po ulekeukonange ka nu kuponja ekehwani mukewani ekya kenya womi [kyumi] kyokiyoni, ekehwani ekya igoosi pamo umuunu udala. ¹⁷Pamo ekehwani ekya kekanu kekyo keyuuni kyokiyoni ekenya mapapatile ekekipululuka kumanya, pamo. ¹⁸Ekehwani ekya keenu kyokiyoni kekyo ki kwafula mundifu [ekelunga], pamo eke hwani ekya somba yoyoni mumalanga pasi pa lifu. ¹⁹Sayawikwinula amiho gaako kumanya no kulola elijiva umweji, pamo inondwe ava lendeleli vooni avakumanya ukasongele jiwa lekasongiwa ukutekela no kufinamela fila fyoni fifyo untwa ungolove veenyu avapile hasa avaanu vooni vavovale pasi palijiva lyoni. ²⁰Poope untwa avatolile umwe no kuvatwala kunji kulindu ya [kulitanuli] elya kuyuma [ekyela] kunji ku misri, ukuva kumwene avaanu avavuhale wa mwene, ndavo wa mulewo leno. ²¹Untwa aleng' alalile [alembipile] unene kujili yeenu. aeyegile ukuta aleke ukuluta kumwambo eya Yordani, no kuta neleke ukulota munkelunga ekenonu, ekelunga kekyo untwa ungolove veenyu ikovapa umwe ndovohale [volesi] ²²Poope unene nelafwela munkelunga eke, sayinogiwa ukulota kumwambo eya Yordani, poope ya mwilota kumwabo no kukehala ekelunga ekenonu. ²³Jingaheja yumwe mwevene, po muleke ukosamwa ulofingo lwa untwa ungolove veenyu, ulyoavombile paninye numwe, no kwe ponjela ekehwani ekya kesiki munu munkehwani kya keenu kyokiyoni kekyo untwa ungolove veenyu avabelile ukovomba. ²⁴Ulwakuva untwa ungolove veenyu mwoto gogwa gwilya, ungolove unya wifu. ²⁵Unseke gogwa wihole [wipapa] avana na vaane va vaane, kenge nonseke eyakamwiva munkelunga kunseke untale, kange eyaka mwinangeka umwe nu kuponja ekehwani kya ke hwani kyokiyoni, no kuvomba ovuvivi pamiho ga untw ungolove veenyu nokunsonga ukova nelyoyo. ²⁶Yani kwelanga ekelunga na kumanya ukujova kulumwe elelo ulwakuva ne yandile haani yamwiyaga ukuhuma kukelunga kekyo mwikokelolela ukwa kumwambo eya Yordani ukoyehala, saya mwikwongeleja amajiva agange agenyu mugati umwa. poope yamwi yaga haani. ²⁷Untwa aikuva pala hania umwe mugati mumbanu, kange yamwisigala vadebe mumbalelo mugati munkelunga, utwakuva untwa aikuvalongoja kuvutali. ²⁸Ukwa yamukogevombelaga emingolove eenge, embombo ya mavoko agavaanu, imbavo na mawe, fifyo wala sikofivona, ukupoleka, wala nokunusya. ²⁹Poope ukutengolela apo yamkondonda untwa ungolove veenyu, kange ya mkombona, po eyaka tu ndonda ko numba yeenu yooni ni mepo yeenu jooni. ³⁰Unseke papo mwiva no votolwe [mwitabeke] po aga gooni givagijile kulumwe, pomumajova gagogikwija ya mukombuyela untwa ungolove venyu nukopoleka elijo lya mwene. ³¹Ulwakuva untwa ungolove veenyu ve ngolove unyakesa isaikovagwesya wala no kuvayaya umwe, wala ukosamwa ulofingo ulwa vayaye veenyu lolwa aleyegile koveene. ³²Ulwakuva wivoja leno amajova gagagalutile gago gakale kuvulongolo kulumwe: ukuhuma elijova lela lelyo ungolove avombile umunu munkelunga,

ukohuma uluvafu loumo ulwa kukyanya mmpaka kuvunge, vooja lenga pokevile kyokyoni ndavo eke ekevaha, apange kyokyoni ndavo ekyo egelile ukopole kekwa? ³³Igelile ukuhumila awanu ukupoleke eliju elya Ngolove ukujova pagati pa mwoto, ndavovwa mwapolike, no kutaama? ³⁴Apange Ungolove agalile ukulata no kwetolela avanyakelunga ukuhuma mugati mukelunga, kwu ngelo, imevonekevoko na ma swigo kange na kuligoha, kange ekevoko ekegolosiwe, na vabunu avavaha, fila fyonu fifyo untwa ungolove veenyu avombile kujili yeenu ko misri kovolongolo kumiho geenyu? ³⁵Kulumwe aga gavonesiwe, po muve va kulumanya ukuta utwa ve ungulove, no kuta asikuli uyunge kange ku mwene. ³⁶Ukuhuma kukyanya avombile [avekile] mu poleheje eliju lya mwene, po etangage avalongekage, pakyanya pa kelunga avapelile mlole umwoto gwa mwene umbaha, mwapolike, amamenyu ga mwene ukuhuma pagati pa mwoto. ³⁷Ulwakova uvufumbwe avaganile avataye veenyu, avemike avaholwa vavo vamo vaavo, no kuvahumya umwe ku misri ulwakuva pwale, umwene, kwu maka ga mwene amavaha. ³⁸Avengelile avahumye ukuhuma kuvo longolo kuvanya filonga, ifivaha kange ifinya maka kuliko umwe, ukuvingija mugati, ukuvapa umwemwe ekelunga ekyavo vove vohale, ulo leno. ³⁹Ulumanye ukuhuma leno, veeka munumba la yako, untwa ve Ngulove va pakyanya kange kukyanya fijo kange paasi pa kelonga, asikuli uyunge vevoni. ⁴⁰Yamwibatage indagelo ja mwene ni ndagelo ja mwane jijo nikuvavola elelo, po mwetangage ukuva vanonu kulumwe na vaana venyu voonuotile umwe, po mwetange ukwongeleja amajova geenyu mu nkelunga kekyo untwa ungolove veenyu avapile haani. ⁴¹Po yekava u musa akabagula [akasala] emijenge gedatu kuvuhomile wa lijova, ko Yordani. ⁴²Po yeve vevoni etangage ukunyila mugati muegyo lenga gelamwile umuunu uyunge kwu jili, ketava ukuva indugo pawandelo. kuvunyilelo munu muvujenge uvu yaiva aponile [akulwike]. ⁴³Vaale: Bezeri mu ndokove [longalangala], ekelunga ekenya lavende, kuva Reubeni, Romoti ukwa ku Glead, kwa Gatines, no Golani ukwa ku Bashani, kwa manase. ⁴⁴Ulu lololagelo lolwa u musa avekile kuvolongolo ku vava israeli, ⁴⁵Iji jo ndagelo ja lofingo, ndagelo, ni ndagelo ijinge ajovile na vaanu va isreali useke ugwa vova humile ko misri. ⁴⁶useke ugwa vale kuvohumo wa lijova kwu Yordani, mu ndovende ukulotela ku Beth peoni, Mu nkelunga ekya sihoni, untwa uva Amori yuywa atamile ku Heshiboni, Yuywa u musa na vaanu israeli agelile ukuntola unseke gogwa vahumile kumisri. ⁴⁷Va toolile ekelonga kyamwene wita vuhale [volesi], ne kelunga ekya ogi untwa uva Bashani, ava vatwa vavele vaku Amori, vale kumwambo ya veele eya Yordani ukulotela ku kuvuhumo wa lijova. ⁴⁸Uvutavele uvu walutile ukuhuma ku Aroeri, mu ndogima mu ndoveende ulwa Amori, kwu kyamba ekya sion [ekyamba ekya Hermoni] ⁴⁹na va hanjinie imbende jooni ija uluvende ulwa malenga aga Yordan, kuvuhumo wa lijova kumwambo eya veele eya Yordani, ukulotele ku luselelelo ulywa kyamba ekya pisga.

Chapter 5

¹Umusa avelangile israeli yooni no kujova navo, "Poleheja, isreali, kulolagelo ni ndagelo jijo ya nijova mu mbolokoto jeenyo elelo, mwentange ukumanyela no kwibata. ²Untwa ungolove veetu avombole ulofingo nufwa ukwa ku Herebu. ³Untwa sa avombe ulofingo ulo na paninye na vakoko veetu, poope na yofwe, ufwe twe vooni tulevooi apa elelo. ⁴Untwa ajovile nuve mumiho ne mumiho mu kyamba ukuhuma pagati pa mwoto. ⁵Na emile pagati pa Yahwe [untwa] no veve kunseke ugwa, ukujosiwa uveve elimenyu lyamwene, ulwakuva wale no vudwaji ku vufumbwe, wa mwoto, sa alote pakyanya pa kyamba] untwa ajovile. ⁶Une nene Ntwa Ngolove vaako, yune na kuhejoje mu nkelunga ekya misri, ukuhuma kuka ya [kunyumba] eya vusuhwe. ⁷Sayawiva ne mingolove egeenge kumiho gaangu. ⁸Soyokavombe vemwene ekesiki munu ekya kupoonja wala nekehwani kya keenu kyokyonni kekyo kele kukyanya fijo, apange kekyo kelepassi pakelunga, apange kekyo kelepassi pa malenga. ⁹¹⁰Sokafi namele [ukufugamele] kange ukofivombela, ulwakuva unene, Ntwa ngolove vaako, ne ngolove nenyu wifu [umwenu], ni kovakelela uvuvivi uwa va kuku ulwa kuva vatwalile ifikelo kuvaana, kuki papo ekya daatu ne kyaane kya vala vavo vikong'alalela. No kovonesya ulofingo ulofwihu ku ma elfu, ku vala vavo vanganile no kwibata indagelo jaangu. ¹¹Sayawitola elitawa elya Ntwa ungolove vaako vovole, ulwakuva untwa saya ikomwibatelela ukuta alene nongwa umwene uyikoletolela elitawa vovole, ¹²Jingaheja elijova elya sabato ukuye veka mbalaje, ndovu untwa unguluve vaako vovwa akulagile. ¹³Ku majuva sita wivombaga embombo jako jooni, ¹⁴Poope elijova elya saba yo sabato ya ntwa ungolove vaako. kulijo va elyo sa wivombaga embombo yoyooni si uveve, wala umwana vaako, wala ung'enja vaako wala umbombambo mbo vaako uдеми, wala unsuhwa vaako, wala ne punda yaako, wala ifideemo fyaako, wala ung'esyva vevoni yuywa alefifigo fyaako. Eye kukuta umbombambombo vaako uдеemi [undomiana] nu mbombambombo vaako ung'enja vave vakutumela panine nu veve. ¹⁵Yawikumbuka mu ndohala [wako ukuta wale ntumwa [nsuhwa] mu nkelunga ekya misri, no Yantwa ungolove vaako akuhumije [ukuhumije] ukuhuma ukwa kukevoko eke nya make ne kevoko kekyo kegolwike. ulwakuva untwa ungolove vaako akulagile ukoetuga elijova ela sabato. ¹⁶Utuge utaye vaako nu jiuva vaako, ndovu untwa ungolove vaako vowa akulagile ukovomba, pove va kutama unseke untale mu nkelunga kekyo akupile untwa ungulove vaako akupile po yelutage vononi kulyuve. ¹⁷Ulabudaga, ¹⁸Wala ulaligupaga, ¹⁹Wala ulaligupaga, Wala ulahejaga, ²⁰Wala umpalamani vauko uvudesi ula hulelaga. ²¹Ulanogwagwa udala uva mpalamani vaako, uleke ukunogwa enyumba eya mpalamani vaako, ekyalo kujamwene kange umbomba mbombo va mwene uдеми kenge umbomba mbombo ung'enja, iseenga kange ipunda ija ako kange kyokyonni kekyo kyo kyuuma kya mpalamani vaako. ²²Yavile yehegile, unseke baho wa polike eliju ukuhuma pagati pa ngisi, unseke ekyamba vo kikwaka umwoto, ukuta mwaajile pipi nune, ava gogolo vaako vooni, na avavaha ava kekolo kyaako. ²³Yajovile, lola, untwa ungolove veetu atuvonisye uvunonu wa mwene no vuvaha wa mwane, kange tupolike eliju lya mwene ukuhuma pagati pa mwoto, tulolile elelo ukuta unseke ugulove ijovo na vaanu, po vitamaga. ²⁴Amamenyu aga untwa ajovile kuliju elivaha kululunda mano lwako lwooni mu nkyamba ukuhuma pagati pa mwoto, amafunde [amavengu] engisi enjitu, sa ongeleje amamenyu gogoni ukulotelela. Asimbile paasi pa mbavo ivele ija mawe akama unene. ²⁵Poope keki tufwe? ulwakuva ulolenga ulo ulovaha lukoto kwela lukoto kwela ufwe lenga yatupoleka eleju elya untwa ungolove veetu kange, yatwifwa. ²⁶Ulwakuva upyaneji veetu mugati mudyufwe vavele vavo vapolike ehiju elya Ngolove yuywa mwomi ijova ukuhuma pagati pa mwoto no kutaama, ndavovwa twa vombile? ²⁷Kulumwe umwe, mnogile ukulota no kupoleheja kela keenu kekyo untwa ungolove veetu ijova: vuyela kulyufwe, kela keenu kekyo untwa ungulove veetu ijova kulumwe, tukompoleheja nokukwedaka. ²⁸Untwa apolike amamenyu geenyu unseke gogwa ajovile nune. Ajovile nune, "venepo like amamenyu ga vaanu ava, kekyo vijova kulyuve. kekyo vajovile kyale kenonu. ²⁹Oh, kuyale ne numbula ndeyo mugati muveene, ukuta vikunugaga no kwibata indagelo jaayu jooni, po yeve vonomu kuvene na paninye na vaana vaavo. ³⁰Lota ujoje navo, "Vuya ku meve". ³¹Poope kulumwe, eema pipi nune, kange ni kukuvula indagelo jooni, indagelo, amalagelo gago mukovamanyesya, po mwibatage munkelunga kekyo nikuvapa ukuhala. ³²Ya kwibata, ulwakova, kela untwa ungolove veenyu avalagile, saya mwisyetukela kukevoko ekyandya lomo ekyahenge. ³³Ya mwigenda munjela jooni jijo untwa ungolove veenyu, avalagile po muve vakutaama, no kuva po muve vakulota vononu kulumwe, kange muve va kwongeleja amajova geenyu munkelunga kekyo ya mwihala.

Chapter 6

¹Leno aga gomalagelo, ndagelo, niindagelo jijo untwa ungulove veetu andagile unene ukuvamanyesya umwe, po mwetangage ukwibate mu nketunga kekyo mwilota kumwambo eya vele eya Yordani ukuhala,. ²Po mwibatage no kutoga untwa venyu, po mwibatage indagelo ja mwene jooni, na malagelo gago nikuvalagela umwe, avana venyu na vana va vana venyu, amajova gooni aga mbotamo [uvotamo] po amajova geenyu gongelelallage. ³Po ewo pomwapolehejage, israeli, nu kwi bata po yeve honu kulyune, po ulovengelelo po lolotelele kyongo mu nkelunga kekyo kijolola ulukama kange no wooki, ndowo untwa ungulove uvataye venyu, efingile aivomba. ⁴Poleheja, israeli: untwa ungolove veetu aleyumo. ⁵Mukugana untwa ungolove venyu ne numbula ula yeemu yooni, numepo venyu vooni, kange na kuluhala lwenyu lwooni. ⁶Amamenyu gago nikuvalagela umwe, elelo yagivijaga munumbula yeenu,. ⁷Kange mwetangage ukumanyesya fijo ku vaana veenyu, ya mwijovaga vo ntamile munyumba jeenyu, womwigo na, kange wo mwigenda. ⁸Vukojipinya wita kehwani palayanya pa kevoko kyako, goope pogiva lokaata [lwenda] pa miho gaako. ⁹Yavukojusiimba mufifigo ifya munyumba yako na mumadendelo. ¹⁰Unseke untwa ungulove vaako ikoko twala kukelunga kekyo aefingine ku va taye veenyu, ibrahimu, isaka, Yakobo, ukuta akale ikakopa, paninye nu vugenge uvuvaha ne minonu gegyo samwa jenge. ¹¹Ni nyumba jijojidegile kela fiinu ifinonu fifyo samwavombe, ifisiva fifyo sa mwayave. ifyalo na mabeke aga mizeituni gigyo sa mwavayale, yamwilya nu kufwane. [no kwiguta] ¹²Po muve vajihahaji muleke uku nsamwa untwa, yuywa avatwalile ukuhuma kukelunga ekya misri, ukuhuma ku nyumba eya vusuhiwa. ¹³Mukotogaga untwa ungolove veenyu, umwene tukontekelaga, no kwefinya kulitawa elya mwene. ¹⁴Sayamwiluta kumingolove egeenge, emingolove, egya vaanu vavo viko vajongula vooni. ¹⁵Ulwakova untwa ungolove venyu pagati palyumwe ngolove unya mwenu lenga, ya mwivomba, elyoyo elya untwa ungolove veenyu aikwaka ne lyolyo nuku vayaja ukuhuma kumiho ga kelunga. ¹⁶Sayamkogege untwa ungolove veenyu ndovo mwagelile ukwa ku masa. ¹⁷Mwetangage yamwikwibata amalagelo ga untwa ungolove veenyu, amalagelo ga mwene majingahefu, kange indagelo jijo avalagile. ¹⁸Ya mwivombaga kela kekyo kyalweli, kange kenonu kumiho ga ntwaga, po yeve nonu kulyumwe, nukuta mwetangage ukwingila no kuhala ekelunga ekenonu kekyo untwa eayegile kuva taye veenyu. ¹⁹Ukuvahaja avalugu venyu vooni kuvolongolo kulyumwe, ndovo untwa omoajovile. ²⁰Unseke gugwa umwana vaako ivooja kwo nseke gugwa gwikija, ukujova, jojileku indagelo ija lufingo, indagelo ija lufingo, imbateko, ni ndagelo ijinge jijo untwa ungolove veenyu atulagile? ²¹Po ya wijovaga ku mwana vaako, twale vatumba [vasuhiwa] va farao ukwa kumisri, untwa atuhumije kumisri kukevoko na maka,. ²²Kange avonisyeye nifihwani ni fiswigo [ifidego], amavahe na makali, misri kwa farao, na kunyumba ya mwene yooni, kuvolongolo kumiho geenyu. ²³Kange atuhumije ukuhuma ukwa, po atutwale mugati, atupe ekelunga ekekyo aeyegile kuvataye veetu. ²⁴Untwa atulagile haani ukwibata indagelo iji, ukudwada untwa ungolove veetu kuvunonu weetu, po atuveke voomi, vovwa tulewo leno. ²⁵Lenga twikwibata indagele [amalagelo] aga gooni kuvulongolo kwa untwa ungolove vee tu ndovu atulagile, eyeyiva lweli yeetu.

Chapter 7

¹Unseke untwa ungolove veenye iko tutwala munkelunga kekyo mwiluta kukuhala no kuvaheja avanyakelunga avingi kuvulongolo kulumwe mhati, mgigashi no mo amori, no mkanari, no mperizi, mhivi, myebusi avanyafilonga saba ava vaha gago galenamaka koloko uveve.²Kange unseke untwa ungolove veenyu nikuvapa umwe uvusindi [uvutola] pa kyanya pavene unseke gugwa mu kwagane navo kuligoha, ya mukovovokela [ukujumbela], yenogelile ukuvayaja haani. sayamwivomba ulofingo navo, wala ukuvonesya ekes ku veene. ³Wala kusikukuli ukuveke uweghani [uvulolani] wowoni paninye navene, samkovahumya avahenja vavo kuva demi venyu. ⁴Ulwakuva yavikovandula avademi venyu ukuleka ukong'onga unene, po vaande ukulekela emingolove gyaavo. po elyoyo lya untwa lipuliwa [yalikwaka] kulumwe kange aikuvayaja nambeve. ⁵Eye voyelewo eyakemukuvavombela navo ya mwibomola [ya mwisangula] inekelo jaavo, denya imbanda jaavo ijama we jiwe mu fimendu, geda paasi pawoogi pa Ashera, no kunyanya ifi hwani ifyakutaga. ⁶Ulwakuwa uve ulekelunga [kepanga] yuve utengiwe [unyaluliwe] kwo untwa ungolove vaako Akuhali uveve ukuva vaanu kwajili ya mwene ukuhala, ukulotelela avanu avange vooni vavo vale kumiho kukelunga. ⁷Untwa sa aveeke ulogano lwamwene, pakyanya palyumwe lomo ukuvahala kuvufumbwe mwalotelile kyongo kuliko avanu vovoni, ulwakuva mwale vadebe kuliko avanu avange. ⁸Poope ulwakuva avaganile umwemwe, inogwa ukwibata ulofingo lulwa aeifingile kuva taye venyu, uyu ve ntwaveenyu yuywa avahumije koke voko na maka no kuvahumia [ukovakombola] ukuhuma ko nyumba eya vu suhwa [eyavoumw], ukuhuma ku kevoko ekya farao, untwa uva kumisri. ⁹Po mulumanyage ukuta untwa ungolove vaakove ngolove, ungolove uvayelweli [imwaminifu], Yuywa ituga ifiingo [alofingo] na wayelweli ku fipapo elofu kuvala vavo vaganile no kwibata. amalagelo ga mwene. ¹⁰Poope aikuvahomba vala vavoviko nkala lela kukehwani kyavo, ukuva yaja, saya iva nekesa kuvevoni yuywa iko kalalela, aikong'omba kumiho ga mwene. ¹¹Ulwakuva yawikwibataga amalagelo, indagelo, ni mbateko jijo nikukulagela elelo, po ujivombage. ¹²Lenga mwipoleheja amalagelo aga, ukwibata nokuvomba, po yiva untwa ungolove veenyu ikuvibata paninye no lofingo nowayelweli vuwa aeyegile kuvataye veenyu. ¹³Aikuvasaya, no kuvaloteleja, kange aisaya eseke eyamivele gyeenyu ni seke ija lifu lyanya [ekelunga] ekya pasi] nembeyu yeenyu, divai emya, imono jeenyu, aikwongeleja ilotelela efidemo nekepoga kyako ekya fidemo ififfyele, mukelonga kekyo aeifingile kuvataye veenyu ukuvapa. ¹⁴Musayiwa kyongo kuliko avanu avange vooni, yaaiva asipali nogosi yuywa saya iva nu mwana lomo udala ugumba mugati mudyumwe lomo mugati mufidemo. ¹⁵Untwa ayaiko va hejeheja uvutami [inamu] jooni vosipali uvutamu uvavivi uwa kumisri vuva muvumanyile vuvekikiwa pakyanya palyumwe, poope aiveke ko vooni vavo viko vakalalela umwe. ¹⁶Yamkogaheja amapuga ga vaanu vooni vavo uyahwe ungolove veenyu ukuvapa uvuloli [uvusindi], neliho lyanyu sayali kuvakelela ekesa. Kange sayamwitekelaga eminguluve gyavo, ulwakuva ugwa gwiva intego gwenyo. ¹⁷Lenga mwijova kunumbula, aga amanyakelunga [kepanga] miingi kyongo kuliko unene, nigahandakeki ukuva venga? ¹⁸Uleke ukuvadwada, ukumbukage munduhala untwa ve Ngolove veenyu avombile kwa farao ne misri Yooni?. ¹⁹Ukokovelwa amavaha gago amiho geenyu galolile, imevonekelo, ifiswigo, ekevoko ekenyamaka, ekevoko kekyo kegolosiwe kekyo untwa ungolove venyu vuwaavahumije, untwa ungolove venyu avombile kela kela ku vaanu vooni vavo muku vadvada. ²⁰Ukulotelela kagooni, untwa ungolove veenyu aisuha emintenti ndani mwao, mpaka vavo vasigile na vala vikefiha vavo kuvulongolo lyumwe va yajiwe vumwilola na vopwonde na yumwe. ²¹Samka dwajiwe navo, ulwakova untwa ungolove veenyu alemufigo fyenyu, ungolove umbaha kange va kudwadiwa. ²²Untwa ungolove veenyu ayaiheja ava nya filonga kuvolongolo [mukyeni] ndyumwe padebepadebe. sayamukogato la gooni kwu nseke gumo, lomo ifikanu ifya munsitu yafiva fiilingi [ya fimema] pipi numwe. ²³Poope untwa ungolove veenyu aikuvapa umwemwe uvutoli [uvusiindi] unseke gugwa mukwagana kuligoha, aikuvahanjania ukulotelela pa vuvaha mpaka vayajiwe. ²⁴Aikuvaveka avatwa vavo pasi pavolongoji wenyu, na ya mwivomba elitawa lyavo ukuyajiwa ukuhuma paasi pakelunga. Asipali uyaka ikwitanga ukwema mukyeni indyumwe, mpaka muvayaje. ²⁵Ayawinyanya ifihwani ifya kuponja egya mingolove gyavo uleke ukunogwa indalama lomo golodi gago gigobekela no kuyetola kujili yeeni, ulwakuva munavombe, ya mwikwibatwa nago ulwakuva vukalaji kwa untwa ungolove veenyu. ²⁶Sa yamwitwala uvukalaji wowoni mugati munyumba jeenyu nukwanda ukugetekela. yamwikalaji wa haani nu kukalala ulwa kuva yegaviwe kujili ya kunangeka.

Chapter 8

¹Yinogiwa ukwibata amalagelo gooni gagonikuvapa elelo, po mwetangage ukutama nu kwongelela, no kwingila nu kuhala ekelunga kekyo untwa aeyegile kuva taye veenyu. ²Yamujingaheja [yamwikomboka] mundohala enjela jooni jijo untwa ungolove avalongwije emiaka [ifyenja] ege arobaini mulokove [mulongalangala] po ava yegike po avagele ukulumanya kenukeki kekyo kelemungati munumbala jeenyo, lenga mwaetangaga ukwibata amalagelo ga mwene lomo ndeli [pasipali] ³Avayegike no kuvaveka ukuva ne njala, nu kuvalesya emana, yeyo samwaye manye, na yeyo avataye venyo savayemanye. Avombile evo ukovaveke umwe ukulumanya syo kunkate gwene vovole avaana vitaama, ukupyaneja kyokyoni ukuhuma kundomo ugwa untwa ukuta avaana vitaama. ⁴Emienda gyenyu sagyadyefuke nukugwa, na malunde geenyu sagafimbe kunseke ugwa ugwa miake [fyenja] igyo arobaini. ⁵Mwesaganie mugati munumbula jeenyo ukukonga, mumwa, ndovo umunu vovwa ivunga umwana va mwene, vovwa untwa ungolove venyu vuvwaivunga kulumwe. ⁶Yamwibatage amapinnyo [malagelo] aga ntwu ungolove veenyu, po muve vaanu va kugenda munjela ja mwene nukutuga. ⁷Ulwakuva untwa ungolove venyu ikuvatwala kukelunga ekenonu, ekelunga ekenya fisisi ifinya malenga, ifisiva, kange nifidwivu fifyo fijolola ukuluta kumavende na gange mufyamba. ⁸Ekelunga ekenya nganu ne ngongilwe, isongwa emibeke ne komanga, ekelunga ekenya mizeituni no wooki. ⁹Kyukelunga kekyo yamwilya emikata [ifisyese] ukuleke nu kupehame. [ukugonela] napo yamwiluta kesita kenu kyokyoni, ekelunga kekyo amawe gajengiwe nifyuma [ifyela], no kuhumana ne fyamba mwetangage ukuyava eshaba [ekyuma]. ¹⁰Yamwilya nukwiguta , kange yamukunsaya untwa ungolove venyu kukelunga ekenonu kekyo avapile. ¹¹Muve vajinga efu po muleke ukunsamwa untwa ungolove venyu, no kuleka ukubeda amapinyano [malagelo] ga mwene, uvuhegi wa mwene, ne ndagelo jamwene jijo nikukulagela elelo. ¹²Na baho wilya no kwiguta [nukufwana], no nseke gugwa vujenga enyumba enonu nu kutama mugati muyene. ¹³Muve vajihahetu kunseke ifipoga fyenyu ne fidemo fyenyu ukwongelela, no nseke ugwa ndalama jeenyo ne kyuma kyenyo vojikwongelela, na fyooni fifyo mulengafyo fyongelelage. ¹⁴Basi apo enumbula yaako yeleke ukwinu nuke, ukansamwa untwa, unguluve vaako yuywa akatolile [akauhejije] mukelunga ekya misri, munkelunga ekya vusuhwa. ¹⁵Ulasamwagwa yuywa avalongwije ukugendela kulokove [ulongalangala] uluvaha nololwidwaja, mumwa mugati mujale injoka ija mwoto ne rige, nukugendela ekelunga kekyo kelenekyumelwa baho gasipali na malenga, yuywa umwene atwalile amalenga ukuhuma mu lwalawe ulwa liwe. ¹⁶Yuywa avalesije [avaswelile] undo ngalangala [ndokuve] mumwa ava koko veenyu sa vayemanye, po avagele. ukuvomba uvunonu kulumwe kuvumalelo. ¹⁷Poope mwetange ukojova munumbula jeenyo, amaka gaango ne kevoko kyango kyetangile ukukava uvotayeli uvu wooni. ¹⁸Poope ya mukonkumbuka munduhala untwa unguluve veenyu, ulwakova ve mwene ikuvapa umwe amaka aga ku kava ututayeli, po ite etange ukutengula ulufingo lwamwene lolwa aeyegile kuvataye veenyu, ndavo yelevu elelo. ¹⁹Yayiva ukuta, lenga mukonsamwa untwa ungolove veenyu no gilolela emingolove eenge, ukugetekela nu kuginamela kensana numwe elelo ukuta ya mwiyege [yamwikwaga] ²⁰Lenga avanyafilonga [ifipanga] gaago untwa ijenga [itendekeke] ukugayaja mukyeni ndyumwe vo yelewo yamwi kwovela [yaaja], ulwa kuva samwa pole heje eliju elya untwa ungolove veenyu.

Chapter 9

¹Poleheja, israeli uhegelile ukulovoka kumwambo eya vele eya yordani elelo, ukuvavenga avanyafilonga. vavo vale na maka. kulikwo umwe, novojenge vuwa vuvaha na wowa vole ni fisimeke fifyo fitogile kukyanya. ²Avanu avavaha na vatali, avana va Anakimu, yuywa mumanyile, na ula yuywa mwalempolike avaanu vovijova, venu yuywa aikwema mukyeni muvana va Anaki?³Po leno pomulumanye elelo ukuuta untwa ungolove venyu, veyuywa ailota nkyeni mu ndyumwe ndovo umwoto gugwa gukuvalya, aikuvananga no kuvayuja munkyeni mundyumwe. ⁴Muleke ukujova munumbula jeenyo, munu ntwu ungolove veenyu ukuvataga ukuhuma nkyeni [kumiho] kyenyu, " po yale ulwakuva uwayelweli waangu ukuta untwa anwalile unene ukuhala ekelunga eke [ekepanga] ulwakuva po yale ulwakuva po yale ulwakuva eya mbivi ija vanyavilunga ava gago ungolove ikogahija ukuhuma kumiho [nkyeni] mundyumwe. ⁵Si ulwakuva ya elisima lyenyu lomoho vogolofu uwa numbula jeenyo jijo mwilota kukwingila kukuhala ekelunga kyavo. poepe ulwakuva eya mbivi ija vanya filunga ifi fifyo ungolove ikova heja ukuhuma kumiho [nkyeni] mundyumwe, ne emivengelele agevombe ukuva gya yelweli elimenyu lelyo aeyegile kuva kuukuu venyu, uibrahimu, uisake nu Yakobo. ⁶Po leno ulomanye, ukuta untwa ungolove venyu siku vapa umwe ekelunga eke ekenonu ukokehala ulwakuva ya lisima, lyenyu ulwakuva mule vaanu vanyalukani. ⁷Ukombukage nukuleka ukusamwa vovwa wa nsongelije untwa unguluve veenyu mu ndyoyo ukwa kulijagala [kulukove], ukuhuma kulijova elyo lilyo mwakelekile ekelunga ekya misir, mpaka baho mwaijile kukelunga eke, muvike vatula nongwa kuntwa. ⁸Kange ukwa kohorebu mwasongelije [ukuhomania] untwa mu ndyoyo, no untwa akalile akaluteleta kulumwe ukuvayaja. ⁹Unseke gugwa nalutile pakyanya pa kyamba kukwopela [ukwambelela] imbavo ija mawe, imbavo ija lufingo, jijo untwa avombile numwe, Nasigile pa kyamba ku majova arobaini pakelo na pamusi, wala sanalye unkata [ekesyesye] wala nukunywa amalenga. ¹⁰Untwa alemile imbavo ivele ija mawejijo jasimbiwe kokyove kuja mwene, pakyanya goooni gago untwa apolesije [ajovile] kulumwe pakyanya pa kyamba ukuhuma pagati pa mwoto elijova elyo elyalolonda mano. ¹¹Po ya humile pavomalekelo [pamwisyo] umwa majova ago arobaini pakelone pamusi po untwa alemile une imbavo ivele, ija mawe, imabavo ija lufingo. ¹²Untwa ajovile nune, 'inamuko [ema] , luuta avanu vaako vavo wawatwalile ukuhuma ku misri, va vile venangile vasambwike veene. ke mbeve mbeve vandwike ukuhuma ku njela yela yeyo na valagile. vevombile vavo ekehwani [emivele] igya kutagiwa. ¹³Ukulutelela ku ago, untwa ajovile nune nu kuta, "Ne va wene avaanu ava, vaanu vanyalukani [vasambwike]. ¹⁴Mundeke unene nemwene, ukuta veneyaje kenge nu kuyajania elitawa lyavo ukuhuma pasi pa kelunga, kenge nikuvaveka umwe mwe kevumbuko ekenya maka kenye ekevaha kulikwo avene". ¹⁵Poneka syetuke kumavega kange nukwika pasi pakyamba, kenge ekyamaba kelerikwaka umwoto imbavo ivele ija lufingo jaale mumavoko gaangu. ¹⁶Nalolile, kange lola, mwatule enongwa kuntwa unguluve venyu [mwaejengile] mwevumbile yumwe engwada. Mbevembeve muhambwike ukuhuma kunjela yeyo untwa ava lagile. ¹⁷Natolile imbavo ivele no kujitaga ukuhuma mu mavoko gaangu. Na denyile nkyeni mumiho genyu. ¹⁸Kange nalambalile mbolongolo mumalunde ga Ntwa kumajova arobaini pakelo ne pamusi, wala sanagele ukulya ekesyesye [ukenta] wala nu kunywa amalenga, ulwakuva imbivi jeenyo jooni jijo mwa vombile, ukovomba ewo vowa lwale luvivi [mbivi] pamiho. pa ntwu, ukonsongoleja, umwene uvukalale [ulovipo]. ¹⁹Ulwakuva nedwadile elyoyo kange nuvuhegi uvukali vuvwa untwa avile avipile [akalile] ukulutelela nukuva yaja [ukuvabuda] poepe untwa alemolehije unene kwo nseke ugwa kenga. ²⁰Untwa alenuluvipo [elyoyo] lwiingi no Haruni avengelile ukunjaja [ukunanga] , kange nasomile kunongwa ya Haruni kwonseke gugwa. ²¹Natolile uvutulanongwa wenyu, engwada yeyo mwa jengile [mwatende kisye] nuku yenyanya, ukuyetova, uku yeveke pasi ukuvandebe, mpaka yekava ndekedeke ukuta lufumbe. Nalahelile ulufumbi lwa mwene mukuuju gugwa gwijolula pasi ukuhuma pakyamba. ²²Untwa ku Tabera, masa, kange ukwa kukiroth - Haitava, mwalesongelije untwa mu mbuhegi. ²³Unseke gugwa untwa avahejije ukuhuma ku kadeshi eya Barneya no kujova luta pakyanya kange uhale ekelunga kekyo, nekupile, po apo pomwa sambwike. ku ndagelo ija untwa unguluve veenyu, kange samwa mwedeke kange no ku mpole heja eliju lya mwene. ²⁴Po muvile vasambofu [vanangi] ku ntwu ukuhuma elijova lela pone vumanyile. ²⁵Ponalambalile [mukyeni] pavolongolo pa ntwu amajuva gala arobaini pakelo ne pamusi, ulwakuva avile ajovile ukuta akale ikovayaja [ikovananga]. ²⁶Nasomile kuntwa no kujova, oh ntwu yahwe, uleke ukuvayaja avaanu vaako pamo avahale vaako vavo wawa ponije kuvu vaha wako, wawatwalile ukuhuma kumisri ko kevoko ekenyamaka. ²⁷Mundu hala uvelange avavombambo veenyu u ibrahimu, isaka no Yakobo, muleke ukolola ulukani lwa vaanu ava, wala uvuvivi wavo [uvutula nongwa wavo]. ²⁸Po ekelunga kekyo watuhejije kejove, "ulwakuva untwa sa vatwale mukelunga kekyo avafingile, no lwakuva ava kalalile, avatwali kunji kukuvabuda mundoko ve [mundongala ngala]. ²⁹Vasigile [vakale] vaanu va kulumwe kenge nuvuhale wenyu, vovwa wava humije kumaka gaako amavaha kange nokovonesya uvulamji waako.

Chapter 10

¹Kunseke gula untwa ajovile kulune, ponja ifibeke fivele ifya mawe ndafi la ifya pavotengolelo [pamwandelo] kange wije kulyune kunu pakyanya pakyamba, kange nukutendekesya elivokosi elya mbavo [ifibeke].
²Yanisimba mumbavo amamenyu gago gale membavo ija vutengolelo [ijakwanda] jijo wadenyile [wabajwile], kange vukojive ka mugati mu ndivokosi. ³Ponatende kisye [najengile] elivokosi elya mbao [ifibeke] ifya mikaratusi , kange nkeaponja ifibeke fivele ifya mawe kujila ija votengolelo, kange nalotile pakyanya pa kyamba, vonelenimbavo ivele munkevoko kyangu. ⁴Asimbile mufibeke [ifibavo] , ndovo isope lo ija kuvutengo lelo, indagelo kumi jijo untwa ajovile numwe kukya mba ukuhuma pagati pa mwoto kulijova ilya lolondamano, poyekava untwa alemile une. ⁵Nasyetwike nikwika paasi ukuhuma ku kyamba, nukuveke ifibeke [ifibavo] mugati mundivokosi lelyo natendekisye, apo jatamile, ndavu untwa wovwa andagile." ⁶[Avaanu ava israeli vagendile ukuhuma ku Beerothi eya Bene jaakani ukukuta ku mosurathi. Ukwa ku Aaroni afwile, kange ukwa asyeliwe, Eleazari, umwana va mwene, avambelaga muofisi eya ntekeji mumbwelefu wa mwene. ⁷Ukhumemele ukwa vagendile ukuluta ku Gudgoda, nu kuhuma ku Godgod ukuluta ku Jotbath, ekelunga kekyo kelene mikuuju [sisi] ija malenga. ⁸Kunseke ugwa untwa ahalile [achagwile] ekevumbuku ekya Lawi ukupemba eli vokosi ekya lufingo elya ntwu, ukwe mpa mumbolongolo [nkyeni] mwa ntwu ukwambombola kange ku nukusaya avaanu ku litawa elya mwene, nduvu yelewo elelo. ⁹Voyelewo [Voyiva] lawi valevovole uluvafu wala uvuhale uwa kelunga [ekepanga] paninie na valokolo va mwene, untwa ve vuhale wawo, nduvu untwa ungulove veenyu ajovile nave] ¹⁰Nasayile munkamba nduvu yale ulwa pawandilo [pavotengulelo] amajuva arobaini pakelo ne pamusi. Untwa alekumole heja unseke ugwa kenge, untwa sa egane ukukuyaja. ¹¹Untwa ajovile nune, " ema luta nkyeni muvaanu uvalongoje munjela yavo, yavikwingila nu kuhala ekelunga kekyo naeyegile kuvakuku vavo ukuvapa, ¹²Leno, israeli, untwa unguluve, veenyu inogwa keke kulumwe, namanga uludwado lwa Ntwu unguluve veenyu, ukugenda a mujela ija mwene jooni, ukugana umwene, kange nukutekela untwa unguluve veenyu kwao numbula yeenu yooni kange numepo venyu vooni. ¹³Ukwibata indagelo ija ntwu, kange namala gano gago nikuvalagila umwe elelo kunongwa eya vononu wenyu? ¹⁴Lola, ku untwa unguluve veenyu kukyanya kwa mwene kange kukyanya ya kyamya, fyoni fifyomofile. ¹⁵Untwa mwene atolile uvuhovoke kuve taye veenyu po avagane, kange avahalile umwemwe, avaholwa vavo, munu lotile avene, ukulotelela ku vaanu avange vovoni, ndavovwa ivomba leno. ¹⁶Voyiva leno vakegetiwe ingwembe ija numbula jeenyu, kange muleke ukuva vanya lukaani kange. ¹⁷Ulwakuva untwa ungolove venyu, ve ngolove va mingolove kange ntwu va vatwa, ungolove umbaha, unyamake kange idwaja, yuywa sikugana yumoywene kange sikwopela ehunda [eluswa].
¹⁸Ikovavombe uwayelweli avapena na vafwele, kange aivonesya ulugano kuvahesya nu kuvapa ifiinu na magwanda [inguvu] ¹⁹Vo yiva leno muvagane avahesya, ulwakuva mwale va hesya ukuhuma kukelunga ekya misri. ²⁰Mukotekelage [mwesayage] kuntwa ungolove venyu umwene mukotekelage. mwibatanage kumwene, kange kulitawa elya mwene po mwikeyegaga. ²¹Umene ve luginio lwenyu, ve ngolove veenyu, yuywa avombile kunongwa yeenu imbombo imbaha kange jijo jidwaja, gago amiho geenyu gaga wene. ²²Avataye vaako valutile ku misri ndavanu, sabini, leno untwa unguluve vaako avombile uveve ukova va meme wita nondwe ija kukyanya.

Chapter 11

¹Polene mukogane untwa venyu kange vusita kusila lusiku ya mwibatage imivula nijo igya mwene, emilagelo egya mwene indagelo ija mwene kange isimile jo ija mwene.²Ukombokage [jinga heja] ukuta sanijo va kuvana vaako, vavosavalumanyile. wala noku vovona uvuhegi uwa ntwangolove vaako, uvuvaha wa mwene, ekevoko kya mwene ekenya make, ekevoko kya mwene kekyo kegolosiwe, ³Emivele [emijele] ne mivombe gegyo avombile pagati pa misri kwa farao, untwa uva kumisri, ne kelunga kyoni ekya mwene.⁴Wala savalone kekyo avombile kuvalendelelelile ava kumisri, kufarasi, ku farasi jaavo, lomo imutuka [amaghale] gaavo, muno avombile amalenga aga nyanja eya shamu ukuvatola ulwakuva avakongelile, na mumwa untwa mumwa ava budile [ava jije] mpake leno. ⁵Lomo kenukeki kekyo avombile mundokove mpaka mwaijile munkelunga eke.⁶Savalolile kenukeki untwa kekyo avombi kwa dathani kange kwa ibiramu, avaana, va eliabu mwana va reubeni, vowa. ekelunga kya dedwile undomo gwakyene nukuva mila, inyumba jaavo, ameve [ingambi] jaavo, kange kela keenu ekyeumi kekyo kya va kongile, pagati pa vanya israeli yooni. ⁷Poope amiho geeenyo galolile embombi yooni embaha eya untwa yeyo avoombile.⁸Poleno mwibatage idagelo [eminyano] jooni jijo nevalagile elelo, ukuta muve vanya maka [muve vakangafu] kange nukwingile nu kuhala ekelunga, kekyo wilota wilotelela ukokehala. ⁹Kange nukute wetange ukwongele ja amajova gaako munkelunga kekyo untwa aeyegile kuva taye vaako ukuvapa he ke papo kyavo, ekelunga kekyo kijololosya olokama nu wooki.¹⁰Ulwakuva ekelunga, kekyo wikwinyi la kukuhala, sake hwanine nekelunga ekya misri, kukwa muka humile, kukwa mwavia lile embeyu kange nukudulelele na malunde geenyu, ndovo akalo aka mibeke, ¹¹Poope ekelunga kekyo wilota kukuhala, kelunga kya fyamba kange na mavene, kange ya yitimeliwa amalenga aga fula kukyanya. ¹²Eke lunga kekyo untwa ungolove veenyu ikovatoga [ikovemela] , amiho ga untwa ungolove veenyu kusita kusila losiku gale pakyanya pamwene, ukutengula mbote ngolelo uwa kyenja mpaka kuvumalekelo uwa kyenja.¹³Po yayihomela, lenga ya mwipoleheja kumaka gooni indagelo [eminyano] jaangu jijo ni kuvalagela elelo ukugana untwa ungolove venyu, kange ukumbombela ku numbula yeenu yooni kange numepo veenyo vooni. ¹⁴Po leno yanikuvapa efule ekelunga kyooni kyenyu kumiseke gyooni, efula eya vutengolo nefula eya womale kelo [eya pongela] po mwetange ukulondania embeyu [ifinu] jeenyo, uvinyo [ulohoji] lwenyo ulopya kange ni mono jeenyo. ¹⁵Yanikovapa elinyasi mufyalo fyenyu kunonywa ya fidemo fyenyu, kenge ya mwilijaga no kwigute.¹⁶Uve no vuujinga heji yuve ve mwene, po yeve enumbula yaako yeleke ukosyo viwa, nu kwanduka wande ukutekela emingolove egenge, nukuge fugamela. ¹⁷Po elyoyo lya ntwaleleke ukwake kulyu mwe, kange paleke ukudenda kukyanya, ukuta paleke uva ne fula, kange ekelunga sayakibena iseke, kenge po ya mwi yaga mbeve ukuhuma nkelunga ekenono kekyo untwa ikuvapa.¹⁸Poleno ugaveke vononu amamenyu aga mugati munumbula yaako kange nomeepo, uga kange nduvo emivonekelo munkevoko kyaako, kange gave lwenda mumihho gaako.

¹⁹Yavukogamanyisa kuvaana vaako nu nkojova umwene unseke votamile ugati munyumba yaako, unseke gugwa vugenda munsewo, unseke gugwa wigone, no nseke gugwa wikwina muke.²⁰Yavukogasima mibatelo egya mufifi go [munyiji] ja nyumba jeenyo na mume dendo geenyo. ²¹Ukuta amajuva geenyu kange amajuvaga vaana veenyu pogongelelage mu nkelunga kekyo untwa aeyegile kuva koko venyu ukuvapa, nduvo galewo amajova ga kukyanya pakyanya pa kelunga.²²Lenga mwikwetanga ukwibate amalagelo aga gooni gagone valagile umwe, pomugavombage, mugane untwa unyolove veenyu, mugendage munjela ja mwene jooni, nu kwibata na nu mwene. ²³Po leno untwa aikuvaheja avanyafi panga [avanyafilunga] ava vooni ukuhuma mumbolongolo mudyumwe, kange ya mukugavenga avanya filonga [avanyafipanga] ifivaha kange ifinyamake ukulutelela kulyumwe.²⁴Popooni pakelunga upo yaka mwikenga ulwayo ulwa malonde geenyu piva peenyu, ukuhuma mundokove mpaka kulebanoni, ukuhuma kumalenga aga Euphrates, mpaka kuvusemo wa lijova kunyanja yayiva lolopaka [lufingo] lwenyu. ²⁵Asikuli umunu uyakaikwema kuvulongolo kulyumwe, untwa ungolove veenyu aiveka uvudwaji no kudwadi wa kwenyu munkelunga kyooni kekyo mwigenda pakyanya pakyene ndavo wa ajovile numwe.²⁶Lola ni veka kuvulongolo kulyumwe ulusayo kange ne kegune., ²⁷ulusayo, lenga ya mwipolehejaga amapinyo [indagelo] ija untwa jijo nekulagile elelo, ²⁸Kange ekegune, lenga sayamwipole hejaga [amapinyo] indagelo ija untwa ungolove keenyu poope mnayekele enjela yeyo nikuvalagela elelo, ukulutela kumingolove egenge gegyo samgemanyile.²⁹Yayiva unseke untwa ungolove veenyu ikuvatwala umwemwe munkelunga kekyo mwilota kukuhala, ukuta ya mwiveke ulusayo pakyanya pa kyamba ekya Gerizimu ne kegune pakyanya pa kyamba ekya Ebali. ³⁰Vasipali pa mwambo eyavele ukulotelela e Yordani, kuvusemo walijova mu nsewo ugwa kuvusemo, munkelunga ekya vakanani vavo vitama ko Arabu, pakyanya pa Gilgali, palukanji pa mialo egya more.³¹Ulwakuva ya mwilovoke kumwambo eyavele eya Yordani ukwingila kukuhala [ukulesi] ekelunga keko untwa ungolove veenyu avapile, kange ya mwihala kange nukutama mugati umwa.

³²Yamwikwibata indagelo jooni kange na mapinyo gago ne vekile kuvulongolo kulyumwe elelo.

Chapter 12

¹Iji jo minyano kange ni ndagelo jijo mukojibataga nkelunga ekyo, untwa ungolove uvataye veenyu, avapile ukuhala, amajuva gooni gago mwitama pakelunga ekya pasi. ²Uwayelweli ya mwinangania mwomi mumwa avanya fivumbuku [avanyafilonga] ya mwivenga emingolove gyavo gegyo valekutekela, mufyamba, ififali, mutwamba, kange paasi pa mbeke ugunya keyenja. ³Kange yamwidenya inekelo javo paasi, ya mwinangania fipija pija mbanda jaavo ija mawe , kange nukunyanya uwogi uwa Asherahi, mukojikenda [mukoji ge dania] ifihwa ifya kupoonja ifya mingolove gya vo kange nikugwesya ukuyaja elitawa lyavo kunji kukelunga eke. ⁴Saya mkontekele untwa ungolove venyu nduvu ewo. ⁵Poope ekelunga lelyo untwa ungolove veenyu aisala [aichagula] ukuhuma kufivumbuko fyeenyu ukuveke eli tawa elya mwene, apo piva pakelunga kekyo itama kange ukwa kukwene ya mwilota. ⁶Ukwa kukwene ya mutwala [ya mwigega] ifya vupe [ifivalaje] ifya kutekelela [ifya kunyanya] ifya vupe fyeenyu, inekelo jeenyu kenge ifya vupe fifyo fitwaliwa kukevoko kyeenyu, ifyavupe fyeenyu ifya lufingo, ifyavupe ifya kusavula kange ung'olwa uva kwanda uwa fidemo ifya seenga ne ng'oosi. ⁷Kuukwa yamwilya kuvulongolo kuntwa ungolove veenyu kange nokolovoka ukuta kyokyoni kekyo mavekile ekevoko, umwe kenge na valokolo lwenyu, po yiva untwa ungolove veenyu avasayile. ⁸Sayaamwivomba amasyo gooni gago twivomba apa elelo, leno kela munu ivomba kyokyo ni kela ekenonu kemiho kumwene. ⁹Ulwakuva mukalesamutumelile, kuvuhale vuwa untwa ungolove veenyu ikuvapa. ¹⁰Poope lomo mwiluta kumwambo eya vele eya yordani kange nukutama mugati mukelunga kekyo untwa ungulove veenyu ikuvatanga umwe ukuhala, kange unseke ikuvapa ukutumela ukuhuma kuvalugu veenyu vavovikuvajongual pawipi, uvufumbwe po mtamaga [vononu] mtenganile. ¹¹Kuvumalekelo yayiva ekelunga kekyo untwa ungolove venyu aisala ukutangela elitawa lyamwene ukutaama, ukwa yamu twala gooni gago ni kuvalagela, ifya vupe ifya kunyanya, ifivalage fyeenyu, inekelo jeenyu, ifyavupe fifyo fihomile kukevoko kyeenyu , kange ifyavupe ifya lusalo lwenyu kunongwa eya lufingo jijo eyaka mwihumia kuntwa. ¹²Yamwihovoke [kumiho] kuvulongolo ku ntwu ungolove venyu umwe, avaana veenyu, avahenja veenyu, avavomba mbombo avademi [avakegosi] avavombambombo avahenja [ava kedala] , kange na walawi vavo vale gati mu kefigo kyeenyu, ulwakuva alevovole ulovafu pamo uvuhale mugati mundyumwe. ¹³Uve jingaheji vemwene ukuta uleke ukihumia ifyavupe fyako ifya kunyanya poponi pakelunga baho wilola. ¹⁴Poope popa kelunga ekyo kekyo untwa aikuvasala mundyumwe umo mugati mu fivomboko fyeenyu kekyo yakihumiaka ifyavupe ifya kunyanya , nukwa yamwivomba kela keenu kekyonevalagile. ¹⁵Leno po yiva, pomwibudaga nu kulya ifidemo mugati mufifigo fyeenu, ndavovwa mwinogwa, ukwambelela ulusayo ulwa untwa ungolove. veenyu, kunongwa ya fyoni avapile, kange avaanu vavo savanonu kange vanonu vooni vanogile ukulya, ifidemo ndiifi enyaloji kange kulungu. ¹⁶Poope sayamwilijaga onkisa, yamwidudaga paasi palifu nda malenga. ¹⁷Mwetangage ukuleka ukulya mugati mufifigo ukuhuma munekelo ija mbeyu [ifini] fyeenyu, uvinyo gwenyu umpya . [inyungu] jeenyu pamo ni ng'oosi. kange muleke ukulya inyama yoyoni yeyomwihumia ifyavupe paninie ni nyefingo jojooni ijeenyu jijomwivomba, wala ifyavupe fyeenyu ifyawegane, wala ifyavope fifyo mwihomia kukevoko kyeenyu. ¹⁸Emianeji yaake yamwilijaga mbolongolo mwa ntwu ungolove veenyu munkelunga kekyo untwa ungolove aisala umwe, umwana veenyu, avahenja venyu, umbombambombo uvakegosi [u데미] umbomba mbombo uvakedala [ung'nja] kange nu mlawi yuywa alemu fifigo fyeenyu, Ya mwihovoke mumbolongolo mwa Antwa ungolove veenyu ukuhume kela kenu kekyo mwiveke ekevoko kyenu. ¹⁹Muve vajinga heji yumwe pomuleke ukundeka umulawi, ulwakuva mwitama munkelunga kyeenyu. ²⁰Unseke untwa ungolove veenyu ejembwile ifingo [imake] jeenyu, ndovu aefingile, nukujova, " Yanilya enyama" ulwakuva mulenovonogwe wenyu mwilya enyama, mwetange ukulya enyama, ndovu uvunogwe hwa mmepo veenyu. ²¹Lenga ekelunga kekyo untwa ungolove veenyu ahalile ukuleveke elitawa lyamwene kutali ukuhuma kulumwe, po ya mwibuda fimo ifidemo fyeenyu kange ifidemo fyeenyu fifyo untwa avapile, ndavowa navalagile, ewo po mulijaga mugati mufifigo fyeenyu, ndovu uvunogwe uwa mmepo veenyu. ²²Nduvu enyaloji ne kulungu filewa, voyelewo ya mwilijaga avaanu vavosavanonu kange avanonu vanogile ukolya vowa. ²³Poope muve nowa yelweli ukuta samwilya ukisa, ulwakuva ukisa vowomi, sayamwilya uwomi paninie ne nyama. ²⁴Sayamwilijaga ya mwidudaga kunji paasi palifu ndamalenga. ²⁵Sayamwilya, po yeve nonu kulumwe, kange ava eevenyo volotile uve, unseke yamwivomba kekyo kelevononu pamiho pa ntwu. ²⁶Poope amasyo gago ga ntwu gagomlenago kange ifyavupe ifya lufingo lwenyu yamwitola iji nukuluta pakelunga baho untwa ahalile. ²⁷Apo ya mwihomiaga ifyavupe ifya kunyanya, enyama nunkisa, pa ketekelelo kya untwa ungulove veenyu, unkisa ugwa ifyavupe fyeenyu gududiwagwe panji pa ketekelelo elaja ntwu ungulove veenyu, kange yamwilijagu enyama. ²⁸Mulolesanie kenge mupole heja aga amamenyu gooni gago ni kuvalagela, po yeve lononu kulumwe na vaana veenyu umwe vomulotile ukusakwisile lusiku, unseke gugwa mwivomba kekyo kenonu kange kekyokele hine pamiho pa ntwu ungolove veenyu. ²⁹Unseke untwa ungolove veenyu inegula [iheja] ifivumbuku ukuhuma

kulumwe, unseke mwikwingela kakovavenga, kange mukuvavenga nu kutaama munkelunga kyavo. ³⁰Muve vajingaheji yumwe mwevene po mleke ukweyibata ukuvakonga, munu muva budile ukuhuma kulumwe ukwibatwa munkololesania emingolove gyavo, munko vuujja, "po ndakeki ifivomboko ifi fiteke la emingolove gyavo? Yani vomba vovowa." ³¹Sayawivomba ewo ukontoga untwa ungolove vaako, ulwakuva kela keenu kekyo kikalaja kuntwa, amasya gago giko nkalaja vavombile aga ne mingulove gyavo. hata ukuyaja [ukunyanya] avademi vavo kange na vahlenja vavo mumwoto kunongwa ya mingolove gyavo. ³²Kyokyonni kekyo ni kukulagele, lolesania uleke ukwongeleja pakyanya lomo uleke nukunegula.

Chapter 13

¹Lenga mugati mundyumwe inuike unyamalago lomo ugegwa njosi. ²Kange lenga ikuvapa ifihwani lomo ifiswigo, kange lenga ifihwani lomo ifiswigo fi homele [fivoneka] ndovo ajovile kulumwe no kujova, " uki tukonge egeenge emingolove, gegyo satugemanyile, kange nu kutekele. ³Upoleheje amamenyu aga nyamalago uywa, lomo kwa uywa ugegwa njosi, ulwakuva untwa unguluve vaaka ikoko gela ukulumanya lenga uganile untwa ungolove vaako ne numbula yako yooni nu mmepo vaako vooni. ⁴Mugendage ukokonga untwa ungolove veenyu, ukutuga, mwibatage amapinyo [indagelo] jamwene, kange no kwedeka elijo elya mwene, kange mukontekelaga kange nukwibatana nave. ⁵Unyamalago uywa lomo ugegwa njosi aibudiwa, ulwakuva ajovile gago sago geene [ayajinie] ntwangalove veenyu, yuywa avatwale ukuhuma nkelunga ekya misri, kange yuywa avagombwile ukuhuma munyumba eya vusuhwa. voyelewo unyamalago inogwa ukuvaheja munjela yeyo untwa ungolove veenyu avalagile ukugenda. poleno veeka kutali amavivi ukuhuma kulumwe. ⁶Tujove tute ulolukololwako, umwana va jiuva [umama] vaako, lomo umwana vaako, lomo udala yuywa alepipi nuve, lomo umanyani vaako yuywa wite mmepo vaako, ukuvasongeleja kemiemie no kujova, " Elekelwe tulule kange nukutekela emingolove egeenge gegyo satugemanyile, wala uveve wala avakoko vaako. ⁷Emingolove gyogyoni egya vaanu gegyo gevajongolile, pipi numwe lomo kutali ukuhuma, ukuhuma kusulo wa kelunga ukutula kuvumalekelo uvunge uwa kelunga. ⁸Uleke ukwedeka lomo ukompoleheja. Galeke amiho gaako ukolola ekesa wala kusikuli ukusigaja lomo uko mfiha. ⁹Emianeji ya mwene, yavukondeka yelweti, ekevoko kyako kiva kya kwanda ukubuda, kange pongela ekevoko kya vaanu vooni. ¹⁰Ya mwilahahelela amawe mpaka ukofwa, ulwakuva agelile ukuvaheja ukuhuma kwa ntwangolove veenyu, yuywa avahejije ukuhuma munkelunga ekya misri, panji pa nyumba eya vusuhwa. ¹¹Israeli yooni ya vipoleka kange nu kudwada, kaenge sayayigendelelaga ukovomba ifihwani ifya vuvivi mugati mudyumwe. ¹²Lenga wipoleheja vevoni ijova imola ija vujenge wenyu, ukuta untwa unguluve veenyu ikuvapa ukutama umwa mugati. ¹³Vamo vavivi vavalekile mugati ndyumwe kange nukuvaleka kavutali avitaama mmbujenge wawo kenge vijova. ¹⁴Elekelwe tulute kenge kakatekela emingolove egeenge gegyo satugemanyile. ¹⁵Po yavuko vovokela yelweli avaholwa [avenyeji] avanya vujenge uwa kuvukali uwa panga. Yavukovayaja [ukuvabuda] haani kange avaanu vavo valen'gati mmwene, paninie ni fidemo fya mwene, paninie, kange na makali ga panga. ¹⁶Yawilondania ifinyavotwa fijooni ukuhuma pagati pa mipulo gyamwene kange nukunyanya uvujenge, paninie ni vinyavutwa fijooni ja mwene ulwakuva untwa unguluve vaako. uvujenge wiva vukali uwavanangi uvusita kusila, sagunogiwa ukuvega [ukujenga] kange. ¹⁷Kesipali hata kemo kyene ifinu ndifyo fivekiwe kunongwa eya kuyaja enogilwe ukugadana munkevoko kyaako. Eye yinogiwa ukova nongwa, po yeve untwa aisyetuka ukuhuma kuvukali uwa lyoyo lya mwene, ukumbonesya ekesa, ukova nekesa kolyove, kange ukuveka uveve ukwongelela embalelo, ndove aeyegilel kuvataye vaako. ¹⁸Aivombo evo ulwakova wipoleheja eliju elya ntwangolove venyu, ukwibata indagelo ja mwene jijo nekulagile elelo, ukuvomba kela kekyo kelelweli kuvulongolo kumiho ga ntwanguluve vaako.

Chapter 14

¹Umwe mulevaanu va ntwā ungolove veenyu, muleke ukwetema yuumwe, muleke ukuketa munduvafu mumiho geenyu kunongwa eya vafwe. ²Ulwakuva mulevanyakevumbuko [ekelunga] kekyo kyemekiwe kuntwa ungolove veenyu, no untwa avahalile ukuva vaanu kunongwa eya vuhale wamwene, ukolotelela kuvaanu vooni vavo valepakyanya pamiho ga kelunga. ³Samwinogiwa ukolya ekenu kekyoni kekyo kikalaja [ikivipeja] ⁴Ifi fyofikanu fifyo munogile ukolya, essenga, ing'osi, imene. ⁵Ikulunga, inyaloji, ikulungu ingoosi, imene ija munsitu, enyaloji embalafu kenge pofu ni ng'oosi ija fyamba. ⁶Munogile ukolya ifikanu fyooni fifyo fipanduliwe amavondo, yeyo yelena mavondo gago ga pandoliwe mala kavele, ukolya no kusyetulania. ⁷Ndavo yelevu, samunogile ukolya ifinge ifikanu fifyo filya no kusyetulania lomo fifyo fili na mavondo gagogagavike mala kavele. ngamia, esude, pomono, ulwakuva filya nu kusyetulania poope safi gavike amavondo, fyo fivivi kulumwe. ⁸Engobe mbivi kulumwe kenge ulwakuva ye pandoliwe amavondo poope sayidafunya nukusyetulania, mbiivi kulumwe. mleke ukulya enyama eya ngobe, kange muleke nuku palamasya [ukwibata] ifituvi fyavo. ⁹Aga gagogalemugati mumalenga munogile ukulya. kyokiyoni kekyo kele namapeji no vugegele. ¹⁰Poope kyokiyoni kekyokelevovole a mapenji nu vugegele mleke ukolya, kevivi kulumwe. ¹¹Ifiyuni fyooni finoni munogile ukolya, ¹²Poope ifi fyofiyuni fifyo samnogie ukulya; etai, etumbusi, ekepungu. ¹³Uladege ulofufefu nolutitu, ekehwani kyo kyoni ekya ludege. ¹⁴Samnogile ukulya ekehwani kyokiyoni ekya mahove. ¹⁵Kange imene no ludege ija pakelo, lanes keyuni ekya kunyanja, ekehwani kyokiyoni ekya ludege. ¹⁶Elituye elidebe, elituye elivaha kange elituye eliva. ¹⁷Mwari, ifituvi ifya tai, mnandio. ¹⁸Muleke ukolya elidondogololo, ekehwani kyokiyoni ekya kongote , hudihudi, nolumbova. ¹⁹Fyooni fifyo filina mapapatelo; ifinu filino vutano fyo fivivi kulumwe; safinogiwa ukulewa. ²⁰Munogile ukulya ifinu fyooni fifyo fipululuka. ²¹Muleke ukulya kyokiyoni kekyo kifwa kyeene, unogile ukumpa uhessa yuywa alembujenge wenyu, ukuta anogile ukolya lomo mnogile ukuguja kuhessa. ulwakuva kyokevomboko kekyo kyemekiwe kanongwa eya untwa ungolove veenyu. samunogiwa ukoteleke emene endebe mundokame ulwa vanina uva kyene. ²²Yelweli mnogile ukuhumia ekelundo ekya kumi ekya vubeni uwa mbeyu jeenyoo jooni, yiyo yayikwija ukuhuma kukyalo kela mwaka [kyenja]. ²³Munogiwa ukulya pavolongolo pantwa ungolove veenyu, palieneo lilyo aihala lenga pavalaje pamwene, elifungu elya kumi elya mbeyu jeenyoo, ija mvinyo umpya, kange ni mono jeenyoo, ne ng'olwa eya kwanda eya fikanu ni fidemo, ukuta mwetange ukumanyela ukuntuga untwa ungolove veenyu. ²⁴Lenga enjela nali kulumwe nukute mwilemwa ukupemba, ulwakuva ekelunga kekyo untwa ungolove veenyu aihala ndovu pavalaje pamwene kutali kulumwe, unseke untwa ungolove ikuvasaya. ²⁵Yamukwosania, ifyavupe ni ndalama, gunja indalama mukevoko, kange mlute kukelunga kekyo untwa ungolove veenyu aihala. ²⁶Ukwa yamwivombelaga indalama kyokiyoni kekyomwinogwa kusenga lomo kung'oosi, lomo ku mvinyo, lomo ifyakunywa ifinyamaka, lomo kyokiyoni kekyo mwinogwa, apo yamwilya mumbolongolo mwa ntwā ungolove veenyu, kange yamwihovoka, umwe ni nyumba jeenyoo. ²⁷Mlawi yuywa alemu fifigo mudyumwe muleke ukusamwa, ulwakuva alevovole uluvafu wala uvuhale paninie numwe. ²⁸Kuvumalekelo umwakela mwaka [kyenja] ya muhelekage elifungu elya kumi elya mbeyu [fiinu] kumwaka gugwa, kange ya mwiveka mufifigo fyenyu. ²⁹No mlawi, ulwakuva alevovole uluvafu wala uvuhale paninie numwe, kange nuhesya, umpena, navafwele vavovalegati mufifigo fyenyu, yavikwija nu kulya nukuhaliwa, vomba ewo kuntwa ungolove veenyu po avasaye mumbombo joeni ijamavoko geenyu jijo mwivomba.

Chapter 15

¹Kela uvumalekelo uwa kela mwaka saba, munogiwa ukusyekela emikole. ²Ege gyumigendele egya vugomboji kela unkopelaji aisyekelaga kela kekyo alempile ujenganisi [umanyani] va mwene, kusikuli ukummela [ukudaya] ukuhuma kwa njenganisi kamwene lomo ulukololwe va mwene ulwakuva uvusyekelaji wa mikole wa ntwavapolesije [vulangasiwe.]. ³Ukuhuma kungesya munogile ukumela, poope kokyokiyoni kyenyu kekyo kele nulukololwenyu munogile ukoheja. ⁴Nalenga voyelewo, paleke ukuva no ngaju mugati ndyumwe [ulwakuva untwa kuva yelweli aikulusaya munkelunga kekyo ikuvapa nduvu hale]. ⁵Lenga mwevene mwipoleheja nokwetanga eliju elya ntwavungolove veenyu. ukwibata iminyo [indagelo] jooni jijo ikovalagile elelo. ⁶Ulwakuva untwa unguluve veenyu aikuvasaya, nduvu aeifingile, yamwikopesya ifivumbuku [ifilonga] fyofingi, poope saya mwikwajima, ya mwilongo jaga pakanyanya ifilonga fyooni, poope sayafikova longojaga umwemwe. ⁷Lenga kule umunu ugaju mugati mudyumwe, umo uvalokolo lwenya, mugati mu mfifigo fyeenyu fyooni mukelunga kyenyu kekyo untwa ungolove veenyu ikuvapu, muleke ukuva vakafu inumbula jeenyu wala nukudenda ekevoko kyeenyu ukuhuma kuva lukololwenyu. ⁸Poope munogile yelweli ekevoko kyenyo kumwene kange yelweli mukopelage umwene ifyakokwela uvunogwe wa mwene. ⁹Muve vajingaheji ukuleka ukuva kange na masage amavivi lomo ukusofania munumbula jeenyu, ukujova, "umwaka ugwa saba, mwaka gwa wavuke gulepipi, po mleke ukuva viimi [vabafu] ukuhuma na na avokolo veenyu avagaju kange savankupa keenu, anogile ukundelela untwa kunungwa yeenu, kange yayiva vutulanongwa wenyu. ¹⁰Munogiwa yelweli ukumpa, kange enumbula yeenu sayinogiwa ukukalala [ukuvipa] vomukompa, ulwakuva ukuvujieheji wa ko ntwavuyungolove veenyu aikuvasaya mumbombo jeenyu jooni kange kyokiyoni mwiveka ekevoko kyeenyu. ¹¹Ulwakuva ugaju sayaviduga ukutama munkelunga , poleno nikokolagela. uveve nukujova, " winogiwa yelweli undendole ekevoko kyako kwa lokololwo vaako, kwo ondondi vaako, kange kwo ugaju vaako munkelunga kyaako. ¹²Lenga ulokololwako, mwebrania ugoosi lomo mwebrania, udala, agojiwe kulyuve kange ikokovombela ku miaka saba, po mwaka ugwa saba winogiwa undeke alutage ave ndegefu. ¹³Vovukondeka ikelotela ndegefu, ule ke ukondeka alutage ne kevoko ekejivla kenu. ¹⁴Winogiwa kuwipa wako uumpe ukuhuma kufidemo fyako, ukuhuma mu mbeyu yeyo yelepaaasi, neketule kyaako ekya mvinyo. lenga untwa unguluve vaako vuwaakusayile, winogiwa ukumpa umwene. ¹⁵Winogiwa ukokombuka ukuta walensuhwa munkelunga ekya misri, kange ukute untwa unguluve vaako akwawile, poleno nikukulagela elelo okovomba ndee,. ¹⁶Yayiva ukute lenga aijova kulyuve, sayaniluta kutali nuve, ulwakuva akuganile ne nyumba yaako, kenge ulwakuva unonu kulyuve. ¹⁷Po vunogiwa ukutola ulyoma nu kusuheleja ukugendeheja mumbolokoto eyamwene mu nkefigo, kenge aivansuhwa vaako. kange ku nsuhwa vaako udala yawivomba vovowa. ¹⁸Yeleke ukuvoneke ukuta fipala kulyuve ukondekesya alutage indegefu, ulwakuva akuvombile emiaka sita kange akupile mala kavele nduvo umunu yaywa mmbomba mbombo uva majuva gooni. untwa ungolove vaako aikukusaya kugooni gago wivomba. ¹⁹Avaholwa vooni avakwanda avagoosi mufidemo fyaako yenogile ukugava kuntwa ungolove vaako. sayawivomba embombo novuholwa uwakwanda uwafidemo fyaako wala ukonketa ng'olwa uwakwanda uva fidemo fyaako. ²⁰Vonogiwa uyelye eng'oliwa eya kwanda mbolongolo mwantwa ungolove vaako kela mwaka munkelunga kekyo utwa aihala, uveve nenyumba yaako. ²¹Lenga yele voonge voonge ndeye yelene kelema lomo sayilola lomo yelelongevonge sayenogile ukuheleka enekelo kuntwa ungolove vaako. ²²Yavukoyelya mugati mufifigo fyaako; umunu yuywa sambivi nayuywa mmbivi vafwene [vahwanine] unogile ukulya, lenga ukale ulye enyaluji lomo kulungu. ²³Vemwene sonogile ukunywa ukisa ugwa mwene , kanogiwa ukugaduda ukisa gwayene pa kyanya palifu nda malenga.

Chapter 16

¹Lola umweji ugwa Abibu, no kwibata epa saka eya Antwa ungolove vaako, ulwakuva mumweji ugwa Abibu untwa ungolove vaako akutwalile ukuhuma kumisri pakelo. ²Yavukong'omeheja enekelo eya pasaka untwa ungolove vaako kange fimo ni fidemo munkelunga kekyo utwa aihala lenga pavalaje pamwene. ³Sayawilya [unkata] ekesyesye ekelolile paninie neyo, amajuva saba uleke ukulya ekesyesye kekyo kelolile, ekesyesye ekya luvavo [matesyo]: ulwakova mukahumile mu nkelunga ekya komisri mbevembeve. vomba ga aga mumajova gaako gooni aga mitamele gyako po wetangage ukokomboheja uluhala elijuva lilyo mwahumile inkelunga ekya misri. ⁴Pasipali uvulole vuwayawivonekage mundy mwe mugati mumipake gyenye unseke ugwa majuva saba, wala enyama yoyoni yeyo mwiwumia enekelo pakemihe mundijuva elya kwanda yisigala mpaka panavusiku. ⁵Mleke ukuhumia enekelo eya pasaka mufifigo fyenye fya mugati yeyo untwa veenye ikuvapa. ⁶Embadeji yeyene, humia enekelo munkelunga kekyo untwa ungolove veenye, aihala [ukuchagula] pa vuvalaje pamwene. apo pomwihomia enekelo eya pasaka eya pakemihe vumseke gugwa elijuva lisema, kwonseke ugwa mwaka mwahumile kumisri. ⁷Yamwinogiwa ukunyanya no kutya munkelunga kekyo untwa ungolove veenye aihala; panavosiku ya mwisyetuka no kuluta kumeve geenye. ⁸Kumajuva sita yamwilijaga ekesyesye kekyo sakekekiwe ekelove, mundijova elya saba yakwiva no lolondamano ulwa yelweli konongwa ya untwa ungolove veenye; mumajuva ago sayamwivomba imbombo. ⁹Yamwivala emilongo saba konongwa yeenu, ukuhuma unseke upo mwatengolile ukuveeka emundu mu mbeye [mufinu] fifyofyemile yamwinogiwa ukutengula ukuvala emilongo saba. ¹⁰Yamwinogiwa ukwibata emilongo egwa, elijova elivaha untwa ungolove veenye paninie no nsango ugwa ifya vupe ifyavusavanie uko huma kokekoko nontwa vowa akusayile. ¹¹Yawihovoka pavolongolo pantwa ungolove vaaka uveve mwana, vendemi, ve mwana veng'enja, umbomba mbombo ude mi, umbombe mbombo ung'enja, undawi yaywa alefifigo fyaako, no ng'enji, umpena, nomfwele yuywa alegati mundyumwe, munkelunga kekyo utwa ungolove vaako aihali kunongwa ya pavuvalaje. ¹²Ayawikombokega mundohala ukute ukavile nsuhwa kumisri, vunogiwa ukolola no kwibata indagilo iji. ¹³Winogiwa, ukwibata amajuva amavaha aga fiyumba [ifivaga] ko majova saba munu ulundaniye uvubeni ukuhuma pasi pavopoelelo nokohuma munketole kyako ekya divai. ¹⁴Yawihovoka kwonseke ugwa elijova elivaha uve vedemia, uve veng'enja, umbomba mbombo, vaako ude mi, umbomba mbombo vaako ung'enja, mlawi nogenji, no mpema, no mfwele yuywa ale mugati mufifigo fyaako. ¹⁵Ko majuva saba winogiwa ukolola elijova elivaha eya untwa ungolove vaako munkelunga kekyo untwa ayaihala, ulwakuva untwa ungolove vaako aikukusaya mumbubeni wako wooni nembombo ya maovoko gaako gooni, kange winogiwa ukohovoka haani. ¹⁶Mala kadatu kumwaka avagosi vaako vooni vinogiwa ukovoneka mmbolongolo mwa ntwaga ungolove vaako munkelunga kekyo ayaihala; mundijuva elivaha elya. fisyesye fifyo safiwekiwe ekeluve, mu ndijova elivaha elya milongu, ne lijuva elivaha elya fiva ga [ifiyumba]; kange sayavivi voneka mmbolongolo mwa ntwaga amavoko geenu. ¹⁷Embadeji yayene, kela muunu aihumya umwikwetangela, mkuta ya mukulomanya ulosaya ukute untwa ungolove vaako akuapile. ¹⁸Winogiwa ukovomba avalamuji kange avongoji mugati mufifigo fyako fifyo untwa ungolove vaako ikokopa; yavitoliwa ukuhuma kela kevomboko, kange yavihegaga avaanu uvuhegi uwayelweli. ¹⁹Sayinogiwa ukoheja uwayelweli komaka, sawinogiwa ukovonesya ukwemela [uko mwemele] wala ukohongiwa, ukohongiwa, ulwakuva ukohongiwa kwidenda amiho aga luhala nu kuyajania amamenye aga yelweli. ²⁰Winogiwa ukokonga gagogayeleweli, powiva va kutaama mokokehala ekelunga kekyo iko kopa untwa ungolove vaako. ²¹Uleke akuvyala elibeke lyolyoni lela ukova Ashera kulyuve palukanji pa ketekelelo ekeya kya wivomba ekya, ntwaga, ungolove. vaako. ²²Wala uleke ukwemeka embanda, yeyo untwa untwa, ungolove vaako ikogekalale la.

Chapter 17

¹Sayinogiwa ukong'omeheja ifyavupe untwa ungolove vaako esenga lomo eng'oosi yeyo yelenovulema lomo ekeenu kekyooni kekyo kevivi, ulwakuva eyo yayiva vukalaje ko untwa ungolove vaako.²Lenga yakuvonekaga mundyumwe, mugati mufifigo ifya mbujenge wowoni vowa untwa ungolove veenyu ikuvapa, ugoosi vivi lomo udala yuywa ivomba ovuvivi kovolongolo kuntwa ungolove veenyu ukulunanga ulolagilo lwamwene.³Vevoni yuywa alotile nu kutekelaj emingolove egeenge no kuginamela, wlaa elijuva, umweji lomo avalendeleli, ava kukyanya kesikuli keenu ne kulagile.⁴Kange lenga ukavoliwe ukokonga ekelomo, lenga ulenifidemo basi winogiwa ukuvomba uvulolesani uwayelweli. Lenga yelweli kange mamumwa ukute uvukalaje ndowa uwa levombike ku israeli.⁵Basi ya wokontwala ugoosi uywa lomo udala, yuywa avombile uvovivi uwo, mufifigo ifya mumbujenge, ukuta ugoosi haani lomo udala, kange ukantove umunu uywa mpaka afwe.⁶Kwo undomo ugwa vemeleli vekele, lomo avemeleli vadatu, poyiva umwene yuywa inogiwa ukubudiwa, poope kwo undomo ugwa mwemeleji yumo mwene sa aibudiwa.⁷Ekevoko ekya vemeleji kinogiwa ukuva kya kwanda [kyakutengulela] ukubudiwa, kange pongela ekevoko ekya vaani vooni, kange poya mukong'eja umbivivi mu ndyumwe.⁸Lenga emola [engita] yi humela yeyo malapala kulumwe ukuvomba uvulamuji pamo nongwa ya vubudi lomo vufwe wa kalemala. uwayelweli wa muunu yumo no wayelweli uwa muunu uyunge lomo lisyu lemo ilya kulemaja ukovombeka, lomo elenge lelyo lelenolo kanimugati mu fifigo fyenyu, basi unogile ukuluta kukelunga kukwa untwa unguluve vaako aikukubala ukuva papavalaje pa mwene.⁹Yawinogiwa ukuluta kutekegi, avaholwa ava lawi, kange kundamuji yuywa aivombaga kwonseke ugwa. yamwilonda uvolongoji wavo, kange yamukovapa umwemwe uvulamuji.¹⁰Mwinojiwa ukokonga indagelo jijo va vapile munkelonga untwa ungolove aihala ukuva pavalaji pa mwene. Po mwiva mmboyehueli ukovomba kyokyoni kekyo vikovalengania ukovomba.¹¹Kongo indagelo jijo vikovamanyisa, no kuvomba ukokongana no vulamuji wowavikuvapa. mleke ukusyetuhana ukuhuma kokevoko ekya ndya ne kevoko ekya hege.¹²Vevoni yuywa ivomba kumatingo, nokuleke ukompoleheja utekeji yuyea ikwema mukovomba mumbolongolo mwamtwa ungolove vaako, lomo ukuleka ukompoleheja undamuji uywa umunu aya ayaifwa, yamwiveka kutali uvavivi ukuhuma ko israeli.¹³Avaanu vinogiwa ukupoleka no kodwada, nokuleka ukovomba kumatingo kange.¹⁴Unseke gugwa mwaijile munkelonga kekyo untwa ungolove avapile, no nseke gugwa mwihala no kutengula ukutama mugati mumwene, kange wijova, 'Yanikevekela untwa pakyanya palyune, ndovo ifovomboko [ifilonga] fifyo fikonjongola unene.¹⁵Basi winogiwa yelweli ukwevekele uvatwa pakyanya palyuve umwuno vevoni. yuywa ntwala aihala winogiwa ukweveka ndovo untwa pakyanya palyuve umunu vevoni ukohuma mugati mundyumwe muva lokolo lwenyu. sawinogiwa ukuveka ugenji. yuywa salokololwenyu, pakyanya penyu.¹⁶Poope sinogiwa ukwongeleja ifarasi kunongwa ya mwene, wala ukosongeleja avaanu ukuvuya kumisri po wetange ukwongeleja ifarasi, ulwakuva untwa veajovile kulyuve, winogiwa ukotengula leno uleke ukovuya enjela eyo kange.¹⁷Kange sayinogiwa ukwongeleja kumwene konongwa ya mwene, po enumbula ya mwene yeleke ukusyetuka ukuhuma kwu untwa, wala sinogiwa fijo ukwongeleja konongwa eyu ndalama lomo ekuma.¹⁸Unseke gugwa itama pakegoda ekya katale [ekyemekiwa ekya untwa wa mwene, inogiwa ukusimba munketabu kunongwa eyamwene na nakala eya ndagelo eye, ukuhuma kulolagelo lolwa polole kuvongolo kuvatekeji, vavo vova lawi.¹⁹Eketabu kinogiwa ukova nu mwene, kange winogiwa ukwemba mugati mukyene komajova gooni ga mwene, po mwetange ukomanyela ukontuga untwa ungolove veenyu, po ibatage amamenyu gooni aga ndagelo iji kange ni minyano iji, ukujibata.²⁰Yinogiwa ukovomba nde po enumbula ya mwene, yeleke ukwinuliwa ukolotelela kyongo na valokolo va mwene, kange po aleke ukosyetoka kutali ni ndagelo, kondya lomo kohege komivengelele ukuta etange ukwongeleja amajuva gamwene muvutwa wa mwene, umwene kange avaana va mwene, mugati mwa israeli.

Chapter 18

¹Avatekeji avene nu avalawi, na amakalila gowi aga lawi, giva vuvule iligavo ilya vuhale paninie ni israeli, viganile ukulya ifinu ifyanekelo [isadaka] iya letwa iyetendilwe nu moto kama vuhale wavo. ²Viva vuvule levuhale pagati pa kikolo kyavo, utwa vi mwene vuhale wavo, ulwakuva ajovile navo. ³Ili ulwakuke avatekeji uhuhume kuvanu ukuhuma kwale avatwale ifinu ifyanekelo [isadaka] kama yiva ing'ombe au ing'osi, viganile ukuhumya kutekeji ilivega, uvulega vuvile, ni vinu fya igati. ⁴Ifinu fya kwanja ifya uvulei wako umvinyo gwako upya, na amafuta gako na ulwage lwa kwanja ulwa ming'osi giako, wiganile umpe. ⁵Ulwakuva utwa uguluve vako akuhalile ukuhuma mmakabila goni agako lekwima ukulivombe la ilitawa lya utwa, umwene na vana va mwene ifigono fioni. ⁶Ulwakuva umlawi ihume pa gati pa mji gwinu panji pa israeli yoni ukuhuma apa itama na inogwa ku numbula yamwene yoni ukwija kulieno ilya utwa apa ahalile. ⁷Ulwakuva amogilwe ukutumika kwi tawa lya utwa uguluve vamwene na avakikolo vamwene voni avalawi vivomta, avikwima kuvulongolo kwa utuva. ⁸Vilondiva ukuva ni ligavo ili lifyene ukulya ukuhumana na kinu ikikunja ukuhuma ni iliguji lya uvuhale wa kikolo kya mwene. ⁹Akasihi vumwijile mu nhelungu utwa unguluve vinu ekuvapa, mlikunogiwa ukumajila nu ukulola uvukalaje wa ifilunga ivinge. ¹⁰Pale ukuvoneka na paninie yumwe yumu uyu ikeembika umwana va mwene au umwalive kumwoto, vovoni uyu itumile uvulaguji, vovoni unyamalago au ung'avi, ungavi vovoni. ¹¹Vovoni uyaijova na avavafwile, au vovoni uyuijova ni mipepo. ¹²Vovoni avavivomba imbombo iji ikumbi pija utwa; ulwakuva amavipijo aga kwa utwa unguluve vako ikuva heja kuvulongolo kulumwe. ¹³Mwilondiwa ukuva yumwemnogelaniwe pa nelongolo pa utwa unguluve vinyo. ¹⁴Ulwakuva ifilunga ifi mkuvifwima uhufipulihija ulwakuva vivomba uvuhavi nu kulagula; lino kukyumwe, utwa unguluve, vinyo avabelije umwemwe ukuvomba ndahile. ¹⁵Utwu unguluve vinu ikwinula unya malago lwakuvomba kulumwe ukuhuma pagati palyumwe, mmoja va kikolo kyenu, ama une, twilondiwa ukupulihija. ¹⁶Iki kya kyeno mlikumja ukuhuma ku utwa unguluve vinyo ku Horebu isiku ya kwagunila, ukujova, "kileke tuleke ukupulike kanee isauti ya utwa unguluve vitu, kisita kuvona umwoto umbahе kange, kisitu kufwa". ¹⁷Utwu ajovile nune, "kila ikivajovile ukuta kinonu. ¹⁸Nikumwunula unyamalago ukuhuma pagati pa kivumbuho kinyo kumbombo yenu. kama lweke. Nivike amamenyu agangu mdomo gwa mwene, ijova navo goni agapya ndikumbula. ¹⁹Yiva kama vovoni dakapulike amamenyu gangu aga pya nijova kulitawa lyangu, yaninogwa mwene. ²⁰Ulwakuva unyamalago umwene ijova ilinenyu ku kibuli kwi tawa lyangu, ilimenyu ilyene sanimbulile ukujova au umwene ilikulijova kwi tawa lya imi nguluve iginge. uywa unyama lago ifwa. ²¹Lino vunogilwe ukujova mu numbula jinyo, " Twigundule ndakiki ukuta limenyu lya utwa sajovile? ²²Mwigundule ilimenyu alyene utwa alijovile apene unyamalago vu ijovelela. kwitawa lya utwa. ulwakuva ewo saihumile kange saivombike, lino ikyo kyokila umwene utwa sajovile na unyamalago ajovile kukibuli, figele uku muagopa.

Chapter 19

¹Akasiki utwa unguluve vinyo ukugubelela kukunetali ifilunga, vila umwene utwa unguluve vinyo ikuvapa ikilunga kinyo, na akasiki mwikwija kuvene na ukutama mbiyenge wavo wa nyumba. ²Twilondiwa ukwihalile uvujenge vudatu wa kilunga uvu wivu venu, na kihuga kyenu iki utwa unguluve ikuwapa ukuva kyinu mtamage. ³Mwilondewa ukujenga uzenvo na ukugava imipaka ikya kilunga kyinu ukuva na asehemu edatu ijamaeneo, ikilunga iki utwa unguluve vinyo. ⁴Iye yo selia kumunu uywiva amubudi lwine nu ku nyilile ukwo akata mage, yoyoni uyu ibuda lyilaniva mwene kita lumanya, sagele pa wanjo ukukaluja. ⁵Ululwalwiva ahaziki umwanu aivaikwi ugile musitu panine nu ujirumi vamwene kwihagula inyangala, ne kivoko kya mwene kigidile ilibeke pasi ni bago, na utwe gutyelile ukuhuma kukyaka na ukulika eyirani vamwene mpaka afwile lino umunu uyu yilondiwa. ukukimbila [ukunjile] sehemu moja ya uvujenge uvupya kukatamage. ⁶Pavunge ukisa gwa homba ikisadi ikukonga umwene uyahejije uwami, na keelyoyo ilikali ilusihania ulwakuva akali ni njila inali. Na ikutounu ukubuda, ulwakuva umunu uyo jali wa kufwa, kange salikulondiwa ukupa etabu ya kufwa, ulwakuva sakalile ujirani va mwene vu dalihumile ili. ⁷Lino basi nikukutuma wihalile uvujenge vudatu wiva wako. ⁸Utwu unguluve vinyo ikwongeleja imipaka ginyo vu alijigile kuva kukuvinyo ukuvomba, nu ukuwapa, ikilunga kyoni iki akarahidi ukuvapa avakuku vinyo. ⁹Kama mwikwibata indagilo iji joni nu kujivomba, iji nikukupa lino indagilo ija ukugana utwa unguluve vinyo, nu kugenda ivigo fyoni munjide ya mwene, lino mwilondiwa kuongeleja uvuyenge ukulufili" la kwa ajili yinu, gijiga gigilya gidatu. ¹⁰Vomba nde ili ukis unguisile likos guleke ukuvitika pagali pa kilunga ikyene utwa unguluve vinyo ikuwapa kwa ajili ya ukuhale, ili paleke ukuva amasi kitiko ga kisa gwinyo. ¹¹Kama wiliwo vavoni kalalile ujilani vamwene, uvulesi vukugulila, wikuhanu hania pamiko pamwene, na ifikoho fya kufwa kumwene ulwakuva ifwa na basi inyile sekemu moja ya vujenge igi. ¹²Basi avagogolo wa vujenge wa mwene vinogiwa ukuheja, na ukumbuja ukuma kunu akali, na ukuwapa avakikolo kya mwene, ili avene vambude. ¹³Iliho lyako salilondiwa ukumboneke ikisa, yilondiwa kuckyuve ukuheja uvutulano ngwa wa keja ukuhuma ku israeli ili kuve kununw kulyuve. ¹⁴Sawilondiwa ukuheja ikimanyilo kya ujitani vako ikyene avikile mueneo palali, ili levuhale wako uwene wikala, inkilunga akyene utwa unguluve vako ekukupa kive kyako isiku josa. ¹⁵Usaidi yumo mwene sakameoye ukwihumya ukusaka umunu ajili ya uvuvivi momoni, au kwa ajili ya uvutula nongwa wowoni, kwa kila kinu kyokyoni ili avombile uvutula nongwa, kundomogwa avasaidi vavili, au kundomo gwa avasaidi vadatu, kwilondi wa kila kinu kyoni kivikiwe pa vuvalafu. ¹⁶Ulwakuva uvusuhude wa munu ajile uvujilweli ikwitoja kwa ajili ya umunu yoyoni ukusuhudia kwa ajili yamwene kumambo amavivi. ¹⁷Ulwakuva avanu voni vavili yunu kati ya yula masyake alipo, ilondiwa ukwima pavulongolo pa utwa, kuvulongolo pu vatekeji na pa vulamuji avene vivomba ifigono ifyo. ¹⁸Avalamuji vilondiwa ukulolamja vononu sana, lola, kame uvusaidi ni uvusaidi wa vudesi na vune suludiwe nu vudesi kwa ajili ya kikolo kyamwene. ¹⁹Basi wilondiwa lekuvomba kumwene munu asagile ukuvomba kwa lukolo lwako na wiheja uvavivi ukuhuma pagati pinyo. ²⁰Basi vala avavisigala visikitike nu kwogopa, na ukutengulela apo na ukuendelea vavakavomba kange iainaya uvuvivi pagati pavo. Amiho gako saginogiwa ukulole ikisa. ²¹Amaishe yagihomba kwa amaishe iliho kwa liho, ilino kwa lino ikivoko kwa kivoko, ikilunde kwa ikilunde.

Chapter 20

¹Vuwihega ukuluta kubaja [kuwite] kuvilwa nu adui vako, na wilole ifulasi, amagalai, na wanu vingi, fijo ukulutilile uveve, sawi londiwa ukwogopa, ulwakuva utwa unguluve vako alipaninie nuve, umwene akutwalile ukuhuma nkilunga ikya kumisili.²Vuvihegelele ukwingile kunuvuliko uwite limbaja/avatekeji vilondiwa ukuvahengelele na ukujova ne vanu. ³Ilondiwa ukuvavule, "Pulihija, uislali mwilute kwilwa na avaadui vinyo. mleke ukunyunyuvale munumbule jinu, msilogope, au ukutetemeke, msiwaogope. ⁴Ulwakuva utwa unguluve vinyo vimwene ilute pamopene numwe kwilwa kwa ajili yenu avaadui vinyu na chuvokola.⁵Avaviongozi [avaakida] vilondiwa ukujova na vanu, veni umunu aliku uyu ajengile unyumba imya na sujigwile? ndeke alutage na avuye kuka ya yumwene, aleke ukujifwa kuwite na umunu uyunge ajigule inyumba. ⁶Kule yoyoni kyu avialile uzabibu na sugele ukuhovohe ni jagene. ndeke alutaye kukaya. ili aleke ukutwa kuwite, nu umunu, uyunge ahovoke ni sehe ijajene. ⁷Munu veni uyuakwile nu kutole udala iva bado fantolile? ndeke alutage kukaya ili aleke ukufwa kuwite nu ugosi uyunge chulola. ⁸Avafiongozi [avaakide] vilndiwa ukujova kyongo ku vanu na ukujova " veve ingosi ndakiki? uyu pwali apa uyu alinisoni au asononike ? indeke alulage kukaya kwa mwene. ili inumbula ya uluholo va mwene ilehe ukunangila kunduvu inumula ya mwene. ⁹Vuvimala avafiongozi [avaakide] ukujovelela na vanu, vilondiwa ukuhala avajemedali avapakya pa vene. ¹⁰Vumwihega kwiteke [kwipoke] umji [ujenge] mvavombe avanu avo uhuvu toleo kya iamani. ¹¹Vuvikwupilile lamani nu kudindula ififigo fyavo kulijuva, avanu avavivoneka mgati lemwa vilondiwa ukuvumilija ukukuvombe imbombo na vilondiwa ukuvombela. ¹²Apange saiwesekana uhveke lamani kulumwe, ulwakuva puyika pawepo ni inelaja [uwite] nu mwe, mwilondi wa ukulavula. ¹³Utwu unguluve vitu ilondi wa uvusindi na ukuvika pasi pa uvulo ngoji winu, mwilondiwa ukubuda umunu uyu aveja pa unyi ugwa [uvujenge]. ¹⁴Avadala, avadebe, ing'ombe, na kile kinu iligati mu umji [mbujenge] fipokiwe vyooni ivitole kama mateke gako uve ukuvamala ava mateko va adui ava mateko va avaadui vako utwa unguluve akupile. ¹⁵Wilondiwa ukuyevombe ndahete ukuluta kuvujenge [umji] gwoni igi gilikulali nuve, inuji igisio miji kya vilunga iti kongu. ¹⁶Imiji [uvujenge] gya ava utwa unguluve vinyo ilondiwa vuve vahale, mwilondiwa ukulolele kila kinu iki miwumi. ¹⁷Apange, mwilondiwa ukuyaja lwoni, umhottite, umamolite au wa kaanani, avapelesi umhivite na avabusi utwa unguluve menyo avavulile. ¹⁸Vomba ndee ili valekeukuvamanyisya ukuvomba ku njite ija luvipo [ukukalaja] Ndulu uvuvavombile avanyaminguluve gyavo. Vumwivomba, mwivomba indivi kwa utwa unguluve vinyo. ²⁰Vu mgujungulile umji umuda utali, kunu vamwilwa ukuleke, samwilondiwa ukuna uga imibiki gyamwe nu kwibate isoke ya mwene. ulwakuva vuwiwesya ukulya iseke yajene. lino uleke ukudumala. ulwakuva ilibiki lya dudasi umunu ukubeja?. ¹⁹Ila imibiki igweke ugimanyile sio mibiki gya kyakula, wiweoya uku nangania ne kukudumulania pasi, ukajenge amabuluj mu mji [unyenge] Ugwivomba imbaja nuve mpaka agwe pasi.

Chapter 21

¹Wivona umunu avonike abudilwe igati nkilunga ikyene utwa unguluve vaho chuvapa mkimiliki. agonile kyalo, yivone uyuamudili simanyihika. ²Basi avasehe vinu paninie avalongoji [avaamusi] vinyo vinogiwa ukuhuma kunji, nu kupimanija ukuta imiji au [uvajenge] igigikujungula uyu abudilwe. ³Lino avasehe va umji ugu gulipipi na umlili gwa malehemu vilondiwa ukulola umtamba ukuhuma kulikundi lya ifidimo, umwe sagele ukuvombeliwa wala uluvitwike inujigo. ⁴Kange vilondiwa ukundongoja umtamba uywa mpaha pasi pa palivonde ilililewite amalenga. ilivonde ili saligele ukuli miwa wa kuvialiwa na pala valivonde pilondiwa ukudanya isingo yu umtamba uywo. ⁵Avatekeji, ikolo kya, lavi vilondiwa ukwija pavulongolo, ulukwa vu utwa unguluve vako avahalile vakuvombe umwene na ukuhumya uluzayo kwi tawa lya utwa na ukulamula ukute kila ukusita kuelewana na umbaja kwa ilimenyu lyaro. ⁶Avasehe voni va umji ugu gulijitani nu umunu uyu abudilwe vilondiwa ukukalava amavoko gavo pakyanya pa mtamba uyuvadenyile isingo palivonde. ⁷Vilondiwa kukuhumya amajibu ga ilijambo ili na ukuyova, " ifivoko fyetu fanidwadile ukisa ugu. kange amiho getu sagalolile iti yambo ili. ⁸Utusyekile avahu vako ava israeli, utwa, uve uvapokele, na uleke ulewivika mbutula nongwa ya ukududa ukisa gwa munu ufile likosa paninie nu vanu vako ava istaeli. Lino uvududaji ukisa wisyekiliwa kuvene. ⁹Kunyila iyi wivika kutali ukwita damu ijila makosa pamopene numwe, vu mwivomba inonu pamiho pa utwa. ¹⁰Vawiluta kwilwa imbaja [uwite] na avaadi vako na utwa unguluve vako chukupa uvusi ndi na ikuvavike pasi pa vutawala wako, na ukuwaatole kulali ukuva mateha. ¹¹Pagati pa matekea umbwene udala unonu nuve unogilwe na winogwa ukwitole ave dala vako. ¹²Puvukulwale kukaya kaho, iketa inywile jammene nu gida ing'onje jamwe. ¹³Kange ifula inijende igiale afyalile vuvu kulola kumateka na isigala kuhaya kako na ukudenga ikililo kya kulilija uvisu nu uvanine umweji gwoni. Apo wiwesya ukugona nave na wiva, igosi vamwene na umwene iva dala vako. ¹⁴Ulwakuva va suhowike nu mwene, wilondiwa ukutavule ahege pa kaya apendaye umwene sawilondiwa lusiku ukuguja ni heja, kange sailondiwa ukumbika kuvava kibanile [ulumwa] ulwakuva ume. ¹⁵Ulwakuva ugosi alina vadala vavili na yumo anganile na uyungi akalalile na voni vivaholile avana voni avadala vagane udala uyukalale. ¹⁶Basi isiku iyeuwene ugosi vu ikuvagavila ikyama kya uvuhele avana va mwene sinogiwa ukumbo mbele udala uyuanganile ukuva mwana va kwande kuvuhale kisi ta kukumbake mwana va kwanda. ¹⁷Humbe yilondiwa ukumanya umwana va kwande, udala uyusuganile, kwa ukumpa mara kakili ya ikeguma kyamwene, ulwakuva uyo umwana vivutengulilo amaka gamwene, chaki ya muholiwa uva kwanda ni jamwene. ¹⁸Ugosi alinumwana unyakibuti na matingo uyu sikumpulike unsye wijova kumwene, uyusikumpulike hata uvanina wijovu kumwene . vuvundekebisye sikuvapulike. ¹⁹Uvisye [uvaso] na uvanyoko wilondiwa uku mwibata nu kutwala pavulongo pa avasehe va uvajenge [umji] akufifigo vya mji. ²⁰Vilondiwa ukuvavula avalehe va uvujenge [unyi] uyu umwanetu alini kibuli na matingo sinogwa ukupulika injovele ya tvevahoji va mwenye. indigu. kange igaji. ²¹Andivagosi woni pavujenge [pamji] vilondi wa ukutova na mawe mpaka ukufwa. umwe pumwivu mhejije uvuvivi pamopene na yumwe. israeli yoni yipulika ilijambo ili nukuogopa. ²²Yikave ugosi avombile imbivi ikuhiga ukufwa na akabudwa, ukululika afwile kukyanya kulibiki. ²³Umbili gwamwene sagwilondiwa ukusigale mpaka pakilo poni kukyanya kubiki, yilondiwa ya ukuhakikisya msielile isiku yiyo, ulwakuva vovomi anyongiwe tayali alaniwe nu unguluve. Ukonge ululagili ulu ukuta eleke ukuvomba uvuvivi nilulungu kya utwa unguluve vako ukuwapa vuve vuhalo?

Chapter 22

¹Sainogiwa ukundola ing'ombe au iling'osi ilya umwislaeli unino ayagile injila uleke ukufiha kulyuve. Yalasima yilondiwa ukumbuja ku mwene nayo. ²Yikave muislaeli lunino asipali apa ulipo uveve au sulumajile, basi wilondiwa witwala ikidimo ikyo kuvajenge wako, na lasima uve nakyo mpaka pala umwene naleyo ihululonda, na lasima umbujihije umwene nakyo. ³Wilondiwa kuvomba vule vule na kulipunda tyamwene, wilondi wa ukuvomba vule vule na imiende kyamwene. wilondiwa uhuvomba vule vule kila kinu ikiajajije mwislaeli umino, kinu kyokiyoni ikiajajije na ukiwee sawinogiwa ukufiha. ⁴Sailondiwa ukumbone punda wa muislaeli lunino au ing'ombe ya mwene yigwile pasi pu sevo na ukwifihia ili valeke ukuvona avene. yehueli winogiwa ukutanga ukumwimika kange. ⁵Udala silondiwa ukufuala imiinda kya vagosi, kange ule vule avagosi saviilondiwa ukufuala imiende kya vadala. ulwakuva umunu uyuvombo imbombo iyo iva ikukala ja utwa unguluve vako. ⁶Ikifumbwa kya kiyuni ukiwene kuvulo ugolo wa levo kulyuve, mlibiki lyo lyoni au pakyanya pa kilunga kikawe na vana vya kyene au makaha mgali mkyene na uvanina vakyene alipakyana pavene au pakyanya pamakaha sawilondiwa ukulola uvanina na vana. au amakaha ga kyene. ⁷Lweli usilandiwa ukukileke ikiyani kilutege ile maakida gakyene wiwesya ukutole. mkonge ululagilo ulu lino ili lelutage vunonu ni siku juko jivesye ukwongelejiwa. ⁸Wowijenga inyumba imia, basi, wilondi wa ukujenga ikuta vuvivipa ingonyo lelo [ilikenji] ili uleke ukutwala ukisa pakyanya pa nyumba yako umunu akagwe ukuha pala. ⁹Sailondiwa ukuviala ikujalo kyako kya uzabibu kumbeyu ivili ili uvubeni woni galeke ukulowa, na isehemu imbulaje, imbeya iyi ulyalile pamopene na iseke ija uzabibu. ¹⁰Sailondiwa ukulimila ingombe na ipunda pu paninie. ¹¹Sailondiwa ukufuale ikitambala iki vatesanije ni ulwage na ekitami paninie. ¹²Wilondiwa ukutesania upindo ugwa ikona inne ija mwende uguwifuala. ¹³Puvali avagosi antolili udala pulino agonile nave, avujile asambukile. ¹⁴Na kange ikudesela ukuta ifinu ifya soni na ukunangila isi yamwene kwa kujova "Nikantolile luya udala, vudivile vundihegelile sanikavumene udala, vudivile vundihegelile sanikavumene uvusuvoli uno uvuhinja wa mwene. ¹⁵Lino ubabu na umwama avahoji va uhinja vilondiwa ukutwale uvusaidi wa uvuhinja wa mwene kuvasehe pa lafigo pa umji [uvujenge] ¹⁶Unsyu va uluija ilondiwa ukuvavula avasehe "Nikapile umwali vangu kuu ugosi uyu ave idala va mwene, umwene chukalalila". ¹⁷Lola lino chujovele fivi ni finu vya foni ijova," sanivuvene uvusaidi wa vuhinja, wamwene kumwalivo "lakini uvusaidi uvu apa luva lwuhinja wa mwaliwangu, " vitandike ilisuke pa valongo pa avasehe ava mji. ¹⁸Avasehe va mji vilondiwa ukutola ugosi uyo na ukupa la dhabu. ¹⁹Ave vilondiwa ukupa ifaini ya sekeli mia moja ya hela. na ukupa ubabaye va uhinja uyu. ulwakuva ugosi. asababasye isifu imbivi kulunja uva islaeli uhinja uyu elondiwa ukuva indala va mwene, ugosi uyu silondiwa ukufwimu katika isiku jamwene yoni. ²⁰Ulwakuva ilijambo hili lya yilweli akuta umwana wa umbunja savukavoneke. ²¹Vilondiwa ukulwale uhinja pamiho ga uvise va mwene, polino avagosi vamji gwa mwene vilondiwa ukutova na mawe mpake afwe. ulwakuva avombile imbombo ijasoni kuva israeli, uhuvomba uvuma laya pasi pa nyumba ya vise va mwene, umwe mwiva mhejije uvuvivi pamopene na yumwe. ²²Ulwakuva ugosi avonekine vatumamje nudala vamunu, voni vuvavili vilondiwa ukufwa. Ugosi uyu agolile mdala paninie vu udala uyumwene. umme mwiva uhejije uvuvivi pamopene nyumwe. ²³Ulwakuva kuli nu uhinja itunje nu uvulunja wamwene. wakwile ku gosi, pulino ugosi uyunge vagine kumjini nu kugona nave. ²⁴Mvatote voni vuvavili pakifigo kya mji vatouwe na mawe. liwilondi wa uleo lovua uhinja mawe, ulwaluva sako vele ulwovelo ulwauma vatange, lwakuva akali gati mumji. kwilondwa kutova ugosi na mawe ulwakuva amwingilile udala va jirani va mwene. Numwe mwira uhejije uvuvivi pamiho palyusume. ²⁵Ulwakuva ugosi ambwene uhinja a uyu vakwile kukyalo, pu amwibile na ukugona naye, Basi ugosi mwene vimwene yilondiwa afwe. ²⁶Kumwene uhinja nilehe mleke ukumbomba kyolyoni isikuli imbivi sinogiwa ufwu kumwene uhinju. Ulwakuva ilijambo ili ugosi ikusambulila ujina vamwene inogwa ukubuda. ²⁷Ulwakuva alimwene kukyalo, uhinji uyu vakwile ikyume. akakolile ingolo ulwakuva akasikuli u munu uvakutanga. ²⁸Ulwakuva ugosi ambwene uhinja uyuatunji uvahinja lino favukwile ibitwenu kugona nane na vambwene. ²⁹Ugosi uyu ilondiwa ahombe ihele sekeli hamsini ya hele kwa uvise va uhinja puyilondiwa ane dale vamwene ulwakuva ahajije isoni, sailondiwa uku fwima katiho ivigono fya uweve vyoni. ³⁰Ugosi silondiwa uhutole udala va vise[ubaba vamwene] ukuva dala vamwene, silondiwa ukutole haki ija ndoa iya vise [ubabuvu mwene]

Chapter 23

¹Ugosi uyualenule nu kutikwa au ulwatemiwa silondiwa ukwingile mukutano ugwa utwa. ²Munu unyalyolyo silondiwa ukuva paninie pa ulwatamo ugwa utwa. ukuhuma mpaka chizazi cha kumi kya uzao wa mwene, asipali pagati pave uyuilendiwa ukuva muhutano gwa utwa. ³Umuamoli au silondiwa ukuva paninie pa ukutano ugwa utwa, uhukume mpaka ikizazi ikya kumi ikya, uzao . waveve asipali pagati uyuilondiwa ukuva pa ulwatamo ugwa utwa. ⁴Ili ulwakuva savahagane nunye mnjila vumhumile panji pa misili, na ulwakuva vu valimwajime ubaalamu umwana beoro uhuhume pethoro kula alamu Nahalaimu, avakotwile. ⁵Ulwakuva utwa unguluve vako sapulihije ubaalamu, badala yeke, utwa unguluve vako ahagevusya ilaline uluva ulwasayo kulumwe. ulwakuva utwa unguluve vako akuganile. ⁶Sumwilondiwa ukulonda uvute nganie au uvumesyo wavo mu vutamile wako isiku jako yoni. ⁷Suwilondiwa ukukalalile umuedomi ulwakuva vi kaka vaho, sawilondiwa ukukalelila ummisili, ulwakuva alikuva igeni ikilunga kyamwene. ⁸Avaholiwa ava kizazi ikya datu avaviho lwa kuvene viwesya ukuva pakutano gwa utwa. ⁹Vuvugenda kute sikali kuva adui vako wilondiwa ukwitenga kila aina ya uvuvivi woni. ¹⁰Kungave kuyumwe kwale ugosi uyu sanonu ulwakuva ililivombeka kumwene pupakilo. ilondiwa ukuhuma kunji pakituo kya, ilijezi, silondiwa ukuneya kusana kukitwo. ¹¹Ikimihe vuyefihile ilondiwa iyoje na malenga na ilijuva vulidulila, pu avuje mugati mkutwo. ¹²Yilondiwa ukuva ni ilieneo panji pa kitwo ilyene wiluta. ¹³Wilondiwa ni kinu kiwa isilahe yako iya kuyavila, vuwiva unyotime vuwikwitanga wilondiwa ukuyavila ni kyene na kange. ukuvujihija ilifu na ukugubila kila ikekihumbile kulyuve. ¹⁴Ulwakuva utwa unguluve vako igendela ivitwo vyoni paninie vyinukuwapa uvusindi na kuwapa avaadui vinyo mavoko ginyo. lino ikituo kinyo lasima kive kivalaje, ili akivone ihituo ikinu ikichafu mwivoni pamopene na ukuvaleka. ¹⁵Sailondiwa ukumbuja ulwana utumwa va mwene uyu atolwike. ¹⁶Undeke atamage nuve umji gwogwoni ugu ihalile ukutama, uleke ukumbolea. ¹⁷Supilondiwa ukuva nu vuligu uwosiwa pamopene na avalwinja va israeli wala savilondiwa ukuva nuvuligu uwawosiwa pamopene navane vakilumiana ava israeli. ¹⁸Sailondiwa ukulwata uvutani wa uvuligu au uvutumi wa imbwa katika munyumba ya. utwa unguluve vako ukwijiga kukyoni kila ulwakuva vyoni ifi ni makalajo pavulongo pu utwa unguluve vako. ¹⁹Sailondiwa ukukopesya mwiisraeli umino kulihombo lya mkopo ilya hela, ilihombo lya ikyakulya, ilihombo ilya kunu kyokyoni kila ikiwikope sya kulihombo. ²⁰Kuvageni wiwesye ukukopesya kulihombo, yisita ku mwaisraeli unino sailondiwa ukukopesya ulehombu. ili yeve utwa unguluve vako awesye ukukusaya, kila kinu ikiwivika mavoko gako kilunya iki ikuwapa mtama. ²¹Vuwivomba ukujiga ku utwa unguluve vako sailondiwa ukuchevevesye uwijige, ulwakuva utwa unguluve vako jayelweli yimele uwijige ikyo, iva mbivi kukyuve vusukamilisye. ²²Ingave wikwiyumiliji ukuheja ulwijigo, fuikave mbivi kukyuve. ²³Iki kikuuma umunu mndomo gwamwene, wilondiwa nu ukukikonga nu kukivombela, ukukongana nu kwijigo ikiukijovile kwa utwa unguluve vako kyokyoni ikiukajovile ni numba imbalafu kundomo gwaho. ²⁴Vuwiluta kukyalo kya imizabibu ikya ujisani vako, wilondiwa ukulya ineizabibu, lidadi iyiwinogwa ukulya suwilondi wa ulewivopela/ ukupimba kyokyoni kitundukyoko au kivo kyako. ²⁵Vu wiluta kyalo iza ilivifwile kyalo kya jirani yako wiwesya ukubena ikitwe kya iliza ilyo kufivoko fyako. sailondiwa ukutola umage kuibena iliza lya jirani vako.

Chapter 24

¹Ugosi akalole udala na ukutola, udala sikwedekiwa pamiho pa ugosi vamwene ulwakuva agudwile ukula uyu siono nu pamwene, yilondiwa ambigile ikalata ya talaka, ayivike mavoko gamwene na ukufwima pakaya pamwene. ²Vuahegile pakaya kamwene, iwesya ukuluta na ukuva dala va ugosi uyange. ³Yikave nu ugosi uvavili akalalile nu kumwandikila ikalata ya talaka ayivilule mavako gamwene, na ukufwina pakaya ka mwene. au uyu ugosi va vili afwile, ugosi alitolile ukuva dala va mwene. ⁴Basi ugosi uva kali [uvalwanja] ula ayu ajwimile ulwakwanja jiruhusi wa uk utwa ulola kange ave dala vamwene. poyion umwene iva mbivi. ulwakuva evo yivu lukalalo kutwa. sailondiwa ukulondesya ikilungi yive matatizo [mutaabu] ikilunga ikyene utwa unguluve vako ikukupa kive vuhele. ⁵Ugosi vuikutola udala upya sakalute kuwite na kulijesi. wala savakande jimisye ukuluta kumbombo yoyoni iya kumilijiwa, iva huru ukuva kukaya umwake gwoni na ukuhovosya udala uyu atalile. ⁶Ugosi yoyoni sakatole ikitule wa sawe iya lwale ukuva isamana, ulwakuva evo ukutola amaisa ga munu ukuva samana. ⁷Yikave legosi vambwene atekele Yumu ava kaka vamwene, pamopene na vanu va islaeli, nu kumbamba ukuva tumwane pavulongo ukuguja, uyu udyasi lasima afwe. na wa ahejije uvuvivi pamopeni numwe ⁸Ukuva mwangalifu ukuhusu ikiini kyokiyoni kya uvukoma, ili muve mahini ukuvulolele, nu kukonga ululagilo uluvikukupa uwe ilyene avalekeji, walawi vimamjisa nduvu ndya va vulili, ili uvombe. ⁹Mukumbuke keki utwa unguluve vako ikiavombiile umiliamu uulikuhega kumisili. ¹⁰Vuwihumia ukopo ugaina yoyoni kwa jirani vako, sailondiwa ukuluta mgati munyumba ya mwene ukulonde ila mana yamwene. ¹¹Vukwima kumji, ugosi uyu akopile kulyuve itwala uzamana gwa mwene panji kulyuve. ¹²Vingave umunu igaju sawilondiwa ukugone na usumana gwa mwene gungave mavoko gako. ¹³Yilweli wilondiwa ukumbujiheja isuma na ya mwene ilijva vu jalili semila, ili awesye ukugona mgati mumiende igya mwene nu kukusaya wiva ulimbalaji kulyuve na kuvolongolo kwa utwa unguluve vako. ¹⁴Sailondiwa ukumbonda umbombi uva ukuajiliwa umwene igaju na ililondale usaada, hata ave vu kivumbuko kya avaislaeli, au ava avahesya avene muvali kilunga igati ya pafivigo fya umji gwako. ¹⁵Kila siku wilondiwa ukuhomba usahala gwamwene ilujuva vusaliseme vubado ilijumbo ili vusalimalike, ulwakuva ugaju ikeihuviliya vomba nde ili aleke ukukulilia uveve ku utwa, yilehe ukuva mbivi [isambi] iyene uyivombile. ¹⁶Avahoji savilondiwa ukubudwa kwa miabu ya avana vavo na wala avana sailondiwa ukubudwa kwa niaba ya avahoji vavo. pu yive kila munu ilondewa ukubudwa ukukonga ni mbivi yaho [isambi] yuve. ¹⁷Sailondiwa ukutumile amaka ukulola ihahi iyikukusu munu uhessa au upina wala ukulola imienda igya utwile ive samana. ¹⁸Puyive wilondiwa ukumbuke ukuta ukali mutumwa kumisili. ukuva utwa unguluve valeo akakuponije ukuhuma ukwo. Lino ni kukulagila ukuitii ululagilo ulu. ¹⁹Vuwipeta ilizao lyaho kyalo kyako, na uleke ukusamwa ukugaleka amasigalilo ga mbeyu kyalo, sailondiwa ukunya na ukutola, kilondiwa ukuva kya vageni avapina au kya avafwile [avalekiwa] ili utwa unguluve vako aku, saye kumbombo ija mavoko gako. ²⁰Vuvusukania ubilu gwaho gwa imizeituni suilondiwa ukutoga kukyanya kusamba kange, yiva ku vageni Yiva kuvapina, yiva kuvafwile [avalekiwa] ²¹Wuvulundania imisabibu kyalo kyako sallondiwa kulundania amasigalilo mwene kange ilalungale kya uheoya, kya avapine kya ufwile. ²²Wilondiwa ukunduhe ukuta walitumwa kukilunga kya avamisili, lino wikukulagila ukutii ululagilo ulu.

Chapter 25

¹Ku ungave kwiva na amasimango pagatipa avagosi na ukuluta kumahakama, na avalamuji vavahigilile, basi vikundekesya umbalaje na ukuhiga umbivi. ²Kungave ugosi uyu avile nilikosa yilondiwa ukutovwa, basi undamuji ikumbule ukuta ugone pasi nu kutovwa pavulongolo pamwene na idadi iye valamwile ukulingane ni likosa lyako. ³Undamuji iwesya chutova ifiboho alobaini lino silondiwa ukulutilila idadi iyo. Angave ililutilile idadi iyo na ukutova kutiboko vingi sana, basi muisraeli unino iva asukisiwe pavulongolo pamiho ginyu. ⁴Sailondiwa ukukunga ilipunda lyako imuha nagundomo vuivu pakulima ikyalo kyako. ⁵Kungave ulinukaka mitama paninie na uyunge afwile bila ukuva nu umwana, basi udala ufwile silondiwa ukutoliwa numunu va kunji, yilondiwa ukuhalwa nuva mgati kikolo kyavo, pujive, ukaka va mwene ugosi yilondiwa ukugona nave na nukutola ukuva idala vamwene, na ukuvomba uwajibu wakaka wa gosi vamwene. ⁶Ili kukuta uva kwanja uyu apiaiholiwa ivu vavuhale pasi pa litawalya kaka vamwene ugosi uyuafwile, ili ilituwa lilekeukujaga igati muisraeli. ⁷Lino yive ugosi silondo ukutola udala va kaka vamwene ave vamwene, basi udala va kaka vamwene yilondiwa ukuluta pamiho pa avasee na ukujova, "kaka va gosi vangu ibela ukuvomba imbombo kwa niabu ya ilitawa lya kaka uvamwene umu israeli, sinogwa ukuvumba uwajibu wa kaka wa ugosi vangu." ⁸Avasee va mji wao vilondiwa ukumwilanga nukujovelele nave, lino tujone ikutumilija nukujova, "Bali sanikulola. ⁹Basi udala va kaka va mwene yilondiwa ukwija kwa mwene kuvalongo kuvaze, uku mfule indala ja mwene malunde ga mwene na ukupunyile amate kumiho. yilondiwa ukumwanda na ukujova, "Ndee vujivo mbeke ku ugosi uyuzinogwa uhuyenga unyumba ya ukaka vamwene. ¹⁰Ilitawa lya mwene israeli " nyumba ya umunu uyavafulile indala yamwene. ¹¹Yikave avagosi vatovine vavo kwa vavo, na udala na yumu vavo akija kukutula/ ukulanga ugosi va mwene nule uyuikutova, na umwene akagola ikivoko kya mwene na ukumwibata isehemu ya sili. ¹²Basi yisandiwa ukutumula ikivoho kya mwene, iliho lyako lileke ukuva na kisa. ¹³Sailondiwa ukuva na imizami ya ukupimile uvuji tu yilivunge nu ufuko gwako, umbaha nu udebe. ¹⁴Sugwilondiwa ukuva ni ifpimilo ifilivenge mgati munyumba iyako ifivaha ni videbe. ¹⁵Wilondiwa ukuva nuvujitu uvuvulihalali na ukuva wa yelweli, wilondiwa ukuva ni ifipimo ifihahali na fya jilweli ili ifigono fyako vive vingi mukilunga iki utwa unguluve vako ikukupa. ¹⁶Ulwakuva voni avavivomba itinu voni vinananga uvujilweli, luvipo ku utwa unguluve vako. ¹⁷Ukumbuke lijambo liliku uamaleki iliavombili kulyuve munsevo uvuakavili ihuma kumisili. ¹⁸Uvuyikavile uvikwagana nuve munsevona ukuvasambulila kuvagonda avange alavale paninie numwe kusana, wala avale vanyong'onywile kusona vumbelale vazai fu nu kugatale samlikumwogopa unguluve. ¹⁹Lino utwa unguluve vako vuikuvapa ukupu musika ukuhuma kwa avanyagose nuve kile isehemu. mukilinga ike utwa unguluve vako akupile keve kyako kama wilondiwa ukukonga nu kukumbuka ija avamaleki pasi pa kilunga.

Chapter 26

¹Wuwifika kilunga ikyene utwa unguluve vako ikukupa kive vuhale na vawiva vukimiliki na ukutama mgali mkyene. ²Basi wilondiwa ukulola fininie ifya uvukeni vyoni ifi vile fya kuvutalilo kyalu ikiakupile ukuhuma kilunga ikyene utwa unguluve vako apahalile. ukuva mahali pa vuvaleje. ³Wilondiwa ukuluta kutekeji umwene iva ivomba ifigono ifyo na ukumbula, " ikigono ikya ileo nikwidika ukuva utwa unguluve vako ya ukuvu ikwija ikilunga ikyene utwa akijigile kuva kuku vitu ukuvapa. ⁴Utekeji ilondiwa ukutola ikipunga mavoko gako na ukuvika pavulongolo pa nekelo ya utwa unguluve vako. ⁵Wilondiwa ukujova kuvulongolo kwa utwa unguluve vako " ubaba vanguali mwalemi umbeti. Alutile mpaka nkilunga kya misli na lukutama ukwo na idadi ya vanu vamwene ikiva vadebe ukwo kuhava vanu vingi, likava na maka na idadi yikava mbaha. ⁶Avamisli watu oombile five na ukutulesya, valumilije ukuvomba imbombo ukuta tulivahumwa. ⁷Tukandilile utwa, unguluve va avababu vitu, umwene akapulihe ulwilengo lwitu na ukugavona amateso gike, imbombo jitu na amatezo gitu. ⁸Utwaluhejije kumisli kukivoko kya mwene ikivaka, kwa ikivoko ikyamwene akakigolola kwa chofu imbaha, kuisala na imiujisa. ⁹Na kututwala isehemu ije na kutupa ikilunga, ikilunga iki kelivunu wa kukuhumia uluhamu, na uwuki. ¹⁰Lola lino nikutwalile uvubeni uwa kwanja ukuhuma nkikuga ikyene uveve utwa umile. " Wilondiwa ukuvila pasi pavulongolo pu utwa unguluve vako ukumwimike kuvulongo kumwene. ¹¹Na wilondiwa ukuhovoka ku nonu jani iji utwa unguluve vaho akuvombu, kwa ajili ya inyumba yako uveve na umlawi, nu ugeni uyu avili paninie nunye. ¹²Vumalile ukuhumia itadaha yako yoni iyuwevubeni umwaha ugwa datu yaani umwaka ugwa kuhumia izaka, basi wilondiwa ukuvapa umlawi kwa uhessa upina na ufwile, ili vamesye. Ukulya mgati mumalango ginyo gagaumji na ukumemehejiwa. ¹³Wilondiwa kujova kuvulongolo kwa utwa unguluve vako. " Nikuhumije ukuhuma kunyumba yangu ni vinu ifyene kyuma kya utwa, na ukumpa undawi, uhessa, upina nu ufwile, uhufwananija na indagilo yoni ijiukamile. saninangile indagilo yako yoyoni wala hateukujinamwa. ¹⁴Sanilile pagati pavo akaziki akama ondoleso gangu wala sanijivikile mahali pavunge apanekali kyafu, wala sawijihajije pagati pavo kwa ilisima lya avafwile. Napulike isauti ya utwa unguluvu vangu, Niyipuliki nu kuyikonga kila kinu ikiambulile nikukivomba. ¹⁵Lola lino pasi kuhuma mahali apavalaje upawitama, ukuhuma kukyanya, na ikukusaja na wamu vamwene avaislaeli na ikilunga ikyalupila nduvu avapile avababu vitu, ikilunga ikinyalukama nu wake. ¹⁶Ileo utwa unguluve vako ikuambisya kujikonga iselia na jindagilo iji, basi vukujibalilila na ukikujivombe mu numbu yako voni na kunafusi yako yoni. ¹⁷Utamwike ileo ukuta utwa unguluve vako na ukuta wigenda munjiho jamwe na ukwibalilile iselia jamwene, amaagizo gamwene na jindagilo jamwene na ukuta wipulikija isauti ya mwene. ¹⁸Ileo utwa alagije ukuta avanu avene kyuma kyamwene, nduvu akijigile kulumwe na ukuta yilondiwa ukwibalilila indagilo jamwene joni. ¹⁹Na ikubavika pakyana sana na kuliko avama taifa agange aga agavumbile numwe muvipokela wifa uvuginiwa na ilisima. mwiva vanu vavikilwe paluvafu ku utwa unguluve vako, nduvu ajovile.

Chapter 27

¹Umusa na avasee ava islaeli valikuvallasimi sya avanu ukujova, " mwibate indagilo joni ifinikuvavula iko. ²Isiku ija mwilusihania pakyanya pa yotodani keekilunga ikyene utwa unguluve vako ikuvapa, mwilondiwa ukugalesyania amawe gave mavaha na ukulova ilipu. ³Mwilondiwa ukugaviga pakyanya agene amamenyu goni ga iselia iji pala vumlowike, ili muwesye ukuluta ikilunga ikyene utwa unguluve vako akawapile, ikilunga kihumya ulukama ni nu wiiki, nduvu utwa, unguluve uvakuku vitu ahavavulile. ⁴Vumwilovoke pakyanya ya iyolodani, ngapange aga amawe nikuvavula ileo pakyanyapa kyamba kya Ebali na mumate ni lipu. ⁵Apene mwilondiwa ukujenga pa kutekelaku utwa unguluve vako, pakulekele paje gwe, nu amawe, lino suwilondiwa ukutola ikyombo kya kujuma ukujenga amawe. ⁶Wilondiwa ukujenga apakulekela pa utwa unguluve vako kwa amawe asa gavile ni mbombo, wilondiwa ukuhumia isadaka ya kunyanya mumwoto pakyanya pamwene pa utwa unguluve vako. ⁷Wihumia isadaka ya paninie na wilya pala, wihovoka, pavulongolo pa utwa unguluve vako. ⁸Wiviga pakyanya pa mawe amanenyu goki aga selia/ agandagilo iji pa vuvalafu. ⁹Umusa na Avatekeji avalawi vakajovu na avu islaeli voni na kujova " mununale na mupulihije" ileo mvile vanu va utwa unguluve vinu. ¹⁰Mwilondiwa lino ukukonga isauti ya utwa unguluve vinu na ukukonga indangilo na iselia jamwene ijene avulagile ileo. ¹¹Musa akavalagila avanu ikigo ikyo na ukujova. ¹²Ivokolo iji vilondiwa ukwima pakyanya pakyambu Gelizimu ukuvasanya avanu ulwakuva umwe mlowike iyokadani, usimioni ulawi usuda, isakali, uyusufu, na Benjamini. ¹³Ifi vikolo ifyene filondiwa viime pakyanya pakyamba, ebali ukujova uluhoto, rubeni, gadi aseli uzabuloni dani na unafutali. ¹⁴Avalawi yavijova na uhuta kuva gosi voni ava islaeli kusauti imbaha. ¹⁵Akotwike ugosi uyu ipunja isanami au ikinjago kumbipi utwa imbombo ja fivoko ifya uvufundi ifyene ivomba kusili, "Lino avonu voni vilondiwa ukwanda mu kujova amina." ¹⁶Akotwike ugosi uyu uku ausya ubaba vamwene au umama vamwene. Lino avanu voni vajone amina. ¹⁷Akotwike ugosi uyuiheja ikimanyilo kya umpaka gwa kyalo. lino avanu voni vapove Amina. ¹⁸Akotwike ugosi ikujaja uyu silole amiho ukuyelehe injila inonu. lino avanu voni vajove amina. ¹⁹Akotwike ugosi itumila amaka ukupoka ihaki iyiyinokiwa ukupata uhessa. upina, ufwile lino avanu voni vajone amina. ²⁰Akotwike ugosi uyuigona nu dale uva ubabu vamwene. Ulwakuva iva alolile ihaki ya ubabu vamwene. lino avonu voni vajove amina. ²¹Akotwike ugosi uyuigona iaina yoyoni iya ava nyama [ifidimo] lino avanu voni vidile amina. ²²Akotwihe ugosi uyu igona nu dada vamwene, uhinja wa ubabu vamwene au umama vamwene. Lino avu voni vidikile amina. ²³Akatwike ugosi uyuigona nu kukwive lino avanu voni vidikile ameni. ²⁴Akofwike ugosi uyukubuda ujisa vamwene kusili. lino avanu voni vidike ameni. ²⁵Akotwike ugosi uyuiloa/ uyuipokea iruswa ukubuda umunu ujila likosa. lino avanu voni vidike amina. ²⁶Alaniwe ugosi uyusikwidikila amanenyu aga selia iji, ili awesye ukugakonga. lino avanu voni vidike amina.

Chapter 28

¹Uwe miho sana vovubulihija isauti iya utwa unguluve vako ili uwesye lekwibalilila endagilo jamwene joni ijene ikuvula ilelo, utwa unguluve vako ikukuveka pakyanya pa amataifa goni. ikilunga. ²Inyisajo iji joni jikwija kulyuve na kuikulutilila kama ya wipulihija isauti ya utwa unguluve vako. ³Wisayiwa mgati muumji na wisayiwa na kufyalo fyako. ⁴Amatunda [iseke] ija umbili gwako yogisa yiwa na amalunda aga umfu gwaho, na amatunde aga ifidimo fyako, fikwongelela ing'ombe juko na indama ija vidimo fyako. ⁵Kisajiwa ni kidelo / ikipungo kyako na kikyombo ikya kukandile imikata/ [isefulile] ⁶Wisayiwa vuvivuya [kuhaya] igati na wisayiwa vuvihuma kunji [wigenda] ⁷Utwavavombele avanu avalini gose nuve avavikwiyinula kulyuve nu kutovi wa pasi vavulongolo pako, vikwihumya kwa ajili yangu kunjile yimo lahini yuvinyila pavulongo palyuve kunjila jivu saba. ⁸Utwavikuuma ulusayo lwiye kulyune na mu vibana fyako na apa wigela ukuwika ikivoko kyako kumbombo joni. ikukusaja na pakilunga ikiakupile. ⁹Utwavihuvapa amaka avanu avavihumije ni numbula ija gali kumbombo jamwene, nuvu akijigile kulyamwe, mkave mwikwi valilile indagilo ija utwa unguluve vinyonu kugende munjila jamwene. ¹⁰Avanu voni ikilunga yavilola ukuta mwilangilwe kwitawa ilya utwa, navene yavikuvogopa. ¹¹Utwavivomba ukuva na amajamikia amavakha suka. katihe amatunda aga mbili gwaho, katihe amatunda ga ng'ombe yako, katika amalunda ga fyalo fyako katihe ikilunga ikiakiyigile kuva kuku vavo ukuvapa. ¹²Utwavidendula kulyuve ikibana kyamwene ikya kukyanya ukuluhusu ifula yilimile ifyalo fyaho kuseki ugugogwene. na ukusaja imbombo joni mavoko gako. vukuva ko pyesya naifilunga ivinge ifingi lakini uvene sulapoke. ¹³Utwavikukuvika uve utwe nauleke kukuva nkila. wiva pakyanya tu, na sawi va pasi, lengave wipulihija endagilo ija utwa unguluve vako ijene ikukuvula elelo, ili ujibalilile na ukujivombela. ¹⁴Ulealeke ukusambuka kusana, na amamenyu goni aganikuvulila ilelo, kukivoko ikyando ikyako wala ekya ngege kijaho nu kukonga iminguluve igingi iukugivombela. ¹⁵Lino vulemilwe ukubulihija isauti iya utwa unguluve wako na ukwibalilila indagilijo jamwene joni na iselia jamwene iji akulagile ilelo, lino ulukoto ululwoni lwikuna kulyuve na ukulusihania. ¹⁶Wikotoliwa vuviva kujini, na wa wikotoliwa vuviva kufyalo. ¹⁷Wikotoliwa ikidilo/kipungo kyako na kyombo kyako kya ukukandila [isufulila] ¹⁸Likolelewa ilitunda lya umbili gwako ilitunda lya lifu lyako ukwongele kwa ing'ombe jako na indama na ludimilo lwako. ¹⁹Wikotoliwa vuvivuya na wikotoliwa vuviluta. ²⁰Utwavisuha ulukoto pakyanya palwave, wichanganyikiwa, na wilaumiwa kukila kinu ikiwivika mavoko gako, mpaka vuviyangamije yuve. na mpaka vuhegile yuve mbivimbivi ulwakuva imigende fyako imivivi igiene giva ulikugivombe ulikusyova unene. ²¹Utwavivombo ilihombo likunga'ng'anile mpaka likuangamisywe ukuhume ikilunga kunu wiluta ukutama. ²²Utwavikususyambulile nu vutomu uwa ukwa mbuluja ni koma, ukuvimba umbili na pakijua ulujiva ulukali na imepo ingali nu vu keengu, ifi vikukufwima mpaka utekelile [ulokele] ²³Imbigu ijpakyanya pa imitwe gyinu iva shaba na ilifu pasi palyumwe, wa kyuma. ²⁴Utwavivomba ifula ya ilifu ilyino ukuva vuline na lufumbi, ukuhuma kukyanya fikwika ulyuve mpaka wangamile. ²⁵Utwavikusababishia utowime, pavulongo pa avadui vako. vukuvakonga ku ujila moja paninie na vene, lakini winyi la mbulongo muvene kunjila saba. viku kukutwala kunu na kula pamopene na ufalme kilunga. ²⁶Uzoga gwako gwiva kyakulya kya ndege wa agani na kuvikanu ifya [mapoli] ikilunga siwak nu munu uvakuvogofya. ²⁷Utwavikuambuhija nu vutamu wa majipo aga kumisli na ni voko ikeseyaye na ukunyegele umbili kange sawipona. ²⁸Utwavikuambuhija uvutamu wa kichaa kange nu ukupofuha amiho, pamopene nu ukuvhangamjiluwa uluhala. ²⁹Wikwabasyaga kwa basyaga na pamusi wita ulikipofu vuiliwabasya pahilo, na sukafaniki we kunjilu jako, lasima vikukudidimija nu kupokiwa ifinu fyako, siwako nu munu uva kukupoke. ³⁰Wilonde undala, puivoneke ungosi uyunge ukumwibate na ukugona nave kumaka. wije uga inyumba sukawesye ukutama mgati mwene. wiviale ikyalo kya misabibu lino sukakovoke amatunda agene. ³¹Ing'ombe yako yihinjiwa pavalongo pamiho gako yiwesekana sukalye niyinyama yako ilipunda lyako litoliwa kumaka pavulongolo palyuve na sahambuje kulyuve. Iling'osi lyako vikuvapa avadui vako, sawiva nu munu uva kukutanga. ³²Avana vaho avalumiane na avahinya vikuvapa avanu avange, amiho gako yagilonda isiku yoni lakini yagilemwa ni hamu yoni kuvene sakwiva na maka mavoko gako. ³³Uvubeni na fyalo fyaho ni mbombo yaho yoni ilitaifa ilisuli manyile likuku lila ijinu vyaho fyoni kile kigono wivone liwa nu ukusulumika. ³⁴Ili waganije na ukuvhanganyikiwa kugala wira vukugavone vugivombeka. ³⁵Utwavikununga kumafugamilo na malunde nu vulamu wa amajibu amakaliaga sukamesye ukupona, ukuhuma pasi pa malunde gako impaka pakyanya pa utwe gwako. ³⁶Utwavikuvatola pamopene na ufalme umwene muviva mumbikile pakyanya palyumwe na ilitaifa ilyene samlimanyile wala umwemwe au avababu vinyo, kulamwitekela iminguluve igingi igya mbavo na mawe. ³⁷Numwe mwiva vutengulilo wa ukuogofya ifijovo na ulubedo, paninie mu vanu voni ukwene utwa ikukuvika. ³⁸Ivike imbeyu nyingi kyalo, Lakini wilunda nia imbeyu ndebe, ulwaku inzige yinanganyia. ³⁹Vowiviala ilyalo ifya imisabibu nu kugehele la lino sukanywe idivai yoyoni, wala sukalundamanie amatunda gogoni, ulwakuva amalekenja yugilya. ⁴⁰Wiva nu ubiki ilya imizeituni mu kyalo

kyaho, lino sukabahale amafuta gogoni gala, ulwakuva ubiki gyako ugwa mizeituni gugwisina amatunda gagene. ⁴¹Wiva na avane avadimi na avahinja lino suvakajigale kulyuve, vitolewa ukuva mateha. ⁴²Imibiki gyako gyoni na amatunda aga kyalo kyako inzige vikitolela. ⁴³Uhesya uyuavile paninie nuve ikwinukuka kukyanya sana kulyuve pakyanya na pakyanya. Uveve ijuve vukwika pasina pasi. ⁴⁴Wikopesya, umene sakakukopesye, iva utwe, nuve wiva inkila. ⁴⁵Ulukolo ulu lwoni jikwija pakyanya pakyavenu ukongelela na ukulusihania mpaka vuwangamile ili lihumila ulwakuva sukapulike isauti iya utwa unguluve vako ili ukwibadilile indagilo na amaagizo gamwene agaaka kuvulile. ⁴⁶Uluholo ulu jiva pakyanya palyave jive kivoneko na umujiza, na pakyanya pa kivumbuko kyako siku joni. ⁴⁷Ulwakuva sulikutekela ku utwa unguluve vako kuluhovoho na ukuhovoka mu numbula yako vukali ni bahali ya kuva nafyo. ⁴⁸Lino vukuvavombela ava aadui vaho avene utwa ikuvatuma kulyuke viva kwa ajili yako, vahavavombela mu njala kimilwa kya malenga, mbufula, na mbugaju, ivika ujigo ugwa kyuma pakyana pa singo yaho mpaka wangamile. ⁴⁹Utwawa itwala ilitaifa ilingi kwa ajili yako ukuhuma kumwisho wa ikilunga ndulu ikipige vulupululuka kihumia kikyene. ilitaifa elyene injovele yalene suyimanyile. ⁵⁰ilitaifa kumiho litamile likatili ilyene salekwogopa avasee na lijila kisa na kuvadebe. ⁵¹Vilya ingwada ija ng'ombe wako na amatunda aga fyalo fyaho mpaka kukiyangamija ijuve. savikukulekela ikyakulya, idivai imyana gamafuta, ingwada ija Ngo'omba au ifidimo fyako mpaka visababisa uhege ikilunga. ⁵²Viku wajungutilile pa vujenge wa mji gwinu, mpaka kuta jinu inali na imarajigwile pasi palifu, ikula iji mkajamini. vikuvajungutila mugati mbujenge wa umji gwinyo kwokwoni ikilunga ikya uta unguluve vako akavapile. ⁵³Yuwilya amatunda ga umbili gwako yuve, inyama ya avana avadui vako yuviveka pakyanya palyuve. ⁵⁴Ugosi upole na undegefu pamopene numwe yaivu nu wifu kwa kaka yake na kwa umkwe, na kuvaana vovoni avisigala. ⁵⁵Lino sakavape pagali pavene inyama ya avana va mwene iyene iluta kwilya, ulwa kuva sakikasigale kinu kuuvuvamizi uwa tatu iyene uadui vako ikuyivika pakyanya palyuve na igati pavujenge woni uwa mji gwako. ⁵⁶Udala upole na undegefu uyu mlipamopene numwe umwene finogwa ukuluhusiwa ukuvika ilitamilo ilya kilunge kya mwene palifu ulwakuva umpole na amalingo ga mwene iva nu wifu ku gosi ugane va mwene yuywa. kumwana vamwene ndumiana na umwana wa mwene uhinja. ⁵⁷Na umwana vamwene ufijele uyu aivaihumila pagati pa malunde ga mwene, na kuvana. avaviva viholiwa ikuvalya kusili ukulemwa ikinu ikinge uvuvamizi na itabu ijene uadui vako ivika pakyanya palyuve mgati mbujenge wa umji gwaleo. ⁵⁸Ungave sukibate amamenyu goni aga selia aga gandikwe mukitabu iki, ili ukulihesimu ilitawa ili ilivaha na ilyakogofya utwa unguluve vako. ⁵⁹Lino utwa yivomba ulutovo lwako ukuva lya kuogofya, na gala ga kivumbuko kyako [mlitumbu lyako] giva tutovo luvaha, lwitola ifigono vingi, na uvulanu uvakali, uwafigono vingi. ⁶⁰Itwale pakyanya palyuve mara kingi uvutamu woni uwa kumisili uwene wiva ukuwogopa na utakung'ang'ania. ⁶¹Pia kila vutamu wivu nululovo ulwene salwa ndikwe inkitalu ikya selia iji, aga nage ne utwa ukugantwala pakyanya palyune mpaka upuwikwiteketesya vuve. ⁶²Visigalili vadebe ku idadi vuyikala ukuva wite nondwe ija kukyanya ukuva iidadi, ulwakuva aukapulihije isauti/ inyilango ya utwa unguluve vaho. ⁶³Yiva ndulu yikale katali utwa uwahowike pakyanya palyuve na kuvuba amanonu, na ukuvongeleja, basi yikovoka pakyanya palyuve ukuvomba uyagee, na ukwangamila. wihejiwa pa kilunga ikini va waluta ulutama. ⁶⁴Utwawa ikukuheja paninie na ovanu voni ukuhuma kumwiso wa kilunga mpaka mwiso kuvunge wa kilunga ukuva kukuene witehele eminguluve igya imbavo na iliwe. ⁶⁵Paninie nu avamalaifa aga sukapate ukununula, nu sawiva na apakupumusika pasi pamalunde gako, puyiva utwa ikukupa ukwo inumbula ya ukutelemeka amiho agasagilola na uvumunu uvusulumine uziki gwoni. ⁶⁶Amwisya gako iyugilayugile ukuva na amasyake pavulongolo palyuve, vukwo gopaga kila ikelo na pamusi na sawiva nu vuhakika kabisa amaisya gako. ⁶⁷Pamilaru wijova, "Ninogwa yaliyive kimihe," na kukimuhe wijova "ninogo yaliyive pamilavo "ulwakuva alinihofu munumbula jinyo na ivinu ifyene ameho gako wilasimika ukulola. ⁶⁸Utwawa ikukutwala kumisili imara iyingi ku meli, kunjila iyesi nakuvulile sukayivone imisili kange, " kula wikwiheja ukugujiwa kuva aadui vako ndulu iva umbana [utumwa] wa kukigosi nu wa kidala, lakini sakukane nu munu uva kuvagula.

Chapter 29

¹Aga gu mamenyu agene utwa alikupa umusa ukuta avavule wanu ava islaeli nu kilunga kya moabu, amamenyu ageke agagogelijiwe mu liagako iliavombile paninie navene kula Holebu.²Umusa akavilanga avaislaeli voni na ukuvavule. " mulolile kila kinu ikikyene utwa iliyavombile pavolongolo pamiho ginyu kukilunga ikya kumisli kwa farao, mwivavombi va mwene mwivoni, na kukilunga kyamwene kyoni. ³Itaaba imbaha iyene amiko ginyu galiloke ivijago paninie na ile ifivovuko ifivaha. ⁴Linu mpaka ileo utwa savapile umumbula iya ukulumanya, amiho aga kulola au imbulukutu ija keepulihija. ⁵Nivaongosije imiaka arobaini ndudasi imienda gyenu sagiasukale pakyanya palyumwena indala jinu sajasakale malunde ginyu. ⁶Samwalye ukata gwogwoni na wala ukunywa divai yoyoni au ikinu kyokiyoni ikyakunya wa ikyakugaja ili kwamba muwesye ukulumanya ukuta unene nene utwa unguluve vako. ⁷Vumwijile aponu apa, usihoni umfalme wa Heshvoni, na ogu, umfalme wa bashani, vakija kwa ajili yeti ukulutova, na tukavalova. ⁸Tukalola ikilunga kyavo ukuvapa kama vulithi [vuhali] wa reubeni, kuva avagudi na kwa inusu ya kivumbuko ulukolo lya manase. ⁹Lino ibalilila amamenyu aliagano ili na ukugavombela, ili ufanikiwe ku kila kinu ikiwivomba. ¹⁰Umwe, mwivoni, mkwima ilelo pavulongolo pa utwa unguluve vinu, avahahe vinu ivikolo fyinu avasee vinu avaviongozi vinu avagosi voni ava islaeli. ¹¹Avana vinu, avadala vinu na avahesya vinu avene mwovali pamopene na uvujenge/ uvutamo winu, ukuhuma kuyula iyuino gwa imbao jinu mpaka kuyula uyu enega amalenga. ¹²Mlipo apa ili ukuta mwingili muliagano lya utwa unguluve vimjo na ukuvuni ulwijigo ikyene utwa unguluve vako ivombo nuve ilelo. ¹³Ili jive avavombela ilelo ukuwa avanu vamwene, na ukuva awesye ukuva unguluve kwa ajili yako, nduvu ajovile kulyuve na nduvu akejigile kuva babu kuku vako, kwa abrahamu, kwa isaka na kwa yakobo. ¹⁴Ulwakuva nivomba iliagano ili na ukwijiga ulu sio na nuve vimwene. ¹⁵Pamopene kila munu uyuimile apa pamope na nufwe ilelo pavulongolo pa utwa unguluve vitu bali vala avasipali pumopene nufwe ilelo navo. ¹⁶Ulmanyile nduvu tukatamaga, mukilunga ikya misili na nduvu tukapinyatwike paninie na amataifa avene vakavalutilila. ¹⁷Mujiwene esanamu javo vujikalaja iivate saniye ku mbavo na mawe, ihele na idhahabu, june jikale panine numwe. ¹⁸Sibitisa asipali pagati palyumwe ugosi, udala kikolo, au kvumbuko angane enumbula yamwene ikundeke utwa unguluve vitu ilelo, ili uhuluta nu uhutesikikela iminguluve igya avanyapanji avo. sibitisa asikali pagati palyumwe ililela ililihota unyongo na epahanga. ¹⁹Usiki ugu umunu uyo puliho ilimenyu ilya ulukoto ulu, ikwihovosya mu numbula yamwene nu kujova, "Niva ni amani, ingawaje igenda ni ikiluli kya numbule yangu". ije yikuvaangamija uwigu pawinee nu uwumu. ²⁰Utw a ikusiyikila, lakini ulwakuva ilyoyo ilya utwa ni wifu wamwene vuhumba nike umunu uyo, na leluhota joni iji ya ndwikwe ikitabu iki fiva pakyanya pamwene na utwa ekuliheja elitawa lya mwene ukuhuma kukyanya. ²¹Utw a ikumbika kuluvafu kwa ajili ya uvufwe uluhuma mufivumbuho fyoni kwa islaeli, kwa ukukongana nu uluhota joni ija agano ilyene ili lya ndikiwe mukitabu iki kya selia. ²²Ulukolo ululwikonga, avana vako avavivu vihumila baada yangu. nu hesya yaikwija ukuhuma ikilunga ikya kuvutali, yavijovelela vuvilola amapigo pakyanya pa kilunga iki na uvutamu uvene utwa ajavombile gave. ²³Na yavivuvilola uhuva ikilunga kyoni yivile ikibinti nu mwinyo iyiyihoma, ujyikoja, apene pasipali kinu ikiki viali wa au ulwahola amatunda, apene sapimela ikinu kyokiyoni, piva ndulu pali pa sodoma nu Gomola, Adma na seboimapene utwa akapateketesya nu luvipone ilyoyo elyamwene. ²⁴Yuvijova pamopene na avamataifa avage " kuli kiki utwa avombile ili kilunga iki ? amafuki aga lyoyo ili ilikali ivonesya ikiki? ²⁵Pulino avanu yavijova " ulwakuva viva vavombile ukulekelesya iliagano ilya utwa, unguluve uva kuvavabu vavo iliavombile navo uluavahumije ukuhuma kumisili. ²⁶Ulwakuva vahegile nu ukugitumikila iminguluve ingingi na ukugitekela, minguluve apene savakalumanye, na apene sakavape. ²⁷Pulino ilyoyo ilya utwa lihumile nu vukali uwa kilunga iki ili ukutwala pakyanya pamwene ukekoto lwoni ulukandikiwe mu kitabu iki. ²⁸Utw a avahejije ukuhuma kilunga kyavo ni lyoyo, uluvipo, na kuluvipo ulukali na ukuvatega ikilunga ikingi ilelo. ²⁹Amambo aga sili ga utwa unguluve vitu mwene, lakini amambo agalipa vuvalafu gitu isiku joni pamopene na avahoji vetu, ili tuvombe amamenyu goni gane selia iji.

Chapter 30

¹Ifinu ifi ifikwija pakyamja palyuve, ulusayo na ulukoto ijinivikile pavulongo palyuve na wawivona wikumbuka nuhala paninie na amataifa agange apene utwa unguluve vaho avasuhile. ²Vuwikumbu yila utwa unguluve vako na ukukonga esauti, yamwene, na ukukonga goni agene agaikukuvula ilelo uveve na vana vako kunumbula yako yoni na kwa nafsi yako yoni. ³Umwene utwa unguluve vako ikuvisye tulania ukulekwa kwako na ukukuvonela ilusa yaikuwa vuja na ukuwalundania ukuhuma ku vanu voni avene utwa unguluve vako akawatawinye. ⁴Avanu vako avatawanyike puvali vavile kutali sana pasi na kukyanya ukuhuma ukwo utwa unguluve vako ikuvalundania pamopene, na ukuhuma huko ikuvaki livula. ⁵Utwu unguluve vako ikuvatwala kululunga ekyene avababu vitu vakimiliki, numwe natokimiliki kange ikuvavombela amanonu kuvongeleheja saidi ya ukuvavombeleva ava babu vitu. ⁶Utwu unguluve vako chugutahili inumbula yako na inumbula ya ikivumbuko kyako ili ugane utwa unguluve vako ni numbula yako yoni na jinafsi yako yoni, ili kuvuva unesye ukutama. ⁷Utwu unguluve vako ivika uluhoto lwoni kuvaadui vako na kuvange voni avabiku kalalela, avali kukutesya. ⁸Wivuya nu kukonga isauti ya utwa, nuve vukujivombeleva indagilo jamwene joni ijene nikakuvulile ilelo. ⁹Utwu unguluve vako ikuhuvombeleva vunonu kumbombo yoni ya ikivoko kyako, pa matunda aga mbili gwako, aga malunda aga ifidimo fyako, amatunda aga kilunga kyako na agumafanikio, ulwakuva utwa chovoha kange amafanikio agako giva ulwahowike kuva babu zako. ¹⁰Yaivomba ndee ingave yuwikonga isauti ya utwa unguluve vako, ili ukujibata indagilo jamwene na iselia jamwene ijijene jandikwe mu kitabu iki kya selia, ingave vukusyetukila utwa unguluve vako, ku numbula yako yoni na kukafsi yako yoni. ¹¹Ulwakuva indagilo iji uyukuvula ilelo sio mala sana kange isipali panji pa uvuwesyo wako uwakufikila. ¹²Isipali kukyanya, ili uleke ukujova, "veni uyu aliluta kwa ajili yitu kukyanya na ukulutwalila kulyufwe na ikutuvombela ili tuyipulike ili tuwesye ukuyivombela. ¹³Kange isipali kumwambo iya inyanja, ili uleke ukujova "veni uyuluta kumwambo iyavili iyanyanja kwa ajili yetu na ukutuluvulila kulyufwe na ukuluvombela tupulike ili tuwesye ukuyivombela. ¹⁴Lino ilimenyu pulili kalibu sana kulyuve, undomo gwaho na yinumbula yako ili yiwesye ulivombela. ¹⁵Lola, ilelo ni vikile kuvulongolo kulyuve uwumi na uvunonu, uvufwe na uvuvivi. ¹⁶Yingave yuwikugakonga amaagizo aga utwa unguluve vaho agene ikukulagila ilelo ukugana utwa unguluve vaho na ukugenda munjila jamwene na ukwilalilila indagilo jamwene, uvutalatibu wa mwene naiselia ijamwene, witama na wikwongelijiwa nu utwa unguluve vako ikukusaja mu kilunga ikyene wikwingila ukulama. ¹⁷Lino inumbula yako ukayigevasye na uleke ukupulihija na wihambuka nu ukunogwa ukwidika lininguluve igingi na ukugite kele. ¹⁸Basi ilelo nikukutangasia kuhyune ukuta ja yilweli vukwangamila ifigono fyako safikaongeseke ikilunga umwitama pakyanya ya yordani ukwingile na ukutane. ¹⁹Nikujitanga imbingu na ikilunga ukusuhudila ukuhusu uveve ukuva nivikile kuvulongolo kukyuve lewami na uvufwe, ulusayo na ulukoto lino wihalile uwumi ili uwesya ukutama, uveve nu ulwoloho lwako. ²⁰Uvombe ndee ili ugane utwa unguluve vako ukupulihija ulwilango lwamwene na ukusigali la kumwene ulwakuva umwene viwami wako na uvulali wa ifigono fyako. vomba ndee ili uwesye ukutama ikilunga ikyene utwa akiyigile kuva mababu zetu kwa Abrahamu kwa isaha na kwa yakobo ukuvapa.

Chapter 31

¹Umusa alutile nu uhujova amamenyu aga ku israeli voni. ²Ajovile kuvene "Lino ndiliumli nimiaka mia moja na isilini saniwesya ukuhega na ukwingila kange, utwa ambulila, " sani kalovoke iYordani iyi. ³Utwu unguluve vako ikukulongozela kuvulongolo kulyuve ikuvaangamija amalaifa aga pavulongolo palyune, nuve vukuvapoka. uyoshua yailuta kabla yako, ndulu utwa nduvuajovile. ⁴Ulwu ikuvavika kuvene ndulu avombile ku sihoni, nakwa ogu, avatwa va waamoli, na kilunga kyavo nduluakavangamije. ⁵Utwu ukukupu uvusindi pakyanya pavene vovukwagana navo kubaja, nuve vivomba kuvene, kwoni mununi kuvulile. ⁶Uve hodali na uve na uvujasili uvunonu uleke ukwogopa, na uleke ukwogopa ulwakuva utwa unguluve vaho vimwene iluta mapeme kabula, yako, siku kugwisya wala ukukuleka. ⁷Umusa akamwilanga uyoshua na akambula pamiho pa ava israeli voni uve hodali na uve nu vujasili uvamunu ulwakuva wihega na ava avanu avapile ava mababu ukuvapa wivomba vihalile. ⁸Utwu umwene viiva vakuhuta kabla ya uveve, ivapaninie nuve sakakugwisye wala ukuku lekela, ulehe ukwogopa, uleke ukudenyeyeke inumbula. ⁹Umusa aliandike iselia iyi na ukuvapa avalekeji avana va walawi avene vavapimbile kevokosi lya agano lya utwa, kange agavile inakala ijawene kuva see voni ava israeli. ¹⁰Umusa akavalasimisa na lelujova, "ukuva kile mwisho ugwa miaka saba, umuda uguvikilwe ugwa itigono fyonni kwa ajili ya ukufuta amadeni, kusikukua iva ivibanda. ¹¹Apene israeli yoni yijile ukwihumia pavulongolo pa utwa unguluve wako katulu isehemu popeneikupahala ukuvu apvulaje pamwene, wikwimba iselia iyi pavolongo pa israeli yoni vuvipulike. ¹²Lundania avanu avagosi, avadala na avadepe na avahesya vako avile paninie pa vujenge wako, ili awesye ukupulika na ukumanyila, na ili vawesye ukuhesimu utwa unguluve vako na ukwibala amamenyu goni aga selia iyi. ¹³Vomba ndee ili na avanu vavo, avene suvalu manyile, wawesye, ukupulika na ukumanyila ukumhesimu utwa unguluve vako, ingawaje witama kilunga ikyene wiluta kukyanya ku yordani ukuemiliki. ¹⁴Utwu alimbulile umusa, "Lola, ekigono kikwiya apene lasima wifwa, umwilange yoshua mwivonesye kulihema lya kutano, ili ukuta niwesya ukuvapa indagilo, "Umusa na u yoshua vakahega na ukwivonesya ku hema ya ukutano. ¹⁵Utwu akivonisye kuhema kwa imbunda ija ilivingu, imbunda ya livingu yikimila pakyanya pa kifigo kya kihema. ¹⁶Utwu alimbulile umusa " lola , wigona na avababa vako, avanu ava yavikwinuka na ukwifanya ukuta vamaalaya na ukuhuluta ku minguluvi igya kusikitisa gyogyene mwigili pamopene nawo. ¹⁷Basi kufigono ifyo, ilyoyo lyangu, yuliwake ukuhusu avene nikuvaleka. nifiha isula yangu kuvene navene yavimili wa na uvufwe na utaabu nyingi jikuvu, vata ili vajone ku kigono ikyo. uvufwe uvu sawijile kulumwe ulwakuva unguluve asipali pagali palyumwe?. ¹⁸Ja yilweli yanifiha isula yangu kuwene ku kigono ikyo ulwakuva uvuvivi woni uwene wivu vavombile, ulwakuva viva vasyelukile iminguluve igingi. ¹⁹Basi lino andika ulwimbo ulu kwa ajili yenu, na mvamanyisye avanu ava israeli. uvike mumilomo gyovo ili ukuva ulwimba ulu lwesye ukuva vusaidi waagu kuvune va israeli. ²⁰Vundi kuvatwalila ikilunga ikyene nikiyigile kuva mababu zenu, ikilunga ikikihlula ukuva lukame na uwuki na vuvilya na ukukwilanija na ukutupa, popene yavigevuka kuminguluve igingi navene vikugivombela na ukumbede unekange ukunanga iliaganu lyangu. ²¹Imbiri na mitaabu uyingi yajikwiya pamiho pa avanu ava, ulu ulwimbo lukuvavula pavulongo pavene [ulwakuva salukasahaulike/ savakasamwe mumilomo mukivumbuko , kyavo] ulwakuva nilumanyila inupango igivilengenesya ilelo, hala kabula sani valwalile mu kilunga ikinavaahidi. ²²Lino umusa akandika ulu ulwimbo isiku yiyo, na ukuvamanyisya avanu va israeli. ²³Utwu alimpile uyoshua umwene va nuni ululagilo ukujova " uve hodali na uvena uvujasili uvunonu, ulwakuva ukuvatwale avanu va israeli mu kilunga ikinikijigile ukuvapa avene, nuve niva paninie nuve. ²⁴Yikahumila ukute umusa vuamalile ukuviga amamenyu aga selia iyi mu kitabu. ²⁵Akalagila avalawi avapimbile ilivokosi ilya agano lya utwa na ukujova. ²⁶Mtole ikitabu ike kya selia na ukuvika paluvafu pa uvokosi lya agano lya utwa unguluve vinu ili kiwesye ukuva pala kame vusaidi winyu. ²⁷Ulwakuva nivamanyile uvuvivi winyo na jisingo jinu jivile ng'afu, lola ndivile mwami mpaka lino pamiopene numwe muvile vatula nongwa kwa utwa; yivandaheki vunifwilo unene?. ²⁸Mndondanihije avasee woni ava vivumboko fyonni ifyenu; na avaviongosi vinu ili nijove navo amamenyu aga mumbu/ ukutu muvene/ janene na ukujilanga mbingu nu kilunga ukusuhudia kuvene. ²⁹Ulwakuva nilumanyile vunifwila unene mwikwinanga lwoni na ukusyetuka ukuyileka injila iynivalagila, uvufwe vukuvijila ku figono ifikwiya, haya ya gikumila ulwakuva ya mwivomba agavile mavivi pamiho pu utwa, ili ukusaka mu lyyo lya mavoko aga mbombo jinu. ³⁰Umusa ajovile mumbulukutu ja ululu ndamano lyoni lwa israeli amamenyu goni ga ulwimbo ulu mpaka ulukamilike.

Chapter 32

¹Tega imbulukutu, umwe mbingu, na mundeke nijove. ²Yileke idunia yipuleke amamenyu aga undomo gwungu. lialeke ulumanyiso lwangu gitike pasi wita fula, vuleke uvojofo wangu vugwe wite lumie, wita ifula iyilulile pakyanya pa amajani lakini, na witu fula ya amanyunya pakyanya pa ilizao. ³Ulwakuva yanitangasya ilitawa ilya utwa, na ukupu uvuvaha unguluve vitu. ⁴Unalawe, imbombo yayene yikamilike ulwakuva injila jamwene ja lweli. umwene vi unguluve umwaminifu. jila uvuvivi [uyu ilumile amaha] umwene ni va jilweli na umwadilifu. ⁵Vavombile aga gavile mavivi gavile kumwene avene vavile sio vana va mwene jasoni kuvene, avene kivile kizazi kivivi na ukupindika. ⁶Je wikusawadila utwa kunjila iyi, umwene vanu, vakonyofu na yumwe samwikwitu mbula ? Je umwene si baba vinu yula umwene avavumbile? Avavumile na ukuvakangaja. ⁷Mkumbuke ifigono fila ifya katali, tusage initamile gya miaka mingi igya kusana. umbuje ubabu vako na mwene ikukuvonesya, avasee vako navene vikukuvula. ⁸Pale afene alipakyanya akavapile avamalaifa uvuhale wavo apaaka vagavile wamu voni, nu ukuvike imipaka gya vanu na uuavakangiye idadi ya minguluve gyavo. ⁹Ulwakuva ilifungu lya utwa uu vanu vamwene, uyakobo, lyu ligavo lya Uuhale wamwene. ¹⁰Alimbwene kukilunga kya ludasi na kuludasi ulukame na uhulugulila gwa mepo akasigilile na nukundolela nu kutunja ndulu imboni ya iliho lya mwene. ¹¹Ndulu ilupuge vukilolela ikifumba kyakye ne nu ukutovu tovu amapapalilo kukyanya ku fyana fya yene. utwa mwene akatandaja amapapalilo ga mwene na ukuvalola na ukuvapimba ku mapapatilo gamwene. ¹²Utwa mwene alindongolile, pakawa pasipali unguluve ugeni paninie numwene. ¹³Alindikile avombe ukwendesya mumaeneoga pakyanya pu kikenga, na akandisije amalunde aga kuludasi, akatupija ku asali ukuhuma mu liwe. na amafute ukuhuma ndunalawe ulukafu sana. ¹⁴Alile isiagi ukuhuma kipuga nu ukunywa ulukama ukuhuma kipuga kya fidimo, paninie nu amafuta aga ifyane fya ngulusi, ngulesi inonu iligosi uva Basani nu imene paninie nu lugano inonu lwomi nuve ulikunywa idivai iyiyihumya ipofu iyi wa usanije kuhuma juisi ya mizabibu. ¹⁵Lino yesuluni akakula ukuva gifu na ukutova amaleke akulile ukuva gifu, akulile igifu fijo, na akavile alile uvujaso wako akandeketele unguluve uyu akambumbile na ukubele wa umwamba ugwa uwokovu wamwene. ¹⁶Valimbikile utwa avoneke uwifu kumingu luvu gyavo ilya kusikitisa, kumakalajo gavo vaka kalaja. ¹⁷Vakalumya isadaka ku mapepo, agene sio unguluve minguluve igyene savagi manyile monguluve igyene gihumije lino kalibuni, minguluve igyene avababu vitu savalakugyogopa. ¹⁸Ugulehile umwamba, ugwene gukali baba vako, nu ukasamwa unguluve uufu akuholile. ¹⁹Utwa aliwene ili nu ukuvabeja ulwakuva ulwakuva avana va mwene ava kigosi nu avakukija vamwene vakasakile. ²⁰Nifihe isula yangu kuvene akajova "Nune nilole umwisyo gwavo giva, ndakeki ulwakuva avene kizazi kinyalubedo, na avanu avene sio waaminifu. ²¹Vambikile ukuva nu wifu kukila ikylene sio unguluve nu ukugalaja kumambo agavo agajile uvumuhimu. Nikuvavombe la vavone wifu ku kile ikylene sio litaifa, kikuwavipija ku litaifa ilikonjofu. ²²Ulwakuva umwoto ukuvisa ku lyoyo lyangu na yikwake mpaka pasi pa sheoli, yimile ikilunga na uvundeni wayene yikwasya umwoto imisingi igya ifyamba. ²³Nivuyilela nu uvufwe pavene, nifyatula imisyale gyangu yoni kuvene. ²⁴Viyagunika ni njala nu ukuniliwa na amafuku vulikwaka nu ukunangamia umchungu, nisuha amino aga fidimo ifya muludasi, paninie na yisumu ya vinu ifigendele ilifumbu ndufumbi. ²⁵Panji ipanga likukanangania, na igati ya ifiyumba uwogofi uvuvaha. Yivomba vate ndavule. Lumiana nu avakinja avabikile ikuvaanga mija, ufyale uyu ekwoha, na ugosi uyu alininyeke. ²⁶Nikayovi nikuvupalahania kutali, ukuva nivomba uvukumbuhijo kuvene ukuduga paninie nu avanu. ²⁷Yaliyileke ukuva ikwogopa ukusaka uadui, nu ukuva uadui vamwene ngali vihigile kumakosa, nu ukuva va ngali vajovili " ikivoko kyetu kitogile " nalinivombu aga goni. ²⁸Ulwakuva islaeli yolitaifu ililiyajije nu uluhala, na asipali uyualumanyile mugati muvene. ²⁹Ehe vangali vave nu uluhala valivi va vikwediwa ilii nu ukusigahija ukwija kwa mwisyo gwavo. ³⁰Yiweseha ndakeki yumu ukufwima ava elfu, nu vavili ukuvika avakumi elfu mbulongolo, ukuleke umbaha vavo savagujije. na utwa savalekisye avene. ³¹Ulwakuva umwamba gwavaadui vitu si nduvu umwamba gwisu, nduvu vule avamaadui vitu vijova ukwidika. ³²Ulwakuva uzabibu gwavo kwihuma kumu uzabibu gwa sodoma, nu kunu ifyalo fya Gomola, na zabibu ijayene ju zabibu ijilinisumu. visada ifyene vina uvuhali. ³³Umvinyo gwayene gunya sumu uja injoha na sumu ingali uja njoka. ³⁴Ugu umpango sagufihime kumwene ku siri, na ukudindiliwa kabisa ku kukibana kyangu? ³⁵Ilihombu lyu lyangu ukuhumia nu ifidia na kukasiki ikilunde kyavo poki lavu kityelela, ulwakuva ifigono ifya uvufwe wavo vuvile vuhegile, na ifinu vu fikwija kuvene vivomba mbivimbivi uko vombehe. ³⁶Ulwakuva utwa yaihumia uvuyilweli ku vanu vamwene na ikuvakolela ikisa na avavombi vamwene, ikuvalola ukuva amaka gavo gahegile, asikuli uyu aisi galila, yike avavanda au avanu avulihufu. ³⁷Lino pualajova "valikwii jiminguluve gyavo umwamba ugwe uguvamjilile. ³⁸Iminguluve igilikukya isadaka yavo imbaha nu ukumjwa umwinyo gwa sadaka ijavo ija kunywa ? Na vinamuka nu ukukutanga, na vave valinzi vako. ³⁹Lola lino unene, lale unene, nene unguluve na ukuva asikuli unguluve uyuaufwene nune, nibuda na nifwala uwumi, nilemaja na niponia, na asikuli umunu ayuikupoka ukuhuma mu

maka agangu. ⁴⁰Ulwakuva yunitoja amavoko gangu mbinguni na ukujova "vanilama ifigono fyoni" vondivomba. ⁴¹Vuniheja ipanga yangu ililimulika, na ikovoko kyangu vukilengwile ukulwa uvuyilweli, nihombeja ilihomo ili kufidila pa avaadui vangu, na ukuwahomba vala voni avabikung'alaja. ⁴²Nivombo imishale gyangu ukutwala nu gunkisa na ipanga yangu limile inyama nu nkisa gwa avavubudilwe nu amateke, nu ukuhuma ku mitwe gya avafiongozo avaadui. ⁴³Hovoka, umwe vamataifa, na vanu va unguluve, ulwakuva yihomba ikisasi unkisa gwa vavombi vamwene, yihomba ikisasi kuvaadui vamwene, umwene yivomba uvapatanisyo kwa ajili ya kikungu kyamwene, kuvanu va mwene. ⁴⁴Umusa alijile na ukujova amamenyu goni aga ulwimbo uku mumbulu kulamu vanu, umwene nu uyoshua umwana va ununi. ⁴⁵Lino umusa akamala ukajova amamenyu aga goni ku israeli yoni. ⁴⁶Akavavula, "mwikangaje uluhale lwinu kumamenyu agene nivapakile kulumwe ilelo, ili ukuva muvavule avana vinu ukwibalilila amamenyu goni aga selia iyi. ⁴⁷Ulwakuva ili si lijambo lidebe ukulyuve ulwakuva ili vuvumi wako, na ukugendele ilijambo ili wikwiyongeleja ifigono fyako mu kilunga ikyene wikute kuvulongolo ku yorodani ukukimiliki. ⁴⁸Utwa ajovile nu umusa ku kigono kikyo ne ukujova. ⁴⁹Luta ulukigi ulu ulwa fyamba fya abalimu, pakyanya pa kyamba kya nebo, apene ukile mukikenga kya moabu kifuki ni yetiko. wilola ikilunga kya kukaanani ikyene ni kuva pu avanu avaisraeli nu yive miliki yavo. ⁵⁰Wifwa mu kyamba vuwitoga, nu vikunda nia ku vanu vako ndu uhaluni umwisraeli unino munufwilile. Pakyanya pa kyamba kya holi na ukuhudania ku vanu vamwene. ⁵¹Iyi yivomebeka ulwakuva aukali vajilweli kulyune paninie mu vanu va israeli mu ndulenga ulwa meliba kula kukadeshi, mu lidasi lwa zini, ulwakuva suhavombe uvutukufu nu uluhala paninie nu vanu ava israeli. ⁵²Ulwakuva yuwilola ikilunga kuvulongo kuckyuve, lino suhingile kula mukilunga ikinikuvapa vanu va israeli.

2 Samuel

Chapter 1

¹Avile afule usavuli, udvudi akavuya ukuhuma kuvasambulila avamaleki nu kutaama kusiklagi kumajuva gavili. ²Ilijuva lya datu, umunu yumo akija ukuhuma kukambi ya savuli imienda giamwene gikava gidijefwike akava ni fumbe kuntwe gwa mwene. wafike kwa Davudi akinami sya amiho ga mwene pasi akivika ukuva umwene siyo kinu. ³Udavudi akambuja, "wihuma kwii? umwene akanda, "nipukunywile ukuhuma kukambi ya israeli. ⁴Udavudi akambula tafadhari unyelesye vunyivile imbombo vujivile "Akanda "Avanu vakanyila ukuhuma kumbaja, vingi vagwile. vingi vavo va fule. Usauli nu yonathani na vana va mwene va fuile. ⁵Udavudi akambuja undimi, "ulumanyile ukuta usau nu yonathani mwana va mwene va fuile?" ⁶Udimi uula akanda, "kwa bahati ni kavile pakianya pa kiamba na baho akavile usau lyigamije mumbalala ya mwene, ni mutuka ja farasi na vilongolela vakale jilani uku mwibata. ⁷Usavuli wagewike akambona akanyilana ni kaanda, une ala. ⁸Akambuja, "uveve veni? ni kakajibu, "unene ne mwamaleki, "Akambula, ni kukudova wimi pakyanya paliune umbude, ulwakuva itabu imbaha yimbwene, lakini uwumi mwuvule mugati mulyune. ¹⁰Punikiima pakyanya pa mwene nu kunibuda, ulwakuva ni kalumanyile ukuta sakawesye ukutama ulwakuva agwile. punikatola itaji yiyo yikavili kutwe gwa mwene ni kikuku kikyo kikale mukivoko kya mwene, nu kutitwala kulyive intwa vango". ¹¹Pu udavudi akadiefula imienda giamwene, na vanu voni vakale pamupene nave vakavomba vule vule. ¹²Vakalila,, vakombolesya nukufunga hadi nikimihe kunongwa ya savuliyonathani umwalive, avanu va yahwe, na kunongwa ya nyumba ya israeli ulwakuva vagwile kupanga. ¹³Udavudi akambula udimi ula, "wihumila kwii "akanda unene nilidimi va ng'esya va mwamaleki. ¹⁴Udavudi akambula, "kiki sukadwada ukumbada untwa, ubakajwa amaviga va Yahwe kukivoko kyako. ¹⁵Udavudi akanyilanga yumo va ndimi nu kumbula, "Luta ukambude 'pu dimi viywa akaluta nukutova hadi pasi, umwimaleki nu kufwa. ¹⁶Pu udavudi akambula umwimaleki unya fwile" ukiisa gwako guve pakianya pantwe paliuve ulwakuva undomogwako gushihudile dhidi ukujova, nibudile untwa ubakwa maviga va Yahwe. ¹⁷Pu udavudi akimba ulwimbo lwa kwililisa pakyanya pa sauli nu Yonathani umwalive. ¹⁸Akavamulisa avanu ukumanyisa ulwimbo lwa Bow kuvana va Yuda, lulwa lusimbiwe mukitabu kya Yashari. ¹⁹Uvutwa wako, israeli vuhejiwe, pakyanya palive pakianya' ndakiki unyamaka wagwile. ²⁰Musite ukujova ku Gathi, musite ukutangasya kumitaa gia Ashikeloni, ilibidi avafilisti vasite ukuhovoka ilibidi vavo savatahiliwe vasite ukushe lekea. ²¹Ifiamba fya Gilboa, kusite, ukuva nu lyumye au ifula pakyanya palyumwe. wala ifyalo fisite ukuhumya ifinu kunongwa ya kuhumya isadaka, ulwakuva apo ingao ya unyamaka yina ngiwe ngao ya savuli sayiwesya tena ukuviki wa amaviga. ²²Ukuhuma kunkisa gugwa vabudiwe, ukuhuma kumivili gia vene avanyamaka, uvupinde wa Yonathani savukavuye kunsana nuvu panga wa savuli savukavuye vuvule. ²³Usavuli nu Yonathani vaganiwe nu kuva ni mota mbutamo wawo, hata unsiki gwa kufwa vavile paninye. vavile nuluvilo ukusinda itai, avilena maka ukusinda iduma. ²⁴Umwe mwivahinja va israeli

mulile pakyanya pa savuli, yuywa avafwalije imienda gyagalama paninye ni finu fyagalama, nuyuywa akavikile amapambo ga gorodi mumienda giinyu.²⁵²⁷ Jinsi avene avanyamaka vuvagwile kumbaja yonathani ubudiwe pakyanya paliuve. Nisikitike fijo kunongwa yako, Yonathani lukololwago ukaligane vango fijo. ulugano lwako kulyine lukavile lwa ijabu, ungalusa nije ulugano lwa in'dala. ²⁶Jinsi avanyamaka vuvagwile ni silaha jambaja jiyengile.

Chapter 2

¹Yikava baada ya ago ulavuli akambuja uyahwe, "Niwesya ukuoga mojawapo gya nkilunga kya Yuda?" Yahwe akaanda, "toga" udavudi akavuja, " nikilutuli ikilunga kiliku? uyahwe akaanda, Hebroni". ²Evo udavudi akaluta paninye na vadala va mwene vavili, Ahinoamu va Yezreeli, na Abigaili wa karmeli, ujane va Nabali. ³Udavudi akavatwala avanu vavovakale paninye nu mwene, nayuyunge akatwala ifamilia ya mwene ku kilunga kya Hebroni vavile vatengwile ukutama. ⁴Pu avanu va kuyuda vakija nu kumbaka amafuta udavuvdi ukuva intwa kunyumba ya yuda vakambula udavudi, " Avanu va Yebeshi Gileadi vansilile usauli. ⁵Pu udavudi akasuha avajumbe kuvanu va yabeshi akavavula, " mubarikiwe nu Yahwe, ulwakuva muvonisye uvutiifu uvu kuntwa vinyu usavuli yuywa munsilile. ⁶Lino uYahwe ikuvavoneseheja uvutiifu nu waminifu va kidihana. Nayune ni kuvavonesya uwema kunongwa ya gala gago muvombile. ⁷Lino basi, amavoko ginyo gave na maka, muve va jasi ulwakuva usavuli untwa vinyo afwile, Ni nyumba yoni ya Yuda yibakiwe amafuta nive intwa vavo. ⁸Lakini Abneri umwana va Neri, umbaha va jeshi lya savuli, akantola uishboshelhi umwana va savuli akantwala kumahanaimu. ⁹Akambika uishboshethi lntwa juu ya Gileadi, Asheri, Yezreeli, Efraimu Benjamini na kuisraeli yoni. ¹⁰Ishiboshethi umwana va savuli akali nu muliwa miaka arobaini akile itengula ukutawala kuisraeli, akalongoja imiaka givili. lyumba ya yuda ikava paninye na davudi. ¹¹Unsiki gugwa udavudi avile intwa kunyumba ya Yuda ukwa ku Hebroni gwavile miaka saba ni mieji sita. ¹²Abneri umwana va Neri na vavombi va ishiboshethi umwana va savuli vakahumile ku mahanaimu ukuluta ku Gibeoni. ¹³Uyoabu umwana va seruya na vavombi va davudi vakahuma na kwagana navo kuntwa va Gibeoni, vakatama pala, ilipuga limo uvupande uvu wa intwa ni lipuga ilinge uvupande wa vili. ¹⁴Abneri akamnula nyoabu, lin mwivadi ni mwime nu kusindana kuvulongolo kulyu mwei nyuabu akanda haya vinuke." ¹⁵Puu avadimi vavile vinuiki nu kwagana, kumi na wawili kwa ajili ya Benjamini nu Ishboshethi umwana va savuli, na kumi na wawili ukuhuma kuvavombi va davudi. ¹⁶Kila munu akibata untwe gw ndugu vamwe nu kutova ni poanga ya mwene kuvubafu wa panga wa ndugu va mwene, vakagwa pasi pamupene lino pala pakilangiwa kwa kiebrania, " Helkath Hazzurim, " Yaani likonde lya vupanga, " lilyo kwilile ku Gibeoni. ¹⁷Imabaja yikava gali fijo ilijua lila nu Abneri na vanu va israeli vakalemwa na vavombi va davudi. ¹⁸Avana vadatu va sevuya vakavepo pala. yoabu, Abishai na Asaheli. ¹⁹Asaheli akale impepe amalunde ndi paa. Akankonelela uabneri kukalibu kisita ukupinduku uvupande wowoni. ²⁰Abneri akalola kunsana kumwene nukuta veve Aseheli? Akanda " nene". ²¹Abneri, akambula, " pinduka uvupande wakuli uve wa kuundya au kuhigi umwibate yumova vadimi nu kutola isilaha ya mwene lakini UAsaheli sakapinduka. ²²Pu Abneri akambula tena uasaheli " wime usite ukun.gonga, kiki ni kutove ipaka pasi ? nikukulola nda kiki kumiho kwa Yoabu ulukololwo?. ²³Lakini Asaheri sakidika ukupinduka. pu Aneli akang'oma kuwugi wa mbalala ya mwene, nu kuhu misyanya uvupande wa vili. UAsaheli akagwa pasi akafwa. pukila munu uyakafike palieneo lila UAsaheli wagwile nu kufwa, Akima palapala. ²⁴Lakini uyoabu nu Abishai vakankonga Uabneri. unsiki ilijua vulisema vakavile vafike pakyamba kya Amm, gugwa gulikalibu na sia kunjila yiyo yiluta kulundasi lwa Gibeoni. ²⁵Avabenjamini wakilundanya kwisana kwa Abneli nu kwima kukyanya kuyamba. ²⁶Pu Abneri akamwilanga nu kuta, " je lasima ipanga jendelele ukudifula fijo ? je suhumanyile ukuta umwisyo gwayene gwiva imbivi? ndili ndili uvavule avanu vako vasite ukuvakonga avalokololwe?" ²⁷Uyoabu akand, " linga unguluve witama, singale ujobile ewe Avasikali vango vakale vikuvakonga avolokololwe impaka vukito". ²⁸Pu yoabu akapula indude, na vanu va mwene voni vakima nu kusita ukwendelela ukuvakonga ava israeli tena savakalwa tena. ²⁹Abneri na vanu va mwene vakasafili ikilo yoni ukugendela ku Araba. vakalovoka kuyolo dani, vakagenda Ipanavusika yoni lyikongile, nu kufika ku mahanaimu. ³⁰Uyoabu akavuya ukuhuma ukunkonga uabneri akavalundanya avanu va mwene voni ambapo Asahari na vasikali avange kumi na tisa va davudi vakakepa. ³¹Lakini avanu va Davudi vakava va budile avanu 360 vabenjamini na va Abneri. ³²Pu vakantola uasahali nu kunsyila muwina wa tanyi wa mwene, lilyo likavile kubethehehemu. Uyoabu na vanu va mwene vakasafili ikilo yoni, kukakya unsiki vuvifika kuheburoni.

Chapter 3

¹Kukale ni mbaja ya nsiki intali kati ya nyumba ya savuli na nyumba ya davudi udavudi akindelela nkupata amaka fijo, lakini inyumba ya savuli ikindelela nkuganda nu kuganda.²Avana vakaholiwa kwa davudi ukwa kuhebro un'goli va mwene uvakuvutengulilo akavile vi Amnoni, kwa Ahinoamu wa Yezreeli.³Umwana va mwene, vavili, ukileabu, akaholiwe kwa Abigili, ujane va Nabali va karmeli. va datu, Absalomu, Akale mwana va moahka, ungenja va tarmai, untwa va Geshuri.⁴Umwana vane va davudi, uadoniya, akale mwana va hagithi wana va hano akale va shefatia umwaleve va Abitali.⁵Nu kajila, ifileamu, Akale mwana va Eglala blala va davodi Ava voni vakaholiwe kwa davodi ukwa kuhebroni.⁶Yekava unsiki gwa mbaja ya nyumba ya savuli ne nyumba ya davudi Uabneri akifyanya venyamaka kunyumba ya savoli.⁷Usakuli akale nununave ilitawa lyamwene rispa, ung'onjava Aiya. ishbashethi akambuja Uabneri, "kiki ugonelile nununave va baba vongo?"⁸Pu yikava Uabneri akakalala fijo ukuhumana na mamenyu go ishboshethi vope akajova, "Je unene niliintwe gwambwa ya Yuda? Nivonesya uvuyelweli hunyumba ya savuli, utaye vaka kukekolo kya mwene, na varafiki va mwene, kwa kujita ukumbeka kukivoko kya davudi. Na bado elele vukongega ukuhuhu udala.⁹Unguruve na ambombe evo, Abneri, nukuzidi, engavesani vombakwa davudi nduvuyahwe iyigile.¹⁰Ukuhamisya uvutwa ukuhuma kunyumba ya savuli nukwimika ikigedea kya enzi kya davudi pakyanya pa israeli na pakyanya pa yuda, ukuhuma hu dani impaka ku bersheba.¹¹Ishboshethi sakawesye ukwanda uabneri climenyu tena, ulwakuva akadwada.¹²Pu uabneri akasuha avajumbe kwa davudi ukuta, " ikilonga eke kyani ovombe amapalano nune noyave vulola ukuta ivoko kyangu kilinuve ukuyitwala israeli yoni kulwuve".¹³Upavudi akanda, " vema, nivomba ilipatano nuve lino ilimenyu limo lilyo ninogwa ukuhuma kulyove ukuta sulakuvona kumiho kulyune lenga savukuntwala taji umikaeli ungenja vasavuli, vuvukwija ukwagana nune".¹⁴Pu davudi, akajuha avajumbe kwa ishboshethi, umwana va jakuli, ukuta, " ume umikali, udala kangu yuya nihomije kunongwa ya mwene govi mia moja ja va filisti".¹⁵Pu ishboshethi akasuha kwa mikali nukuntola ukuhuma kugeji ka mwene, opartielu umwana va larshi.¹⁶Ugoji va mwene akakongano nave, kunu alinkulila, Akendelela hadi ku bahulimu. Pu Abneri akambula, " Lino vuyaga kukaya " pu akavuya.¹⁷Uabneri akajovelela navajehe va israeli akata, " kataee mukanogilwe udavudi ave intwa vinyu.¹⁸Lino muvombe evo ulwakuva uyahwe akajovile ukuhusu udavudi ukuta, " kukevoko kya davudi umbombi vangu ni kuvapoka avanu vangu israeli ukuhuma kukivoko kya vafilisti nukuhumo kukevoko kya va lugu vavene voni"¹⁹Pu Abneri akata na vanu va Benjamini ana kwa ana. pu abneri akaluta kujova nu davudi uku kuhebroni akelesya kila ujambo hu israeli ni nyumba yoni ya benjamini vakanogilwe ukutimisa.²⁰Unsiki Uabneri na vanu ishirini kati ya vanu vanu va mwene va kafika ku heburoni kundola udavudi, udavudi akandala isherehe kwa ajili ya yavo.²¹Uabeli akamwelesya udavudi, " Nikwinuku nu kukalundanya ava israeli vano, imbaha vango intwa, leke avombe iliagano navene, ukuta utwawale juu ya goni gago winogwa " Hivyo udavudi akanduhusu Abneri ukuhega, Abneri akahega kuamani.²²Pu avasikali va davudi nu yoabu va kavuya ukuhuma kuteka ifinu nu kwija ni finu fingi lakini Uabneri akasipali kuhebroni paninye nu davudi. udavudi akanduhwisiye ukuhega nu kuhega kuamani.²³Unsiki uyoabu ni lijeshi lionni vavile vafike, uyoabu akavuliwa, "Abneri mwana va neri akija kwa intwa, nuntwa anduhwisiye ukuhega navope uabneri ahagile kuamani.²⁴Kisha uyoabu akija kwa ntwala nukuta, " uvombile kiki? lola Abneri akijile kuliuve' kiki uduhwisiye ukuhega navope alutile? ²⁵Sulumanyile ukuta UAbneri umwana va neri akijile kukusyova nu kuhilika ihali yako nu kulola kikyo wivomba. ²⁶Uyoabu avile ahagile kwa davudi, akasuha avajumbe ukunkonga uabneri,navope vakambuja ukuhuma kukisiva kya sirah, udavudi sakalumanye ilyo.²⁷Abneri avile avuyile kuhebroni, uyoabu akantola kulukanji kati ya kifu leke ajovelele kufalaga. Bahapo uyoabu akangoma nditumbu nu kumbuda. ewo akahomba ikisasi kya nkisa ya Asaheli. ulukololwe.²⁸Udavudi avile apulike ilijambo ili akajova unene nuvutwa wangu tulivuvule ingongwa kwa yahwe daima mkuhusiana nukisagwa Abneri umwana va neri. ²⁹Ihatia ya nkisa ya Abneri yivi pakyanya pa yoabu ni nyumba yani ya takyi va mwene nu kusite ukukosekana ku kikolo kya Yoabu umunu unya fikoho, au unyavukoma, au unyakilema unyigendela ulubiki au uyafwile kupanga au uyalemilwe ikyakulya. ³⁰Pu Yoabu nu Abishai ulukololwe va kambuda UAbneri, ulwakuva akambudile UAsaheli ulukololwa kumbaja ku Gibeoni.³¹Udavudi akambula uyoabu na voni vavo vakale paninye nu mwene, " mudiefule imienda giinyo mufuale imienda gea maheseni, nu kwililisa kuvulongolo kumbiliga gwa Abneri "Nuntwa udavudi akagukonga umbili gwa Abneri unsikigwa kusiila. ³²Vakansila UAbeli ukwa kuhebroni untwa akalila, kusavuti kalibu ni lipumba lya Abneri na vanu voni vope vakalila.³³Untwa akililisa kwa Abneri vope akimba, " Je ikanogilwe UAbneri afwa ndu nyaluhaha. ³⁴Amavoko gako sagakungiwe. amalunde sagakungiwe imigyololo. ndu munu unyigwa kuvulongolo ya vana va vuvivi, nduvugwile". Avanu voni vakalila fijo.³⁵Avanu voni vakija kundola udavudi alye unsiki bado kujige musu, udavudi, ingave nivonja unkate au kyokyoni kabla ilijuvu salisemile. ³⁶Avanu voni vakakivona ikisa kya davudi nu kunogeliwa ewo kukila kinu kilayo avombi untwa

kikavanogela.³⁷ Pu avanu voni ni israeli voni vakatambua ili juva ilyo ukuta salikale isaga lya ntwā Abneri umwana va Neri a fwe. ³⁸Untwa akavavula avavombi vamwene, " Je samulumanyile ukuta umunu umbaha agwile elelo lyi ku israeli? ³⁹Nayune elelo ni gandile, ndanive ni bakiwe amafuta ukuva intwa. avanu ava va seru ya hatali fija kulyune. Yahwe ambuji hije umbivi nu kun'gomba kumbivi ja mwene nduvu yisitahili.

Chapter 4

¹Yikava ishboshethi, umwana va savuli, avile apuliki ukuta ubneri afwile ukwa ku hebroni, amavoko gamwene ga kaganda, ni israeli yoni yikatebika. ²Basi umwana va sakuli akavile na vanu avavili vavo vakale vavaha va vikosi ifya asikali. yumo vavo akavile Baana nuyunga akavile Rekabu, avana va rimoni mbeerothi avana va benjamini iberothi yi kavaliwe kuva sehemu ya benjamini, ³Na vaberothi vakanyilile giaimu na vavile vitama pala hadi lino] ⁴Basi uyonathani, umwana va savuli, akale nu mwana undemafu va malunde akale nu umuri wa miaka gihano lhabari ukuhusu usavuli nu yonathani avile afike kuyezereeli. uyaya va mwene akantola leke anyile. lakini unsiki avile inyila, umwana va Yonathani akagwa nukuva kelema. ilitawa lya mwene akilangiwa me fiboshethi. ⁵Lino avanu va rimoni mbeerothi, rekabu nu baana, vakasfili pamusi unsiki gwa lijuba likali hadi kukaya kwa ishbothethi, umwene akavile atumelile pamusi. ⁶Udala yuywa alikulindilila ikifigo akakutula unsiki wikwela ingano, urekabu nu baana vukingila mugati molamola nu kumpititisa. ⁷Pu vavile vingile mugati munyumbani, vakantova nu kubuda unsiki wa gonelile kugati kumwene. nu kigida untwe gwa mwene nu kuhega nagwo, vakasafili munjila ikilo yoni imbaka kualaba. ⁸Vakatwala untwe gwa ishboshethi kwa davudi ukwa ku Hebroni, vope vakambula untwa, "Lola ugu intwe gwa ishboshethi umwana va savuli, undugu vako, yuywa alikuvulonda uwami wako. elelo uyahwe an'gombile ikisasi umbaha vitu untwa dhidi ya savulinu lukolo lwa mwene. ⁹Udavudi akavanda Rekabu nu Baana ulukolo lwe, vana va Rimoni mbeerothi, akavavula, "Ringa Uyahwe witaama, yuywa avupokile uwumi wangu ni sida. ¹⁰Umunu yumo avile ambulile, Rola, usavuli afwile alikufikirila ukuta atwalile ihabari inonu, ni kamwibata nu kubuda ukwa kusilagi uwa uvuji la vunimpile kuhabali ja mwene. ¹¹Ndakiki umunu umbivi vuikibuda unyaweye lweli mukipatala kya mwene mugati mu nyumba, je nisite ukunogwa unkisagwa mwene ukuhuma ku mavoko ginyo, nu kuvaheja munki lunga. ¹²Pu udavudi akavalagija avadimi, na vope vaka vabuda vakavagida amavoko na malunde gavo nu kuvapagika mundukanji nu ndisiva ukwa ku Hebroni. Lakini vakagutola untwe gwa ishboshethi nu kusiila kulipumba lya Abneri ku Hebroni.

Chapter 5

¹Pu amakabila goni ga israeli vakandutila untwa ku Hebroni nu kujova, " Lola, ufwe fwe nyama na majege gako. ²Unsiki gugulutile, usavuli ulwakavile intwa pakyanya paliufwe veve ukaliogosije ilipuga lya va israeli uyahwe akakuvula. wikuvatola avanu vango israeli nu kuva intawala ku isreali. ³Pu aza sehe voni va israeli vakija kwa ntwu ku Hebron nuntwa udavudi akavomba navo ilipata no kuvulongolo kwa Yahwe vakatawasya udavudi ukuva intwa va israeli. ⁴Udavudi akavile ni miaka therathini akavile anjile ukutawala, vape akatwala imiaka arobaini. ⁵Akatawala kuyuda imiaka saba ni mieji sita ku eburoni na kuyerusalemu akalongoja imiaka therathini ni gidatu pakyanya pa israeli yoni ni Yuda. ⁶Untwa na vanu va mwene vakaluta kuyerusalemu kutovana na vaye busi, vavo vakavile venyeji va nkilunga. vakambula udavudi, " sawiwesya ukwija apa ulwakuva avasavilola nava filema kiwesya ukukusigila ukwingila uvidavudi sawiwesya ukwija apa ⁷Lakini udavudi akayibata ikaya ya sayuni yiyo lino kilunga kya davudi. ⁸Unsiki ugwa udavudi akajova, " vavo vakava sambulile avayebusi, vitakiwa ukugenda kufereji gwa magosi leke vavafikile avafilelma na va fipofu vavo valugu va davudi. " Iyi ndiomaaana avanu vijova. " vipofua na vofilema vasite ukwingila kukasi". ⁹Vo pe udavudi akataama ku ngemeni vo pe akilanga kilunga kya davudi akajangusihija ulumato, ukwanjila kubalazani ukuluda mugati. ¹⁰Udavudi akava namaka fijo ulwakuva uyahwe, unguluve vavutwa, akale paninye nu mwene. ¹¹Pu Hiram untwa va ku tiro akasuha avajumbe kwa davudi, ni mibiki gya mierezi, avafundiva kupulula na vakujenga. vakanje ngela udavudi inyumba. ¹²Udavudi akatambula ukuta uyahwe akambikile leke ave ntwu pakyanya pa israeli, tena akawinule uvutwa wa mwene kunongwa ya israeli avanu va mwene. ¹³Baada ya davudi ukuhega ku Hebroni nukuluta ku Yerusalemu akatola avadala na vasulia vingi ukwa kuyerusalemu, na vana na vahinja vingi vavo vahaliwe kumwene. ¹⁴Aga gumatawa gavana mwene vavovaholiwe kumwene ukwa kuyirusalemu. shamua, shobabu, Nathani, selemani. ¹⁵Ibhavi, Elishua, Nefegi, Yafia, ¹⁶Elishama, Eliada, na Elifeleti. ¹⁷Pu avafilisti vavie vapulike ukuta udavudi abakiwa amafuta ukuva intwa ku yerusalemu vakaluta voni kundonda. Udavudi avileapulike ilyo akika kunyumba. ¹⁸Basi avafilisti vakija nu kwinea kulusisi lwa mrefai. ¹⁹Pu davudi akasuma vantagne ukuhuma kwa Yahwe akambula, " Jee nivasambulile avafilisti? je wikuma uvusindi kuvene". Uyahwe akambula udavudi, "Uvasambulila kuvuyilweli ni kukupa uvushindi kuvafilisti. ²⁰Pu udavudi akavasambulila ukwa ku Baali perasimu akava sinda akajava, uyahwe amewafulikia ava vivi vango kuvolongo kuliune ukuta mafuliku ga magasi lino ilitawa lya lieneo lila poala likava likwilangiwa Baali perasimu. ²¹Ava filisiti vakafileka ifihwani fiavo pala nu davudi na vanu va mwene vakafiheja. ²²Pu avafilisti vakija kavili tena nu kwiyelesya zaidi kulibonde lya mrefai. ²³Pu davudi akalonda unsaada kavili ukuhum kwa Yahwe akambula usite ukuvasa mbulila kuvulongolo, uvajungule ulwa kunsana nukuva lutila nkugendela amabiki ga miforosadi. ²⁴Unsiki ugwawipulika isavuti ya lugendelo lwa mepo vuyikula kukyanya kumibiki gia miforosadi, hapo usambulile kumaka. vomba ewo ulwakuva uyahwe ilongola kuvulongolo kuliue kulisambulila ilijeshi lya vafilisti. ²⁵Lino udavudi akavomba nduvu yahwe anya mulisye akavabuda avafilisti munjila mwoni ukuhuma ku geba hadi Gezeri.

Chapter 6

¹Basi kwa malaiyinge udavudi akavalundanya avateule va israeli. ²Udavudi akinuka nu kuluta na vanu va mwene voni vakava paninye nu mwene ukuhuma ku Baali gugwa guli kuyuda leke ukutwala ilisaduka lya Nguluve lilyo likwilangiwa kulitawa lya Yahwe va majeshi, nyi taama kukyanya ku makerubi. ³Vvakalivika ilisaduku lya Nguluve kukyanya ku mkokoteni umpya. vakalihumya ukuhuma kunyumba ya Abinadabu, yiyoyikale kukyanya kukyamba uza nu Ahio avana va kagulungoja ukukuteni. ⁴Vakaguhumya ukokoteni ni lisanduku lya Nuluve kukyanya kunyumba ya Abinadabu kukyamba. Ahio akava alongwile kuvulongolo kulisanduku. ⁵Pu udavudi ni nyumba yoni ya israeli vakanja ukunema kuvulongolo kwa Yahwe, nu kusangila ni fiombo fya musiki, ifinubi ifinanda matari kayamba na matawazi. ⁶Hata vavile vafike mulisinikiso lya nasoni, jila isenga jika kwama, uua akanyosya ikivoko kya mwene nu kukumb atila ilisaduku lya Nguluve vope ikali batilila. ⁷Pu iliyo lya Yahwe likawaka dhidi ya uza unguluve akantova kunonga ya mbivi ja mwene. uza akafwa pala pala palukanji palusaduku lya Nguluve. ⁸Udavudi akakalala ulwakuva uyahwe akanto vile uua, vope akapilanga aponu pala palesi uza. ilieneo ilyo likwilangiwa peres uza hata lino. ⁹Udavudi akadwada Uyahwe ilijuva ilyo akajova " ilisanduka lya Yahwe liwesya ukwija kulyiune?". ¹⁰Pu udavudi sakava tayali tena ukulitola ilisaduka lya Yahwe kukilunga kya Davudi. badala yake. akalivika kulukanji kunyumba ya obedi Edom mgiti. ¹¹Ilisanduka lya Yahwe likatama munyumba ya obedi Edomu mgiti kumieji gidatu. Lino uyahwe akansaya umwene ni nyumba ya mwene yoni. ¹²Pu untwa udavudi akavuliwa, " Uyahwe akayisaya inyumba ya obedi, Edomu nakila kinu kikyookalakenakyo kunongwa ya lisanduka lya Nguluve" Pu davudi akaluta nu kulitoja ilisanduka lya Nguluve ukuhuma kunyumba ya obedi Edomu hadi kukilunga kya davudi uku hovoka. ¹³Yikale vavo vakalipimbile ilisanduka lya Yahwe vuva gendile inambo sita, akahumya isadaka ing'ombe ningwada iyinonile. ¹⁴Udavudi akamoga kuvulongolo kwa yahwe kumaka gamwene goni, akafwalile inaivera ya kitani kyene. ¹⁵Pu davudi ni nyumba yoni ya israeli vakali toja ilisanduka lya Yahwe kufigelegele ni savutija ndude. ¹⁶Hata hivo ilisanduku lya Yahwe vulifike kujini kwa davudi, umikaili unginja va savuli, akahungila mundwelo. akambona untwa udavudi ivuya nu kumoga kuvulongolo kwa Yahwe. Akambeda munumbula ya mwene. ¹⁷Vakalingija ilisadaka lya Yahwe nukulivika lyene kuhema yi ya udavudi akavile alivikile pu davudi akahumya isadaka ya kuyenga na mahumihiji ga Amani kuvulongolo kwa yahwe. ¹⁸Yikava udavudi avile amalile ukuhumya isadaka ya kuyenga ni sadaka ya amani, akava saya vanu kuli tawa lya Yahwe va majeshi. ¹⁹Nukuvagavila avanu voni, ilipuga lyoni lya israeli, avagosi na vadala, ikipande kya nkata inyama ni keki ya zabibu pu avanu voni vakahegakila yumo akavye kumwene. ²⁰Pu davudi akavuya leke ayisaye ifamilia ya mwene. umikaeli unyinja va savuli, akahuma leke angane nu davudi vope akajova, jinsi gani mtukufu intwa va israeli wavile eleko, akilekeleleje kimbwinda kuvulongolo kumiho ga vavombi miongoni mwa vavombi va mwene, ukuta yumo wa vapumbafu unji la soni ikwiguba tula yaywa. ²¹Udavudi akanda mikali, " Nikavomba ewo kuvulongolo kwa Yahwe, yuywa anyagwile kukyanya kwa tayi vako na pakyanya pa familia ya mwene yoni, yuywa ambikile ukuva indongoji kuvanu va yahwe kuva israeli. kuvulongolo kwa yahwe ni hovoka. ²²Niva nijila heshima hata zaidi ya apa, nkwi nyisya kuvulongolo kumiho gangu yune lakini kuava avavombi vavo uvajovile nilihesimiwa ". ²³Lino umikali, unginja va savuli, sakale na vana impaka wa fwile.

Chapter 7

¹Uyikava untwa avile atamile munyumba ya mwene, na baada ya yahwe ukuta ampile ilaha ukuhumana nundugu va mwene vavo vajungulile. ²Untwa akambula unyamalago unathani, lola, unene nitama munyumba ya mierezi, lakini ilisaduku lya Nguluve lili muhema. ³Basi unathani akambula untwa, "Luta vomba lilyo lilimunumbula yako, ulwakuva uyahwe alinuve". ⁴Lakini ikilo yilayila ilimenyu lya Yahwe likamwijila unathani ukuta,. ⁵Luta nukumbuka umbombi va Davudi, ewowijova uyahwe. Je wikunjengela inyumba ya kutama? ⁶Ulwakuwa sanigelile ukutama inyumba ukuhuma isiku ila vunivatwalile avana va israeli ukuhuma kumisili hadi elelo, badala ya yene nivile ni genda ku hema, ihema ya kwaganila. ⁷Ileno lyoni lilyo nivile ni hamahama miongoni mwavana voni va israeli, je nikagelile ukujova lyolyoni na valongoji va israeli voni nikavavikile ukuvadima avanu vango va israeli, ukuta, "kiki samunjengile inyumba ya miezeri?" ⁸Lino basi, mumbule udavudi umbambi vango, ikikyo ijova uyahwe va majeshi nikakutolile ukuhuma kuvudimo, ukuhuma kukujikonga ingosi, leke uvenntawala kuvanu vango va israeli. ⁹Nivile paninye nuve poponi baho ukalutile na niva katile kutali avalugu vako voni kuvulongolo kulyuve Nu kukujengela ilitawa ilivahandu ilitawa lya moja vapo vavavaha ka nkilunga. ¹⁰Nitenga ilieneo lya vanu vango va israeli nayune ni kuvavala pala, leke vatame pave ne nukusita ukusumbuliwa tene. avavivi sava la vatesya tena, nduvu vakavombile kuwanjo. ¹¹Nduvu vakavombile mkuhuma ilijuva lila navile namulisye avalamuji kuvanu vangu va israeli. Na yune nikukupa ilaha ukuhumana na vavivi vako voni. zaidi ya ago, unene, Yahwe, nikukujove na ukuta nikukujengela inyumba. ¹²Amajuva gako ikya gisila nu kugonelela paninye na vatayi vaka, nikinula ikikolo badala yako uya tanyi uyuihuma kumbili gwako yuve, nikangaja uvutwa wako. ¹³Voje ijenga inyumba kulitawa lyako, nayune nikukikangaja ikigoda kya mwene kya vutwa daima. ¹⁴Niva tanyi kumwene, voje iva mwanavango ikya ivomba imbivi, Nikumwazibu nulubiki lwa vanadamu nuluvavo lwa vana va vanu. ¹⁵Lakini uwaminifu wa lipatano lyango sawikun'gegela, nduvu nikahejije ukuhuma kwa savuli, yuywa ni kangejije kuvulongolo kulive. ¹⁶Inyumba yakulyuve nu vutwa wakulive wa sibatika kuvulongolo kulyuve daima. ikigoda kyako kya vatwa kiva kivakikangafu daima. ¹⁷Unathani akambula udavudi nukuntalifu amamenyu ago goni, nu kumbula nukuhusu iliono lyoni. ¹⁸Pu untwa udavudi akingila mugati nu kutama kuvulongolo kwa Yahwe, akajova unene nene veni, uyahwe unguluve, inifamilia yangu kyukiki leke unwalile apa punilipo. ¹⁹Nili likavile lijambo lidebe kuvulongolo kulyuve, umbaha uyahwe. Nukuta ukuhusu ifamilia ya mbombi vako unsiki umbaha wikwija, nayuve umbonisye ifikolo fifyo fikwija, umbaha uyahwe. ²⁰Unene davudi, nijove kiki kavili kuliuve? unyeshimu umbombi vako, Bwana Yahwe. ²¹Kunongwa limenyu lyako, na kunongwa ya kukamilisya ilikusudi lyako vimwene, uvombile ilijambo ilivaha na muna evo nukulivonesya kumbombi vako. ²²Lino uveve ulimbaha, Bwana Yahwe ulwakuva asikuli uyunge yuywa alinduve, na asikuli unguluve uyunge badala yako, nduvupulike kumbulukutu jitu yufwe. ²³Kwani kulinikilunga kiliku kikyo kilinida vanu vaisraeli, ikilunga kimo pakilanya pakilunga kikyo uveve nguluve, ukalutile nukuvapoka kunongwa bako yuve vemwene? ukavombile evo leke vave. vanu kunongo yako yuve, ukwivombela ilitawa lyako yuve, nu kuvomba amatendo amavaha na ga kudwaja kwa ajili ya kilunga kyako, ukagahejije amataifa na manguluve gavo ukuhuma kuvulongolo kuvanu vako, vavo ukavapokile ukuhuma kumisili. ²⁴Uyikangije Israeli ukuta vanu vako daima nuve, Yahwe, ukuva Nguluve vavo. ²⁵Basi lino, Yahwe nguluve lahadi yiyo avombili kuhusi umbombi vako ni kikolo kya mwene kivi kikangafu daima. uvombe nduku kajovili. ²⁶Ni litawa lyako live livaha daima, leke avanu vajove, Yahwe vamajeshi vi Nguluve va israeli, unsiki inyumba yangu davudi, imbombi vako ikya nyitama imara kuvulongolo kulyuve daima. ²⁷Ulwakuva uveve, Yahwe va majeshi, Nguluve va israeli, uvikile wasi kuvavombi vako ukuta wikujengela inyumba. ndio maana unene, imbombi vako nikavile uvujasili wa kudova kwangu. ²⁸Lino Bwana Yahwe, uveve Nguluve, na mamenyu gako ganyilweli, uvombi lahadi hii njema kwa mbombi vako. ²⁹Lino basi na yinogele uysisaye inyumba ya mbombi vako, leke yendelele kuvulongolo kulive daima kunongwa yuve Bwana Yahwe, ugajovile amambo aga, kuahadi yako nyumba ya umbombi vako yisayiwa daima.

Chapter 8

¹Yikava baada ya aga udavudi akavasambulila avafilisinu kuvatola. Pu davudi akayitola Igathi ni fijiji fya yene ukuhuma kumakaga va filisiti.²Akayisinda imoabu nu kuvatova avanu va mwene ku nsitali ukuvavomba vagonelele pasi pakyanya pakilunga. akapima imisitali givili gia kubuda, nu nsitali gumo kamili ukuvuvika vumi pu avamoabu vakava vavombi va davudi nukutengula ukuhomba isongo.³Pu davudi akantola uhadadezeri umwana va Rehobu, untwa va soba, Hadadezeri avile asafili ukuvuja uvutwa wa mwene, kulugasi lya fulati.⁴Udavudi akateka imutuka 1,700 ga farasi na vasikali ishirini elfu vavoviluta ulwamalunde. Udavudi akavagida amalunde ifalasi va mutuka lakini akahifadhi vakatosya jikatosya imutuka mia moja.⁵Unsiki avashami va Dameski vavile vijile unkuntanga Uhadadezeri untwa va soba, udavudi akabuda avashami avanu ishirini na mbili efu.⁶Udavudi akavika ingome ku shamu ya dameski, na vashami vakava vavombi va mwene nu sindi na kukwa akalutile.⁷Udavudi akatola imbanda ja golodi jijo vaka vile naja avavombi va Hedadezeri akajitwa la ku ky Yerusalemu.⁸Untwa udavudi akatola igolodi nyingi ukuhuma ku beta na ku Beresai imiji gia Hedadezeri.⁹Unsiki tou, untwa va Hamathi, avileapuliki ukuta udavudi alitolile ilijeshi lyoni lya Hedadezeri,¹⁰Tou akansuha. Uhadoram umwalive va ntwu udavudi ukumpa isalamu nu kunsaya, ulwakuva udavudi akavile atovine nu Hadadezeri nu kuntola, ulwakuva uhedadezeri akavile atovile imbaja nu tou. Hadoramu akija paninye ni mbaja ya hela, ya golodi ni shaba.¹¹Untwa udavudi akafivika uwakifu imbaja lyu kunongwa ya Yahwe, paninye ni hela ni golodi ukuhuma kufilunga fyoni akavile asindile.¹²Ukuhuma ku shamu, moabu, waamoni, wafilisti, wamaleki, paninye ni nyala joni jijo ajitekile ukuhuma kwa Hadadezeri umwana va Rehobu, untwa va soba.¹³Ilitawa lya davudi likamanyika fijo avile avatolile avashami kulibonde lya mwinyo, paninye na vanu vakale elfu kumi na nane.¹⁴Akavika ingome ku edomu yoni, na va edomu voni vakavile vavombi va mwene. Yahwe akampile udavudi ukusinda kila baha alikuluta.¹⁵Udavudi akatawala ku israeli yoni vope akavomba ku haki nu kulihanya kuvanu voni.¹⁶Uyoabu umwana va seruya akavile imbaha va lipuga, na Yehoshafati umwana va Ahiludi akavile ikwandika italifa.¹⁷Usadoki umwana va Ahitubu nu Ahimeleki umwana va Abiathiri vakavile vatekeji, nu sevaya akavile insimbi.¹⁸Ubenaya umwana va Yehoyada akalepakyanya pa vakerethi na vapelethi, navana va davudi vakavile va shauli va ntwu.

Chapter 9

¹Udavudi akata, " kulinuyoyoni uyasigile kufamilia ya savuli yuywa ni wesya ukumbonesya kukisa ikya Yonathani? ²Akalipo umbombi kufamiliya ya savuli ilitawa lya mwene vi siba, Akilangiwa kwa davudi. untwa akambuja, " Akata veve siba? Akanda une nene mbombi, vaka nene,"³Apo untwa akajova, " Asikuli uyasigile kunyumba ya savuli yuywa ni wesya ukumbo nesya uvunonu wa Nguluve?" usiba akanda intwa, " uyonathani alinumwana, yuywa indema va malunde. ⁴Untwa akambula, " alikwii? siba akaanda untwa, " Lola, pwale kunyumba ya makiri umwana va Amieli ku lo Debari. ⁵Pu untwa udavudi akasuha avanu nu kun'gumya kunyumba ya makiri umwana va ukwa ku Dabari. ⁶Ewo umefiboshethi umwana va yonathani umwana va savuli, akija kwa davudi vope akinama kumiho kumwene hadi ku sakafu ukunyeshimu udavudi. udavudi akata, " me fiboshethi" vope akanda, " lola, unene nilimbombi vako. ⁷Udavudi akambula, " usite ukudwada, maana lwele nikukutanga kunongwa ya yonathani tayi vako, nayune nikukuvujihija larithi yoni ya savali ukuku vako, nayuve wilya kumesa yangu daima. ⁸Mefiboshethi akinama nu kuta, " umbombi vako ve veni impaka wikundola kukisa mbwa yiyifwile nduvunilivo?"⁹Pu untwa akamwilanga usiba, umbombi vasavuli, nukumbula, " goni gago ga savuli ni nyumba ya mwene nimpile ukukuye va mbaha va mwene. ¹⁰Uveve, avalivo, na vavombi vako mwilima ifya lo kwaajili mwene na yumwe mwibena ifinu leke ukuta ukukuye va mbaha vakuli uve apektiwe ikyakulya, kukuta umefiboshethi, ukukuye va mbaha vakulive, ilya kumesa yangu daima. " Basi usiba akavile na vana kumi na tano na vavombi ishirini. ¹¹Lino usiba akambula untwa, "umbombi vako lvomba goni gago umbaha vango untwa, amwamulisye umbombi va mwene" untwa akangeleja ukujova, kwa mefiboshethi akavile umwene ilijaga kumesa yangu, kama alipinye ni nyumba ya ntwi". ¹²Mefiboshethi akavile nu mwana udebe ilitawalaya mwene mika. Na voni valikutama munyumba ya siba vale vavombi va mefiboshethi. ¹³Lino mefiboshethi akatama ku Yerusalemu, vope akalya ikyakulya kya daima kumesa ya ntwi, atakama akale ndema va malunde goni.

Chapter 10

¹Yikavile pangela untwa va vanu va amoni akafwa, nu Haruni umwalive akava intwa pala. ²Udavudi akajova, " Nivonesya ikisa uhanuni umwana va Nahashi, ulwakuva utayi va mwene akanunjije " Lino udavudi akasuha avavombi va mwene kufaliji uhanuni kuhabali ya tayi va mwene, avavombi va mwene vakingila mukilunga kya vanu va Amoni. ³Lino avalongoji va vanu va amoni va kambula uhanuni ubaha vavo, " Je wita lweli udavudi ikumweshimu utayi vako leke asuhile avanu kukukangaja inumbula? udavudi sasumile avavombi va mwene kulyuve leke valole ikilunga ukupelelesya, leke agevusye. ⁴Pu Hanuni akavatola avavombi va davudi, akava keta nusu ya ndefu javo akadyefula imienda giavo impaka kumatamilo, vope akavaleka valute vavo. ⁵Udavudi avile avuliwe ukuhusu ilya akasuha ukuluta kuvapokela, ulwakuva vakavile vasukiwe fijo untwa akavavula, mutame kuyeliko impaka indefu jinyu ikya jimela, pumu vuyaga. ⁶Avanu va ku Amoni vavile vawene vinuha kwa davudi, vakasuha avajumbe nu kuvajili avashami va Bethi Rehobu na soba, avasikali elfu ishiri avaviluta ulwa malunde nu ntwava va maka panine na vanu elfu, na vanu va Tobu elfu kumi na mbili. ⁷Udavudi avile apuliki, akansuha uyoabu nilipuga lioni ya vasikali. ⁸Waamoni vakahama va kavomba imisitali gia mbaja kuwingililo wa ndiango gwa muji gwavo, unsiki avashami va soba, na vala va Rehobu, na vanuva Tobu na maaka, vakima vene kuluhengo. ⁹Uyoabu avile awene imisitali gia mbaja gikuni kalibila kuvulongolo na kunsana, akachagula badhi ya va israeli ava kimanyile ukutovana vononu na kuvapanga dhidi ya vashami. ¹⁰Ni sehemu yiyo yisigile ya lipuga, akavavika pasipa Abishai ulukololwe, vope akavavika kumisitali gia mbaja dhidi ya lipuga lya Amoni. ¹¹Uyoabu akajova " Yingave avashami vangave na maka zaidi pa kyanya paliune, na yuve, Abishai, lasima umoke. Lino ingawe ilipuga lya Amoni liva na maka zaidi pakianya paliune, ni kwija kukupoka. ¹²Muve na maka na yufwe twivonesye ukuva na maka kwaajili ya vanu ni miji ya nguluve vitu ulwakuva Uyahwe ivomba gagoginogela kwajili ya kusudi lya yene. ¹³Hivyo yoabu na vasikali va lipuga lya mwene vakahegelela kuvulongolo ku mbaja ya vashami, vakalasimika ukunyila kuvulongolo kulipuga lya israeli. ¹⁴Ilipuga lya Amoni lya vile liwene ukuta washami vanyilile, na vope pia vakanyila ukuhuma kwa Abishai vakavuya mugati mukilunga. Puu yoabu akavuya ukuhuma ku vanu va Amoni nu kuvuya kuyerusalemu. ¹⁵Avashami vavile vawene ukuta valemilwe na vaisraeli, vakilundanya paninye kavili. ¹⁶Pu Hadareza akasuha kutwala lipuga lya washami. kumwambo kulugasi lya frati . vakija ku Helamu paninye nu shobaki, umbaha va lipuga lya Hadareza palayanya pavene. ¹⁷Udavudi avile avuliwe, akavalundanya avaisraeli voni paninye, akalovoka muyulodani nu kufika ku Helamu. avashami vakipanga kumisitali gia mbaja dhidi ya davudi nu kutovana nave. ¹⁸Avashami vakanyila kuvulongolo kwa israeli. Udavudi akabuda avasikali mia saba va mutuka na vasikali va farasi elfu arobaini. shobaki umbaha va lijeshi liavo akalemejiwe nukufwa ukwa. ¹⁹Avatwa voni vavo vakavile vavombi va Hadereza vavile vawene ukuta valemilwe na va israeli, vaka vakidika ava israeli ukuva vavombi vavo. Pu ava shami vakadwada ukuvatanga avanu va Amoni tena.

Chapter 11

¹Yikavile unsiki gwa kipupwe,] unsiki baho ikawaida avatwa viluta kumbaja, udavudi akansuha uyoabu, umbombi va mwene, nilijeshi lionni lya israeli. Vakalinanga ilijeshi lya Amoni nu kuuhusuru Raba. Lakini udavudi akatama kuyilusalemu.²Lino yikavile ilijuva limo unsiki gwa nikimihe udavudi akasisimuka ukuhuma mukitanda nu kuluta ku kanu ya kasi walipala akambona udala alikwoga, udala ula inonu fijo ukundola. ³Puu davudi akasuha nu kuvuja avanu vavovama nyile udalalula. umunu Yumo akajova, " heuyu sivi Bathsheba, unyinja va Eliamu, vope si idala va uria mhiti?".⁴Udavudi akasuha avajumbe na vope vakantola, akija ku mwene nu kugona nave ulwa kuva akahumile kukwivalaja kumajuva ga mwene nu kuvuya kukaya kumwene. ⁵Udala akava nu lwanda, vope akasuha nu kumbula udavudi, akajova, unene nilinulwanda.⁶Pu davudi akasuha avanu kwa Yoabu, ukuta, "unsuhe kuliune uria mhiti" pu Yoabu akansuha uria kwa davudi. ⁷Uria avile afike, Udavudi akambuja ihali ya Yoabu ndakiki ilijeshi likwendelela, ni mbaja yiyo yikwendelela. ⁸Udavudi akambula uurua, " wike kukaya kuli uve, ukalave amalunde gako, " puu uria akahega kulieno lya ntwana, untwa akansuha uzawadi kwa uria.Lakini uurua akagonelela paninye na vavombi va ¹¹mwene umbaha va mwene kundiango gwa kasri, wala sakike kukaya ya mwene. ¹⁰Udavudi avile avuliwe, " ⁹Uria sakike kukaya ya mwene, " akambula uurua je sukahume kusafwili? kiki sawikile kukaya kuliuve. Uria akajibu udavudi, " Ilisanduku, na israeli na yuda vali mumahema, nu yoabu na vavombi va mbaha vango vatovile ihema mundohengo. unene yivandakiki ni wesya ukwika kukaya kuliune kukulya nu kunywa nu kugona nudala vango? lweli nduvu witama, sanivomba ewo.¹²Puu davudi akambula uurua, " utame elelo kilal vo nikukuleka ulute" kwa hiyo uria akatama kuyerusalemu ilijuva ilio na yiyoyi fuata. ¹³Udavudi avile amwilangile, akalya nu kanywa paninye na vope, udavudi akambomba agale. unsiki gwa nikimihe uurua akaluta kugonelela kukitanda kya mwene paninye na vavombi va mbaha va mwene sakika kukaya ya mwene.¹⁴Lino pana vusiku udavudi akansimbila uyoabu ikakalata, vope akayisuka ku kivoko kya uria. ¹⁵Mugati mu kalata udavudi akandika ndee," umbike uurua kuvulongolo kumbaja ingali fijo, tena mundeke atoviwe nu kufwa.¹⁶Pu yoabu wawene ikilunga kijunguriwe Akambika uria kulieno lilyo alimanyile uaskari unyamaka vakavile vitovana. ¹⁷Unsiki avanu vankilunga vavile vahumile kutovana nilijeshi lya yoabu, baadhi ya kasikari va davudi vakagwa, Nu uria umhiti akabudiwa.¹⁸Unsiki Uyoabu akasuha amamenyu kwantwa ukuhusu chali ya mbaja, ¹⁹Akandagija unsuhwa ukuta, " ikyawimalo ukumbula untwa ukuhusu chali ya mbaja. ²⁰Yiwesetano untwa akakalala, vope akavavula, "kiki muha tovine mukilunga kyapipi evo. samukalumanye ukuta viwesya ukusambulila ukuhumila kulimato?²¹Veni ambudile uabimeleki umwana va Yerubeshethi ? Vidala uyaluhwisye iliwe lyakusyagila pakyanya pamwene ukuhuma pa lumato, nukufwa ukwa ku thebesi? kiki lino mukatamile ulumato evo? na yuve unjibu uria u mbombi vako afwile vope".²²Lino unsuhwa avahaga nukuluta kwa davudi akambule kela kenu kikyoo akambulile uyoabu ukuta. ²³Nunsuhwa akambula udavudi, " kuwanjo ava vivi vakale na maka kuliko ufwekwe, vakatukalibila. kuluhengo lakini ufwekwe tukavavuja kuwingililo wa ndyango.²⁴Nvatova mbalala vope vakavalahila avavombi vako ukuhuma kulumato, navavombi vantwa vafwile, nu mbombi vako uurua afwile". ²⁵Pu davudi akambula unsuhwa " umbole nde uyoabu, " usite ukuluhusu ilijambo ilyo, ulwakuva ipanga yi buda nduvu yibuda uyunge. Vomba imbaja yako ukuva nyamaka fijo dhidi ya kilunga nukute kiwa ungangaje imumbula uyoabu.²⁶Lino udala va uria avile apulike ukuta un'gosi va mwene afwile akililisya fijo kwajili ya mwene. ²⁷Ukwililisyo kwa mwene vukujilile, udavudi akasuka kulantolo kumwene kukasri ya mwene, vope akava Idala va mwene akango lela avana. Lakini kikyoo avombile udavudi sakikanogelwa uyahwe.

Chapter 12

¹Pu yahwe akansuha unathani kwa Davudi. Akiju kumwene nukula, " Pakale na vanu vavili kukilunga. yumu ale intayili nu yunge ale ingaju. ²Ula untayili akale nilipuga lyang'ombe ningosi nyingi fijo, ³Lino un'gaju sakale hakyokyoni isipokuwa ingosi yimo, yiyo akangolile nukundisya nukundela. Akakula paninye nu mwene. paninye navana vamwene. yila ingosi yilinkulya nu mwene nukunywa ukuhuma kukikombe kyamwene, vope akagonelela mumavoko ga mwene nukuva ndungenja va mwene. ⁴Ilijuva limo untayeli akakava ungesya, lino umwene jokava tayari ukutola chidemo ukuhuma kulipuga lyamwene ⁵ilyang'ombe au ilipuga lya ng'osi leke ukumwandalila ikyakulya. Badala yake akatola ing'osi ya n'gaju na kuntelekela ung'esyo vamwene. Ilyoyo lya davudi likalo dhidi yantayili ula, vope akambula unathani kulyoyo nduvu itamo uyahwe, umunu yoivombile ilijamo ili yitakiwa afwe. ⁶Lasima ahombe ing'osi mala kane zaidi kwajili ya kikyoo avombile ulwakuva jakale nikisa kumunu ung'aju. ⁷Unathani akambula udavudi, uveve yuve munu ula ? Yahwe, unguruva va israeli ita ni kakuvikile amafuta uve intwa va israeli nukukupoka ukuhuma ku mavoko ga sauli. ⁸Nikakupa inyumba yambaka vako na vadala vamwene mumavoko gako. Nikakupa tena inyumba ya israeli niyayuda. Linga ago gakale madebe zaidi kulyuve ni kaniwesya ukukwongejele mingi zaidi. ⁹Lino basi kiki ubedile indagilo ja Yahwe, impaka ukavomba imbivi kuvulongolo kumwene? ubudile uria umuhiti nipanga untolile udala va mene nu kuva idala vako. ukambudile ni panga ya lijeshi lya Amoni. ¹⁰Lino ipanga saliyahega munyumba yako, ulwakuva umbedile nukuntola udala va uria uiti ukuva idala vako. ¹¹Uyahwe ita ndee, ' Lola, nitwala amaafa kuliuve ukuhuma ku kaya yako yuve. nitola avadala vako, kuvulongolo kumiho gako nukumpa ujilani vako, vope igonelela na va dala vako unsiki gwa pamusi. ¹²Ulwakuva uveve yuve ukavombile imbivi lyikusili unene nivomba ilijambo ili unsiki gwa pamusi kuvulongolo kwa israeli voni. ¹³Puu davudi avile ambulile unathani, ' Nimbombile imbivi Uyahwe' unathani akajibu udavudi, Yahwe vope anyilekile imbivi yako sawifwa. ¹⁴Lino ulwakuva kulitendo ili ubedile Uyahwe, umwana uyaholiwe kuliuvelweli ifwa". ¹⁵Puu Nathani akahega nu kuluta kumwene. uyahe akantova umwana yuywa udala va uria akangolile kwa davudi, vope akatamwa fijo. ¹⁶Puu davudi akambula unguluve kunongwa ya dimi. Udavudi akafunga vope akingila mugati nukugonelela ikilo yoni palifu. ¹⁷Avasehe va nyumba ya mwene vakinuka nu kwima palukanji pa mwene, leke va mwinule ukuhuma kulifu. Lakini sakinuka, sakalya paninye navo. ¹⁸Yikavile ilijuva lya saba umwana akafwa. ava vombi va Davudi vakadwada ukumbula ukuta umwana afuile, ulwakuva kakati, " Lola, unsiki umwana vumwumi twajovelile nave, sakapulihiye isavuti yitu. yivandakiki tungambule ukuta afwile?" ¹⁹Udavudi wawene ukuta avavombi va mwene vikwijovesyanya, akalumanya ukuta umwana fule. kavavuja, "Je umwana afuile ?" vakanda "Afile". ²⁰Puu davudi akinuka ukuhuma palifu vope akega, akibaka amafuta nukubadilisya imienda giamwene akaluta ku hema ya kwaganila nu kwa buda pala, nu kuvuya kukasili ya mwene akanogwa ikyakulya kitwaliwe, vakamwandalila vopo akalya. ²¹Puu avavombi va mwene vavile vambulile, " kiki uvombile ilijambo ili? ukafungile nukulila kunongwa ya mwana unsiki vu mwumi, lakini umwana avile afile, ukinuka nu kulya. ²²Udavudi akanda akata " Unsiki umwana vu mwumi ni kafungile nu kulila. nikajova veni uyalumanyile ukuta uyahwe aiwesya ukumbonela ikisa umwana utamaga au sivyo?. ²³Lino unsiki ugu afwile, puu ni fungile kiki niwesya ukumbuja tena? Niluta kumwene lakini umwene siwesya ukuvuya" ²⁴Udavudi akamfaliji ubelhsheba udala? akingila kumwene, nukugona nave. pongela akahola umwana ugosi, vope akilangiwa suleman. Uyahwe akang'ana. ²⁵Vope akasuha ilimenyu ukugendela unyamala go unathani kumwilanga Yedidia ulwakuva uyahwe aganile. ²⁶Basi Uyoabu akatovana nu Raba, ikilunga kya vutwa va vanu va Amoni, vope akayiteka ingome ya mwene. ²⁷Lino uyoabu akasuha avajumbe kwa davudi nu kuta, " Nitovine nu Raba, nayune ni batilile isehemu yiyoyi sambasya amagasi ga muji. ²⁸Lino isaiji ulilundanye ilijeshi lilyo lisigile ugujungule umuji nu kugwibata, ulwakuva nyingave ni kugwibata, gwikwalangiwa kulitawa lyango. ²⁹Puu davudi akalilundanya ilijeshi lyoni nu kuluta ku Raba, akatovana navo nu kwibata. ³⁰Udavudi akatola isayika ya Golodi ukuhuma kuntwe kwa Ntwa vavo yuywa akavile nu vujitu wa talanta, nu kuva niliwe lya galama mugati muliene. Isayika yikavikwa pakyanya pantwagwa davudi akatola ifini fifingi. ³¹Akavaheja avanu vavo vakavile kujini akavalasimisa ukuvomba imbombo ni misumeno, isululu ni soka, nukuvalasimisa ukujenga amatofali. Udavudi akalasimisa imiji gioni giavanu va Amoni ukuvomba imbombo lyo udavudi nilijeshi lionni vakavuya kuyirusalemu.

Chapter 13

¹Yikavile badla ya ago Amnoni umwana va davudi, akanogwa fijo utamari udadaye va mwene uva kambo yuywa akale inonu, akavite litumbu limo nu Absalome, umwana uyunge va davudi. ²Amnoni akasononeka fijo kiasi kya kutamwa kunongwa ya Tamari udadaye va mwene utamari akavile bikra, na evo akavonike ayiwesekana uamnoni ukuvamba ilimenyu lyolyoni kumwene.³Lakini uamnoni akavile nu lafiki ilitawa lya mwene vi Yehonadabu mwana va shama, lukololwe davudi. ⁴Yehonadabu akavile muni mwelefu fijo. Akambula UAmnoni, " kiki, umwana va ntwaga kila lijuva? kiki savukumbula? puu Amnoni akanda, "Niganile utmri, udadaye va mwene va Abisalumu ulukololwangu.⁵Puu yehonadabu akambula, "gonelela mokitanda kyako wivike ukuta ulintamu. unsiki utanyivako ikya ikwija kukulola, umbule, siwo unsuhe udada vangu utamari anyandalile ikyakulya kuvulongolo kuliune, lekenikivone nu kulya mumavoko ga mwene". ⁶Lino uamnoni akagonelela nu kwifuanya intamu. Untwa avile ijile kumbona. Amnoni akambula untwa, "siwo unsuhe utamali udada vango andae ikyakulya kwaajili ya vutamu wangu kuvulongolo kulyune like nilye ukuhuma mumavoko ga mwene.⁷Puu davudi kukasiri ya mwene akasuha ilimenyu kwa tamari, ukuta, " Luta kunyumba ya lukololwo uamnoni umwandalile ikyakulya. ⁸Utamari akaluta kunyumba ya Amnoni ulukololwe ukwa gonelile akatola inonge nukuvumba nu kwandaa ukate kuvulongolo ku mwene nu kukanda. ⁹Akatola Ikikalangilo nu kumpa unkate lakini akabela ukulya. puu Amnoni akavavula vavovaka lipo," kila muni ahege." kila muni akahege.¹⁰Amnoni akambula utamari, " twala ikyakulya kugati kuliune nilye mumavoko gako" utamari akatola unkate gugwa akandalile, nu kutwala kugati kwa Amnoni ukakaye va mwene. ¹¹Avile atwalile ikyakulya kumwene, Amnoni akamwibatilila nukumbula, ija ugone nune, dada. ¹²Umwene ala ajibu, " mwiko, kaka vango, usiteukundasimisya ulwakuva lisikuli ilijambo ndili lilyo liwesya ukuvombeka ku israeli usite ukuvomba ilijambo lyasoni ndili. ¹³Niluta kwii leke niyepusye nisoni yiyo ilijambo ili ilya kuva tama wangu? nilitendo ili likukuvonesya ukuva ufuvile ukuva bila soni kuisraeli yoni. siwo nikukusuma ujovelele nuntwa umwene ikukuluhusu unole. ¹⁴Lakini uamnoni akankalalila utamali sakawesye ukumbulihija. ulwakuva akamwibite nu kugona nave.¹⁵Puu Amnoni akantola utamali kulioyo ilivaha. akankalalila fijo ya akale anogile Uamnoni akambula, "Inuka nukuhega". ¹⁶Umwene akanjibu, " mwiko ulwakuva uvuvivi wa kumbika nihege uwa vuvuvivi fijo zaidi uvuvombile lakini uamnoni sakampulihije. ¹⁷Badala yake, akamwilanga umbombi va mwene nukuta, "Inyeje udala uyu kuvulongolo kuliune, nukudinda undyango kunsana kumwene."¹⁸Lino umbombi va mwene akangumya nu kudinda undyango. utamari avile afwalile iligwanda lika vile lilamile vuyikavile ukuta unginja va vutwa vakavile nuvuhinja wa mwene vuvalikufwala. ¹⁹Tamari akavika ilyela pakyanya pantwe gwamwene nukudiefula iligwanda lya mwene.²⁰Absalome, ukakaye akambula, " uamnoni, ukakaye avile nuve? isaiji nunala, dada vangu umwene kaka vako. usite ukulivika ili munumbula "puu Tamari akatama mwene munyumba ya Abisalumu ukakayi. ²¹Untwa udavudi avile apulike ago goni akalile fijo. ²²Abisalome sakajove kyokyoni kwa Amnoni ulwa kuva UAbsalome akankalalila kukila ikya vombile ukusalilisya utamari, udadaye va mwene.²³Baada ya miaka givili imiguge uabsalome akava na vagida ngosi ulwage valikuvomba imbombo ukwa ku baali Hazori, gugwa gulikalibu ni Efraim, vope uabsalomu akavakalibisya avana voni va ntwaga ukufika ukwa. ²⁴Absalomu akandutila untwa nukuta, " Lola lino, umbombi vako alinavagida n'gosi ulwage. siwoni kukusuma intwa na vavombi va mwene valute nune imbombi vako.²⁵Untwa akamwanda uabsalomu, mwiko mwanangu, tusite ukuluta twivoni twiva ijigo kulyuve uabsalomu akahakikisija untwa, apange asite ukwidika ukuluta ila akansaya uabsalomu. ²⁶Puu Absalomu akajova, " kama sivyo, basi sivo undeke ulukololwango uamnoni alute nufwe" untwa akambuja, " kiki uamnoni alute numwe?"²⁷Absalomu akansimilija udavudi akanduhusu uamnoni na vana avange va ntwaga ukuluta nave. ²⁸Absalomu akansimilisya avavombi va mwene ukuta, "Mupulihije kumakini. Uamnoni akayaiva agalile uvugimbi, ikya nikuvavula muntove uamnoni musite ukudwada mumbude. siunene ni valuhisye? muve nisili nu kuva hodali." ²⁹Lino avavombi va Absalome vakambombela uamnoni nduvu vamuliwe puu avana voni va ntwaga vakinuka yumoyumo akatoga kunyumba ya mwene akakimbila.³¹Puu yikavile unsiki vuvalimunjila ihabali ji kamfikila udavudi ukuta, "Absalomu abudile avana voni va ntwaga asikuli hata yumo uyasigile. ³⁰Puu untwa akinuka nu kudiefula imienda gia mwene nu kulambalala pakyanya palifu avavombi va mwene voni vakima kalibu nu mwene imienda gia mwene gidiefuliwe.³²Yehonadabu umwana va shama, ulukololwe va davudi akanda, " Imbaha vango usite ukuta avadimi voni vavo vana va ntwaga vafuile viamnoni mwene viyuniya afwile. Absalomu akalipangi ilijambo ili tangu ilijua ilyanangile utamari udadaye va mwene. ³³Kwa hiyo imbaha vango intwa asite ukuyivika italifa lya munumbula, ukuta avana voni va ntwaga vafwile, uyafwile vi Amnoni. mwene.³⁴Absalomu akanyila umbombi yuywa alinkulolela akinula amiho ga mwene nu kuvo na avanu vingi vikwija munjila kupembeni kunjila uvupande wa mwene wa magalibi. ³⁵Puu yehonadabu akambula untwa, "Lola, avana va ntwaga vikwija nduvu mbombi vako wajovile. ³⁶Yikava mara wa marile ukujova avana va ntwaga

vakafika, vakinula kavuti javo nu kulila nuntwa puninye na vavombi va mwene voni pia vakalila kuvu chungu.
³⁷Lakini Absalom akanyila nukuluta ku talmi umwana wa Amihudi, untwa wa Geshuri. untwa akililisa kila
lijuva kunongwa ya mwalive. ³⁸Puu Absalom akanyila nu kuluta ku Geshuri nu kutama ukwa imiaka gidatu.
³⁹Inumbula ya ntwu udavudi akanogwa ukuluta ukumbona uabsalom ulwakuva akavile afalijike kuhabali ya
kufwa kwa Amnoni.

Chapter 14

¹Yoabu umwana va seruya akatambula ukuta inumbula ya ntwā ikanogile ukumbona ubsalomu. ²Puu Yoabu akasuha ilimenyu ukwa kutekoa ukuntwala kumwene udala unyaluhala. Akambula, "sivo, fuala imienda gia kwulilisya wipela ukuva wikwililisya usite ukwibaka amafuta, lakini uve ndu dala yuywa ililisije kunsiki untali kunongwa ya yuywa afwile. ³Pu wingile kwa ntwā amamenyu ga kya niku kwilesya". puu yoabu akambula amamenyu gago akayaiwesya ukujova kwa Ntwā. ⁴Unsiki udala ukuhuma kitekoa avile ajovile nu ntwā, akinamija kumiho kwa mwene opasi nukutava. ⁵Untwā anange " Untwā akambula, isida yako kinukiki? akanda, lweli ukuta unene nilijane ugosi vango akafwile. ⁶Unene imbombi vako, nikavile na vana vavili, vakalwa kukyalo, akasikuli uvakulamula. yumo akantova unine nu kumbuda. ⁷Lino ikikolo kyoni kinuike kumbombi vako, vita" ungeje uya ntovile ulukololwe Leke tumbude ukuhomba uwumi wa lokololwe uyambudile na ewo vikumwangamija undisi. nukulijimya ilikalasila liyo likwaka umwoto lilyolisigile nuku. n'gejeheja ugosi vango ilitawa lya vuhoji kukyanya kukilunga. ⁸Puu untwā akambula udala, "Luta kukaya yako na yune nilagija ilijambo ilya kuvomba. ⁹Udala ukuhuma ku Tekoa akaanda intwā, imbaha vango intwā inongwa yive kuliune na kuki kolo kya tayi vango untwā ni kigoda kya ezivalivuvule inongwa. ¹⁰Untwā akata, " yoyoni unyaikukuvula ilimenyu untwale kuliune, na vope sikukugusa kavili. ¹¹Pu udala akata, "siwo intwā ankumbuke uyahwe unguluve va mwene, leke ukuta un'gomba kisasi kya nkisa asite ukunanga fijo leke ukuta va siteu kumwangamija umwanavango" untwā akanda, nduvu unguluve witama lusikuli hata uluywili lumu lya mwalivo ulwakugwa pasi. ¹²Pu udala akajova "siwo indeke umbombi vako ajove ilimenyu limo zaidi kumbaha vango untwā" Akajova, "jova". ¹³Lino udala akajova, " kiki basi uvombile kuhila dhidi ya vanu va Nguluve? ukuta ewo untwā kukuta munu yuywa nya hatia ulwakuva untwā samumbujije tena umwalive unyahegile. ¹⁴Ulwakuva ufwe fwe twivoni twifwa, ulwakuva. tuli ndamagasi agimwagiwa palifu nu kuta sagiwesya ukulundanya tena lakini unguluve sitola uwumi, badala yake ilonda injila kuvavo valikutali ukuvuya. ¹⁵Lino basi nijovile ilijambo ili kumbaha vango untwā, ulwakuva avanu vandwajije, lino umbombi vako akijovesania munumbula ya mwene lino ni jovele a nu ntwā . apange untwā akampile umbombi va mwene ihaja ya mwene. ¹⁶Ulwakuva untwā ikumulihija leke ukuta ikun'gumya umbombi va mwene ku mavoko ga munu yuywa akaikumbuda. unene nu mwanangu yumo, tuhume kuvulithi wa Nguluve. ¹⁷Pu umbombi vako akasuma, uyahwe, siwo uluhusu ilimenyu lya mbaha vango untwā lime unsada ulwakuva umabaha vango untwā ni kama nyama lago va Nguluve kwakutofautisha uwema nu vuvivi, Uyahwe, Nguluve ave paninye nuve. ¹⁸Pu untwā akanda nu kumbula udala ula, siwo wite ukumfiha ilimenyu lyolyoni lilyo ni kukuvuja" udala akanda, "Basi imbaha vango intwā ijove lino. ¹⁹Untwā akata, je sikivoko kya Yoabu kilipanine nuve kuaga goni? udala akanda nu kujova, "nduvu witama imbaha vango intwā, asikuli uyiwesya uku elekea kukivoko kya kwandya waka kya higikugala umbaha vango untwā agajovile. vimbombi vako uyoabu unyambulile nu kundagija ukujova kikyō umbombi vako kikyōajovile. ²⁰Umbombi vako uyoabu avombile ewo Leke ukubadilisya kikyō kivombeka imbaha vango vinya luhala ndi hekima ya nsuhwa va Nguluve uyagamanyi goni agogivombeka mukilunga. ²¹Pu untwā akambula uyoabu, " Lola nikulivomba ilijambo ili luta nukumbuja ukimi uabsalomu. ²²Lino uyoabu akinamija kumiho kwa mwene pasi palifu kuheshima nukundimia untwā uyoabu akajova, " Umbombi vako alumanyile ukuta apatile musayo kuvulongolo kuliue, imbaha vango, intwā ulwamwa untwā ampile umbombi va mwene ihaja ya numbula ya mwene. ²³Pu yoabu akinuka nu kuluta ku Geshuri, akambuja Uabsalomu kuyelusalemu tena. ²⁴Untwā akajova, " Avunye kunyumba ya mwene lino aleke ukumbona kumiho kuliune pu Absalomu akavuya kunyumba ya mwene. sakavoneke kumiho kwa ntwā. ²⁵Akasikuli umunu kuisraeli uyakaginiwe kuvunonundu Absalomu ukuhuma ku kulwayo lwa kiundu kya mwene hadi kuvutosi wa mwene akale vuvule iliwa lyolyoni. ²⁶Avile agidile injwili kuntwegwa mwene kumwisyo kumwaka, kunongwa ya kuva njitu kumwene, akapimile injwili ja mwene zaidi ya shekeli mia mbili kukiwango kya kipimo kya ntwā. ²⁷Kumwene Uabsalomu va kaholiwe avanu vadatu nunginja yumo, ilitawa lyamwene, vi tamaali Akale idala inonu. ²⁸Absalomu akatama kuyirusalemu imiaka giivili pasipo ukukuneka kumiho kwa ntwā. ²⁹Pu Absalomu akasuha ilimeyu kwa Yoabu leke agilikile untwā, lakini uyoabu akasuha ilimenyu mara kavili lakini yoabu sakija bado. ³⁰Pu Absalomu akavavula avavombi va mwene mulole ilisyamba lya Yoabu lilikalibu nilyango, vope alini shayiri kula luta mukanyanye umwoto pu avavombi va Absalomu vakalinyanya umwoto ilisyamba lila. ³¹Pu yoabu akinuka nukuluta kunyumba kwa Absalomu akambula, " kiki avavombi vako vanyanyile umwoto ilisyamba lyangu? ³²Absalomu akajibu Uyoabu, " Lola nikasuhile ilimenyu kuliue ukuta wije leke ni kusuhe kwa ntwā ukuta, " kiki nikijile ukuhuma ku Geshuri yikayi va heli kulyune nanisigale kulakula. kwa hiyo lino undeke nilole kumiho kwa ntwā linga nilinama kosa ambude. ³³Pu Yoabu akaluta kwa Ntwā nu kumbula. untwā avile amwilangile, Uabsalomu akija kwa ntwā nu kwinuma pasi palifu kuvulongolo kwa ntwā akambusu Absalomu.

Chapter 15

¹Yikavile baada ya ago Uabsalomu akaandaa imufuka ya farasi ni farasi kwaajili ya mwene paninye na vanu hamusini va kuluta kuvulongolo kumwene. ²Absalome alikusisimuka nambivimbivi nu kwima kulukanji kunjila yiyo yiluta ku ndyango gwa kijinini. Umunu yoyoni yuywa akale nilishauli ilyakwija kwa ntwā kunongwa ya vuhigi, Absalomu alikumwilanga nu Kumbuja, " wihuma kukilunga kiliku? Numunu ula ikujibu, umbombi vako ihuma paninye nikabila lya Israeli." ³Pu Absalomu ikumbula, Lola, Nisitaka liako linonu na nyilweli lakini asikuli yuywa apeviwe amakanu ntwā ukupulihija ilisitaka lyako. ⁴Absalomu wongele, " Ninogwa ukuta naniwe ndililauji mugati munkilunga leke ukuta kila munu yuywalinungwa aiwesya ukwija kulyune na yune nukumpa lyelweli. ⁵Lino puyikavile kila munu yuywa ikwija kumweshimu Absalomu yuywa inyosya ikivoko nu kumwibata nu kumbusu. ⁶Absalomu akavomba ewo kwa israeli voni vavo valikwija kwa ntwā kwaajili ya vuhigi lino Absalomu akayaja inumbulaja vanu va israeli. ⁷Yikava mwisho wa miaka gine Absalomu akambula untwa" siwo unuhusu nilute ni katimisye inathiri yiyo nivikile kwa Yahwe ukwa kuhebuloni. ⁸Uwakuva umbombi vako akavikile inadhiri lulya akavile ku Geshuri ku shamu akata, yingave Uyahwe lweli ikumbuja kujirusalemu, pu nikumwabudu umwene. ⁹Lino untwa akambula, "Luta kuvalokolwo kwa amani". Absalomu akinuka nukuluta ku Hebroni. ¹⁰Pu Absalomu akasuha avapeleleshi ku jaa joni ja israeli nu kuta "Mara umwipulika isavuti ya ndudwemute, 'Absalomu itawala ku Hebroni'". ¹¹Avanu miambili vavo vakalikiwe ukuhuma ku Yerusalemu vakaluta nu Absalomu. vakaluta nu vupelwa wavo kisitalumanya kikyo apangile Uabsalomu unsiki ugwa. ¹²Absalomu akya ihumya isadaka, akasuha avanu kwa Ahithofeli kukilunga kya mwene ukwa ku Gilo umwene akavile ishauli va Davudi. Uuaini va Absalomu gukavile namaka uwakuva avanu vavo vakankongile vake ndelela ukwongeseka. ¹³Unjumbe akija kwa davudi nu kuta, inumbula ja vanu va israeli jiva pampene nu Absalomu. ¹⁴Pu davudi akambula umbombi vamwene vavovaka lepaninye nu mwene ukwa kuyerusalemu, "Haya twinuke nu kunyila ulwakuva asikuli hata yumo unyakyaipona kwa Absalomu. muyaandae ukuhega mara kamo asiye akatupata akasababisha amazara kuliufwe nu kusambulila kumakaliga panga. ¹⁵Avavombi va ntwā vakambula, "Lola, Avavombi vako puvale tayali ukuvomba lyolyoni imbaha vitu ntwā lyaa akiya ikwamula." ¹⁶Untwa akahega ni familia ya mwene yoni paninye, Lakini untwa akavaleka avadala kumi vavo vakale maaria va ntwā leke valitunje ilikasili. ¹⁷Baada ya Ntwā ukuluta na vana voni paninye na vope. vakima kunyumba ya mwisyo. ¹⁸Ilijeshi Lya mwene leoni likaluta paninye nu mwene ku vulongolo ku mwene vakaluta avakelethi, na vagiti mia sita voni vakavile vankangile ukuhuma ku Gathi. ¹⁹Pu untwa akambula uitai mgiti kiki naywe ulute nufwe? uuyu utame nu ntwā Absalomu ulwakuva uveve uli ngesya tena ulitumwa. vuya pala palyuve yuve. ²⁰Kiki pamihe tuu uhigile kiki nikuvambele ujungule nu fwe paponi? hata sanilumanyile niluta kwii lino uvuye paninye navaninyo. uwalisi nu waminifu fiambatanenuve. ²¹Lakini itai akajibu untwa nu kujova, "Linga Uyahwe aishivyo nalinga umbaha vangu untwa aishivyo kuyilweli poponi pala imbaha vangu intwa kukwa iluta, umbombi vako pia iluta atakama vutamo au vufwe". ²²Pu davudi akambula hai, haya longola ulute paninye nufwe hivyo itai mgiti akaluta paninye nu ntwā, paninye na vanu vamwene voni ni familia javo joni. ²³Ikilunga kyoni kikalila kwavuti kadili avanu vu vakavile vilovoko ilibonde lya kidroni, untwa vope akalovoka. avanu voni vakasafili ukwelekea ku ludasi. ²⁴Vakavepo pia sadoki paninye na valawi voni va pimbile ilisaduku lya Nguluve lya Agano. vakalivika ilisaduka lya Nguluve pasi na kisha uabiathari kulunga na novo. Vakagulila hadi avanu voni vahegile kujinikukwa vakagendile. ²⁵Untwa akambula usadoki, " Ulivinje ilisaduka lya Nguluve kujini Yingave nitaona neema pamiho pa yahwe ikumbuja nukumbonesya tena ilisanduka baho litama. ²⁶Linga wijova nave, sanijinogiliwe nuve lola unene nili apa ambombe gago mano nu kumiho ku mwene. ²⁷Pia untwa akambula usadoku utekeji, " Je uveve siwilola vuya kujini kwa amani na vana vako vavili, Ahimazi umwalivo nu Yonathani umwana va Abiathari. ²⁸Lola nigulila ku filovoko fya alaba hadi ikya nikava ilimenyu ukunuma kuliumwe ukundonda. ²⁹Lino usadoki nu Abiathari vakalivuja ilisaduka lya Nguluve va Yerusalemu vope vakatama ukwa. ³⁰Lino udavudi akaluta bila filato kono ilila ipaka kukyamba kya mizeituni, vope akagubeke liwa untwe gwamwene. kela munu voni vakale paninye nu mwene akagubeka untwe gwa mwene, vope vakaluta kunu vilela. ³¹Umunu yumo akambula udavudi ukuta, Ahithofeli uavile paninye na vavivi vavo uvile nu Absalomu, " Lino udavudi akasuma,"Uve yahwe siwo badilisya uvushavuli wa oferi ukuva vukonyofu. ³²Yikavile udavudi avile afike kunjila baho unguluve alikuabudiwa, hushai umwakili akija kumbwavu imienda gya mwene gidiefuliwe ni fumbi kutwe kumwene. ³³Udavudi akambula, " yingave wiluta nune wiva ijigo gwango. ³⁴Lino unguvuye kujini nukumbula Uabsalomu, Niva imbombi va ntwā ndulu ni kale imbombi va tayi vako, vuyikiva ni vambombi vako, " pu wigevusya amashauli ga Ahthoferi kwa ajili ya kuliune. ³⁵Je ulivuvule paninye usadoki nu Abiathari ava tekeji? lino kyokoni kiwipulika ku kasiri, uvavule usadoki nu Abiathari. ³⁶Lola va lipupaninye na vana vavo vavili, Ahimasi, umwana

va sadoki, nu Yonathani umwana va Abiathari. munwalile indumi kikyo ikya mwipulika". ³⁷ Lino, umanyani va davudi, Akija kujini unsiki UAbsalomu wifika kuyelusalemu.

Chapter 16

¹Udavudi avile alutile unsiki untali kukiaya kumwisyo kukyamba, usiba umbombi va mefiboshethi akija kumbwaa akava ni punda ivili jikapimbile ifipande mia ifya mikate, vishando mia moja ifya mizeituni mia moja vya tini nu mfuko gwa ngwembe gugwa gudigile uvugimbi. ²Untwa akambuja usiba, kiki utwalile ifinu ifi? Usiba akanda, " akanda, " ipunda kunongwa ya familia yako ukwipakila, imikate ni seke kwa ajili ya matumisi ya vasikali vako. nuvugimbi kwaajili ya vavo vakaya vijimila mukyamba." ³Untwa akavuja " Nukukuyo va mbaha vako alikwai? usiba akanda kwa ntwi, "Lola, umwene asigile kuyerusalemu ulwakuva akatile, 'Elelo inyumba ya israeli yikumbujihija uvutwa wa tayi vango. ⁴Pu untwa akambula usiba, "Lola, goni gago akamilikiwe nu mefiboshethi lino giva gaka "usiba akajibu, "Nikwanama kuvunyenyekevu kuliuve imbaha vangu intwa, nu kupata ukibali kuvulongolo kulyuve. ⁵Untwa udavudi avile akalibile kubahulimu akija umunu ukuhuma kukikolo kya savuli ilitawa lya mwene vi shimei umwana va Gera walikugendela alikukitola. ⁶Akandahilila udavudi amawe na maofisa va ntwi kisita kujali ilijeshi na valinji va ntwi vavo vakale kundiya na kuhigi kwa ntwi. ⁷Ushimei akakotola, luta ukwa, hega apa uvimivi uveve, uvimunu va nkisa". Uyahwe ahombile goni kwaajili ya nkisu gwa familia ya savuli, yuywa itawala badala ya mwene. ⁸Uyahwe avikile uvutwa ukuhuma kukikola kya Absalom umwalivo. Ni saiji angamile uhwa kuva vimunu va nkisa. ⁹Pu Abishai umwana va seruya, akambula untwa kiki imbwa yiyifwile ikukotola umbaha vango untwa? siwo indeke nikangeje untwe gwa mwene. ¹⁰Untwa akata, " Nivombe kiki umwe mivana va seruya? apange ikungotola uyahwe ambulile, ankotole unavudi. vini lino lwesya ukumbula, kiki wikunkotola untwa. ¹¹Lino udavudi akambula uabishai na vavambi vawene voni, mulole, umwana yuywa haholiwe ukuhuma mumbili gwangu ilonde uwumi wangu. "sizaidi fijo ubenjamini uyu akanogwa ukugwa kuliundeke akotole ulwakuva uyahwe amwamulisye ukuvomba ewo. ¹²Yiwesekana uyahwe akalolile ukuhangayika kukwanikungiwe, nu kumbujihija amanonu kunikotoli we elelo. ¹³Lino udavudi na vanu va mwene vakindelela munjila unsiki usimei kulukanji ku mwene kuvubavu mu kyamba, akendelela ukukotola nu kundusi hija ifumbe na mawe kunu alinkuluta. ¹⁴Pu untwa na vana va mwene voni vakagatala, nu kupumusiki unsiki ga kilo vaka pumusika voni. ¹⁵Uabsalomu na vanu voni va israeli vavo vakale paninye nu mwene vakija kuyerusalemu na kuhithofeli akavile paninye nu mwene. ¹⁶Yikava uhushai mwark, ulafiki va mwene udavudi, akija kwa Absalomu, vope akambula uabsalomu, untwa atame untwa atame daima. ¹⁷Absalomu akambula, uhashii, " Je uvu wuwidisi wako kuvapifiki vako? kiki sukalute paninge nu mwene?" ¹⁸Hushai akambula uabsalomu, " mwiko' badala yake, nula yuywa uyahwe, avanu ava na vanu voni va israeli vanvhagwile uyo yuywa niva ku mwene vimwene nitama nave. ¹⁹Kwani veni nitakiwa ukumbombela? je sanitakiwa ukuvomba kuvulongolo kumwana? nduvu nivombile kuvulongolo kwa tayi vako vunila vomba kuvulongolo kuliuve. ²⁰Lino Absalomu Akambula uahithofeli, " utupe ilishauri lyako ukuhusu kikyotwita kiwa ukuvomba". ²¹Ahithofeli Akambula Uabsalomu, " Luta ukangone nu nunave va tanyi vako akavaleka ukutunja ikasiri, na vaisraeli voni vipulika ukuta uvile kinu kikyotwita kiwa tanyi vako. Pu amavoko ga vovoni vavovalibaininye nuvegivikiwa amaka. ²²Lino vakajungula ihema kwaajili ya Absalomu pakyanya pu kasili ya Absalomu akagonelela nu nunave va tayi va mwene kuvulongolo kuisraeli yoni. ²³Unsiki ugwa uvushauli vuwa alikuhumia Auhithofeli vukale ndu munu yuywa ipulihija ukuhuma kundo gwa Nguluve yuywa [Hivyo ndivyo jinsi uvushauri wa Ahithofeli wakavonike kwa davudi nu Absalomu.

Chapter 17

¹Pu Ahithofeli akambula uabsalomu, " unduhusu lino ni chagule avanu elfu kumi na mbi nayune nihega nukunkanga udavudi ikilo iyi. ²Ni kumpata kwa gafla unsiki wa gatile nu kuvadhaifu veni ni kunyomosya nu ku dwada. avanu vavova lipaninye nu mwene vinyila nune nikusambulila untwa mwene. ³Nikuvatwa la avanu voni kuliuve ukuta vi bibi alusi wikwija kwa mbaha va mwene, na vanu voni viva kuamani pasi kuliuve." ⁴Kikyo ajovile uhithofeli kikanogile untwa na vasehe voni va israeli. ⁵Pu Absalom akata "Lino mwilange pia uhushai mwikileke tupulihije vope itandaki. ⁶Hushai avileafike kwa Absalom, uabsalomu akamwelesya kila kikyo uahithofeli akajovile nu kumbuja uhushai, "Je tuvombe wajovile uahithofeli? yingave mwiko, tuelesye kikyo wikutusauli? ⁷Lino Uhushai Akambula uabsalomu, "uvushauri vuwa akahumije Uahithofeli sio vononu kunsiki ugwa. ⁸Hushai akangeleja, "umanyile vako nu kuta avanu va mwene vi shuja ni saiji valinuluvavo, ni kama dubu unya pokilwe avana va mwene mwituni, utayi vako na vanu va mbaja, sigonelela ni lijeshi ikilo iyi. ⁹Lola, kunsiki ugu apange ifinile fulani au mahali pengine. yiva ukuta baadhi ya vanu vako ikya viva vafwile kuwanjo kushushambulilo hata kila munu ikya ipulika ijova, amanaji gavombike kwa Asikali vavo vikunkonga Uabsalomu. ¹⁰Pu ata avasikali jasili zaidi giyo inumbula ya mwene yilinumula ya simba, vidwada ulwakuva israeli yoni yilumanyile ukuta utayi vako vimunu unya maka nukuta avanu vavoalinavo vanyamaka fijo. ¹¹Lino nishauri ukuta israeli yoni valundamane kulinuvene panine ukuhuma kwa dani hadi Beersheba, vingi ukuta ichanga kulukanji kunyanji nu kuta uveve yuve ulute kumbaja. ¹²Pu twikumpata poponi ikyaivanufwe tukugubiki la ukuta lumye vulwigwa pakyanya pakilunga satwikundeka hata yumo yuywa mwumi kati ya vanu va mwene wala yuywa mwene. ¹³Ingave ikwingila mugati mu magasi pu israeli yoni twitwala undegehe kukilunga ikinukukwegesya, kulugasi hata kusite ukuvoneka hata iliwe limo ilidebe lilyo lisigile". ¹⁴Lino uabsalomu na vanu va israeli. vakata " ilishauri lya Hushai mwarki linonu kuliko lila ilya ahithofeli. Yahwe akavapela vabele ilishauri ilinonu ilya ahithofeli leke ukumwangamija uabsalomu. ¹⁵Pu Hushai akavavula usadoki nu abiathari avatekeji, "ahithofeli akashauri uabsalomu na vasehe va israeli hivi na hivi, lakini nayune nishavuli vinginevyo. ¹⁶Lino basi luta nambivi untalifu udavudi ukuta, usite ukuvika ikambi ikilo iyi kufilovoko fya araba, lakini kwa namno yoyoni mulovoke tofauti na apo untwa imiliwa paninye na vanu voni vavo vali paninye nu mwene. ¹⁷Yonathani nu ahimaasi vakuliko kufidwiwu fya en Rogeli. Lino umbombi yumo akavile iluta nu kuvavula ihabali yiyo yikatakiwe ukuyimanya leke ukuta vasite ukuhatarisya amaisha gavo ulwakuva vanigingile mujini uvujumbe vuvufike ndipo uhenda nu kumbula untwa udavudi. ¹⁸Lino ndimi yumo akavavona mara akambula uabsalomu pu Yonathani nu ahimaasi vakaluta mbivimbivi nu kwingila munyumba ya munu yumo ukwa ku baturimu, yuywa akaleni kisiva ku kichengo lwa mwene vakingila mula. ¹⁹Udala va munu uywa akatola ikifuniko nu kugubikila undyango gwa kisiva nu kwanika inafaka opakyanya pakyanya palilyene. Lino akasikuli uyalumanyile ukuta uyonathani nu ahimaasi vakavile mukisiva. ²⁰Avanu va absalomu vakija kuvala nu kumbuja, "uahiaasi nu yonathani valikwii?" Lino baada ya kuvalonda vakavu kuyerusalemu. ²¹Yikava baada yavo ukuhega uyonathani nu ahumaasi vakahuma mugati mukisivu. vakaluta kundonda untwa udavudi vakambula, " Inuka ulavoke amagasi na mbivimbivi ulwakuva Ahithofeli akahumya amashauli aga naga kuliuve. ²²Pu davudi akinuka paninye na vanu voni vakakile paninye nu mwene, vope vakalovoka kuyolodani hata vu yifike ikilo asikuli hata yumo nyasigile salowike lyorodani. ²³Ikawa uhithofeli wawene ukuta uvushauri wa mwene savukakongwa, akatoga mupunda va mwene nukuhega. Akaluta kukaya kukilunga kya mwene yuywa akavika amambo ga mwene yuywa nu kwinyonga nukufwa nukusiliwa kuwina wa tayi va mwene. ²⁴Pu davudi akija umahanamu lino uabsalomu umwene akalovoka iyorodani umwene na vanu voni va israeli vavo vakale paninye nu mwene. ²⁵Absalomu akambika uamasi akavile mwana va yetheri mwishimaeli, yuywa akavile agonelile nu Abigaeli, yuywa akavile iniyinja va nahashi nu dadaye va seruya, uvanina yoabu. ²⁶Pu israeli nu absalomu vakatova ikambi ku kilunga kya Geleada. ²⁷Yikavile unsiki udavudi avile ijile umahanaimu uywa ushobi umwana va nahashi ukuhuma Raba ya waamoni nu makiri umwana va Amieli ukuhuma ku lo debari nu Berzilai mgileadi va Rogelimu. ²⁸Vakatwala ni mbulangete, ibakuli ni ifivya ninga no nuvutine wa shayiri, ninafaka jijisingiwe, ifilulina, idengu. ²⁹Uwuki, siagi in'gosi ni samli leke ukuta udavudi na vanu vavo vakale paninye nu mwene viwesya ukulya ulwakuva vakata, "avana valininjala, vagatile vumile ukwa kulunyika.

Chapter 18

¹Udavudi akavavala avasikali vavo vakale paninye nu mwene nu kuvika nakida va elfu nu akida va mia pakyanya pavene. ²Pu davudi akilihilika ilijeshi, theruthi yimo pasi pa yoabu, theruthi iyinge pasi pa Abishai umwana va seruya lukololwe va yoabu ni therusi lyinge tena pasi pa itai mgiti untwa akalivula ilijeshi, "yilweli yune ni mwene niluta paninye numwe. ³Lino avanu vakata, uveve ukite ukuluta kumbaja kiki yingave twinyila savikutujali ufwekwa ama nusu yitu vangafwe savikutujari lakini uveve. vi zaidi ya elfu kumi yitu ufwekwa' ni afadhali zaidi wikututanga ufwekwa kujini. ⁴Lino untwa akavajibu "Nivomba lyolyoni lilyolivoneka linonu kumiho ginyo, "untwa akima kuki figo kya muji unsiki ilijeshi vulihegile ku mamia na maelfu. ⁵Untwa akandagija uyoabu, Abishai, nu itai ukuta "umbombeke uywa udima, Absalomu, kuvulele kwa jili yangu, "avanu voni vakapulika untwa vuvalangije avamaakida ukuhusu Aabsalomu. ⁶Lino ilijeshi likaluta kuludasi zidiya israeli. imbaja yikaenea kunsitu gwa Efraimu. ⁷Ilijeshi lya israeli likalemwa kuvulongolo kuvasikali va davudi kukale na machinjo amavaha kuvanu elfu ishirini isiku lya. ⁸Imbaja ikaenea kulieneo lyoni na vanu vingi vakabudiwa nu nsitu kulika ipanga. ⁹Yikahumila ukuta Uabsalomu vakaganila na vasikali va davudi. Absalomu akavile atogile pakyanya pa nyumba ya mwene ni nyumba akalusanija pasi pasamba ingifu ja mabiki gia mwalonu, nu ntwe gwa mwene kukiba tiwa ni samba ja mabiki. Akalekiwa isyumbila kati ya kilunga ni anga unsiki inyumbu windelile kuvulongolo. ¹⁰Umunu yumo akalivona lilyovombike akambula uyoabu "Lola nikambwene uabsalomu isyumbila mu mwalonu". ¹¹Uyoabu akambula uyambulile ukuhusu uabsalomu, lola umbwene kiki sukantove hadi pasi nikalenikukupa isekeli kumi ja hela nu nkanda. ¹²Umunu ula akanjiu uyoabu, Hata kama ningepewa, shekeli elfu ja hera hata hivyo sanikalenikwinula ikivoko kyango pakyanya pamwana va ntwu, ulwakuva ufwekwa twivoni tukampulike untwa wikuvalagija uveve, Absalomu nu itai nkuta, umunu, asite ukugusa. ukijana uywa uabsalomu. ¹³Yayive ni hatalisya amaisha gango kuvudesi na lisikuli ilijambo lilyolifihile kwantwa ukale wikwitenga nune. ¹⁴Ndipo yoabu akata, "sanikukugulila" pu akatola imishale gidatu mumavoko mumwene nukulahila munumbula ya Absalomu unsiki walimwumi wa isyumbilile mumwaloni. ¹⁵Pu avadimi kumi avavakatolile isilaha ja yoabu vakajungula uabsalomu, vakantova nu kububda. ¹⁶Pu indude nilijeshi likavuja ukuhuma ukuvakonga ava israeli lino uyoabu akalivuja ilijeshi. ¹⁷Vakantola uabsalomu nukuutaga kuliguli ilivaha kunsitu, vakagusyila umbili gwa mwene pasi palipuga lya mawe, unsiki avaisraeli voni vakanyila kila munu kukaya ya mwene. ¹⁸Unsiki uabsalomu avile mwumi akaijengela imbanda imbaha ya liwe ku bande lya ntwu, kwaningo" Akilanga imbanda kulitawa lya mwene ewo pakelangiwa inala gwa Absalomu ipaka elelo. ¹⁹Pu ahimaasi umwana va sadoki akajova, "indukusu nelote kuntwa nelote nehabali enonu, mumwa uyahwe, uwamwukwile ukohoma mumavoko ga vavivi va mwene. ²⁰Pu uyoabu akamwand, "uveve sokave vakakotola indomi elelo, vuvombe ewo esiku lyenge. ilelo savutola indomi jojoni ulwakova umwana vantwa afwile. ²¹Pu uyoabu akambola ukushi, ulote umbule untwa kekyo ukewene." pu ukushu akambola uyaabu, pu akanyila. ²²Pu kange, uahimaasi umwana va sadoki akambola uyoabu, paninye nagago gihomela goni, nikokodora undukusu nayone nelute nifwate ukushi," uyoabu akanda, keki winogwa ukoluta, sopale kenu kundomi eye?" ²³Umuyakeva yivela indeke nelote, "uahimaasi akana. ivo uyoabu akamwanda, lotaga" puahimaasi akanyila konjela yandovende kandotelela ukushi. ²⁴Udawodi avile atamile pagati pandyango gwa gati nugwa konji. nayondinji akavile pandyango vukyanya akinda amiho ga mwene. avile ilola, akambona umunu asogelile inyila alemwene. ²⁵Undinji akelanga kusavoti embaha kuntwa untwa akajova, "Ingave alelmwene, alenendomi mundohmi lwa mwene" uyinyila akusogela konyumba. ²⁶Undinji akambona, umunu biyonge uyinyila, na vope akambula ubawabu, ukuta, lula, kulenumunu inyila kange alemwene" untwa akajova, vope itwala endomi". ²⁷Undinji akajova, ifyana ukunyila kwa mwene kufwene nokonyila kwa Ahimaasi umwana va sadoki "untwa akota vope munu inonu ikwija kuku twala indomi. ²⁸Uahimaasi akelanga nokombola untwa, "goni manomi. puakinama yu mwene komiho pasi kumwene untwa no kojova, uhumije avanu avavinwile ifivoko fyovo kesana kya ntwu vango." ²⁹Evu untwa akavoya. "udemi uabsalomu agonile? Ahimaasi akanda, useke uyoabu ikosuha kolyove ventwa, une nembombi vantwa. nekalola ifujo embaha fijo sanekeliwa kenu." ³⁰Untwa akambula, syetuka weme palokanji. uahimaasi akagevoka akema. ³¹Ukushi akafika nukujova, kule hendomi enonu kontwa vango ulwakova elelo uyahwe akuhombile ekesasi kuvala vuni avakinwike kesana nuve". ³²Untwa akambuja, "udemi uabsalomu mwumi? "ukushi akanda, avavivi vakuntwa vango voni avavikwinoka kukokazu uveve ndoywa udemo." ³³Untwa akasikiteka fijo nuvupe akalota kugati kukyanya kundyango no kolela. ulwa vile alutile kwilela, mwana vango Absalomu, mwana, mwavango Absalomu. kuba nanefye badili yaku, Absalomu, mwana vango mwanavango."

Chapter 19

¹Uyabu akambula, "Lola, untwa ilila nu kwombolesya kwajili ya Absalomu." ²Lino ilijuva lila uvusindi vukagivusiwa ukuva maombolesyo kulijesi liona ulwakuva likapulika lijoviwa ilijuva ilyo " ikwombalesya kunongwa ya mwana ya mwalive. ³Ilijuva lila avasikali vakingila kujini kwa kunyemalea kimyemyee ukuta vanu vivona soni daada ya kunyila imbaja. ⁴Untwa akaigubika kumiho kumwene nukulila kwa savuti, "Mwana vanga Absalomu, "Absalomu mwana vango mwana vango". ⁵Pu yoabu akingila kwa ntwu nukumbula, "ilelo uji kojije isoni imbumila ja vasikali vako vavo vapokile uwumi wa kuliuve elelo uwumi wavalivo na vahinja vakulive, uwumi wa vadala vakulive nu wumiwa vanunavo vako. ⁶Ulwakuva uvaganile vavo vikukukalalila nu kuva kalalila vavo vakuganile ulwakuva elelo uvonisye ukuta maakida na vasikali sio kinu kuliuve nilumanyile lino ukuta linga Uabsalomu aasigale nu fwetwivoni tukatwifwa ili ukawihovoka ⁷Lino basi, inuka nukuhega ukajovelele navasikali vako kuvulele ulwakuva ni kukukigila kwa Yahwe linga sawiluta asikulihata umunu yumo nya kya kigala nuvelkilo lyi niyi yiva mbivi fijo kuliuve kuliku amazala gogoni gago gagelile ukukupata ukuhuma uvudimi wako. ⁸Lino untwa akinuka nukutama mukifigo kyajini avanu voni vakavuliwa, Lola, untwa atamile paki figo. "Kyamwene. ⁹Avanu voni vakahojianu vavo kwa vavo kukikolo kyoni, kya israeli ukuta, "Untwa akatupokile ni kivoko kya mbivi vituakatupokile ni kivoko kya filisti lino akinyilile ikilunga kuvulongolo kwa Absalomu. ¹⁰Nu Absalomu yunywa tumbikile amafuta pakyanya paliufwe afwile kumbaja . lino kiki satwijove lela ukuhusu ukumbuja untwa kavili?" ¹¹Untwa udavudi akasuha kwa sadoki na kwa Abiathari avatekeji ukuta, "Mujovelele na vasehe va Yuda ukuta, kiki umwemwe mulinu mwisyo ukumbuja untwa ku kasiri ya mwene kavili ulwakuva uvuyoviwa israeli voni wikunogwa untwa avunye kukasili ya mwene? ¹²Umwene mulivalukulongu, umbili na majege gango kiki basi muvile va mwisyo ukumbuja untwa?" ¹³Mumbule uamasa, je uveve sulimbili na majege gango? unguluve ambombebe ewo nukuzidi tena sawiwa jemedali va lijesi liango ukwanjila lino impaka pongela kwa Yoabu. ¹⁴Voape akajisinda inumbula ja vanu voni va yuda ukuta munu yumo, hata, vakasuha kwantwa ukuta, "vuya lino na vanu vako voni?". ¹⁵Lino untwa akavuya voape akija kuyorodani na vanu va yuda vakija kugilgali ukuluta kumbwa uu untwa leke ukundovosya untwa kuyolodani. ¹⁶Shimei umwana va gera, umbenjamini ukuhuma ku bahurimu akavomba nambivi ukwika na vanu va yuda leke ukumbwao untwa udavudi. ¹⁷Kukavile na vanu elfu moja ukuhuma ku benjamini vakavile paninye numwene nu siba umbombi vasavuli na valive kumi na vahano na vavombi vamwene ishirini vakavile paninye nu mwene vahalovoka muyorodani kuvulongolo kwa ntwu. ¹⁸Vakalovoka leke ukuyilovosya ifamilia ya ntwu nu kuvomba lyolyoni lilyo linonu. simei umwana va gera akinamu pasi kuvulongolo kwa ntwu mara avile atengwile ukulovoka iyorodani. ¹⁹Shimei akambula unta. "imbaha vango asiteu kumbona nilinilikosa au ukugavika munumbula gago umbombi va mwene avombile kuvukali ilijuva umbahavango untwa avile ahegile kuyerusalemu siwo intwa asite ukugavika munumbula. ²⁰Ulwakuva umbombi vako itambula ukuta akosije lola ndiomaana nijile elelo va kwanja kunyumba ya yusufu leke ukumbwao umbaha, vango untwa. ²¹Lino uabishai umwana va seruya akanda nukuta, je usimei asite ukufwa ulwakuva akankotwile umbika mafuta va Yahwe?". ²²Pu davudi akajova "Nivombe kiki numwe vana va seruya, hata elelo leke muve vavivi vango? je umunu yoyoni ibudiwa elelo ku israeli? kwani sanilumanyile ukuta unene nilintwa kuisraeli. ²³pu untwa akambula ushimei, "sawifwa "untwa akamwahidi kukwiyiga. ²⁴Pu mefiboshethi umwana va savuli akikaleke ambwo untwa, sakagifwalije amalunde ga mwene wala ukuketa indefu ja mwene wala ukusuka imienda gia mwene tangu ilijuva untwa avileahegile na wa vunyile ku amani. ²⁵Na ewo avile ahumile kuyerusalemu leke ukumbwau untwa, untwa akambula, "umetiboshethi kiki sukalute paninye nune?" ²⁶Akanda imbaha vango intwa imbombi vango akansyovile, kwani nikavojive nitoga pakyanya pa punda leke nilute nuntwa, umbombi vako kwa mbaha vangu indemafu, ²⁷Umbombi vango usiba anjovile uvudesi, umbombi vako kumbaha vangu. untwa. Lakini imbaha vangu intwa wita vanyamalago va Nguluve lino vomba ilinonu kumiho gako. ²⁸Ulwakuva inyumba yoni ya tanyi vangu vakavile infimba kuvulongolo kumbaha vango untwa, lino ukambike umbombi vako miongoni muvene vilya mumesa yako niliyelweli nyiliku kwa ntwu?". ²⁹Pu ntwu akambula "Kiki ukwelesya goni fijo? namwile tayali ukuta uveve nu siba mwigavana ifyalo. ³⁰Pu mefiboshethi akajibu untwa, "sawa, galeke atole goni ulwakuva umbaha vango untwa avunyile kanonu kukaya ya mwene". ³¹Pu Berzilai mgileadi ukika ukuhuma ku Rogelimu leke alovoke kuyorodani paninye nu ntwu, navope akautanga untwa ukulovoka kuyorodani. ³²Basi uberzilai akale igogolo fijo unya umliwa miaka thelanini akantangile untwa kwamahitaji wali kumahanaimu ulwakuva akale nikiuma kingu. ³³Untwa akambula uberzilai, ijaga paninye nune, nayune nikwandaa kwa ajili ya kulyuve kuyevusalemu. ³⁴Uberzilai akanjibu untwa. kwani kulinamajuvaga ringi gago gasikile kuvutamo wango, hata nilute nu ntwu kunyerusalemu?". ³⁵Nilinimli wa miaka themanini. je niwesya ukuto fautisya amanonu na mavivi? je umbombi vako lwesya ukuvonja kikyo nilya au ukunywa je niwesya ukupulihija isavuti zaidi ijavagosi na

vadala avavikwimba? kiki basi umbombi vako ave. Ijigo kuvimbaha vango intwa? ³⁶Umbombi vako inogwa tu ukulovoka kuyoroda ni paninye nuve intwa kiki uvintwa undindilile kugalama ewo. ³⁷Siwo induhusu umbombi vako avunye kukaya leke ukuta ni fwe kukilunga kyango kalibu nu tayi nu vanina vangu Lino uyu apa umbombi vako kimhamu. Lino umwene aloveke nu mbaha vangu untwa nu kumbombela lyolyoni lilyolinogile kuliuve. ³⁹Untwa akanda, "kimhamu iluta paninye nune nayune nikumbombela lilyo livoneka linonu kuliuve, na lyolyoni liyo winogwa ukuhuma kuliune ni kukuvombela. ³⁸Pu avanu voni vakalovoka kuyorodani, untwa vope akalovoka, pu untwa akambusu u Bezelai nu kunsaya pu Barzilai akavuya kukaya ya mwene. ⁴⁰Lino untwa akalovoka ukwilekea ku Gilgali, nu kimhamu akalovoka paninye nu mwene. ilijesi uga Yuda lioni ninusu yalijesi lyo israeli likantwala untwa. ⁴¹Mara avanu va isreli voni vakanja kwija kwantwa nu kumbula, kiki avalukololwitu, avanu va Yuda vangijile nu kuntwala untwa ni familia ya mwene kuyorodani na vanu va Davudi paninye na vope. ⁴²Lino avanu va Yuda vakavajibu avanu va israeli ulwakuva untwa ikusiana nufwe kukalibu zaidi kiki basi tukalale kuili ufwekwa ulile kyokyoni kikyo untwa akihumije? atupile isawadi yoyoni?. ⁴³Avanu va israeli vakavanda avanu va Yuda, ufwekwa nunamakabila kumi zaidi ku ntwala lino tulinilieneo ilivaha kwa davudi kuliko umwemwe kiki basi mukatubedile satukale va kwanja ukupendekesya ukumbuja untwa vitu? Lakini amamenyu ga vanu va Yuda hata kakava makali kuliko amamenyu ga vanu va israeli.

Chapter 20

¹Kukahomela kange palieneo lelalela pa kavepu umbumba fujo elitawa lya mwene ve sheba mwana va bikri mbenjamini. Akatova indudwe. nokojova, "ufyefye tulevu vule ilieneo kwa davudi. tulevuvule uvulisi mumwana va yese. kela munu alute konyumba ya mwene, ko israeli. ²Evo avanu voni avaislaeli vakanoleka udavodi valekokunga usheba umwana va bikri navanu va yuda vakakunga untwa vavo pipipipi ukotiuma koyoldani munjela yoni ipaka kuyelusalemu. ³Udawodi avile afike kukasri ya mwene ku yelusalemu, akavatola avamasulia avile avalekile valekoletunja eli kasri, akavaveka kunyumba nukuvalolela. akavandalela amandalisi sakagone navo kange. evo vakatengiwa ipaka ukufywa kwavo, valekutana ndavafwele. ⁴Untwa akambula uamasa, uvelange avanu va yuda kusiku idatu iji, nayove uvepo apa. ⁵Uamasa akaluta kukuvelanga avanu voni avaku Yuda paninye, akutumela useke utali kuliko useke ugwavovile untwa. ⁶Udavudi akambola uabishai, "linu umwana vasheba bikri ikotovombela uvuvivi kuliko uabsalomu. tola avavumbi vantwa vako, Avasihali vango, nutulondele ayivoka ikungela mke longa kya nyumba nukutoloka." ⁷Avanu va Yoabu vakufyatelela, paninye na vakerethi na vapelethi navashujaa vuni, vakahuma kuyelusalemu kukufwatelela usheba umwana va Bikri. ⁸Vuvavile paliwe ilivaha lilivaha lilyo lilikugibi oni, uamasa akija kukuvapokela. uyoabu avile afyalile isilaha yambaja, avile ne panga yeyo yele yekungiwe ikevina kyamwene, avile iluta kuvolongolo ipanga yekagwa. ⁹Uyoabu akambola uamasa ugonile binamu vango kuvutalatibu uyoabu akamwibata ikedefu kya Amasa kukevoko kyamwe kya kulia ili abusu. ¹⁰Uamasa sakeliwa ukuta kukevoko kya yoabu kulene jambia uyoabu akangoma uamasa ilitumbu lya mwene akagwa pasi ata uyoabu sakatova kange, nuamasa akafya. ivo uyoabu nu Abishai ulukululwe vakakunga usheba umwana va bikri. ¹¹Umunu yumo va Yoabu akema palukanji pa Amasa navupe akajova, "uyalevupande wa Yoabu nu yale vupande wa dawodi akongage uyoabu." ¹²Uamasa alikuvefulyadeka nukisa gwamwene pagati panjela. umunu ula avile awene avanu voni vemile, akapemba uamasa akambeka kulukanji kunjela Akalaha aligwanda lya mwene. ulwakuva kkelamunu alikwema pala. ¹³Uamasa avile akegile panjela avanu vani va kakunga uyoabu rukufyata usheba umwana va bikri. ¹⁴Usheba akagenda mukabila joni jaisilaeli ipaka ku Abeli kuvabethi maaka, nukukelunga kyoni kya berite kukwa vakelundaniye paninye nu kukonga usheba. ¹⁵Vakambwene nukujungula ukwa uabeli vaku bethi maaka. vakajenga [ibuluji] ya kuhusutu umuji kusana kuvukuta. Ilipoga lyoni lilyo likavile paninye nu Yoabu lili kutika ulumato leke uugwe. ¹⁶Udala unyaluhala akuvela ukuhutua mkalunga, "pulekeja, Uyoabu, nidova umuleke je' sogelela palyone tuvejilani nejove nuve." ¹⁷Uyoabu akasogelela, udala, akambola, uve veve yoabu? akanda, "nene" udala akambola, "pulekeja amamenyu ga tubombi vako. Akanda, "nipolekeja." ¹⁸Apo poakajovile, "katale akajoviwe, yinogiwa mulonde uvoshavoli ukwa ku Abeli, ulwa kova uvo savoli uwa wigeda amamenyu. ¹⁹Ufwe fwefwe kolonga kekye keleningofu no wamifu fijo kosisilaeri. mwinogwa ukunanga ekenyangofu kuisilaeli keki winogwa ukonanga ikelunga kya Yahwe?" ²⁰Uyoabu akanda nokujova, "yeve kotali, yekutali nune, ata nemile ata nenange. ²¹Lyo sio lweli. umunu ukuhoma kukelunga kya kukewamba kya Efraimu, ikwelangiwa sheba mwana va Bikri, inwile ikevoko kya mwene kisana nu ntwake sana kya davodi, musigelje umwene nayone nikeleka ikelonga". udala akambola uyoabu, uyowiloswa utwe gwa mwene ukuhoma mbokuta". ²²Udala akavalutela avanu voni vakelunga kulohala lwa mwene, vakaheja untwe gwa sheba umwana na va Bikri nukunduseheja uyoabu. vakutova indwidwe avanu va Yoabu vaka keleka ikelonga kela munu kunyumba yamwene, nu Yoabu akakilivoka kuyerusalemu kantwa. ²³Uyoabu akale kukyanya kulipoga lyoni lya israeli no benaya umwana va Yehosada akale kukyanya kwa wakerethi na vapelethi. ²⁴Uadoramu akale kukyanya kuvanu vavo vavombile imbombo ya shokoa nu ye hoshafati umwana va Ahiludi akale ikumbosaji. ²⁵Usheba akale isimbaji, usadoki nu Abiathali vakale vatekeji. ²⁶Uira va Yairi akale ingudumu imbaha va davodi.

Chapter 21

¹Kukale na vadimi va miaka gidatu ku majuva ga vutawala wa davudi, nu davudi akalonda kumiho kwa Yahwe "Lino Uyahwe akajova, ' Injala lyi nongwa ya vubudi wa savuli ni familia ya mwene ulwa kuva akavabudile ava gibe oni"²Basa ava gibeoni savukale vuholwa wa israeli, vakale na masalia va waamori. avanu va israeli akale viyigile savalabuda, lino usavuli akanogwa ukuvabuda voni kwa husuda kunonga ya vanu va israeli na va Yuda. ³Pu davudi akavilanga paninye nu vagibeoni nukuvavula. " Nivavombe kiki kwa ajili ya vupatanisi ? Leke ukuta muwese ukuvasa ya avanu va Yahwe vavo vilisi amanonu ni ahadi javene. ⁴Avagibeoni vakajibu, "ili sio lijambo lya hela walagolodi kati yitu nu savuli au familia ya mwene. na sio lihitaji liitu ukunibuda umunu yoyoni ku israeli udavudi akata, " kyokiyoni kyakya mwisuma ni kuvavombela. ⁵Vakanjibu untwa, "umunu uyanogile ukutu buda wapangile ikiyume kiitu, leke ukutubuda nuku kosa ilieneo ku kumipaka gia israeli. ⁶Haya tupewiwe avanu saba ukuhuma ku vuholiwa mwene, nayufwe twikuvavombela kuvulongolo kwa yahwe ku Gibe ya savuli, baho poahaliwe nu Yahwe akata, "Nikuvapa". ⁷Lakini untwa akambika umefiboshethi, umwana va Yonathani mwana va savuli kwaajili ya kwiya kwa Yahwe kati ya davudi nu Yonathani mwana va savuli. ⁸Untwa akavatola avana vavili va risipa un'ginja va Aiya yuywa an'golile usavuli, ava vana vavili vakilangiwa Armo nu mefiboshethi na pia adavudi akatola avana vahano va mikali unginja va savuli uyangolile uadirieli umwana va berzilai mmeholathi. ⁹Akavavika mumavoko ga vagibeoni. vope vakavavika kukiya kukiya kuvulongolo kwa bwana na voni saba vakafwa paninye vavo vakabudiwe unsiki gwa kupeta. kulijua lya kwanja kuwonjo wa kupeta ishayiri. ¹⁰Pu Risipa un'ginja va Aiya, akatola umwenda gwa kiheseni akitanda yuywa pa kiyanya pakiyamba kulukanji kumivili gia vavo va fwile ukuhuma kuwanjo wa kupeta impaka unsiki ifula vunyitegwile ukutima. sakaluhusu ifiyuni ukwima pakiyanya pamivili pamusi wala ayawani va musitu unsiki gwa pakilo. ¹¹Udavudi akavuliwa kikyo avombile urisipa, unginja va Aiya ununave va savuli. ¹²Pu davudi akaluta nukutola imijege gia savuli ni mijege gia Yonathani umwalive ukuhuma kuva nu va Yabeshi Gileadi, vava vakaliasile ukuhuma kulieneo lya jumuiya lya Beth shani, vafilisiti vuvile vavatundike baada ya va filisiti ukumbuda usavuli ku Gilboa. ¹³Udavudi akaheja imijege gia savuli ni mijege gia Yonathani umwalive, nu kulundanya amajege gavanu saba vavo vakatundikiwe. ¹⁴Vakagisilla imijege gia savuli nu Yonathani umwalive ukwa kukilunga kya Benjamin, kukalibu nu kukishi utayi. vakavomba kikyo alagile untwa pu Nguluve akajibu inisayo javo kwaajili ya kilunga. ¹⁵Pu avafilisi vakaluta kavili kumbaja na vaisraeli lino udavudi na lijeshi lya mwene vakika kutovana na vafilisiti. walikumbuja udavudi akagatala nimbaja. ¹⁶Ishbenobu va kikolo kya manu, yuywa imbalala yu mwene lya galodi ikale nuvujitu wa silingi mia tatu akale ni panga imya, akanogile ukumbuda udavudi. ¹⁷Lino uabishai umwana va seruya akampoka udavudi akantova ufilisti nukubuda pu avanu va davudi vakanyigila, ukuta, " sawiluta kumbaja, paninye nu fwe tena ayawijimya itaa ya va israeli." ¹⁸Pongela kukavile nimbaja kavili kati ya va filisti ukwa ku Gobu, unsiki umhushathi wa mbudile usafu, yuywa akavile miongoni mwa vahoji va wavefai. ¹⁹Yikava kavili kumbaja na va filisti ukwa kugobu uywa u Elhanani umwana va jari umbethlelemu akambuda ugoliathi mgitu, yuywa fumo lya mbalala ya mwene yikavile ndu mbiki gwa mfumaji. ²⁰Yikavile kumbaja lyege ukwa ku Gathi kukale nu munu untali fijo unyafidole sita kukila kivoko ni fidole sita kukila kilunde jumla ya yene ishirini na mbili, vope akale na vahoji va wa refai. ²¹Wavadukile avaisraeli Yonathani umwana va shama, lukololwe davudi akambuda. ²²Ava vakale va uzao wa warefai wa Gathi, vakafwile kukivoko kya davudi ni kivoko kya va sikali va mwene.

Chapter 22

¹Udavudi akambu Uyahwe amamenyu ga lwimbo ulu lwa lijuva ili lya Yahwe avile ampokile ku kivoko kya mbivi va mwene voni na kukivoko kya savuli. ²Akasuma ndee, "Yahwe vi mwamba vakuliune, ngome yangu unyamokile. ³Unguluve va mwamba vango. ngao yango pembe ya vupoki wangu ngome ya kuliune vunyililo wango uyikumoka kumavivi goni. ⁴Maana amawimbi ga vufwe yuywa itakiwa, ukuginya, na yune nipokiwa ukuhuma kwa mbivi vango. ⁵Ulwakuva amawimbi ga vufwe yakanjungulile, amafuliko ga magosi ga kunanga gakanola. ⁶Ifikungo fya kuwufye fikanjungulile, imilehegegia vufwe, gikanyibata. ⁷Kusida yangu nikamwilana uyahwe, ni kamwilanga unguluve vango akanyipulika isavuti yango ku kanisa ya mwene nikililo kyangu kya nsada kikafika mumbulukutu ja mwene. ⁸Pu ikilunga kika sukanika nu kutetemeka imisingi gya kukyanya gikatetemeka nukusukanika ulwa kuva unguluve akakalala. ⁹Ilosi likahuma mumula ya mwene, ni miale gia mwoyo gikahuma mundomo gwa mwene. ungkalaguka pambiwa gwope. ¹⁰Akadindula kukyanya akika ningi sitii ikava pasi pamalunde ga mwene. ¹¹Akipakila pakyanya pa nyamalago nu kunyela. akavo neka mumafunde gu mepo. ¹²Vo pe akapela ingisi ukuva nyumba yakujungula, akalundanya amafunde amavaha ga fula kukyanya. ¹³Amakalasila ga mwoto gakalogoma kuvulongolo ku mwene ukuhuma ku radi. ¹⁴Yahwe akika ukuhuma kukyanya. uyalikukyanya akatova ikelele. ¹⁵Akatova imishale nu kuvayevanya avavivi va mwene imiale gia radi nukuva sambalatisya. ¹⁶Pu injila ya magari jikavoneka, imisingi gia kilunga gikava mwaji kukililo kya mbaja ya Yahwe, kusavuti ya mwuya gwa mumula ya mwene. ¹⁷Ukuhuma kukyanya akafika pasi, akanyibatilila akanyibatilila mufisiva fya magari. ¹⁸Akamoka ukuhuma kumbivi vango unyamaka, kuvene vavo vangalalile, ulwakuva vakale na maka fijo kuliune. ¹⁹Vakija kinsana kukiune ilijuva lya taba yangu, lino uyahwe akale insada kuliune. ²⁰Akambika baho inafasi lyakamokile ulwakuva akanogilwe nune. ²¹Uyahwe anunijje kukipimo kya yelweli yango. amabujije kuki wango kya vufafi wa mavoko ganu. ²²Ulwakuva nijibite injila ja yaywe sanivombile uvuvivi kukupinduhana ukuhuma kwa Nguluve. ²³Ulwakuva indagilo ja mwene joni jayelweli jivile kuvulongolo kuliune, ulwakuva indagilo ja mwene sanikiyepusya najo. ²⁴Nilivuvule ili kosa kuvulongolo kumwene pia, niyepisye ni mbivi. ²⁵Ulwakuva Uyahwe ambujije kwa kiasi kya uadilifu wakuliune kukipimo kya vusafi wango kuvulongolo ku mwene. ²⁶Ku waminifu, ukwivonesya ukuta mwaminifu kumwene yuywa ni hatia, wikwivonesya ukuta ulivuvule ilikosa. ²⁷Kuvusali wikwivonesya kuvusafi, kuvakaidi wikwivonesya ukuva inkaidi. ²⁸Wikuvopoka vavovatesiwe, lino amiho gako kinsana kya vanya kibuli, wikuvisya pasi. ²⁹Ulwakuva uveve ulitaa yakuliune, yahwe yahwe wimulika kungisi yangu. ³⁰Maana kunongwa ya mwene niwesya ukugenda ifipingamizi, kunsada gwa nguluve vango ni wesya ukuvuya juu ya lumato. ³¹Maana injila ja Nguluve inkamilifu. ilimenyu lya Yahwe lili sufi umwene ngao yavo vavo vikunyilila. ³²Lino veni yuywa Nguluve isipo kwa Yahwe? veveni yuywa mwamba isipokua unguluve? ³³Unguluve vivunyililo wakuliune nu vulongoji kunjila ya mwene umunu yuywa alivuvule ilikosa. ³⁴Irugivika mapepe amalunde nduvu ikurungu nukumbika kufyamba ifitali. ³⁵Ukagimanyisa amavoko gakuliune kumbaja ni figanja fya kuliune ukugendela uvupinde wa nsale. ³⁶Umile ingao ya vopoki wako, na matako gakuliuve gambombile umbaha. ³⁷Unengenesehije amalunde gango inafasi pasi paliune, lino amalunde gango akajikwaa. ³⁸Nika vakonga avivi vango nukuvabuda sanika vuya kinsanansana imapaka vakabudiwa. ³⁹Nikavadietula nukuvayelulanya, saviwesya ukwinuka vagwile pasi pamalunde gangu. ⁴⁰Wivika amaka mugali muliune ukuta inkanda gwambaja, wikuavika pasi paliune vavovikwinuka kunyume nune. ⁴¹Vakama imisana gia siango ja vavivi vango, akavabuda kabisa vavo vikungalalila. ⁴²Vakalila kunsada, akasikuli uvakuvapoka, vakandilila uyahwe, sakavajibu. ⁴³Nikavatika ku viopande ukuta fumbe pakyanya palifu nikavakanyila ukuta lidope kuntaa. ⁴⁴Umokile ukuhuma kunongwa ja vanu vango umbikile ukuta untwe gwa kilunga. Avanu vavo sanivamanyile vikumbombela. ⁴⁵Avahesya vakavalasimisa ukunynamila vuvapulike ukuta nene, vakidika. ⁴⁶Avahesya vakija vitetemeka ukuhuma kunyumba javo. ⁴⁷Uyahwe itama umwamba vango aginiwage, unguluve inuliwe mwamba wavupoki wango. ⁴⁸Unyu vinguluve unyikungomba, ikisasi, yuywa ikuvavika vanu pasi paliune,. Umbike mwayike kutali na vavivi vango. lweli ukanyinuvile pakyanya paliuve kinyume nune. ⁴⁹ukamokile ukuhuma ku vanu vavo valinilioyo. ⁵⁰Kwahiyo nikukulimya, Yahwe kati ya kilunga niku limbila ilitawa lyako. ⁵¹Unguluve ihumya uvusindi uvuvaha kwa ntwa va mwene. nukuvonesya uwaminifu wa mwene valupatano kubakwa amafuta, kwa davudi nu vuholwa wa mwene daima.

Chapter 23

¹Aga gu mamenyu ga mwisyo ga davudi umwana va yesu, umunu uyahesimiwe fijo, uyavikiwe amafuta nu Nguluve va yakobo unsimbi unonu va zabri va israeli. ²Inumbula ya Yahwe yikatanune ni limenyu lya mwene likavile ndulimi lwangu. ³Unguluve va israeli akajova, mwamba va israeli akambula, "Unyilongoja kuyilweli pakyanya paliune, unyilongoja kuludwado lwa Nguluve. ⁴Iva ndulumuli lwa panavusiku ilijua vulihuma, panavusiku baho palivuvule amafunde, unsiki pamusi mwololo, vugwi heluka ukuhuma kulifu ukugendela ulumuli lwa kungala gwa lijuva baada ya fula. ⁵Lweli, ifamilia yakuliune sayilievo kuvulongolo kwa Nguluve? je savombile nune ilipatano lya siku joni, molamola kuvuhakika kukila njila je umwene sikwongeleja uvupoki wakuliune nukutimisya kila linitaji lyangu? ⁶Lino gago saginogiwa goni giva ndimitoni nukutagiwa kutali, ulwakuva sayiwesekana ukulundanya na mavoko. ⁷Ukukusanya lazima atumile ikyombo kyokiyoni kyakiuma au fumo lya mbalala lasima ganyanyiwe baho galipo? ⁸Aga gumatawa ga va sikali va davudi yoshobeamu mhakimoni akavile indongoji va mashujwa. Akabudi le avanu mia nne unsiki gumo. ⁹Baada yake akavile uelieza umwana va dodo, umwana va mwahohi, yumo va mashujaa vadatu va davudi, akaapwale vuvasindile ava filisiti vavo wakilundanije ku mbaja, nu nsiki avanu va israeli. vuva nyilile. ¹⁰Elieza akima nukuvatova ava filisti hadi ikivoko kya mwene kikagatala, hadi ikivoko kya mwene iijua ilyo uyahwe akahumya uvusindi uvuvaha ilipua likavuya kunongwa ya kwibata ifinu fya vanu vavo vabudiwe nu Elieza. ¹¹Baada yake akavile kukyalo umwana va Agee, mhalali avafilisiti wakilundanya paninye baho pali kyalo kya dengi nilijeshi likavanyila. ¹²Lakini ushama akima pagati pakyalo nukulitetea Akavabudile ava filisti nu yahwe akatwala uvusindi uvuvaha. ¹³Vadatu kati ya vasikali salasini vakika kwa davudi unsiki gwa kubena, kumango ya Adulamu. ilijesi lya vafilisti likavile likatovile ikambi kulibonde lya mrefai. ¹⁴Unsiki ugwa udavudi akavile kungome ya mwene kumango, unsiki avafilisti vakavile vikuyimiliki ibelhlehemu. ¹⁵Udavudi akanogwa amagasi akajova, "Linga yiva umunu yumo akaikuma amagasi ga kunywa ukuhuma kukisiva kikyo kilikubethlehemu ikisi va kikyo kilikundango. ¹⁶Lino ava mashujaa ava vadatu vakagenda kati ya vasikali va vafilisti nukunega amagasi kukisiva kya Bethlehemu kikyo kilikundango vakagatwa la amagasi nukutwala kwa davudi, lakini umwene akabela ukunywa badala yake akaduda kuvulongolo kwa Yahwe. ¹⁷Pu akajova, Yive kutali nune, ukuta niganywe ava. Je ninywe unkisa gwa vanu vavovahatalisye uvutamo wavo? "Lino akabela ukunywa. Aga gumambo guvavombile avamashujaa vadatu. ¹⁸Abishai, lukololwe yoabu nu mwana va seruya, akavile akida vavadatu vakatovana nimbalala ya mwene na vanu mia tatu nu kuvabuda voni mara. mara kwa mara akatajwa kati ya mashujaa vadatu. ¹⁹Sakale malfu kuliku vala vadatu? Akapeliwe akida vavene. lakini uvumalfu wa mwene savukalihane nu vu malfu wavala vadatu. ²⁰Benaya ukuhuma kubeseeli umwana va Yehoyada, akavile munu hodali uyakavombile amambo amavaha. akabudile avana vavili va Arieli va kumoabu pia akika kuliguli nukubuda isimba unsikigwa hala. ²¹Akambuda nu misri yuywa akavile munu igifu fijo umisiri akavile ni mbalala mumavoko, lino ubenaya akatovana nave nulubiki tuu. akatola imbalala mumavoko ga mumisri nu kumbuda nayo. ²²Benaya mwana va Yehoyada akavomba amambo aga vope akilangi wa kuvamashujaa vadatu. ²³Akale niheshima kuliko mashujaa thelathini kwa ujumla ya vene lakini sakale niheshima kuliko ava shujaa vadatu. hata ewo udavudi akambika ave indivilili va mwene. ²⁴Avikonga vuvala avanu thelathini. Asaheli lukololwe yoabu, Elhanani mwalive va dodo ukuhuma kubethlehemu, ²⁵Shama mharodi, Eliko mharodi, ²⁶Helesi mpeloni, ira mwalive va ikeshi mtekoi, . ²⁷Abi Ezeri mwana thothi, mebunai mhushathi, ²⁸Salmoni mahoi, mahakai mneto fathi. ²⁹Helebu mwalive va Baana, mneto fathi, itai mwalive va Rabai ukuhuma ku Gibe ya vabenjamini. ³⁰Benaya mpirathoni, Hidai va mabonde ga Gaashi, ³¹Abiliboni mwarbathi, Azmawethi mbarhumi, ³²Eliabu mshalbonni valive va yasheni, yonathani mwalive va shama mhavavi. ³³Ahiamu mwalive va shavari mhavavi, Elifeteti mwalive va Ahasbai mmaakathi, ³⁴Eliamu mwalive va Ahithofeli mgiboni., ³⁵Hezro mkarmeli, parai mwarbi, ³⁶Igali mwalive va nathani ukuhuma ku soba, bani ukuhuma kukabila lya Gadi, ³⁷Zelesi mwamoni, naharai mbeerothi, upimba silaha ya yoabu mwalive va seruya. ³⁸Ila mwathri, garebu mwithri, ³⁹Uuria uhiti jumla yavo thelathini na valive.

Chapter 24

¹Iliyo lya Yahwe likaka kuisraeli, vope akansonge leja udavudi kinsana na vene nukujove, "luta ukava vale avaisraeli ni Yuda". ²Untwa akambula uyoabu, ujemedali valipuga, yuywa akavile paninye navene, "Luta ugendele amakabila goni ga israeli, ukuhuma ku dani impaka Kubeersheba, uvavale avanu voni, leke ni wesye ukulumanya lidudi kamili ya vana vavovifaa kumbaja". ³Uyoabu akambula untwa, "Uyahwe unguluve vako ayisindisye imbalilo ya vanu mara mia na miho ga mbaha vango untwa gavoneke vunyivombeka lino kiki imbaha vango intwa ikulinogwa ilijambo ili?". ⁴Apange ilimenyu lya ntwala likavile lya mwisyo dhidi ya Yoabu na va jemedali va lipuga. Ilyo uyoabu na va jemedali vakahuma kuvulongolo kwa ntwala ukuvavala avanu va israeli. ⁵Vakalovoka muyoroduni nukuvika ikambi kalibu ni Aroeri kukusini mwa mujini kulibonde, pu vaka safili ukugendela ku Gadi hadi kuyazeri. ⁶Unsiki Igileadi ni kilunga kya Tahtimu hodshi, pu dani, jaani nu kukalibila ukuluta ku sidoni. ⁷Vakafika kumwambo ku tiro ni miji gioni gia vahivi na vakanani . pu vakaluta ku negebu ku yuda ukwa ku Beersheba. ⁸Vavile vagendile ku kilunga kyoni, vaka vuya, ku Yerusalemu kumwisyo kumieji sita na majuva ishiri. ⁹Pu yoabu akahumya Halifa ya mbalilo kamili kwa ntwala ukuhusu avanu vavoviwesya ukutova na imbaja ku israeli kukale na vanu 800,000 jasiri vavoviwesya ukuhumya ipanga na vala vayuda vakale avanu 500,000. ¹⁰Pu inumbula ya gukangoma avile avavalile avanu lino akambula uyahwe, "kukuvomba ewo nivombile imbivi fijo. Lino, Uyahwe, ayiheje inangwa ya mbombi vako, ulwakuva nivombile kuvupelwa." ¹¹Udavudi avile inwike panavusiku ilimenyu lya Yahwe likamwijiila unyamalago ugadi, undoli va davudi, ukuta. ¹²Luta umbule udavudi, evo wita uyahwe "nikukupa amambo gadatu, wihalile limo". ¹³Lino ugadi akaluta kwa davudi nu kumbula, "Je imiaka gidatu gia njala gije kukilunga kyako? au imieji gidatu unyile ukuhuma kumbivi vaka kunu vikukukonga? au kuvi ni tauni ya majuva gadatu kukiluna kyako? wamule lino jibu liliku ni mbujihije yuywa ansuhile". ¹⁴Pu davudi avile ambulile ugadi, " Lino kutabu imbaha. lino tungwe ku kivoko kya Yahwe kuliko ukugwa kukivoko kya munu ulwakuva imbombo ja mwene jarehema ni kuu fijo. ¹⁵Lino akasuka itauni ku israeli ukwanjila panavusiku ku nsiki gugwamuliwe, na vanu sabini na tano elfu ukuhuma kwa dani hadi ku beersheba vaka fwa. ¹⁶Unsuha avile anyosije ikivoko kya mwene ukuluta ku Yerusalemu leke ukunanga, uYahwe akabalilisya amasage ga mwene ukuhusu amazalanu kumbula unsuwa yuywa akaletayali ukuvangamija avanu, "Itosije vuja ikivoko kyako lino " unsiki ugwa unsuwa va Yahwe akavile inile ku kivanja kya kupulila kya Arauna umyebusi. ¹⁷Udavudi avile amabwene unsuwa yuywa akavile ava toville avanu, akambula uyahwe ukuta, "nivombile imbivi, na nivombile kuvupelwa, lino ingosi iji vavombile kiki? siwo ikivoko kyako unove unene ni familia ya tanyi vango. ¹⁸Pu gadi akija ilijua ilyo kwa davudi nu kumbula luta nu kujenga inekelo kwa ajili ya Yahwe kukivunja kya kupulila kya Arauna myebusi". ¹⁹Hivyo udavudi akaluta ndu gadi wanyelekisye ukuvomba nduvu uyahwe vuandagile. ²⁰Arauna akalola nu kumbona untwa na vavombi va mwene vakakalibila. pu Arauna akahega nu kumwinamila untwa kumiho kumwene hadi kukiya na palifu. ²¹Pu Arauna akajova, "kiki imbaha vango untwa ijile kuliune, nimbombi va mwene udavudi akanda, "Ukugula ikivanja kiako kya kupulila, leke nijengele uyahwe mekelo, leke ukuta itauni yihege ku vanu. ²²Arauna akambula udavudi, utole live lyakuliuve imbaha vango intwa. umbombele lyolyoni liyo linonu pamiho gako. lola in'gombe kunongwa ya sadaka ya kuteketeza ni miganda gia kupulila niniva kwa kumi. ²³Aga goni umbaha vango untwa, unene ni Arauna ni kukupa. "Akambula untwa, " Yahwe unguluve vako na ave nuve. ²⁴Untwa akambula Uarauna, "Ata, nihimisa ukuki gual ku galama yayene. sanihumya ukuta sadaka ya kuteketesya kwa yahwe kyokiyoni kikiyo nigalamila "Pu davudi akakigula ikivanja kya kupulila ni n'gombe ni sekeli hamusini ja hela. ²⁵Udavudi akanenga inekelo kwa Yahwe pala nu kuhuma kumwene isadaka ja kuteketesya ni sadaka ja amani . pu va kata siwo Yahwe kwa niaba ya kilunga, akayisigila itauni ku israeli yoni.

1 Kings

Chapter 1

¹Uulwa ADAVUDI vu agogolwipe fijo, aleeka kuhelela, vakate va gubeekele nemwe nda, salee kufukela. ²Puava vombi va mwene vakambula vakate twale tukulondele ungenja ufwihiu uyuua kufukejage veentwa Yetu, uyuavevaku mbombela nukulunza. Kange igona nave ikuumbatelela ga agonage mavoko ga mwene, untwa vetu avukelage. ³Vakalonda ungenja unono nukelunga kela kyoni ekya Israeli. vakambona UABISHAGI ushunami, vakatwala kuu ntwaa. ⁴Ungenja ula ale inonu kyongo. vope akiideka ukumdela untwa nukutunza, kange untwa

saka manya umbeele gwa mwene.⁵Kumiseke egyo uswambe undonia umwana vandala uhagithi akeyinula akate, " Nenogele ukute neve ntwu puakandala imutuka nava panda ifarasi valongole kuvulongolo kumwene .⁶Utaye, va mwene sagele avuvanegi kuswambe uyu Uandonini a lekumbona ukute mwana nanu Absalomu.⁷Fakatama uyoabu umwana va sevuya nu Abiathiri utekeji vakavuta , ukukonga UAdoni ya vakatangasya,⁸U sadoki utekeji, nu Benaya, umwana va Yehovada, usuhwa UNATHANI. ushime , UREI, Navanu avamanyama, ava DAUDI savakakonga UAdoniya.⁹UAdoniya akahumya esadaka ee ya dhabibu eeya ngosi, ni ngwada, iji nyatile [Ijinonile] paliwe elya kuu sohelethi, elyale kevuke ne eni Rogeli. Akavakalebisa ava lukololwe [avakambe] vosa, avana avantwa avgosi voni avayahudi [avayuda, nava vombiava ntwu. ¹⁰Sava vule usuhwa unathani, Ubenaya, na vagosi avanyamaka, tute avakambe va suleman. ¹¹Vuapulike unathani akambula Ubethisebeba umamaye va suleman akate mulumanyile ukute undoni ntwaa? umwana va Haguthi, kange na guntwa UDAVUDI salumanyile ?. ¹²Akate nilamkuu vula ukute wale weepoke uveve nuwomi wa mwana vako useleman. ¹³Ulutage uka umbule untwa UDAVUDI, untwa vango, ute suu kii Yeegile kumbombi yako, ukate, " Jayelweli useleman umwaleyo ivijiaga ntwu badala Yango, kange itamaga pakegoda ekya vutwa? Ndaakekindake kange UAdoniya itavala ?. ¹⁴Vuakale vuipijova nuntwa unene nikwingelanga kuku kasya amame nyu agauka jovaga. ¹⁵Pu leno Ubethi seba Yuapulikea go akingila kugati kuu kyumba kuntwa kumiseke egyo untwa ale igogolo fijo, nua Abishagi ushumami alekutuunza untwa. ¹⁶Ubeti seba akinama nukutani balala pavulongolo pa ntwu. konge utwa wa mbwene ukute ainime akate, ulene lisyo liki? [ulene sida nyiki]. ¹⁷Voepo akambola akate ukii yegilekwa NGULUVE vako ukate , useleman, umbombi vako, jayelweli vaipya nela uvutwa kulwove umwalevo kange vee itamago pakii goda kyako ekya vutwa. ¹⁸Leno, lola, U Adoniya ventwa, nuve ventwa vango, kiisita kulumanya kenu. ¹⁹Ahuumije esadaka enonu eya ahe njile ingombo ijinonile, ningosi ji nyingi, avela ngile avanu voni ava pavutwa waako, amuelangile U Abiathari utekeji, nu Yoabu unya maka kuwite, [Kubaja] kuvasikari. samwe langile umbombi vako useleman. ²⁰Intwa vango, amihogoni agava israeli gilola kulwove, gikuku gulela uveve ujove au uvujovi wako ukuti veni uyu mbiikile ukute apyanene pake goda kyako ikya vutwa. intwa vango. ²¹Yena site ukuva evo unafwe kesita kujo va yila va mbaja kusana, nukutu buda enene nu mwanango useleman. ²²Vuajige ipi jova nuntwa, usuhwa UNA tani alekyii ingela. ²³Avavombii vakambola untwa ukute " usuhwa Unatani alepanji" vope vu ingile kuntwa aka gona pasi akagudama pavalongolo pantwa, na miho ale kuloja pasi. ²⁴Akambula akata, " inkulu deve intwa vango, ukajofile ukute, UAdoni ya Havala ukubadela pavutwa wako nukutama pake yoda ekya vutwa wako ekyaludeva? ²⁵Keki elelo ikile, ahuumije esedaka eya ngwenda ijinonile, ningosi inyingifijo avakalibisye avanu voni ava ntwu. kange navama sinjala avanyamaka, nu Abia thari utekeji, kange vilya nukunywa, ku mwene, nukuginia vite, untwa UAdodia atamage isikujoni. ²⁶Ila unene, nimbombi yako nu sadoki utekeji, ubenaya umwana va Yeho yadanu mbombi vako useleman, satwe langile. ²⁷Ndaakeki, utwa vango uukuludefa avombile ago kisita kutu vula ufweve tu va vombi va mwene, vene uyavaihala pakii goda ubadili va mwene ? ²⁸Pu untwa UDAVUDI akate mwelange ubetiseba ije apa, vope aka vuya akaema kuvulongo kukuludeva. ²⁹Untwa akee yiga akate, " Nduvu itana a UNTWA yuywa amokile mutabu joni. ³⁰Nuvune yegile KUNTTWA, UNGULUVE, uva musraeli, nekajova, ukute, usele manimwalevo, vepya neela pavulava wango nukutama pake goda kwango ekya vuntwa, Nikumbiika eleo pa vutwa'. ³¹Pu Betiseba wapulike ago, akagudama akalamba lala pasi namiho samwe gale kulola pasi, akamwalesya, akate ku NTWA, UTWA vango ukuludeva UDAVUDI atamage amajuva goni. ³²Untwa UDAVUDI akate yelangela usa doki, utekeji, nu suhwa unathani naye Benaya umwana va Yehoyada" vope vakija pavulongolo pa mwene UNTWA. ³³UNTWA akate uvatole avavombi vano vi ntwu vako, kange ukatoje. useleman umwa nango atoge kukyanya kunyumba akikelepasi ku luluvafuulwa ku Gihoni. ³⁴U sadoki utekeji nu Nathani usuhwe vaka witeleleamafuta aga vutwa avo INTWA va ludeva lwa israeli ni tudwe la pulage, [vatovaga] untwa useleni atamage isikujoni. ³⁵Kange mwijage musana umwene ikwijaga atame pake godakekyango eekya vuntwa. ulwakuvu umwene vemwene iva intwa iyihala kulwene. Nekya gule umwene viave INTWA atavale mu Yuda na muisraeli. ³⁶Ubenaya umwana va Yeho Yada akamwanda uuNTWA, " yivijage ewoo' kuu NTWA, UNGULUVE uvakuludeva uva Ntwu vango, alwee deke, elwo. ³⁷Nduvu akale UNTWA nu kulude va ntwu vango, wavijage nu seleman vule vule, nukuvuveka uvutwa wa mwene vulutelile ukuva vu vaha fijo ukunduta uvutwa uwa Davudi. ³⁸Puu uusakoki utekeji, usuhwa UNATHANI Ubenaya umwana va Yehoyada, nuvake rethi na va pelethi yakatoa uu seleman kukyanya kunyumba ya ntwu UDAVUDI vaka ngeleka kuu Gihoni. ³⁹Vape usadoki utekeji akatola ulusuga ulwa kusije amavula, akamwite leta useleman amafuta kange akapula [akutova] endudwee, avanu vani vakajova vakate. Untwa useleman atamage amajuuva goni. ⁴⁰Avanu voni vale kuu kongu, navanu ale kuto elizomari, nukuhovoka uluhe kelo uluvaha kyongo, ukulute lela ikee lunga kee ka kikayuu gela [kekatetema] nulwovelo lwavo. ⁴¹UAdonia navahesya va mwene va apulike ulwovelo ulwa vakadwada fijo, vakate kulekiiki eke lunga. kitetema ulwovelo lwakeki?. ⁴²vuvike vuja kule keki, uyonathani umwa va Abiathari utekeji akafika. Uadonia akate, " karimo, ulwakuvau veve unogile uku vula ihabari ijiri kunjukwa". ⁴³Voepo uyonathani aka mwanda uadonia akate, ukuludeva untwa vetu udavudi, ambiikile useleman

pavutwa ave ntwā. ⁴⁴Ukuludeva asuhile panie nu sadoki, nu suhwa unathani, benaya umwana va Yohayada, nava kerethi paninie, na va peleth. vatojije uselemanī kukyanya kunyumba ya kuludeva. ⁴⁵U sadoki utekeji nu suhwa unathani, vambeke ukuva ave ntwā kula ku Gihoni, leno uluvahumile uku vahowike, kyu mene ekelunga kelenulu hekelo. Niji juu savuti ija uluhekelolwa vo. ⁴⁶Kange Uselemanī vatamike pakegoda ekya vutwa ekya Davudi untwa. ⁴⁷Kange avavombi Yantwa vakijile kukusaya ukuludeva ku untwa vetu UDAVUDI, vale kute, UNGULUVU vako akeveke elitawa lwako ve selemanī leve linonu kukulutelela ilwako, kange age vombee, uludeva lwako luvē uvaha, untwa akagudama yulwa ua pasi pakefanda akasana. ⁴⁸UNTWA UNGULUVE uva israeli, yu ywa anilie umunu uva kutama pake goda ekya vutwa muludeva lwandudeva lwangu mulijuu va eeliilelo eyi, kukute amiho gago gelelile aga". ⁴⁹Pu ava hesya voni ava Adonia vakadwada fijo. wakima keela munu akatengula ukuluta kuunjela eya mwene. ⁵⁰Nagu Adoniya ankadwada uselemanī akeema akahega, akaapeemba imbanda uja nekelo [akibata]. ⁵¹Uselemanī akavuliwa elwo, akate u adoniya adwadile untwa uselemanī, ulwakuva ibite ipembe ija nekelo nukutute utwa uselemanī eyeeyege ukute sikumbuda nee mbombi va mwene nee panga. ⁵²Uselemanī akate angave, ekee vonesya ukute munu vayelweli, unene sanikubuda. ila agave vuvo neka kuu mwene uvu tulanongwa ifwa. ⁵³UNTWA Uselemanī akasuha avanu vavo vakatolile kunekelo, UAdoniya vatwale, akijaa akafugama kutwa uselemanī nu selemanī akate lutaga kunyumba yako.

Chapter 2

¹Vuji hege lile isiku ijamwene ijakufa UDAVUDI, akambula uswambe USELEMANI, akate. ²Unene leno Nikuyelutela enjela eeyeviku yelutela avanu voni ava Nkelunga, Akavalelo aka, weeme na maka, nukuvonesya yuvu kute ulegosi. uuleende. INDAGELO ija NTWA, UNGULUVE vako ugendage munjela ija mwene, wiidekage ijika kulagela uumwene, inyedeko ijamwene. ³IJALAMULE umwene, Niji kuvalagela mulwedehano ulwa mwene, uvijage miho ukujivomba jila ijande kiwe [ijisimbi we] mu mumbatiko ija musa. Ukute usayiwa kugoni agavukuga vomba, poponiplagupu vuvijaga. ⁴Pu NTWAA ivombaga galagoni aga akajofile kulwune, uguaka tile, avaleva vangave vikegema mu tabia yavo [lwiho lwavo] vavijage vaminifu munumbula javo na kumepo javo josa sala yaga umunu uvakutama pakegoda ekya vutwa ekya israeli. ⁵Nayuvu ulumanyile kila ekya kivombile uyohabu umwana va seruya, kange nekya vavombile Avanya maka avamasinjara ava wite [ambaja] ava Israeli, kwa Abina uumwana va neri nakwa Amasa umwana va yetheri Duudile. Akaduda unkisa kuumbaja kuseke ugulee liyoyo. nuku nukuveka unkisa mumuvilatu na mumalunde ga mwene kange na mulukata ulwaii pinyile inkevina kwa mwene. ⁶Umbembele uyoabu nduvu umanyire muluhar, usite ukundeka agwe ni nyeke mbugogo agonembuguli kuamani. ⁷Kange uvombe uvumunu kuvanava Barizilai ugelwadi, uvalekeva ve ndavange avavilwa pameza yako, ulwa aijile kulwane vune keambile UAbusalomu. ⁸Lola ushimei umwana va Gera alepaninie nuve, Ava Benjamini ava ku Bahurimu, vaka ng'otwile kulukoto ulwamatingo kulijo ova epene kalutile avambona kuvorodani, neke egile nekate sanekava bude nepanga. ⁹Puu leno usite ukundeka ukute apone eadhabu. Uveve ulemunu nyaluhala uluma nyesinie umwaku pelela. Witwala utwipasi palipumba. ¹⁰Wajovile ago, Udavudi akagonelela paninie na vataye ya mwene, vaka syela mukaya ya daudi. ¹¹Usiku ija tavalile Udavudi jale eemiaka amalongo . 3 nemiaka gedatu [33] kula ku Yerusalemu. ¹²Uselemanu puaka tama pake goda ikwa vutwa. eekya vise Udaudi, [ubabaye] nuvutwa uwa mwene vukava namaka sana. ¹³Pu umwana va tagathi AUdoniya a kiija kwa Beti seba umama ye vaselemanu, vope akamboja, " akate wijile ulenee amani?" akanda "nijile kuamani" ¹⁴Puakajova, "Nelenelisyu elwakujova "vope akate, " jova". ¹⁵Adoniya akate ulumanyile uvutwa vukate wangu, nukute ava israeli voni va kategemile ukute unene niva NTWA uvutwa vupii ndweke kange vovuyile kwalukulolwango, ulwakuva vukale wamwene ukuyuma Ku NTWA. ¹⁶Leno nikukusuma elimenyu lemo. usiteu kumbehela. ubetiseba akambula akate "jova," ¹⁷Voep akambula,, akate siwo, umbuulile utwa USELEMANI, ulwa kuva sakabe je, ukute ame UAbishagi ave idala vango,". ¹⁸Ubetiseba akate sawa lunonu nikumbula untwa. ¹⁹Ubetiseba akaluta kukuumbula, untwa uselemanu badala ya Adoniya. untwaa kaluta kukuu njayela umamaye nukufuga mapasi pavulongola pa mwene. kange akatama pakii goda ekya mwene ekjavutwa pukukate ne kiigoda ekenge ekjavatwa akampa umamaye atamee. ulwa kuva vanina vatwaa. ²⁰Pu akambula, akate ninogwa ni suma elimnyu lemo elidebe. usite ukulebela," untwaa, aka mwanda akate, mama, suma ulwakuva saneka wesye ukubela." ²¹Voep akate" ni suma UAbishagi ushunani upee udonia ave indala vamwene ulukololwo". ²²Untwa uselemanu akamwanda umaye" akate keki vukusuma UAbishagi ave ndala va Adoniya yulwa ushunami? kiiki ukusumela navuvutwa woep? ulwa kuva lukololwango [au ikambango] umbaha ? au kwa Abiathari utekeji au uyoabu umwana va seruya?. ²³Kange untwa uselemanu akaeyeega kuu twa akate, GULUVA ambambe evo kukulutelela anave uadonia sajo vileaga ukute apoke uvutwa wango. ²⁴Akate nduvu itama UNTWA uyuumwene ambikile mbutwa uvu. UAdoniya ibuniwa elelo eye". ²⁵Untwa uselemanu akasuha u Benaya umwana va yehovada voep akambona UAdoniya akabuda. ²⁶Kange akambula UAbiathari utekeji akate" luta ga kukyala kyako kuanathothi unogele ukufwa uve, sanekaku bude ulu leno, ulwa kuva ule kupeemba elisa nduka elwa NTWA mbulongolo mua Davudi utave vango ukuhanga Yekafijo nduvo utaye vango wipa etabu. ²⁷Pu uselemanu akambeenga Uabiathari usite ukuvantekeji va NTWA lola ga kwela nile amamenyu aga NTWA. agali kujova kunyumba eya Eli. ²⁸I habari ijo jikafika kwa Yoabu. ulwa kuva uyoabu vale kunu kimo nu Adoniya, ingawa savale kinukimonu Absalomu vu apulike uyoabu ake nala mbelela kuli hema. elwa UNTWA kuvuke ne nekelo nu kupeemba ipembe ija Nekeji [ija keekelelo] ²⁹Vuapulike uselemanu ukute uyoabu akembelile kuli hema iya NTWA linoale kefuke niinekeji akasunla Ubenaya akabude. ³⁰Ubenaya ya akavuta akambona, muhema ya NTWA akambula akateuhume umumulihema lwa ntwaa. untwa a suhile ni kuvule uhume, umwene aka sita, akate nifwelaga " bahapa" ubenaya aka vuya kukumbula untwa ukute atile uyoabu ifwala panekelo. ³¹Voep untwa akate" kavombenduva ajo vile. ubude ukasyele, uheje ukukoto kulwonenaku nyumba eya tayevango kunkisa ugwa dudile usita likosaa. ³²UNTWA avuje unkisa gwa mwene kutwa swa mwene ulwakuva ambudile avagosi vadatu kesita likosa kange avagolofu ukulutelela umwene akava buda nepanga, uabineri umwana va Neri, umbaha masinjara va Israeli nu Amasa umwana va Jetheri, umbaha vajeshi elwa Yuda kisita kulumanya utaye vangu Udavudi. ³³Puleno unkisa gwavo gumbu yile u yoabu kutwa gwa mwene na kuvana vamwene isikujoni. Lakini kwa Davudi nuluyungu lwa mwene, na kunyumba yamwene, nakkuke goda ekya vutwa, kuvene amani

uku huma ku NTWA."³⁴PuuBena ya akaluta akavamila uyoabu aka buda. vakasyela kunyumba ya mwene kujungwani laula. ³⁵Untwa akatoja ubenaya ave mbaha vama sinjara umwana va Yeho yada kujeshi kunafasi eyakale umwene, kange akambika usadoki untekeji ku nafasi eya Abiathari. ³⁶Kange aka mwelanga ushimei nukumbula ³⁷ukute akajenge enyumba eyakutama yuuywa kuyeresalema atamange ukwa akate usite ukuhuma kujiku muji gwako niukuluta kuvutali. Akate ulumaye elisiku eleulava vuhuma mukayaka kukufwa wifwa, unalusanie ndu yende ulwa kidroni, ulu mange wifwa unkisa guvijaga kutwa gwako. ³⁸U shimei akate nduvavujova jayelweli intwa yango nduvuvojo vile nivombaga. vuvuwa intwa vango nembombi vako". ushimei ale kutama muyerusalem. ku miaka mingi. ³⁹Kumwishio mu mwaka agwa datu, avavombi avashimei vaka keembelega, kwa Akishi umwana va maaka, untwa uva ku Gathi, avanu va kambula ushimei ukute va tatile ku gathi. ⁴⁰Pu shimei akiima, akeepanda pa punda alikuluta ku Gathi kwa Aki shiku kuvalonda ava vombi va mwene. Akaluta akatwala avavombi ukuhoma kuu Gathi. ⁴¹Untwa uselemanu vuavuliwe ukute aka lutile kugathi asyetuke kange, ku Yerusalemu, akasuka aflanu kukuumbula ukute sanekakuyegele kwa NGULUVE ukute usite ukuhuma mu Yerusalemu, ukuluta kukweni unahume kukufua wifwa? kange ukajova ukate eekiiwijova kyayekueli? ⁴²Keki leno ulemilwe ukudema u lulagelo lwako? ku NTWA ne amuri yeyo niekakupile?⁴³Leno UNTWA ivuja uvuvivi wako kuntwee gwako. ⁴⁴Kange untwa akambula, akate shimei, " ulumanyile igati munumbula yako, oni iji ukambombile utaye vango Udavudi. ⁴⁵Lakini uselemanu isaiwaga navoni avale munyumba eeya Davudi navuvutwa wiva namaka pavu longolo Pa NTWA isiku joni. ⁴⁶Untwa akambula Ubenaya umwana Yehoyada alute akabude ushimei. kwa hiyo uvutavala vula vukava vunonu kukevoko kya selemanu.

Chapter 3

¹Uselemanu nuvu manyani uuwa weehinu ntwaa uva ku misri. UFARAO. Akatola ungeenja uvafarao akatwara kuka ya eeya Davudi hadi vulamalile ukujenga enyumba ya mwene, nukumala, kange wajengele ne tembile ya NTWA, na luvego ulwa yerusalemu. ²Avani valekuhumeheja isadaka javo kusehemu eya kukyanya [kushiro, ulwa kuva Ya sikuli enyumba eyejengiwa eyantwa. ³USELEMANI avonisye ulugano ulwane ku NTWAA wivombo jila ija lulagelo lwa Ntwaa au Davudi ubabaye, lenetu alekuhumya esadaka nu kunyanya uvuu vumba nesadaka kukyanya kula. ⁴Untwa uselemanu akaluta ku Gibioni. ku kuu humya eesadaka ulwa kuva kula yuyale sehemu eya kukya embaha eyakuhumiheja. uselemanu akahumia amaelfu kunekelo eyo. ⁵UNTWA akavoneka kwa selemanu kula ku Gibioni munjosi ya pakelo akajova akate " suma eele wino gwanekupe ekeeki?. ⁶Pu selemanu, akate uvonisye uwaminifu uwa lwede hano uluvaha, kumbambi yako Udavudi utaye yango, ulwakuva alee kugenda mbulongo kulwove kuwaminifu nu vuyelweli, kange upile uumwa na uvamwene uvapya nela ukutamapakii goda ekya mwene ekya vutwa elelo. ⁷Leeno kange, vii NTWA vi NGULUVE vango, uupile umbombi vako ukuva ave INTWA apyanele panafasi eya taye vamwene udavudi, kange unene nele mwana nele debe vuvule, sanee kii manyile umwa ku vombela. ⁸Umbombi vako alee pagati pa va nuvako uvuu va chagwile, inkelundelo eekya vanu avingi avasavivaleka. ⁹Puleno, upee, umbombi vako, eenumbula ava luhala ulwa kuva haga nia avanu vako. ulwakuva veni uyi wesya uukuva heesa avanu vako ava avingi? ¹⁰Uwee sayo ulu, ulwa selemanu luka ngovosya uuntwa. ¹¹Puu UNGULUVE akate, " ulwakuva usumile uluhala ulwa kwelewa, sawe sumile ukutama amajoova gamingi au uvu tayeli avo usumile ukuhombeja ukuvabuda ava vivi vako, uveve usumile uuwelewa uwa kulumanyesani uku vaheegania avanu kuwa yelweli. ¹²Lola leno nivomba goni gago ukasumile vawii suma ulwee sayo ulu. Ni kukupe enumbula eeya luhala, muweelewa, ulwa kuva sagelile ukuvepo umununduve, kuvulongo kulwuve, kange, sakavepo, kuvulongo kulwuve, kange, sakavepo, uvakuva nduvu, badala yako. ¹³Kange nikukupa nagagosusumile vyosa, ni kukupa, Elisima na vuutayeeli, ukute asite ukuvepo uyalehanile nduve, uvuntwa uwa uyalehanile nduve, uvuntwa uwa kuva ndu wako kuma joo va goni. ¹⁴Unga ve wigemdalaga munjela jango nukuji tunja jila ijineva lagile, ninda gelo jango. nduvu akavombaga utaye vako [ubaba vako] udavudi, puhiku kwo ngele jaga amajova aga kutana mukee, lunga". ¹⁵Uu selemanu, akalandavuka huumbe akale mutulu ni njosi. Akija ku yerusalemu, nu kwema kulisa nduka kuvulongolo, elwa lwee deha no elwa NTWA. Akahumya esadaka eyakunyanya nii sadaka ija njonjoro. [amani] kange akavavo mbela eshelehe avavombi vamwene pavulongolo pa mwene. ¹⁶Kange avadala vavele akija ku mwene, avaligu [avamalaya] vakima kuvulongolo kuuntwa. ¹⁷Uundala yumo akate, Aa, intwa vango un,dala uyu nune twitama pamupene munyumba yemu, umene neka holile umwana vutule pamope ne numwene munyumba yetu. ¹⁸Vutu gonile usiku idatu alee kuhola unjango. Tukale yuufwe tvevene. aka sikuli nuyunge. yeyo ni munyumba yetu. ila yufwe twee va viile munyumba eyo. ¹⁹Pumwana va n,dala uyu akafua pakelo akagonile. ²⁰Puaka sisi muuka pakelo pagati akatola umwana va mwene unyafwiili, akambika paluyafu kwanyo, akatola uvango umwomi akaveka kumwene. unene nembombivako vune gonile. ²¹Pavusiku vuvukile, neeka sisi muuka netesanie umwanungo, neka vona avile afwile. puneka lolafijo nekajinga heja, nekavona yunge savi mwanango uyu nekaholile. ²²Uula un,dala uyunge akate, hate uyu umwomi vevango. Nula uyafwile vevako, "ula uva kwanza akate" ate," ula umwana uya fwile ve mwalivo, uyu umwumi ve mwana ngo" vuvajofile navule pavulongolo pantwa. ²³Puu NTWA, akajo akate" kila munu ita umwomi vango, uyafwile uyafwile vemwa levo, nayuyunge vulevule ita umwumi vamwene. uyafwele vako". ²⁴UNTWA, akate mutwalea epanga" puvaka twala epanga kuu ntwaa. ²⁵Untwa akate" mugave umwana uumwomi imbale ivele, [ifipande] nuyu tu mpenusu [luvale luvave] nuyunge nusu. ²⁶Uun,dala unya mwana umwomi akambula untwa akate, nisuma umpe unjango umwana umwumi usite ukukeka, ulwala uenumbula ya mwene yalenekiisa kumwaleve vijo" uyunge yuyua sale mwaleve akate, mugave, siva vango wala vako. ²⁷UUNTWA puakate, muumpe umwana umwumi undala uvakwanja, musite ukubuda" uyuavi vanina va mwana uyu". ²⁸Ava Israeli vani uvapulike uvuhegi nduvu uwahumije untwa, vakalekudwada untwa, ulwakuva akalewa ukute uluhala lwa Nguluve lwitama mugati mumwene. kunongwa eya kuhegania avanu.

Chapter 4

¹UNTWA USELEMANI akava INTWA israeli. ²Ava vuvale va kongiva mwene: UAzaria umwana va sadoko ale Intejeji. [kuhani] ³Elihovefu nu A hiya umwana va shisha, vale va simbi. [vakatibu] uyehosha fati umwana va Ahilui ale isimbi vakarata. ⁴Ubenaya umwana ya Yehoyada ale imbaha vava ma sinjala. [jeshi] usado ki nu Abiathari vale vatekeji. ⁵UAzaria umwana viale mbaha vamaakida [Avahegi uakimu] uza budi umwana va mathani ate itekeji kange ale imanyani vantwa. ⁶UAhishari, alembaha va nyumba. Uadonilamu umwana va Abda ale mbaha va. va vomba mbombo. ⁷USELEMANI ale ava a kida kejigo nava vele mu israeli yoni, ava humiaga ekya kuulwa kuntwa, na kuvanu va mwene vonii. keela munu ale ne zamu eya kuhudumela ku mwaji gumo kumwaka. ⁸Amatawa gavo gale guaga ubeni Huriukuhuma, kufyamba ifya Efraimu. ⁹Ubeni dekeri va kumaakazi, Shalibimu, ubethi shemeshi, nu Elonbethi Hanan, ¹⁰Ubeni Hesedi, uva Arubothi [ukuhuma kumwene avonike usokohine kelunga kyoni ekya Hefa] ¹¹Ubeni Abinadabu, uva wilaya yoni eeya Dori [ale nu Tafathi ungenja uvantwa uya ale, in,dala va mwene] ¹²Ubaan umwana Ahiludi, uva Taanaki nu megido, nu Bethi shani eyele kuvu luvafulu ulunge ulwa zarethani pasi pa yezreel, ukuhuma ku Bethi shanai impaka kua Abeli meholo yeyo ule kuluvafu ulunge ulwa kujokimuamu. ¹³EBen Geberi, iya, ku Ramothi Gileadi [ukuhuma ku mwene twiyava emiji egwa manase, gegyo gele ku Gileadi, ne boma iya ku Aligo bu [ukoo] Yale kula ku bashani emiji sitini egele namaboma kange agele nififi go vya shaba]. ¹⁴UAbinadabu umwana ava Ido, uvakuma hakimu. ¹⁵Ahimazi uva kwa Naftali [ula uyale tolile u Bealothi ungenja va SELEMANI ukuva wibn,dal va mwene. ¹⁶U baana umwana va Hushai, eya ku Shelina ku Bealothi. ¹⁷Uyehoshafati umwana vaparuha, kwa Isakari. ¹⁸Ushimei umwana va Ela, uva Benjamini. ¹⁹Nu Geberi umwana va Uri, mukelunga ekya Gileadi, kekyo kelunga ekya sihoni utwa, uvava amori, nu ogi untwa uva ku Bashani. numwene ve akida unduti uuyale mukelunga eekyo. ²⁰Ava yuda na Israeli vale vingi ndu sanga ugwa munyanja, vupe vale kulwa nukunywa na kuhekelo. ²¹USELEMANI atavalile uvutavala woni ukuhuma ndulenga, ukufika kuke linga ekya va filisiti, impaka mukelunga ekya ku misri. voni valekutwala esongo nukutumekele usele mani muma joova ga womi wa mwene. ²²Ekyo kulwa ekya selemani kuli joova kya ikori salasini ija vutine uvunonu, ni ikori sitini ija vutine uwanganano. ²³Ng'ombe kumi ijinonine, ni ngo'ombe ishilini ijakuludemo, ni ngosi mia moja, uleke ni Ayala, ivikanu ivya kunji [mwanyasi, ivi kulungu, paa, ni kuhu ijinonile. ²⁴Ulwa kuva uvutavala wa mwene wa lutelile fijo muke lunga kyoni uhume uluvafu ulwa kululenga ukuhuku Tifsa ipaka ku Gaza ukulutele la avatwaa vange a kuluvafu uvu uwa ulenga, vope amanyine na voni kuka njonjolo imbafu joni. ²⁵Ava yuda na va israeli alekutama vunonu, [kuvusalama] kela munu ale kulwa emi zabibu egia mwene ni seke ija mabeke ga mwene. u kuhuma kudani ikufika ku Beerisheba, amaja ova goni aga selemani. ²⁶Useleman ale na vivaga arobai elufu gale ga manufuka ija mwene, avaviketoga kufakasi kumi nambili. ²⁷Ava akida vele kutwala ekya kulwa kwa selemani na kuva avitama kumesa eya ntwu useleman, keela munu kumweji ugwa mwene. valekuhakeesya gakiywaga kenu kuuntwa. ²⁸Kange valekutwala ukwihusekae nganu eshayiri nelinyasi elwa kulese hega farasi ija mutuka naku farasi ija mbelo kelamutua lekutwale nduvaiwe sye. ²⁹UNGULUVE aka saya useleman uluhala, uluvaha, akapa muvufahamu, kange nuwelewa. ndu sanga ugwamunyansa. ³⁰Uluhala ulwa selemani luka utelela kuluhala ulwa kutwa avange voni, akuvu humo nakuluhala lwani ulwa va kumisiri. A ³¹ale nuluhala ukulutelela kuvagosi voni, ukulute leta kwa Ethani muezrahi, Hemani ukutelela udanda, avana va maholi nino ngwa ija mwene jikenela kyoni kufilunga ifingo ifi jongulile. ³²Ajovile, ifijago elfu itatu, nie mbalelo eya nyembo ija mwene jale elufu yemo nemia ihano. ³³Agefahanuile vyoni ivimela inkelunga ukuhuma emipeki emwelezi agwale kule banoni ipaka ihisopo jijo jimela nduhengo. Afifafanule ifikanu, nafifi yuni, konge nafifinu ifikwa fula najisamaki [isomb] Avanu vale kyija uku huma kuvutali kuvitunga vya fwavo ukwija kukupuleheja uluhala ulwa selemani. ³⁴Avanu vale kyija ukuhuma kuvutwa woni uwa kelunga kyoni kukupulehega vavo vapulike ehikima yamwene.

Chapter 5

¹Uhiramu untwa uva kutiro akasuha avavombi va mwene kwa selemani ulwakuva apulike ukute ambikile ave intwa ukupyanela kwa taye va mwene, ulwakuva uhiramu ale ganile udavudi. ²Uselemanu akasuha ekalata kwa hiramu ukujava ukute. ³Ulumanyile ukute udavudi utaye vangu sajenge enyumba eya litawa lwatwa UNGULUVE va mwene ulwa kuva alemunu va mbaja ila ija juungutile, ukwaku vualemwumi ale munu va mbaja. ⁴Uulwa kuva leno UUNTWA amile unene mwaleve enafasi enonu gakulembaja kange va sikuli va vivi vangu. ⁵Puu leno nesagile ukuyejenga ee Tembile kuulitawa elya NTWA, uu NGULU kwa UDAVUDI, akate uuswambo uuyavani kumbeka pakegada kyako ekya vuntwa apyanele kulwova vialanjengela eeTembile, kulitawa elwango. ⁶Puu leno uvalagele avanu vatenguteu u geta amabeeke, ukuhuma kufyamba. kwa ajili yango. kulebanoni Avavombi vako na vavombi vako viva kenu kejmo. vivomba ga pupaninie, uunene ni kuluuku hombaga kumbombo eeyavi vomba ava vombivako vakavage eli hombo eeli nonu kukela kenu eeekee vivomba. uulwa kuva ulumanyile ukuta sikuli umunu, uuya keemanyile ukugeda amapekii ndava kusidoni'. ⁷Uu Hiram uapulike amaamenyu aga selemani, akahovoka fijo, akate, UUNTWA Akusaye eelelo, yuywa apile uu Davudi uumwana unyalu hala ukukelongoja ekepuga eekya israeli, ee kevaha." ⁸Uu Hiram akasuha ekalata, akate nevu wene uvujumbe wako, nayune nikukupijaga amabeke goni agewinogwa emierezi, na gemiboresi gegyo winogula. ⁹Avavumbi vango vitwalaga amabekii" uukuhuma ku lebanoni, vifikejaga kuunyanza nayune nilovo syaga ipaka baho winogwa gave ni gavaga apo, nayuve witolaja. wivombaga nduvu nogilwe, nukuvapa avavombivango ekya kulya. ¹⁰Puuu Hiram akampa uu selemani amibekii gyani eegya mierezi nagegya miberoshi eegya lee kunongwa. ¹¹Uu selemani, akampa uuHiram ikori isilini elufu ija ngano ija kya kulya eekya va vombi vamwene ni kori isilini ijama futa amanonu, uu selemani alee kuhumya ivyo kiila mwaka. ¹²UUNTWA AKAMPA uuselemanu, uluhala, Aduvu akatile ikumpa. kwalene Amani kwa Hiram nakwa selemani voni vuvavele va kavomba uulwedehano. ¹³UUNTWA uuselemanu akavaveka avavo mbambombo ukuhuma mukelunga kyoni eekya israeli. embalelo eya va vomba mbombo yale avagosi elufu salasini. ¹⁴Alekuva suha, ukuluta, kulebanoni, Alekuva suha samu samu, avanu elufu kumi kela mweji. kuumweji guno vale kuluta numweji ugwa vele vale katama pakaya javo. uu Adoramu ve ale mwemeleji vavo, avavomba mbombo. ¹⁵Uuselemanu, alenavanu elufu sabini avakupiimba eemijigo na vanu elufu salasini ava kuyava amawe kufyamba. ¹⁶Kange valepo ava akida 3,300 vavo va emelelaga embombo eeyo. ¹⁷Ku amuri ya ntwale kutwala amawe amanoni agakika, aga kugagonia munduutu uulwa tembile. ¹⁸Purava, jengaji ava selemani na va Hiram nava gebaliti, valekuvo mba embomba eya kwandala imbavo, ija kujengela ee tembile.

Chapter 6

¹Pu uu selemani akatengula, ukuyejenga eetembile. Gwale mwaka uagwa 480 vuvahumile avana va israeli kukee lunga eekya kuu misri, muu mwaka uuswa nne uagwa kulongoja uvulongoji uuselemanu kuu israeli, mumweji uugwa ziv, gugwa mweji uugwa vele. ²Eetembile eeya jengile uuntwa uuselemanu eya jengile UUNTWA, yale uvutali uuwa mita 27. nuwelevu uwa mita 9 ne kwemo eekya mita 13.5³Nuvu kumbi ulwale pavulongolo patembile, wale uvutali uuwa mita 9. nu welevu uuwa mita 45. waleha nile uwe leva uwa tembile. ⁴Etembile yela agatengenise idwelo [amadilisa] jijo iframu ijajene ulwakunji agavo mbile gavomekage ukute masekele, ukulutelela gala aga gati. ⁵Ulu mato ulwa nyumba ajo ngutije ivyumba ukujungula mbavu juni. ⁶Eeke yumba kela eekya pasi kyale nu wele vu uwa mita 2:3, kela eekya pagati kyale nu welevu uuwa mita 2.8 na keta ekya datu, kyale nu welevu uuwa mita 3.2 uvu pande uwa kunji vakavupungusya ulumato ulwa nyumba imbavujoni, puiboviti jisiteukwi batana ndumato ulwa nyumba. ⁷Eetembile yeeka jengeliwa na mawe aga punjiwe kuma chimbo. [kumbako] saya pulekee ⁸kaga sanelo [nyundo] avo ee njunu [eesoka] au eekyomboke kyoni eekya kyuma. kumiseke eegyalu ujenga eetembile. ⁹Pu selemani akajenga eetembile aka mala, akaye gube kela ni botiti, ija mbavo ija mierezi. ¹⁰Akajenga iviyumba ndu kanji imita 2.3 ukutoga kukyanya, vyope vike lungane tembile kuu mbavo ija mierezi. ¹¹Elimenyu eelya NTWA leeka mwijela, uuselemanu leekate. ¹²Uku humana nee tembile, eeyi eeye vujenga, ungave wigenda ga munjela, jango na mu ndagelo jango, ni hukumu ija Haki, nu kuuji lolela indagelo jango, nuku tama muijo, puu ni voniaga goni agana mbulile uuDavudi utaye yako ukute ni vombaga. ¹³Puu nitamaga pagati pavanu vango mu israeli nayune sani kuvalekaga". ¹⁴Uuselemanu akajenga eetembile mpaka akamala. ¹⁵Puu akajenga ni mato ija igati ija, tembile ni mbavo ija mwerezi. ukuuhuma, musakafu eya tembile ipaka kuuboriti [mbulungulo] ija kuukyanya, ulwamu gati, akagubekela na mabeke, akagubekela eesakafu ni mbavo ija miboreshi. ¹⁶Akajengile imita 9 mugati mutembile, ni mbavo ija miboreshi ukuhuma pasipa sakafu impaka kukyanya. Ekeyyuke yumba eekya igati eekya pavuvataje sana au fijo. ¹⁷Uuvukumbi uva vaha, wale pavu longolo pa wale uvukumbu uuwa pavu valaje, sana, waleni mita 18. apo pale ni mbavo ija mwerezi igati mutembile japunjiwe ungatate videnge na mavuva gichanula. ¹⁸Joni jale ja mwerezi mugati. sa kyavoneke mugati eekya jengiwe namawe. ¹⁹Uuselemanu atengenise ekyumba eekya iganti kela kyalej kya kuveka eelisanduka eelya lwedehano elya NTWA. ²⁰Ekeyumbu eekya igati kyale ni mita a ikymo imita 9. uuselemanu aka gubekela ulumato ne dhahabu ne nekeji akatima ni mbavo ija mierezi. ²¹Uu selemani, agubekile imato, nedhahabu ee nonu nukuveka inyambo. ija dhahabu ijagendile kuvulongolo kuu kyumba eekya ingati, kange akagubekela ulu vafu uulwa kuvulongolone, dhahabu. ²²Aka mimina ne dhahabu mun.gati mwani, impaka aka mala eetembile yoni. kange aka mimina nedhahabu eenekelo yoni eeya kyumba eekya n.gati. ²³Uuselemanu akatengenise avamake rubi vavele nimbavo ija ndilolo [Mizeituni] kiila yumo ale ne kyemo ekya mita 4.5 avakulama kukyumba eekya ²⁴kugati eli papatiilo lemo lwale ni mita 2.3 uvutali ukuhuma paneha imapak pancha eyenge eyalipapatiile elenge, kwale nivutali uwa mita 4.5 nayule. ²⁵Nayu kelubi uyunge aleneli papatelo imita 4.5 Ava makelubi avavalehani le mu mbele na kuvipimo vyavo. ²⁶Ekepimo eekya kelubi euvakwanda kyale imita 4.5 na yuva vele ale vule ale vule vule. ²⁷Uuselemanu avekile avamakelubik ku kyumba eekyapavalaje fijo. ²⁸Uu selemani akava gubekela, ava makelubi avo nedhahabu. ²⁹Akaji pamba imato josa kusura eya vamakelubi, nemibeke egea vukendu [mitende] na mavuva agaluvaga kufyumba vyoni ivya kunji. ³⁰Uu sulemanu akamimi na eetembile, nedhahabu, ivyumba vyoni ivya kunji na vivya n.gati. ³¹Uu selemani akajenga inyiji ija mbavo ija ndilolo kukefigo eekya kyenge lela mun.gati Akaveka ivisingiti ne miemo gehano kelalovavu. ³²Puu akajenga ninyiji ivele ija ndilolo, akage pamba ku makelubunu vukendu, na navuva aga chanulaga, akamimina [akamata] ne dhahabu. Apuakada lana gya eedhahabu kuu makelubi na kuu mitende. ³³Kuu njela eye, aka yejengela etembile imbanda ivele ija mbavo ija mizeituni [indilolo] ijili ni mbavunne. ³⁴Ne vivigo vivele ivya mbavo ija mwerezi inyiji ivele jili kwee gunja najimbavo ivele na luji ulwa vele jilekwegunju jope. ³⁵Aajijenga kumakelubu, nemitende, namavuva. agaluvile, kenge akamata nedhahabu kukyanya ya gala amapambo. ³⁶Akajenga ekefwanda eekya n.gati kusakafu idatu ija mawe aga kupunja kegheke mo nembanda eeya mierezi. ³⁷Uulutu uulwa tembile lwajengiwa uumwaka ugwa nne nu mweji ziv. ³⁸Uumwaka ugwa kumina moja umwejiugwa buli uteguale mweji ugwa nane,, isehemme joni ija tembile jamalike na ji shari joni uuselemanu ajengile eetembile ku miaka saba.

Chapter 7

¹Yatolile emiaka kumi na tatu ukuyejenga enyumba [eeikulu] eya selemani. ²Ajengile eeikulu elita yale ye usitu ugwa kulebanoni. utali wa yene yale imita 46. nu welevu wayene yale imita 23 ekyemo kya yene imita 14. kange yale ni ngalova au ni safu nne ija mbandai ja mierezi na ge mithili mwerezi kukyanya kuu mbanda. ³Eketuveli ekya ikulu kya le kya mbavo ija mierezi lelwo lwatamile pakanyanya [pa mbanda] mihimili, emihimili egyo gwa iyibatelile mumbanda. kwale nemihii alobaini nage hano, gegyo gyite musafu kumi na tano. ⁴Gyope emihimili gwale isafu idatu naji ndwelo jalola naga nendwelo eninekundalo idatu. ⁵Ififigo vyoni vya jengiwe lukege .[mraba] , na jindwelo ja hehanaga usitaligumo kuu ndalo idatu. ⁶Akajenga eevalanda iyele ni mita 23 uvutali, uwelevu imita 14. kuvulongolo, yalepo esebule. eyatimiwene. ⁷Uuselemanii akajenga ekibaraza ekyale nekiigod, ekya vutwa ekya hegela inongua nu kulamulama kuhaki yope yatimiwe ni mwerezi ukuhuma ndumato ulunge hadi ulunge. ⁸Enyumba eeya selemani yeyo ayesagile ukutama, mubehewa iyenge in, gati nduvavu ulunge, pasi pa ikulu, yope vajengile vuvuwa. kange alejengile umwana va farao enyumba nda yeyeye, uyale n, dala va mwene. ⁹Inyumba iji ja pa mbiwe ni vinu ivyagharama, na mawer agathamani, agagediwe nemia meno ukulengo ifipimo ifili sawa. ifi vatega nje vunonu isela joni. amawe ndagato guga vombaga ukujengela mundutu [msingi] kange impaka kukyanya, kange kunji hadi ku baraza. ¹⁰Usingi gwajengi waga kumawe amavaha sana naga sanifijo gale ni mita 3.7 uvutali, na gange gale imita 4.8. ¹¹Kukya, kwa pambiwe na mawe agalama kange aga punjiwe vunonu, nu sumeno, kumihi ili eegya mierezi. ¹²Melibehwa elivaha elikuvejungula elkulu yale ni safu idatu ija mawe agapunji we ne safu yemo iya. mihimili eya mielezi ndulu yale mulibaraza eelya n, gati elya tembile iya NTWA na kuvukumbi uuwa tembile. ¹³Puu untwa uselemanii akasuha, avanu, kuuku mwelanga uu Hiram, ukuhuma kuu Tiro. ¹⁴Hiram ale mwana vajane, uvakekolo kya naftali, utaye va mwene ale munu va kutiro, uyi suka ee shaba. uu Hiram ale nulu hala lungi nu welewa kange avombaga fijo imbombo imbaha ija shaba. Akatwali we kwa ntwa, avombage embombo eeya kuhusika, neshaba, kwa ntwa. ¹⁵Hiram ajipambile [agidingulinie] imbanda ila ivele ija shaba. kila yemo yaleni kyemo eekya mita 8.3 nuvulunge wamita 5.5. ¹⁶Akajenga itaji ivele ija shaba, ijakuveka pakapakyanya, pa mbanda jila. kyemo eekyakela taji tale ni mita 2.3. ¹⁷Kwale ninyafu ija kuvombela embombo eya kutiva, ni nyambo eya kupamba emitwee eegwa mbanda ukujungula eemitwe eegya mbanda ija saba kila itwee. ¹⁸Puu uuHiram akavomba isafu ivele ija makomamanga, ukuujungutela efitwevya, mbanda alekupipamba, ivitwe. ¹⁹Jila taji kuu vila ivitwe. ivya mbanda ija vukumbi japambiwe na mavuva, agale nuwemo uuwa mita 1.8. ²⁰Itaji ijo muijo imbanda ivele ku vitwe vya vyene, kevuke kwa lena makomamanga mia mbili goni gaye pangile vunonu musafu. ²¹Akemeka eembanda, kuvukumbi uwatembile eembanda yela eya kundio, ayepa alitawa yakini, nela eya kuhege, akayepa elitawa Boazi. ²²kukyana kumbanda jila kwale pambo wita mavuva, evo vujatengenesiwe imbanda. ²³Kange avajenga enyanza eya kusubu eya le nimita 2.3 ukuhumakulukanji impaka kulukanji, ekina kya yene kwele imita 4.6 uwelevu wale imita 13.7. ²⁴Kange pasi pa nyanja yela pale ni videnge ivyajungulile kweni enyanja, vyale ividenge kumi nane, kukela mita ivya vekiwe kela kimendo vue bahali vuyele kalibu ukudega. ²⁵Enyanja yekatama pa kyanya pa makisai [ing'ombe] kumi na mbili, idatu jilikulola kunena, idatu jilikulola, kuvusamo idatu jili kulola kwivonde idatu kunene, enyanja ela yekavekiwa kukyanya kujene emisanagwa senga ijo gele kulola igati kunyanja. ²⁶Enyanja yalengivu ndii kevoko mbuka nji munya njimwali ukute kikombe ekya vudongo, kamandeli vuva elwa yugi likwingela bathi eluf mbili ija magari. ²⁷Uu Hiram akatengenesye amatamelo kumi aga saba. elitamelo lemolya le nuvutali uwa mita 1.8 nu wemo uwamita 1.3. ²⁸Evo vuja vambiwe imbombo ija matamelo. jale ni papi ijamile pagetinagati vitogelo. ²⁹Pakyanya papi nivi togelo kwale neduma ni ng'ombe vulaya, na vama kelubi. pasi nakukyanya jale duma ija choliwe. ³⁰Kela elitamelo lyale nama guludumu. aga shaba, ni vipi ni seheemu ija yene nne na malungega yene ganne. gale na mata ruma pasi pa biriki [paliguli] pasi pa birika pale na mataruma uga kusubu agale nu musobng. kila vupande. ³¹Nundomo gwayene gale wa kufilinga na, kyale nu welevu uwa sentimita arobaini na sita, netaji yele ni sentimita isilini na idatu. ³²Nu ndomo gwa kyene gale ne nakshi, ni papi ija yene namavoko aga magulu dumu gale ingati mumatamelo. ekyemo kya gala, ama guludumu. galeni setimita sitini na tisa. ³³Amadulu dumu gala, gale nde mutuka. amavoko gagene, nuvuvulunge, amatindi aga yene na vivipande ivya n, gati vyoni ivyale ivya kusubu. ³⁴Kwale matalumba mumbavu ija yene nne ija matamelo, agaiba telile elitamelo lelwa, ³⁵Kuu kyanya kwale nelenu elivulunge elya le nuke guli eke tali ekya sentimita isilini nidatu, pa kyanya pa matamelo, pale nemikolelo, nipapi jajene jikiba tine. ³⁶Pakyanya pa mabamba akachora, avamakelubi, uHiram, iingalamu, [simba] nemitende egya yubekile inafasi ijakukenene, yope ya juu nguleliwe na masongo. ³⁷Ajengile amatamelo kunamuna, kange gale, ga vipimo ivyale sawa, ni suura ijihyo anine. ³⁸Uu Huramu, akajenga amagali kumi aga shaba. [amabirika] Eligulilemoleleku wesya uku dega amapipa arobaini, aga magari. kiila liguli lyale nimita. 1.8 ukuhuma eliguli lemo hadi palenge kange pale ne birika yemo pali tamelo

pagati pa gala kumi. ³⁹Ajengile amatamelo ga hano uvupende uwa kulolela kwivonde, aga lolaga kuyeko eetembile. Akajenga Enyanja ukulolela kuvuvumo walijuva, kuvulolelo uwakwi vonde ku tembile.⁴⁰Uhiramu ajengile amaguli au [amakologale mamakolelo ne libeseni elya kwitelela. pu akamala eembombo yoni, eya vombaga kuntwa uselemanı mutembile iıya NTWA. ⁴¹Jila imbanda ivele nalela eeli beseni leekava kama nduluduleko, pa kyanyapa mbanda, ninyafu ivele ija mapambo, ijaku kugubekela ibeseni ievle ijakuva ndii taji jijo jili pa kyanya pa mbanda.⁴²Kange ajenga amakoma manga, mia nne kwa ajili ya jila inyavu ivele ija, mapambo: isafu ivele ija makomamanga kumbombo eya nyavu ija kugubekela ibesini jila ivele ukute luduleko. ululepakyanya, pa mbanda. ⁴³Gala amatamelo kumi, na mabirika kumi kua matamelo. ⁴⁴Akajenga ee Bahari, au Enyanzani ng'ombe kumi, pasi payene. ⁴⁵Ni safulela, ikoleo, ibirika ni vyombo ivinge ivingi vyoni. Uuhiramu ajengile neshaba yeyo ye suguliwe. kuajili ya ntwā uselemanı, nukuajili ya tembile eeyā ntwā. ⁴⁶UUNTWA avisubule kulukanji kuyorodani mundifu elya lukando kati yakuu sukoti naku zarethani. ⁴⁷Uu selemanı, saapime, ivyombo vyoni ulwa kuva vyale vingi kyongo ukuvuvipima, nulwakuva uvujitu uwa saba, sawe sye uukupima. ⁴⁸Uu selemanı ajengile amapambo goni agale kuutembile ii NTWA nedhahabu. eenekelona yemeza eeye vaveke laga, eemikate eegya wonyesho. ⁴⁹Ivinara ivya taa. vyale vya dhahabu vivyo vihanö vyale kuu ndiaa, viha no, kuhege, pavulongolo pa kyumba eekya n,gati, vyale vya dhahabu eenonu, na mavuva, nitaa nama koleo jale jaa dhahabu. ⁵⁰Ifikombe, eemikasi, ibakuri, na vivijiko, na vivyetezo vyoni vyatengeneziwe nedhahabu. eenonu. naji bawabu jale jadhahabu ija nyiji ija n,gati, jijo ija pavu valaje sana, na jinyiji ija vukumbi imbaha, joni jatengeneziwe nedhahabu. ⁵¹Kuu njela eeye, mbombo, yeyo uuntwa uuselemanı, eyavombaya kuunjela eeyā kuvamba kutembile vāmalike. uuselemanı, akingenja ivyombo vyoni in,gati ivya visayile. Udavudi utaye va mwene, ivya hela, navi vya dhahabu, na gamapambo, navivya n,gati ivya kunekelo ya UNTWA.

Chapter 8

¹Kange uu selemani, akavalundania, avasehe ava israeli, avavaha voni a vakekolo, na vavaha va nyumba ia va israeli, pavulongolo pamwene kuu yerusalemu, kula, ukute vinyeje eli sanduka elya lwedehano iilya NTWA ukuhuma kumuji ugwa Davudi, kusayuni. ²Avagosi voni ava israeli vakalundana pavulongolo pantwa useleman, kuselehe, kumweji ugwa Ethamimu, gugwa mweji uswa saba. ³Avasehe voni ava israeli vakija, na vatekeji akapeemba elisanduka ⁴vakaletwala eli sanduka elya NTWA, paninie na mapambo goni amavalaje, gago gale kulihema. avatekeji nava lawivakavitwale ivinu ifi. ⁵UUNTWA useleman nikutano gwoni ugwa israeli vavakija paninie pavulongolo pali sanduka elya Agano] vakahu isadaka ija ngosi nija ngo'mbe iny kyongo, saja valeka. ⁶Avatekeji vakalingeja elisanduka eevya NTWA muke yumba eekye ganti, vakaleeveka apakuva: pavuvalaje sana, pasi pagala ama papatilo aga makelubi. ⁷Uulwakuva. avamakelubi vadalansi je amapapatiilo gavo ipaka pavavekile elisanduka elya agano kange vaka gubekela elisanduka namabeke. agagene. ulwakuva vapiimbelaga. ⁸Amabekii gala gale matalifijo, ulwaka gahumili kugati kangega ka humiee sania ipaka pakyumba ekyaganti kange sagahumesanie kunji amabeke agopugale impaka elelo. ⁹Muganti, muli sanduka kya sikuli kenu. ila ividonge ivyo mawe ivya vekile uumusa, avekile ulwale kukyamba ekya Horebu kumiseki UUNTWA figwa vombile ulwede hano vavanu avaisraeli, uluvahumile mukelunga ekye misri. ¹⁰Yahumile, yekava, avatekeji vuvahumile aponu apavalaje, lela elifunde, leka gubekii etembile iia NTWA. ¹¹Avatekeji valemilwe ukwema kuvu vombi, ulwa kuva [utukufu] ekika kyantwa. kyaye gubekile etembile eeya NTWA. ¹²Pu uu selemani akate, " uu NTWA atile iwesya ukutama na kungisie ngivu. ¹³Leno nekujengile uvutamo uwa siku joni, uwakwegineheja"¹⁴Kange untwa akapeenduka nukuvasa ya avanu avalundanile ava israeli, kumiseke egyo ululunda mano ulwa israeli va emile. ¹⁵Akate, Aginiwage uuntwa, unguluve, uvo israeli, uuya jovile nutaye vango udavude, kange . gawkelanile amanenye kuvivoko ivya mwene atile. ¹⁶Ukuhuma elijua lela evyavahumije avanuva mwene ava israeli, ukuhuma kumisri, ukute elitawa lyangu levemo umu. pupe naekyegule uudavudi, ukuvalongoja avanu vango mu israeli. ¹⁷Leno lyale munumbula eya davudi, utaye vango ukukye jenga enyu jenga enyumba kulitawa elya NTWA, MUNGULE uva israeli. ¹⁸Lakini, UNTWA aka mbula utaye vango uudavudi, eelya kujenga enyumba kulitawa lyangu, ukusagile vunonu kuelyo ukuva munumbula yako. ¹⁹Mda yeve sukanjengele enyumba uveve, badala yako, umwalevo yumo, uyapaya iholiwa ukuhuma mukevino kyako, ya kunjengela enyumba kulitawa lyango. ²⁰UUNTWA Aleepeembile elimenu lelyo samulejovile, ulwakuva ni nwife ukupyanela kwa taye vango udavudi, kange netamile pake goda ekya vutwa ekya israeli, nduvu akajovile untwa. nejengile enyumba kulitana elya NTWA, UNGULUVE uva israeli. ²¹Nitengenise aponu apa kuveka elisanduka mugati mumwa, mumwa igan,ti ndiene mulenu lwede hano ulwa NTWA, luulwa avombile nava taye vetu ulwa vahumije ukuhuma mukelunga ekya misri. ²²Useleman aemile pavulongolo panekeji, eya NTWA pavuvulongolo palulunda mano lwoni ulya israeli, kange akagolosya amavoko ukuloja kukyanya. ²³Ajova akate, " ve, NTWA, ve, MUNGULUVE va israeli, asikuli, unguluve uyalee nduve kukyanya na pasi pakelunga apa, yuyua ilolela ulwedehano lwa mwene kuwaminifu, kuvavomimbivako avavi genda mbulongolo kulwove kunumbula javo joni. ²⁴Uuveve yuve utunjije ululagelo lwako kuwaminifu avombi numbombi vuko udavudi utaye vangu, lula uluka mwahidi [ukutewi vomba mwamu, wajovile kundomo gwako, na leno utimisye kukevoko, nduvuye vile eelelo eye. ²⁵Lino NTWA, ve NGULUVE, nisuma ulevombe leka elwo kajovile kutewivomba kumbombi vako udavudi utaye vango, pala uupukatile savule mwa ukuma umunu pavulongolo pamihogana uvakugotama pakegoda ekya vutwa ekya vanave vangalifu, ukugenda pavulongolo palyune, nduvu ka gendage uveve pamiho gango. ²⁶Leno vii NGULUVE, va israeli, nisuma ukute, iji ukajovile kwa taye vango ukuji vomba kumbombi vuko jivombeke leeno. ²⁷Je' lweli ukute venguluve wiwesya ukutama, pakelunga? lola Akelunga kyeni na kukya saji kukukyela puneke ne nyumba eye eyene yejengile. ²⁸Puleno vee Nguluve upuleehejieu lwesayo uluni kukusumanembombivako, aganisuma elelo eye. ²⁹Nisuma uulole etembile yako iye pamusi, napakeelo, apa apa apawatile apa nikulee vika elitawa lyoangu ni ngufu jako jivijaga apa ukute nevapulehejage inyesayo ijambo mbi vako, vuisu maaponu apa. ³⁰Puleno puleka inyesayo ija mbombi voko navanuvako ava israeli, vutukukuu suma apanu apa. pupuleke, ukuhuma aponu apau vutama, ukuhuma kukyanya ukwa kyakanya, vavupuleka usyekelage siwo. ³¹Angave umunu ikumbombela amavivi unine, ujirani vamwene, apate amasaliti agakyega, angave ikwija kukye yega pavulongolo panekeji eye iyako munyuba eye. ³²Pu pulekage, ukuhuma kukyanya uuka vombage nukuvahega, avombivako, ukanhege umbivi, ukute atwalele uvuvivi wa mwene muntwe gwamwene, nukuvatunza avanahakiukate vale vuvule inongwa nukupa uluhombo lwa mwene ulwa haki. ³³Avanu vako ava israeli, yakavavi toviwa nava adui vavo kunongwa iya kuvomba imbivi kulwuve, kange vanave vivuya nuku suma ulusyelekelo kutitawa lwako nukusuma uvase keke uveve mu tembile iye. ³⁴Nikuku suma siwo upulekage, ukuhuma, kukyanya nukuvasekelo inongwa javo, avana avako ava israeli, uvavujage inkelunga ekewavapile

ava kukuuye.³⁵ Kunave kukyanya, kude ndiwa, navevula saitimaga, ulwa kuva avanu vakuvombile uvuli gu uveve vanave vikwija kukuu, suma apono apa, nukupelainongwa javo, kulitawa, lyako, nukupenduka ukuhuma kumbimbi javo, kange, vanave uvatovile.³⁶ Puu puleke ukuhuma kukyanga, usyeke lage imbivi ija vombi va kona vanuvako muisraeli, navovukuvavonga enjela enonu eeyinogiwa, putimejage evula munkii lungu, kyako ekiwa vapile avanuva kive vulisi wavo.³⁷ Kunave kulenjala munkelunga, au kunave nu vutaamu avo aluhwela, avo inzige, avo amadensu, avo avaaduvi avana va famile [vanavingelele] mufifigo ivya miji munkelunga kyavo, kunave ne tauni avo uvutamu vovoni.³⁸ Kungave kule munu avo avatavala va israeli vana sume avo voni vana lumanye ago ukute alene tuuni kungumbula iiya mwene, ana golosyeamavoko ga mwene mutembile eye.³⁹ Basi pupulekage ukuhuma kukyanya, aponu apavutama uvombage, nuku syekiila, nukukela munu uluhambo ulwu nogelile kuleta iiki vomba, ulwa kuva uveve umanyile kela munu munumbula ya mwene, ulwava uveve ve mwene ve ujimanyile inumbula ija avanu.⁴⁰ Uuvombe ewa ukute vave vanu vaku dwada kuluve isiku javo joni ijamita melegyavo mukelunga iikewava pilava kukuu vetu.⁴¹ Nayu ngenji anahume kukelunga ekya kutali yuyua samunu va israeli, akwajili ya litawa lwako.⁴² Ulwa kuva ya vipuleka, elitawa lwako vulivaha, [ukute livaha] nekevoko kyako ekiinya maka, nekevoko kyako ekinuliwe, vikwija kuku suma apa apa patembile.⁴³ Siwo upuleke ukuhuma kukyanya. upuwitama, umbombelage ugenjiwi suma akisuma. vomba evo ukute avanu voni avakelunga, vakuvuvi vomba avanu ava israeli. vombae wa ukute valumanye ukute enyumba eye iyenejengile yikwilangiwa kulita walyako.⁴⁴ Vanave avanu vako, viluta kumbaja kukulwa nava aduvi vavo, kunjela yeyoni yela, wiwesya ukuvasuha, kangeva navevikukuu sumaga uveve, ukuhuma na numuji usu ugu waguchagule, nukulo ja kunyumba eye yeyo ni yengile kulitawa lyako.⁴⁵ Pu puliike, ukuhuma kukyanya inyii sayo javo, iji vikesaya uvatangage iji visuma.⁴⁶ Kange anave vavombile uvuligu, kulwove, ulwakuva, asikuli atayumo uyusi vomba imbivi, ungave wiva nelwoyo kuvene, nukuva heleka kuvama aduvi vavo, ukute ava aduvi vavatole nuku va veka va vanda, mukelunga kyavo, kuvutali, avo kuwipi.⁴⁷ Vanave vikweyelewa ukute tulenkelunga likya vutumwa, vanatengule uku suma ulusyekee lo nukute uva vonene ekiisa, ukuhuma ekiilunga ekya vutumwa vanave vitatuvombile kuke buli, kange tuvombile uvu vivi tuvombile uvuligu.⁴⁸ Navanave vivuya kulwove kunumbula javo joni na kumitema gavo gwoni mukiilunga ekya maaduvi vavo vakavibite, kange vanave, vikuku sumaga uveve, ukulojaku kelunga ekya, yeyowa va pile ava kukuu vavo, nukuloja kumuji uga gu gwa wagu chagwile, nukuloja kunyumba eye yeye neyejengile kulitawa lyako.⁴⁹ Basi, upuleeke inyee sayo javo, joniiji visuma ukuhu kukyanya ukuvutama aponu apo, ukavatetele itaki yavo.⁵⁰ Uva syekelage avanu vako avavombile, kulwove imbivi, nonongwa joni jijo kuijo vavombi lefivi kulwuve na kundagelo jako uva kolele eekiisa pavulongulo pavavivi vavo, vavo vatolile amateka, ukute navama adui vavo, vavavonelage ekiisa avanu vako.⁵¹ Ava vanu vako vavo wavachagwile, vavo wavapokele ukuhuma mukelunga iikya misri, ndukute vave mulitanuli elya mwoto mumwa ivyuma viyeyuka.⁵² Misuma ukute amiho gako galole inyesayo ija mbombi vako, na kunyisayo ija vanu vako ava israeli, ukute uva puleeke vuvikukuleleta ama juva goni.⁵³ Ulwa kuva wava gavile ukuhuma kuva nyavange voni avankelunga, vave vako, nukupa ulwedeho [ahadi] lwako, nduvu wapile umbombi vako uumusa, kumiseke ege wava humyaga kukuu vetu ukuhuma kuu, misri ve NTWA.⁵⁴ Pu yiikava vuamaliile uuselemanii uukye saya uulwe sayo ulu lwani kutwa, akasi simuka akema, akahega pavulongolo pa Nekelo iiya NTWA, pala baho avugime amafugamelo, na mavoko ga mwene. Agolwisye ukuloja kukyanya.⁵⁵ Akima nukugusaya ukutano gwoni ugwa israeli, kusavuti, embaha alekute.⁵⁶ Aginiwage UNTWA uvavapile ukupumuseka, avanu ava ava israeli, ale tujiveka indi ija mwene joni. Yesikulina yemo yeyo saye vombile, kulede hano ulunonu, ija TWA ija jovile ukute alavomba, vu ale nu musa umbombi vamwene.⁵⁷ UUNTWA, UNGULUVE avepaninie nufwe, nduwavijaga nava kukuu vetu. Asite ukutuleka, wala ukutulekeleja.⁵⁸ Ukute alunganije inumbula jetu numwene, ukute, tutamaga munjela ija mwene, nu kujibata inda gelo ija mwene nuvutalatibu wa mwene na jijo ikutula gela umwene, jijo avalage laga avakukuu vetu.⁵⁹ Na ponu apa apatuleepo, baho nejovile nukusima UNTWA ukute gave kevuke nu NTWA, UNGULUVE, vetu pakelona pa musu, ukute, avata ngange kuu Haki, ijava vombi nija vanu yoni mu israeli nduvuvi sumaga isiku joni.⁶⁰ Ukute avana vonimukelunga valumanye, ukute VINTWA, veve NGULUVE, kange asikuliunguluve uyunge.⁶¹ Pu, muje veke imumbula jenyu jenyu jive ne Haki pamiho ga Nguluve, ili tugendage mu njela ija ndagelo ijamwene nu kujibatai ndagelo ja mwene nduvuyelove elelo.⁶² Pu uuntwa navanu voni, pupaninie vakahumya esadaka ku NTWA.⁶³ Uselemanii akahumya esadaka eya Amani, [eeya njonjolo] yeyo aye vombile kutwa yope yale ingo'mbe elufu ishilini nambili, najingosi 120,000. pu untwa na vanu va kaye veka enyumba yantwa wakfu [vakaya saya].⁶⁴ Esiku eyo untwa akayesaya elibehe wa elya pagati pavu longolo ne tembile iiya NTWA, ulwakuva pala pua humihejaga esada eya kunyanya, isadaka ija vutine, in sadaka ija mafuta aga sadaka ija amani, ulwa kuva enekelo eya shabaeyale pavulongolo pa NTWA yalendebe sana ku sadaka ija kunyanya, ija vutine nija mafuta aga sadaka ija amani.⁶⁵ Uselemanii pu akavmba eselehe, kumiseke egyo, nava israeli voni paninie numwene, nukutano umbaha ukuhuma kule bohamaathi impa kuka lenga aka kumisri, vakija pavulongolo pa NTWA, UNGULUVE, vetu kumiseke eegya siku saba, nisiku saba ijinge paninie isiku kumi na nne.

⁶⁶Nayekafika eesiku iiya nane, aka vatavanya avanu [ukute vavuyage] vopa vale kusaya untwa [valekuhovosya] puva vuyaku nyumba javo nuluhekelo, ni numblaja voji howike kuvu nonuwoni uwavu vo ni sya untwa kumbombi va mwene Udavudi na kuvanu voni avamwene ku israeli.

Chapter 9

¹Uselemanini avileamalile ukujenga ETEMBILE Eya NTWA, Ne Nyumba eeya mwene uuntwa, wa malile joni kya sagaga ukuvomba, ²UUNTWA akavoneka kwa selemani ulwa vele, nduvu avo niki kula ku Gibioni. ³NUNTWA akate, "Nepulike inyesayo jako najijo wisuma. Neyesayile eenyumba eeye yeyo uujengile, unjengile unene. ukute nele veke elitawa wengu umo isikujoni. Amihogango naye numbula yangu vijago uumo, kuwakati au kumisekegyoni. ⁴Lakini, pope, na vuve unave, wigendaga mbulomgolo lyango nuwagenda ga, UU DAVUDI utayevako, mbuyelweli. nambugulafu, mu numbula eeya ko uu nedeka ge goni aya niteuvombage, nukwibata indagelo jango, ni sheria jango. ⁵Puu ni kukukuja ga pavutwa wako kuva israeli isikujoni, nduvu nambulile utaye vako uu Davudi, ni kate, uluyungu lwako salula hega pakegoda eekyako eekya israeli. ⁶Lakini ungave wipenduka, uveve avo avana vako, nukujileka indagelo jango na gani kukutagela leno, jijo niku veka pavulongolo palwove elelo eye, kange unalutage kuukwe saya kumi nguluve egeenge, nukugina mela. ⁷Basi ni kuyebalaga nikuyeleka, ee israeli, ukuu huma mukelunga eekene vapile, naye nyumba eye eyene yesaile nikuyetagaga kutali, na miho gangone israeli yivijaga ifwano ugwa kubediwa nuku dukiwa na vapanji, navanu vavilunga vyoni. ⁸Ndayeve eetembile eye nonu nikika voni avigenda kulukanji vipendukaga nuka kunyomoka, kange nukususya. vitijaga keki? UUNTWA' avombile iji naku nyamba eeye nakukelunga eke? ⁹Avange vitijaga, uulwakuva vande kile UUNTWA, UNGULUVE vavo, uya va twalile ava kuuku yavo ukuhu, kuke lunga ekya misri, na leno vapindikile kuminguluve egeenge, gegyo vikugina mela kukyesaya kugyene. kyo mene UUNTWA atwalile amavivi aga goni kuvene." ¹⁰Yahumile kumwisyo mwa mwaka ugwa isilini, uu selemani, akamala amajengo goni ukujenga gugavele, eetembile ya NTWA. ¹¹Puu Hiram uuntwa uvaku Tiro atwalile uselemanini imbavo ija mierezi nija miboreshi, paninie ne dhahabu ivinu vyoni ivialekunogwa uselemanini pu uselemanini uuntwa, akapa uHiram eemiji isilini kula ku Galilaya. ¹²Uhiramu, akija ukuhuma kutiro kukugelolo emiji egyo sakakela. eegya pile uselemanini ukute geve gia mwene. ¹³UU Hiram akate, "lukololwango mijimiki eege umile ege? uhira akagyelanga ekya kebulii [ipaka elelo] ¹⁴Uu hiram alesuhile untwa uselemanini, itani nne ija dhahabu. ¹⁵Ivikonga vyoo vigezo ivyo untwa avekile, pa kujenga etembile eeya. NTWA ne nyumba eeya mwene. ukuyejenga emilo nulumato uwa yerusalem, na kuhazori, magido na ku Gezari. ¹⁶Ufarao uuntwa uva kumisri ugwa lutile kukupoka egezeri nukuyenya nya numwoto nu kuva buda avaka nani mumuji. puakatola ava kanaani umuji ugwa, undala va selemani yeve zawadi pa siku eya Alusi. ¹⁷Pu uselemanini, akajenga umji ugwa Gerezeri nu gwa Bethi Horoni iya loweri. ¹⁸Uu Baalathi nu Tamari kulukuvi muke lunga ekya Yuda ¹⁹Nagemiji gyoni igwa fyanga [hazina] igiale gya mwene, ne miji egya vikaga imutuka ija mwene ne miji egya vapanda valasi va mwene na gie gyo anogilwe ukujenga kwa ajili ya ng'ombe ja mwene kula ku yerusalem kulebanoni, mukelunga kyoni umwa tavalile. ²⁰Na vanu voni va sigile vavo savale va israeli, avaamori, avahiti, Avaperezi, Ava hivi na vayebu, avasavale va israeli ²¹sava bude hani, uselemanini ukavavika vave vavibarula vavo puvale impaka elelo. ²²Pope uselemanini sava vekevave va kuhumya eshokoa lavana va israeli. ila vavombile vave va sikali kange vave vambi va mwene, maakida, vawene na vavaha vawene, vaha va vasikali [majemedali] va mwene, ava panda falasi vawene. ²³Ava vuvale avemeleji vambo iya selemani avanu 550 valeve meleji vavonu ahavombaga embombo. ²⁴Umwana va farao ahamile ukuhuma mumui uga davudi ukuluta kunymba eyale jengile uselemanini. kuvulongolo, uselemanini, akajenga umji ugmilo. ²⁵Mara kadatu, uselemanini alekuhumia esadaka eya kunyanya ni sadaka ija amani. kunekeji iya lejengile UUNTWA. nukuvusya uvuvumba, paninie naji sadaka ijike pakyanya pa nekelo eyale pamiho ga NTWA. puaka malesye etembile akayana ukuye tumela. ²⁶Kange uselemanini, atengenisyeme melikebu kulaku Ezioni Geberi, eyale kulaku kuvuke naku Elathi ndukanji munyanja eya shamu, kukelunga, ekya, ku Edomu. ²⁷Uu Hiram akayuhile avavombi kumelikebu eya selemani avalumanye siniea lugasi ava yemanyile enyanja, paniniena va vombi ava selemani. ²⁸Valekuluta kwa ofri paninie na vavombi ava selemani, ukuhuma ukuvale kutwala idhahabu itani 14.5 kwa selemani.

Chapter 10

¹Uu malkia uva kusheba vua pulike ihabali ja selemani ukuhuma naneli tawa elwa NTWA, akija kukun, gela kuma nenyu amingi amapala. ²Akija ku yerusalemu na vanu avingi paninie nave, paninie ni ngamia. ija piimbile ivibina [emijigo] egya manukato, idhahabu, inyingi, na mawe agathamani, akambula uselemanini agale nago goni munumbula. ³Uu selemani akambula amaswali gamwene gani aka mwanda, sasiga je liswali ukujibu eya vajije ava lelyo alemilwe uuntwa ukulwanda. ⁴Uu malkia uva kusheta vualu wene uluhala lwoni ulwa selemani, nikulola enyumba eya ikulu eyajengile. ⁵Kange nakekyakulya ekya pamesapa mwene, ukutama kuvavombi va mwene, imbombo ija va vombi va mwene, na ge mifwaliile gavo navavi kunywesye nage mihomeheje gwa dadaka ija kunyanya. ku nyumba ya NTWA, akaswiga, enumbu ya mwene yeka jileka. ⁶Akambula uuntwa, akate " Ijinekapulike kukelunga kyango jikale ja lweli, ama menyugako nuluhala lwako. jayelweli. ⁷Sane kedike kujoni ijinelekupuleke, ipaka vunefike apa nelolile namiho gango. Hata ijiva kambalile uhusu ehekima yaka, na vuvutayeli, vilete lile vunelolile. ⁸Agini wage UUNTWA UNGULUVE vako, uyua nogilwe umwene ukukuveka pake godaekya vutwa wa mwene mu israeli, ulwakuva akaye ganile eisraeli isikujoni. ⁹naleno, akauekile uveve uve INTWA, uhega nige avanu kulweli ne haki. ¹⁰Pu malkia akapa uuntwa uselemanini isawadi jinyi zaidi ya kilo 4500 ija dhahabu, namawe gamingi amanonu [agasamani] sayegele tehumile ukupokela ifungo ifinginda vuvuwa, ndaulu vivyo a humije kwa kuntwa uselemanini safige fihomeletena. ¹¹Ila ela emelikebu eya hiramumu eyahu maga ku ofri yope ye gelile ukutwala vuvuwa ya twalile amabeke amingi aga misandali ni vinu ifingi sana ifya samani. ¹²Untwa imbanda ija tembile kwa kute mbile eya NTWA nija kunyumba yantwa, ni vinubi, ni vinanda ivya kwe mbila avembaji saye elele humile ukuteva twale mabeki aga misa ndali ga mingi ewa hadi elele. ¹³Uuntwa sulemanini akapa kelakenue kyale ku nogwa, umalkia uva sheba. na kela kenu ekya ka sumile vivinge, kuwipa wa mwene, ivinu ivya vuntwa puaka vuya kumiave nava vombi va mwene. ¹⁴Idhahabu ijavatwa laga kila mwaka kwa ntwa uselemanini jale ikilo isilini tatu ija dhahabu. ¹⁵Ujile ke idhahabu iji valetaga avatwa avange ukuhuma kuvatabukula na va vumbo biashara. jinge. nava mali wali vatwa lage. idhahabu ni hela kwa selemani valekutwala. ¹⁶Uselemanini atengenisye ingao miambili ya dhahabu iyesukiwe, ishekeli mia sita ija dhahabu jatoliwe paninie ningao. ¹⁷Kange atenge nisye ingolo miatatu ija dhahabu, imane idatu ya dhahabu jalungine pupaninie ne ngao yemo yemo. untwa avekile vyoni ivyo muikulu iya musitu ugwa lebanoni. ¹⁸Puu ntwa akajenga eke goda ekya vuntwa eke vaha ni venbe akake mata ni dhahabu endekedeke. ¹⁹Eke goda ekya kyale nivitogelo sita, Neketamelo kya kyene kya kevulunge. vajungu sije amavoko kyo ni ningalamu ivele jale palukanji, jae mile, migala amavoko. ²⁰Kwale ni ngalamu kumi na mbili ava emile muela engazi. yemo kalukanji pa ngazi ijo. kyale kesikuli ele goda nda kela. kuvatwa afange. ²¹Nikombe vyoni ivya kunywela kuntwa vyale vya dhahabu. kwa selemani. Nifikombe vyoni ivyo kunywela kuikulu eya mwitu eya lebanoni vyale vya dhahabu esafi. kya sikuli eke kombee kya fedha, ulwa kuva ihela gajaleja samani eke pindi ekya selemani. ²²Uuntwa ale ne melikebu ijafiliaga paninie ija Hiramumu, kumwaka mala kamu nlikutwala edhahabu, ihela, imembe ija tembo niayani ni tumbili. ²³Kwa hiyo untwa uselemanini avalutilile avatwa vuni avale kelunga kuluhallana, na vuvutayeli. ²⁴Ekelunga kyoni valekundonda, uselemanini ukute, vapuleke uluhala lwa selemani, ulu unguluve avekilemu vumbuya mwene nuvutayeli. ²⁵Voni avaijaga kwa selemani, vale kuhombo esongo, ivyombo ivya hela navi vyadhahabu, na gemwenda na gama nukato, ivilwelo, na jifarasi, Ale ni mutuka 1400, na vapanda farasi elufu kumi na mbili vavo va avavekile ku miji gya mutuka paninie nu mwene kula ku Yerusalemu. ²⁶Uuntwa ale ni hela kula ku Yerusalemu, pa ninie na mawe agahela mundifu. ²⁷alenama mabeke aga mierezi ge kava mingi Andiimi kuyu, igiale kulaku luvende. ²⁸Uselemanini amiliki ifarasi, ijagulile ukilikia kula kumisri ni shekeli mia sita ija hela kila yemo. ²⁹nefarasi yemo ishekeli 150 ivini vingi ku vulongolo va gujije kuvantwa woni ava hiti na va aramu.

Chapter 11

¹Untwa akavagana avandala va vingi ava geni, ubinti va farao, nava dala ava moabu, ava amori, avasidoni, avahiti, ava. ²Akavagana, na vavapanji avavilung ifiabele uunguluve kuvana va israeli akate kalite uuku toliwa avana va israeli kuvene, ulwakuva vana vatole, valava pendula inumba, vesayage kumiguluve gwavo. useleman, akava gana avandala avo. ³Useleman alena va dala avahalali ava mwene, mia saba, na vamasuria [ni havala] 300, Avadala ava vayepii ndule enumbu eeya mwene, ⁴Ulwaka useleman vu azeipe, avadala ava mwene, vaka yepiindula, eenumbula yaukute esayage kuminguluve egeenge. salekwee humya enumbu ya mwene kuu NTWA, nduvu alekye humya. nduwa ehumyaga ubabaye Udavudi. ⁵Pu useleman, akagekonga eminguluve egya Ashtoreth, unguluve un,dala uva kusidoni, kange akagekonga emilkoni, ijale sanamu, kekalaji ija kuva amori. ⁶Useleman akavamba ama vivi pamiho ga NTWA, sale kukonga UUNTWA ne numba yoni, nduwa pelaga udavudi ubabaye. ⁷Uu Seleman akajenga aponu apakukya kuu kemoshi, yeyo kihwa ekelaji ekya vamoabu, kuvuhumo walijuva ku Yerusalemu pakyanya pakyamba, vule vule na kuu moleki, ekihwani ekevivi ekya amori. ⁸Nijinge avavombile evo avadala, avamwene avahesya. vavo valekufsysa uvuvumba nukuhumia isadaka kumi nguluve egyavo. ⁹Untwa akalile nu seleman, ulwakuva eenumbula ya mwene alendekile UUNTWA. unguluve uva israeli. ndeve untwa avonike kumwene mara, kavele. ¹⁰Nu kumbula ukute atagelaga ukwe saya kuminguluve aenge. Umwene useleman, sakedike gela gago aka vuliwe akandagile. ¹¹Pu uu NTWA, akambula useleman, akate ulwa kuuva suu kibate ulwedehano lwango niji nikukutage lakutuvombage, unene puni gavanja uvutwa, nikuvapa ava vombi vako. ¹²Hata vule aniwesya ukuvomba aga leno, kwajili ya mbombi vango udavudi, nela vombo uveve vugone lile vua pyanile uswambo punela gave uvutwa. vani vomba avo na kunongwa ya Yerusalemu sani gavalenu. ¹³Bado sani gavanja uvutwa woni, Nikwampa uuswambo vupande, eke vumbuko kemo kua ajili ya davudi uumbombi vango. na kuajili ya Yerusalemu, yeyoneye changile. ¹⁴Pu untwa akambikela useleman umbivi va mwene, uhadadi, uvakuedomu. Ahumile mukekolo ekya ntwu uvakuedomu. ¹⁵Uu davudi vualeku Edomu, uyoabu umbava vavasikali, valutile kukusyela, kela munu ugafwele, uyuvale badile kumbaja kulaku edomu. ¹⁶U yoabu uvaku israeli voni ta vajige kuu emieji sita, valekugulela impaka va budiwe avagosi voni ava kuedomu. ¹⁷Lakini uhadadi atoliwe ava edomi avange ukuhuma mwana idebe akaluta naye kumisri nava vombi avange ava babaye. ¹⁸Vaka hega ku midiani vakija kuparai, pahoo vatoliwe nava gosi, ukuluta navo kumisri kwa farao, uku vakavapa enyumba eya kutama, vakavapa nifyalo ifya kulema ekya kulya. ¹⁹U hadadi apatile uluhungu, pamiho pafarao, pu ufarao akampa un,dala ununave va n,dala va mwene, ununa va tapanesi uyale malkia. ²⁰Vo pe uyu ununa vatapenesi akangolelau hadadi umwana, Akamwelanga elitawa kwa mwene. Genubathi. Utapenesi, akandela umwana ula, akakulela ku mwene. kuiku luya farao, pu ugunubathi akuulile kuuikulu ya farasi paninie na vana va farao. ²¹Vu ale kumisri uhadadi, akapuleka ukute udavudi akagonelile na va kukuyu kange ukute uyoabu uyale mbaha vava sikali afwile. uhadadi akambula ufarao akate, " undeke ni vuye kukelunga ekyenga". ²²Ufarao akate, ukosile keki palwoneapa, wite uvuyage kukelunga ekya kuminyo?, uhadadi akate kesikuli kwenu, lakini nita siwo nevuye kukaya. ²³Kange unguluve aka aka twalela useleman umbivi uyunge, urezoni umwana ya eliada, yuyua alekembile umbaha va mwene uHadadezeri untwa uva ku soba. ²⁴Urezoni ni alundanije avagosi, vo pe akava imbaha vava sikali vavo avatovi le avagosi adavudi avaku, soba. Avago vala ni rezoni valutile kukutama ku damesiki uku. nu Reezoni akatavala. ²⁵Umwene akaava mbivi vava israeli kusujoni ija vutwa wa ntwu useleman, ukulute lela kumavivi gala aga letile uhadadi rezoni akava alalela va israeli akava ku shamu kula. ²⁶Pu uu Yeroboamu amwana va nebati umwefraimu vaku seleda, uadida va seleman, yuyua umamaye ale serua, undekwa nugosi [mjane] vape akasa, mbukela useleman, pakulwa embaja. ²⁷Voni avo ukusambukela, kunongwa eya useleman ukuje kula ku milo ku kwa kwabomuke, akajenga uvupya kumuji agwa bab ye udavudi. ²⁸Uyehoboamu alemunu, unamaka pakuvomba, nuvushujaa. useleman alembwene avuva ivomba na maka kange ishujaa akambe ka ave mwemeleji va vavombi, kunyu ya yusufu. ²⁹Kumise egyio uyeroboamu ahuma uyerusalemu, nu suhwa Uahiya uvakushilo, akambona musewe uvahiya, afwalile eligwanda elipya, va va valevua vele kunjela. ³⁰Pu ahiya akalibata eligwanda, elya Yeroboamu elipya akadidulania ifikata kumi na mbili. ³¹Akambula Uyeroboamu akate, utol ifipande kumi ifi ulwakuva, unguluve untwa uva israeli akupile ukulongoja amakabila kumi, ulwa kuva nelamu le ukusava uvutwa ukuhuma kwa seleman, nikukupa uveve. ³²Useleman isigala nekekolo kemo ukulongoja, kwa ajili ya mbombi vango u davudi nakwa ajili ya muji gwangu gugwa nekagu chaguli ku Yerusalemu ukuhuma kuma kabila joni ku israeli. ³³Useleman, ulwa kuva andekilenu kwesgya kumi nguluve egeenge agya, Ashitoreth unguluve, undala va vamoabu na milkomu unguluve va vana ava amoni, ajilekile injela ijango, sava vombile iji no gile pa miho gago, kange savakibate indagelo jango nukukonga iji neva lagile, nduvu akuvombaga udavudi ubabaye. ³⁴Pope sani tola uvutwa woni ukuma muma voko aga, seleman. unene nikundeka atavale kumi seke egya mwene vumwoni,

sanipoka uvutwa, kuajili ya babaye u davudi, umbombi vangoo uyunaye changwile, avemunu uikwibata indagelo jango, najila ijinite ajivombage. ³⁵Unene, nelatala uvutwa wapyanite uswambe, nikukupa uveve, amakabi la kumi, ³⁶Nikupa umwene elikabila lema, kuajili ya mbombi vago udavudi ukute lusigale ulumuli mbulongulo kulwene ku Yerusalemu, umji gugwa nagu changule ukute neleveke elitawa lyangu. ³⁷Na yune yanikukuto ukute uvombe jila ijo sagite, nayuve wivijaga intwa kuu israeli. ³⁸Ungave wigwibataga goni aganikuku lagela. nukugenda munjela ijango na mbulongole mu israeli. Nuku vombaiji ninogwa unene pamiho gango. wibate indagelo jango na jila ijini kuku kulagela ukujivomba, ndumbombi vago u davudi nduvu alekuvomba punivi jaga pavinie nuve, ni kukujengela enyumba, eya vuha kika nduvu najengile umbombi vango, u davudi, panikupijaga eisraeli. ³⁹Nikuva tesyaga avana va davudi, lakini sio emwaka gwani. ⁴⁰Pu uselemanu akagela ukubuda u Yeroboamu. Lakini u Yerobuamu, asisi muka nuku kembelela kumisri, kwa shishaki untwa uvaku misri, vope akajiga ku misri ipaka uselemanu vuafwele. ⁴¹Inongwa joni ijavombile uselemanu, nehekima, yamwe najani ijavombile zaja simbiwe muketabu ekya matukio ekyantwa uselemanu. ⁴²Uselemanu atavale e Yerusalemu akapyanela yoni kumwiaka arobaini muisraeli yoni ⁴³Vope aka gonelela paninie navakukuye aka syeliwa mumuji ugwa davudi ubabaye. urehoboamu, umwana va mwene akapyanela uvutwa kumwene.

Chapter 12

¹Urehoboamu akaluta ku shekemu ulwakuva, avana va israeli, valutile kushekemu, kukumbomba ave intwa.

²Yeka humela, uyeroboamu umwana va Nebati akapaleka ago ulwa kuva alekumisri kukwa ale embelile, wikutwada uselemanini kwani uyeroboamu aleku tamaku misri. ³Puvaka suha avanu kuku mwelanga, uyeroboamu, paninie nu nukutano ugwa vanu woni ava israeli vakija kukumbula urehoboamu." ⁴Vakambula, vakate utaye yako atutwekile ujigo ujitu, nuvuvanda uvupala, akaji veka inumbulajetu jive njita, nukutupinya kusite ukujova kenu, vakata, tusuma utusupule, inumbula jetu, ni singo jetu jivemepe ijitwa rinyiwe nu babayo, nayufwe twikuku kongaga nukukuvombela, ⁵Urehoboamu akava vula, avanuvoni, akate, " muhege tasi kusiku idatu, puya mwije kange, niva vole. puavanu, vakahega. ⁶Uu Rehoboamu, akavilanga avasehe evuje kuvene, vavo va emile kuvuke nu taye vamwene, uselemanini ni ubabaye vu mwomi akate ni suma uvusa vuri ni vande nite keki avanu ava. ⁷Voje yakate, ungave uveve winogwa uku va imbombi, vavanu ava nukuvavombela, nukuvapa amajibu ga mamenyu amnonu avanu ava, vikuku vombelaga isiku joni, savala kuleka. ⁸Urehoboamu, akabeda uvusavuli uwa vanu ava sehe, akaluta kuvademi, avatuhwa, kukusuma uva savali ava alenave umwene, vakema pavolongo pamwene. ⁹Akate mukuma uvu savuli vuke. umwemwe, ukute ni va vule avanu ava. avajovi kukwoni ukute, Nevombo guve ipepe ujigo gwavo gugwa ava pinyile utayevango, " ¹⁰Avadeni vala avaemile pavulongolo pa mwene uu Rehoboamu vakamwanda vakate uva vule ute, utaye vango uselemanini avavo mbile ukuva njitu einira yavo, akate takinimwiwesye va ukuye vomba yeve mepe, uvavule ute, ekevoko kyango ekyapagoti kegifu kuliko ekevina ekya taye vango. ¹¹Pu leno utaye vango akavatwekile enila yenu yekalenjitu, unene nikwonge leja eli kongwa lwenyu . utaye alekuva tova nulubeke, unene, ne inge" ¹²Pu uu Yeroboamu, akasyetuka kangekwa Rehoboamu, elijuva elya datu na vanu voni, nduvu akajovile utwa u Rehoboamu. ukute mukavuyage elijuva elya datu. ¹³Voje untwa akajova na vanu kuvuka akabeda uvusa vuli uwa va sehe, uvuvaka mbulesinye. ¹⁴Akakonga uvusavuli uwa vademi avatuhwa, akate, utaye vango akavatwekile ujigo ujitu punene nikwongeleja tena, uta yavango akavatovaga nulubeke unene ne inge". ¹⁵Pu untwa sakavapuleheje avanu vala, ulwa kuva elimenyu lela atetwalile UNTWA, uukulenkyelanile lela elya nogilwe UNTWA elya jovile usuhwa uahiya. ¹⁶Ava Israeli vuva wene, untwa, vakateje ufwekile tulene sehemu nyiki avoye leku a davudi? kange tulene mweleku kuvana va yese ufwekile, lutaga kuma hema gako yee israeli, leno lola ku nyumbayako, daudi" pu ava israeli yavkavuya kuhema ija mwene. ¹⁷Lakini, uvanu ava israeli avatamaga kuyuda, aka intwa vavo, Urehoboamu. ¹⁸Pu untwa urehoboamu akasua, uadoramu, uyale mbaha ya kusongela esongo vaka tova na mawe vakabuda ava israeli voni. UNTWA uu Rehoboamu akingela mumutuka aka kembelelela ku Yerusalemu. ¹⁹Puu ava israeli vakava vapenjani kunyumba iya Davudi impak elelo. ²⁰Vuvapulike ukute Uyeroboamu avuyile avana va israeli vaka mwelanga vaka mbeka ukuva ave intwa vavo kuisraeli asikuli uyaye kongile enyumba eya davudi, vene avanyumba eya Yuda.

²¹Urehoboamu, vuafike ku Yerusalemu akalundania voni avanyumba yuda na nyumba, eya Benjamini, ava chaguliwe ava gosi avasikali, 180,000 ili atovane ne nyumba eya israeli, kulisago elya kuvuja uvutwa kwa rehoboamu umwana ya selemanini. ²²Pu elimenyu lekamwijela u shemaya, umunu uvanyumba yoni eya yuda neya Benjamini, nakuvonu Yoni, ukute avavule ukute. ²³Umbule urehoboamu umwana va selemanini untwa uva yuda nakunyumba eya yoni eya Yuda nu Benjamini na kuvanu voni uvavule. ²⁴UUNTWA ite ndee usite ukulwa navaluko lolwo avana va israeli. kela munu avuyage kunyumba eya mwene, ulwakuva elijambo ele, lehumile, kulwone," avanu voni vakapulika elimenyu, vakatengula ukuvu yalavekuni. ²⁵Pu yeroboamu akajenga umuji gwa shekemu kukelunga ekya fgamamba kuu Efraimu, alekuta ma ukwa. Akahuma uku akajenga kupenueli.

²⁶Uyerobohamu akasaga munumba yamwene akate, leno uvutwa yavuvuya kunyumba, ya davudi. ²⁷Avanu ava anave vilutaga kukuhumia esadaka eya kuyaja [ukunyanya] ya kutembile eya NTWA, inu mbula javo ya jisa mbaka nuku vuya kuuntwa urehoboamu untwa uva yuda. yavikumbudu ave ne yavivuga kwa rehoboamu untwa uva ku yuda" ²⁸Pu aka saga nuku tengenesya ingwda ivele ija dhahabu, akava vu, akate, vipala fijo umwemwe ukuluta ku Yerusalemu. mulole ege gomi nguluvu egyenyo, muvaa israeli, ilyowatoa misri. ²⁹Akaye veka yemo ku betheli, eyenge kudani. ³⁰Pu elijambo elelekavali vivi pamiho ga NTWA, yakava sambu avanuvalukuluta kuuyo, na vange valekuluta kudani. ³¹Uyeroboamu akajenga pavuvaha pakyanya, aka veka avatekeji avange, va vosava vana va lawi akava veka vovonitu. ³²Uyeroboamu ale kuvomba isikuku kumweji ugwa nne muli siku elya 15 kumu na tano eya mweji ndulu valeku vomba kula ku yuda, vupe alekuluta kuyanga kulaku betheli, ku nekelo nukavomba evo alekuva humeja esadaka indada ija tenge nisye jila ijadhahabu, akaveka avatekeji uku kubetheli aponu avakukanyanya ava jengile. ³³Uyeroboamu akatoga, ukuluta, kunekeji eya yetengenisye kula ku betheli mulijua eya kumi natana eya mweji ugwa nne gu mweji ugwa sagile nduhala ulwa mwene, ukuvomba ekuya kuvanu ava israeli, pu akuluta panekelo akafusya uvufumba.

Chapter 13

¹Umunu va nguluve ukuhuma kuyuda kuli menyu elya NTWA kuta ku betheli vope uyeroboamu, aemile kevuke nekelo afusye uvuvumba, ²Akalela yunge ninekelo jila kulimenyu elya NTWA, " Akate vinekelo vinekelo" uluvu Ijova UNTWA, ita , ola uumwana uyovita viyosia, vaiholiwa, mulu yungu ulwa davudi, na mundyimwe, alavahenja avatekeji vavo vifusya uvavumba leno apa pa kyanya kwa ali yako. kuluve ya inyanya ga amajege pamanekelo eye". ³Pu munu va nguluve ula, akahumya ekemanyiko [ishara] elijova lelwo, akate eke kyokemanyelo ukute untwa asuhile, nejove. Iova enekelo yelandenyehana, nale liela lela dudeka yeladenykyanya pa nekelo. ⁴Untwa vu apulike ukute umunu vangu luve alelile vunge, nii nekeji yelakubetheli pu aka glosya ekevoko akansonela akate mumwibe ulya. [Uyeroboamu] akagosya ekevoko ukuhuma kunekelo, pueke voko ekya sonile kumunu vanguluve kekuma kelekubela ukuvuja mwene. ⁵Naye nekelo ela yeka bajuka vipande vipande nalelyela lekadudeka ulahuma kunekeji nduvu ava vulileji kavo mbeka vulevule kekava kyo kemanyeke ukute umunu vanguluve asuhiwe ajuve. ⁶Uyeroboamu akate nikukusama, usume kwa NTWA akupe uluhungu, usumele kepone eke voko kyango, ppu munu va nguluve akasuma kwa nguluve akapona ekevoko untwa uyeroboamu, kekava nduvu kelale. ⁷Ula untwa akambula umunu vanguluve akate tuvuke kukaya, ukalye ekyakula, nekupe ne sawadi. ⁸Umunu wa uvanguluve akawanda, untwa " Mdume nusu ya vyoma vyako sanikyopela kange saniluta paninie nuve, walasani nywa magasi, apa. ⁹Ulwakuva unguluve abelile, atile nesite ukulya panine numwe, kange, nesite ukunywa amagasi nayanjela nesite ukuvuya eyenekagendile vunikwija." ¹⁰Pu umunu vanguluvje akahaga, sakavuya njela yeyo avileagendile vuikwija kubetheli. ¹¹Leno ale puale usuhwa uyunge usehe, uya tamaga ku betheli, umwana va mwene yumo akija kukumbula iji vombike joni, numunu va nguluve kula ku betheli. umwana mwene akambulile na joni iji akambulile untwa. ¹²Utaye vavo akate, " alutile kunjela elekuavnavale, va kambwene enjile eyalutile, ula umunu vanguluvje ukuhuma kuyuda, enjela eya gendile ukuvuya. ¹³Pu akava vula avaleve, " munandiikele egodovu eyo [epunda] vakatandekela godovi pua aketoga. ¹⁴Ushwa ula unsehe, akakonga umunu vanguluve, akambo na atamile pasi pali beke elya mwaloni, " akate," je uveve veve mungu va nguluve, uya humile kuyuda? akate nene". ¹⁵Pu suhwa usehe ula akate kumunuva nguluve, tuvuke. kunyumba yangu tuka lye na kunywa. ekya kyakulya". ¹⁶Ula umunu ya nguluve akamwanda akate saniwesya uka vuya nuve hata ukiwingi ngela munyumba yako nuve, wala ukulya, ekyakulya, na ku kunywa amagasi paninie nuve naku kuvuya kunjela eye nekijile nayo. ¹⁷Ulwakuva nikavuliwa evo kulimenyu elya NTWA, ukute usite ukulya, usite ukunywa amagasi, nakukuvuya kunjela eye ukijile. ¹⁸Akate ula usuhwa usehe, na yune nele suhwa nduvule nunyama lago nayune, asuhilea tile kambuje alya anywele munyumba yako" lakini alekusyovo amunu uvanguluve. ¹⁹Pu munu uva nguluve aka vuya paninie nu suhwa usehe, va kalya na kunywa mungu ba ya mene. ²⁰Vu valepa mesa, vatamile, elimenya lekija ku suhwa usehe ula uyambu jije. ²¹Voep akalela kumunu vanguluve, akate, ulwa kuva ulemilwe. [kumunu uyahumile ku yuda] Ukwedeka ukuvomba umwa kutagile UNTWA elimenyu ulwamilwe ukwibata ululagelo ulagelo ulwa NTWA, lulya unguluve akupile, ²²uveve uvuyile kukulya akyakulya na kunywa paho neka belile, usite ukulyana kukunywa ama gasi. basi umbelegweko sagu syeliwa kuvuguli uvuva babayo. ²³Vuvalile nukunywa, ula usuhwa usehe, aka tandeka egodovi eyamunu ya nguluve, uya kavuyile nave. ²⁴Vuahegile umunu va nguluve, akaganilane Garamu munjela yeka buda naye Garamu yope yekema palukanji pa munu ulauvanguluve naye godovi vekima palukanji yope umbile ugwa munu ula gakava munjila. ²⁵Avanu vakagenda vakaguvona umbele gula gulekiwe panjela, vaka gendelo kuku mbula usuhwa usehe. ula ukwatamasa. ²⁶Ula usuhwa usehe uya mbujije panjela vuaapulike akate, akate, vimunu va nguluve uya lemilwe ukwedika ululagelo lwantwa nu kulwi bata alimenyu elyantwa puu NTWA akambekile egaramu yebude nuku gavani, vipande vipande, nuku buda ndeli, menyu elyanguluve nduvuleka mbulile. ²⁷Pu usuhwa usehe akavavula avaleve akate, munandi kele egodovi yango va katandekiila. ²⁸Akaluta, akambo na umbile gwamwene gwee mu sewe, egaramu, ne godovi fiemile palu kanji jilolela. egalamu yela sayalya umbeelii gula kange sae maje egodovi. ²⁹Ula usuhwa usehe, akatola umbele ugwa munu va nguluve, akapakela pa punda akavuya nave kukaya ya mwene, akasyela, nu kulela Efwa. ³⁰Aka gonia mulipumba elya mwene, vope vale kulela valekute ' aa' ulukolo lwetu. ³¹Vuva syelile ula usuhwa usehe akavavola avana va mwene akate, nenafwe unene, yansyelage na yune palipumba lelele, muhegeleja amajege aga uyu kulu kanji, pumuku ngonja unene na yune mumumu. ³²Ulwakuva uvujumbe uvuka joviwe, kubetheli uwavujo vile UNTWA, ukuhumana ne nekeleo kula ku betheli, naku nyumba joni ijasehemu eya pa kyanya kumuji ugwa samaria jayelweli yajihumela. ³³Vusa humile ago, untwa uyeroboamu, sakelelwe kukuvomba uvuvivi va mwene akendelela ukachagula avatekeji ava kawaida kumbombo eya nekelo eya pa kyanya ukuhuma kuvanu vavo sio va lawi, alekulondesye vovoni yu yua lwesye ukuvomba alekumbalaja nuku mbeka ave itekeji. ³⁴Elijambo ele ekavoka nongwa kukekolo ekya Yeroboamu, nukusababiisya ekie kyoni ukuya jiwa hani mukelunga.

Chapter 14

¹Kumiseke egyo, U abiya umwana va yeroboamu akava itamu sana. ²U yeroboamu akambula undala va mwene akate, " sisimuka webadelesye vasite ukutumanya, putulute kushilo, ulwakuva usuhwa Uahiya aleuku, umwene yuywa aka mbulile ukute unene nivija intwa ku israeli nakuvanvu ava. ³Utole emikate kumi ni kaki nenjelo eya wuki , ulutage kwa Ahiya akatu vule ukute ekeyakava kihumela kumwana uyu." ⁴"Un,dala ya Yeroboamu akavombo evo, akaluta kwa Ahiya kunyumba ya mwene kushilo. Kumiseki egyo uahiya alekule mwaukulola ulwa kuva uvu gogolo wa hegelile. ⁵UNTWA akambala usuhwa Uahiya akate, lola unda ya Yeroboamu, uyua ikiyija kukusuma uvusavuli kulwove. ukuhuma nanu mwana va mwene ulwakuva itamu, umbule utende nandee, ulwa kuva anafika apa ikepela yange savi mwene. ⁶Vope Uahiya vuapulike esavuti eyama lunde vuihegelela kukee figo, akate kalimo vindala va Yeroboamu. akate keki wike vika ukute ulen,dala uyunge? ni suhiwe kuluve nenongwa embivi, ⁷Lutaga ukambule uyeroboamu ukute UNTWA, UNGULUVE uva israeli itande' neka kwinuile ukuma pagati vanu nukuku veka uve ndogoji va vanu mu israeli. ⁸Neka gavile uvutwa, ukuhuma kunyumba eya davudi, nukukupa uveve, mbona uveve savunogwa ukuvandumbombi vango udavudi, uyaibite indagela jango, nukungo nga kunumbula eya mwene yoni, nuku vomba ijinogile pamiho gango. ⁹Upenduke nuku vomba imbivi kyango, ukulutelela voni avakalonguile nuvulongoji ujengile eminguluve, egeenge, kange utenge nisye ifihwani ivya kuyeyusya. ili ungala je nuka naga kusana kuluve. ¹⁰'Lova' yanitwala amavivi mukemumbuku kwako, yanikuva yaja avana vako voni, ava demi, atuhwa nu israeli, avetumwa au umwevuke, nikuvaheja vahege avana vako. ndumunu uinyanya amasusu ipaka gasile goni. ¹¹Vevoni umwana vako au ukevumbuku kyako uyakava ifwela kujini, jilijaga imbwa uyakava ifwela kukyalo filijaga ifiyuni. ulwakuva unene ne NTWA, nejovileaga. ¹²Pu akate, ema uveve ven,dala Yeroboamu uvuyage, unafike nukukanyayo jakomu muji umwana ula uva Abiya ifwijaga. ¹³Nava israeli voni, vihumo nukwija kukulela efwa eyo, Aukusyela, veyuyua mwene mukekolo aka vonike ukute igolovu, mwene muvamiliaeya Abiya uyaka va tuko syela kuma kaburi. ¹⁴Pu utwa ikwinu la mu israeli evamili eya kava iyaja hani yu famili eya yeroboamu, mu majuva ago elelo yu siku ego, leno vule. ¹⁵Ulwa kuva untwa ya ikuye satubolela ava israeli ndama swatu. ava na mani, agisakalavuye pulile emepo nuku yipi eisraeli, mukelungae kenonu ekya vapile ava luku venyo. ikuva yevania impaka ku mwambo, kululenga ulwa, frati, ulwa kuva mujengile imbanda ija Ashera ukukaraja UNTWA. ¹⁶Siku yeleka eisraeli ulwakuva imbivi ija vombile u yeroboamu, avombile, mbivi ku ijo ayevombile eisraeli ukute yevemumbivi ijo ukute vavombile. ¹⁷Pu un,dala va Yeroboamu akema nukuvuya akaluta ipaka kutirza. vuafike palu vengelo umwana ula akafwa, ¹⁸Ava israeli voni vakavasyala, nu kundela sawa nduwa kavuliwe, nu mbombi vangule. Uahiya. ¹⁹Nakambombo joni ija vombile uyeroboamu jyo jikungusu uyeroboamu, navuatovine . ²⁰Imbaja, nuwatavalile kumiaka ishilini na mbili vope akagonelela , na kukuye, nu vadabu uswambe akava intwa ukupyanela ku mwene. ²¹Uwakati uwa urehoboamu umwana ya selamani akaitavala ku yuda urehoboamu aleni miaka arobaini na moja, witengula uvutwa akatangoja emiaka kumi 17 kula ku Yerusalemu, kumji gugwa UNTWA: akagu chagule kuvikolo vyoni ivya israeli ukute alevike elitawa elya mwene. kula, elitawa lwa mamaye aleve naama mwamori. ²²Yuda yekavomba imbivi, pamiho ga NTWA: vaka sisya elwoyo kunongwa javo imbivi, vakalutelela nakugala agavo mbile avataye vavo. ²³Ulwa kuva vajengile vavo aponu apakukyanya, imbana ija mawe, ni mbanda ija Ashara kela ponu apa kukyanya, kukela imbeke ugule na man amadekedeke: ²⁴Kange walepo nuvumalaya uwa kepanji mukelunga, vale kuvomba gaku gala amakalaji naya vavombile ava kilunga kange, ava unguluve, ava vengile ava vengile vahege mukelunga, neminguluve gyavo vasite ukuvepo pagati pa israeli. ²⁵Yekahumela kumwaka ugwa hano ugwa na ntwu Urehoboamu wakati uwa ushishaki untwa uva kumisri, akija kenyume neyerusalemu, Akatola ivinu vyoni ivyalekunyumba eyantwa ne akiba eyale kunyumba eya ntwu useleman. ²⁶Akatola kela kenu, kange akatola naji ngao ija dhahabu ija tengenisye useleman. ²⁷Untwa urehoboamu, pu aka tenge nesyaijinge ingao ijashaba akava kabisya avavaha va vasikali, vavo valendelela ga pake figo au pavifigo ifya kwengelela untwa. ²⁸Pu yekava untwa vuingile avasikalivale kupemba nukuvika kunyumba eya valinji. ²⁹Lakini kugoni aga vombile urehoboamu na goni agalekugo vomba ga simbiwe muketabu ekya tarehe ekya ntwu uva yuda ? ³⁰Kwale gago saga silaga kati yanyumba ya rehoboamu, nu yeroboamu. ³¹Pu urehoboamu, akagonelela paninie na va babaye vakusyala kumji ugwa davudi, elitawa elya mamaye ale ve nama mwamori. Uabiya uswambea ka hala uvutwa kula babaye.

Chapter 15

¹Mumwaka ugwa kuminatano ugwa ntwā uyeroboamu umwana va nehati, abiya akanza ukulongoja kuu yuda.

²Alongwiye emika gedatu ku yerusalemu elitawa elya mamaye aleve mwaka alebinti va Ablalomu. ³Voje agendile mumbivi joni iji vavombile va babaye vajivombile vuasikuli umwene, enumbula ya mwene sayale ngolofu kuntwa, unguluve va mwene, udavudi, ukuku ye vule. ⁴Ndaveve evo, kunongwa eya davudi valeipile etala kuyerusalemu, akapya neja umwaleve abadele pamwene ukule imalisha eyerusalemu. ⁵Avombile evo ulwakuva udavudi, avombile iji no sile pamiho ga NTWA, kumisekegyoni vumwomisa pinduke kange sanange kugoni aga ndasile ukugavomba pene pa n, dala va urio umhiti. ⁶Leno kwale nembaja kati ya yeroboamu nu Yeroboamu, kusiku joni ija mwomiwa Abiya. ⁷Kuu mbombo joni ija vombile nagangengoni agayombaga uabiya je saga simbiwe muke tabu ekya mwene ekya matukio agava twa ava kuyuda ? leno kwale nuwite kati ya Abiya nu Yeroboamu. ⁸Uu Abiya akagonelela na va kukuye, voje vakasyela kumji ugwa davudi Uasa uswambe akapya nela akava intwa kuyuda. ⁹Kuu mwaka ugwa isilini uugwa yeroboamu kuvutava u asa, akatengula uvuta uvulongoji ku yuda. ¹⁰Akalongoja emika alobaini moja kuyerusalemu, ubibiye ale umaaka ubinti va Absalomu. ¹¹Uasa akavomba ama nonu pamiho pa nguluve. nduwa vombile udavudi, ukukuye. ¹²Umwene akavavenga avamalaya voni vahege mukelunga vala avapanji, akaheja, ifihwani fyavo vyoni vivyo vafijengile. ¹³Kange akagheja ubibiye asite ukuvamalila. ulwakuva avikile ifihwani ivya kukalaja kwa ashera. Uasa akaye gedania ikehwanu kela nukunyanya kuluvende ulwa kidroni. ¹⁴Lakini pala apakulyanya sapa toliwe pona pe enumbula ya Asa yalengolofu pamiho ga ¹⁵NTWA kumajua goni aga mwene. Akavuja ivinuyoni ivya vekiwa kunongwa eyantwa ni, vinu ivya mwene ivya mwene ivya vekiwe ivyahela, na ivya dhahabu ni vyombo. ¹⁶Basi kwale nuwite kati ya Asa nu baasha untwa uva ku israeli emiaka gyoni. ¹⁷Ubwasha akavumela akajenga ku rama umji ugwaileku yuda, saye nduhusa yeyo ukwingela kukelunga ekya kuyuda. iya Asa untwa uvakuyuda. ¹⁸"Nisuma tutane tuvekenu kemo nduvu yale utaye vangu nu vako. ¹⁹Lola nekusuhile ezawadi eya hela nedhahabu. ukute udenye ulwede hano lwako nu baasha untwa uva israeli ili undeke". ²⁰Ubeni hadadi akapuleheja untwa Uasa nukusuha avava vaha vavasikuli kujeshi elya mwene, voje vakasambulela emiji egya israeli. vakasambulela nikemihe edani, Abelilya bethi maaka, na kukinerothi yoni paninie nekelunga kyoni ekya naftali. ²¹Yekava ubaasha vuapulika ago akelelwa ukujenga ku Rama akavuya ku Tirza. ²²Puu Uasa akayevula eyuda yoni. Asikuli uyuya va ndekile. vaka piimba amabeki na mawe gagouba asha ajengelaga umuji. pu untwa vakajenge vyoni ivinu, vaka jengela Geba umji ugwa benjamini na ku mispa. ²³Aga vumbile uuasa, navuvuwesyo najuni iji ku ngusu umwene, navuvulongoji uwamwene navyoni ivya vombile vya simbi wekuke tabu ekya vatwa avaku yuda ? wa vile iseehe akatamwa uvutamu uwa malunde. ²⁴Pu asa, aka gonelela nava kukuye, vakasyela paninie navo kumji ugwa dauvi ubabaye pu yehoshafati aka pyanela pavutwa kumwene. ²⁵Nadabu voje vu anjile ukulongoja, ku israeli [alemwana Yeroboamu] atengwile ukulongoja kumwaka ugwa vele ugwa Asa untwa uva kuyuda alongije kuisraeli ku miaka ge vele. ²⁶Aka vomba amavivi pamiho ga NTWA voje alekugenda enjila eya taye va mwene nukuvomba inongwa mbivi, kavasababesya ava israeli vingile musambi. ²⁷Uu baasha umwana ya Ahiya, uva kekolo ekya isakari, akambombela egila unadabu ubaasha aka buda kula ku Gibethoni, gugwa gwale mji gwa fafilisti, ulwakuva umadabu nu baasha ule kuye husulu egibethoni. ²⁸Mu mwaka ugwa datu, ugwa Asa untwa uyuda, ubaasha alebudile unadabu, voje akaavintwa Akapyanela. ²⁹Vu atengule tu ukuva ndongoji ubaasha akabuda, u madabu, aava buda avanu voniava familia eya yeroboamu. sakande kahaha yumu uvafamilia eya yeroboamu ave mwami kunjela eye akava ananginie ekekolokyoni ekya ntwā nduwa jovile UNTWA, ukugendela umbombi ya mwene UAhya kushilo. ³⁰Ku sababu ya yeroboamu isambi ija mwene ija va vombile ava israeli akavavombo ukute va nangi ulwa kuva ale kalije untwa UNGULUVE uva israeli. ³¹Joni ija vombile unadabu gagogiku Gusuna goni aga vombile esaya simbiwe muketabu ekya matukio ekya vatwa ava israeli? ³²Pu kwale nuwite kati ya Asa nu Baasha untwa va israeli kuuma juvaagoni agavo. ³³Ku mwaka ugwa datu ugwa Asa untwa uva yuda, ubaasha umwana va Ahiya atengule ukulongoja, ku israeli yoni kula ku tirza voje akalongoja ku mwaka isilini na nne. ³⁴Voje akavomba amavivi pamiho agantwa akagenda kunjela eya yeroboamu pu akaye vomba eiraali yingila ndukoto uwa mbivivi.

Chapter 16

¹Elimenyu elya NTWA lekija kwa yehu, umwana va Hanani kenyu nu, baasha elelita, ²Mdanive nikakwinule ukuhuma nduvumbi nu kukuveka uve ndogoji vavanu vangu mu israeli, lola ugendite munjela eya yeroboamu kange uva sababisye avanu vangu ukuvomba mbivi ava israeli ili ung'alaje ukuhumana ne sambu javo. ³Lola nikuva kuna hani ubaasha nefamilia ya mwene nu kuyevombela ndefamilia eya yeroboamu, umwana va nebati. ⁴Imbwa valijaga uihumakwa baasha avafwala kujini, avifwala kufya la iviyu ni fikulalijaga". ⁵Lakini kuugoni aga vombaga gago giku ng'usu u baasha, agavombile nuvu wesyo uwa mwene sava simbe kuketabu ekya matukio aga vatwa ku israeli? ⁶U baasha aka gonerlela nava kukuye vaka syila kutirza, uela uswambe akapyanela pavutwa. ⁷Uku gendela usuhwa uyehu umwana va Hanani, elimenyulekija vunge kenyumbe nu baasha ne kekolo kya mwene yoni ulwakuva vavo mbile imbivi painho ga NTWA, vakakalanjaku kumbombo ija mavoko va mwene, ndii familia eya yeroboamu na ulwa kuva vabudile efamilia eya yerobaoamu. ⁸Kuumwaka uswa kumi na sita ugwa Asa, untwa uvaku yuda, Uela umwana baasha akatengula ukulongoja ku israeli kula kutirza, akalongoja emiaka gevele. ⁹Umbombi va mwene uzimri, umbaha va nusu va mutuka ija mwene aka tengula ifitina ukuhuma nanu mwene. kumiseke egyo uela ale kutirza ale kunywa nukugala kunyumba ya Arza, uyale imbahava va vombi va nyumba ku tirza uku. ¹⁰Uzimri akingela mugati, akasambulela nukubuda, kumwaka ugwa isilini na saba ugwa Asa untwa uva yuda, puakava intwa ukupyanela pavutwa ugawene. ¹¹Uzimri vuatengule ukulongoja tu vuatamile pa ke goda vutu, akava buda avafamilia eya baasha, sasigaje na yumo mwana ulemi, voni na vava lukolelwe voni hata ava manyani akayaja. ¹²Pu zimri aka yajahani ekavumbuku ekya baasha, nduwa jovile usuhwa uyehu kulimenyu elya NTWA. ¹³Kumbivi joni ija baasha ija mwaleve uelajijo vajivombile uke sababisya eisraeli uku vombo imbivi nuku kalaja UNTWA, UNGULUVE uva israeli, ukujikalalela isanamu ijavo. ¹⁴Ku goni agange agale kungusa uela, na goni gago avombile, e saga simbiwe muketaba ekya vatwaku israeli. ¹⁵Ku mwaka ugwa isilini na saba ugwa Asa untwa uva ku yuda, uzimri ulekatwala kusiku saba tu kula ku Tirza ava sikali va ka vika eli kambi kula ku Gibethoni, gugwa gwale mji gwavofilisti. ¹⁶Avasikali ava vekile elikambi kula, vapuli kike ukute valekute uzimri abudile untwa kugila, pu elijuva elwa kukambi vakatangasya uomri ve ntwu uyale imbaha vava sikali ave intwa ku israeli. ¹⁷Uomri akatoga ukuhuma ku Gibethoni na va israeli paninie nave vakafikaku Tirzi. ¹⁸Pu zimri vualolele ago, akalumanya ukute umji gutekiwe akingile kungome akaye vumela eikulu eya ntwu akanyanya umwoto enyumba yoni paninie na vope akapya akafwa ; puakafwa nuwoto. ¹⁹Elekua sababu ya sambu ijavombile, nukuva vomba ava israeli vingele mulukoto ulwa mbivi, nuvuvivi uva vombile kumiho ga NTWA nuku genda kunjela eya yeroboamu na mumbivi javo. ijavombile ukuluterela akava vomba ava israeli vingele mumbivi javo. ²⁰Pu kumbombo iji husu uzimri, ifitinaja mwene iya vombile, je saja simbiwe muketabu ekya vatwa ava israeli. ²¹Leno avana israeli vakegava ivipuga vivele, avange vakakonga utibini umwana va ginathi vakambika ave ntwu, avanu nusu vakakonga uomri. ²²Lakini avanu avakongile uomri ava na maka ukulutiilela ava kongile utibini umwana ganathi. pu tibni akafwauomri akava intwa. ²³Uomri atengule ukulongoja ku israeli, kumwaka ugwa salasini na moja ugwa sauntwa vaku yuda, vope aka longoja emiaka kumi na mbili, atavalile vuale kutirza kumi aka sita. ²⁴Aka gula ekymba ekya samaria ukuhuma kwa shemeri kulilo 68 ija hela Akajenga umuji akagwelanga samaria, eka humana neli tawa ele shemeri uyale nya kyamba kela. ²⁵Uomri aka vomba amavivii pamiho ga NTWA, akavomba ama vivi fijo ukulutelela voni ava longwije kuvulongo kumwene. ²⁶Ulwu kuva agendile enjela joni eya yeroboamu umwana va nebati, naku mbivi ija mwene, jijo avombile alekuva longoja ava israeli uku vomba imbivi, nukukalaja NTWA uva israeli ukute ave nifihwani vyavo ivya vudesi ua vuvivi. ²⁷Kumbombo inyingi na goni aga giku ugu gago avombile kunguvu ija mwene ija jivonisye, sajasimbi we nu ke tabu ekya matukio ga vatwa ava israeli? ²⁸Pu omri akya golelela navakuku vakasyala kugye Ahabu umatia swambe akapyanela, uvutwa kumwene. ²⁹Ku mwaka ugwa salasini na nane Asa utwa uva ku yuda UAhabu umwana omri a kanja ukulongoja ku vana va israeli, UAhabu akalongoja ku israeli kula kusamaria kumiaka isilin na mbili. ³⁰UAhabu umwana va omri, akavomba amavivigene pa miho ga NTWA ukulutelela avange voni avutongwije vuasikule umwene. ³¹Aponile padebe ukute avombe agavo mbile u yeroboamu, umwana va nebati, uyu akatola uyezebeli ubinti va Ethibaali untwa uva ku sidoni, akaluta kukwesaya nuku mwina miela. ³²Akajengela enekeji ubaali, yeyo ajengile kula kusamaria. ³³UAhabu akajenga eashera uahabu akavomba amavivi fijo agakukakija UNTWA, UNGULUVE uvo israeli, akakalaja ukulu telela avantwa voni avale puvale mbulongolo ku mwene. ³⁴Ku siku ija mwene u Hieli umbetheli ayeje ngite tena eyeriko. Akajenga, ulutu ulwa mji akafwa uabiramu uswambe uva kwanza, vope akajenga uwingelelo uwa muji akafwa umwaleve udebe, usegebu, vavombile evo ulwakuva valedike elimenya elyatwa elya jovile kundomo ugwa joshua umwana va vuni.

Chapter 17

¹UEliya mtishibi, ukuhuma kufishibi eya ku Gileadi, aka mbula UAhabu, "Nduvu uitama UTWA, uva Israeli, yoywa nikwema, kumwene, saku vija nulunya wala evula ipaka nejove elimenyu unene".²Pu elimenyu leka mwejela elya NTWA likate " ⁴Uege apa ukefihe uvuhumo walijuva, kevuke na kalenga aka kerithi, kukevoko ekya hege, ku yorodani. ³Nayuve winywijaga amalenga agalza lenga ako, kange nega lagile amahove gakulesyage ukwa".⁵Pu u Eliya akalua nduvu lejovile elimenyu . elya NTWA. Akaluta kukutama kevuke aulule nga ulwa kerithi, kuvuhumo walijuva wa kuyorobani. ⁶Gope amahove gale kutwala ukate nenyama pavusuku vukelo, nane kemihe ukate nenyama, alekunywa amagasi agakalenga kala. ⁷Vu agonile isiku jilotile, ululelenga ukuma, ulwa kuva evula sayatimaga, mukelunga.⁸Elimenyu leka mwijela UELiya alelite. ⁹Ema ulutage ku sarepta, gugwa mji gwa sidoni, ukatamaga ukwa. Lola ni ndagile un,dala ufwele akulesyage. ¹⁰Pu akema alekuluta kusarepta, afike kevuke nuwinge lelo wa kefigo ekya mji, akambona undala ufwele ihaga nyagala Akamwelanga, nukumbula, " siwo ume amalenga madebe mulijaginenye.¹¹Vope vuipiluta, aka mwelanga akate unua liile naka kate kadebe siwo muke voko". ¹²Vope akamwa nda akate, nduvu itama UNTWA, UNGULUVE vako, nelevuvule ukate, ila nele nututine tudebe mulidebwe nutufutatude musupa, nitanehagale inyaga ivele neka teleke tulye nu mwana ngotusule twefwele. ¹³UEliya akate, " usite ukulwadi, lutaga uka vombe nduvujo vile, ila utale ukunengene seheja unene, unwaliile tasi, puka telekage ivyako nu mwalevo.¹⁴Ulwa kuva UNTWA uva israeli, elipipa elevu vekela uvutine salisilaga, navesupa ya mafuta wipungulaga sagisilaga, ipaka isikua UNTWA eya kava isuhwa evula pake lunga". ¹⁵Pu ufwele aka vomba nduwajovile vakalya usikuinyingi. ¹⁶Elipipa lela salelekusila naye supa eyamafuta gagakusila, nduvu lwa jovile elimenyu lwa NTWA, UNGULUVE ukugendela undomo ugwa Eliya.¹⁷Baada ya ago vombike, umwana van,dala ula ufwele akatamwa. uvutamuvuka gagela kyongo akafwa hani. ¹⁸Pu umamaye, akaluta kukumbula EUliya akate, " je kulekeki nune nuve ve munuva nguluve ? je wijile kukukumbusya imbivi jango nukudela umwana ngu?"¹⁹Vope ueliya akamwanda akate, "utwalea pa umwalevo" Aka akapemba umwa mumavoko ga mwene akatwala impaka ku kyumba umwa gonaga, akagoni paketanda kwa mwene. ²⁰UEliya akandelela, UNTWA alekute, INTWA, Ve NGULUVE vango, keki utwalile uvufwe uyu umoni tama unene, ukubuda umwana va mwene? ²¹Pu UELiya akalambalala, pamwana malakadatu, akandelela UNTWA akate, "INTWA, NGULUVE vango, nikukusuma uwomi uwa mwana uyu vuuvuye.²²UNTWA akapuleka esavuti eeya Eliya uwomi uwa mwana vuka vuya akava mwomi. ²³Uelilya akatola umwana akangumya akyumba kya mwene akatwalela umamaye kunyumba, eyi tama akampa umaye umwana ula akate lola umwalivo mwomi. ²⁴Un,dala ula akate kwa Eliya "Leno pune lumanyile ukute uule munu yanguluve. nukute elimenyu elwa NTWA mu ndomo gwako lwa lwali."

Chapter 18

¹Vugelutile emiaka datu, elimenyu NGULUVE lekamwijiela ²UEliya, kumwaka keejuva likate "Luta uuke vonesye kwa Ahabu, na vune nitimejaga efula mukelunga" Ueliya akaluta kukwevonesya uyuywa kwa Ahabu, kange eenjala yle ng'ali fijo kula ku samalia. ³Uahabu aka mwelanga uobadia, uuya kale imbaha va kuboma [ikulu] ⁴Uobadia alekumwesimu fijo UNTWA ulwa kuva kulewakati, au miseke uuyezebeli alekuva buda ava suhwava ntwu, pu uu obadia akavatola avasuhwa vantwa mia akavafiha kufipuga ivya hamsini hamsini kuu manga nukuva swela amagasi nemikate. ⁵Uu Ahabu akambula uobadia, akate genda mwoni mufi sisi na mufidwivu pamo yatukava ama gasi nelinyasi pamo yatupoka ifalasi iji ni nyumbutusiite ukupesya ifikanu vyoni". ⁶Pu vakagavana, ekelunga, ukute vagende kukutonda amagasi nelinyasi mufisizi mwoni. Uu ahabu akaluta enjela ya mwene mwene nayu obadia vope kaluta mwene. ⁷Vuipi luta uuobadia nenjela, vakaga nila nu Eliya kusita kusaga. uu obadia akamanya aka lambalala pasi akagudama [akago na vugudoma] Akambula akate, "veve ventwa vango ve Eliya? ⁸Vo pe uu eliya akamwanda akate nene yune kange akate, lutaga ukambule untwa vako uu ahabu ute, "Lola twaginenu Eliya alele apo". ⁹Uu obadia akate, yaninanga nena lute unene kwa ahabu ya ikumbudu? humbe ukale usuhe uyunge? ¹⁰Nduvuitama uuntwa UNGULUVE vako, kisikuli ekilunga au uvutwa vuwa saguile avanu kukulonda, kela kelunga au uvutwa vufite" uu Eliya asipali apa ita veyege [wajiape] lweli savakuwene. ¹¹Kange wite nekambule untwa vango ukute uu Eliya ale apo. ¹²Vune mbulile tulekine nenavuye ne vone umepo umbalaje akatolile nukuku heleka ukwa sane kumanyile, unene vune mbulile tayali uahabu, saya ikumbuda unene vusakuwene, kange, ne mbombi, vako nekale nikesaya kuntwa ukuhuma, vunele ndumyana. ¹³hwee? suvuliwe, vintwa vango, kikyona vombile kumisehe egwia yezebe vuikuv buda avasuhwa vantwa, vunekava fihile avasuhwa vala mia moja, avantwa kuvi lundelo ivya vanu hamusini kumanga nu kuva lesya emikate namagasi?. ¹⁴Kange, wite luta aelute nekambuleu kute uu Eliya puale apo, leno yuukumbuda". ¹⁵Pu uu eliya aka mwandakate "nduvu itama uuntwa uvavanu voni, uyoni kwema pamiho ga mwene, elebeyenike vonesya kwa Ahabu elelo". ¹⁶Uobadia puaka luta kukumbula uahabu ukute ueliya kwali apa ikukukinda. pu uuntwa UAHabu akaluta kukwaganila nu Eliya. ¹⁷UAhabu vumbwene UELiya, akate "GWE veve yuve ukutesya ava Israeli". ¹⁸Uu Eliya kate, "unene sanikuvatesya ava israeli, uveve ve vukuva gataja ava israeli, uveve ne nyumba aya babavako, kunongwa eyakukisaya kuminguluve eyenge egya baali nukujileka indagelo ijantwa. ¹⁹Vuni kukuvula leno, suha elimenyu nu ku ngusaneheja [ndundaneheja] ava israeli voni kukwamba ekya karimeli, paninie navasuhwa 450 ava baali na vala ava suhwa 400 ava Ashera vavo vilwa pa mesa eyayeze beli". ²⁰Pu Ahabu akasuha andumi kuvanu voni ava israeli nukuva lundania, ava suhwa voni kukyamba kameli. ²¹Uu eliya akakija kefuke na vanu voni akate " mugende lelaga ukubadelesya ama sago genyo ipaka ndeli? Anave UUNTWA ve NGULUVU muko ngage umwene, kange Ubaali angave NGULUVE mukongoge umwene" pu avanu sava kamwandakenu. ²²Pu uu Eliya, akavavula avanu vala "unene ne sigile nilene mwene nesuhwa va ntwu, umwemwe muvasuhwa va Baali mulevingi 450. ²³Uu kwa fuhumeheje isenga ivele. vope vekiagulile engombe yemo, vahinje nuku gendania ndebe ndebe vaveke panyagala vasite ukuveka umwoto pasi na nyagala. Nagune kule sania eyenge engo'mbe. nukuyeveka pakyanya pa nyagala sane kaveke umwoto nayune. ²⁴Pu mutengula ukwelanga, unguluve venyo uyakava ikwedeka, ikwisya umwoto uyovi NGULUVE vayelweli, nayune nikwelangaga untwa unguluve vango" Avana vo vakandavate, elwo ujovile linonu". ²⁵Uu eliya akavavula akate, muhale umwemwe eng'ombe yemo ulwakuva muva suhwa va Baali mulevingi. muvevakwanda uku yandala, ulwakuva umwemwe mule vingi. mutengule ukuumwetanga uuntwa venyo. lakini musitevuku pula umwoto. ²⁶Vo pe vatola eng'ombe eye ava pile vakahenja vakayandala. kakatengula ukumwelanga ubaali ukuhuma pavu siku ipaka nekemihe, valekute gwee baali utupuleke" sapale lisyo, kange sakya palekike kiinu. ²⁷Vaka tengula ukunema nukujungula enekelo eyevakaje ngile. ²⁸Vuyefike ene kemihe uu eliya akatengula ukuva sogu akate, mwilange kumaka, uyua nguluve apange alena masage au apumusike avo alekusafwali. pamoo agonelile yinogiwa musisimule. ²⁹Puaka tengula uku mwelanga kuu makavake tema tema nduvu vajovile, vakii tema ni panga, ni nyembe, ipaka idamu jika huma vule lutile elijuu va lalekupihuma uvunyamambo ipaka lwakemihe fijo uwaku humya esadaka, lakini kuvaanda, kange salepo uva kujova lelwoni au uva kulola. ³⁰Pu eliya akate, muhegelele kulwoni leno, mwewanumwewoni, woni va kahegelele. vope akajenga eketekelole iya NTWA yeyo ya nangike. ³¹U eliya akatola amawe kijigo nagavele, kukuteliwe lemo lele kuwakesiekikolo kyava va yakobo kuvanava mwene. ulwakuva ukugendela u yakobo elimenyu lwanguluve kulwa humile, lile kute elitaw lyako vuvija ga veve israeli". ³²Kulitawa ilyo akatola amawe akajenga enekelo kulitawa kulitawa lya NTWA kange akayava usinini ukuyejungutela ene keji yela embaha ekina ekya kuvika amagasi ilita kumi na tano ijama. ³³Aka vika inya gala, ija kukujeheja umwoto aka geda geda enyamaya ng'ombe yela vituli vituli akavika pa kyanya panyagala. puakate nege lela amapipa gama gasi mideje, mudedele lile pakyanya pa sadaka eya kukoja na pakyanya panyagala vaka dudela. ³⁴Akate ungela agane mara kaveli vaka

vomba ewomara ya vele. Akate va vombe mara ya tatu, vakavomba. ³⁵Amagasi kajungutela enekelo, gakade ga mumisinini'. ³⁶Yekava kumiseki ee gya kuu humya edha bihu ee ya nekee mihe, usuhwa UUEliya , akahegelela nu kute, "INTWA, ve nguluve va IBRAHIMU, nuva ISAKA, nu va Israeli, yeleveke elelo ukute kwuule, kange veve Nguluve va israeli, nuukute uunene nelii mbombi vako, nuukute nee vambile aga kulitawa lyako." ³⁷Uumuuleke vee NTWA, umuuleke, puavanu voni valumanye ukute uuveve vii NTWA, veve NGULUVE' nukute ujivujije inumbula javo kulwo ve kange. ³⁸Puu uumwoto gwa NTWA, gukika, guka keesa esadaka yee la, paninie naji nyagala, na gamawe, nayevevumbe yu keesa nagamagasi gope yekeesa mumi sinini. ³⁹Avanu voni vuvalolile eevo, vakalambalala paasi vu gudama, vakate UUNTWA ve NGULUVE' UUNTWA ve NGULUVE. ⁴⁰Pu uu Eliya, akate" muvibate avasuhwa ya baali pasi kukalenga asite ukupulu yanuku na yuumo msite ukundeka nayumo. ukute ayonge [ayile] puva kavipata, nu Eliya vakavatwala kukalengaka kishoni akava buda ukwo ava suhwa va Baali. ⁴¹Uu Eliya akambula, uu Ahabu, sisimuka ukalye nukunywa ulwakuva, kulesa vuti eya fula embaha. ⁴²Puu UAhabu akaluta kukuuya nukunywa Uu eliya akaluta kukyamba karmeli, akagudama pasi nukuveka embambela ya mwene, pagati pamafuga melo. ⁴³Akambula, umbombi va mwene, akate" lutaleno ukalole, kuluvafu ulwa kunyanja" umbombi va mwene akaluta aule ute" sanekiiwene kenu" Uu eliya luta leno isafwali saba". ⁴⁴Ee safwali eya saba umbombi va mwene akate" Nilola," kuvoneka uluhwela uludebelwi huma munganja lufwana kiivoko ka munu" uu Eliya akambula umbombi va mwene akate, luta, ukambule, uu Ahabu: andale ee mutuka yamwene vusayefike efula, kange wi kage yayi kuukuu sigela efula". ⁴⁵Yeka humiila kusekii usupi kukyanya kukava kutitu, kumavengo, nemepo na kukavane fula embaha. Uu Ahabu akapanda emutuka akalutaku mwene kuu Yezreeli., ⁴⁶Lakini, ekiivoko kya NTWA kyala paninie nu eliya. Akepinya umwenda gwa mwene nulu kata nu ku nyila pavulongolo pa Ahabu pake figo, pawingelelo pa yezreeli.

Chapter 19

¹Uu Ahabu akambula uyezebeli kujoni ijivo mbike nu eliya nukute ava budile avasuhwa ava baali voni ni panga. ²Puu yezebeli, akasuha umunu kwa eliya akambule, " ukute" eminguluve gyango nii mbambele evo nuku lutelela, kama sanikuku buda uveve kelavo, Tuvu uvavombile avasuhwa vango avafwile". ³Uu eliya vuapalike ago, akema, akanyila ukya wiipaka uwumi wa mwene, akijja kubeerisheba, ugwale mujii gwa yuda. [kayaka yuda] akava leka avavombi va mwene ukwa. ⁴Umwene yuuywa akagenda elijuva eliguge. kula kulu kuve, akija akatama pasi pambekii ugwa ndetema. Akesumeela kugwa yuu ywale enumbula yangeo, ulwakuva unene sanele nonu ukutelela ava kuukuu vango avafwile". ⁵Wa sumile akakimbalala pasi pandetemo. Ghafula usuhwa aka mwabasya nukumbula, " sisimoka ulye. ⁶Uu eliya akalola, kefuke, nuntwe ugwa mwene, akaluvona ulu sepo nukate guvekiwe pa kyanya pa mwoto nduse agasi pulakalya akanywa atengula ukugona kange. ⁷Uu suhwa Va NTWA akijja kange ulwavele akamwabasya kange, akasisimuka ulye, ulwa kuva ulengulude ndo uletali". ⁸Puaka sumuka, akalya na kunywa, vope aka genda kumaka agakyakulya kila kuma juu va arobaini pamusi napa keelo puaka fika kukyamba kya nguluve ku herebu. ⁹Akingela mumanga akatengula ukutama ukwa. pu elimenyu elya NTWA lii ka mwijela liilii kumbula ukute" wivombakiiki apo vee eliya? ¹⁰Uu eliya aka mwanda akate, Nivona wivu fijo ku NTWA UUNGULUVE uva masinjala, [wa majeshi] uulwakuva avanu ava mu israeli valulekileulula gelolwako, kange vanangile inekelo jako, kange vava budile ava suhwa vako nii panga. uunene, nesigile ne mwene kange nayune vilonda ee numbu yango. ¹¹UUNTWA akambula, akate" Huma kunji ukeme pakyamba pavulongolo palwone" pu uu aka genda neemepoye engali katova ee kwamba gakabajuuka amawe vimendo mendo pavulongo antwa, lakini UUNTWA savemo muukyamba umwa. vugulu tile umbelo, eekiisenende. pope uuntwa asimuli mukyamba uumwa. ¹²Kange gukija umbelo uguna nkuluguto nama muli. pope uuntwa asimuli mumwoto uugwaa. vugulutile umwoto yekija eelisyo iilya vulele liikija. ¹³Vope uu Eliya vuu apoleke eelisyo, [sauti] akagubekeka embumela ya mwene nee ligolole lya mwene. akahuma kunji, akiima kukefigo kya manga yela akapuleka elisyo, lekute. vuvomba kiiki apa? ¹⁴Uu eliya akate, nivona wivu kyongo kunongwa ya NTWA, UUNGULUVE uva masinjala, ulwa kuva avanu ava mu israeli, vakulekile ulula gelolwa vanangile imekelo jako, kange vavabudile ava suhwa voni, nepanga leeno unene nesigile ne mwene. kange vilonga ukumbuda"¹⁵Puu NTWA akambula akate, lutaga uvuyage kunjila eeyako kulukuvi ulwa kudameski, unafike ukusye amafuta kwa hazaeli ave INTUWA va kushamu. ¹⁶Kange ukadudelele amafuta, yehu uu mwana va nimshi ava INTWA vaku israeli. kange wiponia amafujta kwa elisha umwana va shafeti uva kuabeli mohola avesuhwa apyaneleku lwove. ¹⁷Yivijaga uuyehu ibudaga krela munu uulwa torvike kwa hazaeli nepanga,kange uyakava ikembiilakua hazaeli uelisha ikunbuda ne opanga uvakava kwepa kwa elisha uyehu hema. ¹⁸Nikuva leku avani lelfu saba muisraeli vavo savagelevisaye kwa kuminguluve egya baali vavo savagelile ukufipa kumilomo gyalu ubaali"¹⁹Puu uu eliya akahega ukwa vile aka aka mbona, uu elisha uumwana vashafeti, alee kulema ni ng'ombe ijavamagui kumi ni vele kuvulomgolo ku mwene, navope alekulemune jozi yemo eyakumi na mbili. ²⁰uu Eliya aka laha umwenda ga mwene wa fike pa elisha pa kayanya pa mwene akupeka. Uu elisha akajile isenga, jamwene akakonga, Akambula akate siwoni suma neka fipe utaye yangu nujuva yango. nisyetuka kange niku kukongaga. Vope uu Eliya akate luta lakini usagage kuukiila ekene kuvombile". ²¹Elisha aka syetuka kange kwa eliya akatola isenga ivele akahenza, akateleka kunyagalaja mabeke galikumbulya senga akavapa avanu vakalya. akasisi muuka akakonga uueliya alekumbombela.

Chapter 20

¹Uu NTWA ubeni Hadadi uuntwa . uvakuu shamu, akalundania amasinjala voni paninie kwale na vatwa avange 32 salasini na mbili avalekutanga na numwene, nimutuka, nifarasi. ²Akatogaku kuyepelelesya ee samaria nukulwa navo. Akasuha kange avajumbe kukelunga kya Ahabuvambule untwa va israeli ukute, ubeni Hadadi ijova ite. ³Ihela jako jango nayedhahabu yako yango. kange avadala vako navana ava nonu vango. ⁴UUNTWA uva israeli, akate nduvu jovile intwa vango, ventwa. akate unene na vyoni ivi nelenavyo ni vyoma vyako". ⁵Avajumbe vakijaa kange vakate, "Uubeni ukulyove ne katile uume lasima ivinu vyoni ifiuleenavyo ulete kulyone. ihela, jako edhahabu yako, avadala vako navava na vako. ⁶Kange ni suha avovombi vango kulyove kumisekii ndege. vije valolesye munyumba yako ni nyumba ijava vombi vako. vikwija kuu kutola kila kenu eekavi nogwa ivinonu vyoni vitola. ⁷Puu uuntwa va israeli akavelanga vasehe voni avakelunga pupa ninie akava vula, " akate lola umunu uyuu sinogwa imbaja. Asuhile jumbe, ukute, inogwa atole. avadatavango, navavana vango najihela naji dhahabu jango, nayune senebelile" ⁸Avazehe voni, na vavanu avange voni va kate usite ukyedeka, kange usite ukwide hana nave nagijova". ⁹Uu Ahabu akavavula avajumbe va Beni hadadi, " akate mukambule, uuntwa vango nii kedike, ulile. pu ava vombi va Beni hadadi vaka hega kuukumbula ija jovile. ¹⁰Vo pe uu Beni Hadadi, akasuha kange ama jibu, akate, "basi eeminguluve gembombe ndee kelavo, ukue elifu elya kusa maria nayali kyela ukute a tole kelamunu lidebe lidebe, kuvanu vavoni kwija navo. ¹¹Mavo pe UUNTWA uva israeli akamwanda, akate, " mumbule uubeni hadadi, ukute uyapeembile ifilwevo ivya mwene saikweginia, nduseke ugwa kwisya" ¹²Vuapulike ubeni hadadi agajovile uvujumbe uvu, vuale mumahema, kuu kuungwa uvugembe, umwene nava ntw a avale paninienave vo pe va mumahema gavo, uu beni hadadi akavavola ava sikali yamwene yeyandaleku wite" puvakii yandala, kewite, uukuva vadhamiila umuji. ¹³Lola usuhwa akija kwa Ahabu uuuntwa va kuu israeli akate, " uuntwa atilende, uvawene asikava avingi? Lola nikulee veku mumavoko gako lelelo, nayuve vukumanya ukute unene INTWA". ¹⁴Vo pe uuahabu akande akate, kwani? UUNTWA akate," kuu va lumwina vaka vavo vikuva vombela avaliwali ava wilaya pu ahabu akajova," veni uuya vipilela, uwite uuwa? UUNTWA akaubula akate uuveve. ¹⁵Vu apulike ago uuahabu puaka lutaku kuvavula, avalumiana vala avavi kuva vombela ava vaha ava liwaliva wilaya eembalelo java yale avanu 232. vuva avombile ukuvavala avanya wite voni, avamasinjala ava israeli, eembalelo yava yale leluafu saba. ¹⁶Vo pe vaka huma emiseke elijuva vuli valela. [mulyakemihe] uubeni hadadi vo pe alekunywa nukugala muma hema ga mwene, umwene navala avantwa avange avadebe satasini na mbili vavo vale kutanga. ¹⁷Vala ava akida aleekuvatanga avaliya ava wilaya akalongolela kuvulangolo tasi. puu ubeni hadadi akavuliira ava mugambo, avasuhiwe kuu niaba,"vakate kulevanu vikwija ukuhuma kusamaria. ¹⁸Uubeni hadadi akate, "vave vijile kunjonjoro, muvibate vuvumi, vave vijilele kumbaja muvibate vuvumi". ¹⁹Puu yekava, avalumiana vala avavi kuva yombela avaiwali avawilaya vakaluta kujini na va masinjala valea kula konga. musanga. ²⁰Kii la munu akabuda uuvi vamwene, avashamivala vaka kembela. uu beni hadadi, uuntwa vakushamu akatoroka wapandile ufalasi paninie pava panda falasi. ²¹Puu UNTWA vakuu israeli akuluta akava sambulela, ifarasi na jimutuka, akava buda avashamu kuvufwa uvuvaha fijo. ²²Uusuhwa ula akija kwa NTWA uvaisraeli, akate, lutaga uketesanie uvupya ulakuva undugu vako isagania, kumwaka nulu ikwija ku wite. ²³Vala avavombiva ntw a uva kushamu vakambu uuntwa vavo vakate, unguluve vavo va mufyamba. kyomene vakate na maka ukutuluutelela ufwe fwe, lenatuu ukepange navo nduvende tulole, vaye lweli yatuva namaka fijo ukulute lela avene. ²⁴Tuvombe ndee uvaheje, avantwa avange ava, vakuve keela munu nulwa mwene, ukavaveke avavaha vawite kusehumu yavo. ²⁵Leno uvale avanu, avamasinjala, ndava la avamasinjala avuukayajije, ifarasi ku farasi, eemutuka ku mutuka, nayefwe twike tava uwite, ava mukelunga eekya luviinde, jayelweli yatuva na maku ukuulute lela avene uvuvavelile". puu ubeni hadadi avapuleheja uvu savuli wavo akavomba nduvu la mbulile. ²⁶Vugulutile uumwaka upya, uubeni adadi aka vala avanu avashami, nukatoga kufeki kukulwa uwite [embaja] nava israeli. ²⁷Avanu ava ku israeli vavaliwe kange vale tayale ukulwa vavo. Avanu aku israeli vaka veka elikambi pavulongoro pavene. ndufikundi fivele ifya mene ifidebe, lakini ava shami vakadeda ekelunga kyoni ukuvaleko. ²⁸Puu usuhwa va nguluve akambula uuntwa va israeli akate intwa ajovile atile ulwakuva avashami vatile uunguluve vavo va mufyamba, sava muluyende, leno nikuvave ka ava ma sinjala ava voni mumavoko gako, na yuve wikulu manya uukuute unene nene INTWA. ²⁹Pu amajeshi vaka veeka ekambi kevuke valekwee panga kuseke ugwa isiku saba. mulijuva elya saba eembaja yeka tengula. ³⁰Avana aku israeli , vakava buda ava shami avanu 100,000 kulijuva elya kwanda anajeshi avigenda ulwa kelunde. Ava sigile vaka kembii lela ku Afeki, kujivi nuluu mato, lukavagwela avanu isilini na saba elufu ava sigile. vo pe uu beni hadadi akakembe lela kumuji, kingela ku kyumba eekyakugati akefiha. ³¹Avavombi vamwena uu beni hadadi vakambula," lola leeno, tupolike ukuteva la avatwa ava munyumba iya ntw a uva israeli valunulu syekelo. akate ukitufwale amagunela muvivino vyetu nemilegehe kumitwe getu, tulutege ku ntw a uva israeli pumu twipo ka uwomi wako". ³²Pu vaka fwala

amagunila mufivina nukwevakaluta kukunga indegehe kumitwe gavo ntwavakate uva ku israeli vakambula, vakate, "umbombi vako ubeni hadadi atile isuma undekele uuwomi ave mwomi "Uuahabu akavanda akate, ajige pyuale imwomi? uula lukololwango".³³Puleno avanu va elekupule heja eke manyiko keekyoni uukuhuma kwa Ahabu, vaka mwanda mbevembeve vakate pwale mwomi, ulukololwo uubeni hadadi," uu Ahabu akava yula akate, "mulutage mukatole puu beni hadadi akija kumwene uu ahabu akandeka akija nemutukeya mwene.³⁴Uu beni hadadi akate, nikukulekela ee miji gyoni egya katolile utaye vango, kwa taye ugee vako ugee tenge nesye jive sokoni kudamesiki nduvu aka ivomba ga utaye vango kuula kuusamaria," uu Ahabu akate, nikuu kuuleka kulwedehe no uulu ulutage" uu Ahabu aka vomba kulwedehano nave, akandeka alutage..³⁵Uumunu yumo unine vavana vavasuhwa akate kusuhwa yumo unove kulitaw yantwa ula aka bela uukuutova,".³⁶Puu uusuhwa,, uula kambula, usuhwa uunine akate ulwakuva ubelile ulukwedika eesauti ya NTWA mara kadatuiji UUNTWA ite vutwilekeha na apa wikwaganila nengalamu yikukubuda, " [simba] lweli vuvalekine nusuhwa uula vakaganila ne ngalamu yeba buda.³⁷Uusuhwa uula akambona uyunge akambula akate siwo nisuma unove unde maje, ulakatova akandemaja.³⁸Uu suhwa uula aka hega akalutaku ukugulela untwa, musewe, vope abadelesya akepinya eketambala kumiho ga mwene.³⁹Ee kava vualusinije UNTWA, usuhwa uuta aka mwelanga, uuntwa akate, "umbombi vako akaluutile kuwite pagati, nuu masinjala akatwala. unduu gu akiima kiike nune, akate, uundolelage umunu uyu. Anatooke kuukute uveve wifwa ku badeeli ya mwene avo wihomba ikilo salasini ija hela.⁴⁰Leno uulwa umbombi vako akale nimbombo nyingi, alee kuluta kunu nakunu pula uuma sinjala undugu akakembela akato roka," pu uuntwa uyaku israeli akambula akate, eeyo utolile vuhegi wako wihegi waga kunongwa eya ku tolosyayiva yako".⁴¹Pu uusuhwa akaheja kyambevi ekee tambala kumiho, uuntwa uuva israeli aka manya kukute visuhwa uula.⁴²Uu suhwa ula akambula untwa akate UUNTWA ita ndee, uulwa kuva uundekisye alutage uumunu uula yuuywa nekahegele ukute vakufwa, uuwomi wako witola enafasi eeya munu uywa ukufwa".⁴³Pu uuntwa uva israeli akaluta kunyumba ya mwene nee numbula eenjitu. nelwoyo, akafika ku samaria.

Chapter 21

¹Basi vugalutile ago, uunaboti uu myezreeli ale nekyala ekya mizabibu kula kuu yezreeli, kefuke naku kaya eya Ahabu, uuntwa, uuvaku samaria. ²Uu Ahabu akambula unabothi, akate" uume eekyala kyako nilemage, imboga yefile busitani, ulwa kuva kele kefuke ne nyumba jango. uunene nikukupa ekyalo ekiinge twikyu sehana. unene nikukupa ekyalo eekiinonu ekelutiilile ku ukii kyoep kya mizabibu, au unave wilonda ihela nikukupa ihela."³Uu nabothi aka mwanda uu ahabu, " akate uuntwa akusige amamenyu ago, neesite ukuhumya uvurithi wava kuuku vango uleve. ⁴Uuu Ahabu, uuntwa akingela kunyumba ya mwene agatile kange nelwoyo, uulwa kava unabothi amwimile eekyala akate sanikukupa uvulithi uuwava kuu ku vango." Akagona pa keetala kya mwene, akapii nguqeela kulumato, akapiika ukulya kekyoni.⁵Uu yezebeli undala va mwene, akingela kuu mwene akate, keki uubelile ukulya kange enumbula yako njitu. kange yesusuvile evo wibela nakukulya ? ⁶Vope akambula akate, nekajovile nuthabothi nekate nisuma unyusaneheje ekyalo kyako nekyango nelemage emboga avo nekupe ihela abelile. ⁷Pu yezebeli uundala va mwene, akate, " uveve sule mbaha suka uleye, ne numbula yako veve njonjoro [Amani] nitola ekyalo ekyo ekya nabothi uumyezreeli kive kya.⁸Pu uu Yezebeli aka simba ekalata kuli tawa elya Ahabu, akaveka esahihi eya mwene akusuha kuva sehe ava akatamile nava eketamo nakuva nu kuvanu avatayeli, vavo vitama kefuke nave uunabothi. ⁹Mu kalata eya kasimbile, akatile ndee mutove endudwe eya kufunga, muka tameje unabothi pavulongolo pavanu. ¹⁰Kange muva veke avanu pavulongolo avasavanogelile vavo savaminifu paninie nu mwene, avanuvala ahumie uvu keti uwa vudesi, vate akaduukile unguluve nutwa vope. pumtote muugu mye kunji mukatovena mawe mpaka afwe.¹¹Puavanu ava mji gula ugwa mwene vaka, huuma avazehe navana avatayeli vavo vitakma mumuji gwa vakavomba nduvu ajovile uyezebeli nduuvu ajovile mukalata jila ijava suhile. ¹²Vakatova endudwe eya kupeka ukulya, vakatameja unabothi pavulongolo pa kyanya pa vanu. na vanu vavo savaminifu vakija va katamapa vulongolo pa nabothi,. ¹³Na vanu vala vavele vavo sava minifi vakija vaka tam a pavulongolo pa mwene unabothi vaka humia usaidi uwa vudesi kwa nabothi vakute akadukile unguluve nuntwa," puva huma nave kunji aka tovana mawe akafwa. ¹⁴Pu avagologo vaka suha elimenyu uukumbula uu yezebeli ukute uunabothi afweli atowiweni mawe.¹⁵Uu yezebeli vuapulike ukute uunabothi atoviwe na mawe afwile, akambula uuahabu, " kate, ema ukakelole ekyalo ekya nabothi elya mizabibu umyezreeli, kee kyo akabelelaga ukuku gujee heja ulwa kuva uunabothi samwomi afwile. ¹⁶Uu Ahabu vuapulike ukute uunabothi afwile, akema kukukelola ekyalo ekya nabothi elya mizabibu uumzreeli pu aketole kee ve kya mwene.¹⁷Pu elimenyu lya NTWA lee ka mwijela uu eliya uumtishibi, elite, ¹⁸Eema ukaganile nu Ahabu uuntwa uva israeli, uyu itama kuu samaria. Ale mukyalo ee nabothi, ukwa. lutile kuketola keve kya mwene. ¹⁹Lutaga ukajovee nave uute UUNTWA ita ndee je? uubudile ili umiliki ekyalo? kange vukuumbula ukute, aponu baho imbwa jimyangile unkisi ugwa nabothi' pubaho jila myianga na yoove unkisa gwako. ²⁰Vaka ga nila uu Eliya nu Ahabu uu Ahabu akate umbene yembivi vango? uu Eliya akate nekuwene uveve, ulwakuva wegujije yuve vemwene, uuvombile imbivi pamiho ga NTWA. ²¹Akate UUNTWA ita nde' nitwala amatesyo kulyove .etabu eyo yikumalesya hani nukukukongesya nuku yaja hana avana vako ava demi [alumina] na va mtumwa ava vana avale Huru mu israeli. ²²Ni kukee veka ekekolo kyako kive nde nyumba eya yerobohamu. uu mwana uva nebati ndekekolo ekya baasha umwana ahiya, ulwa kuva uvombile imbivi ungaliye kange uva sababisye avana va israeli vingele ndu koto ulwa mbivi. ²³Kange UUNTWA jovife kwa yezebeli atile, imbwa jilandia, nduhengo lwa yezreeli. ²⁴Yeyoni yulyua lukololwe [au ikambe] va Ahabu alalewa nimbwa. vavovala fwela kujini, kange vevoni yuyulwa ala fwela kufyalo filalya iviyuni yakukyanya. ²⁵Asikuli uumuna uyu avegujije juya ukuvomba imbivi pamiho ga NTWA, uya edike ku n,dala uyezebeli asonge ukuvombo nyali pa mihoga NGULUVE. ²⁶Uu Ahabu alekalije untwa kungwa ya kuva ni hwani ya minguluve nauvulavombaga Ava amori, vakaka laja UNTWA akavavenga. pavu longola pa vana va israeli. ²⁷Uu Ahabu vu apulike ago, akadiefula emyenda giamwene akafuata amagunena akafunga nuku lambalala.pama gunela nuku susuvala fijo. ²⁸Elimenyu lekija kwa Eliya uutishibi ukute. ²⁹Je umbene uu Ahabu ikile pamiho gango? uulwa kuva ikile' yuyua pamiho gango, sanitwala uvuvivi kuma juva aga mwene uu Ahabu, kumajuva aga swambe, galija amavivi ago muke kolo ekya mwene.

Chapter 22

¹Emika gedatu gekalusania keesita kuva nuwite avashami na va israeli. ²Yekava kumwaka ugwadatu, uuyehoshafati untwa uuvaku Yuda akika kuntwa uva ku israeli. ³Uuntwa uva israeli avavulile avavombi va mwene, " akate, " Je mulumanyile ukute ee Ramothi Gileadi Yetu? kange satwi vomba kenu uukuyetola, ukuhuma mumavoka aga va shami? ⁴Puka mbula uu yehoshafati," akete je, wiluta nune kumbaja kuu ramothi Giledi? au yehoshafati akambula uuntwa uvaku israeli, uveve ule sawa une avanu vako vango navango vako, najifarasi jako jango. ⁵Uyehoshafati akambula akte untwa uva israeli, siwo panogile mbuje UUNTWA atuvule kulimenyu eelya mwene, kuu leta eletunogwa ukule vombatasi" ⁶Pu uuntwa uva israeli aka lundania ava suhwa poupa ninie, vale ava gosi elufu nne, akavavuja, "je tulutage ku ramothi Giledi kukuulwa embaja Avo nesite ukuluta ? vope yevamele ulwa kuva untwa ikuyehumya mkevoko ekya ntwu yeve yako. ⁷Lakini uu Yehoshafati akate, asipa apa usuhwa uyunge uvantwa tuvuje kumwene atu pe uvu savuli? [atuvule sanie] ⁸Uuntwa uva israeli akate, kwale kule nu suhwa umunu yumo, yulwa twiwesia ukye vupaja ntwu, kutw atutange, uu mikaya umwana va imla, lakini unene nikukalalela, uulwakuva aijovo jijo saji no gelanile pa miho gango, aijova ija kungalaja ijova imbivi jene kulwune, " uu yehoshafati akate, untwa asite ukujova ewa. ⁹Pu uuntwa uva israeli akavelanga ukida akate utwale leno apa uumikaya uu mwana va imla nambeeve". ¹⁰Kumiseke eegyo uu Ahabu uuntwa uva israeli nu yehoshafati untwa uva yuda vakatamile pavulo ngolokela munu pake goda ekya mwene ekya vutwa, vafwalile emyenda gwavo kange vakatama pavuva lafu. pa kefigo ekya kwingelela kusamaria nava suhwa vale kuva lagulela. ¹¹Uu sedekia umwana uva kinana, akajenga imembe ija kyuma, akate uuntwa ita ndee, ku ijikuva sulehe je heja ava shami ipaka yakava visila". ¹²Na vava suhwa avange akate vule vule, vakate lutaga kukulwa ku ramothi gileadi uka sinde [ukawegye], ulwa kuvu utwa aku ayevekilemu kevoko kya ntwu, ¹³Ujumbe ula uyuva shuhile kuku mwelanga umikaya akambula, umikaya akute lola avanino voni avasuhwa valekenukemo ama menyu gavo va lagule amanonu kuntwa tukuku sumanayuve ukajovage ama nonu." ¹⁴Umikaya akate nduvu itama untwa elya va ikumbula UUNTWA", kyunijovaga" ¹⁵Vuijile KUNTWA untwa akambuja umikay akate ulutage kuukulwa embaja ku ramothi gileadi, avetu syetuke? makaya akamwanda akate yevamele uka wesye. UUNTWA ikuyehumia mumavoko agantwa." ¹⁶Pu uuntwa akate nekuvuje malakalengi ujo ve ijalweli weyiige kulitawa lelwa NTWA? ¹⁷Uu mikaya akate nikuva vona avaisraeli voni va sambalile mufyamba ndi ngosi ijisita demi. nu NTWA ajovile atile, Ava valevuvule uudemu kiila munu avuyage kumiave kunjonjoro." ¹⁸Pu uu ntwu uva israeli akambula uu yehoshafati, " Je saneviale nekuvulile ukute uyu sikundagulela amanonu? uunene, ila amavivi tu ? ¹⁹Uu makaya akate, " mumoleheje elimenyu ukuhuma kuntwa, nembene uuntwa avile atamile pake goda ekya mwene ekya vutwa, paninie neke lundelo ekya voni avale kukyanya, vimile kevukenu mwene uluvafu ulwa kunduo [kuke voko ekya kulela] na kulu vafu ulwa kuhege.] ²⁰UUNTWA akate veni akasyove uuahabu, alute akafwe ku ramothi Gileadi kela munu amwandee nayuyunge vule vule voni valekubela uvudesi. ²¹Pu akanda uumepo yumo akate neluteunene ventwa, nekasyove UUNTWA akambuja ndakeki ndakeki? ²²Umepo uyu akate niluta, ukuva numbula eya visyo va mumilomo egyava suhwa amwene, UUNTWA akamwanda akate, lutage ukavombe nukusyova, wijifanikiwa. Luta leno kavombe evo uka wesye. ²³Lola UUNTWA avekile enumbula eya siova kuva suhwa avako avavoni mumilomo gwavo, nuntwa avekile amavivi kuvulongolo kulwuve wifwa" ²⁴Pu uu sedekia uumwana va kinana, akija ankatova uumikaya nekofi eeya kumiho, [kuvuju ga] akate, je uumepo uva vantwa akahumile ndakeki, nukwija kulwuve akuu vule, ajove nuve?. ²⁵Uu makaya akate ya vuku lumanyaga esiku yela, ulavawikembela nukwefiha kuukyumba ekya kugati". ²⁶Uu NTWA uva israeli akavula avavombi akate mumwibate umikaya muka mbeke kwa amoni, uuliwali uva muji, na kwa mwanango uu yoashi. ²⁷Mumbule ambeke kumagelesa uyoipaka nelava nivuya vunonu, mupijage unkate uudebe na magari madebe". ²⁸Voje uu mikaya akate, unavuye lweli kuu amani, UUNTWA, sakajove nune" Akongeleja akate," mpuleke mwevanu mwevoni. ²⁹Uu Ahabu uuntwa uva israeli vakatoga ku Ramothi Giledi nu Yehoshafati uuntwa uva Yuda. ³⁰Uuntwa uva israeli akambula uuyehoshafati uuntwa uva ku yuda, nikeba delesya uunene, nelute kuwite, ila uveve ufwale ee mienda gyako eegy vutwa" pu uuntwa uva israeli abadelesya akaluta kumbaja. ³¹Mayu ntwu uva ku shamu akavavulile amasinjala va mwene akate, musite ukulwa na vasikari avavaha au avadebe ila nuntwa yuywa, avajemedari salasini na mbili ava mutuka ijawene. ³²Yekava vuvu mbene uyehoshafati vaka uyu vemwene vakapenduku kukulwa nave akakola uuyehoshafati. ³³Ava jemedali vaka lola vakavona vyunge vakandeka, vakate saventwa uva israeli uuyu. ³⁴Lakini umunu yumo ava lusasa uvu pinde wa mwene alaguja, akatova uuntwa uva israeli pagati pavulu ngelo wa mwenda gyie mwene. eegya kyuma uu Ahabu aka mbula uikwendesya emutuka eya mwene, akate, pendula eemutuka ungeje apa pa wite ulwakuva nelemile fijo "[fivi]" ³⁵Embaja yekava mbivi sana esiku eyo, uuntwa vaka gonia mumutuka eya mwene ukuva lola ava shami. Akafwa nekee mihe. uunkisa gukahululela mumutuka ukuhuma pakekoho ekya mwene mugati mumutuka.

³⁶Vuyefike nekemihe elijuva vulisemaেকেলেlel kekatavata, kulijeshi lwoni lekute, " liila munu avujage kumwia ve, kukaya ya mwene, kila munu, kukea gwa mwene ku njonjoro [amani] .³⁷Uuntwa uu Ahabu akafwa vakatwala ku samaria, vaka syelaauku, kusamaria. ³⁸Vaka suka eemutuka kulisiva elye nujimbuu jika mianga unkisa ugwa mwene [Apo puu baho avamalaya vale kwoga] nduvu lya jovile elimenyue elya NTWA. ³⁹Kugoni agavombile uu Ahabu, goniaga jengie enyumbwe eeya nduvafuiya membe, ne miji gioni igya jengile, je' sage simbiwe muke tabu ekyarehe eekya ntwauva israeli? ⁴⁰Uu Ahabu akagonelela paninie nava kuukuye, Uu Ahaziya uu swembe aka pyanela. Pa vuntwa wa mwene kuu israeli. ⁴¹Pu uuyehoshafati uumwana va Asa, atengule uukutavala kuu yuda uumwaka uuwa gwa nne uugwa Ahabu uuntwa ya israeli, vu atengule uvutwa. ⁴²Uuyehoshafati ale ne miaka salasini na tano vuitengula ukulungu kuu yuda, aka longoja ku yelusalemu eemika isilini na tano. eetawa elya yanina ungoji vamwene ale ve Azuba, uungenja va shilhi. ⁴³Alekugenda munjela eya taye va mwene uu Asa, sakajileke, akavomba ji nonu jene pamiho gantwa. kange kune kelo eeya kukganya vana nangeke. Avana valekupiluta kuu humia eesadaka kunekeji nu kunyanya uvuvumba apono apa kuyanya. ⁴⁴Uu yehoshafati akavomba uulwedehano uulwa njonjoro nu ntwauva israeli. ⁴⁵Kunongwa joni ni mbombo joni ijavombi uu yehoshafati, na makaya mwene agavonisye, nukulwa kwa mwene ukyu avonisye kuwite, je ' sagasimbiwe mukee tabu eekya tarehe eekya ntwauva israeli. ⁴⁶Akava hejije ukuhuma mukelunga vala ava malaya ava kiipani, vavovasigi kumajuva aga taye va mwene uu Asa. ⁴⁷Sapale untwa ku Edomu ila ubadeli va mwene veatavalile alekulongoja. ⁴⁸Uu Yehoshafati ajengile uwato. vututage kuutarishishi na ku offi kuukutwala ee dhahabu, sajili kuluta uulwa kuva ja nangike, jika denyehana kula ku. Esioni GEBERI. ⁴⁹Puu UAhazia umwana Ahabu akambula uu, Yehoshafati, akate, " Ni suma avavombi yako valute paninie mu mbwatu. au [mumelikebu] "pu uu Yehoshafati sakedeka akabela eelwo. ⁵⁰Uu Yehoshafati aka gonelela paninie na va kuukuye [babu zake] vaka syela paninie navo mukaya eeya davudi, ukuu kuye, uu yoramu uswambe, akava intwa uu kuupyanela uubabaye. ⁵¹Uu Ahazia, uu mwana uva Ahabu, atengule uukulongoja kuu israeli eeya samaria kumwaka uugwa kumi na saba uugwa vutavala uuwa yehoshafati uuntwa uuwa ku Yuda, kange akalongoja emiaka gevele kuu israeli. ⁵²Vo pe aka vomba amavivi pamiho ga NTWA, akagenda enjela iya gendile utaye va mwene kunjela ija vanina nakunjela ija yerobohamu uumwana va nebati, jijo avingije avana va israeli inku vomba imbivi. ⁵³Akatengula ukuambombela, uukugevo mbela eminguluve eegya bahari [munyanza] nukwe saya kugyene, puvaka kala ja UUNTWA, UNGULUVE uuva israeli, kulwoyo, nduwa yombile utaye va mwene.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹Aga gumamenyu ga manyeesi, umwana wa Davudi uutwa vakuu Yerusalemu. ²Uumanyeesi ite ndee, nduu mwuya ugura luhyeka, ndee mepo endekeleke mumepe, kitakinu kilayaga nuukutuuleketa amaswali amingi . ³Faida nyikiuu munu eipatakumbomba ijiivomba pasipa kelunga? ⁴Ekezazi ekimo ukulura kunge, ukwija ekiilunga kijiga vulevu vulevu. ⁵Ilijuva lihuma kangelisema linyita mbelo kange livuya kulee kahuu mile kuva humokange. ⁶Eemepo yiikuta ukuhuma kwivonde yijuunguteela kunena kange anzojuuva goni yiigenda munjeela ya yene nuuku vuuya kange. ⁷Indenga josa jitilele ukuluta munyanza, kange imyanza zaji mema, amaajuva gooni indenga kujilutasaji mema jiluta kukuta amajuva goni. ⁸Kila kiinu kyakiva vugata, kange asikuli uyiwesya ukwoleheja, (ukukipanga eliho salikwiguta, keta rekeli hola, nayee mbulukutu saikwiguta lyila eekeyipuleka . ⁹Kyekoni ekeyukile, kyukila vijaga pukile, jita ijiivombeka ujila vombekaga, leesi kuli elipya pasi apa pakiilunga. ¹⁰Yasi kule li jambo elinesya lelyoni lelyo avanu viwesya vajove ukute ele lihesya? kiila kinu ekiikivoneka mukilunga kwa lepo (kwele kukile) ukuhuma katali, kabla yeetu. ¹¹Asikuli uyikumbuka jila ijavombelekaga iinyakatijakatati. Ngoni agahumile kumajuva aga lutile katali kange ukuleenga nagata agatagi humeela kuma juuva aga mbulongolo gope gata samekwa. ¹²Unene niile uumanyesikange nee vile Ntwa yamuisraeli mu Yerusalemu. ¹³Naluvakile uluhala lwangoukumanyiita, nukulonda kuluhala kila kiinu eekivomboka pasi pakeelunga lwope elelwolipalapala vijo leelwo unguluve avapile avanupakilunga ukuhanangayeka nago. ¹⁴Nigawene goon iagivombeka pasi pakelunga mwee goni mwuuya nuku gela ukudeema eemepo. ¹⁵Bahopa beendime sapiwesya ukugoloka, kikyokisipalisakinogelile ukuvaliwa. ¹⁶Nikayeevula enumbula yango nikate, "lola neekavile uluhata uluhuvaha ukuluteeletavoni avavatamile muu Yerusalemu kabla yango. Uluhala lyango lulolile uluhala muwelewa ufahamu. ¹⁷Neekamanyeela munumbula yango uluhala nu vupelwa uvukonyofu neka gundula ukate ele lwope lekale kugeta uku deema emepo. ¹⁸Ulu akuva unave nuluhala wingi kule nukwe gataja sana vapo uyikwe ngeleja ukumanyiita ikwongeleja amasage.

Chapter 2

¹Neeka jaova munumbu yango, "ijaga, kange neeku gele kuluhekelo. Leno hovokaga lakini lola ijijope yalemepo a misekee. ²Niikajova kunongwa eya kuheka uvu vufufe nuluhekelo lukananga keki?³Nkeesageta munumbula yangu umwakuhovosya enumbula nuvugembe neekaluhusu uluhala lwaluangu, lwengeleja uluhuka vnepijijge nibite uvupelwa nelekulonda lelekue linonu kuvankee lungauu ukule vombo kumisekiegwa mitameele giavo. ⁴Neekavombile imbombo imbaha nikajenga enyumba yango, nekafilaia emizabibu. ⁵Neeka tengenesya ebustani ni mbeengelo, neka vyala emibeke egasyeke ija aina josa mugati. ⁶Neeka tengenesya amabwawa gamagasi agakududelelaa amabeki gago gavyaliwe. ⁷Neekaguta avavomba mbombo avagosi na va data, nalenava vanda avaholiwe mungumbaya vutwa, ikuluwavangu kange nikava nividemo ivingi yelweli ukulutelela untwapuya gelileukutavala kabla yangu Muserusalemu. ⁸kange nalundaniye ekyuma isiilingi ne dhahabu. Ifyanga ifya kumajimbo na kuvutwa, kange neka lunda avaveemba nyeembo avagosi navadaala kuluhara lwangu. Nukuhovoka ukuhuma kuva na vankelungaake nekava nihavala kange navadaala. ⁹Punekava imbaha nuvutayeri uukuvalutiilela voni ayale ku Yerusalemu vusanetavalile unene, nuluhala lwango lwale igati indiine. ¹⁰Lelyoni amiho gango ganogilye sana gabeje ukuvomba sana yebeje enumbula yangu yahowike kumbombo yango yosa, nuluheleko lwake kweejesya kumbombo inonu ujivumbike josa¹¹¹² Puneke nogwa fijo kumbombo joni ijineka vombile namavoko gangojijo ijivumbike kumbombo ijuune kavombaga, humbekila kiinu muuya vuvule nukugeta ukudeema emepo sapelenefaida pasi apa pankelunga. Kange neka geta ukusaga nukulusaga uluhata, ulunulumanyle pasi pakelunga nuvu konyofu nuvupelwa ulwakuva kekieke avombe Untwa uuy atava ikwija kusana kulwune avambe leleku elipya elesate geleli ivombike?¹³ Punekatengula ukulumanya ukute uluhala luhene faida kuleeko uvukonyofu, nduvu ulumuli lunonu ukulutelela eengisi. ¹⁴Unya luhala ilola namiho gawene mutwee ugwa mwene ukulola kwiyii ukwiluta, humbee hukonyofu igenda muhisi ndayeve nulumanyile ukute uvumalelo wa njila ya munu uvufwe. ¹⁵Puneke jovo munumbula yanga nekate ekekihumeela kunyoofu, keekihumetana kulwuune pukeleeku ekelutelile kama unene nele nuluhala fijo? nikasaga nekafika pamwisyo nikate, ugugwope mwuya vuvule. ¹⁶Ulwa kuva unyaluhala unevuvule nukonyofu alasamekwa kunseke utali kuu maujuuva agikwija kila kenu keela samekwa. Unyaluhala alafwanuvu ifwa ukonyofu¹⁷ Puneke kalalela uwomi wango ulwakuva imbombo joni iji vombike jikava mbivi pamiho gango kulwune, pasi pakelunga eye ulwa kuva kela kenu kekivombeka kilayagandu muuya nduvu yiipula imepo. ¹⁸Nekaga kalaleta goni ulwakuva go aganeka vombile netagaleka alabadela uyuunge uyualava ibadela kulwuune. ¹⁹Puu veni alumanyile ukute alava nuluhala aua alava afuvile? ila alava mwemileji vambombo na kila keenu kila ekine kavombile kuluhala lwa ngoaga nejengile ugu gwoope muuya. ²⁰Pulelo inumbula yango yekatengula ukukata etamaa kuumbombo joni ijineka vombile pasi pa kelunga. ²¹Ulwakuva iwesya umunu uyivomba imbombo kuluhala kange nukwe gataja fijo namasage akayelega nukundekela umunu yuywa savombile kikyoni yope eye kuyaga nduumuuya kange hatari mbahafijo. ²²Kwa maana ikava keki umunu uyivomba embombo kumaka goninukwe gataja enumbu ya mwene ukukamilisya imbombe pasi pakelunga? ²³Isiku joni imbombo yamweme luvavo nuku siketeka, napapakelo sigonelela tulo vanamasago hovyoy munumbula aagagopegiluta nduu mwuuya. ²⁴Lesikuli elinonu kumunu yeyoni zaidi yakulya nukunywa nukuhovoka nakela ekenonu kumbombo iyamwene nekalota ukete uvuvelweli uvu mwihuma mumavoko ga Nguluve. ²⁵Ulwakuva veni uyiwesya ukulya au iwesya ukupata uluhekelo lulwoni ukuhuma kuyunge sio kwa nguluve?²⁶Ulwakuva yeyoni uyikungovosya, umwene Unguluve ikupa uluhala mbivi ikupa embombo ya kulundania kuveka ili aampe umunu yuywa ikumbombela vunonu Unguluve eyeeyope sawa numuuya nukwetanga ukudema emepe.

Chapter 3

¹Ulwa kuva kila kinu nemiseke gwakyene na majira kuleta ilwasagile utwa pasi pakelunga. ²Kuvule uwakati uwakuholiwa nu wakati uwakufwa, kange uwakati uwakuvyala, nu wakati uwakukupula vivyofika vyaliwe. ³Uwakati uwakubuda nu wakati wa kuponia, uwakati uwakubomola nu wakati uwakuujenga. ⁴Kuvule uwakati uwakuleta uwakuheka, uwakati uwaguuto nu wakati uwakukyega. ⁵Uwakati wakataga amawe nu wakati uwakulundania amawe kunuu wakatiuwakukumbatilila avangu avange kange kule muwakati uwakuvaleka. ⁶Kule nuwakati uwakulonda ivinu kulenu wakati uwa kusita kulonda, kulinu wakati uwa kutunza ivinu nu wakati uwati uwakutaga. ⁷Uwakati uwakudiefuta emyenda nu wakati uwakuhona kuli nuwakati uwa kujiga myie nuwakati kati uwakujova. ⁸Kule nuwakati kunogwa nu wakati uwa kukalala kulenuka uwambaja nuwakati uleyonjolo. ⁹Kule faida eyikava umbombi kumbombo eivomba? eyamwene? ¹⁰Neye wene embombo yeyo avapile avanu pakelunga ukuyevomba nukuyetimesya. ¹¹Uguluve avombile kinu kivaa kuwakati uwakyene kange avekile uwumi wa siku joni igati munumbu ja vanu, lakini umwanadamu savaghile ukwelewa umavambile Untwa, ukuhuma kuvutengulelo nakuvuma lelo. ¹²Nelumanyile ukute lesiku lelyo linonu kumunu vivoni ukulutelela uluhehelo nukuvo inonu pakuva itama. ¹³Nukute kila yumo anogile alye nu kunywa kange anogile ukwelewa namuna ya kuhovoka na manonu gago agahumine nembombo ya amavoko gamwenezoni ulu luhumbo ukuhuma kwa Nguluve. ¹⁴Nelumanyile ukute kila kinu ekivomba Unguluve sakinangeka amajuva goni kisikuli kikyokya kwongeleja avo ekya kukeeheja, ulwakuva Unguluve veyuyiwa afipelile au avivumbile ukute avanu vahegelelagekuhesima. ¹⁵Kikwoni kikyoko pukele kwelepo kikyoni eketava kivoneka kikatarila ukuvepo. Unguluve ikuvapa avanu asago agakusaga ukuvilonda ifinu fivyofifihime. ¹⁶Kane nelolile ukute uvuvivi pakelunga kuvule welihile, apakugolosya uvuyelweli ne haki piivombika vonge nehaki nuvuvivi kakingi. ¹⁷Nikate munumbula yango, Unguluve alahaga uuyemile pavuyelweli nu mbivi kumiseke gwamwene kukela mbombo ninongwa ijili papingi. ¹⁸Nikajova munumbula yango Unguluve igela ukuvavulanija avanu ukute avene valehanile vavule nivikanu. ¹⁹Ulwa kuva umwisyo ugwanwana va munu nivikanu sawa vuvule fyoni fifwauvufwe vumo, ulwakuva voni valenu muuya sawa, yesikuuli efaida vijokumunu ukuluteleta kuvika nu ulwakuva kisikuli ekelutelile vyonivile numuuya. ²⁰Kila kinu kifwa kanga kwa humile ndufumbe, kange leelavu ya kurufumbe. ²¹Yeni yalimanyile ukute enumbula ya munu yilutakukyanya neya vikanyujiluta pasi pakelunga? ²²Puuni kalumanya ukute lesikuuli elinonu pasi pakelunga kuyeyoni zaidi ya kuhovokele imbombo ija mwene ululwa kuva eyoyo mbombo yamwene yeni uyakava ikumbuja avuye alole jila ijihumile kusana kumwene walutile.

Chapter 4

¹Kange nekasaga ukuhumana mmateso goni agale pasi pakelunga. lola inyihoji ija vanu vavo viteseka asipali uyiiku suvesye unine kaago, Amaka valenago avitesya ava yavo lakini vavo viteseke asikuli uvaku vanunaja. ²Nekate hoba avafwa yavovake fwelile, sio avomi vipitama vumi. ³Kange huba ula ulyavonike vulule nukwee luteela kuvufwe, uyusagawene agagivombeka kakelunga apa. ⁴Kange nekalota embombo yeyoni eyevombike inonu kumunu yitwara uwite nujira ni kuwivu yopetabu kange muya nukugeta ukudema emepo. ⁵Uyafuvile igunja amavoko sinogwa embombo uywa iguja umbeelee apate ukyakulya. ⁶Huba uhumwe endwinga pambombo kuliko ukuvomba embombo yakugazaleleza umbele umwesho gwa pene vufwe. ⁷Kange neeka saga kanga kunongwa vuvivi, umwuya ugwii yasa na pasi pakelunga. ⁸Kule na vanu a yange savalenavana valevene na vadala hata avalukulwe vale vuvule kange savale numwisyo usura mbombo javo vavikwela uvuja yeli, pa mwisyo iswiga leno nikwegataja nimbombo jeki? uvuwoope mwuuya vuvule mbombo mbivi. ⁹Avanu vavene vanavombe vunonu kumbombo yavo viwesya ukukava amahombo amanonu kumbombo eye yavombile. ¹⁰Ulwaku uyuunge angwe uyungu anogele ukusisi umanyani vamwene ayeve ulususuvalo valolu kumwibata ula uyagwile mwenepasi vuigwa angave alevuvule umunuu vakusisimula. ¹¹Nakama vavele yanaganepanie vipata amavuke lakini uyunge umunu umunu iwesye ukupata amavuke ndavemwene ifuketa. ¹²Umunu anave mwene iwesya ukulemwa amaka, vanave vavele viwesye kumbaja, nu ndege ndaga vegwa nyusi idatu jidumuka haraka. ¹³Huba ukuva indumwana indondo au igaju nukuva ntwaga igogolo kange afuvile yayua sipuleheja elivungu. ¹⁴Eyeyaelweli ndave umunu idebe ana ntwaga ihumamukelangwa ndave aholiwe igajuu ukuhuma kuvutwa wamwene. ¹⁵Ndaneve nelolile avanu avavijuungula mukelunga avuvi kwika nukuvapasi paludeva lwatwa ndave idebe yauiya va mbekile pavutwa. ¹⁶Gusikuli umwisyo kuvala avavi kwinama nukupuleka ukuludeve upya, vuvingi saviwesya ukugiginia umwene. Jayelweli kuhali eye muuya vuvule nukugele ukudema emepe.

Chapter 5

¹Udeme ulugendo lwako vuwiluta kuu nyumba ya Nguluve, lutaga ukapale hejekula. Huba ukupuleheja usite ukuva ndava konyofu avavihumya isada javakesita kupuleheja nukujimanyeena nia iji vimbombo ukutembivi mumitamiie gwavo.²Usite ukava nehara ukujova pa ndomo gako, kange usiukuye vika enumbula yako vevemepe ukuji vombela nukuhumya pamihoga Nguluve uungulu aleekukyanya, lakini uveve ule pasi pupanogile uvenama menyu madebe.³Unavenaga kuvomba amingi kukuhanga yeke munumbula wigogaga injosi imbivi pavunge wijo vaga inongwa inyingi ijavukonyofu.⁴Unaveeke inadhili kwa Nguluve vako, usiteuku ukukata ukuyeheja, ulu akuva ungulu yesihovokuu uvukonyofu, uvombe kila ekewelagile.⁵Huba ukusita ukuveeka enadhili kuleko ukuveka yeyouusite ukuyeheja.⁶Usite ukujova mwalomwalo yavusaba bisya ukugutuleja umbile imbivi usite ukujova kumbadava ndumbeleli ukwejiiga ukuteneka nangale ukwii yiiga keki ukukalaja Unguluve nukwiiyiiga uvadesi ukukataja Unguluve anange imbombo ijamavoko gako?⁷Ulwakuva mujosi inyingi nduvugalewo amamenyu amingi, kulenumwuya umbivi, kuiji panogile ukudwada Unguluve.⁸Unavavonage avagaju vitesiwa nukunyanyasiwa kuuhaki yavo nakuvombeliwa fivii kuulijambo lwako usite ukuswiga ukute zuu vamanyile ulwa kuva kuvale avavaha mumbombo savikuvatanga.⁹Kwongeleja ukulema ivyalo mbombo yaketa mununu twa yope utoia esongo ukuhumu muvvalo.¹⁰Yoyoni uinogwa ihela si kwiguuta ni hela kange uyiinogwa uvutayiili isikujonii inogwa jijagejinyingi, eyiiyope mwuuya.¹¹Vugi kwongezeka amafanikio navavanua ya kulwa vivikwengezekaga kulene faida nyiki kukaafi uyalinavyo vingi kukulola na mihotu?¹²Ituulu ija mbomba mbombo jinoga anave ilwa padebe au fijo lakini utayeli sigonelelavuunonu¹³Kule lijambo eelivivi lelwo nele wene pasi pakelunga ekyuuma kekyo kevekiweeakiba numwenye nakyo yiikupataetabu yutwa.¹⁴Vuiyaga utayedi uvutayeli wa mwenye kubahati mbivi wiyaga na yuumwanaya mwene sikaava kenumumavoko samwene.¹⁵Umunu nduwaholiwe vufula ukuhuma ndintambu lwavanina vuvulevule alavuya mukelungaumu alavu ya kisita kinu kifuuta salatola kenu kuvyoni ivyavombile.¹⁶Ili vivi kyongo umunu umwakijile alavuta vulevule pukulenefaida au ikava keki umunu ulutanija ukuye vombela emepo.¹⁷Uwakati uwa mitamile giamwene ilya nengisi kangenukuteseka na matamu, kange ne lwoyo.¹⁸Lola ekiinekewene ukuva kinonu ukulwa nukunywa nukuhekelela nifinekavile ukuhuma mumbombo jetu joni kumiiseke gwa mitamele ige gegyo Unguluve atupile ulwakuva uvu wajibu wamunu.¹⁹Yeyoni yuywa Unguluve apile ekyuma nuvutaayeli nuvuwesyo uwakupokela ivya pile nukuhekelela ululusayo ukuhuma kwa Nguluve.²⁰Ulwakuvaji samekwa mumitamele giavanu ulwakuva Unguluve ikupa ekesamwe nukuhangayeka nimbombo yahowike najo.

Chapter 6

¹Kulekuvivi vuwa nivuwena pasi pakelunga kange vuvivi kuvanu. ²Ungululuve anogele ukupa emunu ekyuma nu vutayeli nenekika ukute asite ukulemwa kinu kiky inongira umwene. Kange sikuupa uluhala ulwa hekelenavyo. Badala ya mwene valavitumila avange , ugumwuya kuteseka fivi. ³Umunu ndahole avana mia moja nakutama emwaka ge mingi nkelunga ndatute uyu atamile emiaka mingi angave numbula yamwene saikwela nita namanonu kange siseliwa kuhesima, punekate, huba umwana uyaholiwe ifwe kuliko vugalivo kumunuuyu. ⁴Navu mwana uyu aholiwe kesita faida, ingenda mungisi nalilitawa salimanyeka. ⁵Ndave umwana uyusale wene elijuva nukulumanya kenu ipumuseka, ingalawa umunu uyu sakapumuseke. ⁶Ndave umunu anatame emiaka elufumbii anasiteukukemanya ukuhovoka kuyinu ivya kavili ifinonu, ivasawa ndavagaju vuvule. ⁷Ndayeve embombo yamunu ukulya pandomo gaamwene, ila ukunogwa kwa mwene sikwiguta. ⁸Jayelweli ikava keki unyaluhala ukulutelela uvafuvile? ikava keki ugaju ndave akemanyile akuvavombela avanu vunonu. ⁹Huba ukuliseka kukela ekevukukevona kuliko ukunogwaviso suuviwerne, eyeyope mwuuya nukugeta ukudema emepe. ¹⁰Kikyoniki kikyokukete tayari vakepile litawaelwa kyene kange umunu umavelile amanyike tayari valume sayenogile ukudukana nuyuu ngoeji umbaha kuvoni. ¹¹Amamenyi amingi gagovigoviwa vusaganegelile ukujoviwa sagale ne mana ukujoviwa puleno kulene faida nyiki vevopuyele kuvanu? ¹²Mwee valume veniuya lumanyile kekyo kinonu kumunu mumitamele gyamwene uwaka uwa vuvivi wamwene kumajuva agavaliwe jijo igendendela ndu mwijeji? veni vuyakava ikumbula umunu kekyo kikyeya pasi pakelunga vutu lutile?

Chapter 7

¹litawa ilinonu huba kuliko amanukataga gavama, nilijuva ilyakufwa huba kuliko ilijuva ilyakuholiwa. ²Huba ukuluta kunumba ya kwililisya kuliko inyumba ya sherihe, ulwakuva ukwilisya kwikwija kuvanu voni kunsiki ugawamisyo gwa wumi, lino amavu vitaama lasiima vavike ilyo munumbula. ³Ulususuvalo huba kuliko ukuheka, ulwakuva baada ya kumiho ulususuvalo lwikwija uluheko lwa munumbula. ⁴Inumbula ya nyaluhala yilimunyumba yakwililisya lakini inumbula ya vapumbafu ili munyumba ya shelehe. ⁵Huba ukupulihija ilivungu lya munu unyaluhala kuliko ukupulihija ulwimbo lwa va pumbafu. ⁶Uluwakuva ukuta mulio gwa lwimbo pasi pakivya vukulivo ukuheka kwa vapumbafu ungu gwope mwuya. ⁷Lwli ijeuli nyikumbika unyaluhala ukuva impumbavu ni lushwa nyinanga inumbula. ⁸Huba umwisho ga lijambo kuliko umwanjo, na vanu avanya vufumilifu huba kuliko avanyu aligwinyo munumbula. ⁹Usite ukukalala nambivi munumbula yako ulwakuva lyioyo litaama munumbula ya vapumbafu. ¹⁰Usite ukujova "kiki amajuva gakatale ga kale huba kuliko amajuva aga?" ulwa kuva sio kwa sababu ya luhala ukutawi vuja ili swali ilyo ¹¹Ihekima nonu ukuta finu fya garama fyifyo twilithi ukuhuma kavazazi vitu. Yihumya ifaida kuvala vavo vikulivona ilijuva. ¹²Uluwakuva uluhala lwihumya uvulinji kama vile hela vuyi wesya ukuhumya uvulinji ifaida ya maalifa ukuta uluhala lwikumpa uwumi kuyoyoni uyalinabo. ¹³Mutafakali amatendo ga Nguluve veniunyi wesyo ukwimalisya ikimbindile? ¹⁴Unsiki uwakati fiva vinonu, utame kufuraha kuhali iyr. Lakini kunsiki vugwiva imbivisaga ilyo unguluve aluhisye ihaliyoni uku vepo kunongwa iyo asikuli umumu yoyoni yuywa alumanyile kyakyoni kikyokikwija pongela. ¹⁵Nigawene amambo mingi kusiku jango ja vulago kuli navanu avanya ilweli vavovi kwangamila, licha yakuta vanyahaki na kulinavanu avavovu vavo vitama amaisha amatali hatakama vavivi. ¹⁶Usite ukuva ni hati kumiho gako vimwene kiki ukwinanga vimwene. ¹⁷Usite ukuva imbivi fijo au atuvile, kiki ufwe kabla ya nsiki gwako? ¹⁸Ni vema ukuta wibate uluhala ulwa nukuta usite ukuyileka ihaki yilute yene ulwa kuva uyikumcha Unguluve itimisya lahadi jamwene joni. ¹⁹Uluhala lilinaka mngati munyaluhala zaidi ya vatawala kumi mukilunga. ²⁰Asikuli umunu unyahaki pakanyanya pakilunga unyi vomba amanonu si vomba isambi. ²¹Usite ukupulihija amamenyu gagogijoviwa kunongwa ya kupulihija umbombi vaka ikukulaani. ²²Lino ulumanyile yuve mugati munumbula yako uvalaanile avange mara kadhaa. ²³Ago goni nigasibitisye kuluhala, nikajova niva nuluhala," zaidi gagonikaleniva nago. ²⁴Uluhala ilikutali ni kiina fijo venilwesya ukuyipata? ²⁵Ni kagevusya inumbula yango ukumanyila ukulalesyani nu kulonda uluhala nu vufafanusi wa yilweli nu kulumananya ukuta uvuvivi vuvufelwanu kuta uvupelwa vuvazimu. ²⁶Nikapata uvufahamu ukute uvuchungu kuliko uvufwe. vualivyo udala yoyoni yuywa inumbula ya mwene yidigile imitego, ni nyafu na mavoko ga mwene minyololo, yoyoni yuywa ikunoja unguluve ipokonyoka ukuhuma kumwene lakini unyambivi itoliwa kumwene. ²⁷Saga kiky kufumbuliwe ijova umanyisya nivile ni kwongeleja uvuvumbusi gumo hadhi uyunge leke nipate uvuyilweli. ²⁸Iyi bado ni pilonda bado sanipatile. Sanikapate mgosi yumo unyayilweli mwiongoni mwa elufu lino sakapate udala miongoni mwaote. ²⁹Nigundule ili ukuta unguluve akambumbile umwanu avile inonu lakini vahumile kuhali ya vunonu vilonda amagumu mingi

Chapter 8

¹Munu veni unya uluhala? yunywa agamanyile amatukio galinimaana yiliku kumaisha?uluhala mugati mumunu yisababisya kumiho kumwene ukun'gala nu vukafu wa kumiho wa mwene wibadilika.²Nikukushauri ukuyitii indagilo ya Intwa kunongwa ya kuyigwa kwa Nguluve kya ku ndindilila. ³Usite ukuvomba kyambivi ukuhega kuvulo ngolo kuvutwa wamwene tena usite ukwema ukulunga ikivoko kulijambo lilyo salifaa, ulwakuva utwa ivombo kyokyoniki kikyo inogwa. ⁴Ilimenyu iyantwa litawala kwahiyo veny ikumbula wivomba kiki.⁵Yoyomi yuywa ikwibata indagilo ja Ntwa ikwe pa amazala inumbula ya nyaluhala yitambula umwelekeo mwafaka nunsiki ngwa kuluta. ⁶Ulwakuva kilalijambo lilinamajibu sahihi nu nsiki gwa kujibu, ulwakuva itabu ya munu mbaha. ⁷Asikuli yuywa alimanyile kikyo kikonga. Veni unyiwesya ukumbula kinukiki kikyo kikwija. ⁸Asikuli unyavuwesyo kunumbula unyi kuyisigila inumbula wala alivuvule amamlaka kulijuva ilya kufwa tena hakuna ukuluhusiwa kumbaja yila wala uvuvivi samikumpoka yuywa avujovile. ⁹Amambo ago goni ni ga wene nikatia inumbula yango kukila mbombo yiyo yivombile pasi palijuva, kulinunsiki gugwa umunu yumo alina mamlaka kuyunge kulyoyo lya mwene. ¹⁰Linonikavawene avavivi visiliwa kuvuvulafu vakahejiwa pavutwa nu kusyiliwa palieneo bahoviginiwa na vanu ku mji baho vakavile vanombile inongwa imbivi iyi yope sayinogiwa. ¹¹Unsiki uvuhigi uwa matendo amavivi sawihigiwa nambivi wishawishi inumbula ja vanada mu ukuvomba amavivi. ¹²Hata linga unyambivi avombe uvuvivi mara mia moja nukutama kunsiki intali bado nikulumanya yiva vema kuvala avikumwesimu Unguluve, vavovikwe geshimu uvuvepo wa mwene vavo valinavo. ¹³Sayiva vema kumunu umwovu udala salacheleweshwa isiku ja mwene linga ikinonu kihejiwa nambivi, kunongwa ya kusite ukunyeshimu Unguluve. ¹⁴Kulinumwuya mwingi sagwifaa ilijambo ilinga lilyo livombeka kukilunga, amambo gihumila ku vanu avanyahaki nduvu gihumili juvanu avavivi, na mambo gihumila kuvanya haki nduvu gihumila kuvavivu nijova ili tena mwuya gusagita. ¹⁵Kwahiyo nipendekesya ukuhovoka, ulwakuva umunu alivuvu ilijambo ilibola pasi paliva zaida ya kulya nu kunywa nu kuhovoka. ukuhovoka ndiyo yikunkunga kumbombo ya mwene kulijuva lioni lya vutamo wa mwene yiyo Unguluve apile pasi palijuva. ¹⁶Nikavika inumbula yangu ukuyimanya uluhala ya kuimanya mbombo nyiyo yivombeka pakyanya pakilunga, imbombo nyivombeka mara nyingi pasipo ukusisila amihopakila au pamusi. ¹⁷Punika saaga amatendo goni ga Nguluve, nu kuta umunu siwesya ukweliwa imbombo yiyo yivombeka pasi palijuva kisite ukulumanya umunu ivomba ukukava amajibu sikugapata ingave unyaluhala iwesya ukwilika alumanyi le ikinulweli salumanyile.

Chapter 9

¹Ulwakuva nikafikilile gago goni kuluhala lwago ukulumanya ukuhusu avanu avanya ilweli na vanyaluhala na matendo gavo voni valiku mavoko ga Nguluve. Asikuli uyalumanyile linga ulugano au ilyioyo likwija kuvanu. ²Kila yumo alinumwisyo sawa umwisyo swa guli nu kugulila avanu avanyaluhala na vaviri avanonu vavo safi navo sio safi yuywa ihumya inekelo nduvu avanu avanonu vitwa avanyambivi vope vifwa vulevule, na vope unyiikwiiyiga ifwa ewona yuyuywa umunu ula idwada ukuvika ukwiyiga vope ifwa. ³Kulinumwisyo umbivi kukila kinu kikyo kivombe ka pasi palijuva na mwisho gwa kila munu inumbula ya munu yidigile uvuvivi nu vupelwa vulimunumbula yavo unsiki guvitaama baada ya gila viluta kukufwa. ⁴Ulwakuva yoyoni yuywa ikwilunga na vono vavo vumi kulinilitegemelo, nduvu imbwa inyumi ili huba isimba yiyo yifwile. ⁵Ulwakuva avanu vavo vuumi, apange vavo vafwile savalumanyile kyokyoni, valivuvule tena ituzo yoyoni kunongwa ya kumbukumbu yavo yisamiwe. ⁶Ulugano lwavo pasi pavivu yikatiliwe kutali unsiki intali savalapata kyokyomi kikyo kivombe ka pasi palijuva. ⁷Luta kukulya unkate gwako kuluhovokelo nu kunywa umvinyo wako ni numbula yaluhovokelo ukwakuva Unguluve iluhusu ukushelekela imbombo inonu. ⁸Imienda giako givimivalafu amajuva goni nuntwe gwako ubakale amafuta. ⁹Utame kuluhovokelo nu ndala uyun'ganile isiku jako joni ja vutamo wako wa vubatili isiku jijo Unguluve akupile pasi palijuva unsiki gwa lijuva lyako lya vubatili iyo inekelo kumbombo yako pasi palijuva. ¹⁰Kyokyomi kikyo ikivoko kyako kivomba kivombe kumaka gako, ulwakuva yusikuli imbombo aua ukufafanula au ukulumanya au uluhalaku Sheolupuwiluta. ¹¹Nifiwene baasi ya finu safihumana na vanu imala sajihumana navanu avanya vuhamu ikibali sakihumana na vanu avanya vufahahamu, badala yake unsiki ni bahati huwathili vavo voni. ¹²Ulwakuva isikuli unyalumanyile unsiki gwa mwene igwakufwa, nduvu kisomba vuvi kwinyibata munyafu ya vufwe au nduu ifiyumi vufikwibatiwa muntego kama wanyama avana damu vakungiwe kunsiki umbivi gugwa gukuva gwila. ¹³Pia niluwene uluhala pasi oalijuva kwamaana ambayo kuliune ikavonike mbaha. ¹⁴Kukavile nu muji udebe na vanu vadebe musati mugwene nu Ntwa umbaha akiija kinsana nu muji ugwa nu kujungula akajenga amahandaki kwaajili ya kusyambulila. ¹⁵Na katika umuji kukavile na va masikini, umunu unyaluhala, yuywa kuluhala lwamwene akagupoka umuji ila pongela akankumbuka umasikini. ¹⁶Uluhala huba kuliko amaka, lakini uluhala lwa munu umasikini ibediwa, na mamenyu gamwene sagipulihijiwa. ¹⁷Amamenyu ga vanu avanyaluhala vakajovelela padebepadebe gipulihijiwa vunonu kuliko ikelele ya ntawala yoyoni miongoni mwampumbavu. ¹⁸Uluhala luli bora kuliko isilaha ja mbaja lakini unya mbivi yumo iwesya ukunanga amanonu mingi.

Chapter 10

¹Kama amavuvusigago gafuile gisababisha amanukato ukukumya ihalufuya vuvolile hivyo hivyo uvupelwa vudebe wisinda uluhala ni heshima. ²Inumbula ya munu unyaluhala huelekea ukulila lakini inumbula ya vapelwa kuhigi. ³Unsiki umpelwa wigenda mubalabala, amasage ga mwene galinuvupungufu kibitisya kukila munu ukuta ipelwa. ⁴Kama jaziba kutawala jiginuka kinyume nu mwene, usite ukuyileka imbombo yako, utulivu wiwesya ukutulisya uvukatili uvuvaha. ⁵Kulinuvuvivi vuwa nivuwene pasi palijuva aina ya likosa lilyo likwija ukuhuma ku Ntawala. ⁶Avapelwa vipeviwa inafasi ya wangosi usiki avanu vavo vafaulu vipewiwa inafasi ja pasi. ⁷Nivawene avatumwa vikwitoga ifalasi navanu avapasije valinkugenda ukuta vapasile valikugenda ukuta vatuma pakyanya pakilunga. ⁸Yoyoni yuywa iyava iliguli iwesya ukugwila na poponi umunu uyuitenya uvukuta, injoka yiwesya ukunduma. ⁹Yoyoni uyipanja amawe iwesya ukulemajiwa nago nu munu uyu ipunja imbavo iwesya ukwihatalisya yuywa. ¹⁰Linga ikiuma apa kikyo kilivuvule uwembe, nu munu sikuva lazima atumile amaka mingi lino uluhala lwihumya ifaida kuvufaulu. ¹¹Kama injoka injoka ingalume kabla sahowike, ivo isikuli ifaida kwa kuhovosya. ¹²Amamenyu ga ndomo gwa munu unyaluhala galinisikisa, lino imilomo gia mpelwa gikumbwesya yuywa. ¹³Linga amamenyu gagogikwanja ukutililika mundomo mwa mpelwa, uvupelwa wihumu, nu mwisyo undomo gwa mwene gwtirilika uwazimu umbivi. ¹⁴Umpelwa ikwongeleja amamenyu, lakini asikuli uyalumanyile kikyo kikwija veni alumanyile badala ya mwene. ¹⁵Ijasho ya vapelwa yikuvafula vavo, savalumanyile hata injila iya kuluta kujini. ¹⁶Ahili yuve kilunga kama intwa vako idimi idebe na kama valongoji vako vikwanja ishelehe pana vusiku. ¹⁷Lakini isayiwe lalizi linga Untwa mwanava vaungwana navalongoji vako vilya kunsiki gugwitakiwa, kumaka na siyo kuvugaji. ¹⁸Sio kunongwa ya wolo paa ligwa na kunongwa yiyo suyivomba imbombo inyumba yipata ulwelele. ¹⁹Avanu vikwandaa ikyakulya kukuheka idivai yitwala ukuhovoka amaisha ni hela jitimisya amahitaji kukila kinu. ²⁰Usite ukukotola Untwa hata kuluhala, usite ukuvakotola avanya kiuma mukiumba kyako kya kugona. Ulwakuva ifiyuni fya muhewani yiwesya ukutoliwa amamenyu gako, kyokyoniki kikyo kilina mapapatilu kiwesya ukusambasya ilijambo

Chapter 11

¹Hilika ukate gwako pakyanya pamagasi ulwakuva wikugupata tena baada ya kiku nyingi. ²Shiriki unkate na vanu saba ndavave nane ulwakuva sulumanyile ukuta majanga gikwija pakilunga. ³Kama kusini aua ukuluta kukasikazini, poponi umbiki vugwigwa apo baho gwijiga baho. ⁴Yoyoni uyukuyilola imepo yiwesekekana asiteukutoga, na yoyoni uyuilola amafunde yiwese kana asite ukubena. ⁵Nduvu sulumanyile injila ya mepo, tena nduvui kula umwana munditumbu, vulevule sawiwesya ukwelelwa imbombo ya Nguluve unyapelile kila kinu. ⁶Panavusiku viala imbeyu yako ipakanikimihe vomba imbombo kumavoko gako nduvu yinogiwa ulwakuva sulumanyile yiyiliku yufanikiwa ipaka nikimihe au panavusiku au iyi au ila au joni jiva nonu. ⁷Lweli ulumuli lunonu, na kinu kya kuhovasya kwa ajili ya miho ukulivona ilijuva. ⁸Linga umunu itaama imiaka mingi nu kugihovo kela gioni lino afikililage isiku ijikwija ulwakuva jiva nyingi kila kinu kikyo kikwija mwaya gugwa gwiwenga. ⁹Huvoka uvujana kuvujana wako ninumbula yako, uhovoke isiku ja vujana wako ukongelele amanonu ga munumbula yako, kyokiyoni kikyo kilikuvulongolo kumiho gako lino ulumanye ukute Unguluve ikukutwala kuvuhigikunonga ya finu fyoni. ¹⁰Uheje ilyoyo ukuhuma kunumbula yako, na usite ukujali amaumifu gogoni mumbili gwako ulwakuva uvujana na maka gayeni mwuya.

Chapter 12

¹Ukumbuke umbumbi vako isiku ja vujana wako kabla isiku ja vukatu sajijile na kabla imiaka sagifike ikya wita unene nilivuvule ukuhovoka kuili. ²Uvombe ewo kabla ya nimuli lya lijuva nu mweji ni nondwe safivile hisi, na mafunde ukuvuya kabla ya fula. ³Uwagwiva insiki gugwa undinji va kwikuvu alatetemeka na vagosi avakangafu vinime na vadala vavo visiaga ukuduga kunongwa ya kuva vanini navala vavo vihungila mumadilisa savilola vunonu tena ⁴Ungwa giwa insiki gugwa imilyango gidindiwe kuntaa, nisavuti ya kuheveta ukuduga unsiki avagosi vinyomosiwa kusavuti ya fiyuni nu lwimbo lwa savuti ya vahinja ukuduga. ⁵Giviva insiki gugwa avanu valadwada fifyo finuika ni hatali yiyo yili mubalabala, nunsiki gugwa mlozi gwichanua amavuva, nu nsiki umpanzi vuvilusana vene nu nsiki gugwa ihamu ja asili ikyajilemwa. Puu umunu alute kunyumba ya mwene ya siku joni na vanyakwililisa vikwika kumitaa ⁶Unkumbuke umbumbi vaka kabla ya ndegehe gwa ndalama sagugidikye au kabla ya bakuli ya golodi sayibajwike aua ikigaloni sakidenyike pakidwivu au ilitololi lya magari ukudenyeka paki siva. ⁷Kabla ifumbwe ukuvuya baho yihumile ni numbula ukuvuya kwa Nguluve uyayihumije. ⁸Nduvu uluhwela lwa munya, "akajova imanyisi kila kinu mwuya gugwa gwiya. ⁹Imanyisi akavile nuluhala nu kuvamanyisa avanu amakifa akasoma nu kwamula nu kutunga imithali nyingi ku mpangilio. ¹⁰Amamenyu akalonda ukusimba ukutumila ifisibi tisyo dhahili amamenyu gayilweligago gimile. ¹¹Amamenyu ga vanu avanyaluhala nu kama mcholo gifwana misumali gigyo va komelile ulwa mugati vugaliva amamenyu gavavaha kulipuga lya mithali javo jijo jifundisiwe nu vaputi yumo. ¹²Mwanangu wilolelage ni kinu zaidi ukutengenesya ifitabu fingi. Kikyo kijila mwisho nu kusoma kwingi kwitwala uvugatale mumbili. ¹³Mwisho walijambo baada ya kila kinu gupulikike ni kwamba lazima umehe Unguluve nu kwibata indagilo ja mwene, ulwakuva ili lilijukumu lya mwanadamu. ¹⁴Ulwakuva Unguluve alatwala kila litendo muvuhigi paninye na kila kinu kikyo kifihile ikinonu au ikivivi.

Hosea

Chapter 1

¹Ele lwo limenyu Elya NTWA, Alyafike kwa, Hosea umwana va Beeri isiku ija uzia, Yothamu, AuAhazi nu Hezekia, untwa va ku Yuda. na kusiku ija Yeroboamu umwana va Yoashi untwa uvaisraeli. ²Kumiseke egya jovile UNTWA kuvutekulelo ukugendeta kwa Hosea, akambula akate, " Lutaga uka tole undala yuywa imalaya uyu ivijaga na vana ava vu malaya wamwene. ulwa kava ekelunga ekee keevombile uvulugu uvu vaha ulwava vande kile UNTWA. ³Basi puu u Hosea akaluta ankutola kwa Gomeri ungenja Diblaimu, vope akapata amimba, akahola umwana undemi. ⁴UNTWA aka mbula uHosea, umpe alitawa lya mwene ve yezreeli. ulwa kuva kumiseke gele pipi, ya nikuye tova enyamba eya Yehu, kunogwa iya kududa uunkisakuyezreeli, nune yani malesya untwa wa nyumba ya israeli. ⁵Yaihumela, esiku ila iyakava ni tenya uluyanejigulu [upinde wa mvua] uwa israeli kuliviinde ulya yezreeli. ⁶U Gomeri akapata amimba agange akaho umwana ungenja. pu UNTWA akambula Uhosea, akate umpe elitawa ve Lo, Ruhama ulwakuva sayani kuva voneta ekesa kanga enyumba eya Israeli, kange sanikuvasyeketa kangehani. ⁷Pupe yani kuva vonela ekrisa avanyumba eya Yuda, kange yani kuvapoka yune pokaga kuvilwelo, ava kupanga, avo ka mbaja ate, avo kufarasi, kuvavovike toga ifarasi. ⁸Vu Ugomeri andakisya ukuoha ulo Ruhama, akapata emimba eyenge akahola umwana uyunge u데미. ⁹Pu UNTWA akate u umpe elitava vi Lo - Ami, Ulwakuva umwemwe samulii vanu vango, na Yune sanelenguluve venyu. ¹⁰Nda yeve awa, avana yaisraeli vivija vingi ndu sanga uguva munyanja, gugwa sawiwesya ukupima ava uku vala puyi vija pata baho va volewe ukute, samuleva nu vango, " vivuliwaga ukute, " umwe mule vanu yanguluve uyale mwumi". ¹¹Avanu ava israeli valalundana pupani nie. vavo vala veka undongoji yumo vavo, kange valahumaga kukelunga, utwa kuva yelava siku ya Yezreeli embaha.

Chapter 2

¹vavule valukulolwango ava gosi, vanu vango na kuva dada vako, ukute uvonesiwe ekiisa".²Mtwa inongwa pavuhegi ija mama venyo, mtwale ulwa kuva, umwene sa ndala vango unene, vope unene sanele gosi vawmene Aheje uvuligu wa mwene pavulongo pamwene nimbombo ija mwene. ijaluligupagati pamavele ga mwene. ³Ana site ukuvoma awo, nikuvula emyenda, nu kumbonesya uvu vula wawmene, nde siku eya holiwe. Nayune anikumbomba ave ndulu kuve, ndeke lunga eke nangike, na yune yani kumbomba afwe ukuhumana ne kyumeela.⁴Sayaniva nekiisa kuvana avamwene, ulwa kuva. Avana va vuligu. ⁵Ulwakuva uvaninavo [mama vavo] avilemalaya va vope uyale mimba ivamba inongwa ingyafu. Atile, " Nikuvakongaga vava kegane vango, ulwa kuva va mile ukate gango na ma gasi gango, Geligwanda tango ulinonu, na mafuta jango neke yuji.⁶Leno puni jenga, uluvego, ulwa kusigela enjela eya mwene, nemitoni. Nijenga ulumato ulutali kuajili ya mwene, ukute alemwage ukupata enjela. Umweneikuvakongava gane va mwene ila sikuvavo naga. ⁷Umwene ikuvakongaga ava havalaju mwene saikuva pataga. impaka apakaita Nesyetuke kwa ngosi vango uva kwanza, ulwaku va Yekate huba katali kuliko leno."⁸Ulwakuvu sakalumanye ukute unene nene nelekuva ivinu, nayedivali emya naga mafua ukute unene nene niikamwongeliye ihela na yedhahabu, jijo alekuji tumila kwa baali. ⁹Puleno nitola ivinu vyango kumisekea egya kupeta, kange ne divai yangu emya uu wa kati wa Yene. Yanitola esufu yango nemyenda agigubekela uvusuha wa mwene.¹⁰Punikuku vulagae myenda vuvilola avahava la va mwene [pahavala] ja mwene, asikuliuyakava ikupoka mumavoko gango. ¹¹Yani kwemeka, uluhekelo lwa mwene, ni sikuku ija mwene, numwando gamweji, naji sabato, nsikuku joni iji vekiwe.¹²Yani nanga emizabibu gya mwene nage mibeke gla seke egya mwene, gegyo akatile, ege gyo misahala gegyo vamile ava vimoge vango. Yanikuvavomba vavesitu nivi kanuvikulalijaga. kufyalo. ¹³Na yunu yani kutesyaga ulwakuva ike saya kubaranisikuku ja mwene. ubaali, ija fusyaga uvu vumba, akepamba nipete ijamwene, nemyenda gya mwene, nukukona ga ijinogwa ukemoge va mwene, akasamwa unene." Ele lwo ijova UNTWA.¹⁴Kwa hiyo niluta kuukumbula. Nikutwa la kulukuve nikumbula kukiisa. ¹⁵Na yune ni kumbujee heja emizabibu egya mwene. nuluvende ulwa nkoti ndeke figo ekya luhavelo. vope yaikuyanda uku nduwa ka vombaga kusiku ija vuhe nja wa mwene. nduvula hu maga kukelunga ekya kumisri.¹⁶Yivijaga esiku eyo" ele lwo ijova UNTWA " ukute ulanyelanga, ingosi vango, kange sulanyelanga tena ukute unene ubaai vango. ¹⁷Ulwakuva nela heja amatawa ga baali mundo mo gwa mwene. amatawa gavo sagala kumbu kiwa tena.¹⁸Usiku eyonela vomba ulwede hano nivikanu mufyalo ukuhumana na vene, niviyuni ifya kukyanya, na vivinu ivi kwafuta, pasi Nelahege uvupinde, epanga nayi mbaja mukelunga, nayuneni kukuvomba uvijage nelaha.¹⁹Nivijago ingosi vako isikujoni. Niviga Igosi vako kuhaki na mba hegi, nakuwa minifu uwa iwedehano, na kukiisa. ²⁰Nivija ga Igosi vako kuwaminifu. Nayuve vukumanyaga ukute nene UNTWA. ²¹Mesiku eyo Nela mwanda ukute, elwo lwo ajovile UNTWA. Nikwanda kukyanya vikwandagu uvapasi pakelunga. ²²Ekelungu kikuyaga kuvambela ekyakulya, edivai emya na mafuta vijibuaga yezeeli.²³Yanitoga yune mukelunga nivonaga kiisa kwa Lo Ami, uveve Ami Ata, vope vikumbulaga, ukute uveve veve NGULUVE vango"

Chapter 3

¹UNTWA akambula, " ulutage ukagane undala, uyuvaganine nu gosi va mwene. kange imalaya. ugane ndune, NTWA, nduvu nevaga nile avanu ava Israeli. Ndava ve, vagepi ndukile eminguluve egege nukuge gana emikate egya dhabibu. [egya sadaka] ²Pu leno neyulile Yune kufipande fyandalama kumi na tano ne homeri na letheke iya shaiyri. ³Nikambulile ukute panogile ukutama nune isikujinyingi. sawiwesya ukuva indugu au ukuva nu munu unjunge yeyoni. kunjela yeyeyo, nivijaga punine numwe. ⁴Ulwa kuva avana va israeli, vitamaga isiku nyingi kisita, kuvanu NTWA, umunu umbu, edhibihu, embanda eya mawe, efodi avo, ekehwani ekya ku nyumba. ⁵Kuvolongolo, avanu ava Israeli Yavivuya kuku ndonda UNTWA ngulue vavo, uva davudi uuntwa vavo. Nakusiku ija mwisyio valija ve tetema pamiho ga NTWA nuvuno nu wa mwene.

Chapter 4

¹Mupuleke elimenyu lya NTWA, mwevanu vuku israeli. UNTWA alene nongwa navenyeji va kelunga, ulwakuvavu sikuli, uwa minifu nuwa yelweli wa liagano, vusikwi uvu amalifa aga NGulive mukelunga. ²Kule nulukoto, uvudesi, uvulyasinavu vu ligu. avana vadenyile emipaka gyoni nunkiisa gwi kwija vugwijile. ³Pu ekelunga kikwuma, navanu avitama igatimukgene vikwangamela, ivikanu ifya kufyalo, niviyuni ivya kukyanya naji samaki ija munyanya, yaikuviheja. ⁴Lakini usite uku kaumunu yeyeni atwala ge inongwa. msite kundela ahegage umunu uyunge. ulwa kuva umwemwe va tekeji, yumwe ni kuva sitaka. ⁵Uu mwemwe movatekeji, mukuvataga, kumiseki egya pamusi, na vasuhwa vope vikuvalaga numwe pakelo, Nayune nikunja ja umamayo. ⁶Ava nu vango vi kwanga mela ulwa kuva va lemilwe amalifa. ulwakuva avatekejivabelile amarifa, na yune nikuvabela vasite ukuva vatekeji vango, ulwakuva usamilwe indagelo jango, unene yunile NGuluve vako, nayune nikuku samwa navana vako. ⁷Avatekeji vingi vakongesike, valeku vomba imbivi pamiho gango. vakaba delesya iihesima yavo kusoni. ⁸Vikelesya kumbivi ija vanu, ave vanu avanya tamaa ija mbivi javo. ⁹viva sawa ku munu nakuntekeji. Yani kuvatava voni kumbombo javo, Yanikuva nomba kumbombo javo. ¹⁰Vilija ga savikwiguta ga, vivombaga uvuliga zavi kwongezekaga, ulwa kuva valutile kutali nu NTWA. ¹¹Vinogwa uvuligu, nedivai, nedivai emya yeyoye tolile uluhala lwavo. ¹²Avanu yango, vinogwa ukwevuja kumingu luve nivihwani vyavo ija mbavo nemisagagyi avo egya kugendela. vikuvapa ava suhwa ulwa kuva amasago aga vumalaya gavva syovile, va vombile ndava ligu, valeki ukuva vaminifu kwa NGULUVE vavo. ¹³Vihumya inekeji [sadaka] kukyana kufyamba niku nukunyanya uvuvumba kufyamba, pasi pamibeke ee mwaloni, mulilibua na mumielu, ulwava ivipepo vino nu. Basi ava henja venyo vivomba uvu malaya na henja venyo viligupa. ¹⁴Unene sanekava zibu avahenja venyo vuvivomba uvumalaya na vahlenja venyo vuviligupa, ulwakuva va vhaguile uku vomba ijo ulwakuva navavu gosi vope vatamule ukuvomba uvukahaba nu kuhumia eenekeji [dhabihu] iliva vambage ivitendo ivya vumalaya, nuvu kahaba. Pu avanu kesita kuji manye sania vatangamela. ¹⁵Mdayive uveve vi israeli uvombile uvuligu, Ee Yuda, sayele ne Nongwa. umwemwe musite ukuluta ku Gilgali, musite ukukuta hadi ku Beth Avan, Musite ukweyega, " ukute, nduvu itama UNTWA. ¹⁶Ulwakuva ava Israeli, vavambile ekebuli ndee, ngwada iyeline kebuli je' UNTWA ava pwale kuludasi kukulya ndingosi aponu apalene nafasi enonu? ¹⁷U Efraimu akelungile ni sanamu [Ivihwani] indeke mwene. ¹⁸Navuvu gaji wavo vuvu hegile vakende lela nuku vomba uvu lugu, vikutavala ava ndala vinogo fijo isoni javo. ¹⁹Ee mepo yaikukunga ku ma papatilo ga mwene, vope ya vi vonaga soni kunongwa iya Nekeji javo. [Sadaka javo].

Chapter 5

¹Mupuliiheje, aga, muvatekeji, muvijage miho, Nyumba ee ya Israeli mupuleke, nyumba ya vantwa' ulwa kuva uvuhegi wikwija kulwomwe mwe voni. muvile lwonjo [Mtego] kula ku mizpa kange wfu vuwasavu tegiwa kukyanya ku Tabori. ²Ava nangi vavikwema sana kuvu budi, lakini nikuvatova voni. ³Melumanyile ava Efraimu, nava Israeli sa vefihile kulwone. u Efraimu, leno avile ndumalaya ava ndu ndigu, Uisraeli kekalaji kulwone, [kekwoi enangile] ⁴Imbombo javo sajinogile ukupendukela UNGULUVE, ulwakuva amasago agavumalaya gale gati mbenee, sayaviku maya UNTWA. ⁵Ekeburi kyava Israeli kiku vasudela. pu ee israeli ne Efraimu yavikekovaja kuvungangi wavo. naye Yuda vope yavigwa paninie navo. ⁶Vala genda ga paninie ningosi javo najingombe javo kukundonda UNTWA, savalambo naga ulwa kuva ahegile ukuhuma kuvene. ⁷Vakale savaminifu ku NTWA, ulwa kuva sakaholile avana vavo vambulyasi. leno iseleheimya javo ija mweji fikuvanga meja ni fyala fyavo. ⁸Tovu endudwe ukwa ku Giber nendua we ku Rama . esavuti eya, kelelo ekya wite uku Beth Aveni. Tukukukongaga , ve Benjamini. ⁹Efraimu Yiva nulususu valo, e siku iya asabu. Muvikolo ivya mu israeli, netangasi je ihabari ya gago gihumela. ¹⁰Avalogoji avaku Yuda, wita valenda vala aviheja amawe mumipaka. Nayune yani duda uvuhegi wango kuvene ndu lulenge. ¹¹Ava Efraimu yangamile, yanga mile nuvuhegi, ulwakuva alekugenda kunogua ukuje konga isanamu. ¹²Puni vandi ngosi ku Efraimu, niva nduvu vundo, ku nyumba ya Yuda. ¹³Ii Efraimu vualolele uvutamu, wa mwene u Yuda akakewene ekoho ekya mwene, U Efraimu akalula ku Ashuru Uyuda aka suha ujumbe kuntwa umbaha. Lakini sakuwesye ukuvaponia avanu avo ukuvaponia ifikoho. ¹⁴Pu nivijagande Garamu kuva Efraimu kange ni vijanga nde Galamu kunywamba iya Yudu. unene mwee unene niyaga ga ni lutaga kuvutali, Nikuvatolaga, asikuli umunu uvakuvapoka. ¹⁵Yaniluta kange Yani vuya apona apango, impaka vavumanye uvuvivi wavo, vavuye nuku ndonda. vavulondage, amiho yango, kakge vandondage kumaka na kunjula yao.

Chapter 6

¹Ijaga, tuvuye ku UNTWA. ulwakuva atudeny ninie vimendo vimende. Lakini ya kutuponia. atulemije, yaitukunga ivikoho vyetu. ²Kusiku ivele, ikutujusya, esiku eya datu ikutwinula kango tutama pamino gamwene. ³Na yufwe tumanye UNTWA., tukendeleleukumanya UNTWA. ukwija kwa mwene. kwa avuhakika [kwa Yeleveli] ndapuvusi ku vukelo, yaikwija kulwofwe nde' la eya vuli yeyo yaitima ukunyofya ekelunga". ⁴Vi Efraimu, neku vambekekeki? vi yuda neku vombele ekeki? uwaminifu wakosawa nuluhwela ulwa pavusiku, kanda ndulumye uluhega mbeve. ⁵Pu nevadenyile, vimendo nimendo. kumilomo egy va sushwa, neva budile ku ma menyua ga ndomo gwango. indagelo jakojili ndulu muli ulwi muuleka. ⁶Ulwa kuva ninogwa uwaminifu sio esadaka, nuku manya unguluve sio esadaka ija ku nyanya. Nduwa denyile ulwedehano ⁷U Adamu, sale mwaminifu kulwuve. ⁸EGileadi mji unangi kuma lunde ga nkiisa. ⁹Ndii vipuga ivyafya valwagi, va vovi galela umunu, navava tekeji vikelunga pupaninie muvipuga ivya pudi, kunjela iya kushekemu, va vombile uvuvivi uwa soni¹⁰Munyumba iya Israeli neveuwene uvuvivi, vavuligu uwa Efraimu vulepala, ne Israeli yenangike yelamile. ¹¹Ulwa kuva uveve, Yuda ule vua beni uchaguliwe, nelava ni vuya ule rithi wa vanu vango.

Chapter 7

¹Emiseki gegyoni vuninogwa ukuyeponia u Israeli, esambi eya Efraimu yisisi muku, paninie nu vuvivi uwa kusamaria, ulwa kuva vavombile uva syovi, nuvu heji wikwingela na makundi aga kupoka fya vene, mumitava. ²Savalumanyile munumbu javo ukute nikumbuka imbombo javo imbivi. Leno imbombo javo jikuvajungula, jilipa mihogango. ³Kunongwa eya vuvivi wavo, vambekile untwa ave nuluhekelo, navovombi vamwene kuvu desi wavo. ⁴Voni va lugu ndeli tanuli elevakojjeu mwoto, nukojaji, yuywa ukuguleka ukuvu ngeja umwoto ukutengula vuitengula ukvyoga uvutine impa ka guka lule. ⁵Elijuva elya intwa vetu avalongoji akevika vatamu, vuvaywile edivai egali. Akago losya ekevokokya mwene,, kuvala vavoa va mwene viku bede. ⁶Kunu mbula ndelitanuli nduvu vipanga emipango gya vo igya vu syofi . Elwoyo lyavo ligona elijuva lwoni impa pavu siku. Avusiku yikwa ka ndumwoto kukyanya. ⁷Voni vasevile ndumwoto viku vabuda avavikuve melela [avalongoji] Avatwa voni agwile, Asikuli nuyu ikuyelanga. ⁸Ava Efraimu vikye ghanganya vavompavanu. ne Efraimu sawa ndukate ugusava gele ukugu pendula. ⁹Avahesya valile amaka aga mwene, umwene saluma nile. Injwele ijilinyeke jikwika ku mwene, umwene salumanyile. ¹⁰Ekebuli ekya va Israeli kikuvasudela, hata evo savavuyile ku NTWA, UNGULUVE vavo, kange savikundonda, ndavave vaga wene gonihayo. ¹¹U Efraimu ahinde kengundya, ubakadhulia uyusalenu luhala, viku mwelanga ukukuta ku kumisri nuku pulu luka ukulutaku Ashuru. ¹²Vana lute sayani kwane ka uwavu wango kukyanya kuvene ni kudeka, nayone ni kuvagwesya ndivi yuni kukyanya. vani kutova ukuluta kwavo pupaninie. ¹³Aheli kuvene, ulwa kuva vayagile ukuhu kulwone. uvunangi wikwija vu vene, vayagile nukungnga kulwoni' Ninogwa uku vapoka, lakini va jovileo vudesi ukuhuma na nune. ¹⁴Savakandilile kunumbula yavo yoni lakini vilelela mu vitanda vyavo. vikelu ndania kunengwa eyuvinu, nedivai enya, kange vikungalaja unene. ¹⁵Nekava vamanysye nukuga vomba amavoko gavo gakangale, leno vipanga amavivi kwa ajili yango. ¹⁶Vivuya, lakini savi vuya kulwone, nevakukyanya, Avene vale ndulu dibulu, [mshale gugwa sangu vomba. avavombi vavovigwa jaga kupanga, kunongwa iya vuvi vi milomo gwavo. Eyeyivija goni javo mu kelunga.

Chapter 8

¹"Uveke Endudwe mundomo gwako' like mbelelele [Tai] kikwija kunyumba eya NTWA, ulwakuva avanu vanyile ululagelo lwango na nu kung'alaja ukuhumana ni sheliyajango. ²Vikundelela vite, UNGULUVE vango, ufwekwe muisraeli, tuku mayile, ³Lakini ava Israeli abelile. a manonu nava madui vikukongaga. ⁴Vavekile avantwa, sanevasuhile unene. vava vombile ukuva vavaha unene ganelenehabari. ku hela javo nidhababu, javo vatengenise ivihwani vavo, ukute neva vengele kuvutali. ⁵"Ingwada yako neye belile kusamaria. Nelenelwoyo navanu ava, malamara ndeli ino ngwa javo? ⁶Ulwakuva. Ivihwani ifi vika humile ku Israeli vefundi uyakavombile. sijo ve NGULUVE" Engwa daiya kusamaria yavikuyedenya vimende vimende. ⁷Ulwakuva avanu vivyala emepo vibena umbelo. Imbeyu ijimile sajiline mitwe, saji humya uvutine. Jinakome ava genini vilijaga. ⁸Ee Israeli yemiliwe, leno, yigonu paga tipa pava panji nde kiinu ekesa keno gile. ⁹Ulwakuva vakalutile kuashuru, nigo dovi ija musitu. ¹⁰U Efraimu alondile avagane ava mwene. Ndavave lalondilele, vajiliwa na vagone avapanji leno yani kuvalundania punie avene vitengala ukuyaga. kusababu iya vunyanyasaji eya ntwu uvavakahu. ¹¹Ulwakuva UEfraimu ongelije inekelo ija sadaka ija nongwa, lakini jivile mekelo jaku vomba uvunangi. ¹²Na simbile indagelo jango mara elufu kumkuvene, vakale vivonaga kenu ekya kusyiga kuvene. ¹³Kudhabuhu ija sadaka jangu, vihumya enyama nukuyelya, lakini unene, NTWA sanikye deka. lena nisagaga uvuvivi wavo nuku vatovakunongwa javo Vivuya kumisri. ¹⁴Ve israeli usamilwe uvene, yune na kupelile, kange ajengile emiyumba. uyuda aimalisye emiji emingi, leno ni suha umwoto kumiji egya mwene. Ninanga ingome jomi ja mwene.

Chapter 9

¹Usite ukuhovoka, veisraeli ndavanu avange ulwakuva sukule mwaminifu, undekile UNTWA, UNGUVE vako. vanoguva ukuhomba aluhombo kuva ligu kumbengilo joni ija nafaka. ²Lakini imbengelo nedivai saikuvaalegyaga edivai emya yivijago ndebe. ³Saviwesya ukwendelela ukutama mukelunga ekya NTWA, nita Efraimu yivuya kumisri nesiku yemoyavilya akya kulya ekekyafu kuashuru. ⁴Savikungu mihejaga UNTWA esadaka ijadivai pusavi hovokaga. dhabihu javaji vijaga ndekyakulya ekya mufwa yoni ava vilya viva vepulike. ulwakuva ekya kulya kivijaga kwavo vene, saki kwinge lagamunyumba eya NTWA. ⁵Vavu vombo keki kusiku eya sikuku eya NTWA iye vekiwe lasimi, esiku eya Yahwe? ⁶Ulwakuva. Lola vanyilile uvu vivi, ku misri kukuu valundania, ne Nofu yikuva syelaivi bana Fyavo ifya hela vivijaga najo, ne mitonigi memagamuhemajavo. ⁷Ee siku eya asabu yikwija, esiku eya kuhombo ekesasi yikwija. Ava israeli voni va lumanye alijambo ele. usuhwa avuvile numunu uyatenu mepo. elevuvule uluhala, kuno ngwa ya mbivi javo imbaha nuvuaduvi uvu vaha. ⁸Usuhwa ve sikali va NGULUVE vango ku Efraimu. Lakini utego ugwa viyuni, gwiva munjela yoni eya mwene uaduvi, gulimu nyumba ya Nguluve ya mwene. ⁹Venangile venendisiku ija Gibe. Unguluve ikuvakumbu kaga uvuvivi wavo, vope iku va dhibu uvu vivi wavo uvu vaha. ¹⁰UNTWA ite, " vonikukwelanga veisraeli yekwe ndukulonda isongwa kulukuvi, Ndiseke ija kwanda. Kuubeke, Neva wene ava visavinyo. [vivowene ava baba] Lakini vulekuluta ku baali peor, vope vakehomya kuvihwani ivyakukoja kusoni. vakalekekala je nduvu ivihwani vyavo ivivaviganile. ¹¹Kuu ajili yuda Efraimu, ekika kwavo, yavohuma ndiiviyuni, sakuvijaga nukuhola, jivaji sikuli inyanda, naya itwala ulwanda, ¹²Ndavave vatwalile avanu, nikuvatola, ukute asite ukusigala na yumo. Aheri nena vateke. ¹³Neye wene Efraimu ndee Tiro, akapandiwe mufyamba, Lakini Yai humya avana kumunu uubudi. ¹⁴Vape, INTWA vukuvapa ekeki? vape elitumbu elinanga inyanda na mavele gago gagi humya elivele. ¹⁵Ulwakuva, vavombile uvuliguwavo ku Gilgali, pane vakalalile. kunongwa eeya ku vomba imbombo ajambivi, yani kuvave ngela, kunji kunyumba yango. gani kuvunogwaga kange, Avalongoji vavovoni vanangi. ¹⁶Ava Efraimu vatamu, nemitela gavo gwoni gyomile, savihola iseke. Nolavave vana. Nikuvabuda, avana vavo avagane. ¹⁷vango UNGULUVE yaikuva bela, ulwakuva savalekumwedeka. vivijaga vanu va ku sulula mu kelunga kyoni.

Chapter 10

¹Ava Israeli izabibu uunonu gugwa guvi hula iseke ija gwene. vujikwo ngeseka iseke vulevule, vuvi jenga inekelo jinyingi, ulwa kuva ekelunga kyavo kyaho laga fijo, aji yekile imba inyamaka fijo. ²Enumbula yavo syovi, leno vanogile ukye tweka uvunangi wavo. UNTWA yainanga inekelojavo, yainanga naji mbanda javo. ³Pu ya vite, "Ansikuli untwa, ulwakuva kandekile UNTWA nu ntwaka kaleiku tuvombela nyiki?" ⁴Vijova vuvule amamenyu gene, nukuvo amedehano kwa kweyii ga uvudesi. kuevehaki ya kwija ndama nyasi [Ndamaswatu] asanya sumu mu ndenga ijamu fyalo. ⁵Avavitama kusamaria, yavidwada kunongwa ya ngwada iya, ku Beth Aven. Avanu, vaka Lelile kwa ajili yavo, nduvu va vombile vala avatekeji ava vihwani, avahowike kuvene ne kika [utukufu] kyavo, Lakini va sikuli tene. ⁶Avene vitoliwa uukuluta kuu Ashuru ndesadaka kuntwa umbaha. Pu ava israeli vivijaga ni soni, kange nava Efraimu vivijaga ni soni kuu sanamu java. [Vihwani'] ⁷UNTWA ava samaria ikwangamela ndivu jigo gwa nyangala ndulenga. ⁸Isehemu ija kukyanya ija vuviv ji nangekaga. Eyeyo nongwa iya israeli amabekeni viswatufivija ga pakyanya pa nekelo javo. avanu la fivulaga, "Tugubekele, ufwekwe, na kufyamba, " Tugwiile". ⁹Ee Israeli uvombi uvuligu ukuhuma, isiku ija Gibe, uku ujige, Je uwite vuku vagava avana ava mulukoto uku kugibe? ¹⁰Nenalalmule Yani kuvatova. Avavilunga nela va hanja paninie nuku va veka kii pasa kemo ekya vavivi wavo mara kavele. ¹¹Uu Efraimu ngwada yeyo Yemanyile ukuno gwaukilya iinafaka, nikuji veka ijozi musingo javo inonu. Efraimu nikuyeveka jozi, iiyuda ikuye meza, uyakoboilusaga elipigo kuvo nogwe wa mwene. ¹²Mu vombe eehaki mukapete iseke ija waminifu uwa ledehano. ¹³Mutumbule, eke lunga kyenye ekesamu gele mu vyale, ulwakuva miseke egya kundonda UNTWA, impa alavaikwija nukwinula ehaki yenyo. Mulemile uvuvivi, mupetile, uvu dhalimu mulile iseke ijavu syovi, ulwakuva mwaedike mumipango gyenyo na vasikali vakavingi. ¹⁴Pu eligoha juka kange nugatimuvanu vako na mumiji gyoni egyako egele ngome ginangiwigwa. Vivijaga nde shalmani, nduwa na ngile Beth Arbeli, kusiku eyaligoha, pu undala yumo adenyehine kunongwa eya vana avamwene. ¹⁵Puyivijaga kulwuve vii Betheli, ulwakuva uvuviivi wako vuvaha. kumisekee, gya pamusi untwa vako vikugedaga hani.

Chapter 11

¹Uisraeli vu ndumiana, nageganile, neleku mwelanga mwanango uku huma kuumisri. ²Vuni kuvi kuuvelanga, vakasambuka nukuhega kulune, valekumela, la edhabihu UBaali, valekundondela uvumba kuvihwani. ³Lakini unene nene nema nyisye UEfraimu ukusenda. nene neka vinwile kuvilwelo vavo, pusava lumanyile ukule nene neva tangile. [Nevapile] ⁴Nekavalongwije kundehege, ugwa vanu, namafungo agalugano. unene nekale ndu munu uya pungusye ijozi mutaa javo, neki nama nukuva lesya. ⁵Je savivuya ku misri? Je eAshuru saikuvatavalaga avene ulwakuva vibela ukuvuya kulune?. ⁶Epanga yayi gwa mumiji gwavo nukunanga imbateeko ija nyiji javo vikwangamela kunongwa ija mbateko javo vavo. ⁷Avanu vango valamwile ukundeka avale vikwelanga kwa uvakukyanya asikuli uva kuvatanga. ⁸Niwesya ndakeki ukukulekavi Efraimu? ni gaha ndakeki ukuku heleka ku israeli?, niwesya ndakeki uvomba veka seabimu? enumbulaya ngu yependweke mu gati ndyone, ekiisa kyango kyongile. ⁹Sayani vombo elwolyango elikali, unene sayani kuvangamija ava Efraimu tenu. ulwa kuva unene nene NGULUVE sanele ndu munu, unene nelembalaje pagoti palumwe, nayune, sayani kwijane lwoyotiyoyo bafumbe. ¹⁰Yavi kundonda, NTWA, nayune yani kwuma nde Garamu, puyaniombolesya, navavanu ya vikwija vitetema ukuhuma kusemo. ¹¹Vavikwija vitetema ndiviyuni ukuhuma ku misri, kange ndifu nguundya ukuhu ku ke lunga eekya Ashuru, yanita vatamage munyumba javo. "Iji ijova UNTWA. ¹²AEfraimu vikunjungula kuma menyuaga vusyovi. Lakini uyuda igendelela nunene NGULUWE, kange mwanainifu kulylone, igolofu nufuvalaje.

Chapter 12

¹UEfraimu ike lesya emepo, nukukongae mepo eya kuvu humu. umwene asidisyeu vudesi, nuvu nyanyasaji. vivomba ulwedehano nava Ashuru, nukutola amafuta aga ku misri. ²UNTWA kange ikuvahega ava Yuda kange inogwa avadhibu uyakobo, kugala agavombile, ikungomba kumbombo ja mwene. Mulitumbu Uyakobo akamwibata ulukololwe, ekesukululu, na kuvanu avamwene alekwe tanga kwa NGULUVE. ³Mulitumbu uyakobo akamwibata ulolwe, ekesukululu, na kuvanu avamwene alekwe tanga kwa Nguluve. ⁴Asindine nusuhwa akasinda kalela nuku suma ku Neema iya mwene. [emota] vaka ganila nuNGULUVE kwa ku Betheli uku UNGULUVE ajuvile nave. ⁵Uuyu ve NTWA UNGULUVE uvafiguga, Uyahweli" lwolitawa elya mwene. ⁶Basi pugendage kwa Ngulule Yako. wibate uwaminifu nu wavuke. [uhuru uwa iwedehano, kange ugulelage ulave yako isikujoni. ⁷Avavomba biasala vateni manjani ijavaudesi mumavoko gavo, vinogwa ukusyova. ⁸UEfraimu akate, unene leno neletaye li fijo, ne kafilu uvutayeli kumaka gango. kumbomba jango joni, saviku vu vona ga uvuvifi vuwoni mugati nayone, kekyoni ni eki vijaga sambu. ⁹Unene nene INTWA, ne NGULUVE vako ukuhuma uluwa humile kukelungukya kumisri. yani kuku vika utamaga tena mu Hema ndi siku iga karamue ye vikiwe. ¹⁰Nava pile ava suhwa nava pile ukulola uvulaguji uwingi kuajili yengu. kukevoko ekya va suhwa nele kuhumya ifihwani [emifano] ¹¹Kunave kuleno vuvivi uku kugileadi, pu jaye lweli sakunogelie. Gilgali vihenja isenge kunekelo javo, ji vijaga ndama we ndunalawe lwa fyalo. ¹²Uyakobo akayila impaka mukelunga ekya Aramu, Israeli akavomba embombo akave un, dela vope akadema ingosia kave un, data. ¹³UNTWA avavatwala ava israeli ukuhuma ku misri uku gendela usuhwa, vopea vava tunza kuvu nabii. ¹⁴UEfraimu, akalije UNTWA. pu UNTWA mwene ilekesya ukiisa gya mwene, vopeya ikumbuje heja isoni.

Chapter 13

¹UEfraimu Yuijova, kukale nulutetemo. alekujije ku Israeli, lakini alene nongwa ulwakuva ale ni nyesayo ija Baali, vope akafwa. ²Leno vivombo imbivikange na kange, vitenge nesya ivihwani ivya vyo ma ivya hela javo, ivihwani nduvu vafimanyile avene, joni mbombo ya fundi. Avauvijo. na vene, vita avanu ava vihumya adhabihu nukufipa angwada. ³Kwahiyo vivijaga, ndulu hwela ulwavukelu, kange viva ndulumye uluulu hega nambeve, ndama kandi agagi humana ne mepo, agihuma mwoni mu mbengelo ndelwosi elihuma mulibomba. ⁴Lakini unene nene INTWA, NGULUVE vako ukuhuma kukeunga ekya misri. suka manye, UNGULUVE uyunge nene yune. asikuli unpoki uyuunge. ⁵Naku manyile ndukuve, mukelunga eke nya njala. ⁶Kumiseke ege ukale neli nyansi, vuleneli nyasi ukalya uka samwa. ⁷Yanivande Garamu, nivijaga ndeduma nilotaga kulukanji kunjela. ⁸Nikuvanga meja nde dubu eyevapokiie avana va mwene. Nayune yani kuva dye fula ififuva vyavo, na ukwa nikuvanga meja nde Garamu, Ndivi kanuivya mwinyasi vuvi dyefulania vimende vimendo ⁹Nikuvanga meja ava israeli veneu yakava ikuvatanga? ¹⁰Uuntwa vako alekwii ukute akutange ku miji gyako gyoni? valekwii avalongoji vako avavaha, vavo utile ndee ume untwa na va vavaha? ¹¹Nekupi untwa kulwoyo lyangu, nekatola kulwoyo tiyoyo. yango. ¹²Uvuvo uwa Efraimu vu vekiwenaji nongo mwene ji vekiwe. ¹³Ivija nuluvavo ulwa kwe vungule, ivijaga mwana ipelwa sino gwaga uku homa mwitumbu. ¹⁴'Je' nikuva poka go neke voko ekya keburu? je ni kuva pokaga nuvofwe? gwe uvufwe vule kwii kunanga ku? gwe keburu kele kwii kunanga ku wako? Ekiisa kifihi wagakumiho gango. ¹⁵Nda yeve Efraimu yi vanikwa pati pava likololwe,, yaikwija emepo eya kuvuhumu imepo eya NTWA yaitova ukuhuma ku jangwani. Indenga ija Efraimu yajikwuma na vivi sivaa vyope savi vya ga nulu lenga. Uadui va mwene yaipokaga ifyanga ifya mwene fyoni ivina vinu ivya samani. ¹⁶Ava samaria viva nenongwa ulwa kuva va kaliye unguluve va mwene, vigwijaga ve panga; avana vavo ava debe yavi denyiwa, na vadala vavo ava nyanyo nda vikuva manya ga wazi.

Chapter 14

¹Israeli, vuya ku NTWA, UNGULUVE vako, ulwa kuva ugwire kunongera ya mbivi jako. ²Mutole elimenyu paninie numwe muvuye kwa YAHWEH. "Muheje uvuvi vi wenyoni, ugedeke ama nonu kuteputu kupe, iseke ija milomo gyetu. ³EAshuru saikulupoka, sayatwiketo ga ifarasi ukuluta kuli goha. satwiwesya kange ukujivula imbo mbo ija mavokoje, umwemwe mule minguluve gyetu, ulwa kuva kuluvove umunu uyalevuvu utaye wikukolela iikiisa." ⁴Nikuvo ponia ukupenduka kwako, nayane nikuvaga na ga kunumbula, ulwa kuva elwoyo lwango li hegaga kulwave. ⁵Nivija ga ndulumye kuisraeli, vope. chanulaga ndama vuva nukuva nemilelande mielezi kukelunga kya kulebanoni. ⁶Amani ga gene gitandaga kyoni, uvu nonu wawene vijaga nde miseituni, ne harufu yayene givijaga ndi vijebele kange, nde mwelezi iigya kulebanoni. ⁷Avanu avitama mukeepepelelu iikya guene. vala syituka, valajuka nde mbeyu na mavuva nde mizabibu. ekika kya kyene nde divai eya kulebanoni. ⁸Efraimu, nee vombe nyiki ni vihwani? uunene yani ku mwanda nukuulunza unene nelendu boreshi ama swatuga gene, gagrini usikujoni, ukuhuma kulwune gikwija iseke jako. ⁹Veni unya luhala elewe inongwa ijii? veni uikwelewa inongwa iji ukute aji manye? lwakuva injela ija NTWA jili sawa nija munu uyale ne Haki, vigenda mugali imbene, lakini ava na ngi vi gwijaga musati mbene.

Obadiah

Chapter 1

¹ku-njosi ja Obadia. Untwa Unguluve ijova ku nongwa ja Edomu ita, utupulike inongwa ukuhuma kwa Ntwa, na kunsuhwa uyu asuhiwe pagati pa vanu, ita, inamuka, mwinaka kuligoha! ²Lola pu nikuvanika ukuva vadebe kuvanu, pu vikuvabedaga fiyo. ³Ikibuli kya numbula yako kikusyovile, yuve witama kumapuma gago galikulunalawe. kunyumba yako iyapakyanya. Uyuijova munumbula yako yako." viveni uyu va kunyiisa pasi?. ⁴Nduve wikwima pakyanya ndi lweve nda paki mnyumba kyakokivikiwa pagati pa nondwe, punikukwisya pasi ukuhuma ukwa pu ijova u Yahwe. ⁵Vanave avalyasi vakijikile kulyuve, inave avabudi vale vakwijile pakilo(wale witemiwa fivi) pusavale viwesya ukilyasya ifya kuvakwila? vala avavilunda nia isongwa vale vikukwijila, savale vikuvuleka uvubeni. ⁶Nduvu u-Esau atalile utoviwa, ni hasina ja mwene jijo jifihiwe jivikiwe kunji. ⁷Puovanu voni puvitangana ukukuhilika kunjiila mpaka kulupaka. Avanu vyavo vya limulutengamano puvikukusyovaga, nu ukukululilila amaka. Vale vavo vilya unkate gwako pu vavikile ulutambo pasi palyuve. kusikili ukulumanya kinu. ⁸Pusaniwesije ilijuva ilyo? puijova Untwa, ukuvabuda ukuvamala avanu avanyaluhala ukuhuma ki Edomu nu kulumanya ukuhuma kulyambikya Esau?. ⁹Avanyamaka yavihangajika, Temani, neke kilamunu abudiwe fivi ukuhuma mukyamba kya Esau ikya vufye. ¹⁰Kunongwa ya uvuvivi vuwa umbombile ulikololyo u Yakobo, vusyiilwa ni soni, kange witaigiwa isiku joni. ¹¹Ilijuva lila wavile wimile, ilijuva ili agenyi vatolile ikyuma kya mwene, na vagenyi vavo vale mnifigo fiamwene, nu kisalula avanu vya muyelusalemu, pu uveve ukava paninyie naveve. ¹²Uleke ukuvohoka ilijuva lya lukololwako, ilijuva lya kililo kyako, kange uleke ukuvohoka kunongwa ya vanu vya ku- Yuda ilijuva la vunangi wavo; mleke ukwitoja kulijuva lya vugatale vwavo. ¹³Uleke ukwingila pa kifigo vya vanu vango ilijuva lya kililo kyako; uleke ukuhovoka pavugatale wavo kulijuva lya kililo kyako, kange mleke ukuyaga mu mbutajili wavo mulijuva lya vunangi wavo. ¹⁴Uleke ukwima panjila malekano, neke uvailemaje avavula kwa kuluta, kange uleke ukuvalieja avalemalekulijiwa ilyanjala. ¹⁵Ulwakuva ilijuva ilya Ntwa lihegelile lilipipi kuvanu vyoni. Nduvu uvombile, yevombeka kulyuve, imbombo jako jikukuvuyila kuntwe gwako yuve. ¹⁶Ndu uvu munywile kuyamba kyanjo ikivalaje, vuyayiva kuvanu voni vinywijaga imisiiki gyoni. Vinywijaga nu kumila kange vifwanaga vakasipali. ¹⁷Kange kuyamba ikya Sayuni viveko vavo vaponile pi vivijaga vavalage; ni nyumba iya Yakobo pu vihalaga nukuva yavo. ¹⁸Inyumba ya Yakobo pu yiva mwoto, ne nyumba ya Yusufu yivijaga lulimbo, ni nyumba ya Esau yivijaga maswatu amwuumu, pa avene vikuvanyanya nu kulalika. Pu viva wasikuli vavo valemile kunyumba iya Esau ulyakuva Untwa ijova ita. ¹⁹Voni ukuhuma ku Negebu vihalaga nu kutama mukyamba ikya Esau na val ava Shepela vitamaga mu nkilunga kya vafilisiti. Avene vihalaga ikilunga kya Efraimu na kilunga kya Samaria, ni kya Benyamini ihalaga u-Gileadi. ²⁰Ava hamila va ilipunga ili ilyavanu vya Israeli pu vikava nu kuhaala ikilunga kya ku-kanaani impaka ku Sarepta. Avahamila va ku Yelusalemu, vavo valivu Sefaradi, vihalaga ku Negebu. ²¹Avatangili pu vilutaga pakyanya pa kyamba kya ku-Sayuni kukwibata ikilunga kya mufimba iya Esau nu vutwa wivijaga wa Ntwa.

Nahum

Chapter 1

¹Amalago ukuhusu ukuhusu ininawi, ikitabu kya malago ga Nahumu, Mwelikoshi.²Uyehova yu Nguluve unyawifu kange ihombeja ikisasi, Uyehova ihomba ikihomba ikisasi kange amemile ilioyo, Uyehova ihomba ikisasi kuvavivi vamwene kange igendelela nilioyo lya mwene kuvavivi vya mwene. ³Uyehova inyamaka mingi kange indele valyolo. Siva na kyokyoni ukuvaleka ipela injila ya mwene kumepo ya kikulukulu ni soluba na mavingu nulundukulu lwa malunde ga mwene.⁴Ikuyikemela inyanja nukuyivika yume ikyumija indenga joni Bashani insaifu, nu Kalmeli kange amavuva ga Lebanonu masaifu. ⁵Ifyamba fitetema munjila ya yene, nifyamba fiyeyuka, inkilunga kuvulongolo kkyene, hani, ikilunga navanu voni avilama mungati mukyene.⁶Yuveni uywiwesya ukwima kuvulongolo kulyoyo lya mwene? veni iwesya ukusigila uvukali wa lyoyo lya mwene? ilyoyo lya mwene liliwe ndu mwolo ni mbanda ajidenyile vulevule.⁷Uyehova inonu, iboma mulijuva lya tabu, nu mwene igolofu kuvala avakikunyilila. ⁸Lino ivika uvumalilo wa valugu vamwene kumipwisi igyakwogofya, ikuvafwima mungisi. ⁹Avanu vipanga kiki ukuhusu Uyehova? umwene ikomesya, itabu sayisumuka ulwa vili. ¹⁰Ulwakuva viva vafurugike nimiloni, vilovekiwa mkinywaji kya vovavo, vinangiwa hani numwolo ndifikolo fya mapembali. ¹¹Umunu yumo akasumweke mugati ndyumwe, uninawe, uywakapangile uvuvivi kwa Yehova umunu yuywa akawimike uovu.¹²Vule vaijova Uyehova, "nalinga valinamaka gavo agagagolwike ni mbalilo iyiyigolwike, nalinga evo viketiwa avanu vavo viva vasipali kange ila vuveve Yuda: Nalinga nikugaliye, sanikukugataja kange. ¹³Lino nikulidenya lila ijoki lya vanu ukuhuma kulyuve, nikukidenya imonyololo gyako.¹⁴Uyehova ahumije indagilo pakyanya paluve, uvi Ninawi. Sakwivanikivumbuko kange ikinyakupimba ilitawa lyako, Nikujisigila isanamu ijijipunjiwe nukujiheja isanamu ijakyuma ukuhuma kunyumba ja minguluve guinyo. Niyava amapumba ginyo kukubediwa kwinyo"¹⁵Lola kakyanya kuyamba kulimalunde ga munu uywitwala inongwa inonu, uywijova uluhekelo! Hovokelaga amajuva amavaha ginyo, Uyuda, kange mutunjage iahadi jinyo, ulwakuva umbivi sikukuvafamila kange, ahejiwe hani.

Chapter 2

¹Ula uyuywa ukukunanga fipandefipande ikwija pakyanya palyuve. Lindilila imatoja vujenge, lindilia unseva ivike amaka mweyumwe, galundaniage amapuga ginyo. ²Ulwakuva Uyehova itwala uvumunu wa Yakobo, inave uvumunu wa Israeli, ingave avadesi vavanangile nukunanga isamba ja songwa javo. ³Ingao ja vanyamaka vamwene fuvifu, kangeavanu akangafu vafwalile imyenda imifuvifuvifu, imituka ijambaja jandaliwe jingala kufyuma fyajene unsiki gwa pamusi, ni mbalala ja mivinje gilahiwa kukyanya. ⁴Imuluka ja mbaja jilinambivimbivi ukuluta mumitaava jinyila kuvulongolo na kumavega mumitava, Galindulumuli, kange ginyila ndi ladi ⁵Ula uyuywa ikukudanya fipandefipande ikuvilanga avavaha va mwene, vikwikungufura yunge kuyunge mumigendele gyavo, vikasania ukusyambulila ulumalo lwa kipanga. Ingao imbaha yivikiwe ukwisiga nava avasyambulilaji. ⁶Ififigo kululenga fidinduliwa niliyumba lyaitwa ligwa kuvuvivi. ⁷Uhusabu afuliwe imienda gya mwene kange aloliwe, avavombi vamwene avahinja vikwililisa ndi mpuge vikwitova ififuva fyao. ⁸Kuninawi kulindilisiva lya malenga ililihulula, avanu vamwene pupaninie vinyila na malenga agasikwitika. Avange vila "ima ima" ila asikuli uywisye tuka kumavega. ⁹Tola amaleka gahela, ukuloamaleka ga lutamala ulwakuva vusikuli uvumalilo wapene, kulisima lya finu fyoni ifinonu ifya Kuninawi. ¹⁰Ininawi ilivula kinu kange yinangike, Inumbula ya kila munu yiyenga, amafuganilo ga kila munu gilikana pumaninie, nukivavo kwa kila yumu, pamiho gavopang'erwike. ¹¹Lilo ilikwii imango ya simba, aponu papo isimba indebe jilya ikyakulya, aponu baho isimba ingosi nisimba in'dala jagendile, paninie avana simba baho savakogwipe ikinu kyokyonu? ¹²Isimba yaalalwileuvulindilo wa yene fipandefipande kujili yavana vamwene, akukungile fya mwene kujili ya vadala vamwene, nukumemya imango ya mwene ifikanu uvujenge wa mwene kufikanu ififilatuliwe ¹³Lola unene nilikinsana nuve ili limenyu lya Yehova uvamajesi. NIka jinyanya imuluka jinyo ijambaja mu ndyosi, nipanga yiyevania isimba yinyo valuwa. Nisigila amateka ginyo ukuhuma kulilunga kyangu, na masyo gavajumbe vinyo sagalapulikika kange."

Chapter 3

¹Aheri kukipanga ikikimemile unkisa? kyoni kimamila uvudesi nikyuma kya vuhiji, avatula nongwa kwuvale kukyene lweli. ²Ila lino kulilisyo lya ngomo na masyo ka kulikija amaguludumu, ifarasi jimoga nimutuka ijambaja jinyera nyera. ³Kuli valoga farasi visyambulika ipanga ying'ara, imbala jimelemeta, firundy fya mifimba, mafungu mavaha agamivili, vusiku uvumamilo wa mivili, avasyambulilaji vikikungufula pa kyanga pa mwene. ⁴Iyi yihumila kunongwa ya mbombo ya vunogwe wa ndigu unonu, ujoveleji va vuhavi, unyakuguja ikilunga kuvuligu wa mwene, navanu kunjila ya mbombo ya mwene yiyavuhavi. ⁵Lola unene nilikinsana nuve ili limenyu lya Yehova uvamapuga isiketi yako nikuyibukila kukyanya kumiho gako nukujivonesya isehemu jako ija kuvulitu kukilunga isoni jako kuvutwa. ⁶Nilahila uvukyaфу nukukalaja nukukuvomba uve imbivi fijo, nikukuvika uve munu cva kuloliwa nukila munu. ⁷Yiva nde kila munu uywakya kukulola ikukukimbilaga nukute, "Uninawi anangike, veni uvakwililisya kujili ya mwene? kukwii nikumbona umunu uyu wiwesya ukukusuvisya? ⁸Uvininawi, jeuveve ulinonu ukulutilila ku Noamoni, ugugujengiwe kukyanya kululenga ulwalairi, ugugwajunguliwe na malenga, gugwa uvulindililiwa gwene yavile inyanja, gugwa ulukutu lwa gwene yavile nyanja yiyo? ⁹Ethiopia ni Misri gavile maka gamwene, nuvumalilo wa yene vukasipali, iliputu ilipya vavile vamanyani vamwene. ¹⁰Ila Unoamoni atoliwe, alutile kumateka avana vamwene avadebe vadenyile fipandefipande pakila kitamo ikitamo ikivaha ikyantava, avalugu vamwene vatovile ikula kuvanu vamwene avanyalisima na vavahuva mwene voni avavapinyiwe imilehege. ¹¹Uveve nayuve wigala, wigela ukwifihia kange wilonda uvukimbililo ukuhuma kuvalugu vako vako. ¹²Imbanda jako joni jivanda mabiki aganyaseke ijijivifwile nambivi jinavejisukaniwa, jigwa mndomo gwa indyaji. ¹³Lola, avanu mungati indyumwe vadala, ififigofya kilunga kyako fidinduliwe fijo kujili ya valugu vako, umwolo gunangile ifidindilo fyakyene. ¹⁴Luta ukanenge amalenga kulitangi ililijunguliwe, jikasye imbanda jako, luta kulifu nukubakaji uludope, vumba kujili ya mapamba. ¹⁵Umwoto ugwakwyagwiyenyeja, ni panga gwikukwo ngomeja gwiyenengeja ndili nyigi ilifyele, vuviyengejiwa kila kinu. Umwe yumwe mwilesanie ukuva vingi ndinyigi, ifyele, navange ndinyingi ijijikulile kulile. ¹⁶Wongelije avavomba biasala vako ukulutilila inondwe kukyanya, ila valinditunutu vihijaikilunga nakange vijinyera ukuluta ukuluta kuvutali. ¹⁷Avantwa vinyo pwivate vingi ndinyigu, navaha vinyo va mapuga valindi kilundiko kya fidudu ifinyakuvika ilihema kulukutu unsiki ugwamepo ila ilijuva vuli vala finyera ukuluta kuvutali kukwa asikuli yuywa apamanyile. ^{18,19}Untwa va ku Ashuru, avadimaji vako vagonelile avatavala vako vigoneliye pasi kutumela. Avanu vako vaveyanike kukyanya kakyamba, na asikuli ate yumo uvakuvalundania. Vusikuli uvuponi uvuwiwesekana kujiliya fikoho fyako, ifikoho fyako fivaha. Avavipalika inongwa jako vitova amaganja kuluhovakelo lwako. Veni uywepile kuvuvivi wako wasikujoni.

Habakkuk

Chapter 1

¹Amagoma vunonu agagwene unsuhwa uhaba kiki. ²Eyuu mtwa, nivililaga ukujifika kwighe uveve sawinoga ukupulika? nikukuklilila ulwakuva ulinavyo, ila sawinoga ukwokola. ³Mbona wikumbonesya uvuvivi, nu ukumbonesya uvukali? ulwakuva uvunangi nuvujanja vulikuvulongola kulyune; kwolole ulwese nukusinda nda gihumila. ⁴Ulwakuva elivungu lihogonike kange uvuhigi sawivoneka, ulwakuva avanu vanangike vikuvajungula avayilweli, ulwakuva ilyo ukuhiji vungavoneke vuyagile. ⁵Aheli umwe muvile panine nalavija na panina na avapanji, mkalole, mkasige, vijo, ulwakuva unene nivomba ikiju kulijjova ilyenu, ilya uyosamkuliami ata vanga vavule. ⁶Ulwakuva mlolage, mlolage, nikuvaheja avakalindayo, avakilunga avakali, avanyakukuya nambivi ukulutilila avavikatisha pakirunga pagate, ili vahale uvutamo uvusawawo. ⁷Avo vanu va kyogofya vijo vakutunjomosha vijo. uvuhigi nuvu vaha wavo wihuma mnumbula javo vavo. ⁸Ifarasi javo mepe kuliko ingalamu, vakali ukusinda imbwa jakunsitu ija pakilu na avavikwipakila ifarasi javo vikiginywa weju. Avavikwipakila ifarasi javo vihuma kuvutari vijo vinyela kama lindelapi uyuikuya ukulya. ⁹Vikwija voni ili vije kukunanga ifyeni vyavo valongwije vihwetile voni ukufwana mepo uja kukumila ilijuva, vope vikwibata ifinu ukute nchanga. ¹⁰Weju, vikuvabeda avatwa, na avavaha kivile kinu kya kubeda kumwene, ikwibeda imanga ikitutu, ulwakuva yivumba ikivya ikya lufumbe, nu ukuyitola. ¹¹Kange ilusanyia nambivi, ndi imepo, ilusanyia nukuva ni ni nongwa uyuamake goni nguluvi vamwene. ¹²Gwe untwa, Nguluvi vangu, umbalafu vangu, uveve ulivasiku joni? satulifwa. Gwe untwa, unsimbili ukuhigiwa, nuve Gwe lunalawe, umbikile ngangali ili atoviwe.

¹³Yuve uvile na miho ameloke kange sawiwesya ukukola uvuvivi! uveve sawiwesya ukulola uvusiti wikuvalola wikuvalatendela avavivombania avavivomanywafivi, nukujiga myee, apo umunu umbivi wijuga kumunu unonu ukundulilila umwene? ¹⁴Nukuvavika avanu ukufwana samaki va ndulenga, ndifinu ivivisamba ivivijira umwemeji. ¹⁵Umwene ikuvalumya mweni ne ekisipa iyamwene, ikuvibata mntego gwamwene nukuvalundyanwa mukikalangilo lyamwene, ndyomana nito ohovoke nukulisika. ¹⁶Ulwakuva ilyo ikuvalumiluja avafwe inekelo nukulisayila inyisayo ikikalangelo ikivombelo ilyamwene, ulwakuva ifyo vinu lipuga lyamwene linonile, nikyakula kyamwene kivile kingi. ¹⁷Je? wikuvaheja avavali mtogo gwamwene, asyome ukuvabuka avanu avapanji lyoni.

Chapter 2

¹Unene nikwima palwangu yune, nikwitulika mkyanya nelolele ili nilole ilyakya ikumbula, ndavuwo nikyaniku mwamula, kundumi uja kya nisitako kulyume.²Untwa akanyamula, akate, andeka injosi uyivombe pavuvalafu fijo mufibavo, ili uyuikwimba imbage ukute malenga.³Ulwakuva injosi iyi ya nsiki ugu ugugulasimishe, gwivomba na mbivi ili ukugufikila pamwisho gwamwene kange savijova uvudesi vugwikavila yigulele ulwakuva lasimo yije, sayichelewa.⁴Lola inumbula yamwene yikwifuna, sayigolwike mungate hani ila unyalwideko itamaga kulwidiko lwamwe.⁵Ejo panine nago, isongwa, vukavi, vusyovi, umunu unyamatata uyusitama myumba yamwene: Ikwongeleja ikiluva nda kuvafwe vape iva kama lisyoka, siweshu ukwiguta. ila ilundania avapanji voni, ikwivikila ivikolo ivikali vikali.⁶Je? avavoni savitova ufwano pakyanya pamwene, ni ivijova ivya kulivana pakyanya pamwene vuvijova eheli yuywo ikwongeleja ikasakyuma kamwene! hata ndili? Na eheli yumwo ikwitwika unkole ugwavudesi.⁷Vasi savitundumuka nambivi avene avavikukuluma, savisusumuka avene avavi kukutosya, nuve wiva mfungwa kuvene.⁸Ulwakuva uvibite avanu vingi, na avavasigalile avanu voni vikukwibata uveve, ulwakuva watile elilopa lingi ilya vanu uvombile imbivi pasima nii ikilunga umijini avavitama mn'gateumu.⁹ityole umwene uyikuyipa inyumba yamwene uvukavi uvuvivi, ili ukulonda ukuvika ikifumba ikyamwene kukyanya, wilonda ukuyena nivivoko fya mmbivi.¹⁰Uveve uyivombile inyumba yakokulya soni, kwakuvasuhila kuvutali avanu vingi, nuve uvombile imbivi pakyanya pa numbula yako.¹¹Iliwe likuta ilyiso ukuhuma n'dumato, nilibanji ilya lubao¹²¹⁴Ilyori ula ugwijenga inyumba kulilopa, nuywo uywijenga unjini nuvutula nongwa.¹³Ili salihumile kwa Nguluve uva vulinji ukute avanu vavombage imbombo numwote ni ivilunge goni agange gidyefula gago kisita kinu.¹⁵Ilyori uyikumbomba ujirani vamwene agale, yuve wikwongeleja isumu uvavombe vagale ili unogwe ukulola uvufula wavo.¹⁶Wifukwa ni soni vijo kuliko uvutwa, ugali nayuve ufwane navapagani ikikombe ikya kivoko ikyandya uwantwa kisyetuka ukipokele na isoni imbaha jiva pakyanya pavutwa wako.¹⁷Ulwakuva uvulyasi vuvombiwe pakyamya pa Lebanoni wikukudidikila nu ukubuda kwavo ivdemo vikukwingila uwogofi, kusababu ya lilopa lya vanu, na kuvulyasi uvuvuvombiwe inkilunga iki nu unjini ugu na avanu avavitama mmgate mmwene.¹⁸Ikifwani ikya kulwemba yitangila kiki vope umwene uywalivombile ayilwembile? ikifwani iya kuyenga yope yu mwalimu uvavudesi gitangila kiki, ulwakuva ulwa uywakapunjile iyo pamo akayihageliye ayisengeje na metali yu mmangisi vavudesi, ulwakuva ayidika imbombo iyamwene iyatendile na amavoko iminguluvi igisagijova.¹⁹Ilyoli kuula uywilota kukulagula, susumuka pamo kuliwe ilisalijova, ima! ifinu ifikwimbeshu? lola iki kigubikilekiwe kugorodi ne ihela ila mun'gate sakitumela hani.²⁰Ila Uyahwe mwale mutembile iyamwene ilivalaje! ikilunga kyoni kive nye pamiho pamwene.

Chapter 3

¹Ulwisayo ulwa Habakuki unyamalango: ²Uyahwe nipulika inongwa jako nayune nidwada, Yahwe, jusya imbombo yake, pagate pansikiki ugu; vomba ilyo yivonekane, kumbuka ukuva mu hasira yako. ³Unguluvi akija ukuhuma ku Temani, nula umbalaje ukuhuma kupalani. uvutwa uwamwene vugubike ikilunga na kukyanya yavile yimemije uvutwa vamwene. ⁴Ulumuliko luvile igya mavoko gwamwene yavile ying'alala ndulumuli, apa amaka gamwene gafihiwe. ⁵Uvutamu uwakubuda walongwile kuvulongolo kumwene uvutolwe vukakoga mmahunde gamwene. ⁶Umwene akiima akalihanya ikihunga akalola nukukisukanwa ikilunga ata ni fwamba ivya siku joni? vikanangiwa hani na utwamba utwa siku joni tukagwa pasi injila iya mwene iya siku joni. ⁷Nikavivona ivitembe ifya vakusi uluvavo, ivitambala ifuya vitembe mu madihani vitetema. ⁸Uyahwe avilene lyoyo pale pamalenga?ilyoyo lyako lyale pakyanya palulenga, pamo iliyo lyako pakyanya panyanja. Vuwikwipakila pakyanya pa farasiavanya na avakusinda vako? ⁹Ulwasiile ulugogombe bila umfuniko wivika imishale ku ligombo lwako! Amaka, yagavile ikilunga nululenga. ¹⁰Ifyamba vya kuwena uveve nuukusyetota kukisa, amalenga agagitiwe pasi gakagenda papyanya pavene, uwina uwanyanja wahumije elisyo umbelo gukatoga pakyanya. ¹¹Ilijuva nu mweji vikema nyaemile nu vukangafu pakyanya pamwene mulumuli ulwa milaho gyako nu ukupululuka, pale palumuli uwa mbalaha vyako. ¹²Ugendile mkilunga mweluvavo mulyoyo nukuvavutula avankilunga. ¹³Ukalutili kunjo kukulonda avanu avako, ukuhuma nuvukelesti uva munu vako, uveve tikatika untwe ugwa nyumba ya mmbivi ukuveko pa vuvalafu ulwotu ulwa nsigo sela. ¹⁴Unyanyile untwe ugwa vanyambeja kuu gukanyanya untwe ugwa vato vaji vamwene kungomo javo veve, vakije ndikimbunga ili ukung'eja linga vahowike ukuvamila avamwasikini kusiri. ¹⁵Ugendile pakyanya pa nyanja kufarasi yako nukugalusanywa amavaha. ¹⁶Nikapoleka na mn'gale nikaanda ukutotema lne imilomo gyangu gikanda ukutotemya elisyo. Uvuvole vikwija mufijege fyangu na pasi palyoni ne mwene nekatetema vonigulela elijuva elya lususuvalo yefike kukyanya eya vanu vavo vatusambalile ufwekwe. ¹⁷Ulwakuva umbiki sagwiheluke kange sagwihola ukuhumana niseke ulwakuva ukohola kwa umbike ugwa kunsitu sagwihoosya ni fyalo sagihomia ekyakula, ulwakuva elipoga elya fidemo leyevanike isikuli iing'ombe mundi palo eke kukekyo anivomba. ¹⁸Bado nihowike kwa Yahwe ayaniva nsale ulwakuva Unguluvi anwalile ulwiko ulwangu. ¹⁹Untwa Uyahwe yumaka gangu na igogavika amalundi gangu kama aga kulungu, Ikumbika unene nendelele kuvulongo lo palyume apa kukyanya, ukukonga amalesyo aga kolasi, ukuhuma mufyombo afyangu ifya nyuzi.

Zephaniah

Chapter 1

¹Ili limenyu ilya intwa lilyo lilikwija kwa Sefania u swambe va kushi uswambe va Gedalia uswambe va Amaria uswambe va Hezekia, ku majuva aga Yosia uswambe va Amoni, umbaha va Yuda. ²Aninangazia kila kinu ukuhuma pamiho ga kilunga ulu lulagilo lwa Ntwa yuywa. ³Aninanga avanu nifikanu, aninanga ifiyuni ifya kukyanya ni somba ija munyanja, uvulami nu vuvivi pu anikutagila kuvutali umunu ukuhuma pa miho. ⁴Ayanifike ku vivoko kyango ku Yuda na kuvoni avanyakaya ava ku Yerusalemu. Ayanitagila ku vutalia masigalilo aga Baali ukuhuma uluvafu ulu na matawa aga vanu ava vikwi saya ku masyeto kange avange valumbilili. ⁵Avanu vavo pa kyanya pa nyumba vi kwisaya imivili igya kukyanya, na vanu vavo vikwisaya nu kiyiyiga ku Ntwa kange vavo vikwiwiga kuntwa vavo. ⁶Anikuvataga kuvutali kange vala avavasyetukile kumavega ukuhuma kukunkonga untwa kisita kuvuja uwemiliji wa mwene. ⁷Uve mye pavulongolo pa ntwa Uyahwe ulwakuja ilijuva ilya ntwa lilipipi, utwa ata atayalisye ikidigo kange avavikile avahesya vamwene. ⁸Aikwija isiku iya kidigo kya Ntwa, puani kuvatova avavaha na vana va vantwa na voni vano vafwalijiwe imyenda igya kihesya. ⁹Pa isiku iyo anitova voni vavo vinyela kukyanya kuvala vavo vimemya inyumba ya ntwa kuvunga nuvusyovi. ¹⁰Ayayiva ku siku iyo ulwo lulagilo lwa Ntwa ukute ifwa iya kisa ayayikwija ukuhuma pa pakifigo ikya somba, vu yitova ikelele ukuhuma iwilaya iya vil, ni savuti iya ndindo ukuhuma kufyambaa. ¹¹Ntovilage ikelele, mwi vanyakaya valyolilyo va wilaya, ku voni avafanyabiashala aviva vanangike, voni vala avavipima ihela viva vatagiwa kuvutali. ¹²Aiya kusiku yila anikujilonda i Yerusalemu kutoanu ku vatova avagosi vavo aviva vatamile kuvu gimbi nu kujova munumbula javo, u Ntwa sivomba kyokyosa, kive kinonu au ikivivi. ¹³Ikyuma kyavo kilalijiwa ni nyumba ni nyumba javo jilava jilekiwe na vahiji valajejenga inyumba lakini sayavitamaga umwo, nukuvyala imizabibu savinywijaga uvinyo gwa gyene. ¹⁴Ilijuva ilivaha ilya Ntwa lilipipi, lilipipi kanyelikuya na mbivi! ilisyo ilyalijuva

ilya Ntwa lilava lyafwa iya vu chungu uwa kishujaa. ¹⁵Ilijuva ilyo lilava lijuva lya lyoyo, lijuva lya lyoyo nu vuchungu, lijuva lya mmbeto ugwa kubuda, lijuva lya ngisi nu vu tusitusi, lijuva lya luhwela ni ngisi ingifu.

¹⁶Lilava lijuva lya palapanda ni livanga la dhidi ya ngome kunjini na baruji inali. ¹⁷Pu ni latwala injala ku vanu pu valagendaga pa vupipi ndavagosi avasavilola ukuhuma vavile vavombile isambe ku Ntwa. Unkisa gwavo gulitiwa ndu lufumbi, ni sehemu javo ija n'gate jilava nda masusu. ¹⁸Thela javo igoli javo sajilawesya ukuvapindula nu kuvatanga pa luvipo ulwa Ntwa mu n'gate mu mwote ugwa wifu wa mwene ikilunga kyoni kilalalika, pu alatwala uvu kamilifu, mwisyo gwa kwogofya kuvoni vavo vitama nkilunga.

Chapter 2

¹Lu ndamanaga pampene yumwe vanyankutano ugwa hadhara lundamanaga, ilitaifa lilyo salilinsoni. ²Vubado ululagilo salutolile u vunangi ni lijuva ilyo salilutile ndu vu lami, vu bado ilyoyo ilikali nu lukalalo ulwa Nwa ukwija kulyufwe. ³Mndondege u Ntwa, mwi vanu mwivoni mwi vanyenyekevu, mlondage uvuyilweli, uwamwene mlundage uvunyenyekevu, apange mlalindililiwa palijua ilya lukalalo ulwa Ntwa. ⁴Puu Gaza alalekiwa, nu Ashkeloni agwisyeluka nu kuvavunangi valakuhejeheja kuvutali u Ashdodi usike ugwa pamusi, pu aya vikula i Ekroni. ⁵Aheri vavo vitama kulukanji kunyanja ilitaifa ilya va Kerethi! u Ntwa ajovile ukuhusu umwemwe, i Kanani, ikilunga ikya Vafilisti. Anikuvangamija iva asikuti numunu uvakusigala. ⁶Ikilunga ikya kulukanji ku nyanja ayakiva kyakulya kya vadimi va mapalo ga ngelusi. ⁷Ikilunga ikya kulukanji ku nyanja iilava kyuma kya masigalilo ga vanu va nyumba ya Yuda, vavo valadimila ama kundi gavo ukyo. Avanu vavo valagonaga nikimihe kunyumba iya Ashikeloni, ulwakuva u Ntwa u Nguluve vavo aikuvadima nu kuvavuja ava kungiwa vamwene. ⁸Najipulike inongwa ija Moabu vuvikuva duke avanu vango nu kwitoja mu mipaka gyavo. ⁹Ulwa kuva, ndu vu nitama ulwo lulagilo lwa Ntwa uva majeshi u Nguluve uva Israeli, Imoabu yilija yiva ndi Sodoma, na vanu ava Amoni ndi Gomora apa pugale amafilifili ni liguli ilya mwinyo, uludasi ulwa daima. Pu avanu vango vavo vasigalile valibatiwa mateka, na vanu va litaifa lyangoavavasigalile valatola uvutwa wawo. ¹⁰Ili lilahumila kwa MOabu na kwa Amoni kunongwa ya kiburi kyavo, ukuhuma uluvaka vahigile nukuvaduka avanu Ntwa uvamajeshi. ¹¹Pu valanyogopaga u Ntwa, ulwakuva alagifulugania imiguluve gyoni igya nkilunga kila munu ayikunsumaga yuywa, kila munu ukuhuma pamwene, ukuhuma uluvafu ulwa kupwani. ¹²Umwemwe mwi vakushi na yumwe aya mwifwa ku panga yangu. ¹³Ni kivoko ikya Nguluve ayakikuyisambulila i kaskazini nu kuyangamija i Ashuru, Pu i Ninawi yila nyanyiwa ku kunyanyiwa, ukuva pakafu ndulu dasi. ¹⁴Pu amakundi gafidimo galagonaga apo kila kidimo kya kilunga, fwosa ifi nyela njila nifi nungunungu vila tumelaga pakyanya pasafi javo, Amasyo galapulikikaga mu madidisa, ikifusi kilava mufifiyo inakshi ija mwelezi gwavo u muhimili gulava gu yigubatwile. ¹⁵U gu mji kwa kusangililwa gugwa gutamile bila lwogofwo, yuywa ite munumbula ya mwene, "unene kwini, na asikuli uyunge uva kufwana nune" ku namna nduvu uliwe ukwogofua, aponu apa kugona ifikanu ngati mu mwene kila munu yuywa igendela kumwene isagaga ukusyakosya ingumi kumwene.

Chapter 3

¹Aheli ikilunga kikyokigwile! ikilunga ikinyafunugu kikyoo kinajisiwe. ²Sakilikupulihija ilisyo Iya Nguluve, kange sagulipokela amasahihisyo ukuhuma ku Ntwa. Savalikungu vila u Ntwa nu kungelelela u Nguluve va mwene. ³Avantwa vavo ju vasimba ijiji kuluma pampene na vene. Avalamuji vavo ngeve ija msitu ija nikimihe ijisajisigaja kinu kikyoo ayakiva kidafuniwe pamilavo. ⁴Avanyamalago vawmene valina matingo na vagosi vasalaiyi. Avatekeji vavo vapanangile pa vuvalaje kange yayivombile ifunigu isheria. ⁵Untwa alini haki pamupepene navene. Siwesya ukuvomba amakosa kila pa milavo ikwimila uvuyilweli wawmene! sayilifiha pa vuvalafu, kange avu vavo savalini haki savakimanyile ukuvona soni. ⁶Nigananginie amaitaifa, ingome javo jinangiwe nigivikile imitaa gyavo ukuva mafwilo, pu asikuli hata yumo uyigegendela kumwene ikilunga kyavo kinangiwe pu asikuli umunu u yitama. ⁷Nikajava nakata, yilweli mwikunyogopaga unene. Mwambililaga amalekebisyo neke mlekeukubeleleliwa kuvatali ukuhuma ukuhuma kukilunga kyenyo ku goni gala gago nganogilwe ukuvomba kulumwe! pu valikunogwa ukutengula kila lijua u kunanga imbombo javo josa. ⁸Pu nisume mgulilaga ulu lulagilo lwa Ntwa mpaka ilijua lilyo ayanikwinuka kwa ajili ya vavo vasirike uwamsi wangu nikuvalundaniwaavakilunga vosa ukujilundania ifalme, na kwita pakinya pavene ilyoyo lyango, uluvavo lwango lwesa ulukali, pu ikilunga kyosa ayakimiliwa ku mwoto ugwa lyoyo lyango. ⁹Pu ayanikuvapa imilomo iminonu avanu, ukuvilanga voni kulitawa ilya Nta vu vikumbombela livega kwa livega. ¹⁰Ukuhuma ku mwambo ya lulenga ulwa Ethiopia vuvi kunyamila avanu vango vavo vagavanyike puvitwalaga idhabihu ku sababu yango. ¹¹Kulijua ilyo samlavikiwa nu woga ku mbombojingo josa jiso mjivombile kuhusu unene, ukuhuma uinsenke ugwa ayaniheja ukuluhuma kulumwe vala ava visyangilila uvutwa wenu, ulwa kuva sayamwiva nu nseke undali ukuvomba ulwifwanyo pakyanja pa kyamba kyango u mbaloje. ¹²Lakini anikuvaleka nda vanu ava pasi fijo nda vanu avagaju, pu mlapata uvunjililo kukulitawa ilya Ntwa. ¹³Umunu uvaku Israeli sio nseke ntali saivomba uvuvivi au ukujova uvudesi, na lusikuli ululimi ulwa vusyonu lulwa lulavoneka mmilomo gyavo, pu valaswilaga nu kugona pasi na asikuli nu yumo ayala vavomba vogopaga. ¹⁴Imba uvingija va ku Sayuni! tova ikelele, Israeli uhovoke nu kusangilila ku numbula yako yosa, uvinginja va ku Yerusalemu. ¹⁵Untwa ahejije uvuhigi wako, avavigile kuvutali undugu vako! Unguluve vintwa va Israeli pampene numwe. Kange samlanyogopa undugu kanje. ¹⁶Kumajuva ago valajovaga ku Yerusalemu, "usite ukwogopa Sayuni. Usite ukugeleka amavoko gako galekele. ¹⁷Untwa u Nguluve alipagatiyinyo, unyamaka uvakuvapoka. Alashelehekela numwe nu kuhovoka alava mye walinumwe ku lugano lwa mwene. Alavanu luhovoko walinumwe kange alasyangilila nu kuhovoka. ¹⁸Kulijua maalumu ilya sherehe. Nilaheja uvumwe ukuhuma kulumwe siyo nseke ntali samlapimba isoni kunongwa jinyo. ¹⁹Lolaga nilitayari ukuvavombelela avavivi vinyo vosa. Pu ku nseke yula, nilavapoke avavalemilwe nu kuvalundania avatagiwe ku vutali. Nilavavika ukuva lwinginelijo ani kuvabadilisya isoni javo jive lwiginio kukilunga kyosa. ²⁰Kunseke ugwo nilavalongoja, ku nseke ugwo nilavalundania pampene. Nila vavike avanyakilunga kyosa ikya nkilunga vava esimwage nukuvaginia, unseke ugumlava mwivona evo, niva nivavujije, atile Untwa.

Malachi

Chapter 1

¹Uvujovi wa limenyu lintwa ku Israeli kukivoko kya Malaki. ²Nakuganile, "ijova Untwa, pope wijova pundakiki watuganile? u Esau salukololwe va Yakobo?" "ijova Untwa. "kange nijige ning'anile u Yakobo. ³Pope ninkalalile u Esau, nifivikile ifyamba fya mwema ukuva vupina. Nivuvikile uvuhale wa mwene ukuva vutamo wa makeve ga mndodasi" ⁴Linga u Edomu ita, tutoviwe pope twivuya kukunoya baho panangike, Umtwa va wite itonde, yavinoja pope nigwesya pasina vagosi yavikuvilanda "kilunga kya mbivi na vanu vavo unguluve alinilyoyo navo amajuva goni. ⁵Ku miho ginyo mkulivona ili ya mwita Untwa imbaha kumipaka gya Israel. ⁶Umwana andwade uvise nu mbanda andwande Untwa va mwene, ingane unene niliviso lilikwiii ilisima lyango? nalinga unene nilintwa lilikwiiilisima lyango. Untwa va vanyawite ita nde kulumwe mwivatekeji yumwe mwibeni ilitawa lyango, pope mwita tubedile ndakiki ilitawa lyako? ⁷Ukuhumia imikate ignyavuligu pakite kelelo kyango, pu mwita iginyavuligu pakitekelelo kyango, pumwita nde tukubedile ndakiki? ukujova evo ulwupililo lyango wibediwa. ⁸Mungahumie inekelo ja fikanu ifisafi lolo iyo sa mbivi? kange ingave mungahumie afilemale nifitamu iyo sa mbivi? muhiliikeili kwa liwali ikuvidika ama ikwinula pamiho palwumwe ijova untwa vu vanya wite. ⁹Lilo

mwigela ukulonda uvumoti wa nguluve pu ave nonu kulufye. "kange inekelo yilikulumwe yaikujinula pamiho palyumwe? "ijova Untwa va vanya wite.¹⁰ Ingave kwale kuvepo nu munu yuywa akalindinda ilingililio lya tembile, pukuta pasite ukuva nu munu pakitekelelo vuvule popo nilivuvule ulusyikilo numwe "ijova Untwa va vanya wite. kange sanikayidika inekelo yeyoni ukuhuma muma voko ginyo. ¹¹Ukuhuma uvuhumo wa lijuva mpaka uvusemo ilitawa lyango livalivaha pagati pa kilunga kyoni uvufumba huhumiwagwa munditawa lyango, jope inekelo inonu ulwakuva ilitawa lyango lyalelivaha fijo pagati pa vilunga "ijova Untwa va vanyawite. ¹²"Pope umwemwe mnanga ulumwita mesa yantwa mkuyiligula ni seke ja mwene ni finu fya mwene ukubediwa¹³Na yumwe kange mwita ikinu iki litugatije, numwe mkulimbeda "ijova Untwa va vanya wite. Umuvujije kikyo kyatoliwe ni ifilemale ama vavo vatamu, pu kikyo mtawala ukuva inekelo jinyo je! niwesya ukuyidika mufivoko ndyumwe?" ijova Untwa. ¹⁴Akotiliwe uyusyovi, yuywa alinalyo iligosi mundipuga lya mwene pu akalagana ukung'umihija pope bado ihumia kulyune nintwa , yiyo vu pakasi pakasiulwakuva une nintwa umbaha ijova Untwa va vanya wite. nilitawa lyango lidwadiwa mufilunga.

Chapter 2

¹Lino, umwe muvategeji, ululagili ulu lwa kulumwe. ²Ingave samukapulihije kange ingave samliku litola ili munumbula mundyumwe nukumpa uvuvalaje kunongwa ya litawa lyango "ijova Untwa na vanya wite, vugatutile ago nисуha ulukoto kulumwu, punikotola inyisayo jinyo, uvuyilweli niavakotwile tayar ulwakuva suvikile indagilo jambo munumbula. ³Lola nikukifokela ikikolo kyako nukuba amasusa pakyanya pamiho gako, amasusu ganekelo inyo nukutoliwa panine najo. ⁴Pu mukulumanya ukute ni suhile ulula gilo ulu kulumwe, ukute ululagilo lyango lwiva kulyune na valawi "ijova Untwa va vanya wite. ⁵Ululagano lwango nu mwene lwalelulagano ulwa wumi nulutengamano kangenika mwokela ifinu ifi ndi njila iya logofyo, akandwada nukuvimaakava nuludwado kunongwa ya litawa lyango. ⁶Amamanyiso ga lweli gaale muntwe savukavoneke muntwe gwamwene, akagenda nune nulutengamano nuvugolofu nukuvasyetula vingi ukuhuma mumbivi. ⁷Uwakuva imilomo igya vatekeji givika uvukavi na vanu vilindaga indagilo ukuhuma muntwe gwa mwene ulwa kuvunsuhwa vantwa va vanya wite. ⁸Pope ugendile kutali ni njila ya lweli, upelile ukute vave ni siaka ya kwidika indagilo undangilo ulunangileululagilo lwa wa Lawi "ijova Untwa va va nyawite. ⁹Pu lino umwe na yumwenivavikile ukubediwa pavulongolo pa vanu ulwakuva samwajivike injila jago pope kimavegekyamwene, mupendelile mu ndagilo jinyo. ¹⁰Ufumwe twivoni tulivuvule utaye yumo? savinguluve ula yumo uyatuvumbile tuvinoni? kiki tuvombelanileikivini umunu nulukololwe mkulinanga ululagano lya tai vito? ¹¹U Yuda avombile ikinini, kange alolile ukudesya kufinu ifivikiwe mu-Israel na mu Yerusalemu u Yuda aligwile aponu apavalaje apantwa papo apaganile, kange atolile ung'inja va misetano imihesya. ¹²Unguluve akuleke kutali ukuhuma mlitembe lya Yakobo nuvuholwe wa munu uyivomba aga, vepe ula uyitwala inekelo kuntwa va vanya wite. ¹³Nuve na yumwe vomba evo, vugubikila ikitekelelo kyantwa ni nyihoji kililo nukuta mwa ulwakuva sakidike inekelo nu kwupila ukuhuma mufivoko ndyuve. ¹⁴Pope wita kunongwa yiliku? kunogwa untwa avile nketi pagati palyuve nu ndala vako uvalulagano lyako. ¹⁵Je! umwene savavikeleukuva yumo hata kunongwa ya numbula ya mwene? lino pu kiki avavikile umwe ukuva yumo? ulwakuva alinkuhuvila ukuvupila avana ava vikisaya kwa nguluve. Pulino mupage yumwe mung'ati munumbula yako nu kuleka ukuvepo umunu usangolofu kundala va vudimi va mwene. ¹⁶"Nikalala ukulekana "ijova Untwa unguluve va Israel" uyigubikila umwunda gwa mwene kuvuvoneleji., widime uve yuve mung'ati munumbulayako kange uleke ukuva munu usang'olofu" ¹⁷Mung'atije untwa na mamenyu, pope mwijova tung'atije ndakiki? ulwakuva uyunge, nu yungeavombile uvuvivi ni inonu kuvupande wantwa nukuva nuvuhovo kelo navo ama "alindaku unguluve va vayilweli?"

Chapter 3

¹Lola, nikunsula unsuhwa vango uyivombelela injila yango, nuntwa yuywa mkundonda, ikwija kwa kukenyemusha mutembile ya mwe, nu unsuhwa va lulagano yuywa mumwene muhovokela lola ikwija "ijova Untwa va vanya wite. ²Pu veni uyakya ikikasya ilijuva lya kwijila umwene? pu veni uyakya ikwima wa humile? alindumunu uyisuka nu mwoto ndi sabuni ya kusukila. ³Itama ndu yuywa ivalaja lutalamakange ikuvavalaja avana va wa Lawi nukuvavavika vave vanonu ndi kolodi nulutalama, kange ya witwala ijavulweli kuntwa. ⁴Inekelo ya Yuda ni Yerusalemu yikunogela untwa, nda majuva agakatale ndi miaka igya katale. ⁵Pu nigenda pipi numwe kuvahiga, kange paniva nketi umpepe kuvahavi uvuyevetiavaketi vavudesinukuva kimavega kya vala vavo vavo vikuvikuvavonela avavombambo mumijigo gyamwene⁶U ne nintwa samisambuka, kange mwivana va Yakobo samwa vombele. ⁷Ukhumama amajuva ga vavisavinyo msyetukile kutali ni ndagilo jango samkajiviika mumindukile nune nikuvavuyila umwe "ijova Untwa va vanya vite, pope mwita tukuvuyile ndakiki?⁸Umunu iwesya ukundyasila unguluve? mukundyasila une, pope mwita tukukulyasila ndakiki? kuzaka niinekelo. ⁹Mukotoliwe kulukoto nukundyasila une ukilunga iki kyoni. ¹⁰Mutwale i zaka joni mufibana pu fivemo ifinu munyumba yango, kange mungele ku ili ijova Untwa va vanya wite "ningave sanikuvadingulila indwelo ijakukyanya nu kuvadudilila inyisayo kukyanya kulumwe. Pu pale ukuvepo aponu apakukwila ukwupila. ¹¹Nikunkelemkila umbivi kulumwe ukute aleke ukunanga ifinu fyinyo ifya kilunga kyinyo, isongu jinyo munkyalo sajikapulusye vusagufike unsiki gwa jene, ijova untwa va vanya wite. ¹²Ifilunga fyoni fiku kwilangaga unsayiwa kunongwa yako, kiva kilunga ikya lunekelo, ijova Untwa va vanya wite. ¹³Amamenyu ginyo gavile makafu kimavega kulumwe ijova Untwa, popo mwita tujovile kiki kimanega gako. ¹⁴Mutile sakulikinu ukumbombela unguluvu kulikwupila kunjila yiliku ukuvika inyindiko ja mwene ama ukugenda kunu mwilila mbulongolo mwantwa va vanya wite? ¹⁵Pu lino tukumwilanga unyama tingo nsayiwa, avatula nongwasyo ukusayiwa kwene ila kun'gela unguluve nu kupaga. ¹⁶Pu vala voni avanya lyogofyo kuntwa vakajovana yumo akakonga uyunge, Untwa ujingahija ukutu pulihija ni kitaba ikya kumbukumbu kikasimbiwa pavulongolopa mwene kunongwa ya vala vavikun'dwada untwa nulyogofyo kulitawa lya mwene. ¹⁷"Viva vango, ilova Untwa va vanya wite" ifibana fyango, mumajuva agakya nivomba nikuvagana nduvu munu wikugana unswambe uyikumbombelela. ¹⁸Pu ukulutilila fijo nigelanija uvuyilweli avayilwelina avanya mbivi, pagati pa uyikwisaya kwa nguluve nu sikisaya kumwene.

Chapter 4

¹Lola ilijua likwija, litama ndi limwakayunguya lilyo voni ava nyatingo na vatulanongwa viva lupepati ilijua likwija likuvanya "ijova Untwa va vanya wite" ²Pope kulumwe yumwe mkulidwada ilitawa lyango ilijua ilya vuyilweli. likuvavali nukuponia muma papatologa mwene mnyelanyela ndi ngwada mundipalo. ³Na avatulanongwa voni nikuvakanya pasi viva lyela pasi pa wayo pa filunde fyito ilijua ilyo nivomba "ijova Untwa va vanya wite" ⁴Mukumbuke ukwidila indagilo ja nsuhwa vango u Musa, ululagilo ni ndagilo jijo nia ndagilo jijo nia ndagije ku Horebu kuva Israel voni. ⁵Lola yanikunsuha u Eliya unyama lago pavulongolo pa lijuva ilivaha ilya kun'dwaja ilya kwija kwantwa. ⁶Alavuja inumbula ya vise kuvana ni numbula ja vana kuvavisavavo pu kute ni leke ukukiyaja ikilunga kuvuviviwoni"

Mark

Chapter 1

¹Huno e lubhalikho lwa injili lya Yesu Kristo, mwana wa khabhezya. ²kama bhyasalang'ilwe na nabii Isaya, lola nilimfili mfile waani mele yoobhe, umwe ulitayarisha nzila yoobhe ³zyui lya mndu walaita m'mwitu, "ikamilisheni nzyila ya bhwana; zinyoosheni nzila yae ". ⁴Yohana ovile, akibatiza mmwiitu na khuzuwa ubatizo wa khuwazyila khwa khuazyilwa khwa masonu. ⁵Khisikhyose kya Yudea na mbandu bhoze bha Yerusaiemu bhaile khwaye. bhabhele mkubatzwa naye mmwela mwa Yordani, bhalasabha khuazyilwa masonu mabho. ⁶Yohana obhele mkhuvala ngubho zya maoza ma ngamia na mkhabha wakhileng'a mlubhuna lwaye. ubhele mkhulya mituta na bhukhi bwa mkhisu. ⁷Aliubiri na khuzuwa, "Aliumwe walava vuliyani ulinala khusumba nene, na nene nsina bhubhasha bwa khuikhala aasi na khufung'ula miyoozyi ya bilatu byae. ⁸Nene nibhatizye bhenwe khwa mazyi, Likini enieulibhabhatiza bhenwe kwa mtima muaakha." ⁹Khutukhile mmasumamo khubha Yesu uvile khufuma Nazareti ya Galilaya, na obhatizyiziye na Yohana khumwela Yordani. ¹⁰Bizang'a Yesu afumine maazyi, omonine lung'u zyaabhanuka bwaasi namtima walakhokha aasi aaulu aae lukhwa njibha, ¹¹Nazyuukhi lifumine mkhalung'u, "Nuwe e mwanani mkhundwa. Naswailwa nobho," ¹²Ao khakho khamwe Mtima mmkhukhuminye khuyata mmwitu. ¹³Ubhele mmwiitu masu makhumiane, wala jaribiwa nawa mwitu. Wabhele aamwe na nama zya mmwiitu, na malaika bhamkhung'ile. ¹⁴vuli ya Yohana kukhwatwa, Yesu uviile Galilaya uzuile injili ya khabhezya. ¹⁵uzyuile bhizang'a bha kwila, na bhukholo bhwa khabhezya huli abhwii na kutuka. tubuni na kukhwasha mu injili. ¹⁶Na uutile ndung'u ya luzi ya Galilaya, um'monine Simoni na Andrea na mwene waye wa Simonibhalatela seng'a zyaabho mluzi, lumu bhabhele bhaezi. ¹⁷Yesu ubhaanane, "muuve mnole na nilibhakholo bhaezi bha bhandu" ¹⁸kako kamwe bhashiile seng'a na kumlona. ¹⁹bhizang'a Yesu byanyatile khule kutoli ummonine Yakobo mwana wa zebedayo na Yohana mwene waye; bhabhe khubhwato kulong'a senga. ²⁰kako ubhaitile nabhobhamshiile seebho Zebedayo mbhwato na bhakholwa bakukodiwa, bhamnonile. ²¹ibhatukhile Kaperinaumu bhusu bwa sabato, Yesu uing'ilile msinagogi na khulang'isha. ²²bhatang'alilwe maye malang'isho lumu ubhele mkhubhalang'a bhukwa mdu uli na bhubhasha bisi bhukwa bhasalang'i. ²³meng'o mammo khubhele mndu msinagogi lyabho ubhile na mtima msonuna utelile mila, ²⁴walazyua tuli na kindu ki kha kukhola nobhe, Yesu wa nazareti? wava khutuagha? na khumana nuwe na ng'ani. nuwe ulimtakatifu umwe wa khabhezya. ²⁵Yesu umliile mnaa na khuzyua, leka na ufume mna mwae. ²⁶na mtima msonu umkizyiziye asi na ufumine kwae meng'o walalia kwa zyui la ulu. ²⁷Na bhandu bhoze bhatang'alilwe, shisho bhabhwizyanine kila umwe, kino na ki? maikhizo ma mbese mali na bhubhasha. hata huamuru minaa misonu walamnemya. ²⁸Na misao lumu lwae zinyatile kila handu mu mkowa wa Galilaya. ²⁹na kako kamwe baada ya kufuma amuwa wa sinagogi bhaing'ilile mnumba mwa Simoni na Andrea bhali na yakobo na Yohana. ³⁰Hao ng'ina bhukwe wa Simoni ubhele ubhiziye nsame wa homa na kako kamwe bhamuanine Yesu yae misaho. ³¹Shisho uviile, umkwatile kubhoko, na kumzyiziya aulu; homa ifumine kwae na ubhalikhile kubhakholela. ³²Na khulo hiuyo meng'o zyubhz labhokuibhila, bhamzanile kwae bhasame bhoze au bhakwatilwe na minaa. ³³bhandu bhoze bhwlikumbilizyiza amwe ku kibhe. ³⁴uoninye bheng'ibhabhele bhasame bha bhusung'u meng'i na kufumya minaa miing'i, shisho usabhaelezye ruhusa minaa kuzyuwa lumu bhammanine. ³⁵Ubhyukile kungeshingeshi, meng'o kukhibhele khaulu; ufumine kuyata handu asi bhandu na usabhile khukho. ³⁶Simoni na bhoze bhabhele amwe nae bhamkhebhile. ³⁷Bhamonine na kumuanina, "kila umwe walakhukhebhah" ³⁸Ubhaanane, "tuyate ang'e handu amuwa muwa ndugu netu, lumu ni hubiri khukho. kikhyo

kyakhola naava hano. ³⁹ uwiile na kuita Galilaya yoose ,akiubiri mu masinagogi yabho na kuliila minaa. ⁴⁰ mkhoma umwe uvile kwae. ubhele mkumuolezya; ubhikhile mavwi asi na kumuanina, "kha wakhunda unabhasha kungola nibhe bisowa " ⁴¹Ukwatilwe na ng'ena, Yesu ulambizye kubhoko kwae na khumchilanya ukimwanina, nikhunde ubhe msowa " ⁴²khako kamwe bhukoma bhumfumine, na ukholilwe khubha bisowa. ⁴³Yesu umkhambizyize bhilie na umwanine eyate kako kamwe, ⁴⁴Umwanine, usikolwa khuzyua kinwa kwa hoose, lakini yata, uliilang'isha kwa kuhani na ufumye dhahabu lumu lwa utakaso bhukwa Musa bhyalaile, bhukwa ushuuda kwabho. ⁴⁵Lakini uwile na khubhalika kumwanina kila umwe na kukwiza kinwa zaidi hata Yesu usbhashishe kuing'la mmuwa kwa uhuru. shisho uikhalile handu ha faragha na bhandu bhavile kwae kufuma kila handu

Chapter 2

¹Bhyaubhulile kaperinaumu baada ya masu matoli, iteeninwe khubha uli kumuwa. ²bhatu bhengi sana bhabhele bhasang'anine halya na hasabhele nafasi long'e, hata elya ya mlang'o, na Yesu uzyuile kinwa kwabho. ³vuli na hao bhamo bhandubhavile khwae bhamzanine mndu ubhele wa hola; bhandu bhane bhwbhele bhamtwite. ⁴Meng'o bhakhutilwe kkhubha ndug'u naye lumu lwa bhandu bheng'i, bhafuminye kisuse aulu alya andu abhele. na meng'o bhabhele kutobhola tundu bhakokhikhye ng'ingo ubhele msame wa ihola walala. ⁵bhyamonine bhukwasha bhwabho, Yesu umwanine mndu msame, "mwanaane, bhubhi bwobhe bhwaazyilwa. ⁶lakini bhamo bhasalang'i bhabhele halya bhaibhwizyize kumtima yabho, ⁷"Unabhasha bhwi hunu mndu khuzyua khino? walakufuru. e ng'ani ulabhasha kuazyila bhubhe usi khabhezya lyaeng'wa?" ⁸Lumu Yesu umanine kumtima wae khibhabhele mkhuling'anya mwing'i nebho nebho, lumu lwa ki mwalaling'anya shisho kumtima yenu? ⁹Naki kiuwe kuzyuwa kwa mdu msame wa ihola, bhubhi bhobhe bhwaazyilwa 'au kuzyuwa imana, twala ng'ingo yobhe na oyate. ¹⁰lakini lumu bhamane khubha mwana wa adamu uli na bhubhasha bhwa khuazyila bhubhe mlungu umwaanine ulya msame wa kuhola, ¹¹Nakuanina nuwe, imana, utwale khilao kyobhe oyate khobhe. ¹²na umanine na khakho kamwe utwalile khilao kyae na uwiile amua mele ya kila mndu, shisho bhoose bhatang'alilwe na bhamuelezye khabhezya bunemu, na bhazyuile "tusinamona khindu bhukwa khino." ¹³uwile lung'e lung'u ya luzyi, na bhandu bheng'i bhavile kwae na ubhalang'ile. ¹⁴meng'o ubhele umkuita umonine Lawi mwana wa Alfayo waikala handu hakukumbilazya kodi na wamwanina, n'noole uimaniine na khumnoola. ¹⁵na meng'o Yesu walalya khyakhulya mu nzu ya Lawi, bhasambyi bha kodi na bhandu bha laa ngi bhabhele mkhulya na Yesu na bhilang'wa byae, lumu bhabhele bhengi na bhamloniile. ¹⁶meng'o bhasalangi, bhabhele Mafarisayo, bibhamonine khubha Yesu ubhele mkhulya na bhandu bha laangi na bhasambyi bha kodi bhabhaanine bhilang'wa bhyae, "lumu lwaa ki walalya na bhasambyi bha kodi na bhandu bha laangi?" ¹⁷Mengo Yesu bhyateenine bhino ubhaanine, bhandu bhali na bhukhomu mu mweo bhasalakhebha mbhukhi; bhandu bhasame lyabho bhazyikhebha mbukhi. n'savile khukhebha bhandu bha bhelo, lakini bhandu lakini laangi. ¹⁸bhilang'wa bya Yohana na mafarisayo bhabhele mkufunga. na bhamo bhandu bhavwile kwae na kumwanina, lumu lwa ki bilang'wa bya Yohana na mafarisayo bhalafunga lakini bhilangwa bhyobhe bhasalafung'a? ¹⁹Yesu ubhaanine" je bhasang'anine khu bhombhwe bhanabhasha kufung'a meng'o tata myaa uliamo nabho? khw byose bhilya kama tata n'ya ulinabho bhasanabhasha kufunga. ²⁰Lakini masu maliiva meng'o tata n'yaa ulifumibhwa khwabho, na m'masu mammo bhonibho bhalifunga. ²¹hasi ndu walashona khibhe kya m'bisi kya ngubho kwa ngubho ya khale bhisibhyo khilaka kilifuma ku khikhyo, kya m'bese kilifuma ku ng'ubho ya khale na khulibha na khusanukha khusonu. ²²Khusi mndu walabhikha maalwa ma m'bisi mkhalolo kha khale, bhisibhyo maalwa malibhela khalolo nabhyose bhibhili maalwa na khalolo malibhula. shisho bhikha maalwa mam'bese mkhalolo kha m'bese. ²³M'busu bhwa sabhato Yesu uwitile ku mammo malilma, na bhyae bhilangwa bhabhalikhile kutwala mashuke ya ngano. ²⁴na mafarisayo bhamuanine "lola, lumu lwaa ki bhalakhola kindu kisi m'bulule mlusu lwa sabato?" ²⁵Ubhaanine "msalang'ile khilya khya kholile Daudi ubhele mkukhunda na nzala - enie na bhandu bhabhile hammwe naye ? ²⁶bhila bhyaila ku nzu ya khabhezya meng'o Abiathari mabhele kuhani mkhule na ulile mkate ubhikhilwe mele_uasabhele bhulule kwa mdu hose mangu kuhani na ubhaelezye bhalya bhabhele amwe naye?" ²⁷Yesu uzyuile "sabato ikholilwe lumu lwa mwana wa adaam, isi mwana wa adamu lumu lwa sabhato. ²⁸kwa shisho mwana wa adam e bhwaana, hata kwa sabato."

Chapter 3

¹Nalung'e uingilile msinagogi namlya mwabhele mndu wakhubhokho khwakupooza. ²Bhamo bhandu bhabhele mkhulola kwa bwii kama ulimoonya busuu bwa sabato lumu bhamshitaki. ³Yesu umwaanine mndu wakhubhokho kwaku pooza," Tunduka nauimaane mwing'i na bhandubheng'i bhano." ⁴Vulinaao obhaanine bhandu," Shino ebhisowa khukhola khindu khisowa bhusu bwa Sabato au khukhola khisi khisowa; khuonya, 0 khuakha?"Lakhini bhasialile khalembe. ⁵Ubhalolile khwa khizyi, wala uzunika lumu lwa bhukhome bwa mitima yabho, na wamwaanina ulya mndu, "Olola khubhokho khwobhe". Waoolola na Yesu wamuoonya kwaye khubhokho. ⁶Mafarisayo bhaile amua nakhakho bhakholile luang'o aamwe na Maherode lumulwaye lumu bhamuaghe. ⁸⁷Vuli naao Yesu, amwe na bhilang'wa byae, bhaile lushi, na bhandu bheng'i bhabhalonile ukhifuma Galilaya na Uyahudi 8 na khufuma Yerusalemu na khufuma Idumaya na mele ya Yorodani na ndung'u ya Tiro na Sidoni, bhandu bheng'i. ibhatenine khila khindu kyabhele mkhukhola, bhavile kwaye. ⁹Na obhaanine bhilang'wa byae khukhebha khato khatolilumu lwae lumu lwa bhandu bheng'i, lumu bhasikhola khumbikhila khatate. ¹⁰Lumu uoninye bheng'i, lumu khila mndu ubhele nalubhabha ubhele na lukwang'e lwakhumchilanya. ¹¹Oose alwa minaa misonu imonine, bhaitelile aasi meleaaye na khulila, na bhazuile, "Nue na Mwana wa Khabhezya", ¹²Obhaanine kwakhukhomye bhasikhola emanwe. ¹³Uuwile khulu na mwala, na obhaitile bhalya bhakhundile. na bhaile khaye. ¹⁴Osobholile khumi na bhabhili (obhaitile bhafulwa), lumu bhabhe amwe naae na abhashe khufila kuhubiri, ¹⁵na khubha na bhobhasha bwakhufumya minaa. ¹⁶Na obhasobholile khumi na bhabhili, umwelezye zyina la Petro, ¹⁷Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohana mwene waye Yakobo. uelezye jina la Bonagesi, bhabho ebhana bha ngurumo, ¹⁸na Andrea. Yakobo mwana wa Alfayo, Thadayo, Simoni Mkananayo, ¹⁹na Yuda Iskariote, uli mwalukha. ²⁰Vuli naao uuwile khumua, na bhandu bheng'i bhavile amwe long'e, bhasibhasha khulwa ata mkate. ²¹Mmboto waae ibhateenine msao uo, bhaile khumkhwata, lumu bhazuile, "Waalukwa na malang'o". ²²Bhasalang'i bhavile khufuma Yerusalemu bhazuile, "Watatwa na Beelzebuli," na, "kwa kholo wa minaa walafumya minaa". ²³Yesu wabhaitile kwaye nakhuzyuwa nabho, "Bwii bwamwitu unamfumya bwamitu?" ²⁴Kha bhukholo wabhanukha bhoong'wa, bhukholo bhubho usina imana. ²⁵Bhukwa mnzu yaabhanukwa oong'wa, inzu iiyo isina imana. ²⁶Khama wamwitu ulitundukha bhisibyo eweemwe na khuabholana, usibhasha khuimana, na ulibha watukhamwiso waye. ²⁷Lakhini khusi ataumwe unabhasha khuing'ila nnzu yamndu ulinamaala nakhuibha byae bhindu usamtata ulinamaala mele, na khukhumbilizya khilimmnzu. ²⁸Bhelo nalamwaanina, masonu muse mabhana bhabhandu malya azyilwa, amwe na kufuruziyila bhalazuwa, ²⁹Lakhini oseulya ulikhema Mtima muaakha usi azyilwa khuya, ulimlwakhu lwa khalenakhale". ³⁰Yesu uzuile khinu lumu bhabhele mkhuzuwa, "Uli na mtima msonu". ³¹Vulinaao ng'ina waaye na bhenewaye bhavile na khuimana aamua. Bhafulile mndu, e muite. ³²Na bhandu bheng'i bhabhele bhaikhala ndung'u aae bhamuaanine, "ng'inobhe na bheneobhe bhali amua, na bhala khukhebha nuwe". ³³Obhaakhulile, "Eng'ani ng'inani na bhenewani?" ³⁴Obhalolile bhalya bhaikhale bhamzyimba, na wazuwa, "Lola, bhano e bhang'inani na bhenewani!" ³⁵Oose walakhola lukhundo lwa Tata, mnduuu e mwenewani, na ng'azyi yaani, na ng'inani".

Chapter 4

¹Lung'e ubhalikhile khulang'a ndung'u ya luzyi. na bhandu bheng'i bhasang'anine bhamzyimbile, waing'ile mbwato khuzyibha, na khukhala. bhandu bhose bhabhele ndung'i aaluzyi khumsekhe. ²Ubhalang'ile bhindu bhang'i khwa tulibhi, na uzyuile khwabho khwamalang'isho mae. ³Teenene, mbyazyi uuwile khubhala. ⁴byabhele mkuvyala zyimo muto zyikhilile mzyila, tunoni tuvile nakhulya. ⁵Muto zying'e zyikhilile khuliibwe, khusabhele tete ling'i. Khakho zyiumine, lumu asabhele tete ling'i. ⁶Mengo ma zyua kufuma, zyiumine, lumu zysisabhele na mizing'a, zyiumine. ⁷muto zying'e zyikhilile m'mikhele. mikhele ikholile naiekhenene na isabhutle tuzyibhi tosetos. ⁸Muto zyinge zyikhilile ku tete sowa na zyibhotile tozyibhi mengo ma kokhula na kubha zyingi, zying'e zyibhotile kako makumi atatu khuita, na zying'e makumi ntanda na zying'e zaana. ⁹na uzyuile, hose uli na matu ma khuteenena, e teenene. ¹⁰mengo Yesu bhyabhele enieng'wa bhalya bhabhele ndug'uaye na bhalya kumi nabhabhili bhambhwizyize lumu lwa tulibhi. ¹¹uzyuile khwabho, kwenu mwaelezywa siri ya bhukholo bhwa khabhezya.lakini kwa bhali amua khila khindu kikye khwa khalebhe, ¹²na bhanalola e khulola lakini bhasalamona na kwa shisho bhalateenena e khuteenena, lakini bhasalamana, na bhisibhyo bhanaalukhile na khabhezya unabhaazyile. ¹³Na uzyuile kwabho "msalamana khalibhi khano?mlimana bhwi tung'e tulibhi. ¹⁴mbhyazyi uvyalile kinwa. ¹⁵Bhamo e bhalya bhakhilile ndugu ya zyila ,handu khinwa khibhyalilwe. ibhaateenine kako wamwitu uvile khutwala kinwa khibhyalilwe mwaabho. ¹⁶na bhamo e bhalya babhyalilwe aulu ya libwe, bhalya bhalateenena khinwa, lubhilo bhalalikhila kwa khisendo. ¹⁷na bhasi na mizing'a yoose mwaabho, lakini kuvumilia bhizang'a bhifile shisho khasusu mikhubhakano bhyalavaalum lwa kinwa kako bhazykhyatala. ¹⁸Nabhang'e bhalya bhabyalilwe mmikhele. Bhala teenena khinywa, ¹⁹Lakhini khasusu malungu, bhulubhi bwa bhitung'wa, na khukhunda bhang'e bhindu, zyizi bhang'ila na khukhema khinwa, nakhukhuta khubhuta tuzyibhi. ²⁰Vulinaao khulibhalwa bhabyalwa khutete sowa. Bhala tenena khinywa na khukhianukhila na khubhuta tuzyibhi; bhamo makumi matatu, na bhamo makhumi mtanda, na bhamo zana. ²¹Yesu wabhaanina, " Je uzyi zana tala mmnzu nakhuibhikha khusina sao, ao asi na nging'o? Huizana mmnzu nakhuibhikha aulu akhang'o. ²²Lumu asi kyose khibhisame khisi manyibwa, khusi siri ishishibhikwe bwaasi. ²³Khama alimndu ulinamatwi makhuteenena, na ateenene!" ²⁴Abhaanine, " Mobhe bhisowa khwakhilwa mwalatenena, lumu khipimo mwala pima, bhenwelyenu mlipiminwa, nakhili zyuziyibwa kwenu. ²⁵Lumu enie ulinakyo, ulianukhila mang'a, na ulwa usinakyo, khufuma kwaye bhilitwalwa ata bhilwa alinabyo. ²⁶Na wazuwa, "Bhukholo bwa khabhezya uling'ikwi na mndu ubyalile muto khutete. ²⁷Byalalile mbhusuu na khuvyukha khung'eshi, na muto zyamenine na khukhula, na enie ushizyi byabhile. ²⁸Lungu izyifumya muto eeyo; Khubhalikhila maanyi, na mauwa, na muto zyikhome. ²⁹Na meng'o muto ilibha yabhukhuela khakho izyifila mundu, lumu maemulo matukha. ³⁰Na wazuwa, "tuling'ikha bhukholo bwa Khabhezya na khindukhi, au tukhole khindukhi kuanina?. ³¹E bhukwa muto ya haradali, meng'o ebyalilwe etolisana khulii muto zyose mluung'u. ³²Hata, mang'o makhubyalwa, yakhola khule khuli tuti zyose twa lima, yalakhola bhitabhi bhikhule, ata tunoni twa miuulu tuzyikhola vioota byabho khukhi vuli kyae. ³³Khwa tulibhi twing'i ulang'i shishe na uzuile khinya kwabho, khwa bhilwa ibhabhashishe khumana, ³⁴na usa zuiile nabho khusi khwa tulibhi. Lakhini meng'o obhele iniieeng'wa, ubhaanine khila khila khindu bhilang'wa byae. ³⁵Mmasu mamu, meng'o makhulo ematukhile, uzuile kwabho, "Tuyate lubhe lwa khabhili". ³⁶Shisho bhaashiile bhandu bheng'i, bhamtwalile Yesu, mang'o mamu ushibhele mbwaato, Mang'e maato mabhele amwe naae. ³⁷Na mnaa mlie na khuluula na bhifunda mabhele mkhuing'ila mbwato na bwato bwabhele bwabho khuzyula. ³⁸Lakini Yesu eeng'wa umbhele khu shetri, walala khumwela. Bhamvyula, bhazuwa, "Khilang'a, usalamona bhetwe twalafa?" ³⁹Na wavyukha, ukhambizyize mnaa na uwanile luzyi, "Lubhe bhisowa na khalembe, ". Mnaa ukhutukhile na khubhile na khalembe mkhule. ⁴⁰Na wazuile khwabho, " lumu lwaa ki mwalasaa?mushina khwasha ? ⁴¹bhazyuziyilwe na bhobha mwing'i nebho na bhaizyikhile ebho khu ebho,"hunu ng'ani lung'eu, lumu hata mnaa na luzyi vyalan'nemya?

Chapter 5

¹bhavile na khutukha lubhe lwa kabhili lwa luuziyi, ku mkowa wa Gerasi ²na hao meng'o yesu ubhele mkufuma mbhwato, mndu wa mtima msonu uville kwaye khufuma m'masinda. ³Mndu hunuo ubhele muikhala m'masinda .asi mndu ubhashishe khunzyibhila, asi hata kwa minyororo. ⁴wabhele utatwe bhizang'a bhilee kwa pingu na minyororo. utanile minyororo na pingu zya zya bhelelwe. asi hata umwe ubhele na maala na khum'baasha. ⁵bhusu na njubha uli khumasinda na khumiaala, ulile na khuitana eniye, eng'wakwa mabhwe maliye. ⁶bhyamonine Yesu khwa bhule umuilile khwaye lubhilo na khubhindama mele yaaye. ⁷ulilile kwa zyui khulu, "ukhunde nikukhokhile ki, Yesu, Mwana wa khabhezya uli aulu manga? nalakhuanina khwa khabhezya nuweng'wa, usinguvya" ⁸lumu wabhele umwanine, umfume mndu huno nuwe mtima msonu "Na eniye ubhwizyize, lyobhe zyiina eg'ani ?umuakhulile "zyiina lyani na Legion, lumu tuli bhengi. ¹⁰umwanine long'e long'e usibhafila amua ya mkowa ¹¹N'ulubhe zingi zya bhele mkulishibhwa aulu ya mwaala, ¹²nabho bhalamsii na kuzyua, "tufile kwa ng'ulubhe, tuing'ile mna mwabho. shisho ubhalekhile ¹³mitima misonu bhabhafumine na kuing'ila mng'ulubhi nabho bhasaile asi na mwala na khutukhila ku luuziyi, na na bhukwa ng'ulubhe elfu ziyibhili bhanyikile m'luuziyi. ¹⁴na bhalya bhabhele mkhulisha ng'ulubhe bhasile na kufumya msao wa khilya khyatukhile ku muwa na kibhalo. ¹⁵Na ibhavile kwa Yesu na bham'monine mndu ukhwatilwe na minaa_ ubhele na jeshi_wakhala asi, wakhwatibhwa, na ukhye na maye malang'o makome nabho bhasaile. ¹⁶Bhalya bhamonine khyatukhile kwa mndu ukhwatilwe na minaa bhamuanine khyatukhile khwaye na lumu lwa ng'ulubhe. ¹⁷nabho bhabhalikhile khumuanina afume ku mkowa wabho. ¹⁸Bhyabhele mkhuing'ila m'bwaato, mndu ukhwatilwe na minaa umwanine khubha bhayate amwe naye. ¹⁹lakini usakhwasishe lakini umwaanine, "yaata khwobhe na khwa bhandu bhobhe na ubhaanine khyakhukholile bwana, na rehema yakjhueleze." ²⁰Shisho uville na khuanina bhandu bhindu bhikule bhyakhokhile Yesu khwaye mu Dekapoli, na khila umwe utang'alilwe. ²¹Na meng'o Yesu bhyazabhukhile lung'e lung'e lubhe mbwaato bhandu bhengi bhasang'anine kumzyimba bhyabhele ndungu ya luuziyi. ²²Na umwe wa bhakhule bha sinagogi uitwilwe Yairo uville na bhyamonine, uonokhile m'maulu maye . ²³umsung'ulile lung'e na lung'e, akizyua, "nsikha wane ntoli walakhebha kufa, nakhusung'ula, vaa na ubhikhe mabhokho mobhe aulu yaelumu abhashe khumona maala ma khulaama. ²⁴shisho uville amwe naye na bhandu bhengi bhamnonile nabho bhamkhuvile abwii na khunzyimba. ²⁵khwabhele na nkazyana mshi waye wafumine ku miaka kumi na ibhili. ²⁶ukhuvile manga asi na lubhukho lwingi na ukhlile khila khindu khyabhele nakhyo. hata shisho usahonine, lakini ukhlile khubha bhisonu. ²⁷uteenine msao wa Yesu. shisho uville bhuli yae meng'o bhyabhele mkhunyata mbandu bhengi, na eniye uchilaninye ngubho zyaye. ²⁸lumu uzyuile "kama ninachilanya ngubho zya kete, nilibha maala," ²⁹bhyanchilaninye, kufuma khwa mshi khuile, na uliteenine mu mbhili wae khubha waonywa kufuma khu lukhuvyo yae. ³⁰bhizang'a bhibhyo Yesu umanine mwli eniye eng'wa khubha maala mamfuma. na uwalukhile khukho na khukho m'bhandu bheng'i na khubhwizya, eng'ani uchilaninye ngubho yaani? ³¹bhilang'wa bhyae bhamuanine, "walamamona bhandu bheng'i bhli ndugu yobhe waukhuzyimbha, nuwe olazyua eng'ani wakhuchilanya?" ³²Lakini Yesu ulolile khukho na khukho khumona ng'ani wakhola khino. ³³nkazyana, umanine kitukhile khwaye, usaile na khukhwaanga. uville na khukhila asi mele yae na umwanine bhelo yose . ³⁴uzyuile kwaye, nsikha, bhukwasha bhobhe bhwalakhola ubhe maala. yaata kwa khaleme na uonywe kufuma khu bhusung'u bhwoobhe. ³⁵bhyabhele mkhuizyikhila, bhamo bhandu bhavile khufuma kwa mkhule wa sinagogi, bhakizyuwa "nsikha woobhe waafa. lumu lwaa ki kunkhuvya khilaang'a? ³⁶Lakini yesu bhyateenine khilya khibhazyile, umwaniine nkhole wa sinagogi", usikolwa kusaa. kwaasha kete. ³⁷Usamueleze hose ruhusa ya khuyata naye, mango Petro, Yakobo, na Yohana, mwene wae wa yakobo. ³⁸Bhavile ku nzu ya mkhule wa sinagogi na eniye umonine ngolomba, khulila kwiing'i na kuombolezya. ³⁹bhyaing'ilile ku nzu, ubhaaniine, lumu lwaaki mwa lasikitika na lumu lwaaki mwalalila? mwana usinafa; walala. ⁴⁰bhasekhile, lakini eniye ubhafumine bhose amuwa, umtwalile see wa mwana na ng'ina na bhalya bhabhele hamwe naye na uing'ilile nzu mwabhele mwana. ⁴¹ukhwatile khubhoko khwa mwanukhe na umwaaniine, "Taliha koum" nabhyo ekhuzyua, "nkazyana ntoli, nakuanina, vyukha . ⁴²haohao mwana uvyukhile na khunyata (lumu ubhele na miaka kumi na kabili). na haohao bhakhwatilwe na bhitangazyia bhikhule. ⁴³ubhakhukhuminye kwa maala khubha asi hose uling'i khumaana lumu lunu. na ubhaanine bham'meleze hulya nkazyana ntooli khyakhulya.

Chapter 6

¹na ufumine hao na khuyata ku muwa yabho na bhilang'wa bhyae bhamnonile. ²bhyatukhile sabato, ubhalikhile khulang'isha msinagogi. bhandu bhengi bhamteenine na bhatang'aliilwe. bhazyuile, wamona khuli maikhizyo mano?"bhun'ndu na bhaki uelezywe "walakhola mikhelebha hino khwa mabhokho maye?" ³Usi ulya seremala, mwana wa mariam na mwene wabho Yakobo, Yose, Yuda na Simoni? ishino ngazyi zya bhalakhala hano hano hamwe netu? na bhasawaililwe na Yesu. ⁴Yesu ubhaaniine nabii usisikhosa khanemu mango m'muwa yaaye na mwing'i na bhene waaye na mzu mwaaye. ⁵"usabhashishe kukhola mikhelebha hao, ubhabhekhilile mabhokho bhasame bhatoolibhaonine. ⁶utangalilwe mang'a lumu khusa khwasha khwabho. bhuli na hao uzyiilie muwa ya ndungu ukhilaang'a. ⁸⁹⁷Umbaitile bhalya bhilang'wa kumi na bhabhili ubhalikhile khubhafila bhabhili bhabhili. Ubhaelezye bhobhasha khwa minaa misonu, nakubhaanina bhasi khutwala kindukyose meng'o makhuyata mang'o fimbo khete. Bhasi kola kutwala mkate, wala sao, wala bhitong'wa mlubhuna; Lakhini bhavale bhilato, na zishi kanzu ziyibhili. ¹⁰Na wabhaanine, "Nzu yose mling'ila, muikhale ao mpaka mlifuma. ¹¹Na muaa yose usibhaanukhila wala kumiteenena, mfume kwabho, fumye khauteute khumaulu menu, ibhe khilang'isho kwabho." ¹²Nabho bhaile bhakhibhaanina bhandu bhafumye mabho masonu. ¹³Bhasanzile mianaa miinzi, bhabha bhong'izye mwaambo bhasami na khuonya. ¹⁵¹⁴Kholo Herode byatenine bhibyo, lumu zyina la Yesu lyabhele limanibhwe sana. Bhamo bhazuile, "Yohana mbatizaji wafufuka na khwalumu lulo, maala mamikhelebha zyalakhola mkhola mwali." Bhamo bhabho bhazuwa, "Uuno e Eliya," Nabhang'e bhazuwa, "Uno e nabii, bhukwa ulwa nabii wakhale." ¹⁶Lakhini Herode bhyatenine bhibyo wazuwa, "Yohana, nintenile mtwe wafufuka." ¹⁷Lumu Herode inieeng'wa ulae Yohana ekhwatwe na ubhikhile gerezani lumu lwa Herodia (mkhazyi wa numeyae Filipino) lumu enie wabhele wamuoona. ¹⁸Lumu Yohana wamwaanine Herode, "Bhisi bhisowa khumuona mkha mkhulu wobhe." ¹⁹Lakhini Herode ubhalikhile khumsonenwa na ubhele khukhunda khumuaagha, Lakhini usibhashihse, ²⁰lumu Herode umsaaile Yohana; omanine e mbhelho mndu mtakatifu, na umlekhele bhuoolo. Na byabhele khumteenena alihuzunika mang'a, lakhini uswaiile khumteenena. ²¹Hata bhu

²²Hao msikha wa Herode uwing'ile na khuonokha meleyabho, umswaizye Herode na bhaaeni bhaikhalile meng'o ma kyakhulya kya khulo. Hao kholo umwaanine msikha, "Nzabhe kyose kyokhunda nanene nalikuelezya." ²³Umlailile na khuzuwa, kyose kyolinzabha, nali khuelezya, ata khibhe kyabhukholo bwane."

²⁴Wafumine amua na khumbwizya ng'inaae, "Nisabhe khi?" Wazuwa, "Mtwe wa Yohana mbatizaji." ²⁵Nakhakho khamwe uing'ile khwa kholo nakhubhalikha khuzuwa, "Nakhunda umbelezye mkhililo, mtwe wa Yohana Mbatizaji." ²⁶Kholo alisikitishwa mang'a, lakhini lumu lwa khilailho kyaye na lumu lwa bhaeeni, usamkhemine lwae lusabho. ²⁷Shisho kholo wafila bhaasikari mwing'i na bhalinzi bhae nakhubhalaa bhamzanine mtwe wa Yohana. Mlinzi uwile khumtana mtwe akhibha mkhifung'o. ²⁸Uzanine mtwe wae khukhililo nakhumuelezya mskha, na msikha wamuelezya ng'inae. ²⁹Na byae bhilang'wa ebhateenine shisho, bhaiile khutwala mbhili wae nakhuyata khuuzikha khusinda. ³⁰Na bhafilwa, bhasambile amwe mele ya Yesu, bhamuaanine moose bhakholile na malya bhalang'ile. ³¹Naenie obhaanine, "Muve bhenwe bhong'wa andu asi bhandu na tuliozye khwabhezang'a." Bhandu bheng'i bhabhele mkuva na khuyata, bhasamonine ata bhizang'a byakhulya. ³²Shisho bhazyinine mashuwa nakhuyata andu asi bhandu bhobhong'wa. ³³Lakhini bhabhamonine bhalayata na bheng'i bhabhamanine, kwa hamwe bhasaile kwa mauulu khufuma mua jose, nabho bhatukhile meleyabho. ³⁴Meng'o bhatukhile khuluzi, amonine bhandu bheng'i na ubhamonine ng'ena, lumu bhabhele bhukhwa mikhokho bhasina bhalang'i. Na obhalikhile khubhalang'a mambo meng'i. ³⁶³⁵Bhizang'a bhikhilile sana, bhilang'wa bhamvwiile bhamwaanine, "Ano eandu asi bhandu na bhizang'a byakelelela. Ubhalae bhayate mmua zya ndung'u na bhijiji bhaliulile kha khulya." ³⁷Lakhini ubhaakhulile ukizuwa, "Bhaelezye bhenu kyakhula." bhamuanina, "Tunabhasha khuyata na khuula mikate iling'iki na dinari mazaana aabhili nakhubhaelezya bhalya?" ³⁸Ubhaanine, "mlinamikate eeng'a? Yate mlole." ibhamonine bhamwaanine, "Mikate etano naa swii ziyibhili." ³⁹ubhalekhile bhandu bhaikhale makundi aulu ya mbhyani bhibhise. ⁴⁰bhabhabhikhile km'makundi; makundi ma zana kwa makumi ma tano. ⁴¹bhuli na hao utwalile mikate itano na swi ziyibhili, na khulola muiulu, walelelele bhuli na hao wabhaelezya bhilang'wa bhyae mele ya bhandu mengi. bhuli na hao ubhabhile swi ziyibhili kwa bhandu bhoze. ⁴²Bhalile bhoze mpaka bhaikhutile. ⁴³bhasambhiizye bhibhe bya mikate bhishiaile, bhizyulile sao kumi na ziyibhili, ⁴⁴na bhibhe bhyi swi na bhabhele balumyana elfu zyitano bhalile mikate. ⁴⁵khakho ubhaanine khuzyina m'mashuwa bhayate handu hang'e mpaka Bethsaida, meng'o eniye walalaa masang'ano. ⁴⁶meng'o bhafumine, uwiile ku mwaala khusabha. ⁴⁷bhyatukile khulo na mashuwa yabho meng'o maamo ebhele mbhukhulu mwa luuzi na eniye ubhele eniyeng'wa khu bhuwa. ⁴⁸Na ubhamonine bhalahabheela na khusoza lumu mnaa ubhazyibhilile. ibhyatukhile kungezyi ubhailile walanyata aulu ya mazzyi, na ukhundile khubhaita.

⁴⁹lakini bhibhamonine walanyata aulu ya mazyi, bhakhwatilwe na bhoobha bhaling'a e mzimumpaka bhtukha kutela mila. ⁵⁰lumu bham'monine bhakhwatilwe na bhobha. khakho uzyuile nabho na ubhaanine mubhe na ujasiri. e nene bsibha na bhobha⁵¹Uing'ilile m'mashua na mnaa ulekhile khulula ,nabho bhamtang'alilwe manga. ⁵²shisho bhasamaninye lumu lwa ilya mikate.lumu malang'o mabho zyabhele bhumani bhutoli. ⁵³nabho ibhzabhukhile mbokho ya khabhili ,bhatukhile kisi khya Genesareti mashuwa ibhekhile nanga. ⁵⁴ibhafumine amuwa ya mashuwa khakho bham'manine. ⁵⁵bhasaile kufumya lundu ku mkowa woose na bhabhalikhile khuzana bhasame ku ng'ing'o zyabho. ⁵⁶hose aing'ilile m'muwa, aukisi au khibhalo bhabhikhile bhasame handu ha kyaambhwa, na bhamsung'ulile abhalekhe bhachilanye ngubho yae. na bhose bhachilaninye bhaonine.

Chapter 7

¹Mafarisayo na bhamo bhasalang'i bhalya bhabhele mkhufuma Yerusalemu bhali sambizye khumzyimba enie.

²Na bhamonine khubha bhamo bhilang'wa bhaae bhalile mkate kwa mabhokho manajisi; masabhele masukhwe.

³(kwa Mafarisayo na Wayahudi bhose bhasi zyilya mpakha bhasukhe mabhokho mabho bhisowa; bhakwete mila zya bhakhote. Bhizang'a ⁴Mafarisayo bhizang'a bhalaubwila khufuma aandu akyambwa, bhasizilya mpakha bhabwate mmbili oose. nakhuli ing'i mikhakhi zyilya bhala zyilona kabisa, ikhibha aamwe nakhusukha bhikhombe, nung'u, bhukwa bhililo byashsaba, ata nabhikhalilo bhilya byalakhola meng'o ma kyakhulya.)⁵Mafarisayo na bhasalang'i bhambhwizyize Yesu, "Lumu lwakhi bhilang'wa byobhe bhasalaikhala mmila za bhakhote, lumulwakhi bhalalya mkate bhasina sukha mabhokho?"⁶Lakhini enie ubhaanine, 'Isaya uzuile bhisowa lumu lwa bhenwe e bhasozyi, osalang'ole, "Bhandu bhanu bhalandemya khwa milomo yabho, lakhini mitima yabho ilikhulenani. ⁷Bhala mngolela ibada isiling'i, bhakhilang'a mikhakhi yabhandu bhukwa kukwasha kwabho."⁸Mwasia mikhakhe ya Khabhezya na khukhwata khuuwe tamaduni za bhandu." ⁹Na wazua khwabho, "Mwakhema mikhakhe ya Khabhezya kwa bhuuwe lumu mukhung'e tamaduni zyenu! ¹⁰Lumu Musa uzuile, 'nyema soobhe na nokhoobhe; na 'Ulya walazuwa masonu kwa see au kwa nokhoaae bhelo ulifa."¹¹Lakhini mwalazuwa, "bhukwa mndu ukizuwa kwa se aae au ng'inaae, "Msaada wosewose mnaanukhile khufuma kwani yo azina yaekalu," (shisho nikhuzuwa khubha, 'yafumibwa kwa khabhezya') ¹²shisho usikwasha khukhola khindu khyose lumu lwa tata au ng'inaae. ¹³Mwalakhola mikhakhe ya Khabhezya khubha ng'ana kgwakhuzana tamaduni zenu. Na bhindu bhing'i bhibyoma mwalakhola. ¹⁴"Ubhaitile masang'ano long'e na khubhaanina, "Ndeenene nene, bhenwe bhoso mnielewe. ¹⁵Asi kyose khufuma amua na mndu khinabhasha khubhikha mndu bhisonwa kyalang'ila kwae. Kyokilya kyalamfuma mndu e kilya kyalamkhola mndu abhe msonu. ¹⁶(Tekelezya: mstari uuno, "bhukwa mndu ose uli na matwi makhuteenena, eteenene" usi mnakhala zya khale).¹⁷Yesu byabha siile masang'ano na khuing'ila khumua, bhilang'wa byae bhambhwizyize lumu lwa mfano uo. ¹⁸Yesu wazuwa, "Na bhenwe lyenu msina mana? Msalamona khubha khyose kyala muing'ila mndu khishina mbhikha bhisonwa, ¹⁹lumu khisina yata khumtima waye, lakhini kyalang'ila mna mwaye na kyalaita khuyata khumambwe," kwamaizyikhilo mano Yesu ubhikholile byakhulya byoose khubha bhisowa."²⁰Uzuiile, "Ekhilya kyalamfuma mndu e khilya kyala mkhola msonwa. ²¹Lumu uzyifuma mummndu, amua na mtima, ufuma maling'a masonu, bhuezya, bhuivi, bhuaaghani, ²²bhuezya, khukhunda khusonu, bhusonu, ulobhi, kujamiana, bhoong'wa, kashfa, khulimona, bhulema. ²³Masonu manimose byalafuma mnzu, imalya malamkhola mndu khubha msonwa."²⁴Uvyukhile khufuma alya na khufuma na khuyata khumkoa wa Tiro na Sidoni. Uing'ilile mnzu usakhundile mndu wose amane bhukwa ubhele aao, lakhini bhisala wezekhana khumbhisa. ²⁵Lakhini ao mkhazyana, mwanaae mtoli ubhele na mtima msonu, uteenine misao yae, uville, na ukhilile mmaulu mae.

²⁶Mkhazyana uo ubhele Myunani, wa bhilong'o bya Kifoeniki. Umuizyile enie emsanze mnaa khufuma khwa msikha waye. ²⁷Yesu umwaanine nkazyana, lekhe bhana bhatang'e khulya, lumu bisi bhisowa kutwala mkate wa bhaana na khuelezya khabhwa." ²⁸lakini nkazyana uwakhulile na khuzyuwa, shisho bhwaana, ata khabhwa asi na meza hulilya bhilibhwa bhisialile bhya bhanukhe. ²⁹Umwane, lumu wazyuwa shisho ,walekhwa uyaate. mnaa wabho kumfuma nsikha wobhe." ³⁰nkazyana uwubhwilile ku nzu yaye na umsang'ile nsikha waye walala khukhing'o na mnaa wabhele wamfuma. ³¹Yesu ufumine loong'e umuwa ya mkowa wa Tiro na khuitila Sidoni khukhila khu luzyi ya Galilaya kutukhila ku kanda ya Dikapolisi. ³²Na bhamzanile mndu usabhele mkhuteenenabhisowa, bhamsungulile Yesu abhkhe khubhoko ulu haye. ³³umfumine amuwa na msang'anokwa siri, na ubhilekhile minwe yae kumaatwi maye, na vuli khusekha maate, uchilaninye lulami lwaye. ³⁴Ulolile mwiulu, uhemine na kumuanina, "Efata,"hiyo e khuzyua "ikjhala bhwasi" ³⁵Na bhizang'a bhilya bhilya matwi mafungukile, na khyabhele lulami kisonizwe na ubhashishe khuzyuwa bhisowa. ³⁶na ubhaanine bhasikholwa khumuanina mdu .lakini bhyabhaanine, shisho bhazyuile khuzyua kwingi kwa misao. ³⁷bhelo bhatang'alilwe, na khuzyua "walakhola khila khindu khisowa.hata bhalakhola ng'ale kuzyua na khameme khuizyikhila,"

Chapter 8

¹m' masu mamu, khwabhele long'e na msang'ano mkhule, na bhasabhele na khyakhulya. Yesu ubhaitile bhilang'wa bhyae ubhaanine, ²nalamonena ng'ena msangano hunu, bhalakhilila khubha nani khwa masu a tatu na bhasi na khyakhulya. ³ni nabhasambhula bhaubhwile khwabho bhasinalya bhana lekhanu mzyila kwa nzaala. na bhamo bhabho bhafuma bhule. ⁴bhilang'wa bhyae bhamuakhula, tulimona khuli mikate ilikhizya khubhaikhuta bhandu bhano khwa handu ashiilwe? ⁵wabhabhwizya, mli na bhibhe bbinga bhya mikate, "N'ndwi" ⁶uhaanine msang'ano woose ukhale asi. utwalile mikate n'ndwi, wakhanya khabhezya na khuibhela. ubhahelezye bhilang'wa bhyae bhaibhikhe mele yabho nabho bhaibhikha mele ya msangno. ⁷lung'e bhabhele na swi zyitooli zinyine, na vuli na khukhanya ubhaanine bhilang'wa bhyaye bhabhaabhile bhino long'e. ⁸bhalile na bhaikhutile. bhakhumbilizyize bhibhe bhishialile bhiluu bhikhule n'ndwi. ⁹bhabhele bhukwa bhandu elfu zyiine. na ubhalekhile bhayate. ¹⁰khakho bhaing'ilile m'mashua na bhilang'wa bhyae, na bhaile katika ukanda ya Dalmanuta. ¹¹vuli na hao bhafarisayo bhafumine amua na khubhalikha khuwakananya naye. bhakhundile abhaelezye mikhelebha kufuma miulu, kwa khumkhelekha. ¹²Uling'aninye mang'a mu mtima waye wazyuwa "lumu lwaa ki m'mbhuto huno khyalakhebha mikhelebha? nabhaanina bhenwe asi mikhebha yalafuminwa khu m'mbhuto huno" ¹³Vuli na hao wabhalekha uing'ilile mashuwa lung'e uile khualukhila lubhe lung'e. ¹⁴Meng'o mamu bhilang'wa bhaibhaile khutwala mikate. Bhasabhele na mikate khusumba khibhe khimwe khibhele mmashuwa. ¹⁵Ubhaanine na khuzuwa, "Mbhe meso na mwiikhomye khwa chachu ya Mafarisayo na chachu ya Herode. ¹⁶Bhilang'wa bhaizuwanine ebho khuebho, "E lumu tusina mikate," ¹⁷Yesu umanine shisho, na ubhaanine, "Lumulwakhi mwala zuwaana lumu msina mikate? Msina maana shisho? Msina maana? Mitima yenu yakhola miiuue?" ¹⁸Mna meso, msalamona? Mli na matwi, msala teenena? Msala kheng'elela? ¹⁹Bhinaa bhile mikate itano khwa bhandu elfu chitano, mtwalile bhiluu bbing'a bhizyulile bhibhe bya mikate?" Bhamuakhula, "kumi na ziyibhili." ²⁰Na meng'o miabhalile mikate mndwi khwa bhandu elfu zyiine, mtwalile bhiluu bbing'a?" ²¹bhazyuile "n'ndwi"ubhaanine mwasalamanaa?" ²²bhaviile Bethsaida. bhandu bhabho bhamzanine kwa Yesu mndu muofu na bhamsung'ulile Yesu enchilanye. ²³Yesu umkhwatile khwa khub hokho ulya muoofu na khumlang'a nzyila ya kijiji. bhyasekhile maate khu meeso maye na khulambya mabhokho maye aulu yaye, umbhwizyize, walamona khyose" ²⁴Ulolile aulu na khuzuwa, "Namona bhandu bhalamonekha bhukwa tuti twala nyata." ²⁵Nao ulambizye long'e mabhokho mae aulu ya meso mae, mnduu ulya wafung'ula mae meso, umonine lung'e, na wamona khila khindu khisowa. ²⁶Yesu umsiile ayate khumua na umwaanine, "Usikholwa khuing'ila mmua." ²⁷Yesu uwile na bhilang'wa byae khuyata vijiji bya Kaisaria ya Filipi. Bhakhibha mzyila ubhabhuzyize bhilang'wa, "Bhandu bhalazuwa nene nang'ani?" ²⁸Bhamuakhula na khuzuwa, "Yohana mbatizaji Bhang'e bhalazuwa, 'Eliya' na bhang'e, 'Umwe wa Manabii," ²⁹Ubhaabwizyize, "Likhini bhenwe mwalazuwa nene eng'ani?" Petro wamwanina, "Nuwe na Kristo." ³⁰Yesu wabha khambizya msimwanine mndu wose lumu Lwaye. ³¹Na wabhalikha khubhalang'isha khubha Mwana wa Adamu eling'i khuubhakhana khwa bhindu bbing'i, na ulikhemwa na makhule na makuhani bhakhule, na bhasalang'i, na uli aaghwa, na khuita masuu atatu ulifuma mbhafu. ³²Uzuile bhino khwa bwasi. Ao Petro wamtwala andung'u nakhubhalikha khumliila. ³³Lakhini Ywsu uwalukhile na khubhalolalol byae bhila ng'wa mmliile Petro na khuzuwa, "Ita vuliani wamwitu! Usakhunda bhinwa bya Khabhezya, mang'o bhinwa bya bhandu." ³⁴Vulinaao uitile bhandu na bhilang'wa byae amwe, na khubhaanina, "Ka khuli mndu wala khebha khuloona, aikheme enie eeng'wa, atwale wae msalaba, na aniloone. ³⁵lumu hoose walakhunda khuonya maisha maye ulimabhwuzya, na hose walabhuzya maisha maye lumu lwane na lumu lwa imjili, ulimaonya. ³⁶ilikhwatilizya ki mndu, khumona khisi khyose, na kisha khumona hasara m, maisha maye? ³⁷mndu unabhsha khufumya ki badala ya maisha maye? ³⁸hose walambona khabhole na bhinwa bhyane mu m'mbuto huno wa bhoezya na mbhuto wa bhubhe, Mwana wa adam walam' monena khabhole mengo alivaambhukholo bhwa tata amwe na malaika watakatifu.

Chapter 9

¹Na wazuile khwabho, "Bhelo nalazuwa khwenu, bhamo bhenwe khuli bhandu bhaimanineano bhashilabha khufa meng'o bhasina mona bhukholo bwa Khabhezya bwalava kwa maala." ²Nakhuita masuu mntanda, Yesu ubha twalile Petro, Yakobo na Yohana amwe nae khumwala, bhobhang'wa. Aao ubhalikhile khualukha mele yabho. ³Ng'ubho zyaе zyabhalikhile khubha na lweng'e lukhule, muaagha mang'a, muaagha khuli mng'arishaji woose mkhalung'u. ⁴Na hao Elia hamwe na Musa bhatukhile mele yaabho na bhabhele mkhuiziyikhila na Yesu. ⁵Petro uwakhulile umwaanine Yesu, khilang'a, e bhisowa bhetwe khubha hano, na tu'ubhakhe bhibhanda bi tatu, khimwe lumu lyobhe, kimwe lumu ya Musa na khing'e lumu lwa Eliya. ⁶(lumu usamanine ki khya khuzyuwa, bhasaile mang'a) ⁷lezyi litukhile na khubhabhukhila. hao zyui lafumine m'malezyi lakizyuwa, "huno e mwanaani mkhundwa. mteenene eniye. ⁸khakho, bhabhele mkhulola, bhsamonine hose hamwe nabho mang'o Yesu kete. ⁹Ibhabhele mkhukhokha kufuma khumwala, ubhaanine bhasakholwa khumwanina mndu hose moose bhamonine, mpaka mwana wa adam walafufuka khufuma khwa bhafu. ¹⁰hao bhakhung'ile mbhindu bhonibhong'wa. lakini bhaiziyikhilile ebho khu ebho na ki maana maaye khu'ukha kufuma khu bhafu" ¹¹bhamuakhulile Yesu, lumu lwaa ki bhasalang'i bhalazyuwa Elia ukiiva? ¹²Ubhaanine bhelo Eliya ukiva khuonya bhindu bhyose. lumu lwaa ki yasalang'wa mwana wa adam eling'i kumona mikhubhakhano miing'i na eloelwe. ¹³lakini nalazyuwa khwenu Elia uwiile kuuva, na bhamkhilile bhukwa bhakhundile, bhukwa bhilya masalang'o malazyuwa lumu lwaye. ¹⁴Ibhaobhilile khwa bhilang'wa, bhamonine bhandu bheng'i labhazyimba na Masadukayo bhabhile bhalhaakhananya naabho. ¹⁵Na meng'o ibhammonine, bhose bhatang'alilwe na khuyata lubhilo kumvyula. ¹⁶Ubhaubwizyize bhilang'wa byae, "Mwalaakhananya nabho lumu lwakhi?" ¹⁷Umwe wabho mumsang'ano umuaakhulile, "Khilang'a, namzanine mwanani kwobhe; ulinamtima msonu lumu ulimlong'o ekhutwe khuzuwa, ¹⁸na izyikhola ekhwang'e na khumbotosha aasi, na khufumya muulo mkhanywa na khusabha meeno na kukakamaa. nisabhile bhilang'wa byobhe khumfumya mnaa, lakhini bhasabhashishe. ¹⁹Bhamuakhulile, "Mbhuto usakhwasha, nilikhala nemwe khwa bhizang'aakhi? Nilibha nenyu meng'okhi? Mumzane khwane. ²⁰bhamzaniine mwaana waye. mtima msonu mengo bhyamonine yesu khakho ukhwatwilwe na lukhwaang'e. mkwambaa ubhotokile asi na khufumya maulo mumlomo. ²¹Yesu umuakhulile se waaye, watukha khubha bhino kwa meng'o ki?" se waye uzyuile, khufuma khu bhwanukhe. ²²khakho wabhotokha nkaya au m'mazyi na ndungu khuamuakha. kama walabhasha khukhola khindu tumonene ng'ena na utukhwatilizye. ²³Yesu umwaniine, "kama wabho khulikhuung'a? khila khindu khinaabha khwa hose waakhwasha. ²⁴khakho se wa mwaana ulilile na khuzuwa, nakhwasha ng'watilize khusakhwasha khwani. ²⁵Meng'o yesu bhyamonine msang'ano lalasaа khwabho, umliile mtima msonu na khuzyuwa, "nuwe mtima khameme na ngale nalakuwanina mshie, na usikhola kuing'ila kwae lung'e" ²⁶ulilile khwa maala na khumkhuvya mwaana na mtima wamfumine. mwaana umonikhile bhukwa waafa, na hao bheng'i bhazyuile, "waafa," ²⁷lakini Yesu umtwalile kha khubhokho umtalikhile, na mwaana uimanine. ²⁸Meng'o Yesu bhyaing'ilile mnzu, bhilwang'wa bhyae bhambhwizyize handu hasi bhandu, lumu lwaa ki twasabhasha khumfuya? ²⁹ubhaaniine, "khwa shino usifuma mango khwa lusabho. ³⁰Bhafumine halya na khuitila Galilaya. usakhundile mdu hose amane abhaali. ³¹Lumu ubhele mkhulang'isha bhilang'wa bhyae. ubhaanine, mwana wa andam ulitukhibhwa m'mabhokho ma bhandu, na bhalimuakha. kama waafa, baada ya masu a tatu ulikhukha lung'e. ³²lakini bhasamanine maiziyikhilo maano na bhasaile khumbhwizya. ³³Na hao bhatukhile Karperinaumu. meng'o ubhele mnzu ubhabhwizyize, mwabha mkhuiziyikhila ki mzyila? ³⁴lakini bhaikhalile kimya. lumu bhabhele mkhuakhananya mnzyila khubha e ng'ani mkhule khusumba. ³⁵uikhalile asi ubhaitile kumi na bhabhili amwe na uzyuile naabho, "kama hoose wakhunda khubha wa khubhalikha abhe wa vuli na mkholwa wa bhoose. ³⁶Watwalile mwana mtoli wammikha abhukhulu aabho. Wamtwala abhukhulu mabhoo maaе, wazuwa, ³⁷"Wose walaanukhila mwanukhe bhukwa uuno kwa zyina lyane, lung'e waanuanukhila nene, khama mndu waanukhila nene, khama mndu wanianukhila, usaniaanukhila nene khete, Lakhini naulya waanvililye. ³⁸Yohana umwanine, "Khilang'wa twamonine mndu walafumya minaa khwazyina lyobhe na tumzyibhilile, lumu waasalalona." ³⁹Lakhini Yesu wazuile, "Msikhola khumzyibhila, lumu asi usikhole mkholwa mkhule khwa zyina lyane naao azuwe kinwa kyose khisonu lumu lwani. ⁴⁰Woose usibhule na bhetwe uli lubhelwetu. ⁴¹Woose ulikhuelezya khikhombe kyamaazyi makhusola lumu uli na Kristo, bhelo nalamwaanina, usibhuzya thawabu zyaе. ⁴²Woose wasala bhamona bhana bhatoli bhalangwasha nene, inabhele bhisowa khwaye khutatilwa luzyo mkhoshi nakhutelwa mluzyi. ⁴³Bhukwa khubhokho kobhe waslakumonya mkate. Ebhisowa kuing'ila mbhulamuusina khubhokho khulo kuing'ila kuuhukumumu uli na mabhokho mose.mkhaya "khasala zyima". ⁴⁴(Lola bhisowa: mstari uuno, "Andu mtote usilafa na khaya khasala zyima." usi mnakala zyakhale). ⁴⁵Khama khuulu khwobhe wakhukhukhosesha, utane. Ebhisowa khwobhe kuing'ila khubhulamu uli khilema, khuli

lhusang'wa mtulono na maulu mabhili. ⁴⁶(Lola bhisowa: mstari uuno, "Andu mtote usalafa na khaya khasalabhasha kuzima" khasi mnakhala zya khale).⁴⁷Khama liso lyobhe lasakhumona khindu lizyule. E bhisowa khwobhe khuing'ila mbhulamu ukhibha na liso limo, khuli khubha na meso mabhili na khutelwa kuzimu. ⁴⁸Andu ali mtote bhasalafa, na khaya khasala zyima. ⁴⁹lumu khila umwe ulibha nkaya. ⁵⁰muunu e nsowa,ng'a muunu wabhuzya ladha lyae ulikhola bhwi ibhe na ladha yaye lung'e? mubhe na muunu bheneeng'wa na mubhe na khaleme kwa khila umwe."

Chapter 10

¹Yesu ufumine handu hao na uile mu mkowa wa uyahudi na handu ha mele lwa mwela wa jordani, na msang'ana umlonile luung'e. ubhalang'ile luung'e bhukwa bhyabhele ngolobhelo yae khukhola. ²Na mafarisayo bhaviile khumkhelekha na khumbhwizya, ebhisowa mlumyana khukhemana na mkazyiwe? ³Yesu uwaakhulile, "musa ubhaanane ki? ⁴bhazyuile Musa ukhwashishe khusalang'a lusang'o lwa khulekhana na hao khumsanza nkhasyana ⁵Elumu lwa mitema yenu mikhomu na tuma ubhasalang'ile sheria hiino, "Yesu ubhaanane. ⁶Iakini kufuma khulubhalikho lwa khubhumbha, Khabhezya ubhumbhile, mlumyana na nkhasyana. ⁷Khwalumu luno mlumyana ulishia see na ng'inae na ulilung'ulana na mkhazyiaae, ⁸na bhabho bhabhili bhalibha mbhili uumwe; Lumu bhasi bhabhili lung'e, bhali mweo umwe. ⁹Khwashisho kyalung'ulile Khabhezya, mwana wa adamu usi khisambola. ¹⁰Ibhabhele nnzu, bhilang'wa byae bhambyizya long'e khwa khino. ¹¹Wabhaanina, "Woose walamsia mkhazyi wae nakuona ung'e, walalola uzinzi kwaye. ¹²Mkhazyana lyae wanasia bhala wae na khuonwa naung'e mlumyana, wakhola uzinzi. ¹³Naabho bhamzanine bhana bhabho bhatoli lumu abha chilanye. lakhini bhilang'wa bhabhaliile. ¹⁴Lakhini Yesu byamanine shisho, usasaililwe nalyo wabhanina, "Bhalekhe bhana bhatoli bhave kwani, msi bhazyibhila, lumu bhalibhukhwa bhanu bhukholo bwa khabhezya nabwabho. ¹⁵Bhelo namwaanina, woose wasaanukhila bhukholo bwa Khabhezya bhukwa mwana mtoli bhelo usinaing'ila mbhukholo bwa Khabhezya. ¹⁶Vuli naao ubhatwalile bhanukhe mmabhokho mae na khubhaelela wala bhabhikhila mabhokho makhe aulu nabho. ¹⁷Byabhalikhile lweno lwae mndu uumwe uwile lubhilo khwae na ubhung'ile maavwi mele ae, wambywizya, "Khilang'a Msowa, nikholekhi lumu niyane bhulamu bwakhale na khale?" ¹⁸Na Yesu wazuwa, "Lumulwakhi ulang'ita msowa? Asi msowa, mang'o Khabhezya lyae neeng'wa. ¹⁹Uziizyi mikhakhe: 'Usi yakhe, usi zini, usiibhe, usikholwa khuzua bhuuza, usizyimbiliza, nyemya so na ng'inobhe'. ²⁰Mndu ulya wazua, "Khilang'a, manomose nineminye nikhili mkwambaa," ²¹Yesu umlolile na khumkhunda. Wamwaanina, "Wakhosa khindu khimwe. Eling'i uuzye byose byuli nabyo ubhaelezye bhakhene, ulibha na khusekhelela mwiuulu. na ao uve nzyang'e." ²²Lakhini ukhutulile khusekhelelo lumu lwa bhinwa bhino; ufumine ulinang'ena, lumu wabhele mtung'a. ²³Yesu ulolile mbokho zyose nakhubhaanina bhilang'wa byae, "Kyokhi khiume khwamtung'a khuing'ila mbhukholo bwa Khabhezya! ²⁴Bhilang'wa bhatang'azyizye khwa bhinwa bhino. Lakhini Yesu ubhaanane long'e, "Bhanukhe, khindukhi khiume khuing'ila mbhukholo bwa Khabhezya! ²⁵Byo bhiuwe khwa ngamia khuita khukhilimba kya sindano, khuli mtung'a khuing'ila mbhukholo bwa Khabhezya. ²⁶Bhatang'azyizye mang'a na bhazuwanine ebhokhuebho, "Shisho eng'ani uliona" ²⁷Yesu wabhanina na khuzuwa, "khwa mwana wa adamu bhishinabha, lakhini isi khwa Khabhezya. lumu mwakha Bhezya byose bhinabha." ²⁸Petro ubhalikhile khuzuwa naae, "Lola twashia byoose twakhulona." ²⁹Yesu wazuwa, "Bhelo namwanina bhenwe, khusi usiile nnzu, au nume au ng'azyi, au mama, au tata, au bhana, au tete, lumu lwani, na lumu lwa injili, ³⁰usi zyi hanukhile khakhozana khuli khakhino khizang'a ano asi: nnzu, nume, ngazyi, mama, bhaana, na tete, khwa lukhubhakhano, na lung'u liliva, bhulamu bwa khale na khale. ³¹Lakhini bheng'i bhalibha khubhalikha bhalibha bhavuli na bhavuli bhalibha bhakhubhalikha. ³²Ibhabhele nnzila, khuyata Yerusalemu, Yesu wabhele usang'ilwe mele yabho. Bhilang'wa bhatang'a lilwe, na bhalya bhabhele bhabhalona vuli bhasaile. Ao Yesu ubhafumya ndung'u lung'e bhalya khumi na bhabhili nakhubhalikha khubhaanina kisi mtukhile ano abwee. ³³Lola, twalayata mpaka Yerusalemu, na Mwana wa Adamu ulitukhibwa kwa makuhani wakhule na bhasalang'i. bhali muaanina afe na bhali mfumya kwa bhandu bhamataifa. ³⁴Bhali mzihaki, bhalimsekhela mate, bhalimta fimbo, na bhali muaakha. Lakhini bhaada amasuu atatu ulifufuka. ³⁵Yakobo na Yohana, bhaana bha Zebedayo, bhavwile kwaye na khuzuwa, "Khilang'a, twala khukhunda utukholele kyose twala khusabha." ³⁶Ubhaanane, "Mwalakhunda nibhakholele ekhi?" ³⁷Bhazyuile, "Tulekhe tukhale nobhe mbhulamu bwobhe, umwe khukhu khubhokho khobhe khwa mlume na uung'e khukhu bhokho kwobhe khwa mkhazyi." ³⁸Lakhini Yesu ubhaakhulile, "Msiizyi kyamwala sabha. Mnabhasha khusolela khikhombe kilya khinishi solele au khukhwasha ubhatizo bholya nilibhatizwa?" ³⁹Bhamwaanine, "Tunabhasha" Yesu umwaanine, "Khikombe khinili solele. Na ubatizo olya khwabho nabhatizwa, mlikwasha. ⁴⁰Lakhini ulya ulikhala khubhokho khwani khwa mlume au khubhokho khwani khwa mkhazyi sinene wakhufumya, lakhini kwabhalya kwabho mabho khukholwa." ⁴¹Bhalya bhilang'a bhing'e kumi ibhaatenine mano, bhabhalikhile khumloelwa Yakobo na Yohana. ⁴²Yesu ubhaitile kwaye nakhuzuwa, "Mwiizyi bhukhwa bhalya ling'anibwa bhukwa khubha bhakhulu bhabhandu bhama Taifa bhasi bhalya, na bhandu bhabho bhakhule bhazyibhalang'isha bhobhasha aulu nabho." ⁴³Lakhini bhisikholwa khubha bhibyo mmwenu. Woose ulibha mkhule mwenu eling'i abhakholile, ⁴⁴na woose ulibha khubhalikha mmwenu eling'i abhe mkholwa wa bhose. ⁴⁵Lumu mwana wa Adamu usavile khukholelwa bhali khukhola, nakhufumya mae mala khubha fidia khwa bhing'i." ⁴⁶Bhavile Yeriko. Mang'o makhufuma Yeriko na bhilang'wa byae na bhandu bheng'i, mwaana wa Timayo, Batimayo, muofu msabhi,

uikhalile ndung'u ya nzyila. ⁴⁷Byatenine khubha Yesu Mnazareti, ubhalikhile khutaamila nakhuzuwa, "Yesu, Mwaana wa Daudi, 'ng'azyile!" ⁴⁸Bheng'i bhamliile ulya muofu, bhakhi mwaanina ekhale khalembe. Lakhini ulilile khwa zyuui khule, "Mwaana wa Daudi, ng'azyile!" ⁴⁹Yesu uzuile na khuzuwa eiitwe. Bhamwitile ulya muofu, bhakhizuwa, "Khubha wa mtima mkhome! Tundukha! Yesu wala kuita." ⁵⁰Watela ndung'u koti yae, wasaa maang'a, na khuva khwa Yesu. ⁵¹Yesu umwaakhulile na khuzuwa, "U lakhunda nikhokhleki?" Ulya mlumyana muoofu wamuaakhula, "Khilang'a, nalakhunda khumona." ⁵²Yesu wamwaanina, "Yata. bhukhwasha bhobhe bwakhuonya." Ao ao meso mae mamona; na umlolile Yesu khuzyila.

Chapter 11

¹Bhizang'a bhibyo bhibyo ibhavile Yerusalemu, ndung'u ya khutukha Besthania, mmwala wa Mizeituni, Yesu ubhafilile bhabhili mwing'i na bhilang'wa byae ²umwaanine, "Yate mkijiji khili na bhong'wa netu. Akho mling'ila mmo, mli msang'a mwana punda ushina elwa na mlumyana. Mfungule mzane kwani. ³Naoose ulimwaanina, 'Lumu lwakhi mlakhola shisho'?, mling'i mzuwe, 'Bwana walamkhunda na khakho uli muubwizya aano'." ⁴Bhaile na khumsang'a mwana punda watatwa amua amlang'o khwa mtaa ulibwase, nabho bhamfung'ulile. ⁵Na bhandu bhamo bhabhele mima alya na bhabhaanina, "Mwalakholakhi, khumfung'ula mwanapunda uo?" ⁶Bhabhaanine bhukhwa Yesu yabhaanine, na bhandu bhabhalekhile bhayate. ⁷Bhilang'wa bhabhili bhamzanile mwanapunda khwa Yesu na bhaanzile ng'ubho zyaabho aulu aae lumu Yesu azyile. ⁸Bhandu bheng'i bhaazyile ng'ubho zyaabho mzyila, na bhang'e bhaazyile bhibhe bya tuti ibhatanile khufuma khumalima. ⁹Bhalya bhaile mele yae na bhalya bhamlolile bhatamile mila, "Hosana! Waelelwa walwa khwa zyina la Bwana. ¹⁰Uelelwe bhukholo bwalava bwa tata yetu Daudi! Hosana khwa ulya uliaulu" ¹¹Ao Yesu uing'ile Yerusalemu na uile hekaluni na ulolile khila khindu. khino khisang'a meng'o mabhokhuyata, uile Bethania amwe nabho kumi na bhabhili. ¹²Bhusuu bhulonile, meng'o bhabhele mkhuubhwila khufuma Bethania, ubhele na nzala. ¹³Na amonine khati kha mtini ubhele na maanyi khwa bhole, uile khulola bhukhwa unabhashishe khumona khimwe aulu ae. Na meng'o uilekhwa uo, usamonine khindu meng'o manyi, lumu masabhele meng'o mamajira mamtini. ¹⁴Uuwanine, "Khusi woose ulilya khazyibhi khufuma kwobhe lung'e". Bhilang'wa byae bhateenine. ¹⁵Bhavile Yerusalemu, naenie uing'ilile hekaluni nakhubhalikha khubhafumya amua bhauzyi na bhaaulu mmuehekalu. Uzyiaanulile meza zya bhaaluziyi bhabhi tung'wa na bhiikhala bya bhalya bhabhele mkhuuza ziyibha. ¹⁶Usa mwaanine wose khutwala kyose hekaluni khina uzyiwa. ¹⁷Ubhalang'ile na uzuile, "shino hisasalang'ilwe, 'nnzu yani iliitwa nnu ya sala khwa bhilong'o byose'? Lakhini mwaikhola khubha bhusang'anino bwa bhasambi". ¹⁸Makuhani bhakhule na bhasalang'i bhateenine byabhele mkhuzuwa, naabho bhakhebhile nzila ya khumuaakha. ata shisho bhamsaile lumu bhandu bheng'i bhatang'azyizye na mae maikhisho. ¹⁹Nakhila bhizang'a khuulo itukhile, bhafumine mmua. ²⁰Ibhabhele mkhuyata mng'eshi, bhamonine khati kha mtini uume na khumizing'aae. ²¹Petro ukheng'elile na khuzuwa, "Rabi! Lola, khati kha mtini khosimbile khauma". ²²Yesu ubhaakhulie, "Mubhe na imani khwa Khabhezya. ²³Khwashe nalamwaanina khubha woose walamwaanina mwala uno, 'Fuma, uitele nuong'wa mluziyi, 'nakhama usina mashaka mumtima wae lakhini walakwasha khubha kyazuile khilitukha, shisho nabhibyo Khabhezya byali khola. ²⁴Khwashisho namwaanina: khila khindu kyamwala sabha nakhubhwizya lumu lwae, khwasha khubha mwaanukhila, nabyo bhiblibha byenu. ²⁵Meng'o mwalaimana nakhusabha, mling'i mwaazyile khyose khimuli nakyolumu lwa wose, lumu Senu uli muiulu amuazyile bhenwe lyenu masonu menu. ²⁶(Mana: Mstariuno, "Lakhini khama msaaazyiila, na senu uli muiulu usi azyila masonu menu" usi mnakhala za khale). ²⁷Bhavile Yerusalemun lung'e. na Yesu wabhele mkhuyata hekaluni, makuhani bhakhule, bhasalang'i na bhakhote bhavile khwaye. ²⁸Bhamwaanine, "Khwa bhubhasha nabhakhi walakhola mambo mano?" Na eng'ani ukhuelezye bhubhasha bwa khukhola mano?" ²⁹Yesu ubhaanine, "Nili mubwizya hakulo iimwe. mbanine nanene nalimwaanina khwabhubhasha nabhakhi nalakhola bhindu bhino. ³⁰Shino, ubatizo wa Yohana utukhile muiulu au ufumine khwa bhana adamu? ng'akhule". ³¹Bhaizyikhilile mwingi nebho na khukhutwana na khuzuwa, "Ka twazuwa, 'Khufuma mwiulu; ulizuwa, 'Lumu lwakhi msamkhwashishe?' ³²Lakhini ka twalazuwa, 'Kufuma khwa bhana adamu;...' bhabhasaile bhandu, lumu bhoose bhakhwatilile khubha Yohana ubhele nabii. ³³hao bhamuakhulile Yesu na khuzyua, tusiizyi. hao Yesu ubhaanine na nene nisiwaanina e kwa bhubhasha na baki nalakhola mammo maano.

Chapter 12

¹Vuli na hao Yesu ubhalikhile khulangisha khwa tulibhi. Uzyuile, mndu ubhyalile lima la mizabibu, ulizyimbhizye lubha, na uzabhile khuilimbha kya khulonga maalwa. waubhhakha mnara na vuli na hao hupangishishe lima la mizabibu khwa bhalemi bha mizabibu. vulinaao uwile lweni lwa bhule. ²Bhizang'a utukhile, umfile mzya kwa bhalimi wa mizabibu kuanukhila khufuma khwabho tumo tuzyibhi twa malima zya mizabibu. ³Lakhini bhamkwatile, bhamtenine, na bhamsanzile ushina khyose. ⁴Wamfila khwabho mzya ung'e, bhambeng'izyize mtwe na khumkholela bhindu bya khabhuli. ⁵Lung'e ufile ung'e, na uno umwe bhamuakhiile. Bhabhakholile bheng'i bhindu bhukhwa bhibyo, khubhaata nabhang'e khubhaakha. ⁶Wabhele ukhi na mndu umwe zaidi wakhumfila, mwaana mkhundwa, Naenie wabhele wavuli ufile khwabho. Ukizuwa, "Bhalimnemya mwanani". ⁷Lakhini wqapangaji bhazwanine ebho khuebho, "Uno e myani. mmve, na tumuaakhe, na bhuyana bhulibha bwetu." ⁸bamkwatile, bhamuakhile na khumtela mlima la mizabibu. kwa shishowalakhola ki m'miliki wa lima la mizabibu uliva na kubhaakha bhakhola bha mizabibu ne khubhaelezha lima la mizabibu kwa bhang'e. ¹⁰Msina lang'a solang'o lino? " Lilya libwe bhaubhakhi bhalikhemine, Lakhola bwe la lobhama. ¹¹Lino lifumine khwa Bwana, lilya bhita ng'asha khumetwe meso." ¹²Bhakhebhile khumkhwata Yesu, Lakini bhasaile masang'ano, lumbu bhamanine khubha wabhele wazuwa bhukwa bhibyo khwabho. Shisho bhamsiile ne khuyata lyabho. ¹³Vulinaao bhafilele bhamo bhafarisayo ne maherodia kwae lumu bhamfumye kwa bhinwa. ¹⁴Ibhatukhile, bhamwaanine, "Khilang'a, tuizyi khubha usala khwasha khinwa kya mndu wose ne usalalang'isha lukhundulilo mwing'i ne bhandu. Ulalang'isha znila ya Khabhezya mbhelo. Lobhisowa khusakha kodi kwa Kaisari au bhumbi? Shisho! Tunabhasha khusakha au bhumbi? ¹⁵Lakini Yesu umanine bhusonu bwabho ne khubhaanina, "Lumbu lwakhi mwala ng'elekha? Mbhelezye dinarini nibhashe kuilola." ¹⁶Bhazanine imwe kwa Yesu, Wamwaanine, "Shino! kyokhieni kyang'ani ne masalang'o maikye ano auulu e mang'ani? Bhazuile, "Ya Kaisari." ¹⁷Yesu wabhaanine, "Mweelezye Kaisari bhindu bya Kaisari ne Khabhezya bhindu bya Khabhezya." Bhamtang'alilwe. ¹⁸Ao Masadukayo, bhazuile khusi ne ufufuo, bhamuwiile. Bhambwizya, bhakhizuwa, ¹⁹"Khilang'a, Musa utusalang'ile khubha, 'Ikhibha mwenewabho wamndu afwa ne khumshia mkhazyi vuliaae, Lakini usashia mwana, mndu ulimtwala mkhazyi wa mwenewae, ne khuiimonena bhakaan lumbu lwa mwenewae." ²⁰Khubhele bhene wetu mmndwi, wakhubhalikha utwalile mkate vulunaao wafa, usasiile bhaana. ²¹Na wakhabhili mtwalile lyae nae wafa, usasiile bhaana. Na watatu shisho wene. ²²Na wamndwi ufile usasiile bhaana. Anuma na mkhazyana waafa. ²³Bhizang'a bya ufufuo, meng'o bhali fufuka lung'e, Shino! Ulibha mkhazyi wang'ani? lumu bhalya bhene wetu mndwi bhabhele bhae bhalume." ²⁴Yesu wabhaanine, "Shino! ino isilumu khubha mwalubwa, lumu msamana masalang'i wala maala ma Khabhezya?" ²⁵Bhizang'a bya kufufuka khufuma mluufu, bhasi ona bhasiing'ila mndowa, bhali bhalibha bhukhwa malaika bhamwiulu. ²⁶Lakhini, khwa bhaafu bhala fufuliwa, Shino! Msalang'a khufuma khukhitabho kya Musa, khumisaau ya kichaka, bhilya Khabhezya byazuile na khumwaanina, 'Nene na Khabhezya wa Abrahamu, na Khabhezya wa Isaka, na Khabhezya wa Yakobo?' ²⁷Enie usi Khabhezya wa bhaafu, mang'o wabhali maala. Bho bwasi mwalubha. ²⁸Umwe wa bhasalang'i uwile nakhutenena maizyikhilo mabho; umonine khubha Yesu ubhakholile bhisowa. Ubhuzyizye, "Shino! e mkhakhi nabhakhi ulimsowa khuli yose?" ²⁹Yesu umwaakhulile, "Enzowa naino, "Teenena, Israeli, Bwana Khabhezya wetu, Bwana e umwe. ³⁰Eling'i umkhunde Bwana Khabhezya obhe, khwa mtima wobhe wose, khwa mtima wobhe wose, kwa malang'o mobhe mose, na khwa maala mobhe mose." ³¹Mkhakhe wa kabhili na uno, 'Eling'i umkhunde jirani yobhebhukwa byoiukhunda nuwong'wa.' Khusi mkhakhe ung'e mkhule khusumba zyino." ³²Msalang'i wazuwa, "Bhisowa khilang'a! wazuwa bhelo khubha Kabhezya eumwe, na khusi ung'e khusumba enie. ³³Khumkhunda enie khwa mtima woose, na khwa khumanya khwose na khwa maala mose, na khukhunda jirani bhukwa enie, ebhisowa mang'a khuli matoleo na dhabihuza khuziya." ³⁴Bizang'a Yesu byamonine waakhula khwamalang'o, umwaanine, "Nuwe usikhule na bhukholo bwa Khabhezya." ³⁵Vulinaao asi ata umwe wakholwa khumbwizya Yesu maubwizyo mose. ³⁶Na Yesu ubhaakhulile, bhizang'a wabhele mkhulang'isha mhekalu, wazuwa, "Shino! bhasalang'i bhazyizuwa bwi khubha Kristo e mwana wa Daudi?" ³⁷Daudi enieeng'wa khwa mtima Mtakatifu, uzuile, 'Bwana uzuile kwa Bwana wani, ikhala khukhu bhokho khwani kwamlume, mpaka nibhakhole bhasonu bhobhe khubha aasi yamobhe mauulu.' ³⁸Daudi anieeng'wa uzyimwita Kristo, 'Bwana' Shino! e mwana wa Daudi khwa lumu lwakhi?" Na msang'ano mkhule umteenine khwa khisendo. ³⁹m'maikhizyo mae Yesu uzyuile, muikhale bhisowa na bhasalang'i, bhalakhunda khuyata na kanzu zyilee na khuvyulwa mkhyambhwa ⁴⁰na khikhala khu khiikhalo khya bhakhule m'masinagogi na m'masu makhule khwa bhinwa bha bhakhule. ⁴¹Lung'e bhalaalya nzu zya bhajane na bhalasaabha mauno malee lumu bhandu bhamone. bhandu bhano bhalimona hukumu khule. ⁴²Vuli na hoa Yesu uikhalile asi ndungu na sao la sadaka nzu ya handu ha hekalu; ubhele mkhulola bhandu bhabhele mkhubhikha bitung'wa bhyabho msao

.bhandu bhengi bhatung'a bhabhekhile pesa zying'i .⁴²vuli na hao nkrazyana mjani mkhene uvile na khubijika bhibhe bhibhili ,thamani ya senti.⁴³Vuli na hao ubhaitile bhilangwa bhyae na khubhaanina ,mukhwashe nalamuanina ,huno nkrazyana mjane wabhikha khindu khikule kusumba bhose bhalya bhabho khufumya msao la sadaka. ⁴⁴lumu bhose bhafumya khuling'ikha bhutung'a bhwabho .lakini huno khufuma mbhukhene bhvae,wabhikha bitungwa bhyose bhilya bhyanalile khwa bhulamu bhvae"

Chapter 13

¹Yesu ubhile mkhuyata khufuma khuekhalu, umwe wa bhilang'wa byae umbwizizye, "Khilang'a, lola mabwe mano mabhitang'azya ne inzu!" ²Umwaanine, Ulamona mnzu zyino makhule? Khusi ibwe limo lilishikhala auulu oling'e lilya lisitelwe aasi". ³Naenie ubhile mkhikhala aulu amwala wa Mizeituni vuli ya hekalu, Petro, Yakobo, Yohana na Andrea bhambwizizye kwa bhobhi same ⁴"Tuanine, mambo mano malibha meng'o nabhakhi? e khindunabhakhi ma mambo mano khutukhila?" ⁵Yesu wabhalikhile khubhaanina, "Mubhe meso khubha mndu woose khubha zyimbilila ⁶Bheng'i bhaliva khwa zyina lyani bhakhizuwa, 'Nene e', nala bhazyimbilila bheng'i. ⁷Meng'o mwala teenena bhita ne bhinwa bya bhita, usikholwa khusaa; mambo mano masikholwa khutukhila, lakini mwisho bado. ⁸Khibhalo khing'e, ne bhukholo vuli na bhukholo. Alibha ne matetemeko andu mbali ne mbali, ne nzala. uno e khubhalikha kwa utungu. ⁹Mbhe meso. Bhala bhafila mmabaraza, ne mlaitwa mmasina gogi. Mla imibwa mele mwa bhatawala ne bhakholwa lumbu lwani bhukwa khumonon kwabho. ¹⁰Lakini injili e lazima ihubiriwe kwa mataifa mose. ¹¹Meng'o bhala bhakwata ne khubhawa, msala saa lumbu lwa khilya mlizuwa. Mna mwa khizang'a khikyo, mliebwa ki kyakhuzuwa; msibha bhenwe mlizuwa, bali mtima Mtakatifu. ¹²mbene atamshitaki bhene khuaakha, tata ne mwaana wye. Bhaana bhalaimana kinyume cha tata bhabho ne khubhakholela khuaakwa. ¹³Mlasonenwa ne khila mndu lumbu lwa zyina lyani. Lakini ulya ulizyilizya eling'i amele, mndu uwo ulaokoka. ¹⁴meng'o mlamona khulozya khwa masonu lala imana alya pasala khebwa khuimana (ulya aiasoma amane), ao imbhale mna mwa Yuda bhazyang'e lubhilo khumwala, ¹⁵ulya uli auulu mwa nzu usala sala aasi a nzu, au khutwala kyose kyose khili amua, ¹⁶ne ulya uli khulima usiubwila khutwala mwenda wae. ¹⁷Lakini ole bhalya bhakhazyana bhali ne mimba na bhalya bhamo nyoaya mwing'i ne maasu mambo! ¹⁸Msabhe bhukwa isitukhile bhizang'a bya ng'anji. ¹⁹Endi palibha ne lubhabha makhule, ilya isilibha ne khutukhila, vuli naao Khabhezya wabhikhile khibhalo, khutukhila bhino bhizang'a, takhusi, wala isala tukhila long'e. ²⁰Mpaka Bwana ulafumya masuu, khusi mweekho utakao okoka, lakini lumbu lwa wateule, ulya bhasobhola ulafumya naamba za maasu. ²¹Bhizang'a bhibyo bhukwa mndu wose ulabhaanina, Lola, Kristo uli aano!" au 'Lola, uli alya! msala khwasha. ²²Endi Wakristo bhabhu chimbelechi ne manabii bha bha bhukya bhala tukhilla ne bhala fumya ishara ne mikhelebha, lumbu bhukwa, bhabhachimbeleche, yamkini hata wateule. ²³Mbhe meso! nalakhola khubha aanina bhino byose vuli ne bhizang'a. ²⁴Lakini vuli ya lubhabha ya masuu mambo, zyubha lilibhekwa khauulu, mweechi usalafumya lweng'e lwae, ²⁵tonde zyili ong'olokha khufuma mwuiulu, ne makhala ziyilibha auulu zitatikisika. ²⁶Ao bhalimmona mwaana wa Adamu uliva mawinguni kwa makhala khule ne bhukholo. ²⁷Ao ulafila malaika bhae ne ulibhasambya amwe bhateule bhae khufuma bhokho khule nne zya khibhalo, khufuma mwisho mwa khibhalo khutukha mwisho mwa mbingu. ²⁸Kwa mkhati mzyilang'e. Bhukhwa tabhi libhashishe khufuma ne khubhikha lubhilo maanyi maae, ao mlimana khubha kiaangazi khili abhwee. ²⁹Bhibyo ibhili, mlimonma mambo mano makhitukhila, maane khubha uli abwee, ne malango. ³⁰Bhelo, namwaanina, uno mbhoto khisalaita bhuli kabla mambo mano masila tukhila. ³¹Mbingu ne khese zyili iita, lakini bhinwa bhyani masalaiita khete. ³²Lakini lumbu suu lilyo au saa, usi umanile, ata malaika wa muiulu, wala Mwana, ila Tata. ³³Mbhe meso, Lola, lumbu msalamana e bhizang'a ne bhakhi malatukhila. (Manikhisha: Msitari uno, "Mbhe bhaangalifu, Mlole ne msabhe kwa lumbu..."msala usi mnakhala zya khale). ³⁴Ebhukwa mndu uliyata mlwendo: usia nnzu yae, ne khumbhikha mfilwa wae khubha mkhule wannzu, khila umwe ne mkolwa wae. na khumwaanina mlinzi khuikhala meso. ³⁵Kwa shisho mbhe meeso! lumbu msala maana ilule bwaana wa nnzu uli uubwila khumua, bhina bhashibwa na khulu, bhusu bwa manane, bhizang'a ng'okho atakapo wika, au khung'eshi. ³⁶Bhukwa walava ghafla, usi khusang'a ubhikhe. ³⁷Khilya nalizuwa khwobhe nalizuwa khwobhe nekhizuwa kwa khila mndu:mkheshi"!

Chapter 14

¹Ibhele bhusuu bwakhabhili khete vuli na khisendo ya Pasaka na ya Mikate Isalabhikhwa Chachu. Makuhani bhakhule na bhasalang'i bhabhele mkulonda namna ya khumkwata Yesu kwa hila na kumuaakha. ²Kwa lumu bhazuile, "Bisi bhizang'a bhino bya khisendo, bhandu bhasikholwa masonu." ³Bhizang'a Yesu ubhele Bethania amua kwa Simoni mkoma, na ubhele mkhuya khumeza, mkhazyana umwe uvile khwae uli na chupa ya marashi ya nardo nzowa ili na gharama khule khasanu, ulibhela chupa na kuiminina aulu amtwe aae. ⁴Lakini khubhele mwing'i namo bhalokhilwe. Bhazuanile bhonibho bhakhizuwa, "E lumu lwakhi ya upotevu uu?" ⁵Manukato manalo bhasha kuuzwa kwa zaidi ya dinari makana atatu, na khubhaelezya masikini." Nabho bhali mkhambisha. ⁶Lakini Yesu uzuile, "Mumshie enie eng'wa. lumulwakhi mwalamsumbua? Ulakhola khindu khisowa kwani. ⁷Masuumose masikini mlinabho, na bhizang'a byobyose mla pakhunda mlabhasha khukhola masowa khwabho, lakini msilibha nene meng'o mose. ⁸Akholile khilya alabhasha: aubhong'ya mmbili wani mwqambo lumu lwa maziko. ⁹Bhelo nabhaanina, khila andu injili inapo hubiriwa mkhibhalo khyose, khilya ukholile mkhazyana onu khila zuibwa kwa ukumbusho wae. ¹⁰Vulinaao Yuda Iskariote, umwe wa bhalya kumi na bhabhili, uyatile khabhakhule wa makuhani lumu amone khumfila khwabho. ¹¹Meng'o bhakhule bha makuhani bhalateenena shisho, bhaswaile na bhazuile kummelezya bhoozo. Ubhalakhile khulong'a andu akhufila khwabho. ¹²Khutukha bhusu bwa khubhalikha bwa mkate usalabhikwa chachu meng'o bhafuminye mwanakondoo wa pasaka, bhilang'wa byae bhamwanine, "Ulakhebha tuyate khuli tuye khulong'a ili ubhashe khulya khilibwa kya Pasaka?" ¹³Ubhafilile bhilang'wa bhae bhabhili na khubhaanina, "Yate khumseng'e, na mkwabhaaa ulwa walatwala [mtungi] ulamonana nemwe. Mumsang'e. ¹⁴Enzu ulaing'ila, mumzyang'e na mmwanine bhene enzu shisho, 'Khilang'a wazuwa, "Khili khuli chumba kya bhagheni andu nilililya Pasaka na bhilang'wa byani?" ¹⁵Ulibhalang'isha khinzu kya aaulu khikhule khili na samani khili bhisowa. Mkhole maandalizi lumu lwetu alya." ¹⁶Bhilang'wa bhavile khuyata khumseng'e; bhasang'ile khila mndu bhukwa ubhile ubhaanine, na wakaandaa khilibwa cha Pasaka. ¹⁷Meng'o ibhile khulu, uvile na balya kumi na bhabhili. ¹⁸Ne bhabhile wakikaribia meza na khulya, Yesu wazuwa, "Bhelo namwaanina, umwe mwing'i mwenu ulilya amwe na nani ulang'ema." ¹⁹Bhoose walisikitika, na umwe khutukha ung'e bhamwaanine, "Hakika si nene?" ²⁰Yesu uaakhulile na khubhaanina, "Ni umwe wa kumi na ziyibhili mwing'i mwenu, umwe ulya khano khakho [anachovya tonge] m bhakuli amwe nani. ²¹Lumu mwana wa Adamu ulayata bhukwa bhilya masalang'o mazuilwe aulu aae. Lakini ole mndu ulya ambae kupitia yeye Mwana wa Adamu atasalitiwa! Inabhile bhelo khasanu kwaye lumu mndu ulya usibhotilwe." ²²Meng'o bhabhele mkhulya, Yesu utwalile mkate, [akaubariki,] nakuumega. Ubhaile nakhuzuwa, "mtwale. Uuno e mbili wani." ²³Utwalile kikombe, ukhanya, na ubhaele, na bhose bhasolile. ²⁴Ubhaanine, "Uno e mshi wani ya agano, mshi imwagikayo khwa lumu lwa bheng'i. ²⁵Bhelo namwaanina, msisola lung'e katika zao hili la mzabibu mpaka bhusuu bhulya nilisola mpya mu mbhukholo bwa Khabhezya." ²⁶[Walipokwisha khutela wimbo, bhafumine amua mwing'i na Mwaala wa Mizeituni. ²⁷Yesu ubhaanina, "Bhenwe bhose mliifumya bhole lumu lwani, lumu ilasalang'wa, 'Nimtaa mchungaji na kondoo watatawanyika." ²⁸Lakini bhizang'a bya khufuma mbhaafu, niliyata mele yeenu Galilaya." ²⁹Petro umwaanina, "Hata lumu bhoose bhala khusiia, nene nisi khusia." ³⁰Yesu umwaanina, "Bhelo nakhuaanina, bhusuu bhuno, kabla jogoo hajawika mara ya khabhili, ulibha ulang'ema mara ya khasatu." ³¹Lakini Petro wazuwa, "Hata itanilazimu khufa amwe naawe, sitakukana." Bhose bhafuminye ahadi ilya ilya. ³²Bhavwile khuandu libhotwile Gethsemane, na Yesu wabhaanina bhilang'wa byae, "Ikhale anu bhizang'a nilisali." ³³Ubhatwalile Petro, Yakobo, na Yohana amwe naae, wabhalikha [kuhuzunika na kutaabika] khasanu. ³⁴Ubhaanine, "Nafsi yani ili na ng'ena khasanu, hata kufa. Bakini ano na mkeshe." ³⁵Yesu uwiile mele khatoli, uita asi, usabha, lumu Ingewezekana, lumu saa ino isina bhele nae. ³⁶Wazuwa, "Aba, Tata, mambo mose khwobhe manabha. Fuminye khikombe kino. Lakini isi khwa lukhundo lwani, bhali lukhundo lyobhe." ³⁷Uubwilile na khubhasang'a wamelala, na umwanina Petro, "Simioni, je walala? Usabhashishe kukesha ata saa imo?" ³⁸Kesheni na musabhe kwamba msiliva mkaing'ila mmajaribu. Hakika mtima i radhi, lakini mbnili ni dhaifu." ³⁹Uwile long'e na khusabha, na alitumia bhinwa bhilya bhilya. ⁴⁰Uvile lung'e wabhasang'a [wamelala,] lumu meso malibha maanyema na bhasalava khikhi cha khumwaanina. ⁴¹Uvile mara ya khasatu na khubhaanina, "Bado mbheke na khuiyana? Yatosha! Saa yalaubwila. Lola! Mwana wa Adamu ulakhemwa mmabhokha mwa bhasonu. ⁴²Mvwukhe, tuyate Lola, ulwa ulanikhema uli abwii." ⁴³Bhizang'a ubhele mkhuzuwa, Yuda, umo wa bhalya kumi na bhabhili, ulaubwila, na msang'ano mkhule khufuma khwa bhukhule bha makuhani, bhasalang'i na bhakhotu lina mapanga na marungu. ⁴⁴Bhizang'a bhibyo mkhemi waaye ubhele wabhaele ishara, wazuwa, Ulya nitakae mbusu, iekhe. mumkhwate na mumfile aasi aulinzi." ⁴⁵Bhizang'a Yuda ulaubhwila, moja kwa moja ufilile kwa Yesu na khuzuwa, "Khilang'a!" Na akambusu. ⁴⁶Hao bhambhikha asi ya ulinzi na khumkwata. ⁴⁷Lakini umwe mwing'i nabho ulaimana karibu naye alichomoa upanga waye umta mfilwa

wa kuhani mkhule na kumkata sikio. ⁴⁸Yesu wabhaanina, "Mliwa khunikhwata khwa mapanga na marungu lumu mnyang'anyi? ⁴⁹Bhizang'a khila bhuusu nabhele nemwe na nikhi bhalang'a mhekalu, msala nikhwata. Lakini lino lilikhola lumu masalang'o mabhe. ⁵⁰Na bhalya bhose bhabhele na Yesu bhala msia na kukimbia. ⁵¹Mkwambaa umwe umzyang'ile, ubhele ukwatile shuka khete ubhele uibhukhela mkhumchimba; bhamkhwatile lakini ⁵²aliwaponyoka ulisia shuka alya akakimbia uchi. ⁵³Walimwongoza Yesu kwa kuhani mkhule. Alya bhala sang'ana amwe nae makuhani bhakhule bhose, bhakhotu, na bhasalang'i. ⁵⁴Petro lyae umshang'ile Yesu kwa khali, kuelekea kwenye lobha lwa kuhani mkhule. Uikhala amwe na walinzi, bhabhele abwee na khaya wakiota lumu lwa kupata joto. ⁵⁵Bhizang'a bhibyo makuhani bhakhule na msang'ano wose bhabhele mkhulonda ushahidi lumu lwa Yesu lumu bhabhashe khumuaakha. Lakini bhasala mona. ⁵⁶Lumu bhandu bheng'i bhavwile na ushuhuda wa uwongo lumu lwaye, lakini hata ushahidi wabho usala ikhana. ⁵⁷Mwing'i nabho bhaimanile na kuketa ushahidi wa uchimbi lumu lwaye; bhakhizuwa, ⁵⁸Tulimsikia ukizuwa, 'Nililisonya hekalu lilikung'wa khwa mabhokho, na mumnzu masuu atatunilikhung'a ling'e lisili khung'wakhwa mabhokho. "' ⁵⁹Lakini hata ushahidiwabho usilibha amwe. ⁶⁰Kuhani mkhule ulaimana akatikati yabho na ulimwaanina Yesu, "Je, usi na akhulo? bhandu bhano bhalamona nini zidi yobhe?" ⁶¹Lakini ulaikhala myemyemye na khuakhula kyose kyose. Hao kuhanu mkhule ulambwizya lung'e, "Je nuwe e Kristo, mwana wa Mbarikiwa?" Yesu wazuwa, "Nene e. Na ulimmona Mwana wa Adamu ulaikhala khukhubhokho khwa mlume mwa makhala uliva na mawingu ya mbinguni. ⁶²Kuhani mkhule aliraruwa ng'ubho zya na khuzuwa, "Je, bado tunahitaji mashahidi? ⁶⁴Mmesikia kufuru. mikhakhe zyenu ni upi?" Na bhose walimhukumu lumu umwe aliyestahili lufu. ⁶⁵Mwing'i bhabhalikha khumseela mate na kumfunika uso na kummata na kumuanini, "Tabiri!" Maafisa bhamtwalile na kummata... ⁶⁶Na Petro ubhele bado uliasi uani, mfilwa umwe wa bhakhazyana wa kuhani mkhule uile kwae,. ⁶⁷Walammona Petro ubhile waimana akiota khaya, na ulamlola kwa kumkaribia. hao wazuwa, "Nuwe ubhele na Mnazareti, Yesu". ⁶⁸Lakini ukhemile ukhizuwa, "nsizyi wala nsimana khubha khilwa walazuwa!" Vulinaao ufumine na khuyata amua alubha. (Manikhisha; Mstari uno, "Na jogoo akawika" usi mnakala zyakhali) ⁶⁹Lakini mfilwa mkhazyana alya, ummonile na ubhalikhile khubhaanina long'e bhalya bhalibha bhaimaana alya, "Mndu uno ni umwe wabho!" ⁷⁰Lakini ukhemile long'e. Vulinaao bhalya bhabhele bhaimana alya bhabhele bhaimanile alya bhabhele bhakhimwaanina Petro, "Hakika nuwe ni umwe wabho, khwa lumu nuwe lung'e e Mgalilaya." ⁷¹Lakini ubhalikhile khuibhikha enieeng'wa asi ya msimba na khulaila, "Simuizyi mndu uno mlamzuwa." ⁷²Hao ngokho ya mlume ililile khokho khakhabhili. Hao Petro ukhengilile bhinwa bhilya Yesu ubhele mkhumuanina: "Ngokho isina zuwa khabhili hajawika, uling'ema khokho khasatu." Na ubhokhile asi na kulia.

Chapter 15

¹Khung'eshi ng'eshi bhakhule bha makuhani bhasang'anine amwe na bhakhote na bhasalang'i na khimo kya bhakhote. Ao bhamtata Yesu bhamfila kwa Pilato. Pilato wambwizya, "nuwe na Nakholo wa bhayahudi?"

²Umwaakhulile, "Nuwe wazuwa shisho." ³Bhakhule bha makuhani bhalazuwa bhinwa bhiing'i lumu lwa Yesu.

⁴Pilato ubwizizye lung'e, "Usiakhula kyosekyose? Usalamona bhino ibhala khuzuwa khwa bhinwa bhiing'i?"

⁵Lakini Yesu usimuakhulile Pilato, na shisho imtang'a zizize. ⁶Kwa shisho] bhisang'a bya khisendo uziyifung'ulwa mtatwe umwe, mtatwe ulya bhamsabhile. ⁷Khubhele bhasonu gerezani, mwing'i mwa bhaakhi mwing'i na bhalya bhafumine khubhanabho wanao bhala kholela masonu mabho. Wabhele onio mndu umwe walaitwa Baraba.

⁸Msang'ano uvwile kwa Pilato, nakhumsabha akhole bhukwa byakholele khukho vuli. ⁹Pilato wabhaakhula na khuzuwa, "Mwalakhunda nibha fung'ulile Kholo wa Bhayahudi?" ¹⁰Lumu umanine lumu lwa bhong'wa bwa

bhakhule bha makuhani bhamkwatile Yesu na kumzana kwaye. ¹¹Lakini bhakhule bha makuhani bhakholele msang'ano khutaa mila khwa zyui khubha efung'ulwe Baraba badala yae. ¹²Pilato wabhaakhula lung'e na

khuzuwa, "Nimkhole ki Kholo lwa bhayahudi?" ¹³Bhateile mila long'e, "Muakhe!" ¹⁴Pilato wazuwa, "Wakholakhi khindu na bhakhi khisonu?" Lakini bhalaiile mila khasanu na khasanu "Muaakhe." ¹⁵Pilato ukhundile khubha

khwasha msang'ano, ubhafung'ulile Baraba. Wamta Yesu [mijeredi vulinaao wamfumya lumu e eyakhwe. ¹⁶Askari bhamfile mlubha (ulya uli mna mwa kambi) na bhasang'anine amwe khisamilo kya bhaaskari. ¹⁷Bhamvikhile

Yesu kanzu ya rangi ya zabmarau, na wakasokota taji ya miba wakamvika. ¹⁸Bhabhalikhile khumkholela bhindu bya bhulombwe na kuzuwa, "Salam, Mkholo wa Bhayahudi!" ¹⁹Bhamta khumtwe kwa mwanzu na khumsekhele

mate. Bhavung'ile mavu meleayae khwa khunemya. ²⁰Bhabhukhumkholela bhulombwe, wakamvua ilya kanzu ya rangi ya zambarau na kumvika ngobho zya, na khumfumwa amua khuyata khumu aakha. ²¹Wakamlazimisha

mwiita wa nzila khumkwatilizya, ubhele mkhuung'ila mmua khufuma khulima. Walaitwilwe Simioni Mkirene (see Iskanda na Rufo); wakamlazimisha khutwala msalaba wa Yesu. ²²Askari bhamfila Yesu andu alaitwa

Goligotha (maana ma tafsiri ino e, andu a Fuvu la mtwe). ²³Bhamuezye mvinyo isambishe na manemane, lakini usasolile. ²⁴Bhamuaaile na khubhana ngubho zya, bhasobholile khukhwashana khila khibhe kyalimona kila

askari. ²⁵Zyabhele saa zytatu za khung'eshi ibhamuakhile. ²⁶Bhabhikhile aulu yae lubbhao usalang'ilwe shitaka, "Kholo wa bhayahudi." ²⁷Bhamuakhile amwe na bhaakhi bhabhili, umwe mbokho ya khulume uung'e khukhazyi

kwaye. ²⁸(Manikhizya; Mstari uno, "Na masalang'i makhwila mazuile" usimonimo mnakala zya khale). ²⁹Nabho bhabhele mkhuita bhamtukhile, bhateng'izye mitweyabho nakhuzuwa, "Aha! nuwe ulibhela hekalu nakhubhaa

asu atatu, ³⁰zyikhwatilizye nuong'wa na ukhokhe asi khufuma kumsalaba!" ³¹khwa bhilya bhilya bhule bhama kuhani bhamkholile bhulombwe bhakhizuwana ebho khuebho, amwe na bhasalang'i na khuzuwa, "Ukhwatilizye

bhang'e, lakini usinaikhwatilizya enieeng'wa. ³²Kristo Kholo wa bhaizraeli, khokha asi khufuma kumsalaba, lumu tumone na tukhwashe." Nabhalya bhaakhilwe amwe naaye bhamkholile bhulombwe. ³³

³⁴Bhizang'a byameng'o kyenda, Yusu utamile mila khwa zyui likhule, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" khwamaana makhuzuwa "Kabhesha wani, Khabhezya wani, lumulwakhi wazyiaa?" ³⁵Mwing'i na bhalya bhaimanine

ibhatenine bhazuile, "Lola, alamwita Eliya." ³⁶Mndu umwe umsaile, uzyuzyizye siki msoponji na khuibhikha ulu khwa khatikha mlong'e, umwelezya esole. mndu umwe wazuwa, "Tueme Eliya uliva khumkokya asi." ³⁷Vulinaao

Yesu ulilile khwa zyui likhule na khufa. ³⁸Pazia la hekalu lwabhanukhile bhibhe bhibhili khufuma auulu khutukhila asi. ³⁹Ofisa umwe ubhele mima wamualukhila Yesu, byamonine waafa khwashisho, uzuile, "Belo mndu

uno ubhele mwana wa Khabhezya." ⁴⁰Bhabhele oniho bhakhazyana bhabhele mkhulola khwakhule. Mwing'i nabho mwabhele Mariamu magdalena, Mariamu (ng'inaye Yakobo mnuna wa Yose), na Salome. ⁴¹Mang'o

mabhelekyi Galilaya bhamnonile na khumkholela. na bhang'e bhakhazyana bheng'i bhabhele amwe nae na khutukhila Yerusalemu. ⁴²Khutukhile khulo, nalumu lwabhele bhusuu bwaa maandalo, bhusuu ishina tukha

Sabato, ⁴³Yusufu wa Armathaya uvile alya. Ubhele mfilwa wa khisamilo mnemwa mndu wala sekhelela Bhukholo bwa Khabhezya. khwa mala uvile kwa Pilato, na khusabha mbhili wa Yesu. ⁴⁴Pilato utang'a zyizywe lumu Yesu

wafa; wamwiita ulya afisa wambyizya bhukwa Yesu wafa. ⁴⁵Byamonine bhelo kwa afisa bhukwa waafa, umlekhile Yusufu khutwala mbili. ⁴⁶Yusufu ubhele wakhula sanda. Umkhokhizye khufuma khu msalaba, wamtata kwa

sanda, na khumbikha msinda lazabhilwe khulibwe. Vulinaao usheninye libwe khumzyang'o wa senda.

⁴⁷Mariamu Magdalena na Mariamu ng'inae Yose bhamonine andu azyikhilwe Yesu.

Chapter 16

¹Meng'o sabato iwile, Mariamu Magdalena na Mariamu na ng'inae na Yakobo, na Salome, bhaulile mwambo msowa, lumu bhabhashe kuuva na kumbhong'ya mwambo kummbili wa Yesu lumu lwa mazyikho. ²Khung;eshi ng;eshi bhusu bwa khubhalikha bwa juma, bhatile khusinda bhizang'a zyubha lilafuma. ³Bhazuile ebho khuebho, "Ng'ani ulizyimbya bwe lumu lwetu lumu tuing'ile msinda?" ⁴bhizang'a bhalolile, bhamonine mndu wabho khuzyimbya ibwe, labhele likhule khasanu. ⁵Bhala ing'ila msenda bhammonile mkwambaa wakhwata joho la mmaa, uikhalile khaasa khwakhulume, na bhatang'alilwe. ⁶Wabhaanina, "[msiogope.] Mwalamlonda Yesu. wa Nazareti, ulwa uyakhilwe. Wafuma khubhafu! Usi ano. Lola andu alwa bhabhele bhambhikha. Myate, mbhaanine bhilang'wa byae na Petro khubha ulimele aabho khuyata Galilaya. Khukho mlammona, lumu wamwaanile." ⁸Bhafumine nakhusaa khufuma khusinda; bhakhwang'ilwe na bhatang'alilwe. Bhasazuile khyose khwa mndu wose lumu bhasaile khasanu. ⁹(Manikhizya: Nakala za khale zishi na Marko : 9-20) Khung'eshi mbhusuu bwa khubhalikha bwa juma, vuli ya khufuma mbhafu, umtukhile khwa khubhalikha Mariamu Magdalena, ulya khufuma kwae umfuminye minaa mndwi ¹⁰Uyatile na khubhaanina bhalya bhabhele amwe na aye, ,bhizang'a bhabhele [kuuzunika] na khufumya ng'ekhe. ¹¹Bhateenine ulimaala na umonekhile naae, lakini bhasa mkhwashishe. ¹²(Manikhisha: nakala zya khale zishi na Marko 16: 9-20) Vulinaao, utukhile bhisiling'i kwa bhandu bhang'e bha bhili, meng'o bhabhele mkhulala khufuma mkhibhalo. ¹³Bhaile na khubhaanina bhilang'wa bhang'e bhashialile, lakini bhasa bhasa khwashishe. ¹⁴(Manikhisha Nakala zya khale zishina Marko 16: 9-20) Yesu vulinaao uzyitukhiliile khwa bhalya kumi na umwe bhabhele khushikhama khukhililo, na ubhaliile lumbu bhasakhwasha khwabho na mitimqa yabho mikhume, lumu bhasa bhasabhakhwashishe bhalya bhammonine vuli na khufuma mbhafu. khufuma mbhafu ¹⁵Wabhaanina, " E myate mkhibhalo kyoose, na khuzuwa injili khwa viumbe byoose. ¹⁶Woose wakwasha na kubatizwa ulionibwa, na ulwa usala khwasha ulibhikwa mlwakhu. ¹⁷(Manikhisha: Nakala zya khale zishi na Marko 16: 9-20) Bhuno bwaase zylilbha aamwe na bhoose bhakhwa. khwa zyina lyani bhalifumya minaa. Bhalazuwa khwa khazyuizyi khambisi. ¹⁸Bhali khwata nzokha khwa mabhokho mabho, hata bhana sola khindu kyose kya khuaakha khisi bhokhola khandu. bhalibhikha mabhokho kwa bhasami, nabho bhalibha maala". ¹⁹Vuli na Bwana khuzuwa nabho, utwalilwe aulu muiulu na waikhala mkhubhokho khwamlume wa Khabhezya. ²⁰Bhilang'wa bhafumine na kuhubiri andu ose, bhizang'a Bwaana walakhola mkholwa naabho na khukhomya khinwa kwa mikhelebha na bwase zyili yata amwe nabho.

Luke

Chapter 1

¹Viingi vitangile ukuveka mbuvatiko uluunonuu ifijago ni fiika finvo vya humile katale muumita mile gwetu. ²Nduvu vatuuvulaga uukuuhuma katale vala avale vaketi, avalolile na miiho gavo, kange avale vakongii va kalata. ³Navuune ni chungusiye fijo eelimenyu ukhuhuma uuwondelo wa nongwa i+ yosa ukuma katale, niwenhubana vuune niikusimbiile kuluvatiko uuluunonu - viimwesi miiwa iijo Theofilo. ⁴Uukute uuvuulweli uwa nongwa jiila iijuumanyiejiwe. ⁵Kumajuuwa ga Herode, kuuvuutwa uuwa Yudea, puuale utekeji yuumo uuyaeeangi wagwa Zakaria, uuvakikolo kya Abiya. Uudala va mwene ahumile mba hi+ nja vakikolo kya Haruni, iilitawa lwa mwene ale Elizabeti. ⁶Voni vanogile pamiho ga Nguuluuve; vaibite uluulagilo lwa Nguuluuve savateku vomba imbivi. ⁷Kange avanu ava vale vuvule uumwana uulwa kuuva uuElizabeti ale guumba, kange akavalelo kaluutile vale va gogolo kyongo. ⁸Iilijuva eelenge uuZakaria ale mtembile kusamu ya mwene ulwa kuva ekuravaee gwelile uukwengila muu mbombo iya luvatiko lwa vutekeji, ⁹wiigendelela nuukuu vombo iimbombo ilaeva ku kuutululusya uuvovumba pulalikusyiga usuhwa vaguluve i+mile kukivoko kyandio kunekelo. ¹⁰I+kiilundilo kya vanu kyale kunji vali kyesava eemisiike egia katutululusya uvo vumba. ¹¹Puleno usuhwa vagiuue alii kyema kukivoko ikyandyo kunekelo vatwa iivakufuseheja uuvuumba. ¹²Puu uu Zakaria ali kudulada vijo nuukuu susu vala vuui kuumbona uusuhwa vanguluve, ulususulalo luuka gwela, alikuutetema. ¹³Uusuhwa vanguuluuve alikumbula uukute usite ukudwada "Alasusvalaga Zakaria, uulwa kuva inyiisayo jako jifike kumiho gatwa kukyana. Uudala vako uu Elizabeth ikuukuu holelaga uumwene. Eelitawa lya mwene vu Yohana. ¹⁴Wivijaga nuluhekeo kange nukuu hovoka fijo, puuva nu vingi vihovo kaga ukuholiwa ku mwana uvuu. ¹⁵Uulwa kuuva ivijaga iimbaha nuuvutwa kumiho ga Twa. salanyula uvugembe au epinga engali, uulwa kuva

adejiwe umepo uupalaje ukuhuma mwitumbu mtuavanina.¹⁶Uuyuu ve ikuvapendulaga avanu voni nuu Israeli vapindikile uTwa vavo uuNguluuve.¹⁷Igendaga mbulongolo kumiho kuuTwa ku numbumbula iiva Eliya. Nimalaka gamwene ivombaga evo uukujivuua iinumbuula java tave kuvana vavo, puyive avasavikwedeka vigendelaga nduhala lwa va nyahaki. Ikuva ndalaga avanu vavetavari kumwambiela, uYesu Klisite kumwene.¹⁸Uu Zakaria akate niikuulumanyaga ndakeki eeli? Uulwa kuuva unene neligogolo na vuu+ ndata vango vope igogolo akavalelo kalutile emiaka gia mwene mingi fijo." ¹⁹Uusuhwa ula aka mbula akate, "Uunene nene Gabrieli, vuneni kwema mamiho patwa kila lijuuva kwa Nguluve. Nisuhiwe ni kuvuule inongwa i+ nonu eye.²⁰Ukuhumaga lenu savuujovaga wivijaga bubu amajuuva goni ipaka vuholile umwana ulwakuva ulinulukani awikwedeka, munumbula yako kuunongwa ijinave jivonekaka kumajuva agalimbulongole ndyofwe.²¹Avanu vingi valiku guliila uu Zakaria. Puvalikusyiga kiikisi huma iifikina mumwa usiiki utali muutembebe.²²Valikusyiga wihumu sijova kinu vaka lumanya ukute, iiva ganile nuusuhwa. Vakalumanya ukute ajiwene imbonekelo jya Nguluve mutembile. Salekujova akendelela uukuvonesya ku vitendo.²³Vuujisilile isiku ja mwene amajuuva ijakuvomba uvutekejiua mwene alikuvuya kukayaiia mwene.²⁴Imiseke vuuge lutileimiseeki uZakaria iigya kuuvomba muunyumba Nguluve, alikuvuya kukava mwene. Uidala va mwene alikuvoneka alinuulwanda. Navope salikuhuma ukugendagenda ale kujiga muunyumba va mwene miaji gihano. Akate,²⁵Iiyi vuunongwa imbaha iviuu Twa avevombile kulwuune andolile kuuvupandelelo anogilwe ukujiheja isoni kumiho gango kuvanu voni."²⁶Uu Elizabethi walenie mieji nulwanda, uuNguluve akambula usuhwa va mwene uu Gabrieli aluteku kilunga kya mu Galilaya ukuvite kuu Nazareti,²⁷Kung'enja ubikila uyaguliwe nu gosi uyu iilitawa lwa mwene vee Yusufu. Uyu eekiikolo kya Daudi, nie litawa lwa uu bikira uulya vii Mariamu.²⁸Uusuhwa akaluuta kumwene uMarimu akate ugonile uuve uupevilwe iimota imbaha fijo, uTwa akuganile uuve."²⁹Pu amamenyuga suhwa gali swigisye nuu kuunpa uludwado uumarimuu salikuuluu manya kiiki usunhwa ijova isavo iji iji syigesya kumwene.³⁰Uunyamalago akambuula, "Ukute, uusineukudwada, Mariamu, uulwakhuuva unguve akuupile uuluuhunguu.³¹Uuku humaga liino wipataga uulwandamu li tumbu lwako kange wiholaga umwana. Nuve wikuupijaga iilitawa lwa mwene 'Yesu.'³²Ivijaga iitwa ikyelangiwaga mwana va kukyanya(mwana va Nguluve kukyanya) vijo. Uutwa uNguluve iikuupijaga iikigoda kyaludeva lwakukyanya ikya Daudi utayee va mwene.³³Iivi jaga iitwa muukii koloiikya Yakobo iisikujoni nuu vuutwa wa mwene savuulasila.³⁴Mariamu ya akate agagivijaga ndakeki, nuune sanimanyile uu+gosi(nalusiku sanigonile nu ugos) Yuuyoni?³⁵Uusuhwa akambula akate, "Umepo umbalaje iikwija akambula akate, "Umepo umbalaje iikwija ikuukugu bekela panilwe nu yale kuukyanya namaka ga mwene uvalikukyana sana, gikwija pakyanya palwuuve. Uulwakuva uywa uyiholiwa iva mbalaje ivijaga mwana va Nguluve.³⁶Uulage, vope uulukololwo uu Elizabethi aliinu lwanda lwa mwana mbuu+ gogolo wa mwene. Ugumweji gwa sita kumwene, uva kiilangiwa gwa igumba.³⁷Uulwa kuva lisikuli iilisali wezekana kumiho gaNguluve."³⁸UMariamu akate, "Muulolage unene nilembombi nii genja va twaa vu vevijage vuulevuule kuulwuune nduvu suhiwe nu Nguluve. Bahapo usuhwa va Nguluve akahega akandeka u Mairamu.³⁹Kumajuva ago uMariamu akahega luvilo ukuluta munkilunga ikinya fyumba, kunkilunga ikya Yudea.⁴⁰Alutile munyumba iya Zakaria nuku samusya u Elizabethi.⁴¹U Elizabethi vuapulike elisyo lwa Mariamu, umwana mulitumbu akanda ukujumba, nu Elizabethi akadejiwa umepo umbalaje.⁴²Akatoja ulisyo alikute ulinsayiwa uve kuvadala voni, na vumwana uyati gati ndiove asayiwe.⁴³Pu yivile ndakeki unene unesanenogele ukwa ganila nu yauva ya Vatwa vango ij kulwune?⁴⁴Lola vuyepulikike ilisyonu mbulukutu jango, wikusamusya umwana mulitumbu lwangu ajumbile nulu hekelo?⁴⁵Sanyiwe udala uyu idike ukute imbombo imbaha ija nkuludeva ukutejivombe kage mugati mu mwene kunongwa ijya vuliwe ukuhuma ku Twaa"⁴⁶U Mariamu akate inumbula yango yiikuginwa Utwa,⁴⁷nu rwomi wango vuhowike kwa Nguluve umpoki vango.⁴⁸Ulwa kuva ambwene mbugaju ni mbombi vamwene ni ng'enja. Lola, ukuhumaga lino avanu voni vikunyila nganga usayiwa.⁴⁹Ulwava umwene viivomba avombile imbombo imbaha kulwone, nelitawa lwa mwene li giniwa livalaje.⁵⁰Ikisa ikya mwene kijiga ivizazi ni vizazi kuvala avi pulika nuku dwada umwene.⁵¹Uvonisye amaka kukivokwako uvapile ulususulo valo ava lenulwe tojo (vanya kiburi) muma sago gavo.⁵²Avisije pasi avatavala avikitoja avatojije avibediwa.⁵³Ikuva syela avagaju ifinu ivinonu kange avavengile, vatayeli mavoko gene.⁵⁴Uukumbwike umbombi vako u Israeli yulwa wasamilwe, umbonile iikisa ⁵⁵(nduvu wajovile kuvataye vitu) ku Abrahamu ni fipapu fya mwene fyon.⁵⁶U Mariamu wajovile amamenyu aga atamile nu Elizabethi imiaji gidatu puali kuvuva kukaya kamwene.⁵⁷Useki gukafika ugwa kuhola u Elizabethi akaholau mwanauundemi.⁵⁸Avajenginie na valukololwe (avakan'be) vuvapulike ukuta aholile umwana vakaluta kukuhovoka paninwie numwene nduvu uNguluve ambonile ikisa kivaha fijo.⁵⁹Pulino ili juva ilya nane pupa nogile ukute vakatahiri umwana vavo pupanogile "u Zekaria," ape umwana ilitawa ilingave alinogilwe ukuhuma kwa taye vamwene uZakaria,⁶⁰pu udala va Zakaria akate umwana uyu ivijaga vi Yohana."⁶¹Avakikolo vakate asikuli mukikolo kyetu uvikumwilanga ilitawa ilwo."⁶²Fakanza ukumbula kuvitendo isute ajove inogua aveviveni ilitawa lwa mwana,⁶³akanda ukulonda vape ekibavo, akasimba, akate vi Yohana." Pu avanu voni valikusyigo fijo ukwandila.⁶⁴Apo akatengula ukujova, akanda

uku nginya nia utwa uNguluve. ⁶⁵Uvudwaji vuka vibata avanu voni avalolile u Zakaria wa tengwile ukujova. Voni avamu Yudea vakanda ukusyisa ukute. ⁶⁶Umwana uyuu alindakeki vakavika munumbula javo, ulwa kuva uvuutwa wa Nguluve vukava panilye na vene. ⁶⁷Nu mepo umbalaje akadiija u Zakaria akanda ukujovela mwa mepo alikute, ⁶⁸"Aginiwage Utwa uNguluve uvamu Israeli, ulwa kuva avombile, uyii kuvapa uvupoki avanu va mwene. ⁶⁹Atwimikile uvupokiwa ni kika ikisisya kunyumba e gii iya mbombi va mwene u Daudi, ukuhuma mukekolo kwa mbombi va mwene u Daudi, ⁷⁰nduvu ajovile kundomo ugwa mbombi uyaleko katale, ukute ikutu pokaga mbwite na vala avavivi kulwufwe. ⁷¹Ukutu pakaga mavoko gava vivi avavikutu kalalela. ⁷²Ikutu vombelaga ikisa ukuhuma kwa tavevetu, nu kukumbuheja ila ijivajovile nu kwelapa nu Abrahamu utaye yitu mululagelo uluvalaje. ⁷³Ukwilapa ukwa eelapile utaye vitu u Abrahamu. ⁷⁴Alelapile ukute yiwezekana ukumbombela utwa kisita kwogopa (kudwada) vutupokiwe ukuhuma mu mavoko ga vavivi vitu. ⁷⁵Mbugolofu mwoni nuvu yelweli mbulongolo mu mwene mumajuva goni agi tuku goni. ⁷⁶Nayune ve mwana, gange wikwelangiwa isuhwa va guluve kukyanye ulwa kuva wilongolela ukukweta eenjiila ya uyikwija musana Utwaa ukuvivika vunonu ukuva vula avanu ukwija kwa Yesu upoki, ⁷⁷ukuvavulesania avanu ukute mwipokiwaga kunjila iya kusiyekelewa imbivi javo. ⁷⁸Eli lihumila kisa kya Nguluve vitu, ukute ii lijuva lihomaga kukyanya likutwijilaga, ⁷⁹ikutukulikaga ufwe yufwe tutama mbufwe, kutu mulika ukutulongoja amalunde geetu munjila inonu. ⁸⁰Pu leno umwana ula akakula akava na maka gamepo umbalaje alikutama kukwamba ipaka amasi kuvugakwelanile aga kweja kukuvomba imbombo iya suhiwe.

Chapter 2

¹Pu liino amajuva ago, yika humila ukute uKaisari Augusto akahumya ululagelo ukute avanu voni panogile vavaliwe avanu voni ava vitama nkilunga kyoni. ²Ii yeyu sensa iya valiwa ulwa kwanda ula uma u Krenio ina gavana va Siria. ³Avanu voni vali nkuluta kukwe simba kumiavoyo isensa. ⁴U Yusufu vopa akahega ku Nazareti kula ku Galilaya akanda ukuluta ku Yudea kukielunga ikya mu Bethlehemu, u ikilungu ikipulikike ukute kilunga kya Daudi, ⁵ulwa kuva umwene ahumile mukikolo kya Daudi. U Yusufu alutile kula panini nu Mariamu un'genja va mwene nu Mariamu isiku ijakyefungula jafike. ⁶Wipitama kula amajuva ga kuhola umwana gakafika. ⁷Akahola umwana uswambe, un'go liwa vakwanda, vakanienga nimyenda ukukenga kumepo umwana. Puvakambika mukitiji kya senga ulwa kuva sayavoneke inafasi munyumba ijavaheya. ⁸Kukilunga kila valepo avademi va ng'osi vilendelela ing'osi javo pakilo. ⁹Nava suhwa vatwaa vakija nu Vutwa watwa, vukang'ala ukuva junguula vani, kukava nulu susuvalo fijo. ¹⁰Pu apo usuhwa akate, "Muladwadaga, ulwa kuva nivatwali leinongwa inonu fijo iyee yitwalaga ukuhovoka mwivanu voni. ¹¹Upoki vinyo ilelo aholiwe kwa ajili yiinyo mukava iya Daudi! Umwene vi Klisiti Utwa! ¹²Ulu nikuvola mululage munafike mukumbona umwana va gubikile ni mwienda mukitegi kya kulila ividemo." ¹³Kisyigo kukava nikikunde(ikilundilo kya vakukyanya) ikivaha vakava paninie nusuhwa, valikuginia, valikute, ¹⁴"Uluginwo tuvigage kukyanya kwa Nguluve ni amani vive pakilunga kuvanu voni avikundonda." ¹⁵Pu avasuhwa vuvahegile latogile kukyanya, avadimi va ng'osi vakanda ukwejevesya ukute twale tulute mu Bethlehemu, tukalole ikikihomile iki avasuhwa valikukijova Utwa ikya vombile." ¹⁶Vukahega mbivii, vakava vona u Mariamu nu Yusufu, nu mwana vagonije muketeji kya kulila ividimo(ivikanu). ¹⁷Vova lolile ago vakatengula uku vavula avanu kuu jila ijingave vavuliwe ukuhumana nu mwana. ¹⁸Avanu voni vuvapulike amasyo kava dimiva ng'osi pulale kusyiga fijo. ¹⁹Pu Mariamu alikusaga kugala agipulika ifisyigo ku mwana va mwene nukuga vika munumbula ya mwene. ²⁰Avadimi valikuvuya kunu viku mwimbila nukunginia Utwa kujoni iji valolile nuku puliko kwa Nguluve vavo. ²¹Voyifike ilijova lwa nane wale wakati uwa kutahili umwana vavo, puvu kapa ilitawa vi Yesu, ilingave usuhwa alijovile wakale ulwa salufike mwitumbu mwavanina. ²²Isiku javo ija uvalaje ijalandiwaga vujifike uku lihana nulu vatiko lwa Musa, Yusufu nu Mariamu vakatwala umwana kutembile kula ku Yerusalemu uku mbika pamiho ga Twa. ²³Ndulu lwale luvatika ku sheliya ya Twa, "Umwana uyuyoni udimi uvakwanda ukuholiwa ivijaga uvyia humijiwa kumiho ga Twa." ²⁴Avahoji va mwana valutile kuku humya i saka ukulihana nuluvatiko lwa Twa, "Ifi gu ndya zu vivelu au utwana utwa finga ndya(njiwa) fiveli." ²⁵Pualepo, umunu ku Yerusalemu ilitawa lwa mwene ale vi Simeoni. Umuu uyu ali munu va haki kange alikwisaya kwa Nguluve. Umwene alikungulila uvakuva sesya ava Israeli, nu mepo umbalaje ale nu gati mwene. ²⁶Avuliwe nu Nguluve ukute sifyijaga bila ku mbona uKlisiti Utwa. ²⁷Pu lijuvo limo ikaja mtembele akalongojiwa nu mepo umbaje. Akahegelela upwalipo umwana na vahoji na mwene, ²⁸puapo u Simeoni akatola umwana u Yesu u mumavoko gavahoji akate, Nikukuginya vi Nguluve nukute, ²⁹lino upe uluhusa umbombi yako alutage nulunojehejo vu Twa, ukulihana nilimenyu lwako. ³⁰Kumiho gango nivowene uvupoki wako ³¹vitwa vuwaa vuvonike kumiho ga vanu voni. ³²Umwene vilumuli lwa luvonekelo kuvanu va nkilunga kyoni ange kika(utukufu) kwa vanu va Israeli. ³³Wajovile amamenyu ago uvise nu jiova valiku syiga kuaga gajoviwaga kumwene. ³⁴Pu lino u Simeoni akatengula ukuvasaya nukute kwa Mariamu ukanina va mwana, puleheja vunonu! Kumwana uyu vingi viyagaga kange avange vipokiwaga mbupoki(mmbivi) mu Israeli na vanu vingi viku belaga. ³⁵Kange mundu igihenga ga munumbula yako, yuve evo amasago gavanu vingi gavenu vulweli". ³⁶Ushwa u udala uvale elitawa lwa mwene vi Ana umwana va Fanueli ukuhuma mukikolo kya Asheri. Ulwa alikutama mtembile salikuhuma usiku embombo ya mwene yale ukwe saya ukuva dovela avanu, ³⁷ukufungu nu kwesaya pakelo na pamusi akava jane va miaka themanini na nne. ³⁸Ukijavopo kumwana u Yesu akate nikundimia uNguluve alikujo ukuhumana nu mwana akate kuvanu voni avava likusulila uvupoki uwa Yerusalemu. ³⁹Vuva malile kilakinu ndulatika ulwa twa valiku vuya ku Galilaya, kumiavavo, ku Nazareti. ⁴⁰Umwana akakula ningufu ja mepo jikangezeka mu luhungu lwa Nguluve nuhuhara lukava mu mwene. ⁴¹Avahoji va mwene valikuluta kela mwaka ku Yerusalemu ku sikukuu eya Pasaka. ⁴²U Yesu walini mwaka kumi na mbili valiku luta kange, nduvu lwale luvatiko lwavo ukuluta ku sikukuu iya Pasaka. ⁴³Vuva malile isikukuu puvalikutengula ukuvunya kukaya javo. Pu uswambe uYesu alikudiega kuvahoji va mwene kusita kulumanya. ⁴⁴Valikute pumu alimulikundi ilingave valongojine navo, kusita kulumanya vaka genda amajuva gavili puvakanda ukundonda muvalukolo lwavo nava rafiki vavo. ⁴⁵Vuvalemilwe ukumbona vakavunya mpaka ku Yerusalemu kwope vakanda uku ndonda. ⁴⁶Vuvipi londa vogalutile amajuva gadatu vakajikumbona mutembile, atamile na valimu ikuvapuleheja nu kuvavuja amaswali. ⁴⁷Wote waliomsikia walishangazwa na ufahamu wake na majibu yake. ⁴⁸Vuvambwene vakasyiga ujuuva va mwene akate, "Mwanago, kiki vukutu vombela iji? Pulieka utayee vako nune vanyoko tukulondile fijo kange utu gatije na masago amavaha." ⁴⁹U Yesu akate, "Kiki mulikundonda? Samulumanyesinie ukute panogile unene ukuva munyumba iya

taye vango? ⁵⁰Pu avahoji savalikumwelewa ikikukijova. ⁵¹Apo aka hega na vaheji ukuluta kumiavoyo mpaka nyumbani Nazareti na alikuwa mtii kwao. Mama yake alihifadhi mambo yote moyoni mwake. ⁵²Pu Yesu akaongelela ukukula nduhala nu vutali, pu akendelela ukuva iganike nu Nguluve na vanu vope.

Chapter 3

¹Ku mwaka ugwa kumi na tano ugwa mbutavala, uwa Kaisari Tiberia, muwakati uwa Pontio Pilato ale gavana va mbuyabudi, u Herode ale mbaha va boma iya mu Galilaya, nu Filipo ulukololwe, ale mbaha va nkoa ugwa Iturea nu Trakoniti, nu Lisania ale mbaha va nkoa ugwa Abilene, ²na kavalevo akavutekeji umbaha uva Anasi nu Kayafa, ilimenyu ilwa Nguluve likamwijila uYohana uswambe va Zakaria, kujangwani. ³Puali kugenda munkoa gwoni ale kujungula mu mwambo iyaugaugaji ulwa Yordani, alikulumbilila alikuvavula ulwojo ulwa toba(ukute avanu vajileke imbivi) iya lusye kitolwa mbivi. ⁴Nduvu yasimbiwe mumamenyu aga suhwa u Isaya, "Ukute lisyo ilwa munu uyilela kuvyamba, "Tengenesiga tayari injila iya Twa, tengenesiga kuwa uwa mwene munyosye. ⁵Ivi vinde vyoni mudee jage, ivyamba ni vyumba vikwisiwa ga, eemisewe igi bindime gigolokaga, ni njeela iji iinulu genge jikwetiwa ga vunonu. ⁶Pu avanu voni vikuvuvonaga uvupoki uwa Nguluve." ⁷U Yohana alikuvavula avavoni avari kwija wulundamano (ukutano) uluvaha ugwa vanu avavali kuwija ukute vojiwage numwene, "Umwe muva holwa nee njoka avari ni sumu ingali, veni avavungile ukunyila uvuhegi uvuhegi uvu wikuwija? ⁸Muliolage iseke ijilonda ulu syikilo lwa mbivi(toba), kange musite ukujova munumbula jenyu, ukute tuli nu taye vetu u Ibrahimu mulumanyage ukute, uNguluve lwesya kung'olela u Ibrahimu avana mu mawe aga. (ukuhumana na maule aga) ⁹Tayari isoka yee vikiwe mu milela muli biki. Pu ilibiki lelwo saliholo iseke inonu li kendiwaga nukuta giwa mu mwoto. ¹⁰Pu avanu pakutana gula vakanda uku mbuja ukute, "Putu pele vuli leno?" ¹¹Akava vula ukete umunu lenga alee na magoti gaveli agavilage ulwale vuvule, anave uline kya kulwa kingi upijage yu iywa alevuvule. ¹²Vape avavihombeja isongo vakija vakavakojiwa, vakate, "Mwalimu(imanyisi), tuvombe nyiki? ¹³Musite ukuva hombeja avanu ihela jijo sajakuva hombeja, muliseke nimisahala gyinyo." ¹⁴Avasikari avangevope vakate ufwe fwa tupelevu li? akate, "Msite ukutola indalama ija munu kumaka kange mulele ukuva Suleimu avanu. Mulisekeni misahala gienyo." ¹⁵Wavavula nije jakuvomba, avanu vakava nuvusukwa uwa kumbona u Yesu, vakatengula ukusaga ukute uyu iva ve Yesu yu iya u Yohana. U ¹⁶Yohana akavavona amasago gavo akava vula akate, "Unene nikuvoja kumagasi ni toba, umwene uYesu alava ikwija ali na maka, vijo alajova kumepo umbalaje nu mwoto, kange une kumunu uyu sanenogile nuku vopola emilegehe eegia vilatu ivya mwene. ¹⁷Nuluhelo ulwa kupetela alilalwuo mumavoko mu mwene pu ikunaga vijo uluvanja ulwa kupetela ingano kange ikusaniaga ingano mukyanga kwa mwene. Lemipetelo ikugisosaga nu mwuoto gugwa sagujimeeka. ¹⁸Nuku vonga vijo alikuva lumbilila avanu ukujileka imbivi vavombaga inonu. ¹⁹U Yohana alekumbuunga vope uHerode umbaha uva ukoa, ulwa kuva alee kutola uudala uva lukolulwe u Herodia, kange nukuvomba uvuvivi(uvuligu) uvule papingi vuwa avombaga u Herode. ²⁰Kange mbulongolo u Herode avombile uvuvivi fijo. Ale kukunga uYohana muligereza. ²¹Kange yikahumela ukute, kumiseke geegwo avanu vikwija fijo kukwojiwa nu Yohana, nayu Yesu aleekwija kukwojiwa vope. Kumisike vuatengule ukwesaya pwalikulola, kukyanya kudenduke. ²²Umepo umbaje akika ukute kihwani kya mbile ugwa kingu ndiya(njiwa), kumiseki geegwe esavuti yikahuma kukyanya yikate, "Uyu vimwanangu uyu niganile mupulekage umwene." ²³Pu Yesu vuatenguile ukumanyesia, ale ni miaka thelathini. (Ale mwana va Yusufu, mwana va Eli, ²⁴mwana va Mathati, mwana va Lawi, mwana va Melki, mwana va Yana, mwana va Yusufu, ²⁵mwana va Matathia, mwana va Amosi, mwana va Nahumu, mwana va Esli, mwana va Nagai, ²⁶mwana va Maati, mwana va Matathia, mwana va Semeini, mwana va Yusufu, mwana va Yuda, ²⁷mwana va Yoanani, mwana va Resa, mwana va Zerubabeli, mwana va Shealtieli, mwana va Neri, ²⁸mwana va Melki, mwana va Adi, mwana va Kosamu, mwana va Elmadamu, mwana va Eri, ²⁹mwana va Yoshua, mwana va Eliezeri, mwana va Yorimu, mwana va Matathi, mwana va Lawi, ³⁰mwana va Simeoni, mwana va Yuda, mwana va Yusufu, mwana va Yonamu, mwana va Eliyakimu, ³¹mwana va Melea, mwana va Mena, mwana va Matatha, mwana va Nathani, mwana va Daudi, ³²mwana va Yese, mwana va Obedi, mwana va Boazi, mwana va Nashoni, ³³mwana va Abinadabu, mwana va Aramu, mwana va Hesroni, mwana va Peresi, mwana va Yuda, ³⁴mwana va Yakobo, mwana va Isaka, mwana va Ibrahimu, mwana va Tera, mwana va Nahori, ³⁵mwana va Seruig, mwana va Ragau, mwana va Pelegi, mwana va Eberi, mwana va Sala, ³⁶mwana va Kenani, mwana va Arfaksadi, mwana va Shemu, mwana va Nuhu, mwana va Lameki, ³⁷mwana va Methusela, mwana va Henoko, mwana va Yaredi, mwana va Mahalalei, mwana va Kenani, ³⁸mwana va Enoshi, mwana va Sethi, mwana va Adamu, mwana va Nguluve.

Chapter 4

¹U Yesu vu adijiwe mu Mepo umbalaje, puali kuvuya ukuhuma kulugasi ulwa Yordani, alikulongojiwa nu Mepo umbalaje mu jangwani ²kuma juva arobaini, nuku akageliwe nu Ibilisi. Kumasiku ago sali kulwa keenu, puwa tamile majuva ago akatengu ukuvona injala vivava. ³Pu usetano akambula akate, "Ungave uve uli mwana va Nguluve, ugavule amawe aga gaveikate." ⁴Pu uYesu akambula akate "Yandikiwe; 'umunu sitamaga kukate guene."⁵Kange Ibilisi akandongoja kukyanya kukyamba kumwisio pu akatengula ukundaga uvutavala woni uwa kilunga kumiseke emisupi. ⁶Usetano akate, "Unina mage kulwone nikukupijaga, uvutava woni nivinonu ni na vuvutayeli woni nikukupijaga, ⁷Ulwakuva vyoni vili mumavoko gango nikabesiwe unimage nikukupi vijaga fyako.⁸U Yesu akambula akate, "Pupa nugile ukwinama kwa Nguluve kwene nukwesaya kumwene akange nuku mbombela uyulwa Utwa mwene."⁹Kange u Setano akandongoja u Yesu iipaka ku Yerusalemu akatoja kukya vijo kulijengo ilwatembile, nukumbula ukute uveve ulimwana Nguluve yandikiwe, ukute wetage mpasi ukuhuma apa. ¹⁰Ulua kuvavi simbiwe ikuku suhelaga ava suhwa avakukwi batilila malunde gake ula lemalaaga namawe, (nukukudema) ¹¹Vikukupembaga mukyanya kyanya amalunde gasite uku lemala."¹²U Yesu akanda akate, "Vee joviwe, "usite ukugela uNguluve Utwa vako." ¹³U Ibilisi vuamalile ukuigela uYesu, alikundela alekuluta ukwee ganile umwene hadi kuwakati uvunge. ¹⁴Puapo uYesu alikuvunya ku Galilaya ku makaga mepo umbalaje, ni habari ija mwene jikagenda mwoni nu kwenela mwosa mumikoa igwamibujirani. ¹⁵Pu alikulumbelila mutembile java kange kila munu aliuginyi. ¹⁶Ilijova ijova ilenge alutile ku Nazareti, mukelunga eekyaholiwe nukukulila. Nduvulwale uluvatiko lwa mwene akingeela mutembile ilijuva ilya sabato, pu akima kukyemba ilivangili. ¹⁷Vakampa iligombo ilya suhwa Isaya, pu akavalula nukulonda papo pa simbiwe ukute, ¹⁸"Umepo vatwa alipakyanya kalwune ulwa kuva ambakile, amafuta ukuvalumbe lila ihabari inonu kuva gaju. Asuhile ukuva tangasihija, uwavuke ava vakungiwe, kukuvavomba ava saviola valolage kange. Ukuva veeka mbweavuke vala avavididelejiwa, ¹⁹ukuvatanaseheje umwaka gugwa Utwa anogilwe ukuva vonesya uvunonu wa mwene."²⁰Kange vuamalile pualigubekela iligombo alikupa undongoji uvatembile, nuku tama pasi. Amiho aga vanu voni galikundola yuywa mutembile. ²¹Akatengula ukujova alikute, "Ileo iyi uvusimbe uvu vutimile mumbulukutu jeetu." ²²Kila munu akasyuga kuma menyu aga luhala vugihuma mundomo ugwa mwene. Valikute uyu idemi idebe vuvule va Yusufu, akavileku uluhala ulu?"²³U Yesu alikuva vula ukute, "yayelweli mwijovaga imethali eeye kulwune, "Viliganga weponie vimwene. Kikloni ikitupolike vukukivomba ku Kapernaumu, ukivombe na bahapo kukilunga kyeko." ²⁴Kange akate, "Yayilweli nikuvavula usuhwa sikwesimika kumiave."²⁵Ndavule nikuvavula uvuyelweli ukute kuvale a fwuile vavingi mu Israel mu wakati uwa Eliya, imiseke ikilunga kidediwe yae site ukutima ifula kumi aka gidatu ne nusu, uluyale njala fijo mukilunga kyoni. ²⁶Vulevule uEliya sasuhiwe kuvafwele vosa ila kufwele yumo uva ku Sarepta mbujilani ni kilunga ikya ku Sidoni. ²⁷Kange, kwale nava koma avingi mu Israel mu kipindi ikya Elisha usuhwa, savaponie hata yumo ila u Naamani umunu uvaku Siria. ²⁸Vuvapolike ago avanu vuni akava nee wovo mugati mutembile. ²⁹Vakima vakatengula uku suhelakunji ku gula, kange nukundongoje kukyamba male gwa nji niguvajengile avene kukyanya puvatage pasi. ³⁰Umwene akafye nyeluka pagati pavene ukalusanija salama akaluta ukweganile. ³¹Pu akikila ku Kapernaumu, nu mukilunga eekya Galilaya. Ilisiku lemo elwa Sabato pulale kumanyisa avanu mutembile. ³²Akasyigesia avanu alwa kuva amanyisyaga na mamulaka. ³³Pu ilesiku ilwo aleko umunu ulale ni mepo imbivi mugati mutembile puale kulila isavuti igali, ³⁴"Ankute tuline keki nuve Yesu va ku Nazareti? Wijile kukutubuda? Tulumanyile ukute veve veni, ule mbalaje vu Nguluve!"³⁵Yesu alekukemela ilipeo alikute, "Ununale kimya kange uhume kumunu uhu!" Puelipepo lila tiika huma kumunu ulabila kundemaja puponi. ³⁶Avanu voni va kasyiga vakatengule ukwejovesya kila munu nunine kunongwa ija kemile ilipepo. Valiikute, "Mamenyu maki aga?" Ikujivola na jimepo imbivi jope jipuleka jihuma ku mamulaka ga mepo ni ngufu." ³⁷Pu avanu voni mukilunga kila valipulika nukusyiga kunongwa joni iji ngave vipulika nukujivona mkoa gwoni ugwavo ijivommmba uYesu. ³⁸U Yesu akahega mu muji ugwa akingila munyumba iya Simoni. Pwali kumbona ukwive va Simoni akoliwe neehomo ing'ali, vakamwomeleja kuniaba gwa mwene. ³⁹Ukute ahegelele, nu Yesu akakemela ihemayi kandeke. Pu imiseke gegwo akima akandu ukuvatumikela. ⁴⁰Vu ilijuva lilunda ukusema avanu vakatwala avatamu kila munu nuwa mwene uYesu ali uvaponia voni. ⁴¹Imepo imbivi jope jikavahuma avanu avale papingi jilikulila kusavoti ukute, "Uve ulimwana va Nguluve!" UYesu akagakemela kange nuku luhusa ukute gajovaje ulwa kuva gamanyile ukute vi Kristi. ⁴²Vuvukile alikululukukwa kusita vanu. Ukutano ugwa vanu valiku ndonda valiku londa vali kumbona upwalipo. Valikute usite ukuluta kuvutali nuvo. ⁴³Alikuvavula ukute nilonda ukulumbilela elimenyu ilinonu eelwa udeva lwa kukyanya mu miji eenginge imingi ulwa kuva iye vu sababu eyi nalangiwe mukilunga umu." ⁴⁴Kange akanda ukulumbilela mgati mu itembile ija mbu Yahudi mwoni.

Chapter 5

¹Pu yeekahumila kumiseki gige avanu valikulundamana nuku jungula uYesu kange nuku puliheja elimenyu ilwa Nguluve, baho alikwima kuke mwambo mulisiva ilwa Genesareti. ²Akalola uwato vulili vufekiwe zawigenda mulukanji muliziwa. Avalova samaki mahumile valikujisuka inyafu javo. ³Pu Yesu akingela mbwatu vumo uwale wa Simoni kange akasuma ahegeleje pavutalipo mugati mumagasi na mukilunga. Vuingile akatama akanda ukumanyesya vuali mu mbwato. ⁴Vuamalile kumanyisya akate Simoni, "Uhegeleje uwato uvu palugasi uluvaha kange ukisiy inyafu gako ukalove isamaki." ⁵U Simoni akanda akate, Itwa, tuyivombile imbombo iyo ikolo yoni satukavile kenu, kulimenyu lwako twikwisya inyafu. ⁶Vovidike ukwisya inyafu vakakava isamaki inyingi navu wato vukalonda ukudwivila, najinyafuji likulonda ukunyuguka. ⁷Pu vakavapungila ifivoko ukute vavatange. Puvakija vakadija uwato vuvuvili kange vulikulonda ukutwila. ⁸Pu Simoni Petro, vualolile jijiji akagwa malundi ga Yesu aka wale uhege kulwuni ninya sambika (akagwa mu mafugamilo mumalunde ga Yesu) Itwa. ⁹Valikusyiga kuvulovi uwa samaki uvu vombike mumwa vakalovasa, navonu avale paninie. ¹⁰Kueli likavamanyisya ava Yakobo nu Yohana avana ava Zebedayo, vavo vale paninie Simoni. Nu Yesu akambula uSimoni, akate, "Usite, ukudwada ulwa kuva ukwandila lino nukwendelela wivijaga indavi va vanu." ¹¹Vuvahumije uwato wavokunji akajileka inyafu javo nakelakinu vaka konga umwene. ¹²Yika humila ukute vuali kumuji kumo umunu yumu alee nuvukoma akava kukwa. Ku wakati akambona uYesu, pu akinama ikyeni ikya mwene ipaka pasi alikusuma alikute unanogwa vitwa ukumbalaja, umbalaje." ¹³Pu Yesu ali kumwanda alikute ninogilwe ukuku valaja, valajiwa, akagolosia ikivokonukulela apali nu vukoma unya vukoma akapona uvukoma uwa mwene. ¹⁴Akambula ukute asite ukuvavula avanu vuvoni, lakini akambula alulage akambulage utekeyi (kuhani) nuku humia isadaka iya kundimia ukuvakijiwa kwa muulani, kuvushuda wavo. ¹⁵Lakini ehabari iyakung'usa umwene yee kenee kuvutali mwosa, puaka lundilo valikwiya kuku puliheja ilimenyu nuvu imanyisya nukuponiwa uvutamu wavo. ¹⁶Emiseke mingi alikwetenga navo kukwisaya. ¹⁷Puyika humila elisiku lemo kusiku ijovu imanyisya vakija Avafalisayo na valimu avaseliya vakatama apo baho imanyisya vakatama na vanu avajile muviji ifingi mwoni mwoni vakifihavopo mugati mumumwa mukoa ugwa Galilaya na ku Yudea navavange vahumile ku Yerusalemu. Pu amaka ga Nguluve gakava paninie ukuponia avanu. ¹⁸Avange avenule kulonda enjila iya kumwingija igati puvagoniwe pasi navulongola pa Yesu. ¹⁹Savali kuyivona ijela iyako umwingekiheja ulwa kuva ululunda mano lwa vanu, puvakatoga kukyana vakatuvula ikano vakumwisia utamu yula pasi ukugendeheheja kakituvuku eekya kane pavulongolo pa Yesu baho. ²⁰UYesu aka ola ulwidiko lwavo, akate imanyani, "Usyiekiliwe, imbivi jako." ²¹Avasimba karata, na Vafalisayo vakanja ukusagamu numbula javo valikute, "Uyu vee veni uyu ijova vulevule amakufuru? (uyuikivekavi Nguluve) vene uyi wesia ku syiekila imbivi yu Nguluve mwene?" ²²Pu Yesu, vu aga manyile amasago gavo, akavavula akate, "Kiki mwiki voja munumbula jeenyo?" ²³Lilele leleku ukujova uku usyiekiliwe imbivi au 'Ukute eema ugendage?' ²⁴Akate mulumanyage ukute umwana va Adamu alinululagilo munkilunga ulwa kusyiekila imbivi, akate nikukuvula uve, 'Sisimuka, utole ilitefulwako ulutage kukaya yako. ²⁵Kumiseki gi gi gio aka sisimuka akatola eelitefu vuvilola voni akanja ukuvunya kunyumba ya mwene, ikuginia utwa uNguluve. ²⁶Pu kila munu alee kusiya nukuginia uNguluve. Vakava nuludwado, valikute, "Tulolile ifika ifi dwaja eelelo." ²⁷Vuji vombike iji, uYesu alee kwaganila numunu usongea songo ilitawa lwa mwene uLawi atamile ukwisongea eesongo. Akambula akate, "Ung'ongage." ²⁸Pu Lawi akima nuku konga, akakileka kila kinu kunsana alikungonga. ²⁹Kanga uLawi akandala ikaramu (eeselehe) kunyumba ya mwene imbaha kuajili ya Yesu. Valiko avasonga songo avingi kula kuselehe na vanu vingi valikulwa nu Yesu pamesa. ³⁰Pu Avafalisayo na vaandeeahi vavo valikunung'uneka vavikute kuvakongi va Yesu, "Kiki mwilwa na vanya sambika kange nava songa songo?" ³¹UYesu alikuva vula alekute, "Avanu avali ni afya inonu saviwesya ukundonda uganga uvakuvaya vila, vala vene avatamu vuvilonda uvakuva yavela uvutamu wavo. ³²Akate sanee kije kukuvilanga avanya haki vapelage imbivi javo nikijile kuku valonda ava tulanogwa, vajilekage imbivi (vapelage uvuligu)." ³³Vakambula, "Avakongi va Yohana kila wakati vifunga nukwe saya, navakongi va Mafarisayo. Vulevule pu avakongi vako vilwa nukunywa." ³⁴U Yesu alikuvavula, "Ukute yiwezekana umunu ukuva vula avafike pa vutalano (pawehi) kukute sa site ukulwa va fungage nutola wehi vupwale baho paninie navo?" ³⁵Amajuvu gikwiya, unya wehi wahegile kuvene, puvi fungaga nukwe sava ulwa kuva asipali." ³⁶U Yesu alikuvavula vope kukihwani ukute "Asipali uyi dwefula eekipande eekya mwenda ukulu mu mwenda upya nuku lakikila mumwenda ukulu. ³⁷kange asikuli umunu uyivika idivai imya munjelo ingulu. Anavombe vuvuwa eenjilo yibajuka ikyombo ni divai fyafi dudeka ni njelo jela le jina kika. ³⁸Kange asipali umunu uyu ulwa nganywe idivai iya katala inongwaga emya. ³⁹Na hakuna mtu baada ya kunywa divai ya zamani, hutaka mpya, kwa sababu kusema, ilijaga iya katali yunonu vijo."

Chapter 6

¹Ilijuva limo ilwa sabato pa jumamosi pu Yesu alikugenda pagati pakwalo ikya ngano paninie na vakongi va mwene, avakongi pu valiku denya ingano nuku segenya mumavoko nukulwa iseke ija ngano. ²Ava Mafarisayo vumo vakatengula ukujova ukute, "Kiki muvombo ikinu kikyo sio halali ukukivomba kuselia ilijuva ilwa sabato?" ³U Yesu, akavavola, akate, "Samugelile mwembe ukute u Daudi avombile vuali ni njala, umwene na vagasi vuva humile kuva humile kumbaja au kuwite?" ⁴Akingela mutembile akatola imikate akalwa akavapa na vanine eegwa kulwa ava tekeji va Nguluve. ⁵Kanga aka vavula ukute, "Umwana va Adamu vi Vitwa va Sabato." ⁶Pu yikava ilijova ilinge ilwa Sabato akaluta mugati mutembile nukuva manyisya avanu ukwa. Pualikwo umunu ulwale nuvukoma ikivoko ikyandio ekyakulila gwaposije. ⁷Avandishi na Vamafarisayo vali kulola fijo ukute ndikuponiga umunu uywa palisi kwilwa Sabato puvapate isababu umwakumwibatila ku sitaka wavombile ilikosa ulwa kuva kuvene lwale luvivi ukuvomba palijuva ilwa Sabato. ⁸Pu Yesu akagamanya amasage gavo, akeyova akate ku munu uya posije ikivoko sisimuka eema apa, pagati ni gati ya vanu voni pamunu uywa akasisimuka akima pagati. ⁹U Yesu akavuja, "Lunonu palisiku ilwa Sabato ukuvomba inoni au ukuvomba imbivi, ukupoka uvumi wa vanu au ukunanga uwomi?" Akavalola avanu voni kange kwoni kwoni, ¹⁰"Nukumbula umunu ula nyosa ikivoko kyako." Aka golosya ikivoko kikapona. ¹¹Pu avene vaka karata va kanda ukwijovesya vavo kwa vavo ukute tupelevu kwa Yesu. ¹²Pu yika humila amajuva ago uYesu navakongi vamwene vakatoga kukyamba kukwe saya. Vakagona kukwa inpaka vuvukile valikusuma uNguluve. ¹³Vuvukile akavelanga avakongi vamwene, akachagula vala kumi na mbili mugati mumbene vavo avalikuvitanga "Vakongi" (mitume). ¹⁴Amatawa ga vala avakongi gale u Simoni (uywa mwilanga Petro) nu Andrea ulukololwe va Yakobo, Yohana, Filipino, Bartolomayo, ¹⁵Mathayo, Tomaso, nu Yakobo umwana va Alfayo, Simoni, yuywa valikumwilanga Zelote, ¹⁶Yuda umwana va Yakobo nu Yuda Iskariote, uywa saliti uYesu. ¹⁷Kange u Yesu alikwika paninie navo ukuhuma kukwamba nu kweema mundu vende. Navakongi vamwene va vingi valekwokukuku, paninie na vanu avingi leveli ukuhuma mu Vuyahudi na mu Yerusalemu, nukuhuma mu pwani yamu Tiro namu Sidoni. ¹⁸Avanu lava ijile kuku puleeheja ilimenyu nukuponiwa uvutamu wavo. Avanu vingi vali kuteseka ni mepo imbivi vakapokiwa vope. ¹⁹Kila munu mululundamano valeku kulonda ukukolela, ulwa kuva ale na maka ga Nguluve ijakuponya avanu jale mugati mu mwene, nukupoka avanu voni. ²⁰Kange akavalola avakongiva mwene nu kujova, akate, "Murenaota umwe yumwe mulevagaju ulwa kuva uludeve(lwa kukyanya) ulwa Nguluve lwenyo. ²¹Musanyiiwe umwe yumwe mulini njala lino, ulwakuva mwikwigutaga, msayiiwe yumwe mwileela lino, ulwa kuva muvijaga nuku heka. ²²Musayiiwe umwe avanu vuvikuva kuva kalalelaga nuku vatenga nukuva shutumu umwe ukute muvavomba mbivi kunongwa iya mwana va Adamu. ²³Muhovokage kumajuva ago, nuku kima kima nuluhekelo, ulwa kuva uluhombo lwenyo luvaha, kukyanya, ulwa kuva avataye vavo vavavombile vulevule avasuhwa. ²⁴Lakini nita ole yeenyo muva tayeeno muvaja yeeli ulwa kuva mumalile ukuje siwa bahapa. ²⁵Kange nita ole yeenyo yumwe mwigwite leno, ulwa kuva muvijaga ni njala mbulongolo. ²⁶Ole yeenyo vumu giniwaga na vanu voni! Ulwa kuva avatayee venyo vava vambiile vulevule avasuhwa avavudesi. ²⁷Lakini nikuvavula umwemwe yumwe muku muleheja, muvaganage avavivi venyo nuku vavombela amanonu (nukuvomba inonu kuvavo viku vakalaja). ²⁸Muvasavage vavo vi kuva va kotola (vikuvusumila ulukoto) nu kusumeela vala avavi kuvavonela. ²⁹Kumunu ula yuikuku tova uvujuga umo upeendulile nuwa veele. Angave umunu ipoka eejoha lemo ipee na lilwa vile(ipee nee kanzu). ³⁰Upijage kee lamunu uyu isuma. Anave umunu anapoke eekenu kikyo kyuuma kyako usite ukunsuma aku vujeheje kange. ³¹Nduvu mwinogwa avanu vava vombelaga nayumwe muvavombelaga avange vuvuwa. ³²Munave mwinogwa avanu vavo muvaganile vene, mwikavaga kiki kulwamwe? Ulwa kuva vope avavomba mbivi vikuvagana vavo vava ganile. ³³Ulwa kuva vope a ligu vivomba vuvuwa. ³⁴Munave mukuvakopelaga ifinu kuvavo muvamanyle kute vivuja, mukavaga keki umwene? Vope a vavomba mbivi vikuva kopela avavomba mbivi vavavo vikwelewa ukute vikutu vujeheja vowa vava kopile. ³⁵Nita muvagane ava vikuva vombela fivi nukuvavombela amanonu. Kange muva kopelaga musite ukudaya, uluhombo lenyo kukyanya lwiva luvaha. Mwivijaga vana vajave kukyanya, ulwa kuve umwene alee nee kisa kuvanu avavomba mbivi kange afasavi mwa leesya nu vuvivi. ³⁶Muvijage nee kisa nduvutayee vetu ulwalene kisa. ³⁷Musite ukuheega, nayumwe samuhegiwaga. Msilaani, nanyi hamtalaaniwa. Sameheni wengine, nanyi mtasamehewa. ³⁸Muvijage vipa nayuu mwe mupeviwaga. Kukeepimo eekya wipa - kikyo kisindee liwe nukudejiwa vijo, nukududeka - kidudekelaga muma fugamelo genyo. Ulwa kuva kukipimeele kila ee kiimwipimila, kikikyo mwi pimeelewaga na yumwe. ³⁹Kange akavavula ikihwani akate. "Je umunu yuylwa kipofu iwesya ukundongoja umunuu yuunge uyusilola? Angave ivomba evo voni vikyingeelamuli guli, je savikyingelaga muliguli? ⁴⁰Ugimanyiila siva mbava kuvanyeesi(kwa mwalimu) vamwene, lakini umunu ananyeehee vunonu ihwananaga nu mwalimu vamwene. ⁴¹Pu leeno keeki wilola eeki banji muliho ee lwa nino(mulihlo lia lukololwo) nee kiyanga mudiho lwako sawilola?

⁴²Vukumbulaga ulukololwo ukute tuheje eekabanji mudiho vunayuuve ulene kivanga kivaha, na yuuve savulola mudiho liako sawilola? Ulidesi uve, tasi hejamundiho liako, puhejage mudiho ilya lukololwo.⁴³Ukuva gusikuli ubeekee unonu ugu gwihola iseke imbivi kange gusikuli ubeekee livoneko kuseke ja yeene. ⁴⁴Ulwa kuva kila libeekee livoneko kuseke ja yeene. Ulwa kuva satwi tungula elitini mumitoni, kanga satutungula eemizabibu mumi tula. ⁴⁵Umunu unonu mukyanga ikinonu munumbula gihuma amanonu, numunu umbivi mukyanga kya mumbula ya mwene gihuma amavivi (inongwa imbivi) ulwa kuva kyanga kivivi kitunza imbivi. Ulwa kuva undomo gwijova jila ijidegile munumbula ya munu. ⁴⁶Kiki mwiita, 'Itwa, Itwa', kunu samuvomba jila ijinijova? ⁴⁷Kiila munu uikwija kulwune nukupulika jila iji nikumbola nukujivombela, eembombo nikuvavonesiaga uwalevo utayee. ⁴⁸Umunu uylwa aleha nile numunu uylwa jengile enyumba iya mwene, yuuyilwa ayavile sana pasi nukujenga usingi ugwa nyumba nulu nalawe ulukavu, ndalije elikavasa liwesya ukugwesya eenyumba ulwa kuva vajengile vunonu. Pu munu uyii poleka elimenyu eliango sikulivombela, alihanile nu munu uylwajengile enyumba ya mwene pakyana pa kilunga bila kuyava usingi eelikava vuleepopobo lile nuku yijela enyumba namaka, eenyumba yiikagwa hanila.

Chapter 7

¹U Yesu wamali goniaaka jovaga kuvanu vavo vali kupuli heja, akingila ku Kapernaumu.²Umbanda yumo uva akida, uylwa ale ganile sana aleitamu sana, alondaga ukufwa. ³Vu apulike imbombo ijimbo uYesu, ula uakida alee kusuha undaji uvavayahudi, ukusuma ije apoke umbanda va mwene asite ukufwa. ⁴Vuafike kwa Yesu, pu alikusuma nunku simileja fijo kumaka goni nukute, anogile uku vombeliwa evo ukuhumila kumwene, ⁵ulwa kuva avaganile avakikolo ikya Israeli uyu viajengi nitembile yeeyo twikwisaya ufwe". ⁶Pu Yesu alikuhega alikulongojana navo. Vusavafike kuvutaline nyumba, uafisa yumonga akavasuha affamanyani va mwene ukute vajovene nu Yesu. "Utwu ukute usite ukugatala unene yune saniinogele uyeve ukwingila mukano(munyumba) yango. ⁷Ulwa kuva yune ni mwene sanifile nisage vunonu ukute une ninogilekwija kulwive, uveve jova eelimenyu leemu tu umbombi vango ipona. ⁸Ulwa kuva unene na yune navekiuwe mbulogoji nekika kange nieele nava asikali vavo vali pasi kulwone. Ninajove kuuyu "Ulutage" iluta, kuyunge, "Ijaga apa" ikwija, na kutumisi vango 'Vomba naee' ivomba". ⁹UYesu vuapulike aga akasyiga fijo nukuvapendukula avale pakutano avalee kukonga nukute. "Saneeluwene, ulwidiko ndulu muIsraeli, sanee geleni mbone umunu unyalwediko nduuyu. ¹⁰Kange vala avasuhiwee vakavuya kukaya kavo nukumbona utanu ula aponile mwomi hani. ¹¹Kumiseeki mbulongolo kange, yeekahumila u Yesu alikusafili panie na vananu ukuluta kumuji ugwa Naini. Avakongi va Yesu akaluta vope panieena nulullundamano lwa vanu avingi. ¹²Vuafike pakeefigo ikya jiji valiee kumbona umunu uylwa fuile avalee mpembile alee mwana yumo ylwene kwa vanina va mwene kange aleifuelee na vanu avingi ukuhuma kukeejiji kyavo valepaninie navo. ¹³Utwu vuambwene akahegelela kukisa eekivaha kumwene nukumbula usite ukuleela, "Ununale". ¹⁴Vu ambajije akahegelela kuvulongolo akiapalama sia eelijeneza lelwova peembile umbele navapembie vakeema, akate "Indumiana(idemi) nita sisimuka" ¹⁵Ufwe akasisimuka nukutama pasi nukwanda ukujova. Kange uYesu akapaunya mwana(uvanina) vamwene. ¹⁶Avanu voni vakanda kudwada fijo voni. Vakagendele uginia uNguluve valekute "Usuhwa umbaha inuliwee mugati ndiofwe" nu "U Nguluve atulolietwe vanu va mwene" ¹⁷Imbombo iji ija vambile uYesu jikapulekeka mu Yudea mwoni na mumikoa egeenge igia ndukanji mwoni. ¹⁸Avakongi va Yohana valembulile amambo aga goni. ¹⁹Pu Yohana akasuha avakongi va mwene va veele kutwa ukute vambuje ukute "Uveve ula uyikwija amakulee munu uyunge tugulelage? ²⁰Vovafike kwa Yesu vakate, "U Yoahana ubatizaji(uyikwoja) atusuhile ku lwove ukute, 'Uveve viula uyikwija au tugulelage uyunge?"²¹Kumiseke igio avaponije avanu avingi avatamu netabu, ni pepo imbivi, navavo savale kulola vakapona akanda ukulola. ²²UYesu akavavula akate kuvene. "Vumuvuyile kumwene mukkambule ukete uYohana gago mugawene nuku puleeka. Avasafi lola ikuvapa ukulola, avalemule vigenda, avanya vukoma vivalajiwa, avasavipuleka(avale na mapule) vipuleeka, avafwe vijuuka nukuva nu womi kange, avagaju vivuliwa elimenyu elwa womi. ²³Nu munu uyu sikelekelwaga ukunyeedeka une kumbombo iji nivomba une isaiywaga".²⁴Vuvavuyile vala ava suhiwe nu Yohana ukuhuma kwa Yesu, uYesu akatengula ukuva vuja avanu, uhuma nu Yohana, akate, mukahumile kunji kukulola ekiki, elilanzi vuli sukanika ni upepo? ²⁵Lenu pumuka lutile kukulola eekeekii? umunu uylwa fwualile unanu ala avanu nu avavifuala vunonu nukutama amaisa aga sitalche vale mu nafasi ija vufalme(mbutwa) ²⁶Mwihoma kunji kukulola ekeki, usuhwa? Sawa nila uyua alute lilena kuva suhwa saidi sana. ²⁷Uyu vi yuylwa asimbiwe ukute, "Mulolage nikusuha ujumbe mbulongalo ku miho genyo, uyikwandalaga enjila kuajili yango, ²⁸Nijova vulwumwe kuvanu vale avaholiwe nudala, asikuli ualihanile nu Yohana uvuveha eekika, kange umunu yuylwa sale ne maana sana uyulatamaga nu Nguluve paho pwele umwene, ivijaga imba kululeelela u Yohana." ²⁹Pu avanu voni vuvapulike aga paninie na songeja songo vakate uNguluve mwene aline haki. Valepovala avaojiwe nu Yohana. ³⁰Pu avafalisayo na vatalamu va sheria ija kiyahudi vuvosa vaojiwe nu Yohana vakabeha uluhala ulwa Nguluve kumasago gavo vavo. ³¹Akate neeva hwananije nikiki avanu ava mbuholwa uvu? Valindakeeki hasa? ³²Valihanile ndavana vavovikyega musokoni, avavitamaa nukwelangana uyunge nu yunge avafile, "Tupulile efilimbi zawijile kukunema, twielumbusije samijile kukulila nufwe." ³³U Yohana aijile silwa emikate nukunywa ee divai, mukate "Aleni mepo imbivi. ³⁴Umwana va munu ijile ilya nu kunywa mwite ifukwa nuvugaji uyu, kange imanyani vava songeja songo na vanya sambi! ³⁵Lakini uluhala lwelelike kuvanee haki kuvana va mwene vosa." ³⁶Yumo ufarisayo alisumile uYesu ukulya paninie nave vuingile u Yesu munyumba iya falisayo, aegima mumesa puatengule ukulya. ³⁷Lola pualeko udala yumo mukipanga kila uyale ni sambi. Akagundula ukute atamile kwa falisayo, akatwala ee supa eeya manukato. ³⁸Akima kusana kalibu na malunde kunu ilela. Kange akanda ukugwesya inyi hoji mumalunde ga Yesu nukufuta ni njwele ijatwe ga mwene, nukufipa(ukubusu) amalunde nukubaka amafuta ga manukato. ³⁹Ufalisayo ula yuna mwelengile uYesu vualolile ijivomba udaala ula kwa Yesu akatengula ukusaga munumbula ya mwene akate, "Umunu uyu akate ave isuhwa, akate ikulumanya ukute umunu uyu veni aleenda keki, kange aina nyiki ya udala uyuiku gusya(uyu ikukolelania) ukute inya sambi. ⁴⁰Uyesu akanda akate, "Simoni ninogwa ukukuvula ikiinu. "Akatejova" "Keejove

ekeenu mwalimu!"⁴¹U Yesu akajova "Kuvale avanu vavele avadaiwaga, numunu yumo uywa avakopile. Uvakwanda ale kudaiwa idinari mia tano uva vele alekudaiwa idinari hamsini. ⁴²Vuvale vuvule ihela ijaa kuhomba uyadayaga akava syekela voni. Veni ni ikuganafijo? ⁴³USimoni akanda akate, "Nivona uywa syikeliwa inyingi." U Yesu akambula akate, "Uheegile unonu."⁴⁴Uyesu akasyetukela udaala nu kute kwa Simoni, "Vukumbona udaala uyu. Ningile munyumba yako. Sumile amagasi agakukala va amalunde gango, lakini uyu ku nyihoji ijamwene , anyojije amalunde gango nuku pukuta kunjwele jatwe gwa mwene. ⁴⁵Sufipile, lakini udaala uyu, ukutengule nikwingeela umu selekilwe ukufipa(ukubusu) amalunde gangu.⁴⁶Sumbakile amafuta amalunde gango amafuta(imono) umwene ambakile amalunde na manukato. ⁴⁷Kulijambo ele, nikukuvula ukute akale ni sambi ningi asyekeliwi josa, kanga akanogilwe vijo. Ulwa kuva uyasyekeliwe padebe nakukunogwa aka nogilwe padebe vuvule."⁴⁸Mbulongolo akambula udaala akate, "Isambi jako jisyiekeliwe" ⁴⁹Pu avatamile navo pameza vakatengula ukusyiga vali kute, "Uyu muki uyisyekela isambi ja vanu?" ⁵⁰UYesu akambula udaala akate, "Ulwedeko lwako lukupokile. Lutaga nulunojehejo"

Chapter 8

¹Yee kahumile kuunseeki usupi mbulongolo uYesu alikusafiri mumiji na majiji mwoni mwoni, aleenkulumbii lela nu kuva vula eehabari inonu eeya ludeva lwa Nguluve, alutile paninee na vakongi va mwene kumi na mbili, ²vupe avadaala avange vavo va avaponije ni mepo imbivi nu vutamu uvule papingi. Valevuva Mariamu uyu valemweelangaga Magdalena yuylwa vavengile imepo imbivi saba. ³U Yoana udaala va Kuza umeneja va Herode, Susana, na vadaala avange avingi, ava humiaga ekyima kyavo kumbombo ya Nguluve. ⁴Vuvalundamine avanu avingi pupaninee, vakavemo na vanu avaijile ukuhuma kukaya jinyingi alikujova navo kuvihwani. ⁵"Umbialaji alutile kukuviala embeyu, vuiviala, imbeyu ujinga jika guela mundokanji munjila jika kanyiwa na malunde ga vanu, nivinyuuni fikaylwa. ⁶Imbeyu ijinga jikagulaela ndunalawe mumwa eelifu lidebe, vujimelile nukukula jikatengula ukuniala ulwa kuva uvunyevu nyevu vukale vusipali. ⁷Imbeyu ijinga jikagwa mumabeki na mumitoni, gwopo amabeki na matoni gelekukula paninee nimbeyu jila jikaveka ikepepo. ⁸Lakini imbeyu ijinga jika guelile paliva elinonu, jika hola yimo mia, eyinga sitini, ni yinga salasini, uYesu yuajovile inongwa ijii akatoja esavuti, akate uyale ni mbulukutu apulekage. ⁹Kange avakongi va mwene vakambujava ukute kukute keki ekihwani ikyo, ¹⁰uYesu akavavula akate, "Umwemwe mupeviwe ukujimanya inongwa(isiri) ija ludeva lwa kukyanya ulwa Nguluve, lakini avanu avange vimanyeelaga kuvihwanitu, ili vuvilola vasite ukuvivona kange vapulekage vasite ukwelewa. ¹¹Eye vu maana va kihwani ekii. Embeyu lwulimenyu lwa Nguluve. ¹²Imbeyu jila ijjikagwile ndukanji munjela, vuvanu vala avavi puleheja elimenyu lwa Nguluve uShetano ikwija ikuletola munumbula javo ili valemwe uku mwedeka nukupolikiwa. ¹³Kange jila ijjigwile ndunala we vuvanu vala avavipuleka elimenyu ilwa Nguluve nukuli lwupilela nuluhekelo humbe valivuvule emilele gegwoni, ulwedilwavo lwa miseke midebe, gunije umbelo vikunguyuka(ganije amajalibu wigwa). ¹⁴Ni mbeyu jijo jika gwelile mumitoni vuvanu avavipuleeka elimenyu, kange vuvi gendelela mumitamile gwavi nukukula vitingiwa ni mbombo ija vutayeli wavo nuvunonu uwa maisha aga pusavihola iseke. ¹⁵Kange jila imbeyu jijo jika gwilile palifu elinonu vuvala avanu vavo, kuvu dekedeki wa numbula inonu, vuva pulike elimenyu vikulibata puliva vunonu nukutengula ukuhola iseke ija vuvumilivu.(ija lweyumeelijo) ¹⁶Leno, asikuli hata vumo uiwasia eetaa nu kuyegubekela ne bakuli au ikuyeviika pasi pa ketanda. Itatesiwe sia ukugaha ewa itoja eetaa pakianya pameza vuvikwingila avanu vayee vanage. ¹⁷Ulwa kuva kisikuli kekyoki fihime kikyosakivapa vuvalafu kilakinu kikyosakifihileki vijaga pavu valafu ulwa kuvu ulumuli lumuleka. ¹⁸Pu leno tu miho vutuiva pakupuleheja elimenyu. Ulwa kuva yuylwa aleenavyo, viku mwongelejaga ifinge, yuylwa ale vuvule na fiyo alinavyo ipokiwaga kila ekidebe vikupijaga u yunge. ¹⁹Mbulongo ung'oji va Yesu na valukololwe vakija kumwene, savahegelele baho aleepo vakalemwa ulwa kuva avanu vale vingi kyongo. ²⁰Vaka mbula ukute umama vako na valukolo lwo vikukwilanga vinogwa ukukuvona uveve. ²¹Umwene, uYesu akate umama na valukolo lwangu "Vuvala avipulenyija elimenyu nukulwedeka. ²²Yee kava eelijuva lemo mungati majuva gala u Yesu na vakongiva mwene vakatoga mbwatu, (mutuumbwi) kanga akavavula, tulovokeku mwambo iya veele iya nyanza." Vakandala uwatu(mashua) yavo. ²³Kange uvatenguile kuluta uYesu aka gonelela ituulu, umbelo gukatengula ukukula, eenya vekanangeka, uwata wavo vukatengula ukudeega amagasi vakava muhatari eembaha fijo. ²⁴Mbulongo vakongi vamwene vakija kwa Yesu vakasisi mula, valekute, "Itwa vembaha! Itwa vembaha! tule pa kufwa!" Akasisimuka akanda ukuye keemela eemepo na mawimbi gakava myee ulugasi luka nyamala kukava vonjolo. ²⁵Kange akava vula akate, "Ulwediko lwenyo lulekwii?" Vadwada nu kuswiga fijo vaka tengu ukweejevesia kila munu nunine, "Uyu uve ni, uyu naye mepo yikupuleka?" ²⁶Vakafika mukiilunga eekya Gerasini kikyosakikusana ku Galilaya. ²⁷UYesu vuikile nukukanya nkelunga lila alikumbona umunu yumo unya mepo imbivi. Kumiseke mingi umunu uyu safwalaga emwenda kange salekutama munyumba, aleekutama kumakaburi. ²⁸Vuambwene uYesu alikulela kusavuti eembaha nu kugwa pasi alikute. Neevambile keki kulwove, Yesu vimwana va Nguluve uyale kukyanya? Siwo usite ukung'ega unene" ²⁹uYesu akamuru imepo imbivi ukuhega kumunu ula, ulwa kuva mara kingi alekukwa luka ndava kunge neminyororo ale ku dumula ndava mbeke nuvulinzi, alekufyenyluka ale kuhuma inyila, kange alekudunya nukudumula emilegehe nukunyilela ndukuvi(kujangani) ³⁰Yesu akambuja, "Elitawa lwako veveveni?" akanda akate, "Legioni" Ulwa kuva mepo nyingi gamwingile mugati mu mwene. ³¹Amapepo galekute tuisuma usite ukute tulute ndiguli. ³²Kwale ni ngube jademiwaga kukyamba mbale amapepo gakate tuvule tulute mungube. Akagaruhusu gingele mungube. ³³Pu imepo imbivi jikahuma kumunu ula jikingela mungube, pu elikundi eelwa ngube lekangi lela ndugasi jikafwa joni, ³⁴Avanu vala avadeemile inguloe vuvalolile ijjivombike vakaluta kukuvula avanu voni mukaya javo. ³⁵Pu vakija avanu avingi jijo vakambona umunu ula uyale nulu kwale atamile nu Yesu, kange afwalile emienda vunonu kange ale nuluhala lunonu atamile mumalunde ga Yesu vakadwada. ³⁶Pu apo umunu yumo uya alolile vuno gagoga vombike akatengula ukuvavula(ukuvapangeela) avange vuwa aponile umunu ula yuylwa akale ni mepo imbivi. ³⁷Avanu voni va mukoa gwa Vagerasi na

mndukanji vaka suma uYesu ahege ulwa kuva vale nulu dwado uluvaha. Pu akingila mumbwato alee kuvuya.
³⁸Umunu ula uyaponi ni mepo imbivi ale kusuma uYesu vavuyage voni, kukaya kumiave ajovage, ³⁹"Avuye akavavule goni agambombile uYesu ava kikolo navanu voni uke uYesu aponije nagoni gago uNguluve avombile" Umunu pu akahega, nuku tangasia mwoni mumiji gwoni goni aga mbombile uYesu kumwene. ⁴⁰Pu Yesu akavuya, avanyakutano vakahegelela ulwa kuva vale kugulela. ⁴¹Lola akija umunu yumo uyuvalemwelangaga Yairo uyu indongoji vope mutembile. U Yairo akagwa mumalunde mwa Yesu nuku suma alute kunyumba yamwene, ⁴²ulwa kuvu ale nu mwana yumo ung'enja una miaka kumi na mbili kange alene homa eya kufwa. Vu ilonda ukuluta avanya kutano vale kusiga asite ukuhega. ⁴³Udaala yumo yuylwa gwa humaga unkisa kumiaka kumi na mbili ale bahapo pakutano kange amalile ikwioma kwoni kuvaganga, lakini salekuponu naasikuli umunu hata yumo uyawesije ukuponia, ⁴⁴akuja kumayega kwa Yesu akugusia ulupindo lwa mwenda gwa Yesu, bahapo ukiisa gukiilekelwa ukuhuma. ⁴⁵U Yesu akate, "Veni uyangusije?" Vuvabelile voni, uPetro akate, Itwa imbaha, ululundano luvaha avanu vingi vaku sukwime nuku hegelela. ⁴⁶Pu uYesu akajova akate, "Umunu angusije,(ag'wavije) ula kuva neelumanyile ukute ingufu jihomile kulwune." ⁴⁷Udaala wawene saka wesie ukufiha kikyo akivombole, akatengula ukutetema akagwa pasi pavulongolo pa Yesu akatengula ukuvavula avanu voni ukute lweli vimwene agusije uYesu ulwa kuva akale itamu kange uponile gafula. ⁴⁸UYesu akajova kumwene, akate, "Ing'enja ulweedeke lwako lukuviikile uvenu vuumi. Lutaga nulu nojehejo." ⁴⁹Vuipigendelela ukujova, umunu yumo akija ukuhuma kunyumba eeya ndongoji uvatembile alekute umwalevo. Usite ukugataja umanyesi." ⁵⁰Pu Yesu vuapulike eevo akamwanda akate, "Usite ukudwada. Weedeke vuvule, ipokiwaga." ⁵¹Kange vuingile munyumba, sakanduhusu umunu vevoni ukwingelenia panie nave, ila u Petro, Yohana nu Yakobo, utaye va mwana nu vanina va mwene. ⁵²Vuafike akavavona avanufilela vikola ulwa va ulau mwana afuile, pumwene akajova, "Msite ukulola uyu, safwile, uyu agonelile vuvule." ⁵³Vene vakang'eka nukubeda, vakalumanya ukute afwile. ⁵⁴Pu mwene akamwibata ung'enja eekevoko, akelanga kulijo elivaha akate, "Mwana winuke" ⁵⁵uwomi wavuka mbuyela puakasisimuka akatama eemiseke gegewo. Akavavola vape ekya kuylwa alwe. ⁵⁶Avahoji va mwene vakaswiga fijo akavavula vasite ukuvavula avanu kugago gavombike.

Chapter 9

¹Akavilanga valo kumi na vavili, akavapa amaka ku mepo joni nu kuponia uvutamu. ²Akavasuha vavupulisye uvutwa wa Nguluve nu poja avatamu. ³Akavavula, "Msite ukutola ikinu kyokyoni munjila yinyo kange kipako, wala nkate uyunge ukuva ni mienda givili. ⁴Ni nyumba yoyoni iyakyakwingila, mtame umwa muhume umwa⁵Na vala avisavikuvupila, vumwihumwa mu mwani umwa mupumune lwope ulufumbe ulya malunde ndyumwe, ukhuva vuketi kuvene". ⁶Vakaluta vakajungula mu vijiji, vakalumbilila ili vangili nu kuponia avanu kwonu.⁷Nu Herode, untwa akapulika ihabali ja goni gagogavombike, akasusu vala kunongwa ya vanu vingi vakata uYohana ajukile kuvafwe, ⁸na vange vakate uEliya ahumile, na vange vakata inine vavanya malago avakatale ajukile. ⁹Pope uHerode akata, "niagidile untwe, lino pu voni uyu yuwa nipulika inongwa ja mwene? Akanongwa ukumbona. ¹⁰Pu avasuhwa vala vuvavuyile vakambula inongwa joni jijo vavombile. Akavatola akaluta navo falagha ukufika kumbwani ku Beth saida. ¹¹Na avalundamine vuvalumanyile vakankonga, akavupila alukujova navo inongwa ja vutwa wa Nguluve akavaponia avakulonda ukupona. ¹²Nilijuva likanja ukwika, vakandutula avakongi vakambula, "Wilage pu avanuvalutage mu vijiji na mufyalo fya mundukanji kanji vapate aponu apakugoha, nifyakulya, ifinu manya apa apatulipo fyamba fyene." ¹³Akavavula, "Muvape umwemwe ifyakulya." Wakajova "Vakata satulinakyo kinu gyene imikate gihano ni samaki ivili, tungasite ukuluta kuvagulila avanu voni ava ifinu. ¹⁴Ulwakhuva avagosi avavaliko vaaele wita ielufu ihano. Akavavula avamanyisiwa va mwene. "Vatamike avanu fipuga fipuga, hamsini hamsini. ¹⁵Vakavomba evo, wakavatamika voni. ¹⁶Akatwala imikate gila gihano ni jila isamaki ivili akaola kukyanya kya Nguluve akafisaya, akafimenyula, akavapa avamanyisiwa vamwene pu vandalile avanu. ¹⁷Vakalya vakiguta voni, na mufila ilipande fiyo fyasigile vakahole hania ifitundu kumi ni fivili. ¹⁸Yikava wikisaya pavutiti avamanyisiwa va mwene vakavepo paninie akavavuja, je avavalundamine avo viita unene nene veni?" ¹⁹Vakaamula vakata, "Vi Yohana uyikwoja, pope avange vakata vi Elia, navange vakate inine vavanyamalago avakatale ajukile." ²⁰Akavavula, "Numwe mwoto mwite une nene veni?" U Petro akajova okate, "Veve Kilisite va Nguluve." ²¹Akavavunga akavabeja valeke uku mbjula umunu ilimenyu ilyo, ²²wijova yinoginele unswambe va Adamu ukuvupila uluvavo lwingi nukubeliwa na vagogolo na avavaha vava putina vaandisi, nukubudiwa, nilijuva lya datu nukujuka. ²³Akavavula voni, "umunu vivoni uyingogwa ukung'onga, ibele yuywa, itwile ikikovekano kya mwene isiku joni ang'onge. ²⁴Ulwakuva umunu uyingogwa ukuyiponia inumbula ya mwene pwi kuyiyaja, nu muni uyakyaikuiyiyaja inumbula ya mwene kunongwa yango viuyu ikuyiponia. ²⁵Ulwakhuva yikumbombela kiki unumu ukwuupila ikilunga kyoni ingave ikibuda, ama ukwiyanja yuywa?" ²⁶Ulwakuva vivoni uyakya ikumbonela isoni une na mamenyu gango, unswambe va Adamu ikumbonea isoni umunu uywa vasuhwa avavalaje. ²⁷Nune nikuvavula uvulweli puvale inu ava avavikwiima apa, vavo savakavonje uvufwe hani pu vavuvone tasi uvutwa wa Nguluve." ²⁸Vugajoviwe amamenyu ago mu majuva nane akavatola uPeteli, nu Yohana na Yakobo akatoga ikyamba pu akusuma. ²⁹Pu wikisaya umwene uvuvoneki va pamiho pamwene pakakigewisania, imienda gya mwene gikava mivalafu, gilikung'ala. ³⁰Na mulole avanu vavili valinkujova nave! Vo pe vi Musa nu Elia, ³¹vakavoneka mumbuvalaje vakajova ihabari iya kufwa kwamwene ukwa kyaimalila ku Yerusalemu. ³²U Petro na vala avoale njila panine nave vatoliwe nutulu. Lakini walipokuamka, waliuona utukufu wake na wanaume wawili waliokuwa wamesimama panine nu mwene. ³³Yikava avo vuvikipagula nave, uPetro akambula uYiisu, Petro akambula, "Untwa, vimbaha lunonu ufwe ukuva apa pu tusimike ifitembe vidatu. Kimo kyako uve, ikimo kya Musa, kimo kya Elia." Vusakimaji nyie ikijova. ³⁴Walinkujova ago, vikahumila ilivingo likatwala umwijiji vuingile mundivingo ilyo vakadwada. ³⁵Injovele yikahuma mundi vingo yiita, "Uyu unswambango ung'alilwa vango. Mumpulihije umwene." ³⁶Ni njovele iyo vuyisilile, uYiisu akavoneka alimwene. navope vakajigamie, vakaleka ukupulisia ku muni lyolyoni mu gala agavagawene mumajuva gala. ³⁷Yikava ilijuva lya vile vuvikite kuyamba, avalulundamano vakagana vave. ³⁸Lola, umunu yumo mu avalundamine pa nkutano akatolija ilyo lya mwene akata, "Mmangisi, nikusuma undole unswambango, ulwakhuva mwana vango mwene. ³⁹Lola umepo vo pe kasiki, ikolaga, kange ikondaha iligoji, kunu ihumia amatotofula, kange sikundeka ila kutabu ikunyulubula nyulubula. Nayo humtoka kwa shida, ikimsababishia maumivu makali. ⁴⁰Nikahongola avamanyisiwa vako. Vang'eje savakafwesya." ⁴¹U Yiisu akanda akate, "Umwe kikolo kikyo kijila lwidiko ikikiyagile, nitama numwe na kutolelanila mpianka ndili? Intwale umwaliwo apa." ⁴²Wikundutula akamonia umwana akandudisihija utaye va mwene. ⁴³Voni vakaswiga vuvikuvuvona uvavaha wa Nguluve. Navope vuviswiga inongwa joni ijavombile akavavula ava manyisiwa va mwene, ⁴⁴"Mwibate amamenyu aga mumbulukutu jinyo, ulwakhuva unswambe va Adamu ilute mumkulahiwa mumavoko ga vanu." ⁴⁵Pope savakalimanye ilimenyu lila, likafihama kuvene savakalimanya vakadwada ukumbuja. Ukute lili na maana nyiki ilimenyu lila. ⁴⁶Vakanja ukujovana pu veni uyapia iva mbaha mundyufye. ⁴⁷Vo pe uYiisu walumanyile amasago gavo aga numbula javo akantola umwana

und'ebe akambika pipi nave, ⁴⁸akavavula, "vivoni ujanya ikumwupila umwana uyu kulitawa lyango, ikumokea une, navope uyakya iku nyupila une, ukinwupila umwene uyansuhile, uwakuva uyun'debe ndyumule mwivoni uyu vimbaha"⁴⁹U Yohana amula akambula, "Vintwa vimbaha twambwene umunu ihumia imepo kulitawa lyako tukam'beja ulwakuva sikongana nufye." ⁵⁰U Yiisu akavavula, "Mleke ukunkubeja, ulwakuva umwene uyusalikimanege kyito, alikulwufwe"⁵¹Yikava amajuva ga kupululuka kumwene vugalipipi ukufika ukakasya pamiho pa mwene ukuluta ku Yerusalemu. ⁵²Akasuha avasuhwa vavili ukulongola pamiho pa mwene vakaluta vakingila mukijiji ikya Vasamalia pu kumbalaja aponu. ⁵³Pope avankaya savakamwupila ulwakuva pamiho pamwene palolile ukuluta ku Yerusalemu. ⁵⁴Avamanyisiwa va Yakobo nu Yohana vuvagawene ago vakajova, "Ntwa winogwa guvayaje (niduvu uElia wavombile)?" ⁵⁵Akavasyetukila akavaduka (Akajova, Samulumanyile muli ni mepo nyiki jimulinayo). ⁵⁶Vakahega vakaluta mpaka ikijiji ikinge. ⁵⁷Navope vuliluta munjiha, umunu yumo akavavula, "Nikukukonga kwokwoni ukwakyaviluta." ⁵⁸U Yiisu akavavula, "Unibweha gilinamango, nifiyunifya kukyanya filinifimfumba, pope unswambe Adamu alivuvale apakugoneleja untwe gwa mwene." ⁵⁹Akambula uyunge, "Ung'onge." Akajova, "Ntwa ume uluhusa tasi nilute nikansiele utaye vango," ⁶⁰Akambula, "Valeke avafwe vavasiele avafwe vavo popo uveve ulute ukavupulisye uvutwe wa Nguluve. ⁶¹Umunu uyunge vope akambula, "Ntwa nikukulonda lakini uume uruhusu tasi nikilage kuvanu va munyumba yango." ⁶²U Yiisu akambula umunu, uyalahile ikivoko kya mwene mukulima pu alolage kunsana, sinogiwa kuvutwa wa Nguluve."

Chapter 10

¹Pu vugavombiki ago, Utwa akavavika avange sabini akavasuha vavili vavile valongole ukuluta nkilunga kila ponu papo anogilwe ukuluta umwene. ²Akavavula, "Uvubeni wingi pope avavomba mbombo vadebe. Kange musome Untwa va vubeni aheliki avavomba mbombo mu vubeni wa mwene. ³Mlutage katika miji. Amlolage, nikuvasuha kange ndi ng'osi pagati pa fikanu. ⁴Msite ukutola umpako wala mkoba ikiyambi, wala ifilatu, msite ukusamuya umnu mnjila. ⁵Ni kaya yoyoni yupya mkwingila mtejage tasi ulutengamano luvijage mkaya munu. ⁶angave mwale umwana va lutengamano lwenyu lukutamila lenga asimuli ulutengamano lwenyu, lwiwuya kukulumwe. ⁷Pu mtame mkaya yeyeyo, vumwilya nukunywa ifyavo ulwakuva umbomba mbombo inogiwa ukupa ulwokelo lwa mweene msite ukuhega hega ukuhuma mkaya iyi nukuluta mkaya iyi. ⁸Nu mji gugwosa gupya mukwingila vangava karibisye mlilage ifya kulya fifyo vavikile pavolongolo palyumwe, ⁹muvaoponiage avatamu vavopuvala mvavulage, uvutwa wa Nguluve vuhegelile. ¹⁰Nu mji gugwoni gupya mkwingila, navene savikuvakaribisya mhumage umwa nayumwe vumwiluta mnjila jakyene mtijage, ¹¹Nalufumbi ulyeyumilile namalunde getu tukuhunila kulumwe pope mlu manyage ili ukuta uvutwa wa Nguluve vuhegelile. ¹²Nikuvavula ukuta ilijuva lila alwiva padekedeki fijo i Sodoma ukuhigiwa kuliko umu ugwa. ¹³Ukuvilwe Kolazini, ukuvilwe Betisaida! Ulwakuva lenga ifiswigo ifyo ifivombike kulumwe fike fivombeke ku Tiro ne Sidoni, Ngali vapelile nu kutama mumisabwa igya magunila ni lyela. ¹⁴Pope ilyuwa lya vuhegi yivali mepe ku Tiro ni Sidoni ukuvupyila uvuhigi kuliko umwemwe. ¹⁵Nayuve Kapernaumu, Je wikujwa impaka Kukyanya? puvukwisya kuvufwe. ¹⁶Uvikuvapulihija umwemwe kumulihija unene, yuywa ikuvabela umwemwe ikumbela unene, nu yuywa ikumbela unene ikubela yuywa asuhile. ¹⁷Pu vala sabini vakavuya kuluhovoko, valekuta, "Intwa naji mepo imbivi jikutudwada kulitawa lyako." ¹⁸Akavavula, "Nalembwene undugu igwa ukuhuma kukyanya nduvu meme. ¹⁹Lolaga, nivapile ululagilo ukukanya injoka ni inge namaka goni aga nduvu kisipali ikinu kikyo kikuvaalemaja. ²⁰Pope msite ukuhovoka ulwakuva imepo imbivi jikuvadwada mhovokage, ulwakuva amatawa ginyu gasimbiwe kukyanya. ²¹Usiki gula gula akalulutila ku Mepo Umbalaje, ukata, "Nikukumwalisya, Taye, Vitwa va kukinya ni kilunga, ulwakuva inongwa iji uvafihile avanyaluhala uvajagalulile avana avafyile, na Taye ulwakuva vuyikukunogela. ²²"Akata amile fyoni Utaye vango asipali uyamanyile Umwana ila Utaye wala asipali uyamanyile Utaye ila Umwana na vivoni yuywa Umwana, aganile ikujagalulila. ²³Akavapendukila avasyule va mwene akajova navo kukiyuvilila huba amiho gago gilola gagomkogavona umwe. ²⁴Ulwakuva ni kuvavula ukuta avanyamalago na vantwa vanogilwe ukugavona gago mkagavona umwemwe savagavone nu kugapulika gago mkugapulika umwemwe savagapulike. ²⁵Lola, unyandagilo yumo akiima aagele akajova imanyisi nigahe kii nihale uwumi wa siku joni?" ²⁶Akambula yisimbiwe kiki mu ndagelo? Wukwimba ndakiki?" ²⁷Akambula akata "Ugane Utwa Unguluve vako kunumbula yako yoni na kumepo yako yoni na maka gako goni nu jirani vako ndu vuvukigana yuve ujo vile vononu vomba vuvuvwa na yuve pu vutamaga. ²⁸Akambula, "Umejibu kwa usahihi. Fanya hivi na utaishi. ²⁹Na vope vuinogwa ukwivika nyahaki, Akambuja uYesu, "Ujilani vango ve veni?" ³⁰U Yisu akambula akata, "Umunu yumo aikile ukuhuma ku Yelusalemu ukuluta ku Yeriko. Akagwela mu valyasi vakamfula imisabwa vakandemaja avene vakaluta vakandeka. ³¹Uvunonu akalusanija untekeji yumu akima injila yilayila wa mbwene akagenda kulukanji akambona. akambona, kulukanji. ³²Nu ndiakoni vuvuvwa, wafike pala akagenda kulukanji. ³³Pu uSamalia yumo wilusanija umwene akafika pwalepo akambona akakolela ikisa. ³⁴Akahegelela akabunga uvulemale wa mwene, akalaha amafuta ni divai akatoja pakyanya pakidimo kya mwene akang'eleka pa pa nyumba ya vageni akambuvuja. ³⁵Ilijuva lya vile akahumya idinary ivile akapa unyanyumba vyavage ni akata, 'Umbuvuje uyu kyokiyoni kikyo yavugaraila ikirusanije apya niwuya unene nikukuhomba. ³⁶Wivona ndakiki uveve avanu vadatu avo aliku uyavi; e jirani va ula yuywa agwelile muvalyasi?" ³⁷Akajova vi uywa yuywa amboniye ikisa, uYesu akambula ulutage na yuve ukavombe vuvuvwa. ³⁸Ikava vuviluta avene akingila mkijiji kimo, udala yumo ilitawa lya mwene Marita akakaribisya mkaya ya mwene. ³⁹Na vope ali nu nunave uyikwilangiwa Mariamu, uyatamile mmalunde ga Yisu akapulihija amamenyu ga mwene. ⁴⁰Pu Marita alikuhangayika ni mbombo nyingi akandutila akata Intwa sawivona uvivi evo ulokolo lwango andekile nivombage ni mwene? Pu mbule anange. ⁴¹Untwa akambula akajova Marita arita vugatala nu kusulumana ku vinu fingi, ⁴²pope kinogiwa ikinu kimo kyene, uMariamu ihalilile ikinu ikinonu kikosakilahejiwa."

Chapter 11

¹Ilijova limo uYiisu wikisaya uwkonu wamalile yumu va vasyule vamwene akambula, "Ntwa, utumanyisye na yufwe ukwisaya nduvu uYohana avamanyisye avasyule va mwene".²Akavavula vumkisaya mtijage, "Taye, vitu va kukyanya, Ilitawa lyako livalajiwe. Uvonogwe wako vukongi waje kulijua ifinu fyetu."³Utupijage lijua kulijua ifinu fyetu. ⁴Utusyikilage imbivi jetu ulyakuva nayufwe tukuvasyekela anya mbivi kulyufwe. Ulatuvikiga ndu gelo pope utupoke nu ndugu ula."⁵Akavavula, "Veveni kulumwe uyali nu manyani va mwene, ikundutila pakilo pagati ikumbula imanyani vango ing'opele imikate gedatu. ⁶Ulwakuva umanyani vango afike kulyune ukuhuma msafwali na yune nilivuvule ikinu kya kuveka kuvulongolo kumwene." ⁷Linu yuywa aligati akambula, usite ukungataja, ikifigo kidendiwe unene navana vango tugonelile saniwesya ukusisimuka nikupa kyoni.

⁸Nikuvavula, na linga umunu uywa saka sisimuka nu kumpa imikate igyo ulyakuva umanyani va mwene pu ulwakuva igimba ukusoma ya isisimuka nu kumpa mikate gigiyonogwa.⁹Lino ni kuvavula, Sumaga na yumwe mwipata, mlondage mkofivona, mhodijage nayumwe mdenduliwa ulijiji. ¹⁰Ulwakuva yuywa isuma ipeviwa, na yuywa ilonda ukufivona na yuywa ihodeja idenduliwa ulwiji. ¹¹Nda kwale umunu kulumwe yuywa umwana va mwene angasome somba ikiopa injoka angasome ukate iku[pa iliwe? ¹²Angasome ilikaha ikopoa inge? ¹³Ingave umwemwe yumwe mlinimbivi mkimanyile ukuvapa avana venyo ifinu ifinonu, sagimbile Utaye venyu va kukyanya ukuvapa Umepo Umbalaje vavo vikusoma?"¹⁴Pu, Yisu akava ikong'umya umepo imbivi ukuhuma kumtu yuywa sali kujiova imepo imbivi vuihumile umunu ula yuywa salikujova. Akatengula ukujovilela avanu vingi vakaswiga. ¹⁵Pope avange vakata, ihumya imepo ku mbaha va mepo imbivi Beelzebul, umbaha va mepo imbivi ¹⁶Avange vakagela vakata avavonesye uluvoneko ukuhuma kukyanya. ¹⁷U Yisu akagamanya amasago gavo akavavula kila, "Uvutwa vungave ni kisilani vuvwa vukwongomejiwa, ni kaya yeyo yikigava yeyo yiiigwa."¹⁸Linga undugu ikisatulanya yuywa uvutwa wa mwene vukwima ndakiki? Ni kuvavula aga ulwakuva umwemwe mwita unene nihumya imepo imbivi ku maka ga Belizebuli ¹⁹Linga unene nihumya imepo imbivi ku Belizebuli, avakongi venyo vihumya imepo imbivi kumaka gani? Evo pu navope viva vahigi venyo. ²⁰Pope ingave nihumya imepo imbivi ku lukonje lwa Nguluve pu uvutwa wa Nguluve vuvijile.²¹Umunu unyamaka yuywa ikungile ingoha, wilindilila ikaya ya mwene ikyuma kya mwene kilivunonu. ²²Pope umnu unyamaka fijo kuliko umwene nu kusinda, ipoka ingoha jamwene joni jijojilikutanga nu kumbika imbanda. ²³Umunu yuywa salinune paninye uyu silundanya nune ipalahanya.²⁴Imepo imbivi vuyikung'uma umunu, yijungula jungula kukwa kujila malenga, vuilonda aponu pa kukeka(pumsika). ²⁵Po yikasinte ukupavona aponu poponi yita nisyetuka ku kaya kukwa nihumile. ²⁶Wa syetuki nu kuyivona ikaya yikuniwe nu kuvikiwa kanonu pu jikwingila jitamaga umwa ni hali ya munu uywa iya vumalilo mbivi kuliko iya kwanja."²⁷Pu yikava uYiisu vuijova aga un'dala yumo pagati pa lulundamano akatoja ilisuyu(ilimenyu) akata lisayiwe ilileme(tumbo) liliyolya kuholile na mavile gago wa ohile"

²⁸U Yiisu akata vasayiwe fijo vavo vipulihija ilimenyu lya Nguluve nu kulidwada. ²⁹Ulwundamamno lwa vanu vulwitupa fijo, uYiisu akendelele ukumanyisa ukuta, ikivumbuku ikivivi. Kilonda ulovoneko pope sakikapate ulovoneko lolwoni ila ulovoneko ulwa Yona. ³⁰Ulwakuva nduvu uYona uwavile luvoneko ku vanu va ku Ninawi vuyilava Umwana va Adamu yaiva luvoneko kukivumbuku kya lino³¹Ilijuva lya vuhigi vakusika aikwima panine na vanu va kivumbuku iki wukuvahiga ulwakuva umwene agendile ukuhuma kuvutali ukwija kupulihija uluhala lwa Solomoni, pope lino pwale umbaha kuliko uSolomoni. ³²Ilijuva lila ilya vuhigi avanu va ku Ninawi yavikwima panine va kivumbu ku iki kukihiga ulwakuva avene vapelili vuvapulihije uYona, wilumbilila, pope lino pwale umbaha kuliko uYona. ³³Asikuli umuni vivoni uyivika ulumuli baho pefihile nukugubikila ni bakoli, badala yake ivika pakyanya pa kitalati pu avanu voni vavo vikwingila valovone ulomuli. ³⁴Iliho lyako lumuli lwa mbili gwako. Linga iliho lyako likafu umbili gwako gwoni gudigile ulumuli. Pope linga iliho lyako livivi umbili gwako gwoni gudigile ingisi. ³⁵Lino jingatuja ukuta ulumuli lulwaluligati ndyove sa yivangisi. ³⁶Pu ingave umbili gwako gwoni gudigile ulumuli, bila aponu poponi ukuva mu ngisi, pu wivalumuli nduvu itala vuyimulika ulumuli lya yene."³⁷U Yiisu wa malile ukujova, uFalisayo yumo akalibisye kukaya ya mwen kukulya ikyakulya uYiisu akingila akatama aponu pa mwene pa mesa. ³⁸U Falisayo ula akaswiga ukuta uYiisu sakalive amavoko vusantengule ukulya. ³⁹Pu Yiisu akambula, "Umwemwe mwe Vafalisayo mwisuka ikisulu ni sahani kunji pope mngati mdigile uvuligu nu vuvivi. ⁴⁰Umwe mwevakonyofu, samlumanyile ukuta uyatendile kunji vi yuywa atendile iganti? ⁴¹Pu muhomage esadaka fifyo mlinafyo uyatendile kunji vi yuywa atendile iganti.⁴²Pope mkuvilwe umwemwe mwe Vafalisayo, ulwakuva mkupa Unguluve uvubeni wa mnana ulupela na kila kinu. Pope nmwibeda nu luganolwa Nguluve. Ilikunogiwa ukuhumya ago msite ukusamwa agange.⁴³Mkuvilwe mwe va Falisayo, ulwakuva mwinogwa ukutama ifigoda fya kuvulongolo mutembile nu kusamu siwa kwa kudwadiwa mu maguji masokoni. ⁴⁴Mkuvilwe, ulwakuva umwemwe mlindu mapumba gago gajila kinu gago avanu vikanya kisalumanya."⁴⁵Utalumu yumo uva ndagilo ambula uYiisu akata imanyisi vovuijova inongwa iji vukutuduka nayufwe." ⁴⁶U Yiisu akambula akata na

yumwe mwe vatalamu vandagelo umwemwe ulwakuva mkuvatwika avanu imijigo imijitu gigyo umwemwe samuwesya ukugega, kange yumwe mwevene samuwesya ukugipimba na linga kusonekela kulokonje lwako.

⁴⁷Mkuvilwe ulwakuva umwemwe mjange amapumba ga vanyamalago vavovabudiwe na vavisavinyo. ⁴⁸Evo umwemwe mlivaketi kange nuvuyelweli kikyo avavisa vinyo vavavombiile avene vavabudile avanyamalago umwemwe mtenda amapumba gavo. ⁴⁹Ulwakuva vavombile ajyo, Unguluve kuluhala lwa mwene akata, 'Lola yanikuvasuha kuvene vavabudile avanyamalago umwemwe tenda amapumba agvo. ⁵⁰Pu ikivumbuku iki kihombela kwa jili ya nkisa gula gwa vamanyalago gugwa gwa dudiwe kwanjila ukuvikiwa ulunutu gwa kilunga, ⁵¹Ukwanjila unkisa gha Abili impaka unkisa gwa Zakaria, yuywa abudiwe pagati pa kitekelelo kange pa vuvalaje. Naam, nikuvavula ikivumbuku iki kiwajibika kuaga goni. ⁵²Mkuvilwe mwevatalamu va ndagelo ulwakuva mhejije uludenduliloliwa luhala yumwe mwe vene samukwingila na vavo vinogwa ukwingila muvasigile." ⁵³U Yiesu wahegile ukwa, Avamanyisi vandagelo na Vafalisayo vakanya ukubeja fijo nukuniengelela kama swali.

⁵⁴vakagonda ukumwibata kukinu ikyapiya ijova vasisake.

Chapter 12

¹Unsiki ugwa, avalundamine vuvalundamine elfu elfu hata vakakanyana, akanja ukuvavula avakongiyisiwa vawmene tasi, mwidime nikimela ikya Mafarisayo kikyo vibanga.²Pope lisikuli ilimenyu lilyo lifihime lilyo saliva pavuvalafu, wala salifihiwa lilyo salikamanyike. ³Lino gigoni mjoyile kuvutitu gipulikika pavuvalafu na vumujovile mumbulukutu mu munu mufyumba fya n'gati gi lumbi ilyo. ⁴Nune nikuvavula umwe muvamanya vango, muleke ukuvadwada avo avavibuda umbili, pu vugalutile ago valivule ilya kuvomba ukuluta ilyo, ⁵Pope nikuvavunga uyapyamukudwada. Mudwada ula yuywa wabudile umunu ali namaka ga kundaha mu mwoto(jehanamu). Iju nikuvavula, mudwada uywa. ⁶Je ifiyuni fihano safigujiwa kusenti ivili? kuusikuli ukusamiwa na yumo pamiho pa Nguluve. ⁷Pope hata injwili yaa mitwe gyinyo givaliwe gyoni, mleke ukudwada basi. Huba umwe kuliko ifiyuni ifingi⁸Nune nikuvavula, voni avapajavikunyidika pavulongolo pa vanu, Unswambe va Adamu vove ikumwidika umwene pavulongolo pa vasuhwa va Nguluve. ⁹Nu ywikumbela pavanu uywa ibeliwa pavulongolo pa Vasuhwa va Nguluve. ¹⁰Nu munu uyu ikulitambula ilienyu kunongwa ya Nswambe Adamu, isyikiliwa, syo uyikum'bela Umepo Umbalaje, sisikiliwa. ¹¹Kange vuvikuvahilika pavulongolo pa tembile, na maliwali, na avanyamaka muleke ukususuala nu kusaga amamenyu ginyo pa kwanda ama ukujova. ¹²Ulwakuva Umepo Umbalaje ikuvamanyisya unsiki gugwa gagoninogiwa ukujova. ¹³Umunu yumo palulundamano akambula, "Mmanyisi, umbulu ulukolwango anganile uvuhale wito." ¹⁴Akambula, uvimunu uve veni uyambikile une ukuvang'igi, ama igavaji vinyo? ¹⁵Akavula, Mulolage mwidime nu ntobo manyu uwumi wa unu savuli mbwingi wa finu fya mwene ifyalinafyo. ¹⁶Akambula ikijovo, akata ikyalo kya munu yumo unkavi lya fijo, ¹⁷akanja ukusaga mun'gati munumbula mwene ukute, nivombe indakiki manya nilivuvule apakuvika ifinu fyango? ¹⁸Akate nivombe nde niboola ifibana fyango nijenge ikingi ikivaha ukulutilila numwa nikiva ifyakulya fyango ni finu fyango. ¹⁹Pu nikivula uve numbula yango, "Ulinifinu vigi finonu fifyo wivikile(filimbe) ku miaka mingi. Tumela ul;ye uhope uhovoke." ²⁰Pope Unguluve akambula, ulimpelwa uve, ikilo iyi iyaillele vilonda inumbula yako, ni finu fifyo wivikile tayari fivafyani? ²¹Vuyiva vuwa umunu uyikivikila inumbula ya mwene ifilimbe asite ukuvankavi kwa Nguluve. ²²Akavavula avamanyisiwa va mwene, Kunongwa iyo nikuvavula mleke ukuhangayikilavutamo winyo __mwilya kiki, wala umivvili gyinyo uufyala kiki ²³Ulwakuva uwumi vulutilila kukyakulya, nu mbili gulutilila kumienda. ²⁴Musage amahove ukute sagi vyala wala sagibena, gajila fibana wala ndengati nu Nguluve ikivasyuja. ²⁵Na aliku yuywa angahangayike ifwesya ukwiyongeleja uvutali wa mwene ndi kivoko kimo? ²⁶Lino ingave samwiwesya ndalive limenyu lilyo lideve kiki ukwisumbula kunongwa ya gala agange? ²⁷Musage amavuva vugimela sagivombe imbombo fwala sagibota nune, nune nikuvavula ukuta hata uSulemani muvutwa wa mwene woni safwukilwe vunonu nduvu unine lya ago, ²⁸Lino ingave Unguluve ifyalija evo amanyasi ga fyalo agapugale ilelo na kilavo gitagiwa pipi. Je sakavavombela umwi ukulutilila, umwe ukuvomba muvanyalwidiko ludeve! ²⁹Umwe mleke ukulonda ifyakyamwilya wala afyakyamwinywa wala mleke mleke ukuvomba. ³⁰Ulwakuva ago goni guvilonda avapanji vapakilunga. Pope Utayi vinyo alumanyile ukute mulonda ago. ³¹Lino muvulonde uvutwa wa Nguluve nago gani mkwongeziwa, ³²muleke ukuvadwada, umwe kipuga kidebe, ulwakuva Utayi vinyo alolile vunanu ukuvapa uvutwa vula. ³³Muguje fifyo mlinafyo muhumie isadaka mwivombe imipaka gigyo gigatile kuilimbiwe ifisafinegiwa mu kyanya, aponu papo sifika undyasi, wala inondo mumwu sinanga. ³⁴Ulwakuva ifilimbiwe fyinyo upufilipo pu yivepo ni numbula jinyo. ³⁵Ifivino fyinyo pu fidindiwe ni muli jinyo jiwakage, ³⁶numwe muve kama ndu vanu vavovikugulila umpaha vavo wivuya ukuhuma kuakusi linga ikwija nukuhodeja van'dindulile mbivi. ³⁷Huba avavanda vala vavo Untwa vavo wikwija avavone valimiho. Mwidilini kuvavula ikikunga nukuvilanga pa kyakulya ikwija nukuvavombela. ³⁸Na lungije ulukindi lwavili ama ungije ulukindi lwa datu nukuvavona evo, huba avavanda vo. ³⁹Popo mulumanye ilimenyu ili, ukuta unyanyumba angalumanye unsiki gugwa ikwija undyasi akate iva miho sakaikuyileka inyumba ya mwene vabomole. ⁴⁰Numwe mwinike tayari ulwakuva unsiki gugwa samulumanyile pu unswambe vaAdamu ikwija. ⁴¹U Petro akambula, "Ntwa, injovele iyo uluvulile ufye tu ava avanu vonu? ⁴²Ntwa akajova, "Yuywa untwa va mwene ikumbika kuvuvombi wa mwene woni avape avanu iposho kua nsiki gugwinokiwa? ⁴³Huba umbanda ula yuywa untwa va mwene wikwija ambone ivomba evo. ⁴⁴Lweli nikuvavula ikumbika pakyanya pa ifnu fya mwene vyote. ⁴⁵Pope umbanda ula angajove munumbula mwene, "untwa vango alindile ikwija; akanja ukukvatova avagane va mwene avagosi na avadala alye nukunywa nukugala, ⁴⁶untwa vawmene umbanda uywa ikwija unsiki gugwa sakahuhile nu nsiki gugwa sagumanyile ikugida ifipande fivili nu kumbikila ikipuga kya mwene panine na savikumwidika⁴⁷Nu mbanda ula yuywa alumanyile ulugano lwa ntwa va mwene, ihavesikivika vunonu wala salinkugavomba kulugano lwa ntwa va mwene itoviwa fijo. ⁴⁸Nula yuywa salumanyile avombile ndu vuyinogiwa ukutovivw itovivwa madebe nu vila yuywa vapeviwe fingi na kumwene uywa fingi kumwene uywa vinogiwa fingi(lupingiko) ifinu fingi kumwene uywa gwakile tayari. ⁴⁹Nijija kutaka umwoto kukilunga, kange gwakile tayari

kinu kiki ikinilonda ukulutilila, ⁵⁰Pope nilinulwojo lulwalunogwa ukunyoja, nune mlini tabu nikuvavula syo savuyiliwo ila ukusambukilanila! ⁵¹Je mwisaga ukute nijile kuhilika ulutengamano mukilunga? Nikuvavula, Syo, savuyiliwo, ila ukusambukilamila. ⁵²Ulwakuva ukuhuma lino mu nyumba yimo vivemo avanu vahano vasambukilanile vadata kuvavili vavili kuvadata. ⁵³Visambukilanila, utayi nu nswambe nu taye va mwene ujuva numwalene ung'inja nu mwana ung'inja nu jiiuva va mwene, mkiwe nu nkwine, unkwive nu mkwe ⁵⁴Akavavula avavalundamine vope, "Wila vumukulivona ilivungu vulihuma kuvusemo puvivona viita ifula yikwija yingave ovo. ⁵⁵Na wila vuyikula kunena viita kwiva na mafuke na vuyiiva. ⁵⁶Umwe muvabanga mulumanyile ukulugundula pa miho pa kilunga na kukyanya yivule ndakiki ukusita kulumanya imisiki igyo? ⁵⁷Kange yumwe mwinene ku numbula jinyo samulamula aga ga yilweli? ⁵⁸Manya vuwikongana nu ng'igi vako ukuluta ku nda muji, munjila pavulongolo pa kadhi yuywa akuvike mumavoko mwene unya kuhombeja nula unyakuhombeja akakovili mundumande. ⁵⁹Nikukuvula, sukahume umwa siku mpinyo utamme ukuhomba ikikovili kwa mwisyo.

Chapter 13

¹Usiki gugugwa vavilepo avanu vavovavavulile ilimenyu lya Vagalilaya vavo uPilato atimbulinie ukisa gwavo ni nekelo javo. ²Akavavula akata pu musaga ukuta Avagalilaya vala vavile ni mbivi kuliko Avagalilaya voni poneke vakavombeliwa inongwa ijo? ³Nikuvavula vusayeliwo, pope mngasite ukupela umwemwe mwe voni mkwongo mejiwa vuvuwa. ⁴Au vala kumi na nane vavovagweliliwe ni kipembelo ukwa ku Siloamu kikava buda msaga ukuta vavile vavivi kuliko avanu voni vavo vitama ku Yelusalemu? ⁵Ni kuvavula vusayeliwo pope ni kuvavula umwemwe mwevoni mngasite ukupela mkwongomejiwa vuvuwa. ⁶Akajova ikihwani iki, "Umunu yumo avile nu mbiki guvualiwe mkyalokya zabibu songu akaluta kulonda iseke kukyanya kulibiki sajivone. ⁷Akambula uyilolela ikyalo kya mizabibu, 'Lola, imyaka gedatu ige nikwija nilonda iseke ku mbiki ugu sanikukivona kinu. Ugede. Umbiki mbona hata ikilunga gunanga? ⁸Akambula akata intwa vango, 'uguleke umwaka ugu nagwope nilemle ni guvikile indope nigelie. ⁹Nagwope ngungatule iseke lwiva, lononu; ngungaleke ukutula pu udumule.'" ¹⁰Ilijuva lya lutumelo alikuvamanyisya avamtembile ininie. ¹¹Pu lola pale nu n'dala unya mepo ija vosaifu, usiki gwa myaka kumi na nane, na vope abendime siwesya ukugolosya hani. ¹²U Yiisu voambwene akamwelanga, akambula, "Jyuva unde nduliwe ku vutamu wako." ¹³Akaveka amavoko ga mwene pakyanya pa mwene, akambula na vope akagoloka usiki gugugwa akaginia Unguluve. ¹⁴Pu umbaha va tembile akalile ulwakuva uYiisu aponije umunu ilijuva lya hutumelo akajova akavavula avanyalulundamano, "Kuli na majuvasita mwijagekumajova ago mpojiwe pope syo ukwija kupojiwa ilijuva loja lutumelo. ¹⁵Pu Untwa akajova akata, "Mwe vadesi! Uki yumwe simvopolela isenga jamwene au ipunda jamwene ukuhuma mkivaga nu kujiheleka kukunywesya amalanga ilijuva lya Lutumelo? ¹⁶Un'dala uyu uyuywa mwana ng'enja va Abrahamu, alemajiwe nu ndugu vu alikungile kumyaka gyosa, egi kumi na nane salikunogiwa ukumbopolela ukuhuma mkikungwa ikyo ilijuva lya lutumelo?" ¹⁷Wajovile aga, avalugu vamwene vakasuka pope avanu vakahovoka kunongw ija kuswigajijo avombile. ¹⁸Pu uYiisu akajova, "Uvutwa wa Nguluve vuhwanana ni kiki, na naweza kuulinganisha na nini? ¹⁹Vuhwanine nu luseke lwa vuleji haradali lulwa ludebe kyongo ulwa umunu angatole avyale mkyalo kya mwene, nalwope lwikula lwiva libiki ifiyuni fya kukyanya nalwope iffumba fyavo musamba ja lyine fitenda ififumba fyavo musamba ja lyine. ²⁰U Yiisu akavuja kange nikuvuhwananija uvutwa wa Nguluveni kiki? ²¹Vu hwanana ni kiluji kikyo un'dala itola nu kuhanjanya ni imanjanu idatu ija vutine woni wiva vutogile." ²²U Yiisu akagenda mumiji ni fijiji alikumanyisya usiki gwa likugenda ukuluta ku Yelusalemu. ²³Umunu yumo akambuja, "Intwa avanu vadebe vavovipokiwa?" Hivyo akawaambia, ²⁴U Yiisu akambula mwitangage ukwingila ukugendela undyango usekele, nikuvavula, vingi yavigela ukwingila pope savakawesye. ²⁵Usiki unyakaya apya ihega nu kudenda ikifigo, amkwima kunji nu kudinduja ikifigo, ukuta, intwa utudendulili ikifigo. Pope umwene ikuvavula sanivamanyile umwemwe kumwihuma. ²⁶Pu yamwajova, Tukalile nu kunywa panine nuve kange watumanyisye ku mitaa gyitu." ²⁷Pope umwene ikuvavula sanivamanyile umwemwe kumwihuma, 'mhege kulyune, yumwe mvomba amavivi! ²⁸Puyakuveko ikililo nu kugetedula amino apya mkombona uAbrahamu, uIsaki nu Yakobo navanyamalago voni vangave mu vutwa wa Nguluve, pope nayumwe mwiva mtagiwe kunji. ²⁹Avanu vihuma kuvuhumo na kuvusemo na kunena na kusika voni vitama aponu panojiwe kuluhekelo mu vutwa wa Nguluve. ³⁰Lolaga kuvale avakuvumalilo viva kuvutengulilo ava kuvutengulilo viva kuvumalilo. ³¹Usiki gugugwa avanine Vafalisayo vakandutila uYiisu nukumbula, "Hega apa ulute kuvunge ulwakuva uHerode inogwa ukukubuda." ³²U Yiisu akavavula, "Mlute mkalivule iliveke lila nivinga imepo imbivi nu kuponia avatamu elelo na kilavu nayune ilijuva lya datu nikamelisya imbombo yango. ³³Lino nikwendelela nu lugendo lwango ilelo, kilavo nakilavo kila ulwakuva sayiwesekana unyamalago ukufwa aponu apange ila ku Yelusalemu. ³⁴Uve vi Yelusalemu, Yelusalemu, uveve yuve vuka vabuda avanyamalago nu kuvatova amawe vavo vasuhiwe kulyuve. Mara kalingi ninogwa ukukulundamanyia avavana vako panine ndi huku vuyilundamanyia ifyana pasi pa masasa pope samwinogwa. ³⁵Mlole, ikaya yenyo yilekiwa vupina. Nikuvavula samkambone kange impaka usiki gula apya mwita 'Asayiwe umwene uyuywa ikwija kulitawa lya Ntwa."

Chapter 14

¹Yikava waingile mun'gati munyumba ya yumo muvavaha va Vafarisayo ilijua ilyalutumelo alie ifinu, valinkugonda. ²Kange lola, avafarisayo pavulongolo pa mwene pakava nu munu unyavutamu wa safula. ³U Yesu akamula akavavula Avanyandagilo na ava Avafarisayo, "Je, lunonu ukuponia ilijua ilya lutumelo amasiyo?" ⁴Avene vakava mie akamwibata akaponia akandeka ilutage. ⁵Akavavula veni mundyumwe ingave isenga ya mwene ama ipanda ya mwene yigweilile kisima usaikuyihumia mulijuvailyalutumelo?" ⁶Vakalemwa ukwamula amamenyu aga. ⁷Akavavula kukihwani vala avavagongolilwe walolile vuvahalile ifigoda ifya pavulongolo wiita, ⁸"Ungakongoliwe nu munu kuweghi, uleke ukutama pakikiti ikya pavulongolo, yisite ukuva agongoliwe umunu uyanogiwe ulukuta uve. ⁹Akija ula uya vagangolile uve numwene nukuvavula, indusye uya, pu wikwanja ni soni ukuvuja ku mavega. ¹⁰Ungagongoliwe lutaukatame ku nsana, pu wikija uyakugongolile akuvule manyani vango, wije kunu pavulongolo fijo, pu wiva nuvualaje pavulongolo pa voni vuvatamile panine nuve. ¹¹Ulwakuva vivoni uyikwitoja ikwisiwa na vivoni uyikiyiisya ikwimikiwa. ¹²Akambula nula uyan'gongolile, 'Vuwitekela ifinu ifya pamusi ama ifya nikimihe uleke ukavalanga avamanyani vako, vope avulukololwo wala avalipipi nuve avanyakyuma valeke ukukugongola ukuupila amahombo. ¹³Ila ungavike uluhekelo viilange avang'aju avalema avale mwakugenda avasavilola, ¹⁴nuve wiva huba, ulwakuva avo valinivule ikyakukuhomba. Ulwakuva vuhombiwa mukujuka mwa vanya lweli." ¹⁵Pu wapulike ago yumo muvala avatamile pafinu panine nave akambula, "Huba ula uyakyailia unkate muvutwa wa Nguluve!" ¹⁶Akambula, "Umunu yumo avombile uluhekelo uluvaha, akagongola avanu vingi. ¹⁷Akansuha umbanda vamwene unsiki gwa fyakulia avavule vavovagongoliwe, 'Mwije ulwakuva ifinu fyoni fivikiwe tayari. ¹⁸Voni, vakaanja ukuhumia inongwa kuvunogwe vumo. Uvambulongo akatabula niguliile ikyalo, 'Yitakiwa nikakilole, siwo unsiyikile.' ¹⁹Uyunge akate, nigulile isenga ivivili ifipuga vihano niluta kukujigela siwo unsiyikile.' ²⁰Uyunge akata, nitolile, 'Un'dala na kunongwa iyo saniwesya ukwija. ²¹Umbanda ula akaluta akampa untwa vamwene inongwa ijo. Pu unyanyumba ula akakalala, akambula vamwene, huma mbivi, 'Ulute munjila imbaha nu mutuyila ywa mbwani ukavatwale apa avagaju na valemwa, avasavilola na valemwa kugenda." ²²Umbanda akajomba, 'Ntwa, aga agavukundagila gavombike nalino pelef. ²³Untwa akambula umbanda, 'Huma panji ulute munjila na mumigola ukagajejeje ukwingila mun'gati, inyumba yango yidige. ²⁴Manya nikuvavula ukute, muvala avagongoleliwe asimuli nayume uyakya ivonja munduhovokelo lwango. ²⁵Avalulundamano vingi vuvikongana nave, akapinduka akavavula, ²⁶Ingave umunu angijie kulyune navope sikunkalalila utayi vamwene au jiuva vamwene navaswambe, navalukololwe avagosi na vadala nayi numbula ya mwene yuywa, siwesya ukuva manyisiwa vango. ²⁷Umuni vivoni uyusitola ikikovekano kya mwene nukwija kumavega kulyune, siwesya ukuva manyisiwa vango. ²⁸Manyi veni mundyumwe ingave inogwa ukusimika unala uyusitama tasi nukuvala imbalilo ja galama ukute alinafyo ifyakumalisihija? ²⁹Pu aleke ukulemwa ukumalo watovile ulwuutu avanu voni vavovilola vanje ukum'beda, ³⁰vuvijova i umunu uyu atengwile ukusimika akava njila maka agakuvalila. ³¹Ama kuli ntwa muki anganogwe ukuluta kukutovana nu ntwa uyunge uyusitama tasi nukulamula ukute umwene na vanu elfu kumi iwesya ukwagana nuyikwija kumwene na vanu ishini elfu? ³²Pu angavone siwesya, isuha uvujumbe ukunogwa uvunogwe wa lutengamano, umunu ula walipatali, hutuma balozi kutaka masharti ya amani. ³³Lino vuwa kila munu uyusikufileka fyoni ifialinafyo siwesyo ukuvamanyisiwa vango. ³⁴Umwinyo kinu kinonu, pu gunganangike umwinyo, pukilahiwe kiki kikole? ³⁵Sayivomba pakilunga hata ndiguli avanuvitaga kunji, anyambulukutu ija kupulika pu apulike."

Chapter 15

¹Basi afahombeja mahombo voni na vanya sambi valikunyilila van'pulihije. ²Avafarisayo na vasimbaji vakasulumana vakajova, "Umunu uyu ikuvapokela afanya sambi kange ilianavo."³Akavavula kukikwahi iki akata, ⁴"Viveni kulumwe, unya ng'osi mia angayagiwe ni yimo uyasikujileka jila tisini na tisa kufinyika, alute akayilonde yila yiyoyiyagile pinyo ayivone?" Navope wayiwene ikuyivika pamavega gamwene nukuhovoka. ⁶Vuafikike kunyumba ya mwene ikuvilanga avavafiki va mwene na avalipipi nu mwene nukuvavula, muhovo ke panine nune ulwakuva niyiwe ing'osi yango yiyo yiyagile. ⁷Nikuvavula n'vuwa kwiva nu luhovokelo kukyanya kunongwa ya unyambivi yumo uyipela, kuliko avanya lweli tisini na tisa vavo vajila kunongwa ukupela.⁸ Ama kuli n'dala muki unya lutalama kumi angayagiwe ni yimo, uyusiwasya ulumuli nukukuna inyumba nukulonda kumaka pu ayivone? ⁹Vuayi wene ikuvilanga avamanyani vamwene na avalipipi nu mwene akavavula, muhovo ke panine nune, ulwakuva ni luwene kange ulutalama lula ulukayagile. ¹⁰Nikuvavula vuvuwa kuliluhovokelo pavolongolo pa vusuhwa va Nguluve kunongwa ya avanya mbivi yumo uyipela. ¹¹Akajova, "Umunu yumo ale na vaswambe vavili ¹²un'debe ula akambula utaye va mwene, Taji uume uvuhale uvungungwila. Akavagavila ifinu fya mwene. ¹³Vusagalutile amajuva mingi un'debe ula akaholehania fyoni akahega akaluta kukilunga kya pavutali, akayevania ikyuma kya mwene kuvutamo uwavuligu. ¹⁴Wa malile fyoni img'ale yikingila mukilunga kila navepe akanja ukunogwa. ¹⁵Akaluta akiima nu ng'oliwa wa kilunga kila akangilika kukyalo kya mwene ukuswila ingube. ¹⁶Alinkuva inogwa ukwiguta ku maganda agafilikulya ingube akava asikuli umuni ayalikumpa kinu. ¹⁷Wajingahije munumbula ya mwene akajova vavanda valingi va tayi vango vavovilia ifinu nukusigaja nune apa ni njala! ¹⁸Nihega niluta kwa tayi vango, nukumbula, "Tayi nipelile ku kyanya na pavulongolo palyuve. ¹⁹Saninogiwa ukwilangiwa nswambo vako kange; mbike nduvu yumo va vavanda vako."²⁰ Akahega akaluta kwa taye va mwene. Wali pavutali utaye vamwene akambona akambonela ikisa akanyila uluvilo akagula musingo akambusa sana. ²¹Umwana ula akambula, 'utaye nipelile kukyanya na pavulongolo palyuve saninogiwa ukwilangiwa nswambe vako kange. ²²Pope utaye akavavula avavanda va mwene, 'mtwale mbivi iligwanda ilinonu munfwaliye mufyalije ni pete mukivoko ni vilato mumalunde. ²³Mutwale ingwada yila iyinonile mkajinjie nufye tulie nukuhovoka. ²⁴Ulwakuva unswambangu uyu afyile navepe ajukile ayagile navope avonike vakanja kusangilila. ²⁵Pu unswambe umbaha alie kukyalo wikwijia walipipi ni kaya akapulika ya nyimbo nukunema. ²⁶Akamwelanga umbanda yumo akambuja imbombo iji kukuta kiki? ²⁷Akambula uvukololwo ijile nu taye vako ahinjile ingwanda iyyinonile ulwakuva amwuipile kange mwumi. ²⁸Akakalala akapel ukwingila mun'gati pu utaye akahuma kunji akansuma. ²⁹Akanda kwa vise vamwene akata, 'Lola une nikuvombile misiki igi, sanidenyile ululagilo ene, nivombe uluhovokelo na vamanyani vango. ³⁰Pope panine na valigu ung'injile umwene ingwanda iyinonile. ³¹Akambula, 'Inswambango, uve ulipanine nune amajuva goni na fyoni ifinilinafyo fyako. ³²Kange ukuvika uluhovokelo nulunojehejo ifilikunogiwa ulwakuva ulukololwo uyu afwile navope ajukile ayagile navope avonike."

Chapter 16

¹Kange akavavula avamanyisiwa va mwene, "Pakava nu munu yumo unkavi uyaale nu mwimiliji va mwene, uyu akahigiwa kumwene ukute iyevanja uvumoti wa mwene. ²Akamwelanga akambula, "Nongwa nyiki iyinipulika kulyuvu? Humia itaalifa ya wimiliji wako, ulwakuva savuwesya ukuva mwimiliji kange. ³Umwimiliji ula akajova munumbula ya mwene, Nivombe ndakiki, ulwakuva untwa vango ikung'ejeheja? Uwimiliji ukulima, saniwesya ukusuma nivona soni. ⁴Nilumanyile akyakya nivomba pu akyanihejiwa muwimiliji vanyipiile munyumba javo. ⁵Akavilanga avidaiwa nu ntwā wa mwene kila munu akambula uvakwanja, 'vudaiwa nu ntwā vango?' ⁶Akajova ifipimo mia ifya mafuta akambula 'tola ikalata yako tama mbivi simba hamsini.' ⁷kange akambula uyunge nayuve vudaiwa kiki?' akajova 'ifikosa mia ifya nganu.' Akambula 'tola ikalata yako simba salasini. ⁸Untwa ula akaginia umwimiliji umbonelaji ukuhumana nuwavombile kuluhala. Ulwakuva avanava kilungu iki munkikolo kwavo vavo viva nuluhala ukulutilila avana va ndumuli. ⁹Nune nikuvavula mwivombele uvulafiki kuvukavi wa vuvonelaji, pu apyayiyaganika vavupiile mu mbutamo wa siku joni. ¹⁰Uyu mwaminifu mu lidebe sana iva mwaminifu mu ndivaha kange. nu mbili mu ndidebe iva mbivi mudi vaha kange. ¹¹Lino linga umwemwe samwale vaminifu mu vumoti usulumaji veni uyapyaikuvapa uvusamini wa mali iya ilweli? ¹²Na ingave samwale vaminifu mu vumoti wa munu uyunge, veni uya kya ikuvapa iyiyiiva yinyo yumwe? ¹³Asikuli umbanda uyapya iku vavombela avantwa vavili, ulwakuva apange ikukalalia uyu, nu kun'gana uyu m ukwibatana nukum'beda uyu. Samwiwesya ukumbombela Unguluve nu vukavi. ¹⁴Basi Avafarisayo vavo vanogwa lutalama vakagapulika goni ago vakam'beda. ¹⁵Akawaambia, "Umwemwe mwikigia vailweli pavulongolo pa vanu pope Unguluve avamanyile inumbula jinyo. Ulwakuva lilyo liginiwe kuanu lime lukalalo pavulongolo pa Nguluve. ¹⁶Indagilo na vanyamalago fyaaliko mpaka kwa Yohana ukuhu. Unsiki ugwa ihabali inonu iya vutwa wa Nguluve yipulisiwa, kange kila munu ikwingila kumaka. ¹⁷Pope vilele ukulutilila kukyanya ni kilungu fihege, ukuluta ukuhega kwa ulutulo lumu ulwa ndagilo. ¹⁸Vivoni uyikundeka un'dala nukuntola un'dala uyunge indigu vepe uyikuntola umwene yuywa alekiwe nu ngosi indigu. ¹⁹Akajova paale nu munu yumo unkavi uyafyaliile imienda igyalangi ya dhambarau ni kitani ikinonu nukulia isiku joni kuva kuyevania. ²⁰Nu ng'aju yumo ilitawa lya mwene Lazaro ivikiwa pa ndyango pamwene, alinifikono fingi. ²¹Navope ali kunogwa ukwigita ku makombo agagagwile pa mesa iya nkavi ula jope mbwa jikija kumianga ifikoho fya mwene. ²²Yikava undema ula ukafya akapimbiwa na Vasuhwa mpaka pa kipambaga kya Ibrahimu. Unkavi ula vope akafwa akasyeliwa. ²³Basi kuvafwe kula akaginula amiho ga mwene wali pa luvavo akambona uIbrahimu kuvutali nu Lazaro pakipambaga kya mwene. ²⁴Akalila akata, 'Ee Baba Ibrahimu, mbonele ikisa unsuhe uLazaro anyofye pavulongolo pakivoko mumagasi anyofye ululimi lyango; ulwakuva ni henyasiwa mumwoto ugu. ²⁵U Ibrahimu akajova, 'Nswambango ukumbuke ukute uveve waupile imbombo yake inonu mumbwumi wako nu Lazaro vope aupile amavivi na lino vepe pwale apai inunujiwa nuve vulemala. ²⁶Nu ukulutilila ago, pagati malyufye ufwe numwe kuvikiwe iliguli ilivaha, pu vala avavinogiwa ukuhuma kunu ukuluta kulumwe valemwage vope avanu va kulumwe valemwe ukulovoka ukwija kulyufwe. ²⁷Akajova basi utayi, 'Nikukusuma unsuhe kukaya kwa Tayi vango ²⁸ulwakuva ninavalukolo lwango vahano, pu avavule vope vasite ukuluta aponu apo apaluvavo. ²⁹U Ibrahimu akajova, 'Valinavo uMusa na vanyamalago. Pu vavapulihiji avo. ³⁰Akajova, 'ate, Baba Ibrahimu, pope ingave angalutile umunu uyihuma kuvafwe vipela.' ³¹Akavavula, 'vangasite ukuvapulika uMusa na vanyamalago savakavidike ndanga juke umunukuvafwe.

Chapter 17

¹U Yesu akavavula avasyule va mwene, "Ijijo javi uvikile avanu vavombe imbivi galivuvule ukuleka aasite ukuhumile, lino lwa mwene umunu uyivikija gahumile! ²Yikale yiva huba umunu uywa akung'iliwe iliwe ilijitu ilya ku hevelela msingo nu kutagiwa kulisiva, nukumbila yumo va vadebe avombe imbivi.³Mwilindilile. Linga ulukolo lo vako akunangile imbunge, vope anasume ulusiyikilo isyikile. ⁴Linga akunangile mara saba ku siku yimo na mara saba ku siku yimo ikwija ku lwuve ni 'kuvombile vivi,' isyikile!"⁵Uvandumi va mwene akambula Intwa, "twongeleje ulwidiko lyito." ⁶Utwakata, "Linga mkale nu lyidiko nduluseke lya haladarii, mkale mwiwesya ukuguvula ubeki ugwa likuyo ukute, kupuka ukamele kulisiva gwopwe gukale gukuvapulika.⁷Lino veni pagati palyumwe, uyu ali nu mbombi uyu ilimaya ikwalo au uyuidima in'gosi, ikumbula unavuye kukyalo, wije mbivi mbivi utame ulye ikyakula? ⁸Sikumbula, nelekelala ikyakula nilye, na wikunge unkanda unumikile mpaka ikyanimala ukulya nu kunywa. Pu apo puwilya nu kunywa?⁹Sanya ikundimya umbombi uywa ulwa kuva avombile gala agavile avuliwe? ¹⁰Vuvuwa na yumwe mnavombe aga muvile mvuliwe mte 'Ufwefwe twi vavombi yufwe satunogelelewe. Tuvombile vuvule gala agavile ginogiwa ukuvombiwa."¹¹Yahumile ukute avile igenda ukuluta ku Yerusalemu, alutile impaka ku Samaria na ku Galilaya. ¹²Avile ikwingila ku kijiji au kukilunga kimo, ukwa akagana na vanu kumi avanya vukoma. Vakima pavutali ¹³vakatoja isavuti vakata "Yesu, Intwa tukolele ikisa."¹⁴Avile avawene akavavula, "Lutaga mkivonesye kuvatekeji." Voqe vavile viluta vakapona. ¹⁵Yumo vavo avile awene aponile, avuyile kusavuti imbaha wikuginiya uNguluve. ¹⁶Akafugama mumalunde ga Yesu akandimya. Umwene ale Samaria. ¹⁷U Yesu akanda, akata, "Pu savaponile voni kumi? Valikwi vala avange tisa?"¹⁸Asikuli hata yumo uyavonike ukuvuya ili aginiye uNguluve, umwene uyu ugeni?" ¹⁹Akambula, "Winuko na ulutage ijako ulwidiko lwako lukuponije."²⁰Avile avujiwe na vamaafalisayo ukuta uvuvaha wa Nguluve awikwija ndili, uYesu akavanda akata, "Uvuvaha wa Nguluve sio kinu iki kiwesya ukuvoneka. ²¹Na vavanu sayavijova, 'Lola apa!' au 'Lola kula!' ulwa kuva uvuvaha wa Nguluve vuligati indwumwe."²²UYesu akavavula avasyule va mwene, "Unsinki agwifika ugu amwinogwa uku yivona isiku yimo ya mwana va Adamu, lino sayamkuyivona. ²³Avikuvavula, 'Lola, kula! Lola, apa!' lino msite ukuluta kukulola, hata uku vakonga, ²⁴nduvumeme uwa radi uvuwimulika kukyanya ukwanjila uluvafu lumo mpaka ulunge. Nayu nayumwana va Adamu wayayiva ukwija kusiku ya mwene."²⁵Lino yinogiwa ateseke kunogwa nyingi nu kubeliwa ni kisasi iki. ²⁶Uvuyale isiku ja Nuhu, vuyilava kusiku ja mwana va Adamu. ²⁷Valile, vanywile, vatolile nu kutoliwa impaka isiku ila iyi u Nuhu aingile mngalava au msafina ni ghalika ikadiga nu kuvangamija voni. ²⁸Kange vujale isiku ija Lutu, walikula, walikunywa, valikugula nu kuguja, ukulima nu kujenga. ²⁹Lino isiku ila uLutu iyahegile ukuluta kuSodoma, yatimi ifula ya mwoto ni kiberiti ukuhuma kukyanya ikavangamija voni. ³⁰Lino wayayiva isiku ila iya mwana va Adamu ayakya idinduliwa. ³¹Isiku iyo, usite ukwidikila uyalikukano kunyumba asite ukwika kukutola ifinu vya mwene mgati munyumba. Nu kusila ukwidikila uyalikukyalu ukuvuya kunyumba. ³²Kumbuka udala va Lutu. ³³Vi voni uvigela ukugyokola imitamile gywa mwene ikugayaja, lino vivoni uyakya ikugiyaja imitamile gya mwene ikugyokola. ³⁴Nikukuvula isiku iyo kulava na vanu vavili pakitanda kimo. Yumo itoliwa nu yunge ilekiwa. ³⁵Kwiva na vadala vavili vihevela inafaka au ifinu voni, yumo itoliwa na yumo ilekiwa." ³⁷Wakamwuliza, "Wapi, Nguluve?" Akawaambia, "Pale ulipo mzoga, ndipo tai hokusanyika kwa pamoja."³⁷Imitamie gyamwene, "kukwiva na vadara?" vavili viheveta inafaka au ifinu voni, yumo ileki italiwa na yumo ilekiwa."

Chapter 18

¹Kange akavavula ufwano ugugwilondiwa vuwisuma au ukudova kawaida, nu kusila ukuduga. ²Akata, 'Kwu ale nu ndamuji pakilunga ikinge, uyu salindwa daga uNguluve nu kusila ukuva ni adabu kuvanu. ³Puale nu fwile pakilunga ikyo, vope alindutile mara kingi, akata, inange ukupata uvulweli pagati pa pinjani au undugu vango.' ⁴Kunsiki untari sale tayari ukuntanga, ulwa kuva gwalutile unsiki, akata, mnumbula ya mwene, na linga unene sangudwada uNguluve au ukuva ni adabu kumunu, ⁵ulwa kuva ujane uyu iku ngataja nikuntanga apate u vurweli wa mwene, ili aleke ukungantaja na kwija kavili kavili.' ⁶Pu Untwa pwa kata, 'Pulihija uwajovile uywa un'gigi umbivi. ⁷Pu Nguluve vope sayaitwala uvulweli kuvachaguliwa va mwene ava vikundilila pamsi na pakilo? Pu, mwene siva ifumilifu kuvene? ⁸Nikuvavula ukute aitwala itabu kuvene mbivimbivi. Ulwa kuva unsiki umwana va Adamu ayakiva ikwija, pu, aikuluvona ulwidiko pakilunga?' ⁹pwa kavavula ufwano ugu kulivanu avavikwivona vavo ukute vali nuvu lweli nu kuvabeda avanu avange, ¹⁰'Avanu vavili vatogile ukuluta kutembile kukwisaya: yumo umfarisayo uyunge insongejaji va vushuru. ¹¹Ufarisayo akima akadova inogwa iji pakyanya pa mwene uyuya, 'Nguluve, nikukulimya ukuva unene sio ndavanu avange avavo vipoka, avanu avasio au vagolofu, valigu, au linga uyu usongejaji va songo. ¹²Nifunga inya kavili ku ndungu. Nihumya isadaka kumapato goni aganipata. ¹³Ula usongejaji va vushuru, aimile pavutali, bila sawesije hata ukwinula amiho ga mwene kukyanya, akatova ikifuva kya mwene akata, 'Nguluve, ing'urumile unene ndinya sambu. ¹⁴Nikuvavula, umunu uyu avuyile kukaya kunu avaliliwe uvulweli kuliko uyunge, ulwa kuva uyu ikwitoja ikwisiwa, nu munu uyu ikwiyisya itojiwa. ¹⁵'Avanu valitwalile avana vavo avafwele, ili avakolele, lino avasyule va mwene vavile valolile aga, vakavasigila. ¹⁶UYesu akavilanga ku mwene akata, 'Valeke avana avadebe vijage kulyune, mleke ukuvasigila. Ulwa kuva uvuvaha wa Nguluve wa vanu linga avo. ¹⁷Idika, nikuvavula, umnu vi voni uvisipokela uvuvaha wa Nguluve ndu mwana undebe imbivi sikwingila. ¹⁸Untavala yumo akambuja, akate, 'Uvimanyisi uvinono, nipele ndakiki ili nipata uwumi uwa siku joni?' ¹⁹UYesu akavavula, 'Kiki mkunyalanga inonu? Asikuli umunu unonu, ila uNguluve mwene. ²⁰Ujmanyile indagero- usite ukuligupa, ulabudaga, ulahijaga, usite ukujova uvudesi, iadabu kwa baba vako na kwa mama vako. ²¹Untawala ula akata, 'Inogwa iji joni nijibile ukuhuma woni lidebe. ²²UYesu avile ipolika aga akambula, "Upungukiwe ni nogwa yimo. Yilonda uguje ifwulinavyo na uvagavile ava gaju, puwivijaga ni kihenge kukyanya - pu wijaje ung'ongage. ²³Lino untayile avile apolike ago, asusuvile lweli, ulwa kuva ale intayili lweli. ²⁴UYesu, akambona umwasusuvile lweli akata, 'Uvu yilava mbombo untayili ukwingila kuvuvaha uwa Nguluve! ²⁵Pu huba lweli ku ngamia ukugenda pakipuruku kya sindano, kuliko untayili ukwingila kuvuvaha wa Nguluve. ²⁶Avava pulike aga, vakata, 'Voni uyakya lwesya ukupona?' ²⁷U Yesu akanda, 'Mbona agasagiwesekana kuvanu kwa Nguluve giwesekana. ²⁸U Petro akajova, 'Iju, ufwele tufilekile kila kinu nu kukukonga uveve. ²⁹Pu Yesu akavavula, mwidike ni kuvavula ukute asikuli umnu uyayilekile inyumba, au udala, au ulukololo, au avahoji, au avana, kunongwa ya vuvaha wa Nguluve, ³⁰uyu sikwupila mingi sana kukilunga iki, ni kulunga ikikikwija, uwumi wa siku joni. ³¹Wuvavarundanije vala kumi na vavili, akavavula, 'Lola twitogo ukuluta ku Yerusalemu, ni nongwa joni ijiji ja nsimbiwe na vasuhwa ukuhumana nu Mwana va Adamu ukukamilisiwa. ³²Ulwakuva aikwingijiwa au aivikiwa mmavoko gavanu avakilunga mu kuvombeliwa fivi nu vuvivi, nu kufuniliwa amate. ³³Vuvantovile ifiboko vikubuda ni siku iyadatu ijuka. ³⁴Savaliwe inongwa iji, ni ilimenyu ili lyafikiwe kuvene, na savaeliwe inogwa ijijoviwe. ³⁵Ikava uYesuwahegelile ku Yeriko, umnu yumo uyusilola avila atamile parukanjipa nsewe isuma ukuntanga, ³⁶avile apulike ikipuga kyavanu kiluta akajuva kiki kihumila. ³⁷Vakambula ukute ve Yesu uva Nazareti iluta. ³⁸Pu yusilola ula alilile kusavuti, imbaha akate, 'Yesu, Mwana va Daudi, ung'urumile. ³⁹vala avavagendaga vakam'beja uyusilola uyu, vakambula ununale. Pu mwene pwaka gaga ukulila ku savuti imbaha, 'Uvi Mwana va Daudi, ungurumile. ⁴⁰U Yesu akima akalamlala umnu ula atwaliwe kumwene. Pu ki yusilola ula avile ahegelile, uYesu akambuja, ⁴¹'Winogwa nikuvombe kiki?' Akate, 'Itwa, ninogwa nilole. ⁴²U Yesu akambula, 'Upate ukulola. Ulwidiko lwako ukuponije. ⁴³Unsiki gugwa vya kapata ukulola, akakonga uYesu nukuginia Unguruve. Vavile valiwele ili, avanu voni vakaginia Unguruve.

Chapter 19

¹U Yesu aingile nu kugenda pagati pa Yeriko. ²Pu ale umnu yumo uyakwilangiwa Sakayo. Uyu ale imbaha vavasongejayi va vushuru kange umnu untayiri. ³Alikugera ukumbona uYesu vi mnu va ndakiki, lino sawesije ukulola kunongwa ya mapuga gavanu, ulwakuva alisupi vya kyimo vakuge au vakati. ⁴Pu alongwile imbilo kuvulongolo kuvanu, akatoga kukyanya ukugenda injila iyo. ⁵Unsiki uYesuavile afika apono pala, akalola kukyanya, 'Sakayo, ika mbivi mbivi, ulwakuva ilelo yinogwa nilinde munyumba yako.' ⁶Akavomba mbivi mbivi akikanukunkaribisa ku luhekelo. ⁷Avanu voni vavile valolile ago, vakutile, vakata, 'Alutile kukugendela umnu unya sambu.' ⁸U Sakayo akima akavavula Inwa, Lola Intwa inusu ya vutayili wango nikuvapa avagaju, na inave nipokile ku mnu vivoni ikinu, nikunkili vulila mara kane. ⁹U Yesu akavavula, 'Ilelo uwokofu wijile mnyumba iyi, ulwakuva vope umwene vope mwana va Ibulahimu. ¹⁰Pu Umwana va Mnu ijile kukulonda nu kuponia avanu avavayagile. ¹¹Vavile vapolike ago, agendelile nu kujova nu kuhumya ufano, ulwakuva ale pipi ni Yerusalemu, vope vavile pamo uvuvaha uwa Ngurube vukale pipi ukuvoneka mara kamo. ¹²Pwa kambula, 'u Afisa au umbaha alutile ikilunga ikwapavutali nu kupokela uvuvaha nu kuvuvuyila. ¹³Avilangile avavombi vamwene kumi, akavapa amafungu kumi, akavavula, 'vombaga uvumendi impaka ayakiva nivuyile.' ¹⁴Ulwakuva avakilunga vamwene valikalalile pwa vakasuka avajumbe valute vankonge nukute, satwinogwa umnu uyu atutawale.' ¹⁵Avile avuyile kukaya wavikiwe uvuvaha, akaluhusu vala avavombi avavo avalekile luliku uluvaruwene vuvivomba uvumendi. ¹⁶Uvakanja akija, akata, 'Intwa, iligavo lyako liholije amagavo kumi ni kinu. ¹⁷Uywa umwimbi akambula, Vunonu, imbombi uvinonu. Ulwakuva ukale nuvulweli panongwa indebe, wiva nu uvutavala vulamji pavilonga kumi. ¹⁸Uvavili akija, akata, 'Intwa, iligavo lyako livombile amagavo gahano.' ¹⁹Umwimbi uywa akambula, 'Tola uvulamji pakyanya pavilunga vihano.' ²⁰Nu yunge akija, akata, 'Intwa iyi apa ihela yako, iyi navikile vunonu mnkitambala, ²¹punadwadile ulwakuva uveve uli mnu uliankali. Wiheja ikisuvikile nu kubena iki suvyalile. ²²Umwimbi uywa akambula, 'Kumamenyu gako yuve, nikukuhiga, uve uvimbombi uvimbombi. Walimanyile ukute unene nu umnu nilikali, nitola ikisanivikile nu kubena ikiniyvalile. ²³Lino, mbona sukavike ehela yangu ku benki, wunivuyile niyitole pampene nu luholejo au, ni faida? ²⁴Umwimbi akambula avanu avavo vakimile apo, 'Mmpoke ilyo iligavo nu kupa ula unyamagavo kumi.' ²⁵Vakambula, 'Intwa, umwene ali na magavo kumi. ²⁶Nikuvavula, kila mnu uyalinakyo ikumpa ni kinge, lino uyalivuvule hata ikwali nakyo vitoliwa. ²⁷Lino vala avapinjani ava avalugu vango au avarugui vango avavo savanogwe ukute niva imbaha vavo vatwale apa nu kuvabuda pavulongolo palyune. ²⁸Wajovile aga, agendelile kuvulongolo wuitoga ukuluta ku Yerusalemu. ²⁹Avile ihegelela ku Bethfage na ku Bethania, ukuhegelela naku kyamba kya Mizeituni, avasuhile avasyule va mwene vavili, ³⁰akata: 'Lutaga kukijiji ikyapa wipi. Wumwikwingila, mkuyivona inyana ya-punda sayipandiwe bado. Myivopole, mkayitwale kulyune. ³¹Linga umnu ikuvavuja, 'Mbona mkujivopola?' 'Mte, 'Untwa ikuyilonda. ³²Vala avavasuhiwe vakaluta vakayivona inyana ya-punda umo avavulile uYesu. ³³Vavile vikuyivopola inyana ya-punda avanya punda vakavavula, 'Kiki mkuyivopola inyana ya-punda iyi?' ³⁴Vakata, 'Untwa ikuyilonda. ³⁵Pu vakan'gilika uYesu, vakatandika imwenda gyavo pakyanya panyana yapunda nu kutoja uYesu pakyanya payene. ³⁶Avile iluta avanu vatandike imwenda gyavo msevo. ³⁷Avile ikwika mkyambakya Mizeituni, ilikundi lyoni ilyavasyule likatengula ukusangilila nu kuginia ilyavasyule likatengula ukusangilila nu kuginia Ungurube kusavuti imbaha kunongwa imbaha, kunongwa imbaha iji vajiwe, ³⁸wuvita, 'Uyu vinsayiwa umbaha uvikwija ku litawa Iya Ntwa! Ulutengano kukyanya nu vovaha au utukufu kukyana!' ³⁹Avange Avafarisayo pagati pankutano vakambula, Imanyisi, vanunaje avasyule vako. ⁴⁰U Yesu akavanda, akata, 'Nikuvavula, linga avavanunile, amawe ayagitoja isavuti. ⁴¹U Yesu avile ahegelile pa mji agulilile, ⁴²akata, ukale ulumanyile na linga veve, kusiku iyi inongwa ijijo jikukutwalila ulutengano! Lino gafihwe pamiho palyuve. ⁴³Ulwakuva isiku jikwija ijijo undugu vako au upinjani vako avijenga iboma pawipi nuve, nu kukujungula nu kukukandamisiwa ukuhuma vupande. ⁴⁴Avile kugwisya pasi na vana vako. Sayavikukuleka na linga liwe limo pakyaya palinge, ulwakuva sawalumanye unsinki Ungurube avile igela ukukwokola. ⁴⁵U Yesu aingile Mtembile, akatengula ukuvavinga vala ava vagujaga, ⁴⁶alikuavavula, 'Yandikiwe, 'Inyumba yangu yiva nyumba ya lwisayo,' lino umwemwe myivikile ukute lipango lyavanyang'anyi au linyumba lyava budi'. ⁴⁷Lino uYesu alikumanyisha kila lisiku au unsiki kutembile. Avatekeji avavaha na vamanisi ava Ndagiro na valongoji va vanu vanogirwe ukubuda, ⁴⁸lino valemilwe ukupata injila ya kumbomba ewo, ulwakuva avanu voni valikumpulihija kuwangelifu.

Chapter 20

¹Lyavile ilisiku limo, uYesu avileikuvamanyisha Mtembile nukulumbilila ilimenyu, untekeji umbaha nu manyisi uva Ndagilo valindulile voni na vagogoro au avasehe. ²Vajovile, vakambula, 'Tuvule vuvulamji vuliko uvuvuvomba inongwa iji? Au viveni uyo uvakupile uvulamji uvu?'³Voje akavanda, akavavula, 'Nayune anikuvavuja ilimenyu. Mumbule ⁴urwojo urwa Yohana. Nukute, rwahumile kukyanya au kuvanu?'⁵Urwakuva vakapanga vavo kwa vavo, vakate, 'Tunate, 'ahumile kukwanya, aikutujova, 'Ukute, mbona pu samkamwidike?'⁶Na tunate; yahumile kuvanadamu; avanu voni apa avikututova na mawee, urwakuva avanu voni vikweliwa ukute uYohana ale nabii. ⁷'Pu, vakamwanda nu kute savarumanye ukuyahumie. ⁸U Yesu akambula, "'Nayune sanguvavula umwemwe nukute ngufu nyiki iyiyivomba imbombo iji."⁹Akavavula avanu ufwano ugu, "Umunu yumo avyalile ikyaro iky misabibu, akalikodisha kukuvavilima imisabibu, nukuluta ikirunga ikinge kunsiki untali. ¹⁰Kunsinki ugwapangiliwe, alinsuhile umbombi kuvalimaji va misabibu. Ukute vampe isehemu iya seke ja kyaro kya misabibu urwakuva avalimaji avazabibu vakatova valimbujije mavoko- gene."¹¹Akansuha kange umbombiunyunge voje vakabeja, ukumbombafivi, nu kumbuja mavoko- gene. ¹²Akansuha kange uvadatu voje vakandemaja nukuntaga kunji. ¹³Apo umbaha va kyaro akate, 'Nipela ndakiki? Nikunsuha umwana vango uganike. Ipange avikumwidika. ' ¹⁴Urwakuva avalimaji ava zabibu vavile vikumbona vaijofanjije vavo kwa vavovakata, 'Uyu vyuyu ikwibata au itavara. Tubude, ukute ukumiliki kwa mwenekuve kwitu. ¹⁵'Vakang'umya kunji ya kwaro kya mizabibu nukubuda. Ehe umbaha va kyaro ikuvavomba kiki? ¹⁶Ikwija kukuvangamija avalimaji va zabibu, nukuvapa avange ikyaro ikyo". 'Voje vavile vapulike ago, vakate, 'Unguruve abelile'¹⁷Pu Yesuakavarora, akata, "Ehe iliandiko ili lili ni maana nyiki? 'Iliwe ilivalibe lile avavijenga, livile liwe lya kurukanji?'¹⁸Kila munu uyugwa pakyanya pa liwe ilo, idenyeka vipande. Urwakuva uyu likyalikugwila, likuntika. ¹⁹Urwakuva avasimbi na vavaha vatekeji varondile injila ya kumwibata unsinki gu gugwa, varumanyile ukute akate akajova ufwano ugu pagati pavene urwakuva vavadwadile avanu. ²⁰Valindolile kuwagalifu lweli, vakasuhaavapelelesi avavo vaifwanyile ukute vanu va lweli, puvarumanye ukupata ilikosa ilya hotuba au indagilo ja mwene puvangilike kuvatavara na kuvanyavuwesyo au kuvanyangufu. ²¹Voje vakambuja, vakate, "Uvimanyisi, turumanyile ukute wita nu kumanyisiya inongwa ijarweli nukusita ukusongiwa nu munu vovoni, urwa kuva uveve wimanyisiya uvurweli ukuhumana ni njila ya Nguruve. ²²Ehe, lweli ufwekwe ukuhomba isongo ya Kaisari, au ate?"²³Urwakuva uYesu alumanyile utegu gwavo, akambula, ²⁴"Mumbonesye idinari. Isura ni chapa ya kiki ilipakyanya payene?" Vatile, ' "Ivya Kaisari."²⁵Voje akambula, 'Ee, mpijage uKaisari, ifivile vya mwene uKaisari, nu Nguruve ifivile vya mwene Nguruve.'²⁶Avasimbi va vavaha va vatekeji savale ni ngufu ija kukosora kila ikivijova pavulongoro pa vanu. Waswigile amamenyu gamwene savajove kinu. ²⁷Pu na vange ava Masadukayo vakandutila, vala avavovite kusikuli ukujuka, ²⁸'vakambuja, "Uvimanyisi, atusimbile ukute linga umunuafuliliwe nu nukororwe unyadara uyu alivuvule umwana puinogiwa ukutola undara varukororwe va mwene nu kuhora nave kunjila ya kaka va mwene. ²⁹Kwu vale avalukororwe sabaavambulongo atolile, akafwa kisita kundeka mwana, ³⁰nu vavili voje. ³¹Uva datu akantoravuvuwa nu vasaba sakandeka mwana akafwa. ³²Kuvulongoro un'dara ura voje akafwa. ³³Lino ukujuka alaava in'dara vani? Ulwakuva voni saba vakantorie. ³⁴U Yesu akavavula, "Avana va kilunga iki vitola nu kutoliwa. ³⁵Ulwakuva avavanogeliwe ukwupila ukujuka kwa vanu nu kwingila kuwumi uwa siku joni savitola wala savitoliwa. ³⁶Pu sawiwesya ukufwa kange, ulwakuva vavivasawasawa na vandumi nukute vana va Nguruve, vana va kujuka. ³⁷Ulwakuva iyo avanu vijuka, na yu Musa avonesiwe esehemu ku habari ja kisitu, pala alimwilangile Untwa nu Nguruve va Ibrahimu nu Nguruve va Isaka nu Nguruve va Yakobo. ³⁸Lino, umwene sio Nguruve va vafwe, ivijaga vavaraavumi, urwakuva voni vitama kumwene. ³⁹Na avange avamanyisi va Ndagilo vakamwanda, 'Imanyisi, ujibile vunonu. ' ⁴⁰Savanogwe ukumbuja inongwa ijinge kange. ⁴¹U Yesu akavavula, "Pundakiki avanu vite uKristi pu umwana va Davudi? ⁴²Ulwakuva uDaudi uyuya ijova ku Zaburi: Untwa alimbulile Untwa wango: Tama ikivoko ikyandya, ⁴³mpaka nivavike avarugu vako pasi pa marunde gako. ' ⁴⁴U Davudi ikumwilanga uKristi 'Intwa', lino yiva ndakiki umwana va Davudi?"⁴⁵Avanu voni vavile vikumpulihija akavavula avasyule va mwene, ' ⁴⁶Mwitangage na vandisi, avaviogwa ukugenda vafwalile amafwaji amatari, nu kunongwa isamusihije inonu msokoni ni vigoda ifya ifya maana au ifyakifahari mu tembile, sa ni sehemu inonu iyaraha. ⁴⁷Avene kange vilya kunyumba javafwile, nu kwifanya vikwisaya urwisayo urutali. Ava vipokela uvuhigi uvuvaha lweli. '

Chapter 21

¹U Yesu alolile awawene avagosi avatayili avavo vavikaga isawadi javo kukihenge. ²Akambona ujane yumo ugaju avikile isenti ja mwene ivili. ³Nukute, "Lweli nikuvavula, uyu Ufwile ugaju avikile nyingi ukusidi avange voni. ⁴Avavoni vahumije iji isawadi ufwile uyu kuvufwile wa mwene, ahumije ihela joni ijavile najo kunongwa ya kutama kwa mwene." ⁵Unsiki ugunge vavile vijova pakyanya pa tembile umulyapambiwe na mawe amanonu ni sadaka, akata, ⁶"Ku habari ya nongwa iji ijimkujivona, isiku jikwija ijijo lisikuli iliwe limo ililo lilekiwa pakyanya paliwe ilinge ililwo salinangiwa." ⁷Nukumbuja, ukute, "Imanyisi, inongwa iji ajihumila ndili? Na kinu kiki ikisibitisya ukute inongwa iji jhegelile ukuhumila?" ⁸U Yesu akavanda, "Muvijage miho ukute amwisoyiwa. Urwakuva vingi avikwija kulitawa lyango, wovita, 'Unene nene, 'nu 'Nunsiki guhegelile'. Msite ukuvakonga. ⁹Mnapulike imbaja na mapishano pishano, au ufurugano furugano mieke ukudwada, ulwakuva inogwa iji ipaka jihumile tasi." ¹⁰Kange akambula, "Ikirunga kihaga kukutovana ni kilonga ikinge, nu vuvaha pa kyanya pavuvaha uvunge. ¹¹Kulava nulutetemo uruvaha, ni njara ni tavuni pasehemu inyinyi. Kutakuwa na matukio ya kutisha na ishara za kutisha kutoka mbinguni. ¹²Urwakuva wubado inongwa joni iji, avivika ivivoko vyao pakyanya pa lwumwe nukuvatesha, ukuvahilika ku tembile na kukigungwa, ukuvatwara kuvurongoro kuvavaha na kuvanyavulamji panongwa ya litawa lyango. ¹³Inyi yikuvadindulila ifursa ku vushuda winyo. ¹⁴Lino mlamule munumbula jinyo ukusita ukwipa namna ya kutetela kwinyo wukiro, ¹⁵ulwakuva nikuvapa amamenyu aga, hekima, agago avarugu vinyo voni saviwesya ukubeja ku kugabela. ¹⁶Ulwakuva amwibeliwa kange na vahoji vavene, urukororo vinyo ava nyumba nyinyo, na vamanyani vinyo nukubuda avange. ¹⁷Nukubeliwa kwa kila munu kunongwa ya litawa lyangu. ¹⁸Ulwakuva lusikuli hata ulunywili lumo ulwa kuntwe kwinyo ulukya lwiya. ¹⁹Nukwinyumilija mkuvuponia uvunongwe winyo. ²⁰Ayakya mwivona na i Yerusalemu ijunguliliwe na majesi au na mapuga, mulumanyage ukute uvunangi wa mwene vuhegelile. ²¹Apo vala avavali kuYudea vanyilile kufyamba, na vala avalipagati pa kirunga au pa sehemu vahege nu kusita ukuvaleka avalikukijijini, ukwingila. ²²Ulwakuva ijo jusiku ijakuhombeja vu kute inongwa joni ijijo jisimbiwe jipate ukutimila. ²³Ulwakuva kuvala avalina mimba na kuvala avavikwosya kunsiki ugwa! Ulwakuva kulava ni tabu imbaha pakyanya pakilunga, ni lyonyo ku vanu avo. ²⁴Nu kugwa ku wugi wa panga nu kutoliwa amateka kufilunga vyoni, vi Yerusalemu nu kukanyiwa na vanu ava mataifa, au avakirunga impaka uwakati wa wanu avakirunga vutimile. ²⁵Kulava ni kivonesyo ku lijua, umweji ni nondwe. Na pakilunga kulava nitabu kuvapanji, nukwilekelwa ukuhumuna ni savuti ya bahari na mawimbi. ²⁶Kulava na vanu avavalajilika kuhofu wivugulila inongwa iji kya jihumila pakyanya pa kirunga. Ulwakuva inguvu ijakukyanya ajisalajiwa. ²⁷Pwa yavikumbona Umwana va Adamu vuikwija kumavingu ni nguvu nuvuvumbaji uvuvaha. ²⁸Urwakuva inongwa iji apakyajikwanja ukuhumila, mwime, mwinule imitwe gwinyo, ulwakuva ukwokoliwa kwinyo khegelile. ²⁹U Yesu akavavula ufwano, "Mgurole ubiki, ni mbiki gyoni. ³⁰Ayakya giheruka, pwayamukwilolela yumwe nu kulumanya ukute ikijua tayari kihegelile. ³¹Vuvuwa vumwivona inongwa iji jihomila, umwemwe murumanyage ukute uvuvaha uwa Ngurube vuhegelile. ³²Lweli, nikuvavula, uvusasi uvu sawirudota, ipaka inongwa iji joni apakyajihumila. ³³Pakyanya na pasi pakilunga viluta, amamenyu gango sagiluta vuvule. ³⁴Mwilole nyumwe, ukute inumbula jinyo ayajitoliwa nu vufisadi, ukugara, nu kuteseka na maisha aga. Ulwakuva isiku ila ilija gafula ³⁵ndu tego. Ulwakuva yiva pakyanya pa kila munu uvitama pamiho pa kilunga ikiguge. ³⁶Lino muve miho unsiki gwoni, musume ukute mve sawa nu kwikamilisya nukunga puka aga goni agakyagihumila, nu kwima pavulongoro pa Mwana va Adamu." ³⁷Pu nsiki ugwa pamsialikuvamanyisya mtembile na pakilo ahomile kunji, nu kuluta kuku gonesya kukyamba ikikikwilangiwa Mizeituni. ³⁸Avanu voni valindutile panavusiku vu kilo nu kupulihija mgati mtembile.

Chapter 22

¹Kufuha Isikuku IyakateIiyisayivikiwe Ichachu yavile ihegelile, iyi yikwilangiwa Pasaka. ²Avatekeji avavaha na vasimbi vakajovana umuvakya vikubudila uYesu, ulwakuva vavadwadile avanu. ³U setano akingila mugati mwa Yuda Iskariote, yumo mwa vala avasyule vala kumi na vavili. ⁴U Yuda akaruta kukupanga na vavaha va vatekeji na vavaha ayakiya vikumwibata uYesu kuvene. ⁵Vahowike, nu kwidiliana ukupa ihela. ⁶Umwene aidike, nu kulonda ifursa ya kumwibata uYesu kuvene patali ni likundi lya vanu. ⁷Ilisiku ilya n'kate ugusaguvikiwe ichachu ya vile yifike, nin'gosi ya Pasaka impaka yitwaliwe. ⁸U Yesu akavasuha uPetro nu Yohana, akata, "Lutaga mkatwandalile ikyakula ikya Pasaka putwije tulye." ⁹Vakambula, "Kwi winogwa tuvombe amandalii?" ¹⁰Akavanda, "Pulihija, akyakya mwikwingila kujini, ugosi uyuatwalile injilo ya magari ikwagana numwe. Mukongage kunyumba ukuikwingila. ¹¹Nukumbula umbaha va nyumba, "Umanyisi ikukuvula, "Kilikwi ikyumba ikyavageni, aponu apakyanilya iPasaka na vasyule vangu?" ¹²Ikovaraga ikinyumba ikya ghorofa iki kilitayari. Vomba ukwandaa umwa." ¹³Pwakaruta, nu kuvona kila munu umwuvambulile. Pwa kandaa ikyakulya ikya Pasaka. ¹⁴Unsiki wugufike atamile na vala avakongi au mitume. ¹⁵Pwa kavavula, "Nili ni hamu imbaha ukulya isikuku iyi ya Pasaka numwe wubado ukutesiwa kwangu. ¹⁶Ni kuvavula, sanilya kange mpaka ilavayitimila kuvuvaha wa Nguruve." ¹⁷Pu Yesu akatola ikikombe, na akalimya, akata, "Tola ikyakulya iki, mgavane yumwe kwa yumwe. ¹⁸Ulwakuva nguvavula, saninywa kenge mu zao gwa zabibu, impaka uvuvaha wa Nguruve ikya wikwija." ¹⁹Akatola unkate, avile asayile, akagumenyula, nukuvapa, akate, "Ugu gumbili gwango ugugutoliwe ku njila nyiyo vombaga ewo ukung'umbuka unene." ²⁰Akatola ikikombe vuvuwa wuvalile ikyakulya ikya pakilo akate, "Ikikombe iki lyuliagano ilipya ilya nkisa gwangu, iyi yidudike ku njila yango. ²¹Lino lolaga. Ula uyikumbuda pwaletulitwivovoni nayune pa mesa. ²²Ulwakuva Umwana va Adamu nu vulweli iluta ijamwene nduvu ya amriwe. Nalwa mwene umunu yula uyu ukugendela umwene Umwana va Adamu itesiwa!" ²³Vakanja ukuvujana vavo kwa vavo, veni pagati pavene uyakyaya ivomba inongwa iyi. ²⁴Pugakahumila ukukanihana pagati pavene ukute pu veni uyuijoviwa ukuva imbaha ukusidi voni. ²⁵Akavavula, "Avavaha va vanu vakilunga vali nu vuntwa pakyanya pavene, na vala vanyavulamji pakyanya pa vene yikwilangiwa vadwadiwa vutavara." ²⁶Ulwakuva sayinogiwa hani ukuva ewo kulumwe umwemwe. Inongwa ya pene, ilekelwe ula uyavile imbaha pagati palyumwe ave ndu debe. Nula uyavile vamaana lweli ave ukute itumikila. ²⁷Ulwakuva veni imbaha, ula uyitama pa mesa? Na yune bado nilinumwe nduyitumikila. ²⁸Ulwakuva umwemwe mwemwe yumwendelile ukuva nunepagati pangero jangu. ²⁹Nikuvapa umwemwe uvutwa, nduvu uBabauwamile uneneuvutwa, ³⁰ukute mpate ukulya nukunya pamesakukulyune kuvuvaha wangu. Nukutama kufigoda vya enzi Israhiri. ³¹Simoni, Simoni, ulumanyeukute, uSetano sumile avapate ili avapetepete ndingano. ³²Lino nikudovile, ukute ulwidiko lwako lwusite ukulemwa, lino ukute vuvuyile kange, uvakasye avarukoro va ³³U Petro akavavula, "Intwa, nilitayari ukuluta nuve kumagelesa au kukifungwa na linga kuvufwe." ³⁴U Yesu akata, "Nikuvavula, Petro, Ilikongove livika ilelo, wubado sumbelile mara kadatu ukute umanyile." ³⁵Pu Yesu akambula, "Navile nivavikile umwemwe kisita ifuko, ikikapu kya vyakulya, au ivilatu, ehe mwapungukiwe ni kinu?" Wakanda "Amuna." ³⁶Pwa kambula, "Lino basi, kila unyafuko, na agutole pampene ni kikapu ikya vya kulya. Ula uyaivuvule ipanga yikubidi aguje ilijoho lya mwene agule yumo." ³⁷Ulwakuva ni kuvavula, goni agago gasimbiwe ku njila yangu mpaka gatimile, 'Nukutoliwa ukute umunu uyuidenya ululagilo.' Ulwakuva kila ikikijoviwe ku njila iyangu kitimila." ³⁸Pwa kata, "Intwa, lola! Iji apa ipanga ivili." Nu kumbula "yitosije." ³⁹Wuvalile ikyakula ikya pakilo, uYesu ahagile, nduvu avombelaga kavili akaruta kukyamba kya Mizeituni, na vasyule vakafuata. ⁴⁰Vavile vafike ava vulile, "Msumage ukute amwikwingila mngero." ⁴¹Akaruta kutari na vene linga kulahila iliwe, akafugamana fugamilo akasuma, ⁴²akate, "Baba, linga winogwe wako n'gejeheja ikikombe iki. Ulwakuva sio umuninogela unene, pakuva uvunogwe wako vuvombeke." ⁴³Pwa vasuhwa ukuhuma kukyanya akan'gumila, akapamaka. ⁴⁴Walipa kuwa katika vuungu, akasuma ku ngufu nyingi ni ndwina ya mwene yikava ukute matonyan'gila amavaha aga damu wu gigwa pasi. ⁴⁵Unsiki avile ihega ukuhuma kunyisayo jamwene, aijile ku vasyule, nu kuvavona vagonelile kunongwa ya lususuvaro lwavo, ⁴⁶nu kuvavuja, "Kiki mwigona? Sisimuka musumage, ukute msite ukwingia mngero." ⁴⁷Unsiki avile bado ipijovia, lola, ilipuga ilivaha ilya vanu likahumila, nu Yuda, yumo va mitume kumi na vavili alikuvarongoja. Akija akahegelela pa Yesu ukute abusu, ⁴⁸uYesu akambula, "Yuda, gwe vukunsaliti Umwana va Adamu ku busu?" ⁴⁹Pu vala avavale pawipi nu Yesu vavile vawene aga gihumila, vakajova, "Intwa, pu tuvatove nu vupanga?" ⁵⁰Pu yumo vavo katova ku mbombi vaitekeji umbaha, akagida imbulukutu ya mwene iya kundy. ⁵¹U Yesu akajova, "Iyi yitosije. Nukugusya imbulukutu ya mwene, akaponia." ⁵²U Yesu akajova kutekeji umbaha, na kuvavula ava kanisa, na kuvahoji avavijile kinyume kya mwene, " Pu mwikwija ukute linga mwikwija kukulwa nu nyan'ganyi, ni mibunda ni panga? ⁵³Navile niva pampene numwe unsiki gwoni kutembile, samwavike ivivoko vyinyo pakyanya palyune. Lino ugu insiki gwako, na valamji ava ngisi." ⁵⁴Vakamwibata, vakandongoja, vakatwara

ku nyumba ya ntekeji umbaha. Nu Petro afwatilile kuvutali. ⁵⁵Pu avile awasije umwoto pala pa uwanda uwagati pu vakatama pasi voni au pampene, uPetro akatama pagati pavene. ⁵⁶Umbombi yumo udara akambona uPetro apatamile pa lumuli uluryihumana nu mwoto, akandola akambula, "Umunu uyo vope akavile pampene na vope." ⁵⁷U Petro akabela, akajova, "idala, unene sanimanyile." ⁵⁸Wugulutile unsiki padebe, umunu uyunge akambona akajova "Uveve na yuve muli mwivoni nu yu". U Petro akata, "Igosi, unene ndi yunge." ⁵⁹Wulilutile kama ilisaa limo hivi, ugosi yumo akasimilija akata, "Lweli hani umunu uyu vope akavile pampene voni, kukute Igalilaya." ⁶⁰U Petro akajova, "Igosi ndisi ikiwijova." Puvuvigendelela ukujova, ilikongove likavika. ⁶¹Akagevuka, Untwa akandola uPetro. Nu Petro akalikumbjuka ilimenyu ilya Ntwa, pala avile ambulle, "Wusalivikile ilikongove ilelo, avukumbela unene inyakadatu." ⁶²Akaluta kunji, uPetro akalilakuluvavo uluvaha. ⁶³Puvala avagosi avalikundindilila uYesu, vakan'giga nu kuntova. ⁶⁴Vuvagubikile amiho, vakambuja, vakate, "Laguja! Veni uyakutovile?" ⁶⁵Vakajova inongwa ijinge nyingi kinyume nu Yesu nu kunkosola umwene. ⁶⁶Yavile yiva panavusiku, avagogoro vadatu vairundanije pampene, avavaha va vatekeji na vasimbi. Vakangilika kuli Balasa, ⁶⁷valikute, "Linga uveve veve Kilisti, tuvule." Umwene akavavula, "Ninavavule sayamkunyamini, ⁶⁸na ninavavuje sayamkunjibu." ⁶⁹Ukwanjila lino nu kugendelela, Umwana va Adamu iva atamile kukivoko ikya kigosi ni ngufu ja Nguruve." ⁷⁰Woni vakate, "Uveve lino uli Mwana va Nguruve?" Nu Yesu akavavula, "Umwemwe mtila unene yune." ⁷¹Vakate, "Pu kiki bado twilonda tena uvusaidi? Ulwakuva ufwe fwe yufwe tupulike ukuhuma pa ndomo gwa mwene yuywa."

Chapter 23

¹Unkutano gwonu gukima, kukun'gilika uYesu kuvulongoro kwa Pilato. ²Vakanja ukun'giga, vakabeja, "Tumbwene umunu uyu iyaja ikilunga kyitu, ukubeja ukute tusite ukuhumya isongo ya Kaisari, nu kujova ukute umwene yunywa vi Kilisite, Umbaha."³U Pilato akambuja, akate, Uveve Intwa va Vanyahudi?" Nu Yesu akanda akate, "Uveve wijova ewo". ⁴U Pilato akambula untekeji umbaha uvalulundamano, "Sangulivona ilikosa ku munu uyu". ⁵Pwa vene vakakasya vakate, "Avile ikuvavulilila avanu, nu kuvamanyisya ivu Yahudi yoni, ukwanjira ku Galilaya na lino pwale apa."⁶U Pilato avile apolike aga akavuja ukute umunu uyu va ku Galilaya? ⁷Avile agundwile ukute avile pasi pa vatavala au pavulongoji wa Herode, umwene vope avile ku Yerusalemu ku siku ijo. ⁸U Herode avile ikumbona uYesu, ahowike lweli ulwakuva anogiwe ukumbona kunsiki untari. Apulike inongwa ja mwene nukunongwa ukulola umwujisa wuivomba umwene. ⁹U Herode alin'gojije uYesu kumamenyu gaa mingi, lino uYesu sakajibu kwu kwoni. ¹⁰Avatekeji avavaha pampene na vasimbi vaimile kuvukali vuvikusitaka. ¹¹U Herode paninwe na vaskari va mwene, valindukile nu kufwika imwenda iminonu, pwavakandudisya uYesu kwa Pilato. ¹²U Herode nu Pilato vakava vumanyani ukwanjila insinki, (vubado yaapo vale vulugu). ¹³U Pilato akavilanga avatekeji avavaha na vatavala va mapuga ga vanu, ¹⁴Akavavula, "Munwalile umunu uyu ifwana ukute munu uyalikuongoja avanu vavombe imbivi, nilola, sanimbujije pavulongolo palyumwe, sanalivone ilikosa ku munu uyu ukuhuma inonwa joni ijijo mkusitaka umwene. ¹⁵Hakuna, wala yu Herode, ulwakuva ambujije kulwufwe, nilola kisikuli kinu ikyavombile ikikyo kinogiwa ulutesyo ulwa kufwa. ¹⁶Lino basi ni kuntova nukundeka. ¹⁷(Lino, uPilato inogiwa ukundeka ufungwa yumo kuvayahudi unsiki ugwa sikuku au ugwa lulundamano lwa kuhovoka). ¹⁸Puvoni vakatov ikilele pampene, vakate, "Ingeje uywa, nukundindulila uBaraba!" ¹⁹U Baraba ale munu uyavikiwe kukifungwa ulwakuva ya mbivi ijimonga pa kijiji nu kubuda. ²⁰U Pilato akambula kange, alikunogwa ukundekesya uYesu. ²¹Lino vavo vakatova ikelele, vakata, "Intesye, intesye." ²²Akavavuja urwadatu, "kiki, uyu umunu avombile vu vivi vuki? Sanalivone ilikosa ililinelile ukutesiwa nukufwa ku mwene. Lino ikyanimara ukuntesya nikundekesya."²³Vakasimilija kusavuti iya pakyanya, valikunogwa atesiwe. Ni savuti javo jikasawisi au jikankilivula uPilato. ²⁴U Pilato akalamla ukuvapa uvulamji au uvunogwe wavo. ²⁵Vakandekesya ula uyuvanogwagwa ukute akungiwe ku nongwa ya njwego nu kufwa. Nu kun'geja uYesu kuvunogwe wavo. ²⁶Vavile vikung'ilika vamwibite umunu yumo uyikwilangiwa Simoni wa Ukelene, ahumile pa kilunga, vakantwika unsalaba ili apimbe, alikunkonga uYesu. ²⁷ilipuga ilivaha iya vanu, na vadala avavo vasusuvile nu kulila kunongwa ya mwene, vavile vikunkonga. ²⁸Lino akavagevukila, uYesu akavavula, 'Vahenja va Yerusalemu, msite ukundilila unene, lweli mwilililage umwemwe yumwe na kuvana vinyo. ²⁹Lola, unsiki gwikwija ugugwa ayavita, "Vasayiwe vala avatasa na matumbu agasagihola, na mavele agago sagaosye. ³⁰Pwa vikwanja ukufivula ifwamba, 'Tugwile,' ni vyamba, 'Mtugubikile.' ³¹Linga va vombile inongwa iji inave ubiki umwigu, yiva ndakiki gunave mwumu?"³²Avagosi avange, avanangi vavili, vahilikiwe pampene na vope ukute afwe. ³³Vavile vafike esehemu iyivite Fuvu la kichwa, pu vakavatesya pampene na vala avahalifu, yumo uvaluvafu ulw ndwa nu yunge uluvafu ulwahigi. ³⁴U Yesu akata, "Baba, uvasyikile, ulwakuva savarumanyile ili vivomba. "Vope vakatova ikula, ukugavana imwenda gwamwene. ³⁵Avanu vavile vilola kunu avatavala wuvitesya vakata, "Avokwile avange. Lino inyokole yunywa, linga umwene ni Kristi va Ngurube, untevele". ³⁶Avaskari vope valibedile, vakahegelelea kumwene nu kumpa isiki, ³⁷vakata, "Linga uveve vintwa va Vayahudi wiyokole vimwene" ³⁸Pu yale kange ni alama pakyanya pa mwene iyiyo yaandikiwe "UYU VINTWA VA VAYAHUDI." ³⁹Yumo vavahalifu au vavanagi uyu atesiwe alidukilw akata, "Uveve saveve Kristi? iyokole yuve na yufwe" ⁴⁰Ula uyunge akanda, akabeja akata, "Uveve mumumwo? ⁴¹Ufwefwe tulyapa ni rweli, ufwefwe tukwupila kila ikkkitunogelilwe ku mbombo jitu. Lino umunu uyu sakavombe kinu ikivivi." ⁴²Na akongereja, "Yesu, un'gumbukaje ikyawikwin'gila kuvutwa wako." ⁴³U Yesu akambula, "Widike nikukuvula, ilelo iyi wiva pamupene nune ku Paladiso." ⁴⁴Lino yavile yihegelelea isaa ya sita ingisi yikija pakyanya pa kilunga kyoni mpaka isaa ya tisa, Ulumuli lwa lijuva lukajima. ⁴⁵Pu ilipasia ilyatembile likigava pagati ukwanjila kukyanya. ⁴⁶Akalila ku savuti imbaha, uYesu akata, "Baba mumavoko gako nikuka inumbula yangu," wavile ajovile aga akafwa. ⁴⁷U Akida avile alolile agagavombike aliginije Ungurube akata, "Lweli uyu akale mnu unyavulweli." ⁴⁸Na mapuga gavanu agago aijile kukusudila vavile valolile inogwa ijijo jivombeka vavuyile kunu vitova ififuva vyao. ⁴⁹Lino avamanyani va mwene, na vadara avavalinkongile ukuhuma ku Galilaya, vaimile kuvutari vuvilola iji inogwa. ⁵⁰Lola, pu ale umnu uyalikwilangiwa Yusufu, uyu vale voni na vali balasa, umunu unonu nu nyavulweli, ⁵¹(saidihane nu vulamji au imbombo javo), ukuhuma Armathaya, ikilunga ikya Kiyahudi, ikikyagulilaga uvutwa wa Ngurube. ⁵²Umunu uyu, alin'gegelelele uPilato, asumile vampe umbili gwa Yesu. ⁵³Alimwisije, nu kujungusya isanda, nu kuguvika mndipumba ililo lyapunjiwe ni liwe, ililistikuli uyagelile ukusyiliwa. ⁵⁴Yale siku ya kwiyandaa, ni Sabato ihegelile. ⁵⁵Avadala avavo vaijile navo

ukuhma ku Galilaya, valinkongile, nu kulola ilipumba nu mbili gwa mwene umuvagonehije. ⁵⁶Vavuyile nu kutengula ukwandaa amanukatu na marashi. Pu isiku iya sabato vapumsike au valindile ulwakuva sabato.

Chapter 24

¹Wukilo sana au lweli isiku iya kwanja iya juma, vaijile kulipumba vatwalile amanukatu agago vaiyandalile.

²Vakavona iliwe likirusiwe patali ni lipumba. ³Vakingila igati, savakaguvona umbili gwa Ntwa uYesu. ⁴Yahumile ukute, unsinki wuvachanganyikiwe au ukwikologa ukuhumana nili mbivimbivi, avanu vavili vakima pagati pavene vafwalile imwenda igwa ging'ara. ⁵Avadara vuvadigile ukudwada nu kwinamisa isola javo pasi, vakavavura avadara, "Kiki nu mkundonda uyavile mwumi mgati mwa vafwe?" ⁶Asipali apa, ila ajukile! Mkumbuke uwajovile numwe ulwavile ku Galilaya, ⁷akate Umwana va Adamu impaka atoliwe kumavoko gavanu avanya sambu nu kutesiwa, ni siku iyadatu, ijuka kange. ⁸Vala avadala vakakumbuka amamenyu ga mwene, ⁹nu kuvuya ukuhuma kulipumba nukuvavula inongwa iji joni vala kumi na moja na vange voni. ¹⁰Pu Maria Magidalena, Yoana, Maria umamaye va Yakobo, na vadara avange pampene na kuvasuhwa. ¹¹Lino indumi iyi ikavoneka ukute sunga vuvule kuvasuhwa, na savakamini vala avadala. ¹²Nu Petro akavavula nu ukuluta kulipumba, nukuhungila nu kulola mgati, ayiwene isanda yene. U Petro pwakahega akaruta kunyumba ya mwene, akaswiga kiki ikikihumile. ¹³Nilola, vavili kati yavo vavile viluta isiku yiyiyo kukilunga kimo kilikwilangiwa Emmau, ikikyo kyale amaili sitini ukuhuma ku Yerusalemu. ¹⁴Vakajovana vavo kwa vavo ukuhuma inongwa joni iji jihumile. ¹⁵Yikahumila ukute, unsiki uguvavile vijovana nukuvujana inongwa, uYesu akahegelela pawipi akahanja navo. ¹⁶Lino amiho gavo gagubikiwe ukumanya umwene. ¹⁷U Yesu akavavula, "Kiki umwemwe vavili ikimwijova kunsiki ugumwigenda?" Vakima pala vivoneka vasusuvile. ¹⁸Yumo vavo, ilitawa lwa mwene Cleopa, akavavula, "Ehe uveve vi mnu vi mwene pa Yerusalemu yuve sulumanyile inongwa ijijihumile ukwa isiku ijo?" ¹⁹U Yesu akavavula, "Nongwa nyiki?" Vakajibu, "Inongwa ja Yesu va Mnazareti, uyu ale nyamalago, uyiwesya kumbombo na kumamenyu pavulongolo pa Ngurube na pavanu voni. ²⁰Nu lwakuvaevyo avavahava vatekeji na valongoji viitu umuvang'umihije ukuhigiwe ukufwa nu kuntesiwa. ²¹Lino twahowike ukute umwene vyuyu ikuvavika mbwavuke ava Israhili. Lino, patali naga goni, isiku iya datu ukuhuma inongwa iji jihumila. ²²Lino kange, avange avadala ukuhuma kulipuga lyitu vatuswigile, pwuvuvavile ku mapumba pavusiku vu wukilo. ²³Vavile vagukosile umbili gwa mwene, vakija, vakata twagawene pope amavonesyo ga vandumi avavatile mwumi. ²⁴Avange avagosi avavo vale pampene nufwe valutile kulipumba, nu kuvonani kama vala avadala nduvakajovi. Lino savambone umwene. ²⁵U Yesu akavavula, "Umwemwe mwivanu mwivakonyofu ni numbula injitu ija kyiduka joni ijijo avandumi vijova!" ²⁶Lino sayikale lazima uYesu ukutesiwa ku nongwa iji, nu kwingila kuvutwa wa mwene?" ²⁷Kange ukwanjila ukuhuma kwa Musa na vanyamalago voni, uYesu akavatafasrila au akavajagarutilila inongwa iji jikun'gusu umwene ku mamenyu goni. ²⁸Vavile vahegelile pa kijiji, ukwa ukuva lutaga, uYesu akavomba ukute linga igendelela kuvulongolo. ²⁹Lino valimwumilije, vakata, "Tama pampene nufwe, ulwakuva yihegelela ikimihe ni siku ni kama yisilile." Pu Yesu akingila ukuluta kukutama navo. ³⁰Yahumile ukute, unsiki ugwatamile navo ukulya, atolile unkata, akagusaya nukudanya au ukumenyula akavapa. ³¹Pwa miho gavo pugakadinduwa, vakamanya, nu kuhega mbivimbivi pavulongolo pa miho gavo. ³²Vakijofanja vavo kwa vavo, "Lweli inumbula jito sajikake mgati indwufwe, unsiki ugwavile ijova nufwe mnjila, unsiki ugwatudindulile amamenyu?" ³³Vakapimbika unsiki gugwa, au saa hiyo hiyo nukuruta ku Yerusalemu. Wakavavona vala kumi na moja virundanije pampene, ³⁴na vala avavale pampene navo, vakata, "Intwa ujukile lwelilweli, nu kung'umila uSimoni." ³⁵Nukuvavula inogwa ijijihumile mnjila, nu Yesu umwavile ivonesije kuvene pakumenyula unkate. ³⁶Unsiki wuvijova inogwa ijo, uYesu yuywa aimile pagati pavene, nukumbula, "Uvulweli vuvijage kulwumwe." ³⁷Lino vadwadile nu kuva nu lwogofyo, nukusaga ukute varolile iroho. ³⁸U Yesu akavavula, Kiki mwihanganyika? Kiki inogwa jikwinuka mnumbula jinyo? ³⁹Lolaga ifivoko vyangu na marundi gango, ukute nene yune. Mung'olele mlole. Ulwakuva iroho yilivuvule inyama ni vijege, ndavumkumbona unene ukute nilinavyo." ⁴⁰Avile ajovile ewo, akavavonesha amavoko gamwene na marunde ga mwene. ⁴¹Vavile viva bado nu ruhekero ururwa rwahangile nu kusita ukukela, nu kuswiga, uYesu akavavula, "Ehe mli ni kiki kyokyoni ikyakulya?" ⁴²Vakampa ikipande ikya samaki ikikinyanyiwe. ⁴³U Yesu akakitola, nu kulya pavulongolo pa vene. ⁴⁴Akavavula, "Navile niva numwe, na vavulile ukute goni agagasimbiwe kusheria iya Musa na vanyamalago ni Zaburi ipaka gatimile." ⁴⁵Pwa kadindula uruhala lwavo, ukute vapate ukweliwa amamenyu. ⁴⁶Akavavula, "Ukute isimbiwe, uKriste impaka ateseke, nu kujuka kange ukuhuma kuvafwe isiku iyadatu. ⁴⁷Nu kutubu nu rusyikiro ulwa sambu impaka lilumbililiwe ku litawa lya mwene ku vapanji voni, ukwanjila ukuhuma ku Yerusalemu. ⁴⁸Umwemwe mulivasaidi vanogwa iji. ⁴⁹Lola, nguvahilikila iahadi ya Baba vangu kukyanya palyumwe. Lino gulila apa pakijiji, impaka ikya mfwikiwe inguvu ukuhuma kukyanya. ⁵⁰Pu uYesu akavarongoja kunji impaka vavile vahegelile ku Bethania. Akinula ivivoko vya mwene kukyanya, nu kuvasaya. ⁵¹Ikahumila ukute, unsiki avile ikuvasaya, avalekile nu kupimbiwa ikyanya ukuluta kumbinguni. ⁵²Pu vakisaya, nu kuvuya ku Yerusalemu nu ruhekero uluvaha. ⁵³Vagendelele ukuvapa kutembile, vuvikuginwa Ungurube.

John

Chapter 1

¹Kuwanja kulwale ilimenyu, ilimenyu akava paninye nu Nguluve, vope ulimenyu akava vi Nguluve. ²Uyu, Limenyu, Kuwanjo alikuva paninye nu Nguluve. ³Ifinu fyoha filikuvombeka kunjila ya mwene, ukusita umwene kisipali ikilikuvombeka. ⁴Mungati mumwene muwale uwumi, mu uwumi uwa vulikuva lwa vanu. ⁵Ulumuli lukwaka mung'isi sayilikujinya. ⁶Pu ale umunu uyu asuhiwe, ukuhuma kwa Nguluve, uyu ilitawa lya mwene ale vi Yohana. ⁷Akija kama insaidi ukulujova ulumuli, neke voni vamwidike ukugendela kumwene. ⁸U Yohana sakava lumuli, bali akija kukuvapangila ulumuli. ⁹Ulwale lumuli lwa lweli ulu lwa ijaga inkilunga lu lukunmpa kila munu. ¹⁰Ikwija inkilunga ni kilunga sakikulumanya. ¹¹Ajili kufinu fya mwene, na vanu va mwene savaka mwambilila. ¹²Avene avingi vamwambilile avava mwidike ilitawa lya mwene, kuava akavapa uvu yilweli, ukuva vanu va Nguluve. ¹³Avavaholiwe, sio kunkisa, wala kuwigane wa mbili wala kuwigane wa munu, bali kwa Nguluve mwene. ¹⁴Vo pe ilimenyu likapela mmbili likatama panine nufye, tuvuwene uvutwa wa mwene, uvutwa kama munu va pasima pasima akija ukuhuma kwa Tayi adigile imola nu yilweli. ¹⁵U Yohana apangile akija alinkujova uywa, alikwinula ilijo alenkuta, "Uyu vimwene nilinkujova inogwa ja mwene nilinkuta, "Uyu ikwija kumavega kulyune, vi mbaha ukulusanya kulwune, ulwakuva ukuhuma kuwandilo." ¹⁶Ulwakuva ukuhuma kuvudijo wa mwene twivoni tupokile uvukavi nu vukavi. ¹⁷Ulwakuva indagilo jijile nu Musa. Uvukavinu wayilweli wihile nu Yesu Kilisite. ¹⁸Asikuli umunu uyu ambwene Unguluve ilijuva lyolyoni, ila umunu uyu vi Nguluve uyu alipakifuva kya Tayi, amemfanya yeye ajulikane. ¹⁹Ulu lu lu pango lwa Yohana apa avatekeji na walawi vakansuha kumwene na Vayahudi kukumbuja, "Veve veni?" ²⁰Kisita kuguganga nu kubeja, akata, "Une syo." ²¹Pu vakambuja, "lino uve veve veni?" Veve Eliya? Akajova, "Une syoo." Vakata, Uve veve nyamalago? Akata, "Ate." ²²Vakambuja, "Uve veve veni, neke tupate amajibu ava tusuhile?" Vakajova ndakiki yuve vi mwene?" ²³Akajova, "Une nililijo lwa munu uyu ilila palunyika: 'Vigolosya injila ya Ntwa,' vu ajovile unyamalago u Isaya. ²⁴Kukava na vasughwa ukuhuma kuva Farisayo. Vakambuja nukuta, ²⁵"Kulugendo lukilu wikwoja baho uve syo Kilisite, wala sya Eliya, wala nyamalago?" ²⁶U Yohana akavula akata, "Nikwoja na magari. Lakini pagati pahuumwe imile umunu uyu samumanyule. ²⁷Uyu vimwene ikwijaga badili yango, unene saninogilwe ukuvopola indegehe ja filato fya mwene." ²⁸Imbombo ijo javombekaga ku Bethania, kumwambo ya Yordani, aponu apa u Yohana aojaga. ²⁹Ilijuva ilikongi uYohana akambona uYesu ikwija kumwene akajova, "Lola ingulasi ya Nguluve iyitola imbivi ya nkilunga! ³⁰uyu nilikujova utupango twa mwene nilikunta, "Umwene uyu ikwiija kumavega, vimmbaha ukulutilila unene, ulwakuva ale kabla yango. ³¹Sanammanyane umwene, lakini govombike ewo neke ivonesya kuva Israeli, ukuta ijili kukwoja namagasi." ³²U Yohana apangile, "Nilolile Umepo ikwija ahumile kukyanya kukikhwani kya ngundya, akija akima pakyanya pamwene. ³³Une sanammanyane uyu asuhile nioje kumagasi pa umwene akambula, 'uyu uyapile wikumbona uMepo ukwima nu kutame pakyanja pamwene, Uyu vi mwene ikwojaga kuMepo Umbalaje.' ³⁴Nilolile na nipangile ukuta uyu vinswambe va Nguluve." ³⁵Kange ilijuva ilikonga u Yohana akima na vakongi va mwene vavili, ³⁶vakammbona U Yesu igenda nu Yohana akata, "Loloa, Ugosi va Nguluve!" ³⁷Avakongi va Yohana vakampulika vu ijova ago vakankonga uYesu. ³⁸U Yesu akasweluka aka vavona avakongi vala vikunkonga, akavavuja, "Mwinogwa kiki?" Vakata, "U Rabi, (imana ya peha 'umwalimu,' witama kwii?" ³⁹Akata, "Ijaga mulole." Vakaluta vakalola aponu apitama, vakatama panine na vo pe ilijuva ilyo baho yale saa kumi unsiki ugwa. ⁴⁰Yumo uyale panine navala vavili uyu ampulike uYohana vu ijova nu kunkoga uYesu ale vi Andrea, ulukololwa va Simoni Petro. ⁴¹Akambona ulukololwue uSimoni akambula akata, Tumbwene Umasihi" (itafsiri Kilisite). ⁴²Akantwala kwa Yesu uYeesu akandola akate, "Uve veve Simoni mwana va Yohana" vu kwilangiwagwa Kefa, " (maana yake 'Petro'). ⁴³Ilijuva ilikongile uYesu alikunogwa ukuhega ukuluta ku Galilaya, akambula uFilipo akata, "Ung'onge une." ⁴⁴U Filipo ale injovili va ku Bethsaida, ikilunga kya Andrea nu Petro. ⁴⁵U Filipo akampata u Nathanaeli akambula, Tumbwene ula uMusa asimbile inongwa ja mwene mu ndagilo na vanyamalago. U Yesu unswambe va Yusufu, ukuhuma ku Nazareti. ⁴⁶U Nathanaeli akambuja, "Je ikinu ikinonu kiweswa ukuhuma ku Nazareti?" U Filipo akambula, Ijaga ulole." ⁴⁷U Yesu akambona U Nathanaeli ikwija kumwene nu kuta, "Indole uMwisraeli lweli lweli uyu ujila vusyovu mugati mumwene!" ⁴⁸U Nathanaeli akambuja, "Umanyile ndakiki unene?" U Yesu akanjibu U Filipo vusakwilangili vu vile pasi palibiki nikuwene. ⁴⁹U Nathanaeli aka, "Rabi uve uli Mwana va Nguluve! Uveve Ntwa va Israeli!" ⁵⁰U Yesu akajova, Ulwakuva nikuvulile nikuwene pasi palikibi pu wikela/wikwidika? vukugavonaga agange amavaha ku aga." ⁵¹U Yesu akata, "Idika idika nikuvavula, mwivona kukyanya kundinduka nu kuvavona avasuhwa vitoga nu kwika ku Mwana va Adamu."

Chapter 2

¹Yafike isiku yadatu, kukaka nu weghe ku Kana ya Galilaya uvanina va Yesu vope akava ukwa. ²U Yesu na vakonga va mwene agongoliwe kweghe uwa. ³Vaavile vasiliwe nu vugimbi(divai), uvanina va Yesu akambula akata, "Valivuvule uvugimbi." ⁴U Yesu akajova, "Uvidala uve iyo yikung'usu kiki unene? Unsiki gwango une gukala ukufika." ⁵Uvanina va Yesu akavavula avakongi va mwene akata ikyapile ikiikuvavula kyoni vomba. ⁶"Kujala injilo sita ga mawe pala ja lipo kwa ajili ya kukalavila, pasikukuujoa ava Yahudi, kila lumo likava lidiga nzio ivili idatu yule. ⁷U Yesu akata, "Dija amagasi njilo ja mawe." Vakadija mpaka pakyanya. ⁸Pu avavulile avavombi va mwene, "Tola fidebe impe umbaha va mesa" Vakavomba vuvuwa. ⁹Ung'udumu va mesa akajova amagasi akavona vugimbi, ila sakalumanya gahumileku(lakini avatumishi vakalumanya ukugahumile). Akamwilanga unyaweghe nu ¹⁰nukumbula, "Kila munu ilenga ukuvanywesya avanu uvugimbi uvunonu va vagatile pu ikuvapijaga uvugimbi uvuvivi. Uveve uvikile uvugimbi uvunonu mpaka lino" ¹¹Ikiswigo ikyo kya ku Kana ya Galilaya, vukava vuvutengu lilo wa fiswigo ifi avamba uYesu, vu igubatula uvutwa wa mwene, ewo avakongi va mwene vakamwidika. ¹²Baada ya ago, U Yesu, uvanina va mwene avalukololwe na vakonga va mwene vakaluta kikilunga kya Kapernaumu vakalama ukwa isiku ndebe. ¹³Pu iPasaka ya Vayahudi yikava pipi UYesu akaluta ku Yerusalemu. ¹⁴Akavavona avahuja senga, ig'osi, ni ngudya mun'gati Mutembile. Na vavifunja ihela vatamile mun'gati Mutembile. ¹⁵UYesu akatenda unjeredi gulinifihundu pu akavahumya voni avalingati mu mutembile, ukuhunyanza ihela ni senga ni ng'osi. Akaduda ihela ja avavifunja ihela javo nu kugevusya imesa javo. ¹⁶Ku ava viguje ingundya akata, "Heja ifinu fyenyo pakali napa, muleke ukuvika inyumba ya Tayi yive sokoni." ¹⁷Avakongi va mwene vakakumbuka ukuta yasimbiwe, "Uwifu wa myumba yako vukukulya." ¹⁸Avavaha va Vayahudi vakanjibu, vakata, Kimanyilo kiki ikikivonesya ukuta wivomba imbombo ijo?" ¹⁹U Yesu akavavula akata sangavula itembile iyi nune nijenga amajuva gadatu. ²⁰Pu avavaha va Vayahudi vakajova, "Gyaafikile imiaka arobaini na sita ukujenga itembile iyi uve wita wijenga isiku idadu?" ²¹Baho, umwene sajova ga itembile alinkijovela umbili gwa mwene. ²²Pu pongela baada ya kujuka ukuhuma kuvufywe, avakongi va mwene vakakumbuka agajovaga, vakawidika uvusimbe nu vijovi uvu uYesu avujovile. ²³Waliku Yerusalemu unsiki untwa Pasaka, unsiki ugwa sikukuu avanu vingi vakalwidika ilitawa lya mwene vuvivona ifiswigo ni fimanyo ifi avombaga. ²⁴Baho uYesu akava injila lwidiko navo ulwakuva avamanyile avanu voni. ²⁵Salikunogwa umunu yoyoni ukumbula ukuhusu umunu ulwakuva akimajile na alingati muvene.

Chapter 3

¹Pu ale nu Farisayo ilitawa lya mwene ale vi Nikodemo, inine va vajumbe valibalaza lya Wayahudi. ²Umunu uyu akandutula uYesu pakilo, akata, "Rasbi, tulimanyile ukuta ulimualimu uhumile kya Nguluve, ulwakuva asikuli umunu uyuiwesya ukuvomba ishara iji joni ingave salipaninye nu Nguluve." ³U Yesu akanjibu, "Idika, idika, umunu siwesya ukwingila kuvutwa wa Nguluve linga saholiwe kavili." ⁴U Nikodemo akajova, "Umunu iwesya ukuholiwa ndakiki vu ingogolo? Siwesya ukwingila mwitumbu mwa vanina nu kuholiwa, je iwesya?" ⁵U Yesu akajibu, "Amini, amini umunu linga siholiwa kunjila ya magari nu mmepo umbale siwesya ukwingila kuvutwa uwakukyanya. ⁶Ikikiholiwa nu mbili mmbili, na ikikiholiwa nu Mmepo mepo. ⁷Ulaswigaga ulwakuva nijovile ago, 'yu lazima ukuholiwa kavili.' ⁸Imepo yikula poni twipuleka ilijo lya yene, lakini sutulumanyile kunuyihoma na kunu yi luta. Vu yiliwo kila munu uyu aholiwe nu mmepo. ⁹U Nikodemo akanjibu, akata, "Aga yiwe sekana ndakiki?" ¹⁰U Yesu akata, "Uve uli mwalimu va Israeli, hata sugamanyile ago? ¹¹Idika, idika, ni kukuvula, kila ikitukimanyile nu kukilola twijova nu kuvavula avanu. Lakini samukwidika uvujovi witu. ¹²Linga nivavulile imbombo oja apa pasi samukela, yamwikela nu kwidika aga kikyanya? ¹³Baho asikuli uyu alogie kukyanya ukuhuma kukyanya isipokuwa umwene uyu ikile ukuhuma kukyanya, Unswambe va Adamu. ¹⁴Ndavule umusu ayinwile injoka palukuve, vulevule nu nswambe va Adamu lazima inuliwe, ¹⁵pu voni ava vikumwideka vave nu wumi wa siku joni. ¹⁶Kwa ajili iyi Unguluve akakigana ikilunga, baho akang'umya uswambe undiga mwene neke kila munu voni uyu ikumwi dika aleke ukuyaga ave nu wumu wa siku joni. ¹⁷Ulwakuva Unguluve sansuhe uswambe kukilunga neke ahige ikilunga, bali kwamba ikilunga kipokiwe kumwene. ¹⁸Uyu ikumwidika umwene sihigiwa. Uyu sikumwidika basi ahugiwe ulwakuva salwidike ilitawa lwa Nswambe undiga mwene. ¹⁹Iya ya njila ya vuhigi, iya kuta ulumuli lwijile nkilunga, avanu vanogilwe ingisi zaidi ya lumuli, ulwakuva imbombo javo jikava imbivi. ²⁰kila munu uyu ivomba imbivi ikulukalahile ulumuli kange sikwija kulumuli baho imbombo ja mwene yajivoneka pavalafu. ²¹Lakini, uyu ivumba vuno nu ikwija kulumuli neke imbombo ja mwene jivoneke jivombiwe kuwidisi wa Nguluve. ²²Baada ya ago, uYesu akalula kukilunga kya Yudea. Na vakongi vawene, katumila unsiki paninye nu kwoja. ²³Baho u Yohana vope alikwoja ku Ainea pipi nu Salim ma pale na magari mingi pala. Avanu valikwija kumwene nu kwojiwa, ²⁴ulwakuva uYohana ale bado savandahile nn'gati mujela. ²⁵Gakahumila amabisano kuvakongi va Yohana na Vayahudi ukuhusu isikuku ya utakase. ²⁶Vakija kwa Yohana vakambula, "Rabi, uyu mukale nave kumwambo ya Yorodani, uyu ashuhudile inogwa ja mwene, lola, ikwoja na voni viluta vikunkonga ja mwene." ²⁷²⁸U Yohana akavajibu akavavula, umunu siwesya ukukupokela ikinu kyokyoni isipokuwa uywa apeviwe nu Nguluve, ukuhuma kukyamnya. Umwe yumwe mwishuhudila ukuta najovile ukute, 'une sanene Kilisite', badala yake nikata, 'nisuhiwe kuvulongolo kumwene.' ²⁹Uyu alinu bibi arusi vi bwana arusi. Lino urafiki wa bwana arusi, ikwimiluka nu kupulika ihovoka fijo ulwakuva ilijo lya bwana arusi. Iyi lino vu vuhovofu wango uvuvukwilile. ³⁰Anogilwe ukwongeseka, une ukupunguka. ³¹Umwene uyu alipakyanya, uyu alipakyanya, alipakwanya kugoni. Uyu alinkilunga ihuma inkilunga na ijova inogwa ja nkilunga. Uyu ahumile kukyanya ali kukyanya kugoni. ³²Umwene ishuhudila gala agagamwene nu kupulika, lakini asikuli uyu ipokela uvushuhuda wa mwene. ³³Uyu apokile uvushuhuda wa mwene viuyu ahakikisya uvushuhuda wa mwene viuyu ahakikisya ukuta Unguluve vi lweli. ³⁴Ulwakuva uyu asuhiwe nu Nguluve ijova amamenyu ga Nguluve. Ulwakuva sikumpa uMepo ku kipimo. ³⁵Utayi anganie uswambe ampile ifinu fyoni mmavogo ga mwene. ³⁶Uyu ukumwidika Umwana ulinu wumi wa siku joni, lakini kuuyu sikumwidika Umwana savona uwumi, ghadhabu ya Nguluve yikwima pamiho.

Chapter 4

¹Pu uYesu akalumanya ukuta Avafarisayo vapokile ukuta uYesu alinavakongi nu kwoja ukuzidi uYohana, ²(ingawaje uYesu saojaga ila avakongi va mwene), ³akahuma ku Judeas nu kuluta ku Galilaya. ⁴Pu alikuvona lunonu ukugendela ku Samaria. ⁵Akafika kukilunga kya Samaria, palinkwilangiwa Sikari, pipi nu pwa atamaga u Yyakobo apa apile unswambe uYusufu. ⁶Ni kisiva kya Yakobo kikava apo. U Yesu agatile ni safwali na akatama pipi ni kisiva. Gwale nsiki gwa pamusi. ⁷Udala uSamaria alinkwiya kukunega amagasi, nu Yesu akambula, "Ime amagasi ninywe." ⁸Ulwakuva avakongi va mwene valutile kunjini kukugula ukyakulya. ⁹Udala ula akata, "Yiva ndakiki uveve uli Njahudi, undove amagasi unene nilidada va Msamaria, ikinu kya kunywa?" Ulwakuva ava Vayahudi savikihanjanywa na Vasamaria. ¹⁰U Yesu akanjibu, "Ukule ulumanyile uwipa wa Nguluve, na uyu ita nidova amagasi, ngaliwidovile, nukukupa amagasi ga wumi." ¹¹Udala ula akajova, "Ntwa ulivuvule ikyakunegela, ni kisiva kitali. Vu kugavonaku Amagasi ga wumi?" ¹²Uveve ulimbaha, ukulutilela utayi vitu u Yakobo, uyatupila ikisiva iki, umwene yuywa alikunywa amagasi aga na vama va mwene ni vidimo fya mwene?" ¹³U Yesu akanjibu, "Uyu inywa amagasi aga ukwumilwa kavili, ¹⁴lakini umwene uyiya amagasi aganikumpa une salumilwa siku. Badala yake amagasi agapye ni kumpa kiva kidwivu dwivu gihululaga isiku joni." ¹⁵Udala ula akambula, "Ntwa, nidova amagasi ago nisitukwumilwa na nileke ukugatala ukwiya kukunega amagasi." ¹⁶U Yesu akata, "Luta kantwale ugosi vako, neke uvuye." ¹⁷Udala ula akambula akata, "Nilivuvule ungosi." U Yesu akata, "Ujovile lweli, 'Nilivuvela ungosi,' ¹⁸ulwakuva wale na vagosi vahano umo vope uyulinave sio ngosi vako. Katika hili umesema kweli!" ¹⁹Undala akambula, "Ntwa nivona ukuta uveve ulinyamalago. ²⁰Avatayi valikwisaya ku kyamba iki. Umwe mweitatwisa yage ku Yerusalemu pu avanu valutage kukwisaya." ²¹U Yesu akanjibu, "Udala, unsiki, gukwiya apa avavikwisaya kwa Tayi savalisaya kuyamba iki au ku Yilusalemu. ²²Umwe vanu mukwisaya kisamukimanyile, lakini ufye twikwisaya ikitu kimanyile ulwakuva uvupoki wihuma ku Vayahudi." ²³Ata ewo, unsiki gukwiya, na linu ugu apa, unsiki avisayaji lweli vikwisayaga kwa Tayi ni numbula ya lweli, ulwakuva uTayi ikuvalonda avanu avalinda vule avanu va mwene avavikwisaya. ²⁴Unguluve Mepo, na vala avavikwisaya yinogiwa ukwisaya ku numumbula ya lweli." ²⁵Undala akambula, "Nilumanyile ukuta ikwiya u Masihi, (uviivita Kilisite). Uywa ikwiya kutuvula joni." ²⁶U Yesu akambula, "Une uyuwajova nave nene." ²⁷Unsiki gugugwa avakongi vamwene vakavuja. Vo pe vakaswiga kwani alikujoa nundala, lakini hakuna uyalikumbuja, "Winogwa kiki?" au "Kwa nini ulikujoa nave?" ²⁸Pu undala akiyileka injilo ya mwene akaluta kunjini akavavula avanu, ²⁹"Ijaga mulole umunu uyu ambulile imbombo joni janga ijinilikuvomba, sayivonike ukuta umunu uyu vi Kristi?" ³⁰Vakahuma kunjini vakija kumwene. ³¹Unsiki ugwa pamusi avakongi va mwene vakambembeleswa akavavula, "Rabi ulye ikyakulya." ³²umwene akavavula, "Une nilinikyakulya ikisamukimanyile umwe." ³³Avakongi va mwene vakavujana, kuli munu atwalili kyokiyoni, "Vasi vatwalile?" ³⁴U Yesu akavavula, "Ikya kulwa kyango ukuvomba uwigane wa mwene uyu asuhile nu kutimisa imbombo ja mwene. ³⁵Je, salwite, 'Bado imieji gihano ukupeta kulitayari?' Ninawambieni tazameni mashamba yalivyo tayari kwa mavuno! ³⁶Umwene uyu ibena ipokela unsahala nukukava isike kwa ajili ya wumi wa siku joni, ili kwamba uyu ifyala nu uyu ipeta vahovoke paninye. ³⁷Ulwakuva uvujoni uvu wa yilweli, 'Yumo ifyala nu yunge ibena.' ³⁸Navasuhile kukubena iki samwata bikila, Avange vavombile imbombo numwe mwingile kuluholo lwavo." ³⁹Avasamaria vingi va nkilunga kila va mwidike kwa sababu ya habali ya ndala ula uyavavula ukuta, "Ambulile unogwa joni ijinilikuvomba." ⁴⁰Avasamaria vakandova atame navo na akatama navo amajuva gadatu. ⁴¹Ni vingi fijo vakamwidika kwa sababu ya mamenyu ga mwene. ⁴²Vakambula undala ula, "Tukelile sio kwa mamenyu gako kwa sababu nayufye lwivene tupulike, lino tulumanyile hani ukuta vimpoki va kilunga." ⁴³Vu atamile amajuva gavili akahega ukuluta ku Galilaya. ⁴⁴Ulwakuva yuywa atangasije ukuta unyamalago sikwesimika kumwavo yuywa. ⁴⁵Vu ijile ukuhuma ku Galilaya, Avagalilaya vakamokela valolile imbombo joni vale kukukwa. Walikuwa wameona mambo yote aliyoyafanya Yerusalemu kwenye sikukuu, kwa sababu na wao pia walikuwa wamehudhuria kwenye sikukuu. ⁴⁶Akija kavili ku Kana ya Galilaya ukwo agewisye amagasi ukuva vugimbi. Pu ale nu afisa uyu umwana va amwene ale ntamu ukwa ku Kapernaumu. ⁴⁷Aviipulika ukuta uYesu ahumile ku Judea nu kuluta Galilaya, akalula kwa Yesu nu kundova ike amponye umwalive, uyu alondile ukufya. ⁴⁸Pu uYesu akata, "Umwe linga samukujivona idalili ni fiswigo samuwesya ukwidika. ⁴⁹Undogaji akajova, "Ntwa ika vu unswambango safywile." ⁵⁰U Yesu akambula, "Lutaga unswambo mwumi." Umunu ula akakela ilimenyu ilya ajovole uYesu akaluta. ⁵¹Avile ikile avavanda va mwene vakamwambilila nu kumbula ukuta umwalivo mwumi. ⁵²Pu akavavuja insiki inki ugu aponile. Vakata, "Pamihe mu sasaba isekema aponile." ⁵³Pu uvise va mwene akagundula ukuta gu nsiki ugu uYesu ajovile ukuta, "Unswambo mwumi." Pu umwene na vakikolo kya mwene vakamwidika. ⁵⁴Iyi yale ishara ya vili iyavombile uYesu wa humile ku Judea ukuluta ku Galilaya.

Chapter 5

¹Pu kukava niijuva ilivaha lya Vayahudi, nu Yesu akatoga ukuluta ku Yerusalemu. ²Ku Yerusalemu ku lyale ilibariki pa ndyango gwa ng'osi, kunjovele ya Kiebrania valinkuta Betisaidi, lyale ni samo ihano. ³Avanu vingi avatamu vale pala, avasavilola avalemate avajijime imivili gyava vigona pa samba ijo. {Jingahija: Amamenyu ga lutulo lwa datu sagivoneka mumbusimbe uvange uwakalata uvunonu. "Vuvigulila amagasi ukitiguka.") Kuwayilweli unsiki ugunge unyamalago ikwika ingati mu kisiva nu kulimbusya amagasi. ⁴Puuyu, iva va kwanja ukwingila ingati mu kisiva amagasi vugatimbwike alinkuva nkafu ukuhumana nu vutamu uvu wa mwibile woni alikupona. ⁵Nu munu yumo ale ntamu imiaka thelathini na nane ale ingati mutusamba utwa. ⁶U Yesu avile ikumbona agonile apa amajuva mingi uYesu akambuja, "Gwee winogwa ukupona?" ⁷Untamu ula aka, "Ntwa nilivuvule umunu, va kumbika mulibikila amagasi vu gitiguka. Vunigela ukwima umunu uyungu ilongola kulyune." ⁸U Yesu akambula, "Inuka utole ilitandiko liyako ulutage." ⁹Umunu ula akapona, na hani uvutamu wa mwene akatola ikitanda kya mwene alikunkuluta. Na lyale lijuva la Sabato. ¹⁰Pa Avayahudi vakambula umunu uywa uyu aponile, "Ilelo lijuva lya Sabato, mwiko umunu ukugega ni ilitandiko ilijuva ilyo." ¹¹Akata, uyu amonije vi uyu ambulile lutaga, "Tola iligodolo lyako lutaga." ¹²Vakambuja vi veni uyu atile lutaga?" ¹³Ula uyu aponile aponinile sammanyenye veni amponije, baho uYesu ahigile kifihlo. Ulwakuva pale avanu vingi aponu apo. ¹⁴Padebe akambona umunu ula mutembile, nu kumbula, "Lola uponile! "Ulapata amavivi zaidi ya ago uleke ukuvombo imbivi zaidi ya ago." ¹⁵Umunu ula akaluta akavavula Avayahudi ukula uYesu vimwene amonije. ¹⁶Pu kunjila iyo Avayahudi vakantesya uYesu, ulwakuva avombile ago ilijuva lya Sabato. ¹⁷U Yesu akavavula, "Utayi vango ivomba imbombo mpaka lino nayune nivombo imbombo." ¹⁸Kunogwa iyo ava Vayahudi vakagimba ukundondo neke vambudde syo lwakuva adenjile iSabato, bali ukuta Unguluve Tayi va mwene, nu kwipela sawa nu Nguluve. ¹⁹U Yesu akavajibu, "Idika, idika, Umwana siwesya ukuvomba kyokiyoni ila kila umwana andovile uvise ikukivombaga ulwakuva kyokiyoni umwana ivomba ulwakuva kyokiyoni Utayi ivomba pu naya Mwana, ikuivombo. ²⁰Ulwakuva Utayi anganile Umwana, nu kumbonesya fyonu nu ifi ivomba umwana nu kumbonesya amambo amavaha ukuluta aga neke mwendelele ukuswiga." ²¹Baho ndavule Utayi ikuvajusya avafye nu kuvapa uwumi, vulevule na Yunswambe ikumpa uyu anganile. ²²Ulwakuva Unguluve sikung'iga umunu yoyoni, ampile uswambe inogwa iyo. ²³neke voni vamwidike uswambe nu kudwada, ndavule Unswambe ukundwada Utayi. Uyu ikumweshimu Unswambepu ikukumweshimu Utayi uya asuhile. ²⁴Idika, idika, uyu ipulika ilimenyu lyango nu kumwidika uyu asuhile uyu iva nu wumi wa majuva goni na sihigiwa. Baho atusanije ukuhuma kuvufye nu kwigila kuwumi. ²⁵Idika, idika, nikuvavula unsiki gu kwija na limo pwugule baho avafye vala pulika ilijo lya Mwana va Nguluve, na vuni avavipulika ilijo lya mwene vitama. ²⁶Baho Utayi ali nu wumi ingati mumwene, ²⁷vulevule ampile unswambe ave nu wumi ingati mumwene, nu Tayi ampile Unswambe amamlaka neke awesye ukuhiga ulwakuva Mwana va Adamu. ²⁸Mulasywigaga ago, ulwakuva unsiki gukwija apa voni avalimmapumba avafye valapulika ilijo lya mwene ²⁹vope valahuma kunji: avavavombile inonu kuvujusyo wa wumi na avavombile imbivi kuvujusyo wa kuhigiwa. ³⁰Saniwesya ukuvomba ikinu kyokiyoni ukuhuma kulwune, ndavule nipulika, baho ewo nihiga nu vuhigi wango wa yilweli baho saninogwa uwigane wango wigane wa uyu asuhile. ³¹Linga nikijova yune, uvushuhuda wangu wale wiva wa kidesi. ³²Kwale uyunge uyu ishuhudila ukuhusu une nani lumanyile ukuta uvushuhuda uvu ijova wa lweli. ³³Musuhile kwa Yohana vope avavulile uwayilweli. ³⁴Hata ewo, uvushuhuda uvunikava sawi huma kuvanu. Nijova ago neke mupone. ³⁵U Yohana ale lumuli lukwaka nu kulangala, na akavatayali ukuhovokela unsike padebe gwa lumuli lya yene. ³⁶Uvushuhu uvunilinawo vuvaha ukuluta uwa Yohana, kumbombo iji Utayi amile nimalisye, imbombo ijo jimanyisya ukuta Utayi asuhile. ³⁷Utayi yuywa uyu asuhile igubatula ukuhusu enene. Samugelile ukupulika ilijo lya mwene awo umbili gwa mwene vunu alivuo unsiki gwogwoni. ³⁸Mulivuvule ilimenyu lya mwene lingatame ingati indyumwe baho samukwidika uyu asuhile. ³⁹Mwipelepesya uvusimbe mwiita pamo muliwumi wa majuva goni inngati, uvusimbe uwa wijova inogwa jango na ⁴⁰samwinogwa ukwija kulyune neke mukave uwumi wa majuva goni. ⁴¹Saniginiwa na vanu, ⁴²nilumanyile ukuta mujila lugano lya Nguluve muganti ndyumwe yumwe. ⁴³Nijile mulitawa lya Tayi vango, samuwesya ukumokela. Lino uyunge ikwija kulitawa lya mwene gale mupokile. ⁴⁴Muwesya ndakiki ukukala umwe yumwe mwikwambilila yumwe mwipokela ukuginiwa ukuhuma kuyumo mwileka ukulonda ukuginiwa nu Nguluve mwene? ⁴⁵Mulata pamo une nilavavasitaka pamiho ga Tayi haga. Uyikuvasila ka umwe vi Musa, uyu umwe muvikile uwigingaje kumwene. ⁴⁶Linga mwamwiidike uMusa, ngala munyidike na yune ulwakuva uMusa asimbile inogwa jango. ⁴⁷Linga samukwidika uvusimbe wa mwene, muledike ndakiki inogwa jango.?

Chapter 6

¹Pu vuavombile aga, uYesu akaluta uvupande wa inyanja ya Galilaya, vailangaga Inyanja ya Tiberia. ²Pu ululundamano uluvaha valikunkonga baho ulwakuva vafiwe ifiswigo ifi avombaga kuvatamu. ³U Yesu akatoga kukyanya mpaka kukyanya kukyamba, na akatama ukwa na vakongi va mwene⁴(Ni Pasaka, Isiku imbaha ya Vayahudi yikavaa pipi). ⁵U Yesu akinula amiho ga mwene akavavona avanu vingi vikunkonga, akambuja uFilipo, twilula kwii tukagula ifisyesye avanu ava valye"? ⁶(U Yesu ajovaga ago kwa Filipo agele ulwakuva yuywa ahumanyile ikyapila ivomba). ⁷U Filipo akata, "Hata ifisyesye ifya thamani ya dinari imia ivili savikwila kila munu ikava akamendu kadebe kadebe." ⁸Andrea, unine va vasyule va mwene nu lukololwe va mwene u Simoni Petro akambula ⁹Yesu, "Ukuta kulikadime apa kalinivisyesye vihana ni samaki ivili, lino filosya kiki kuvano voni ava?"¹⁰U Yesu akata, "Vatamike avanu pasi" (pala ni linyasi lingi aponu apo). Avagosi vala i elufu ihano vakatama pasi. ¹¹Pu uYesu akatola ifisyesye ifyo vihana akisaya akavagavila avavatamil. Vule vule na jisamaki nduvu va nogwaga. ¹²Avanu vu vigwite, akavavula avakongi vamwene, "Mulundanye ifimendu ififisigile, na kileke ukuyaga hala kimo."¹³Pu vakalundamanya fikadika ifitundu kumi na fivili, ifimende vya fisyese vya shayiriifimendo ifisigile avanu vu valile. ¹⁴Pu avanu vau vafiwe ifiswigo ifyo vakata, "Uyu lweli inyamalago uyu ikwija nkilunga." ¹⁵U Yesu avile ikulumanya ukuta vi nogwa ukumwibata ave Ntwa vavo, akikwepa, kange akaluta kukyamba yuywa mwene.¹⁶Vu yale kimihe, avakongi vakika ukuluta kilisiva. ¹⁷Vakatoga muwato, na valikulovoka ukuluta ku Kapernaumu. (Ingisi yikingila nu Yesu akava akale ukwija kuvene). ¹⁸Unsiki ugwa ikipeva kikava ni nyanja yilikwendelela ukutimbuka. ¹⁹Kange avakongi va mwene vavile vapasile amakasia gavo kama ishirini na gahano au thelathini vula, vakambona uYesu ikyanya munyanja ikuvuhegelela uwatu, na vakadwada. ²⁰Umwene akavavula akata, "Nene! Muleke ukudwada." ²¹Kange vakavatayali ukumuingija muwato, na vakavona vufika uwato kunu va lutaga. ²²Ilijuva ilikongile, ululundamano gukima uvupande wa nyanja vakalola ukuta vusikuli uwato uvunge ila ugu avakongi va mwene savipakile lakini avakongi va mwene valutile vene kumwavo. ²³(Walipo, uwato uvuvuhumile ku Tiberia pipi na baho valile ifisyesye baho Untwa aisayile). ²⁴Unsiki ululundamanovu valulmanyile ukuta, avene syo Yesu wala avakongi vamwene vale ukwa, vavo vakatoga mumwato vakatuta ku Kapernaumu kukundonda uYesu. ²⁵Vu vambwene uvupande uvunge wa lisiva vakambuja, "Rabi wijile ndili kunu?"²⁶U Yesu akata, akavavula, Idika, idika, mukundonda unene, syo ulwakuva mufiwe ifiswigo baho, ulwakuva mwalile ifisyesye mukiguta. ²⁷Mukileke ukukivombela imbombo ikya kula ikikivoka mukivombela, pu mukivombela imbombo ikyakula ikikitama amajuva goni iki umwana va Adamu ikuvapa, ulwakuva Utayi Unguluve avikile imihuri gya mwene."²⁸Tena akavavula, "Kiki tunogilwe ukuvomba neke luvombe imbombo ya Nguluve?" ²⁹U Yesu akajibu, "Iyi yu mbombo ya Nguluve: ukuta mumwidike uyu avasuhile."³⁰Basi vakambula, "Kinu kiki ikiwivomba, neke ukuta twiwesya ukulola nu kukwidika? Wivomba kiki?" ³¹Avatayi vitu valile manna ndukuvi, "Ndavule ku kyanya vakalya."³²U Yesu akavavula akata, "Idika, idika, syo Musa uyu avapile ifisyesye ukuhuma kukyanya, bali vi Tayi vango vi ikuvapa ifisyesye fya lweli ukuhuma kukyanya. ³³Kwa kuwa ikisyesye kya Nguluve gu gula gu kwika ukuhuma kukyanya na kugupa umbili uwumi wa kilunga. ³⁴Pu vakambula vakata, "Ntwa tupe ufa ifisyesye ifyo unsiki gwoni."³⁵U Yesu akavavula, "Une nene kisyese kya wumi, uyu ikwija kulyune salapata injala nuyu ikunyidika salapata ikyuumilwa siku." ³⁶Ingawa navavulile ukuta, mumbwene, na bado samwikela. ³⁷Voni ava Utayi ikuma vikwija kulyune, voni uyu ikwija kulyune sanikuntaga kunji siku. ³⁸Ulwakuva nikile ukuhuma kukyanya, syo kwa ajili ya kuvomba uwigane wango, bali mapenzi yake aliyenituma. ³⁹Uvu vu wiigane wa mwene uyu asuhile, ukuta nileke ukunyanja yeyoni ava amile, bali nikuvajusya ilijuva lya mwisyo. ⁴⁰Ulwakuva uvu vu wigani wa Tayi vangu, ukuta kila munu andola Unswambe nu kumwidika akave uwumi wa majuva goni; nayune nilanjusya ilijuva lya mwisyo. ⁴¹Pu avayahudi vakasinana ukuhusu umwene uywakuva atile, "Unene nene kisyese ikikwika ukuhuma kukyanya." ⁴²Vakajova, "Uyu syo vi Yesu umwana va Yusufu, ava uvise nu vanina tunamanyile? Yilindakiki lino ijova, 'Nikile ukuhuma kukyanya'?"⁴³U Yesu akavajibu, akata, "Mleke ukusinana yumwe mwivene. ⁴⁴Asipali umunu uyu ikwija kulwune uyu satuvuliwe nu Tayi vango uyu asuhile nune ni kunjusya ilijuva lya mwisyo. ⁴⁵Ulwakuva yisimbiwe kuvanyamalago, 'Vimanyisiwa nu Nguluve.' Kila uyuipulike amanyile ukuhuma kwa Tayi, ukwija kulwune. ⁴⁶Syo ukuta kulimunu uyu ambwene uTayi isipokuwa umwene uyu ihuma kwa Nguluve- ikumbona Utayi. ⁴⁷Idika, idika uyu ikunyidika alinuwumi wa majuva goni. ⁴⁸Une nene kisyese kwa wumi. ⁴⁹avatayi vinyo valile amanna kulukuvi, na vakafya. ⁵⁰Iki kyu kisyese ikihuma kukyanya neke kila uyilya akamendo ka gwene aleke ukufya. ⁵¹Une nene kisyese ikitama ikihuma kukyanya. Linga umunu voni ilya ikimendu kya kisyese ikyo, itama amajuva goni. Ikisyesye ikinihumya gu mbili gwago kwa ajili ya wumi wa kilunga." ⁵²Avayahudi vakakalala vavo kwa vavo vakatengula ukubejana ukuta, "Umuda uyu twesya ndakiki ukutupa umbili gwa mwene tulye?" ⁵³Pu uYesu akavavula akata, "Idika, idika, linga samwilya umbili gwa Mwana va Adamu nu kunywa ukisi gwa mwene,

sanwiva nu wumi mugati ndyume.⁵⁴Yeyoni uyilya umbili gwago nu kunywa ukisa gwagu alinu wumi wa majuva goni, nayune nikun-jusyaga ilijuva lya mwisyo. ⁵⁵Ulwakuva umbili gwangu kyu kya kulya kwa lweli, nu nkisa gwangu kyu kinywaji kya lweli. ⁵⁶Uyu ilya umbili gwago nu kunywa unsiki gwago itama mugati mundyune, nayune mugati mumwene. ⁵⁷Vu vule vope Utayi umwene wumi uvuasuhile, na kama niishivyo kwa sababu ya Baba, na vupe itama kwa ajili yango. ⁵⁸Iki kyu kisyesye ikikile ukuhuma kukyanya, syo ndavule avakuku vakalya lakini vakafya. Umwene uyu ilya ikisyesye iki itama amajuva goni. ⁵⁹U Yesu ajovile inogwa ijo mugati mu tambile vu imanyisya ukya ku Kapernaumu. ⁶⁰Pu vingi va vakongi va mwene vakapulika aga, vakata, "Ilili limanyisyo ligumu veni iwesya ukupokela?" ⁶¹U Yesu ulwakuva alumanyile ukula na vavakongi va mwene visinana kulimenyu iyo, akata ili livalemije? ⁶²Lino yiva ndakiki apye mukumbona umwana va Adamu ivuya kuno ahumila kabla? ⁶³Vi Mepo vi ikumpa umunu uwumi. Umbili sagwifaidi kinu kyokiyoni. Amamenyu aga nijovile vi mepo kange vi wumi. ⁶⁴Kange vakata avanu avalipya kulumwe ava savikwidika." ulwakuva uYesu alumanyile ukuhuma katala uyi ikwidika nuyu ikunsaliti. ⁶⁵Akavavula, kunogwa iyi navavulile ukuta asikuli umunu uyu iwesya ukwija kulyune uyu sapeviwe nu Tayi. ⁶⁶Baada ya ago avakongi vingi vakavuya kunsana savalikukongana nave kange. ⁶⁷U Yesu akavavuja vala kumi na mbili, "Eti nayumwe mwinogwa ukuhega?" ⁶⁸Simoni Petro akaknjibu, "Ntwa tulute kwani uve ulimamenyu ga wumi wa majuva goni, ⁶⁹na twidika na tulimanyile ukuta uveve Ulimbalaje va Nguluve." ⁷⁰U Yesu akavavala, "Unene nywavalekile umwa yumo paninye numwe iindugu?" ⁷¹Lino pwalikujova inogwa ja Yuda, umwana va Simoni Iskariote, ulwakuva ate vi mwene ale paninye na vakongi vala kumi na vavili, uyu apye ikunsaliti uYesu.

Chapter 7

¹Baada ya ago UuYesu akaluta vule ku Galilaya, na ulwakuva salikunogwa ukuluta kuvaYahudi ulwakuva uvayahudi vale nu mpango gwa kumbuda. ²Lino ilijuva ilivaha lya Vayahudi, ilijuva lya fyeve lyale pipi. ³Pu avalukololwe vavile vambulile, "Hegaa ponu apa ulute ku Vayahudi, neke navakongi vako valole imbombo iji wivomba. ⁴Asipali uyu ivomba goni kuvutitu kama vope inogwa ukuvuneka kuvanu pavuvalafu. Lina inogwa ukuvomba aga, ivonesye yuve kuvakilunga. ⁵"Na valukololywe va mwene vope savamwidike. ⁶Pu Yesu akavavula, "Unsiki gwango gukale, lakini unsiki gwinyo umwe kila nsiki gultayari. ⁷Ikilunga sakiwesya ukuvakalalila umwe, balikikung'alalila unene ulwakuva nikukijova kilunga. ⁸Mutoge ukuluta kusikuu; unene saniluta kusikuu ulwakuva unsiki sagufikile bado." ⁹Vuajovile ewo kuvene, akajiga ku Galilaya¹⁰Hata vule, avalukolo valulile kusikuu, na vope akaluta, si mbuvalafu kukifiho. ¹¹Avayahudi valikundonda kulijuva ilyo nukuta, "Alikwii? ¹²Kukava nikwijofyanya kwingi vavo kwa vava palijuva ilyo ukuhusu umwene." Avange valikunta, "Munu nnonu." Avave valinkuta, "Imbivi, iyaja avanu." ¹³Hata vula asipali uyalikujova pavuvalafu baho alikudwada Avayahudi. ¹⁴Isikukuu vuyifike pagati, uYesu akatogo ukuluta kutembile akalengula ukumanyisya. ¹⁵Avayahudi valikuswiga nukuta, "Ndakiki ndakiki umunu uyu agamanyile aga mingi? Simbile hata padebe." ¹⁶U Yesu akavajibu nu kuvavula, "Imanyisyo jango syo jango, bali ga mwene uyu asuhile. ¹⁷Igavo yeyoni inogwa ukuvomba uwigani wa mwene umwene, ukulumanya ukuhusu ifimanyo ifi, ukuta gihuma kwa Nguluve, au kama ijovo gihuma kulwune nin mwene. ¹⁸Kila uyu ijova agagihuma kumwene yuywa, ilonda uvutwa wa mwene, ila lina ilonda uvutwa wa mwene uyu ansuhile, umunu uywa valwe na mugati mumwene kusikuli ukusita ukuvomba uvugolufu. ¹⁹U Musa savape umwe indagilo? Lakini asipali hala yumo kati ya yenyo uyu ikujivombela indagilo ijo. Kiki mwinogwa ukumbuda? ²⁰Pu ululundamano vakata, "Ulina masetano. Veni inogwa ukukubuda?" ²¹U Yesu akavajibu nu kuvavala, "Nivombile imbombo yimo, yumwe mwivoni muswigile ku iyo. ²²U Musa akavapa itohara (syo ukuta yihumila kwa Musa, bali ila yahumile kuvakuku), na ilijuva lya Sabato mutahili umunu. ²³Ingave umunu ipokela itohara ilijuva lya Sabato neke ukuta ululagilo lya Musa mudenye, kiki mukung'alalila une ulwakuva nimpile uwumi umunu ilijuva lya Sabato? ²⁴Muleke ukuhiga ukulingana nififivoneka, bali muhige nu wa yilweli. ²⁵Pu vadebe ukuhuma ku Yerusalemu vakajova, "Syo vi uyu mulonda mubude? ²⁶Mmbona lola, ijova pavuvalafu, na savijova kyokiyoni kumuene. Yiwesekana ukuta avavaha valumanyile uvuyilweli ukuta uyu vi Kilisite, yiva ewo? ²⁷Tulumanyile umunu uyu ihoma kwiii. Kilisite apile ikwija, hata ewo, hakuna iyu ikulumanya ukuta ihuma kwii" ²⁸U Yesu alikwinula ilijolya mwene mutembile, imanyisya nu kuta, "Umwe mwivoni mumanyile une na mulumanyile kununihuma. Sanijile kuwigane wango, bali uyu asuhile vi va lweli, na sa mumanyile uywa. ²⁹Ni mmanyile umwene ulwakuva nihumile kumwene na asuhile." ³⁰Vakava vigelo ukumwibata, lakini hakuna hata yumo uyu ainuile ikivoko kumwene ulwakuva unsiki gwa mwene guale gwa kale. ³¹Hata ewo, palulundamano vamwidika. Valikujova, "Kilisite apile ikwija ivomba ifiswigo vivaha ikulutilila ifi ivumba uyu?" ³²Avafarisayo vakapulike avanu vu vihehana amambo aga ukuhusu uYesu, na vavaha va makuhani na Mafarisayo vakasuha amaafisa vavo vamwibate. ³³Pu uYesu akajova, "Gusigile unsiki indebe sana, nilipaninye numwe, na pongela niluta kunu uyu asuhile. ³⁴Mukundonda samulambona, kununiluta samuwesya ukwija." ³⁵Pu avaYahudi vakajovana vavo kwa vavo, "Umunu uyu iluta kwii, ukuta tuleke ukumbona? Iluta kunavapalahine kuVayunani nu kuvavamanyisya avaYunani? ³⁶Limenyu liki ili ijova, 'Mukundonda samukumbona; kunu niluta samuwesya ukwija?'" ³⁷Lino palijuva lya mwisyo, ilijuva ilivaha, uYesu akima akinula ilijo lya mwene akata, "Lina umunu alini kyumila ije anywe kulyune. ³⁸Uyu ikunyidika unene, ndavunu uvusimbe wijova, ukuhuma munngati mumwene ifindwivufya lugasi lwa wumi fikwikaga." ³⁹Lakini uYesu ajovile ago ukuhusu Imepo, apa ava vamwambilile nu kumwidika; Umepo akava akala ukuhuma ulwakuva uYesu akale ukuvonekana vunonu. ⁴⁰Vadebe avavavale palulundamano, valinkumpulike amamenyu aga, vakata, "Lweli uyu nyamalago." ⁴¹Avangi vakata, "Uyu vi Kilisite." Baho avange vakata, "kiki, uKilisite iwesya ukuhuma ku Galilaya? ⁴²Uvusimbe savujovile ukuta uKilisite ihuma inkikolo kya Daudi nu kuhuma ku Betherehemu, ikijiji iki uDaudi ale? ⁴³Pu pala pakinuka ukukupalahana kati yavo. ⁴⁴Avange kati yavo ngale vamwibite, lina asipali hala yumo uyu agolwisye ikivoko ukunyibata. ⁴⁵Pu ava afisa vakavuya kuvavaha va makuhani na Vafarisayo, vope vakata, "Kiki samundelile?" ⁴⁶Ava afisa vakata, "Asikuli umunu uyu ijova nduyu kabla." ⁴⁷Pu Amafarisayo vakata, "Na yumwe musyoviwe? ⁴⁸Kuli munu kati ya vavaha uyu ankelile, au vovoni va Mafarisayo? ⁴⁹Bali ava avasavajimanyile indagilo - vaguniwe." ⁵⁰U Nikodemo akavavula (uyu anduutile uYesu pakilo katala, ale paninye na Mafarisayo), ⁵¹"Je indagilo jitu jihiga umunu kisita kumpulihija tasinu kulumanya iki avombile?" ⁵²Vakanjibu vakata, "Na yuve wihuma ku Galilaya? Londa ulole lina kuli nyamalago yoyoni ihuma ku Galialaya." ⁵³(Jingahija: Amamenyu aga Yohana 7: 53 - 8: 11 gasimuli mu vitabu fya katala). Mwisyo kila munu akaluta kumyave.

Chapter 8

¹(Vakaluta kila munu kunyumba kumiave, vope uYesu akatoga kukyamba kunsitu ugwa Bengwa(Mizeituni.) ²Ata pamilavu vukukile akingingila kange mutembile, na avanu voni vakan'dutila; voke akatama ukuvamanyisha. ³Avasimbaji na Avamafarisayo vakantwalila und'ala uyuibatiwe iliposo ilya vuligu. Vakambika pagate.⁴(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8:11 hapo juu). Neke vakambula, "Uummanyishi, und'ala uyu ibatiwe nu un'gosi iliposo(vigona). ⁵Basi, kukimira ikya, Musa alamwile ukutova na amawe(ukutufula na mawe) avadala ndava, uveve wite kiki? ⁶Vavujije amamenyu ago ili vang'ele ili vapate ukunsitaki, lakini uYesu aakinama akasimba pasi nulwove palifu.⁷(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8: 11 hapo juu). Vope vakankasanila ukumbuja, akinuka akavavula, "Unjila sambe kumweni, ave va kwanja ukuntafula umamuyu ni liwe." ⁸Akiinama kange akand'eka nu lwove lwamwene pasi(patufumbe).⁹(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8: 11 hapo juu). Vope vakapulika nuu kwihiga inumbula javo vakasaguka yumoyumo, vakanja nu nzeehe mpaka uva mwisho. Akasiga uYesu mwene, nula und'ala ajige imile pagate. ¹⁰U Yesu akiyinulula sambweene umunu ila und'ala, akambuja wee, "Und'ala valikwii avavakusitakila?Je asipali uyuywikukuhiga ukuva ni nongwa?" ¹¹Akamb'ula, "Asipali M'twa." U Yesu akamsula, "Wala unene sanikukuliga. Lutaga kulyume; wala usyome ukuvuyile kange."¹²Pu Yesu akambula kange akata, "Unene nene rumuri lwa inkilunga; yuyo ikung'onga sirutapo mu ngisi kange ila iva nu rumuri ulwa wumi." ¹³Basi Avamafarisayo vakamb'ula, "Uveve wikwejova yuve; (vikwinginy'a yuve)umwujovile syo lweli."¹⁴U Yesu akamura akavavula, "Unene nikwiginia yune, ulwiginy'o lwangu lwayelweli. Na lino nekumanyile ukunehumile na ukuniruta, lakini umwemwe samkumanyile ukunehumile wala ukuniruta. ¹⁵Umwemwe mwihega ukukonga umbili; unene sanikung'ega umunu. ¹⁶Nayone vunihega, uruhigo lwangu lwayilweli ulwakuva unene sanelimwene, ila nene nuyuywo uywa numile.¹⁷Kange, mumira yenu yandekiwe ukute (Ohwiginy'o ulwa vanu vadatu) uvusaidi uwavanu vavile wayelweli. ¹⁸Unene nene nikweginia yune, Utaye uyuanuhile ikung'inia."¹⁹Basi vakambula, "Alekwu Utaye vako?" U Yesu akamura, "unene sammanyile hata Utaye vangu sammanyile; mwamumanyage unene, mwamwikumanya na yuTaye vangu." ²⁰Amamenyu ago akajovile wifundishe mundikanisa, mukyumba kya ukuvika mukyumba ikya mmbikaji(hazina) wala asipari umunu uywiwisha ukuyibata ulwakuva unsinki sagukafike bado. ²¹Basi akavavola kange, "Unene nihega; numwe amwikundonda numwe mwifwa mu mbivi jiinu. Unene uukuuniluta uumwemwe samwiwesa ukwija." ²²Basi Avayahudi vakajova, "Je ulajiua ulwakuva ijova, unene ukuniruta umwemwe samwiwesa ukwija?"²³Akavavola ukuta, "Umwemwe mlivapasi; apa unene nilikukwanya. Umwemwe mlivankilunga iki; unene saniilivakilunga iki. ²⁴Ulwakuva nikavavulile ukuta mwifwa mu sambi jiinu. Ulwakuva samwikunyamini uku UNENE NEYUNE, mwifwa mumbivi jiinu".²⁵Basi vakambula, "Veve veni uveve?" U Yesu akavavula, Nijige nifikuvavula palapa mjige. ²⁶Niiliinago mingi agakuvavula(agakujova) nu ukuhiga pakwanya palyume. Ulwakuva uyuanumile vayelweli; nayune aganepulike kumwene, gugago nikugajovo mu kilunga." ²⁷Wala savakaeliwe ukute ikumjova Utaye.²⁸Basi uYesu akavavula, "Mlavamtojiji Umwana va Munu, pu mlelewa ukute UYU NENE, nu lwakuva sanivomba ikinu ukweyekela yune. Ila Utaye umwamanyishe vuvwo nivomba. ²⁹Vope akambikila alipanine nune, sakandikile ne mwene, ulwkauba nivomba isiku joni gala agene inogwa." ³⁰Vope avile ijovo ago, vingi vakamwamini. ³¹Basi uYesu akavavula vala Avayahudi vala avavamwamini, "Umwemwe mngatame mundimenyu ilyangu, muvile vashole vangu vaye lweli lweli, ³²kange mkuyimanya iilweli, yope ilweli yikuvavika mulutengano." ³³Vakaamula, "Ufwefwe tulivana va Ablahamu wala satuuvavanda va munu unsiki gwoni; nuve nijova ndakiki, "Wite twiva vasare?"³⁴/U Yesu akavavula, "Amini, amini, nikuvavula, uyuvomba imbivi mmbana va mbivi. ³⁵Kange ummbanda myumba isiku joni; ila umwana ivamo mnyumba isiku joni. ³⁶Basi, unswambe angavaveke nu lutengano, mwiva nu lutengano lweli lweli."³⁷Nelumanyile ukute umwemwe mulivana va Ablahamu; lakini mwikundonda ukumbuda ulwakuva elimenyu lyangu lisimuri mgate ndyo mmwe. ³⁸Aganegawene kwa Taye gugago nijova, nayumwe vuvuvwo agamgawene gugago mwivomba."³⁹Vakaamula vakambuja, "Utaye vitu yu Ablahamu." U Yesu akavavula, mwamuvijage vana va Ablahamu, mwamwivombaga imbombo ja Ablahamu. ⁴⁰Lakini mwilonda ukumbuda unene, nemunu yune nivavulile ijayelweli aganepulike kwa Nguluve. Ablahamu sakavombe ago. ⁴¹Umwemwe mwivomba imbombo ya taye venu." Puvakambula, "Ufwefwe satukaholiwe kuvilabu satulivija pansana, ufweuwe tulinave Utaye yumo yani, Unguluve."⁴²U Yesu akavavula, "Linga Unguluve Tayi vinu, mwamwikung'ela unene, ulwakuva nihumire kwa Nguluve; angune nijire wala sanijile(kuvulamji wangu) kuvunogwe wangu, ila yuywo uywanumile. ⁴³Mbona samgumanyile ago aganjova? Ulwakuva umwemwe samwiwisha ukupulika ilimenyu lyangu. ⁴⁴Umwemwe mliva taye vinu, usetano, nu ukunogwa kwa taye vinu jijo mwinogwa ukuvomba. Umwene ale mmbudi ukuhuma yu mkuru kange sagelile uwaye lweli ijalweli siku ulwakuva alivuvula uwaye lweli mg'ate mwene. Wijova uvudesi, ijova vuwamwene yuywo ulwakuva umwene yund'esi na yutaye va vudesi wa mwene. ⁴⁵Nune ulwakuva nijova

uwayilweli samwi kunyamini. ⁴⁶Yuveni pagate palyumwe uyiwesya ukunsonda ukuta nilinisambi? nayune nengajove uvuyelweli mbona umwemwe samwikunyelewa?(samwikundunga?) ⁴⁷Yuywo uyuva Nguluve lazima andunge Unguluve; ifi umwemwe samwipulika ulwakuva umwemwe sa muli va Nguluve. ⁴⁸Avayahudi vakamura, vakambula, je ufwe fwe satwijova vunonu ukuta uvewe uli Msamaria nuve uli ni pepo(mikenga, misetano)?" ⁴⁹U Yesu akavavula, unene nilivuvula imikinga; kange unene(nikinilisima) kwa Taye vangu, numwe mwikunyangafura(mwikumbedany'aa) ilisima lyangu. ⁵⁰Wala unene sanironda uvutuva wangu; pwale uyilonda nu uvuhegi. ⁵¹Amini, amini, nikuvavula, umunu angalibata elimenyu lyangu, salavovona uvufwe isiku joni. ⁵²Basi Avayahudi vakambula, lino tugundwile(lino tukwibite) ukute uline mikinga. Ablahamu vafwile na avanyamarago vafwile nuve wijova, wite umunu angalibate elimenyu lyangu, salafwa lusiku'. ⁵³Uvewe ulimbaha ukuntora utaye vetu uAblahamu uyua fwe, vope? Avanyamarago vafwile. Wikefwanya veve veni?" ⁵⁴U Yesu akavavulisany'aa, "Ningigine yune, uvutwa wangu syo kinu; uyuikung'iny'aa yu Taye vangu - uyu mwemwe mwikunjilanga(mwikamtambula) ukuta yu Nguluve venyu. ⁵⁵Wala umwe samkamanyile, lakini unene nimanyile. Ningajovive, 'ukuta,' sanemanyile, nivadesi. Ndumwe lakini, nimanyile na elimenyu lyamwene nikwibata." ⁵⁶Ablahamu Utaye venu akashangilile ulwakuva aikuijivona isiku iyangu akahovoka. ⁵⁷Basi Avayahudi vakambula, "Uveve sagifikila imiaka bado hamsini, wite umbwene uAblahamu?" ⁵⁸U Yesu akavavula, "Amini, amini, nikuvavula, umwene uAblahamu wasikuli, UNENE VUKWENELI." ⁵⁹Pu vakahola amawe ili(vandahilile) vantufulany'e, lakini uYesu akifiha, akahuma mutembile.

Chapter 9

¹Hata avile ilusanyia akambwene umunu, uyusilola ukuhuma nditumbu. ²Avasyole va mwene vakambuja vakata, "Rabi, veni unywatendile isambi, umunu uyu au avahoji va mwene, ata aholiwe uyasilola?"³U Yesu akavavola, "Uyu satondile isambi, wala avahoji va mwene, ila imbombo ya mwene yeleveke mung'aate mmwene.

⁴Yikuturonda ukuvomba imbombo yemwene uyu atutumile ulwakuva musi. Ingisi yikwija iyisiweshia umunu ukuvomba imbombo. ⁵Unsin'ke vunilipakilunga, unene lumuri lwa mkirunga. ⁶Avilire ajovile ago akafunya amate pasi, akafuruga ilidope kugala amate, akamb'aka uyusilola amadope mu miho. ⁷Akamb'ula, luta kooge mu mkisiva(birika) ikya Siloamu (Imaana 'unsuhwa')." Basi akaluta nu kukalava, akavuya ilola, amiho. ⁸Basi avajirani vamwene na vala avavalolile katali ukute msumaji, Je! sayuyula uyuale kutama pa nu(kwisasa)kusuma?" wengine walisema, "Ni yeye." ⁹Avange vakate, yuyuywo , avange vakata aa." Lakini afwenininye nave, yuywo akata, "Une nene."¹⁰Basi vakambula, "Amiho gako gaponile ndakikik ndakiki?" ¹¹Umwene akamula, umunu uyujoviwa ukuta yu Yesu akolwige uidope, amatile kumiho nukute ruta pakisiva ukogee basi nilutile nu kwoga newene yunilola amiho." ¹²Vakambula, "Alikwii uywo?" Akata unene(ndesi), "Sanikweliwa."¹³Basi vakantwala kuva Mafarisayo uyavile silola amiho katali. ¹⁴Yope yavile Sabato apakakorwige ilidope nu kundoleja amiho. ¹⁵Basi avaMafarisayo vakamb'uja kange ulolile ndakiki ndakiki. Akavavula, "Amatile kumiho ne-lidope, nune nogile lino nilola."¹⁶Basi avange avaMafarisayo vakata, "Umunu uyu sahumile kwa Nguluve ulwakuva sikonga iSabato." Avange vakata iwesha ndakiki umunu unyasambi ukuvonesha imbombo ndijo?" Kukanda(uvubagusi) ukugulana pamiho gavo. ¹⁷Basi vakambula ula uyusilola utwavile, "Uveve wite ndakiki mamasho gako umwakuvombile ula umuwilolela amiho?" Akata(mmb'ombi), "Nnyamalago." ¹⁸Basi avaYahudi savakamwedeke injovele ya mwene, iyakute akale silola(keepofu) kange akanda ukulola mpaka vakavilanga avahoji va mwene uyuilola. ¹⁹Vakavavuja vakate, uyu mwalivinju uyumwile akale(keepofu)? salekulola andile ndakiki ukulola kange?" ²⁰Avahoji vakambula, "Vakate, tulumanyile ulwakuva uyu mwalevitu, kange ulwakuva aholiwe si lola. ²¹Lakini ulwilola line satulumanyile, kange satulumanyile veni and'endwile amiho. Mb'uje yuywo mwene. Mwene munummbaha. Ikwijovela yuywo."²²Avahoji va mwene vakajovile uwo ulwakuva valikuvogopa Avayahudi. Ulwakuva Avayahudi vakapatine ukute umunu angakonge nukunjova ukute yu Yesu, vikummbagula nu uvukilisite uwawo. ²³Yu sababu iya vahoji vamwene vakajovile, "Munu mmbaha, mmbuje yuywo."²⁴Basi isafari iya vile vakamwilanga umunu yula uywavile silola vakambula, "Mpe Unguluve uvutwa. Ufwefwe tulumanyile ukuta umunu uyo nnyasambi." ²⁵Basi umunu ula akamula, "Ukute umwene nyasambi ndisi. Nilumanyile ilimenyu limo, ukuva unene: nekale kipofu(sanilola)lino nilola."²⁶Basi vakavomba, "Akuvombile ikiiki? Akakudindwile amiho ndakiiki?" ²⁷Akavavola, "Nemalile ukuvuvavula, wala sampulike!(mulinamapili) mbona mwinogwa ukupulika kange? Nayumwe mwinogwa ukuva vasyole vamwene?" ²⁸Basi vakamsambukula, vakate, "Uveve ulivasyole ula, ufweve tulivasyole va Musa. ²⁹Ufwefwe tulumanyile ukute Unguluve alikujova nu Musa, basi ula satulumanyile ukunuihuma."³⁰Ula umunu akamula akavavula, "Ikii kiswigo umwemwe samlumanyile ukwihuma, vope akandindwile amiho. ³¹Tulumanyile ukuta Unguluve sikuvapolihija avatulanongwa, bali umunu angave ikwesaya kwa Nguluve ila umunu uywitekela kwa Nguluve nu kuvomba iinjila ija mwene, ikumpulika uywo."³²Ukuhuma katali satugelile ukupulika umunu ukute andiindwile amiho aga munu uyusilola uywaholiwe silola. ³³Kama uywo sahumile kwa Nguluve saiwesya kuvomba ilimenyu lyolyosa." ³⁴Vakamula vakambula au, "Uveve uholiwe mumbutola nongwa jene, nuve kutumanyisha ufweve?" Vakang'umya kuunji. ³⁵U Yesu akapulika ukute vang'umije kuunji. Vope avile ambwene akata, "Uveve kumwamini Umwana va Nguluve?" ³⁶Vope akamula, "Yu veni, Bwana, nipate kumwamini?" ³⁷U Yesu akambula, "Umwene, vope uywijova nuve yuyuywo." ³⁸Akajova akata, "Nikwamini, Bwana(akapembeja) Akamfugamila." ³⁹U Yesu akajova, "Unene nijili iinkilunga kwa kuhega ili avasavilola valole navo avavilola vave kisisila(kipofu)." ⁴⁰Vamonga vavo avaMafarisayo avavakavilepo paninye vakapulika ago vakambula, "Je ufweve nayufwe satwilola?" ⁴¹U Yesu akavavula, "Linga mwamuve samwilola, samwamwiva vatula nongwa. Lino mwite, 'Twilola,' basi uvutula nongwa wenu wijiga."

Chapter 10

¹U Yesu akavavula, "Amini, amiin nikuvavuula, yula uyusikwingira pa kifigo ikya ngulesi, lakini iluta kuvunge, unywo ndyasi mpokaji. ²Unywikwingira pa kifigo yu ndiimi va ngulesi. ³Ibawabu jikundindulila uywo ni ng'osi jikumpulika ilisyo ilyamwene vope ikwilanga ingusi ija mwene ku matawa agavo nu kuvahumya kunji. ⁴Vo pe vikuvahumya kunji inguresi ijamwene joni, ikuvatalila, nila ing'osi jikunkonga ulwakuva jimanyile ilisyo vyamwene. ⁵Uung'esya savikunkonga siku, ila viku kange viku kumbila, ulwakuva savalimanyile ilisyo lya ng'esya." ⁶Ililifumbo ilyo uYesu akavavulile, lakini avene savaka lyeliwe na amasyo ago agakavavulile. ⁷Basi uYesu akavavula kange, "Amini, amini, nikuvavula, Unene nene(ndyango) kifigo ikya ng'osi. ⁸Voni avavanalile vaheji kange vajambasi, lakini ing'osi sajikavapulike. ⁹Unene nene kifigo. Umunu aangingele kulyune, (ikwokoka)ilokoka; ikwingilaga nu ukuhuma(kange) vope ipataga ikyakulya(iposo). ¹⁰Undyasi ikwija ili aheje nu ukulemaja nu ukunanganya(ukunanga). Unene lalijile ili vave nuwumi kange vave nawo wingi. ¹¹Unene nene iindimi ninonu. Undimi unonu ikwihumya uwumi uwa mwene kwaajiri ya ng'osi. ¹²Umunu(uvamahombo) uvakuhombiwa, uywo si iindimi, ulwakuva ing'osi syo kyuma kya mwene, ikuyivona iimbwa ya mwinyasi yikwija akajileka ing'osi akanyila na iimbwa ya mwinyasi yikwibata nu kunyambanyia. ¹³Ula inyila ulwakuva munu vamahombo. Wala imbombo ya ng'osi syo kiinu kumwene. ¹⁴Unene nene iindiimi n'nonu, vope avakulyune n'iivamanyile, vope avakulyune vamanyile unene. ¹⁵Nduwo Utaye umwamanyile, nune umwene nemanyile Utaye, unene nikwihumya uwumi uwangu kuajiri ya ng'osi(ngulesi). ¹⁶Na ngulesi vamonga nilinavo, syo va lipalo ile na vope yinkundonda nivatuvale, ni ilisyo lyangu avikuyipoleka le kwivapo iilipoga umo nu undiimi yuumo. ¹⁷Nduu Taye ikung'ela ulwakuva nikuvihumya uwumi wangu ili niivuhumye kange. ¹⁸Asipari umunu uywikung'eje heja, ila unene nikuvuheja yune. Nune nelenuvuwesho uwakuvuheja, nelenavyo uwakuvuheja kange. Ululagilo ulwo napokile kwa Taye vangu. ¹⁹Kukingiila kange ukugavana pagate na avayahudi ukuhumana na amamenyu ago. ²⁰Vingi avovakajova, "Aliinimikinga(imepo) uywo. Kange alinimisyoka. Mbona mwikumpulihija?" ²¹Avange vakata, "Amamenyu ago syo gamunu uywaliniinukinga. Je! imikinga giweshu ukund'endula umtu uyusilola?" ²²Basi ukwo kuYerusalemu kukale ne siku imbaha iya kiswigo, unsiki ugwa mepo injijimu. ²³Vo pe uYesu akavili igenda(mmipelela) mundikanisa mulijengo ilya Sulemani. ²⁴Basi Avayahudi vakanjungura vakambula, "Mpaka ndili wikututesya inumbula jetu? linga uveve veve Kilisite, utuvule pamiho hani. ²⁵U Yesu akavavula, "Nivavulile lakini umwemwe sajikola. Imbombo iyi iynivomba nditawa ilya Taye vangu yeyo sikunangasya. ²⁶Lakini umwemwe(sajikola) samwikwamunu ulwakuva samlepanine ni ng'osi jangu. ²⁷Ing'osi jango jipulika ilisyo lyangu; Nayune nejimanyile, jope jikung'onga. ²⁸Nune nikujitanga uwumi uwasiku josa; kange sajirayaga siku, kange asikuli uyualavapoka mmavoko gangu. ²⁹Utaye vangu, uyuamile ijo, yu mbaha vakilunga avatorile voni, lena asikuli umunu uyiwesya ukuvapoka muvivoko vya Taye vangu. ³⁰Unene nu Taye tulipaninye(tulikinu kimo)." ³¹Basi Avayahudi vakahola amawe kange ili vantwagule(vantove). ³²U Yesu akavavula, "Imbombo inonu nivalagile iyiyihuma kwa Taye. Ukuhumana ni mbombo yileku mwinogwa ukunufula na mawe?" ³³Avayahudi vakambula, "Ukuhumana ne mbombo inonu satwikuku tufula(ukukutova) na mawe, Bari ku mabedo gako, na ulwakuva ulimunu wikwitoja,(wikwifuna) wikwifwanya ve Nguluve." ³⁴U Yesu akamula, "Je sayisimbiwe mu torati yenu, "Ukute, "Nijovile ukute umwemwe minguluve"?" ³⁵Linga akavajovile ukute minguruve, avavapulike Ilimenyu ilya Nguluve leka numwe (Na mamenyu sagiweysa ukufutika), ³⁶je umwene uyu Baba ansayile akantuma mukilunga umwemwe mwikumbula, 'Wimyalisya,(wibeda) ulwakuva nikajovile, 'unene nilimswambe va Nguluve'?" ³⁷Linga sanivomba imbombo ja Taye vangu, msyome ukunyamini. ³⁸Lakini nengavombe, hata kama samwikunyamini, unene mjamini imbombo ijo mhumamje ukute Utaye aling'ata ndyone nayune mg'ate mwa Taye." ³⁹Vakanogwa kange ukunyibata, lakini akafyehenyuka(akapuluvunyuka mmavoko gavo.) ⁴⁰Akarovoka kange kumwambo ya ku Yorodani mpaka aponu apakaale uYohana wi kwoja apo katali, akajiga ukwo. ⁴¹Na avanu vingi vakand'utila. Vakate, "U Yohana savombile iviswigo vyovyoni, lakini goni ago akajovile uu Yohana gale ga yelweli." ⁴²Navo vingi vakamwamini ukwo.

Chapter 11

¹Basi umunu yumo alentamu Lazalo uva ku Bethania uwmohelwa uva panjini ugwa Mariamu nu Martha, uilombolye. ²Yuywo uMariamu lela uywambakije amafuta Untwa Marhamu, akapyansila amalunde ni njweli jake, yuywo uLazalo unkambe akavile ntamu. ³Basi vala avalumbu(umbu) vakalagija indumi kumwene vakate, "Untwa, umwene uyun'ganile sikwewesya." ⁴Vo pe uYesu avile apulike akajova, "Uvulamu uvu syo wa vufwe, ila wakwivonesha uvutwa uwa Nguluve ili Umwana uva Nguluve avoneshe uvutwa kuuwo." ⁵Vo pe uYesu akankelile uMartha nu ilombolye vamwene uLazalo. ⁶Basi avile apokile ukute n'tamu, Akasigile baho isiku ivile bahapo apakavilepo. ⁷Ekale akendelela akavavula avasyole va mwene, "Tuvuke kuu Uyahudi." ⁸Vala avasyole vakambula, "Rabi, Pamihe pamihe pene Avayahudi vakavile vilonda ukukutova na mawe, nuve wiluta kange ukwo?" ⁹U Yesu akamula, "Je unsinke ugwa musisyo amasaa kumi na mbili? Umunu angagende pamusi sikwekungufula, ulwakuva aguwene umwanga ugwa nkilunga ike." ¹⁰Ila angagende pakilo(nengisi), ikwekungufula ulwakuva akosile ulumuri m'gate mwene." ¹¹Akajovile ago, kange weendelile apo, akavavula, "Umanyani vetu Lazalo agonile, lakini nivuke nekansumusye." ¹²Basi vala avasyule vakambula, "Ntwa, angave agonelile, aipona." ¹³Lakini uYesu ajovile ukuhumana nu umbili ugwa uvufwe, vo pe vakakisila ukute ayaigonelela uturu. ¹⁴Basi apo uYesu akavavula ijayilweli, "Lazaro afwile." ¹⁵Nayune nehowike ukuhumana numwe, nekasikuli ukwo ili mtolenu kunyamini. Lakini tuvuke kumwene." ¹⁶Basi Tomaso, uywikwilangiwa ukute yu pacha, akavavula avasyole avanine, "Tuvuke nayufwe ili tufwe panine nu mwene." ¹⁷Basi uYesu avile afikile, ambwene ajige ajige mundi kaburi kama isiku nne. ¹⁸Na Bethania avile jirani na Yerusalemu kama imaili ivela ifi. ¹⁹Na avanu vavingi ukuhuma ku Vayahudi vavile vijile kwa Martha nu Mariamu ili ukuvasesya ukuhumana nu unkambe vavo. ²⁰Basi Martha avile apokile ukute uYesu ikwija, arutile kukumpokela, nu Mariamu ajige itama pakaya. ²¹Basi Martha akambula uYesu, "Ntwa, wauvijagepo apo, unkamubangu saa ifwa." ²²Lakini hata linu nelumanyile goni gogo nu ungamule ikukunsuma Unguluve, ikukupa." ²³U Yesu akambula, unkambo ijuka." ²⁴Martha akambula, nilumanyile ukuta ajuka kuvujoke pamwisyo wa pakiluunga." ²⁵U Yesu akambula, "Unene nene uvujoke nu uwumi; umwene uyuikumwamini unene, angafwe, ivijaga mwumi; ²⁶vo pe uywitama na ukumwamini salaafwa hani isiku joni. Je wikwamini ago?" ²⁷Akambula, "Naamu, Ntwa unene niamini ukute uvewe veve Kilisite, Uvinswambe va Nguluve, ula uywikwija inkilunga." ²⁸Vape avile ajovile ago, akalutile ulwa mwene, kukumwilanga ukalumbu vamwene Mariamu pa siri. Akajova, "Umwali mu pwale ikukwilanga." ²⁹Vo pe avile apokile, akahega nambivi akandutula. ³⁰Nu Yesu avile safikila ng'ate mu kijiji, lakini ajige itama bahapo apakanjayile uMartha. ³¹Basi vala Avayahudi avavavile pu vale nu Mariamu pakaya, vuvikunsesya vavile vambwene wiihega(haraka) nambivi nu ukuhega; vakankonga kunu vuvikisila ukute iluruta mu mbipe ili alile kukwo. ³²Basi Mariamu, avile afikile apo apakavile uYesu akambona akagwa mmalundi ga mwene, Ntwa wa uvijagepo apa ukambangu sangale afuvile." ³³Basi uYesu avile ambwene ilela, vala Avayahudi avavakankongile vilela, akatamwa mu numbura, akalemara mu numbura ya mwene; ³⁴akajova, "Mumbikile kwii? vakambura, Ntwa, wije ulole." ³⁵U Yesu akalila inyihoji. ³⁶Basi Avayahudi vakajovile, "Mrole nduwo ankelile! ³⁷Kange avange vakajova, "Je uyu uywandindwile uyusilola, sawesije ukumbomba huyu asyome ukufwa?" ³⁸Basi uYesu, akasurumana mu numbura m'gate, akafika palipumba. Vyope vyavile mbako, ne eliwe levikiwe pakyanya pa lipumba. ³⁹U Yesu akate, "Liheje iiliwe." Martha, kalumbu yula uywafwile, akambula, "Ntwa, inuha linu, ulwakuva agonile umfimba isiku nne." ⁴⁰Yesu akavavola, "Unene sanekavavulile ukute ungamini wikuvovona uvutwa wa Nguruve?" ⁴¹Basi vakaliheja lila iliwe. U Yesu akaghatu amiho kukyanya akate, "Taye, nikukulimya ulwakuva umulike. ⁴²Nayune nelumanyile ukute wikumlika unseke gwoni, lakini ukulinga ikitamoiki uguvahusike najovile aga, ili vatole ukupokela ukute uveve unumile." ⁴³Vo pe avile amalile ukujova ago, akalela kulisyo ilivaha, "Lazaro, wije kunu nje!" ⁴⁴Akahuma kunji yule uyuavile afwile aniengiwe isayika mmalunde na mmavoko, na kumiho kwope kupinyiwe iileso." Vo pe uYesu akavavula, "Mfungure mndeke alutaga ulwamwene." ⁴⁵Basi va vingi muVayahudi avavijile kwa Mariamu, na uukuugavona gala agavombile, vakanyamini; ⁴⁶lakini avange vakaruta kuva Mafarisayo vakavola umwavombile uKilisite. ⁴⁷Basi avavaha va vachungaji na avaMafarisayo vakalenga ikitamo vakate, "Twivomba kiki? Ulwakuva umunu uyu ivomba ividego vingi. ⁴⁸Tungandeke ulu avanu voni vikumwamini(vikumwideka); na Avarumi vikwija nu(ukutugwesya) ukutuheja apa palyufwe na iikiilunga kyetu." ⁴⁹Umunu yumo mung'ate mmnyavo, Kayafa, uyavile mchungaji mmbaha umwaka gula, akavavola, "Umwemwe samlemanyile elimenyu lyolyosa. ⁵⁰Wala samwisaga ukule yilonda umunu umo afwe kusababu ya avaanu wala lisyome ukufwa ilikundi lyoni(kisyome ukufwa ikilonga kyoni)." ⁵¹Ne ilimenyu ilyo umwene sakajovile ukulingana nu mwene aa, ila ulwakuva akale mmchungaji umbaha umwaka gula, alitabiri iyakute uYesu ayifwa ukuhuma na navanu avo; ⁵²wala syo ukuhumana na avanu siyo avo vene lakini avalundan'nie avana voni ava Nguluve avavasambaile ili vave pamopene. ⁵³Basi ukuhuma isiku ila vakavomba ucheso ili vamm'bude. ⁵⁴Kuu ilyo usesu sakagendile kange

pavualafu pagate pa Vayahudi, ila akahumile ukwo akaluta kuvunng'e jirani na kulukuve mpaka panjini ugugwikwilangiwa Efraimu. Akatama ukwo panine na avasyole vamwene. ⁵⁵Ne ipasaka iya Vayahudiyale kifuke, vingi vakagendile ukuhuma mmashamba ukuluta ku Yerusalemu vubado ipasaka ili vivalaje. ⁵⁶Basi avene vakandonda uYesu, vakajovana kunu vimile mundikanisa, "Mwivona ndakiki? Sikwija hani kusikuku ujee?" ⁵⁷Na avavaha va vachungaji na ava Mafarisayo vavile vahumije injovela iya vupelelesi umunu angambone ukunualiko, atwale endumi ili vamwibate.

Chapter 12

¹Pu isiku sita vusayifikile iPasaka, U Yesu afikile ku Bethania, ukwaaliko u Lazaro, uyuaajusiwe nu Yesu ukuhuma kuvufwe. ²Pu vakant'endela(ululyo) isherehe ukwo, vope uMartha akava mmbanda, na uLazaro akavilepo kuvala avavakatamile pakyakulya panine na avene. ³Pu u Mariamu akatwala iratli iya marhamu iya nordo inonu iya gharama nyingi, akambakaja uYesu mumalunde, akampyasiila ni njwelii jamwene; yope inyumba(ikamemile) lukamemire urunusi ulwa marhamu. ⁴Pu basi uYuda Iskariote, alipaniny'e na avashule vamwene, yuyuywo uywikunsaliti(ikwependekesha ikunyambuja) akale, ⁵"Mbona imarhamu iye samugujije ku silingi mia tatu mkavape avavalemilwe?" ⁶Vope akajovile ago syo kukisa ikya avavalemilwe ila uklwakuva indyasi kange: yuyuywo usikwibata umfuko nu ukutora ivinu ififivavikile umwo(mung'ate). ⁷Basi Yesu akajovile akate, "Ndeke avike kusiku iyakunsyela unene. ⁸Ulwakuva avavalemilwe mlinavo isiku joni panine numwe; ila samlenune isiku joni." ⁹Basi avanu vingi mumbuYahudi vakarumanya ukute uYesu kwale ukwo, vope vakija, syo ukuhumana nu Yesu tu, ila vamboine nu Lazaro uyu uYesu akanj'usije ukuhuma kuvufwe. ¹⁰Vope avavaha na avachungaji vakavomba umpango ugwakumb'uda uLazaro vope; ¹¹ulwakuva ukuhumana na vavingi avakuhuma ku Vayahudi vakibagwile nu ukumwamini uYesu. ¹²Ni siku iya vili avanu vingi vakayijila iisikukuu(iisiku iimbaha). Vakapulike ukute uYesu ikwija ku Yerusalemu, ¹³vakalwala amani ga mitende vakahuma kunji nukuruta kukunjayila, vakaywegha, "Hosana! Veve usayiwe yuve wikwija kulitawa vya Untwa, Mfarme wa Israeli." ¹⁴Vope uYesu akiipakile iinyana-punda; akiipakila navuvwo yisimbiwe, ¹⁵"Usyome ukwogopa, binti Sayuni; (ing'enja va kukyanya) lola, Untwa vako ikwija, ipakile inyane-punda." ¹⁶Amambwago avasyule savagagamanyile apo pawando; lakini uYesu avile aginijiwe, ukute vambombile ago aliandikiwa yeye na ya kwamba wametenda mambo haya kwake. ¹⁷Basi vakamtangasha vala avavavilepo pa mkutano pamopena numwene avile amwilangire u Lazalo ukuhuma ndikaburi, akammjusha. ¹⁸Nulwakuva vuvuwo ikiivumboko kyoni vakanyila ukuluta kukumpokela kunu vinyelanyera vuvahowike ulwakuva vapulike ukute avombile ewo. ¹⁹Basi avaFarisayo vakahehanga vavo vene, mlolile ukuta mlivajira mbombo yoyoni; (mlolile ukute samnogelanile kyokyoni) mlole ikilunga kivuyile(mmavega) kunsana kumwe. ²⁰Pakale na Avayunani(vikundivikundi) vipoga vipoga pagate pa vanu avavakalutiile kuukwesaya isikuu imbaha. ²¹Basi avo vakamdutela uFilipo, umunu uva ku Bethsaida iya ku Galilaya, vakansuma vakate, "Nng'osi, ufwekwe twinogwa ukumbona uYesu." ²²U Filipo akaluta akambula u Andrea; pu u Filipo nu Andrea vosa vakaluta vakambula uYesu. ²³Vope uYesu akavaamula akate, "Unsiki gufikile agimwagwe Unswambe va Munu. ²⁴Amini, amini, nikuvavula, ulusege ulwa yijiga vuvuwo yene(bila ukuhola)ila yengafe, yihola inganu jinyingi. ²⁵Yuywo ivila inumbula yamwene ikuyibuda; vope uyuywi kwebeda inumbula yamwene inkilunga ikuyokola ummbwomi uwa siku joni. ²⁶Umunu angambombelage, na apanilipo, puapo nayo umbombo mbombo ivapo bahapo. Kange umunu angambombelage Utaye ikung'egeleja(ikung'esimu). ²⁷Lino inumbula yango yisaga niilekiki? 'Taye, unyokole akavalilo aka'? Lakini gahuminy'e na mbombo iyinevombile kunsiki ugu. ²⁸Taye, uliiginy'e ilitawa lyako." Basi yikija isauti/ liikija ilisyo ukuhuma kukyanya, "Niiliginije kange nikuligin'y'a kange." ²⁹Basi vosa avavakale kivumbuko(kipoga) vakapolika voni, vakate kukulwime. Avange vakate, "Unsuha ajovile numwene." ³⁰U Yesu akavavula ukule, "Ilisyo ilyo pweliilii syo ukuhumana nune, ila ukuhumana numwe. ³¹Lino uvuhigi uwankilujnga pwuvule: Lino umbaha vainkilunga iiki ilaheheliwa kunji. ³²Nnayone niingapiimbwe kukyanya nikubarusa mwesa mwije kulyune." ³³Akajovile ago wikuvavonesha ukute kyukifwa kiki iikiifwela. ³⁴Basi ikivumbuko kyoni vakambubua, "Ufwekwe tupulike ukute uKilisite salafwa(nalusiku)siku. Nayuve wite yinogiwa uYesu ukupiimbiwa kukyanya? Uyu Umwana va Munu veni?" ³⁵Basi uYesu akavavula, "Ilijuva livala unseke und'ebe bado. Lutaga ulwakuva kuvalafu iyo ingisi ayikuvakomela. Maana uywigenda ne ngisi sakumanyile ukunwiluta. ³⁶Ulwakuva kwugule umwanga gendaga nagwo ago akajovile. "U Yesu akaluta ukweganile akiifigha vasyome ukumbona. ³⁷Hata ukute avombe imbombo nyingi ija viswigo pamiho pavene savakamwamini ³⁸ili likamilike elimenyu ilya munu unyamalago u Isaya, iililajovile: "Untwa, yu veni uyuaajidike inongwa jetu? Ne ikivoko ikya ng'osi adenduliwe veni?" ³⁹Ndomana avene vakale na mashaka, ku ago uIsaya akajova kange, ⁴⁰"Avabudile amiho, ajiviikile njitu inumbula javo; vasyome ukulola na miho gavo ukwelewa ni numbula javo, ukweyepusha nukuvaponeja." ⁴¹Amamenyu ago akajovile uIsaya ulwakuva akavuwene uvusisya wamwene,(akatambula amasho gamwene). ⁴²Yikawezekana hata kuvavaha vakavamo ukumwamini ila ukuhumana na avaMafarisayo, savakidike, ukute avitengiwa na avanyadidi(sinagogi). ⁴³Ulwakuva valikunogwa uvutwa kuvana kulikwo uvutwa wa Nguluve. ⁴⁴Vope uYesu akatoja iilisyo, "Akate umwene uyukunyamini unene, sikunyamini unene ila uyuanumile, ⁴⁵vope uywikundola unene ikundola uywanumile. ⁴⁶Unene nijire ili neve rumuri lwa nnkiilunga ili kila uyu yukwamini asyome ukutama mngisi. ⁴⁷Nu munu angagapoleke amamenyu gangu, ashome ukwibata unene sanikung'enga; ulwakuva sanijile ili ukuhega iikiilunga ila ukukaponeja ikilunga. ⁴⁸Umwene uywikumbela unene uyusikugiidika amamenyu gangu, aliinave

uyuikung'enga; elimenyu iiliinejovile lyulilyo ililang'enga isiku iya mwisho. ⁴⁹Ulwakuva unene sanekajovile kuwegane wangu(uvunogwe wangu)tu. Ila kuva Taye(uyuyoambikile) uyuywo anwalile, yuyuywo anumile agakya nisaya nukujova." ⁵⁰Nayune nirumanyile ukute indumi ya mwene vu womi uwa sikuu joni; basi ago nilinago unene nduvvo Utaye umwambulile, vuvuvwo nijova."

Chapter 13

¹Basi vusayifikile isikukuu ya pasaka, uYesu wikevona gufikile unsiinkii ugwamwene ugwakya ihega inkilunga ukuruta kwa taye, kunuwavakelile avanu ava mkilnga, akavakelile ukurutelila. ²Hata unsiki ugwa nikiimihe vope usetano akamwingija uYuda, umwana va Simoni Iskariote, inumbula ya uvuhomany'aa(usaliti)³U Yesu vueliwe ukute uTaye ampile vyoni mmavoko mumwene nukuva ahumile kwa Nguluve na iruta kwa Nguluve. ⁴Akahega pa(kyakulya) vinu akavika parukanji iimienda. Akatola ikitambala, akapinya(mukiuno) munsana. ⁵Kange akakusha amalenda mubakuli akanda ukuvakarafya avasyule mufirundi, na ukuvapyasila nekiilambala ikyepinyile. ⁶Akamfikila u Simoni Petro akambula, "Ntwa, Uveve wikung'ara vya amarunde unene?" ⁷U Yesu akamura akambura, "Ilinivomba sawiwesya ukulimanya lino, ila wikulimanya pongera." ⁸U Petro akambula, "Uveve sawiwesya ukung'aarafya ivirunde siku." U Yesu akambula, "Linga sawiwesha ukukaraviwa vuwetengire nune(vuwebagwile nune)." ⁹Simoni Ppetro akammbura, "Taye, syo ivilunde fyangu tu, hata amavoko gangu na untwe gwangu gwope."¹⁰Umwene uyuywo ajire syo lazima kwoga kange ila ukukalava ivilunde, ila urinonu umbili gwonu; numwe muvile vanonu, ila syo mwevosa(mwene)." ¹¹Ulwakuva akammanyile ung'omany'a(msaliti) ndiomana akajovile syo mwevoni yumwe mwogire(vanonu).¹²Pu avile avakalifye amarunde nuukutola emienda gyamwene nukutama kange, akavavula, "Je mweliwe nago aganevavombile?" ¹³Umwemwe mwikunyiilanga "Mwalimu" na Taye numwe mwikwilanga vunonu, ulwakuva vuniliwo. ¹⁴Basi ningave unene ne Taye na mwalimu, nijove ifilunde vuyilondiwa nayumwe ukukalafyana yumwe kwa yume. ¹⁵Ulwakuva nivandiihije ili ndavuvwo nivavombile nayumwe vuvuwo. ¹⁶Amini, Amini, nikuvavula, umwemwe ummbana syo mmbaha ukuntola ubosi vamwene(umtwa); wala uyatumiwe syo mmbaha ukuntola uywamtumile. ¹⁷Mngagamaye ago, kuba umwemwe mungavombage. ¹⁸Sanijova amambo aga mwesa, nivamanyile avane vachagwile ili elisimbe lifike: 'Uywalile ikisogo ikyangu anyinulile ikisogo kya mwene.'¹⁹Ukuhuma lino nikuvavula vubado sagahumile ilii ayagihumila mgundulaga nambiive ilimwaminiage ukute unene NENE. ²⁰"Amini, amini, nikuvavula, umunu yoyoni uywikuvapokela, avane vatumile amokile nene, vope uywikumokela unene ampokile uyuanumile."²¹Vope avile amalile ukujova ago, uYesu inumbula, ikahinyuka akiyelesha akate, "Amini, amini, nikukuvavura unjinu yumo ikugh'omana(ikunyambuja)." ²²Avasyole vakalolana, kunu vakavanuwasiwasi yu veni uywikunjova. ²³Na pakavile nuvasyule yumo uvamwene egime pakifua kya pa Yesu uyu uYesu akankelile. ²⁴Pu uSimoni Petro akammpongira ikivoko, "Akavavula vuja veni uywikunjova." ²⁵Basi umwene wikwegama kwa Yesu pakifua kya mwene akambuja, "Mtwa, yu veni?"²⁶Basi Yesu akamwammula, "Yumunu ula uyukyamisasa panine enonge nu kumpa. Akasasa enonge akalola ukumpa uYuda, umwana va Simoni Iskariote. ²⁷Nukuhumana niilyo inonge usetano akamwingila pu uYesu akammbura, "Agawinogwa vomba nambive."²⁸Wala akasipali hata yumo uyuaekaeliwe kuvo ni avavatamile pa kyakulya uywalumanijile ukute kiki vikumbula vuvuwo. ²⁹Ulwakuva avange vakaeliwe ukute ulwakuva uYda ipemba umfuko, ukute pamo uYesu ambulile gula umunumwilondiwa ifya siku au pamo avape avafyeye ifinu. ³⁰Basi ula wayepokile inonge, akahuma unsinki gugugwo; kwope kukavile pupakilo.³¹Basi avile ahumile, uYesu akajova, "Lino ujuniwiwe(utufijiwe) mwana va Adamu vope Unguluve aginijiwe mungati mmwene. ³²Unguluve vepe ayikung'inwa mgate munumbula yamwene, vepe ikung'iny'a kange. ³³Mwevana mwivadebe, bado unsinki nnde'be bado tulitwesa numwe. Navuvwo nivavulile Avayahudi, 'Ukute unene ukuniluta umwemwe samwiweshwa ukwija.' nuru nikuvavula umwemwe.³⁴Iamri imya nikuvapa, mgananage(mkelane); ndavuwu nevakelile umwemwe, nayumwe mkelanage vuvuwo. ³⁵Vu avanu puvikweliwa ukute umwemwe nivile vasyole vangu mngave nurugano yumwe kwa yume."³⁶Simoni Petro akavavuula, "Untwa, iluta kwighi?" U Yesu akaamula ukuniluta sawiwesya ukung'onga liino ila awikung'onga pongela." ³⁷Petro akambula, "Untwa, kiki unene saniwesya ukuhukonga liino? Unene nikwihumya uwumi wangu(kwaajiri yako)ukuhumana nuve." ³⁸U Yesu akavavula, "Je uveve wikwihumya uwumi wako kuajiri yangu? Amini, amini nikukuvula nikongove ayalivika unsiki ugwe vubelile mara kadatu."

Chapter 14

¹Msyome ukusurumana munumbula jiinu. Mwikumwamini Unguluve mnyamini nayune. ²Munyumba mwa Taye vangu mlinuvutamo wingi wavuve vudebe ngale nivavulile baho niluta kukuvajengela apakutama. ³Basi unene niingalute kukuvajengela nigivuya tena nivapokele kulyune iliapanilipo unene nayumwe muvijagepo. ⁴Nayune ukuniluta muyimanyile iinjila." ⁵Tomaso akambula, "Untwa, ufwe fwe satukumanyile ukuuwiluta; Ufwe tuvikumanya injila? ⁶U Yesu akavavula, "Unene nene njila, na uvuyelweli nu uwumi; umunu umunu sikwija kwa Taye ila kunjila ya nene. ⁷Mwamumanyage unene mwamiwikumanya nu Taye; ukuhuma lino mumanyile kange mumbwene." ⁸U Filipo akambula uYesu, "Umtwa, utuvoneshe uTaye, yetufwene." ⁹U Yesu akavavula, "Unene nevillepo numwe isiku joni uveve usyome ukumanya Filipo? Uywambwene unene ambwene na yuTaye; uveve witekeki, 'Utuvonesha Utaye'? ¹⁰Yawikwamini ukute unene nlinngati mwa Tayi, na Utaye mn'ate ndyune yangu? Ago amamenyu aganikuvavula unene sanijofa ukute gangu yune, lakini Utaye uyuitama indyune ikujivomba imbombo jamwene. ¹¹Niamini mimi, kwamba niko ndani ya Baba, na Baba yuko ndani yangu; kadhalika niamini mimi kwa sababu ya kazi zangu hasa. ¹²Amini, amini, nikuvavula, umwene uyuikumwamini unene, imbombo ijini vomba unene; vope umwene ayivomba, eju na imbaha ukulutilila iji aivomba ulwakuva unene niluta kwa Taye. ¹³Nayumwe mngasume lyolyoni kulitawa lyangu, ilyo nikulivomba ili Utaye iginy'e mungate mu Ndyune. ¹⁴Mngansume ilimenyu lyolyoni mu litawa lyangu, nikuli vomba. ¹⁵Munga ng'ele, mwikibata imbalilo jangu. ¹⁶Nayune nikumwelaga Utaye, atutange umbana/uyunge ili atamage numwe. Atulange unkonga ili atamage numwe isiku joni, ¹⁷Yu Mepo Umbalaje uyu. Ikilunga saviweshu ukumanya, ila umwemwe mwikumanya ulwakuva itama kulyume, vope iva mung'ate yenu. ¹⁸Sabikuvaleka umwemwe vapena; Nikwija kulumwe. ¹⁹Pakale umuda ind'ebe na avakiihenga savikumbona kange, ila umwemwe mwikumbona. Nu ulwakuva unene nillimwumi, nayumwe mwivijaga vumi. ²⁰Isiku ila unene ywamkumanya ukute unene niling'ate mwa Taye vangu, nayumwe mungate indyune. ²¹Uyu alinimbalilo jangu nukujibata, ndiye mmoja ambaye anipenda mimi; uywo anganile vope uywanganile iganiwa nu Taye vangu, na Yune nikung'ana nukwivonesha kumwene." ²²U Yuda(siye Iskariote) akambula uYesu, "Umtwa, Yilindakiki ukute wilonda ukwivonesha kulyufwe wala syo mvakilunga? ²³U Yesu akaamula akavavula, "Umunu angangane ikulubata ilimenyu ilyangu. Nu Utaye vangu ikung'ana, nayufwe twikwija kumwene nukuvomba uvutamo kumwene. ²⁴Umunu uyusikungana, sikwibata elimenyu lyangu. Vope ilimenyu ilimwikwibata syo lyangu ila lyamwene Utaye uywanwalile. ²⁵Ago gugago aganivavulile unsinki, vunitama numwe. ²⁶Lakini uywo unsaidizi(unyaletangilo), uywo Umepo Umbalafu, uywo uyu Taye ikumlwala kulitawa lyangu, ikuvamanyisha goni na ukuvakumbusha honi agagonivamanyishe. ²⁷Uvutengamano nikuvalekela ulutengamano lwangu nikuvapa. Umwonikuvapa unene vusayiliwo mkilunga umwuvikuvapila. Musyome ukusaga mnumbula jenu kange msyome ukwogopa. ²⁸Mkapolike ukute unene nikammbulila, 'Nikwiihegela kange, nikwija kulyume.' Mwamunganage, mwamwihovoka ulwakuva nikwelutila kwa Taye, ulwakuva Utaye mmbaha ukulutililia kulyune. ²⁹Hata lino nivavulili vubado sagahumile ili ayagahumile muvijage nu lwidiiko. ³⁰Unene sanijova numwe amamenyu mingi, ulwakuva ikwija umbaha va kilunga iki. Kange aliivuvule iikinu kulyune ³¹lakini ikilunga kulumanye ukute unene nenkelile Utaye, navuvwo Utaye anyamrishe andasimishe vuvuvwo nivomba itegaga, tuvuke kulyufwe.

Chapter 15

¹Unene nilivundoni uwayilweli utaye vangu n'dimi va vundoni. ²Umbiki ugu sagwihola iseka kila lisamba ulusalwihola iseke, nikulugida ulusamba uluulwihola nikulusuka luholage sana. ³Umwemwe mulivunonu ulwakuva iya ndumi iye navavulile. ⁴Mtame mgate n'dwune, na yune n'gate n'dwumwe. Ndulu ulusamba salwihola lwene linga saluli musongwa, nayumwe mungasyome ukutama mgate n'dwune. ⁵Unene niiliisongwa, umwemwe muliilusamba, uywitama n'dwune na yune mgate mumwene umunu uyu iihola iseke jinyingi uukuva ukusyoma uunene samwiivomba iikiinu kyokyosa. ⁶Umunu angasyoma uukuva mugate mumwene, itagiwa ulwa lusamba; avanu viilundania iisamba nuukutaga mumwoto, nu kulalika. ⁷Ulwakuva tungatame mugate mumwene, mulivangili ulwangu lingatame mgate n'dwumwe, mwisaye kyokyosa iikimwinogwa nikuvapa. ⁸Ku iili Utaye vangu anganile unene, umwana vope atukelile ufweuwe nayumwe mtame mundugano lwangu. ⁹Ndulu utaye vangu anganile unene, umwana vope atukelile ufweuwe; nayumwe mtame mundugano lwangu. ¹⁰Umwemwe mungibate iindagilo jangu, mwitama mulugano lwangu ndulu aibite indagilo ija taye nu kutama mlugano lwa mwene. ¹¹Nijovile imbombo ija kulumwe nukute ulutengano lwangu luve n'gate n'dwumwe nukute ulutengano lwinyu luvombeke ukuva lukwilanile. ¹²Ulu lulagilo lwangu, luvite mukanane yumwe kwa yumwe ndulu navaganile umwemwe. ¹³Asikuli umunu uyu alinulugano uluvaha ndulu, nukute ahumije uwumi wa mwene kuvamanyani va mwene. ¹⁴Umwemwe mulivamanyani vangu linga muvombile aga niivalagije. ¹⁵Sanikuvilanga mwivavanda ulwakuva umbanda salumanyile ikivomba Untwa uvamwene, nivilangile umwemwe vamanyani, ulwakuva nikavavulile imbombo joni iji ngapulike ukuhuma kwa Taye. ¹⁶Samkasalwile umwemwe, ila unene nikavasalwile umwemwe nukuvavika mulute mkahole iseke, ni seke yinyu yitame. Iili ili tusuma lyolyosa kulitawa ilya Ntwa ikulupa. ¹⁷Lino nikuvalagila ukute mukanane umunu nunine. ¹⁸Linga ikilunga kivakalalile, mulumanye ukute kikangalalile unene vubado sakivakalalile umwemwe. ¹⁹Linga mkale vankilunga, ikilunga kikale kikuva gana ukute mulevakyene liino ulwakuva samulevankilunga lino nikavahalile ukuvahiga kumbivi iji nkilunga kyungave ikilunga kukuvakalalila. ²⁰Mukumbukage ilimenyu ili nikavavulile umbanda samba kuNtwa vamwene. ²¹Ulwakuva vakanabisya unene vikuvatabisya nayumwe kange vakale vibate ilimenyu lyangu vikwibata nalilimenyu. ²²Vikuvavombelaga aga goni kwaajili iya litawa ilyangu ulwakuva savamanyile ilyangu ulwakuva savamanyile uyu alinumile. ²³Linga sanaije kukuvavula vavule ngale savavombile imbivi; lino vajila ilya ikya kwitetela pambivi javo. ²⁴Uyu ikung'alalile unene ikunkalalela na yu Ntwa. ²⁵Ukuva nisyome ukuvomba imbombo pamopene na vene yiyo asipali uyu avombile, vakale viva visita mbivi lino vavombile gosa gavili vang'alalile unene na yuNtwa vango. ²⁶Ili livonike ukute ilimenyu likamilike lilyo lisimbiwe mukalata yavo: 'Ukute vang'alalile pavuvule.' ²⁷Unsiki gugwo ung'uviji ijile, yuywo nikuntwala kulumwe ukuhuma kuNtwa, uyu yu, Mepo vayilweli, uyu ihuma kuNtwa, ikutupangilaga. ²⁸Umwemwe mwipanga ulwakuva mkale nune ukuhuma pawando.

Chapter 16

¹Nivavulile aga ili muleke ukukalajiwa. ²Vikuvahumya kunji ya tembile; uwayilweli usiki gu kwija gugwo jujwo ikuvabula isagaga ukute ivomba imbombo inonu kwa Nguluve. ³Vikuvavombela imbombo iji ulwakuva savamanyile Utaye nayune kange. ⁴Nivavulile imbombo iji ukute unsiki gunafike mukumbukage, mnaweza kuyakumbuka na jinsi nilivyowaambia muweze wao. Sanikavule imbombo iji ulwakuva ukuhuma pawando nikale paninye numwe. ⁵Ulwakuva, lino niluta kwa yuywa anumile; asikuli kulyume uyu ivuja, "Wiluta kwii?" ⁶Ulwakuva nijovile amamenyu aga kulumwe ikisa pwukile munumbula jinyu. ⁷Nulu, nikuvavula uwayilweli lunonu kulumwe nehege; ulwakuva ninasyome ukuhega ung'uvije sikwija kulyume; ningalute nikunsuha kulyume. ⁸Angije, uyu ung'uviji ikuvamanyisya nkilunga ni mbivi, ikuvamanyisya ni lweli ikuvamanyisya nuvuhigi. ⁹Ikuvamanyisya ni mbivi ulwakuva savakanyidike unene, ¹⁰ikuvamanyisya ilweli, ulwakuva niluta kwa taye, ulusamkambone kange; ¹¹ukupulihana nu uvuhigi ulwakuva um'baha uvankilunga iki ahigiwe. ¹²Nilinago mingi aga kuvavula ili saa muwesya ukunyeliwa ulu. ¹³Ulwakuva, umwene, Umepo uva lweli, angije, ikuvalongoja kuvwayilweli wosa; ulwakuva sijova aga mwene; yuywa gogosa agakiva ipulika ikujijova imbombo ijo ikujivika pavuvalafu imbombo ijo. ¹⁴Umwene ikun'ginia unene, ulwakuva itola imbombo jinyu ikujivika kulumwe. ¹⁵Ifinu vyosa ifialinavyo Utaye fyangu; unene nijovile ukute Umepo itola imbombo ijangu ikugavika pavuvalafu kulumwe. ¹⁶Gusigile unsiki mpima, samkumbona kange; unsiki mpima kange, mukumbona. ¹⁷Avakongi va mwene avange vakavulana, "Kiki iikiikutuvula, "unsiki mpima, samkambone kange," unsiki, umpima ulwakuva unsiki mpima," mkumbona niluta kwa Taye?" ¹⁸Pu vakajovile, "Kyukiki ikijova iki, 'Bado unsiki mpima'? Satulumanyile ikijova." ¹⁹U Yesu akavavona vinogwa ukumbuja, vope akavavula, "Mwikwivuja yumwe kuu ili, vununijovile, 'Bado unsiki mpima, samkambone kange; kange kunsiki mpima mkumbona kange'?" ²⁰Idika, idika, nikuvavula mwilila, nu kweli lisya, lino ikilunga kuhovwike, amwiva nu vukalale kange uvukalale winyu wiva vuhovoke. ²¹Udala iva nu vukalale unsiki ugu iva pakuhola ulwakuva unsiki ugwa kuhola gufikile, ulwakuva angahole umwana sikumbuka kange uvuvavo ulwakuva avonike umwana mkilunga. ²²Lino umwe mukalile, lino nikuvavona kange; inumbula jinyo jihovoka asikuli uyu ihiga uvuhovoke winyo. ²³Isiku iyo samkambuje amavujo. Idika, Idika, nikuvavula, Mungasume lyolyosa kwa Taye, ikuvapa mlitawa lya mwene. ²⁴Mpaka lino samusumile lyolyosa mlitawa lyangu; suma nayune nikuvapa ili uvuhovoke vukwilanile. ²⁵Nijovile numwe kunjovele iyi sayimanyika, unsiki gukwija gugwo sanijova injovele iyi sayimanyika nikuvavulaga kuvuvalafu inongwa ja Taye. ²⁶Isiku iyo mwikwesaya kulitawa lyangu sanikuvavula ukute nukwisaya kwa Taye ni mbombo jinyu; ²⁷Ulwakuva Utaye yuywo avakelile nukute mung'elile unene ulwakuva nihumile kwa Taye. ²⁸Nikahumile kwa Taye nijile kukilunga; kange, nihega nkilunga niluta kwa Taye". ²⁹Avakongi va mwene vakate, "Lino, wijova pavuvalafu sawifiha. ³⁰Lino, tulumanyile ukute ufimanyile ifinu vyosa, sawinogwa umunu yoyosa akuvuje amavujo ulwakuva tulumanyile ukute ulwidiko lwihuma kwa Nguluve. ³¹U Yesu akate, "Lino muedike?" ³²Lola, unsiki gwikwija, lino gufikile amwinyilaga kila munu nkunine mkundeka ni mwene ulwakuva sanilimwene nilinu Taye. ³³Nikuvavula imbombo iji ukute munumbula yangu muve nulutengano. Mkilunga mulinuvutowe, lino mwikasyage munumbula nikitilile ikilunga.

Chapter 17

¹U Yesu akajova imbombo iji; akalola amilioga mwene kukyanya akata, "Taye, unsiki gufikile; inioje unswambo, akutoje uveve - ²nduvu ukampile uvutwa ku vyoni ivyenye mbili neke avape uwumi uwa majuva gosa vavo wampile. ³Uvu vuwumi wa majuva gosa: ukute vakumanye uveve, Vinguluve jilweli yule ulii vemwene nuyu walintumile Yesu Kilisite. ⁴Nikakujinije pakilunga apa nuku malisya imbombo iyi ulinumile. ⁵Lino, Taye, unyinule unene paninie na yave kuvutwa uvukale nawo paninine nove ikilunga vusakivumbiwe. ⁶Nikalivonisywa ilitawa lyako kuanu ava ukamile nkilunga. Vakale vako; lino umile unene. vope akolile ilimenyu lyako. ⁷Lino valumanyile ukute vyosa ifi umile une fihumile kulyove, ⁸kumamenu gago ukamile unene-- Nevapile avene amamenyu aga vakagambilile iweli vakalumanya ukute lweli une nihumile kulyuve vakidika ukute uveve yule ununile. ⁹Nikuvasumila avene. Sanikukisumila ikilunga nikuvasumila vavo umile ulwakuva avene kange avane vako. ¹⁰Jinu vyosa vivyo vangu vyako; nifi ulinavyo uveve vyangu une nikukuginia ku ifyo. ¹¹Unene nisimuli mukilunga, lino avene valimo nkilunga, une lino nikwija kulyuve. Taye Vimbalage, valindilile nditawa lyako ili ukatupile ufwe ukute avene vatame pamo penendwu unene nuve vunu tulipamopene. ¹²Linavene, nikavalindilile nditawa ili ukamile; Nikavalindilile ndulukute avene vatame asipali yumu uyu kayagile(isipokuwa) umwana va vuyagi ukute amasimbo gafwane. ¹³Lino nikwija kulyuve lino nijava agankilunga ukute uvutwa wango vufwane n'gati mbene. ¹⁴Nivapile ilimenyu ilyako; ikilunga kivakalale ulwakuva avene savankilunga nduvu une sanilivankilunga. ¹⁵Sani kuvasumila ukute vahage nkilunga lino uvalindilile nu ndugu. ¹⁶Avene savankilunga ndulu unene sanilivankilunga. ¹⁷Uvasuke nuwe yilweli wako ilimenyu lyako vu waji lweli; nivatumile nkilunga. ¹⁸Ukanumile nkilunga, nayune ni vatumile nkilunga. ¹⁹Ndulu unene nihumije kulyuve ukute vope vihumye kulyuve kuwa yilweli. ²⁰Sio vavavo vene avanikuvasumila na vala vala avakive vi kunyidika ukugendela ilimenyu lyavo ²¹vosa vave pamupene, ndulu uveve Taye, ulin'gate n'dwune nayune n'gate n'dwuve. Vope avo vave n'gate ndwufwe avankilunga vave nu lwidiko ukute uveve yuve ukanumile. ²²Uvutwa vula uvuukamile unene - nivapile avene, ili vave pamupene, n'dulu ufwe fwe tukale pamupene- ²³Unene n'gate n'duumwe, nayuve ng'ate n'duvune; ili muve mukwilanile ukuva pamupene ndulu ufwe fwe tukale pamupene, uveve ulu ukanganile, unene. ²⁴Taye, kila iki ukamile unene - Valole nu vutwa pia waweze kuwa pamoja nami mahali nilipo ili waweze kuona utukufu wangu, uvu ukanule: ulwakuva ukanganile ni kilunga vusa kivumbiwe kwa misingi ya ulimwengu. ²⁵Taye unyalweli ikilunga sakikakumanye uveve, valumanyile ukute ukanumile. ²⁶Nikalipelile ilitawa lyako lyeleveke kuwene nikulivika lyeleveke nukute ulugano lulwo ukanganile unene luve n'gate m'bene, neyune neve n'gate mbene."

Chapter 18

¹U Yesu wajovile amamenyu aga, ahogile na vakongi vamwene ukuluta kuluvindi ilya Kidroni, kunu yikale ibustani, vuyikale uumwene na avakongi va mwene ukwingila mugate mwene. ²Lino uYuda, uyu alondaga ukubuda, vope apamanyile apo uYesu alikufiluta kila nsiki na vakongi va mwene. ³U Yuda vuapokile ikilundilo ikya kuvavaha va vadimi na vafalisayo akaluta ukwo nitala nimuli nikilwilo. ⁴Vo pe uYesu, akimanyile kila kinu iki kyavombekaga kumwene akahumania kuvulongolo akavavuja veni uyu mukundonda?" ⁵Vo pe vakambula, "U Yesu Mnazareti." U Yesu akavavula, "Unene yune" Vo pe uYuda uyualimbulile, aimile pamupene na vasinjala. ⁶Umwene wavavulile, "Nene yune" vavuyile kumavega nu kugwa pasi. ⁷Akavavuja kange, "Veni uyu ukun'donda?" Vo pe vakambula kange "U Yesu Mnazareti." ⁸U Yesu akate, "Nivavulile nivavulile ukute unene yune, linga nkundonda unene, valeke ava valutage." ⁹Aga gakale vulevule ili ilimenyu lifwane; pala apajovile; "Vosa avawalimile sayagile nuyumo." ¹⁰Vo pe uSimoni Petro, avile nikilwilo akalusa akilwilo nukugida imbulukutu iya kunya iya ufuasi uvambaha. Ilitawa lya mwene ale yu Malko. ¹¹U Yesu akambula uPetro, "Vuja ikilwilo kyako kuu ala yamwene. Kiki nisite ukunyela ikikombe kila ikiamile Utaye?" ¹²Ikilundilo kya wasinjala na vajemedali, na vavombi va Vayahudi, vakanyibata uYesu nu kumpinya. ¹³Avene vakandongoja tasi ukuluta kwa Anasi, umwene akale nkwive va Kayafa, uyu akale untekeji mmbaha kumasiku ago. ¹⁴Lino u Kayafa ve uyu akavapile uluhala Avayahudi ukute umunu yumo afwe kwa ajili ya vanu. ¹⁵Simoni Petro akankonga uYesu, unkongi uyunge. Yula amanyike kwa kuhani mmbaha, vo pe aingile nu Yesu ndibehewa lya untekeji umbaha; ¹⁶u Petro akinile kunji kukifigo. Unkongi uyu akamanyike kwa kuhani umbaha, akahuma kunji kujovelela nund'ala umbombi uju alinkulindilila undyango nu kumwingija u Petro ng'ati. ¹⁷Umbomba mbombo uyu akalindililaga pa kifungo, akambula uPetro, " Ukute uvesulinkongi va munu uyu?" Vo pe akate, "Une mma." ¹⁸Avavombi vala na vavaha walinkwima aponu pala; vakojije umuoto ulwakuva yikale mepo, valikwota ulakuva yikale mepo. Na yu Petro akale navo, alikwota umwoto kunu imile. ¹⁹Untekeji umbaha akambuja uYesu inongwa ja vakungi va mwene na kumanyisya kwa mwene. ²⁰U Yesu akata, "Nikivulile pa vuvalafu avakilunga; Une nikamanyisye kila nsiki mu tembile baho avayahudi valenkulunda na une sanikajovile lyolyosa ilya kuvutitu. ²¹Kiki mkambujije? Mmuvavuje avavakamulihi je kukila kinikajovile. Avanu ava valumanyile gala aganikajovile. ²²U Yesu wamalile ukujova ewe, umbaha yumo yuywa akimile akantova uYesu nikivoko kya mwene akate, "Je, ewo vuyinogiwa ukujova kuntekeji umbaha?" ²³Vo pe uYesu akajova linga nijovile lyolyosa ilivivi uve nketi pavuvivi linga nijovile vunonu kiki kunova? ²⁴Puu uAnasi alikun'gilika uYesu kwa Kayafa untekeji umbaha kunu akungiwe. ²⁵Lino uSimoni Petro ava imile ikwota umwoto mwene. Avanu vala vakambula, "Lino, uveve sulinkongi va Yesu?" akabela akate "Unene niliyunge." ²⁶Yumo uvavakongi vamfuasi umbaha, uyu akale nkambe va n'gosi yuywo u Petro akantemile imbulukutu, akate, "Sio yuve nikakuwene kukyalo?" ²⁷U Petro akabela kange, ilikongove likavika. ²⁸Pu vakantova uYesu ukuhuma kwa Kayafa mpaka ku Praitorio. Yikale milavo hani. Avene savakingile mu Praitorio ukute vasyome ukunangika ukulya ikyaka. ²⁹Pu uPilato akavalutila akate. "Akosile kiki umunu uyu?" ³⁰Vakambula vakate, "Ukuva umunu uyu ave santula nongwa, tukale satukutwala kulyuve." ³¹U Pilato akavavula, "Mtole yumwe, mukahige ukukonga ululagilo lwinu." Avayahudi vakambula, "Ululagilo lwibela ukum'buda umunu yoyosa." ³²Vakajova aga ili ilimenyu lya Yesu likwilamile, ilimenyu lilyo akajovile hani akavoneswa uvufwe uwakiva ufwa. ³³U Pilato akingila kange ku Praitorio akamwilanga uYesu; akambula, "Uve uli ntwa va Vayahudi?" ³⁴U Yesu akambula, "Uveve kumbuja ilisyo ili ulwakuva winogwa ukulumanya ulwakuva avange winogwa ukulumanya ulwakuva avange vakusuhile ukumbuja unene?" ³⁵Vo pe uPilato akambula, "Unene sanili Njahudi, au vudesi?" Ikilunga kyako nu ntekeji umbaha vako vavo vakutwalile kulyune; uveve upelile vuli? ³⁶U Yesu akate; "Uvulwa wangu sio wankilunga munu, linga uvutwa wangu vakale munsiki nkilunga munu avavombi vangu vakate vikun'dwila ukute vasyome ukun'gumwa ku Vayahudi. Uwayilweli uvutwa wangu sawihega apa" ³⁷U Pilato akambula, "Uveve uli ntwa?" U Yesu akate, "uveve vuwijova ukute unene nili ntwa, Ulwakuva unene nikaholiwe kange ulwakuva unene nikijile nkilunga ili nive nketi va wayilweli. Yoyosa uvayilweli ipulika ilisyo lyangu." ³⁸U Pilato akambula, "Uwayilweli kyu kiki?" Avile ajovile aga akaluta ku Vayahudi nukuvavula "Sanikujivona imbivi yoyosa kumwene." ³⁹Ulwakuva kulinululagilo ulwangu kulumwe ukun'dindulila untwa nongwa yumo unsiki ugwakijaka. Mwinogwa niva'dendulile untwa va Vayahudi." ⁴⁰Pu vakaywega vakate, sio uyu, tun'dindulile u Balaba." Vo pe u Balaba akale.

Chapter 19

¹U Pilato akantola uYes unukuntova. ²Avaskali vakahona amatoni vajenga ingigha. Vakayivika kuntwe gwa Yesu kange vakafwika umwenda gwa sambalau. ³Vakanyijila nukute, "Uve uli ntwava Vayahudi! kange vantova namavoko gavo. ⁴Kange uPilato akahuma kunji nu kuvavula avanu, "Lola nikuvatwalila umunu uyu ukute saniliwene uvunangi wowosa m'gate mumwene." ⁵Apo uYesu akahuma kunji; akava afwalile ingigha iya matoni numwenda ugwa sambalau. Kange uPilato akavavula, "Mulole umunu uyu apa!" ⁶Avavaha vavadini vuvambwene uYesu, vakaywegela vakate, "Nteswa, nteswa." U Pilato akavavula, "Ntole yumwe mukanteswe, ulwakuva unene sanivuvwe ne uvunangi." ⁷Avayahudi vakambula uPilato, "Ufwefwe tulinalwo ulilagilo, kululagilo ulu ilondiwa ukufwa ulwakuva akatile mwana va Nguluve." ⁸U Pilato wapulike amamenyu aga akendelela ukyopoga, ⁹akingila Praitorio kange nu kumbula uYesu, "Sakajova. ¹⁰Kange uPilato akambula, "Uve, sawijova nune? Lweli uYesu sakajovelela kange uPilato akambula, uveve sawijovelela nune?" Uveve sulumanyile ukute nilinuvutwa uwa kukubuda?" ¹¹U Yesu akambula, "Uveve sukale nu vutwa gogosa pakyanya palyune kange ulukapewave ukuhuma kukyanya." ¹²Ukuhumana nu kute, uPilato alonda ukun'deka, vope Avayahudi vakaywegela vakate, "Kange ungandeki nuwavuke sulimanyani va Kaisali. Sio mmanyani va Kaisari." ¹³U Pilato vuapulike amamenyu aga, akantwalila uYesu kunji kanga akatama pakigoda ikyavvuhigi aponu pala panyika ukute, pamiminiwe kangu ku Kieblania, Gabatha. ¹⁴Ilijuva ilya kwiya ipasaka vuyifikile, vugufikile unsiki ugwa saa ya sita. U Pilato akavavula Avayahudi, "Lola untwa vinyu apa!" ¹⁵Vaka yweghela, "Mun'geje mun'geje, nteswa!" Pilato akavavula, "Lola tanteswe untwa vinyu?" Vope udimi umbaha akate, "Ufwefwe tulivuvule untwa ilya u Kaisari." ¹⁶Vope uPilato akan'gumia uYesu neke vanteswe. ¹⁷Vope vakantola uYesu, vope akahuma kunu apimbile ikikovekano ikyamwene vantwole mpa kukilunga ikya fuvu la ntwe, Kieblania tuvite Golgotha. ¹⁸Baho vakantesije u Yesu, agosi vavili, uyunge uluvafu ulu nu yungu uluvafu ulu, nu Yesu paga pavene. ¹⁹Kange uPilato asimba ikimanyilo avike pakyanya pakikovikano. Apo pakasimbiwe: YESU MNAZARETI, NTWA VA VAYAHUDI. ²⁰Vingi Avayahudi vakambula ikimanyilo iyo kange apaatesiwe uYesu akale pipi nu vujenge wa inyumba. Ikimanyilo iki kikasimbiwe nu Vaebania, ni Kilumi ni Kiyunani. ²¹Kange avavaha ava yunani Avayahudi vakambula uPilato, "Usima ukusimba, Untwa va Vayahudi; kange umwene akate ntwava Vayahudi." ²²Vope uPilato akate, "Aga nikasimbile nisimbile." ²³Avasikali vuvantesije uYesu, vakatlile imwenda gya mwene nukugivika amagavo gane gane, kila unskali iligo vo limo, Puu vakatola ni kansu yimo yimo, sayikahoniwe kange yika kafumiwe ukuhuma kukyanya. ²⁴Pu vakajovana tusome ukudyefula, "Ila tuyitovele ikula guve gwani ili likwilanile ilisimbo ili lyajoviwe vakagavine imienda giangu, umwenda gwangu vakatovile ikula vuvwo vakavombile avasikali." ²⁵Avasikali vakavomba imbombo iji. Uvanina vya Yesu, uilumbulye va vanina, Maliamu u'dala va Kleopa nu Maliamu Magidalena - avadala ava vaimile pipi ni kikove kano kwa Yesu. ²⁶U Yesu wakambwene uvanina nu nkongi vimile pamupene uyuakankelile nijovakambula uvanina va mwene, "N'dala, lola, umwalivo uyul!" ²⁷Kange akambula unkongi va mwene, "Lola, uyu apa uvanina vako. Ukuhuma unsiki ugu unkongi va mwene. Akatola ukuluta kukaya kumwene." ²⁸Vulisinia ilyo, uYesu akalumanyile ukute gosa gamalike ili ukumemia amasimbo akata, "Nivona ukumilwa." ²⁹Ikyombo ikikikamemile i Siki kikalipo pala, kuilyo vakavika isifongo iyi yimemile isiki pakyanya pa lusito ulwa hisopo, vakambikila mundomo gwa mwene. ³⁰Vepo uYesu vu ayivombile iyi, akata, "Yimalike." Pwakasulika unlwe gwa mwene, akayihilika inumbula yamwene. ³¹Ulwakuva gukavile nsiki gwa kutesania, ulwakuva imivili sagili kunogiwa ukujiga nkyanya nkikovekano usiki ugwa Sabato (ulwakuva ilijuva ilya Sabato likavile livaha), avayahudi vakansumile u Pilato ukute amalunde gavo vadenye vahege, na kwamba miili yao ishushwe. ³²Pu avasikali vakadenye amalunde aga munu uvakwanda nayuvavili uyuakatesiwe paninwe. ³³Pu vakava vamfikile uYesu, vakambwene afwile, tayale savakandanya amalunde. ³⁴Unsikali yumo akan'goma uluvafu ni mbalala, pulikahuma ililopa na malenga. ³⁵Vope uyu akambwene akajovile, upango ulwamwene lwa lweli navope alumanyile ukute ijova ijayilweli ili nayumwe mwedeike. ³⁶Ulwakuva agagakahumile ukute ilimenyu likwilamile, "Lisikuli ilijegu ilya mwene lidenyeka." ³⁷Kange ilisimbo ilingelile, "Vikundolaga uyuywo vakan'dahile." ³⁸Vugalusinwe ago uYusufu Alimathaya, vope nkongi va Yesu, kuvutitu / kuvudwaji uvya Vayahudi akansuma u Pilato aguheje umbili ugwa mwene. Naye Pilato akampa ruhusa. Kwa hiyo Yusufu akaja kuundoa mwili wa Yesu. ³⁹Nayu Nikodemu akaluta uyu akatalile ukuluta pakilo akatwalile ahanjamwa imanemane ni udi, javile ilati mia. ⁴⁰Pu vakagutolile umbili ugwa Yesu vakampinya isanda iyakitani pamupene mifi finuhilila ndulu yikale idestuli iya vayahudi pakusyila. ⁴¹Pala pala puvakatesije pakava(ni bustani); nkwalo mulinilipumba ilipya ilistamunu mgate. ⁴²Ulwakuva yikavile mandalio ga Vayahudi, vakandulile uYesu ulwakuva ilipumba likavile pipi, vakagoneka uYesu mgate mula.

Chapter 20

¹Pamilavo ilijua ilya kwanja ilya ndungu, vakujigile kutitu uMaliamu Magidalena akalutile kulipumba akalivona iliwe lihejiwe pa lipumba. ²Akanyila fijo ukuluta kwa Simoni Petro na kunkongi uyunge yuywa uYesu akankelile po akavavula, "vantolile Untwa kulipumba nayufwe satumbwene kunu vambikile." ³U Petro nu nkongi uyunge vakahuma, ukuluta kulipumba. ⁴Voni vakanyila pamo pene; uyunge unkongi akanyilile kyongo ukuntola uPetro akale va kwanda. ⁵Akimile alinkulilola ilipumba; akayivona isanda umwenda gwa kusyilila ugwa kitani yigonile umwene sakingila n'gate. ⁶Na yu Simoni Petro akafika akingila n'gate ndipumba. Akaguvona umwenda gwa kusyilila gwa kitani gugonile pala ⁷na kikitambala kikyo kikavile kuntwe kamwene sagukale pamopene nu mwenda gwa kasyilila gwa kitani ila gikale palukanji gyenye. ⁸Unkongi uyunge akingile n'gate ndipumba; akavona na kuamini. ⁹Ulwakuva unsiki gula vakava savagamanyile amasimbo ukute yinogiwa uYesu ajuke kuvavwe. ¹⁰Avakongi vakaluta kange kuvene. ¹¹U Maliamu akimile palipumba alinkulila, akava ikwendelela ukalila akalola kulipumba. ¹²Akavavona avasuhwa vavili avavalafu vatamile yumu kuntwe yumu kumalunde baho uYesu akagonile. ¹³Vo pe vakambula, "Ndala, kiki wilila?" Vo pe akambula, "Ulwakuva vantolile Untwa vango, nayune sanimbwene uku vambile." ¹⁴Aavile ajovile ago, akasyetuka akambona uYesu imile. Sakalumanye ukuta uyu yu Yesu. ¹⁵Vo pe uYesu akambula, "Iyava kiki wilila? Vukundonda uveni?" Vo pe akata n'din'dilila ikyalo akambula, pamo uveve Ntwa untolile, mbula kunu umbikile une, nikuntola. ¹⁶U Yesu akambula, "U Maliamu." Vo pe akasyetuka akambula ku Kiaramu, "Raboni," evo kukute "Mmanyisi." ¹⁷U Yesu akate, "Usyiome, ukunibata ulwakuva sanilutile kwa taye; ukavavula avakambango ukute niluta kwa Taye yayo Taye vinyo, Nguluve vango Nguluve vinyo." ¹⁸U Maliamu Magdalena akija kukuvavula avakongi, "Nimbwene Utaye," ambulile imbombo iji. ¹⁹Vuyivile kemihe, isiku iyo, isiku iya kwanja iya ndungu, jope inyiji jikava jidindiwe kukwo avakongi vavile valinkwogopa ku Vayahudi, U Yesu akija pagati pavene akavavula, "Ulutengano luvu kulumwe." ²⁰Akava avavulile ago akavavonesya amavoko na luvafu lwa mwene. Vo pe avakongi vavambwene Utaye vakahovoka. ²¹U Yesu akavavula kange, "Ulutengano luvu paninie numwe. Ndulu Utaye akanumile unene, vuvavo unene nikuvatuma umwe." ²²U Yesu vuajovile ago, akavapulila akavavula akate, Pokela Umepo Umbalaje. ²³Vovosa ava muvasyikile imbivi, visyikiliwa; avakiva mukuvadindila vadindiliwe. ²⁴U Tomaso, unine va vala kumi na vavili akale vi Didimasi, sakale na vakongi vanine uYesu vu ijile. ²⁵Avakongi avange vakambula pongela, "Tumbwene Untwa." Vo pe akavavula, "Linga sanikukivona ukimanyilo kya misumali numavoko ga mwene, nukuvika inyove jango mu vimanyilo, nukuvika ikivoko kwangu paluvafu sanikwiduka." ²⁶Amajuva nane avakongi vakale kugate kange, vo pe u Tomaso akale pamupene navene. Unsiki inyiji vavadindile uYesu akimile pagate pavene. Akate, "Ulutengano luvu paninie." ²⁷Akambula uTomaso, twala ulwove lavako ulole amavoko gako uvike kuluvafu lwangu; usite ukuva nduyu idike. ²⁸Vo pe uTomaso akambula akate, "Ntwa vangu nu Nguluve vangu." ²⁹U Yesu akambula, Ulwakuva umbwene, widike. Vasayayiwe vavo avavikwidika, kisita ukulola. ³⁰U Yesu akavombile imbombo nyingi kuvakongi va mwene, ijisajigelile ukwandikiwa nkitabu iki; ³¹iji jisimbiwe ili muve nu lwidiko ukute uYesu yu Kilisite, mwana va Nguluve, nukute vumwidike muve nu wumi n'ditawa ilya mwene.

Chapter 21

¹Kumbambo iji uYesu akiviika pavuvalafu kange kuvakongi Kuulisiva iilya Tibeli; ulu ndulu akivikile pavuvalafu umwene: ²U Simoni Petro akale paninie nu Tomaso ikwilangiwa Didimas, Nadhanaili uva kana iya Galilaya, umwana uva Zebedayo na avakongi vavili ava Yesu. ³U Simoni Petro akavaviila, "Uunene niluta kukulova isamaki." Vo pe vakambula, "Ufwefwe, twiluta muve." Vakaluta nu kwingila mumashua, ulwakuva ikilo iyo yosa savakakivona kyokyosa. ⁴Pamilavo vukukile, uYesu akima mumfyiko, vo pe avakongi savakalumanye ukute akilo vi Yesu. ⁵Kange uYesu akavavula, "Valumiana, muli ni kyakulya?" Vo pe vakate, "M'ma." ⁶Akambula, "Isya avavilova isamako uluvafu ulya kun'wa lwa mashua, na yumwe mwipata kidebe." Kuili vakisya avalova isamaki ulyakuva uyungi. ⁷Ulwakuva unkongi uYesu akankelile akambuula uPetro, "Yu Ntwa." Vo pe uSimoni uPetro wapulike ukute Untwa, akapinya imwenda ga mwen (ulwakuva gakafyalile vuunonu), kange akilaha mundiswa. ⁸Avakongi avamwene vakaluta kumashua (ulwakuva savakale kutali na kupuani, yuva mita miamoja ukuhuma mufyeko), vo pe valinkulusa untogo gugwo jimemile iisomba. ⁹Vuvafikile mufyeko, vakalola umwoto pala na pakjanya iyene pakale ne somba paninie nunkate. ¹⁰U Yesu akavavula, "Twala apa isomba iji mulovile unsiki ugu." ¹¹U Simoni Petro akatoga nukuhola untogo ugu gukamemile isomba imbaha, isomba mia moja hamsini ni idatu; vakale vingi, untogo gula sagukadiefuika. ¹²U Yesu akavavula, "Mwije mwipata iikiinywaji." Asikuli nu yumo uyu alikumbuja, "Uve veve veni?" Vakalumanyile ukute yuNtwa. ¹³U Yesu akija, akatola gula unkate, kange akavapa, akavomba vulavula kujila isomba. ¹⁴Ili likale lya datu kwa Yesu pavuvalafu kuvakongi avamwene kunsiki ugu akajukile ukuhuma kulipumba. ¹⁵Vuvalawike uYesu akambula uSimoni Petro, "Simoni umwana va Yohana je, uveve un'gelile?" U Petro akate, "Lweli, Ntwa; "Uveve ulumanyile ukute nikukelile." U Yesu akambula, "Lisya ing'osi jangu." ¹⁶Aakambula ulwavile, "Simoni umwana va Yona, je, uveve un'gelile?" U Petro akambula, "Lweli, Ntwa; Uveve ulumanyile ukute unene nikukelile." U Yesu akambula, "Lisya ing'osi jangu." ¹⁷Akambula kange ulwadata, "Simoni, mwana va Yohana, Uveve un'gelile?" Vo pe uPetro akakalile kulila ilya akambulile kadatu, "Lweli uveve un'gelile?" Vo pe akambula, "Uvintwa ungamanyile gosa; ulumanyi;le ukute nikukelile." U Yesu akambula, Lisya ing'osi jangu. ¹⁸Edika, idika, nikukuvila, uuluukale ndumiana ukapuvile uukufyala imwenda yuve nukuluta kyokyosa kunu winogwa; akiva uvile uselupe wigolosya ikivoko kyako ni kwa ikukufyalija imwinda nukukutwala kunu sawiganile. ¹⁹U Yesu ajovile aga ukute uvufye wa ndakiko uwu uPetro aikuginia Unguluve. Vu ajovile aga, akambula uPetro, "Un'gonge." ²⁰U Petro akasyetwiike nukundola yula unkongi uYesu uyu akankelile nukuvakonga- Uyu yuyo akegime pakifuva ikya Yesu unsiki ugwakyakulya ikyanikimihe nukumbuja, "Untwa, vei uyuikukubeda." ²¹U Petro akambona kange akambuja uYesu, "Untwa, Uyu umunu ivomba kiki?" ²²U Yesu akambula, "Linga ninogwa asigale mpaka akiva nikwija, ilyo likukugataja kiki?" Ng'onga." ²³Ihabali iyi ikavalile muvala avakambe vosa, ukute unkongi uyu sifwa. U Yesu sakambule uPetro ukute, unkongi uyu sifwa, "Linga ninogwa umwene ajige mpaka akiva nikwija likukugataja kiki?" ²⁴Uyu yu nkongi uyu ipanga ulupango ulwa imbombo iji, yuywa animbile imbombo iji, tulumanyile ukute ulupango ulwa mwene lwa yelweli. ²⁵Kuli nimbombo ijinga nyingi iji uYesu avambile. Ukute kila munu ngale lyandikiwe, nisaga ukute ikilunga kyosa ngale sakitosije ukufifika ifitabu ifi ngale vyandikiwa.

Romans

Chapter 1

¹U Paulo, unsuhwa va Kristi U Yesu, uyu ailangiwe ukuka ntume, uyu ahaliwe ukulumbi ula iinjili ya Nguluve. ²Iyi Unguluve ayijovile kundomo gwa vanyamalago vamwene kuvusombe uvuvalaje. ³Yaani inongwa ja Mswambe uyu aholiwe mukinkolo kya Daudi kwanongwa ya mbili. ⁴Mu kuvonesya kumaka ukuta unswambe va Nguluve kumongwa ya mumbuleya uvuvalaje, kuvujuswo wa vafye, U Yesu Kristu Untwa vitu. ⁵Uyu kumwene twakavile uvupe nuvusuhwa neke avanu voni vakave ukwiyisya kulwidiko, kunongwa ya litawa lya mwene. ⁶Avo kuavo umwene nayunwe muvile vahaliwa va Yesu Kristu. ⁷Kuvoni avavali ku Rumi, avaganike va Nguluve, ava vailangiwe ukuva vavalaje. Uvupe vuve kulwiwimwe nu lwidiko ukhuhuma kwa Nguluve Utayi vitu na Kumtwa U Yesu Kristu. ⁸Kwanja, nikunginya Unguluve vango mwa Yesu Kristi kujili yinyo mwivoni, uhwakuva uhwidiko hwinyo mwivomi, manya ulwidiko lwinyo lwilumbihilila ikikinga kyoni. ⁹Ulwakuva Unguluve uyu nukumwidike nu kumwabudu kumumbuumba yango kulivangili lya Mwana va mwene, nu vusaidi wango vunu ni kuvujova kijila kuduga. ¹⁰Amajuva goni munyisayo jango, nikundova nije kulwumwe nambivi mbivi Unguluve angigane ukugolosya isafwali yango. ¹¹Manyi ninongwa fijo ukwagana numire nikave ukuvapa ifikungilwa fyango fya numbule neke muve na maka. ¹²Yaani, tuhovokane une, numwe kula munu nulwidiko lwa mwene une iyinyo

umwe tujango.¹³Lino valukolo lwango, sanimogwa mleke ukuva ni bahari ja kuta mara nyingi ni kwija ukwa vuwikusudile kulwumwe, nikasigilwira mpaka lino, ili nikave ukuva niheke kulujwumwe umwe pia ndavule nilinavyo ukwa kufilunga ifinge.¹⁴Nikuvasagila na va Yunani na ava savayahudi, nikuvasagila navala avanyaluhala na vyilila luhala.¹⁵Kwa hiyo, kuluvafu lwango, une nilitayari ukulumbilila iinjili na kukulwumwe umwe mukapoka i Roma.¹⁶Ulwa kuva sanikuyifyila isoni iinjili uwakuva gu maka ga Nguluve aga gitwala uvupoki, kuuyukile ikwidike kunjahudi tasi na kwa Myunani yope.¹⁷Ulwakuva uvuyilweli wa Nguluve vuvonike mungati mumwene, ukhuhuma lwidiko mpaka lwidiko, ndavunuyasimbiwe, "Ugolofu ilama kwa lwidiko,"¹⁸Ulwakuva ilyoyo Iya Nguluve livonesiwe ukhuhuma kukyanya, juu ya vuvivi womi nu vunangi woni wa vanu, avavibeja uwayilweli kuvuvivi.¹⁹Ulwakuva imbombo ja Nguluve jivoneka jijulikine ukuva pavuvalafu, mngati mumbene. Ulwakuva Unguluve avavonisye(avasetulile)²⁰Ulwakuva imbombo ja mwene ijisajivoneka ukuhuma ukuvumbiwa kwa kilunga, givoneke, nu kugamanya kumbombo ja mwene. Yaani uvuwesyo wa mwene wa majuva goni na vunguluve wa mwene. Valeke ukuva ni kipinja.²¹Ulwakuva, vuvammajile Unguluve savakanginya, ukuta vi Nguluve, kenge hata ukumwalija pu vakayaga kuvudesi wavo, ninumbula javo inyavupelwa, jilahiwe ingisi.²²Vakijova ukuta vanya luhala vakayaganike.²³Vakagevusya uvutwa wa Nguluve uyujila nu vunangi kukihwani kkyo sura ya Bin munu uyu alinuvunangi uyu alinuvu nangi na vafiyuni ni ya fikamu ni ya figenda.²⁴Kwa ajili ya ago Unguluve akavaleka kuvunongwa wa numbula javo, vakonge uvukyafu, kange nukudanya ilisima imivili gwavo.²⁵Ulwakuva vakabadilisya uvuyilweli wa Nguluve ukuva vudesi, vakakisududila ikinu nu kuklyusaya badili ya Mmbumbi, uyu ihimidiwa amajuva goni na goni. Amina.²⁶Hivyo, Unguluve akavaleka vakonge uwigane wavo wa soni, na vaavdala vakabadilisya amatumizi ga asili ku matumizi agajila asili.²⁷Avagosi vope vulevule vakagaleka amatumisi ga ndala, ga asili vakanongwa uwigane, avagosi vakavomba agatava, vakakava numbili guvo amahombo ga vuyagi wavo aga gali haki yavo.²⁸Na vule vunu vabelele ukuva nu Nguluve kuvufahamu wavo, Unguluve akavaleka vakonge uluhala lwavo, ulusalwiifae, vavombe aga saganogile.²⁹Vadigile uvuvivi wa kila namna vadigila nuvudhalimu wa kila uvuvivi wa nukunongwa nuvuvivi, wamejawa ne husuda nuvubudii nu lwoyo, nu vusyovi; avanu vamasage amavivi, avanya kusenganya.³⁰Avanya kudesa avanya kwiginya avanya kukalaja avanyakalaja Unguluve. Kagevuli, avanya kutabakari, avanya kwiginyija. Avanya kutunga amavivi ava savikuvesimu avababa vavo.³¹Avajila luhala, avanyakudanya, indagilo, avasavikuvasavinogwa avakikolo avavajira.³²Avo vikuhumanya fijo ukuhiga kuwayilweli ya Nguluve, Iya kute avavivomba ago vanogwile uvufye vivombo ago. Wala syo ewo tu, bali vikwidihana naga vikugavomba.

Chapter 2

¹Lino uli ni njila ilya kwitetela yuvi wihiga uklwakuva gago wihiga unino wikwiwika mbuhigi yuve. Ulwakuva yiwe wihiga wikuga vomba galaagala. ²Lino tulumanyile ukute uvuhigi wa Nguluve wayelweli kuwavo uwomba ago. ³Lino uvevo usage ili, yuve wihiga vavo vivomba umbombo iji kiini nayuve wivomba jijo. Lino wikwepa iwuhigi uwa Nguluve? ⁴Au wisaga padebe kyongo kuwingi wa kisa kuja mwene ukulindi la utoviwa numwene nukwikaswa kwamwe? Lino sulumanyile ukute ikisa kwa mwene kukukahilika kuwuwalaje? ⁵Lino ukhuhumana nuvukafu wako ninumbala yako yiyo yijila uvumvalaje wikwivikila yuve uvuhigi kusiku iya vuhigi kulisiku ilya kugubataliwa uvuhigi wa Nguluve. ⁶Umwene ihomba kila munu ikipimo ukufwa ni mbombo ja mwene: ⁷Kavavo imbombo javo jilivunonu kuvavo valondile uluginio, ukwogopa ukusifa, ukunangika ikuvapa uwumi wa siku josa. ⁸Lino vavo vinongwa ijava, vavo sa savinongwa uwayilweli uvuhigi ni lyolo ilili lutile. ⁹Unguluve ileta itwala itabu kukyanya ukwa wumi wa munu uyu avombile imbivi, kuNjahudi tasi na kuYunani. ¹⁰Lino ukuginwa, ukwogopa nu lutengano yikwija kumunu yoyosa uyuwivomba inonu, Kunjahudi na Kujunani. ¹¹Ulwakuva vusikuli iwupendelelo kwa Nguluve. ¹²Ndulu vingi vakalemilwe bila ukuvika uvutalatibu viyanga bila vutalatibu ndulu vingi vakalemilwe uvutalatibu vihigiwa kuvutalatibu. ¹³Ulwakuva savipulika uluvatiko avanya wayelweli pamiho ga Nguluve, lino vuvala avavikonga uluvatiko vivaliwa uya yilweli. ¹⁴Ulwakuva avanu va nkilunga ava valivuvule uluvatiko vivomba munu vinogelwa avene gago gavatikiwe, avene vavile luvatiko, avene valivuvule uluvatiko. ¹⁵Ku ili vivoneswa ukute imbombo javo jijo jisimbiwe kwa mujibu wa sheria yameandikwa munumbula javo. Dhamiri zao pia zinawashuhudia wao, uvumunu wavo wijova, na masago gavo vavo kwa vavo gikuvahiga nukualindilila. ¹⁶kusiku jijo Unguluve. Aiyikujihiga inoungwa ja vanu nduvu liliwo ilimenyu lyango ukugendela mwa Yisu Kilisti. ¹⁷Tute ukute vukwivika uli Njahudi, uyu atamile nduvatiko, havoka ukwiginia mwa Nguluve, ¹⁸vumanye uvunongwe wa mwene, nu kujidika imbombo jijo nonu, nuve ulagijiwe nu luvatiko. ¹⁹Nu kulumanya hani ukute uve ulindongoji va vafwa miho, lumali lwa valikungisi. ²⁰umanyisi va vafuvile, umanyisi va vana uyu ali nu luhala ulwa yilweli. ²¹Uve lino, yuve vukundumbilila uyunge, lino savukwimanyisa yuve? Yuve vulumbilila ukute usyome akuhija lino uveve sawheja? ²²Yuve wite usyome ukuligupa, wuligupa yuve? Yuve wikalala amasyetu, wihija itembile? ²³Yuve wikwiginia muluvatika, sawikunsusya Unguluve pa kudenya uluvatiko? ²⁴Ulwakuva "ilitawa lya Nguluve lidukiwa pa vanu avapanji kunongwa jinyo" ndala yisimbiwe. ²⁵Ulwakuva ukuvalajiwa lweli kunonu ukukonga ululagilo, lino linga uvevo sawikonga uluvatiko, ukuvalajiwa kwako kwiva kuvalajiwa. ²⁶Lino, ukute umunu uyu savalaji we igendelela ukwibata uvunongwe uwa luvatiko, lino ukuvalajiwa kwa mwene sakwivaliwa ukute kwalajiwa? ²⁷Vo pe uyu savalajiwe kuwando siweswa ukuhiga linga sakamilisye? Iyi ulwakuva agagasimbiwa kuwanjo lino sawilola ukute widenya ululagilo! ²⁸Ulwakuva uveve suli Njahudi uyu alikulwakunji; ukuvalajiwa sio kwa panji kuno sio kwa panji kwene. ²⁹Umwene akale Njahudi uvagate, uvuvalaje wa numbula, nu wa mepo, sio mmasimbo. Ulu ginwo ula munu uywo salwihumana na vanu lweli lwihuma kwa Nguluve.

Chapter 3

¹Lino wikwambuliwa kiki ikiali nakwo Unjahudi? Ukwambulila uvuvalajiwe kyukiki? ²Lunonu kyongo kulugendo. Kuwando kwokwosa, Avayahudi vapewiwe ukudindiliwa ukuhuma kwa Nguluve. ³Lino yiva ndakiki avene avaYahudi vavele vuvile ulwidiko? Lino, ukuswoma ukwidika kuvene uwidiki wa Nguluve kwa vunda? ⁴La hasha. Badala yake, ate Unguluve avoneke ukuvidika avanu voni vadesi. Nduvu yisimbiwe, "Ukute uvoneke uligolofu amamenyu gako, uweswe ukiisinda vuwikwingila kuvuhigi"⁵Lino uvuvivi witu wevonesya uvugolofu wa Nguluve, tute kiki? Unguluve sioo mpelwa vwihumwa lweli wa liwo? Nijova ukulingana nuvumumu. ⁶La hasha! Ni jinsi gani lino Unguluve! aihiga ndakiki ikiluna?⁷Lino uwayilweli wa Nguluve vungameme ukuvunesya uvutwa wa mwene pavudesi wangu, mbone une nihigiwa ukute nilintula nongwa? ⁸Kiki tusite ukujova, ndulu tukadegeliwe nduvu avange vivoneshwa ukute twijova, "Tuvombe uvuvivi, lino uvunoni wije"? Uvuhigi kuvene waye lweli. ⁹Kyukiki lino? Ikitukwi tetela? Hamna hani. Ulwakuva ufwefuve hwahigile avaYahudi na Vayunani vosa pamupene ukute valimumbivi. ¹⁰Iyi yifwene nduvu yisimbiwe: "Asikali umbomba inonu nu yumu. ¹¹Asikali umunu uyu ikweliwa. Asikali umunu uyu ikundonda Unguluve. ¹²Vosa vavolile. Wao kwa pamoja wamekuwa hawana maana. Hakuna imbombo inonu, la, nu yumu. ¹³Ingolomilo yavo lipumba ili lili pavuvalafu. Kululimi lwavo vadesile. Isumu iya fila yimo pasi pamilomo gwavo. ¹⁴Imilomo gwavo gumemile ulukoto nuluvavo. ¹⁵Amalunde gavo ginyila ukwita ililopa. ¹⁶Uvunangi nu luvavo pwugale mundu gendelo lwavo. ¹⁷Avanu ava savalumanyile ulugendo ulwa lutengano. ¹⁸Vusikuli uvudwaji wa Nguluve pamiho gavo." ¹⁹Lino tulumanyile ukute ulwatiko lwite, lwijova navo valipasi pa mbivi ili kukute kila undomo gwolendiwe, lino kukute ikilunga kyosa kumbombele Unguluve. ²⁰Ili ulwakuva gusikuli umbili gugwo ugu gwivaliwa uwayilweli ne mbombo ijawatiko pamiho ga mwene, ulwakuva ukugendela ulwatiko lukwija uluhala ulwambivi. ²¹Lino bila uluvatiko, uwayilweli wa Nguluve vumanyikine. Vukapangiliwe kuluvatiko na Vasololi, ²²uwo wayilweli wa Nguluve ukugendela mundwidiko ulwa Yesu Kilisti kuvavo vamwidike. Yisi kuli itofauti. ²³Ulwakuva vosa vivomba imbivi, vimalikiwe nu vutwa wa Nguluve. ²⁴Vavaliwe uvugolofu vuvule kunjila ya ukugomboliwa mwa Kristi uYesu. ²⁵Ulwakuva Unguluve akan'gumuje uKristi uYesu akan'gumije uKristi uYesu ave mpatanisi kunjila iya hwidiko kulilopa ilya mwene. Akan'gumije uKristi ukuva nsaidi uwayilweli ulwakuva ajilekile imbivi ²⁶mukwiyumilija ukwa mwene. Aga gosa gakahumile ili ukwoneswa uwayilweli uwamwene lino, iye yikale ukwivoneswa ukute ikumbalila uwayilweli yoyosa kulwidiko mwa Yesu. ²⁷Kulikwighi ukuiginia? Kuvikivwe. Paluvafu kulugendo luliko? Unsingi ugwa mbombelo? Hamna, kulugendo ulwa lwidiko. ²⁸Lino tulumanyile ukute wiwaliwa uwayilweli kulwidiko bila umbombo ya luvatiko. ²⁹Lino Unguluve vavaYahudi vene? Umwene sio Nguluve vavaVomba mbivi vosa? Lweli, vankilunga vosa. ³⁰Lino Unguluve inave aliyumo uyu ikuvavalila uwayilweli vala ava vavalajiwe kunjila iya lwidiko na vavo savavavalajiwe ikuvavalila uwayilweli kunjila iya lwidiko yila yila. ³¹Lino ufwefuwe tukuyigevuswa kulugendo ulwa lwidiko? Mwee! Kunsana twihakikisya uluvatiko.

Chapter 4

¹Twijova kiki kange lino kwa Abrahamu, utaye vitu kunjila iya mbili, avonike? ²Lino uAbrahamu a valiwe uwayilweli kumbombo, akale ikwiginwa pamiho gantwa lino sio kwa Nguluve. ³Lino amasimbo gite kiki? "U Abrahamu anyidike Unguluve, ikavaliwa kumwene ukuva lweli." ⁴Lino kumunu uyu ivomba imbombo, ukuhombiwa kwa mwene sakwivaliwa ukuhombiwa kwa mwene ukute vutayili ili wivaliwa ukite idaiwa. ⁵Lino kumunu yuywo sivomba imbombo umwene yuywo ikumbalila uwayilweli umunu umbalaje, ulwidiko lwa ulwidiko ulya muni luvaliwe ukuwa uwayilweli. ⁶Uvudi ijova ulusayo kumunu yuywo ikumbalika uwayilweli kisita ukuvomba. ⁷Akate, "Vasayiwe vavo imbivi javo jiswikuliwe navavo imbivi javo jigubikiwe. ⁸Asayiwe umunu yuwe Unguluve sambalile imbivi." ⁹Lino ulusayo ulu lwavavo vavalajiwe au kuvavo vavalajiwe? Ulwakuva lwijova, "kwa Abulahamu ulwidiko lwa mwene luvaliwe ukute lwa yilweli." ¹⁰Evo lukavaliwe? U Abulahamu wakale ukuvalajiwa, au vusavalajiwe, savuyikale, pa kuvalajiwa, ila vusayivalajiwe. ¹¹U Abulahamu akapokile (ialama) vu badu savalajiwe. Ugu gukale (ng'uli) ugwa uwayilweli uwalwidiko iyiakale nayo vusavalajiwe. Matokeo ya ikimanyilo akavombike ukuva taye vavosa avidiki nalinga savavalajiwa. Iyi yita uwajilweli vuvaliwe kwene. ¹²Iyi yivonesya ukute Abulahamu akavombike ukuva taye va uvuvalaje sio ukute avavihumania nuvuvalaje, lweli avavikujikonga injila ya taye vitu Abulahamu. Ulu lulwidiko uliakale nalwo kuavasavalajiwe. ¹³Ulwakuva sayikale kuluvatiko ukute ukulagana iyiyahumijiwa kwa Abulahamu nikivumbiko kwa mwene, ukulagana ukukwiva kwa kulisi kwa nkilunga, ila yikale ukugendela uwayilweli wa lwidiko. ¹⁴Ulwakuva avanya luvatiko(vuvavovimiliki) ulwidiko luvile vuvule, nu kulagana ukubadiliswa. ¹⁵Uluvatiko lwitwala akafumbe, ila apalusipali uluvatiko, kange kusikuli ukwidika. ¹⁶Ulwakuva yihumila kulwidiko, iyi yive kulwidiko, uwayilweli, ukulagana pavuvalafu wosa, na vaholiwa sio avavalumanyile uluvatiko, lweli avavalindwidiko ulwa Abulahamu. Ulwakuva umwene yutaye vitu uva twesa, ¹⁷ndulu yisimbiwa, "Nikuvikile uveve ukuva taye uva nkilunga kyosa." Abulahamu akale mumaka aga yula uyu akanyidike, m uyu Unguluve uyu ikuvapa avafwe wiwumi nikugavika imbombo iki jisipali jivi pwujile. ¹⁸Vope uAbulahamu akidika kumaka akanyidika Unguluve kumajua gago gikwija. Yuywo akale taye vankilunga kyosa, ukuva na mamenyu aga akajovile, "... Vunu ayiva ukuhola kutyuve." ¹⁹Umwene sakale ntamu uva lwidiko. Abulahamu akidika ukute umbili ugwa mwene gumalike ukufwa akale - ni miaka mia moja. Kange akidihine nu kufwa kulitumbu ilya Sala. ²⁰Lino ulwakuva ukulagana ukwa Nguluve, Abulahamu sakabelile ukusyoma ukwidika. Lueli, akidika ukwa nulwidiko nukun'ginia Unguluve. ²¹Akalumanyile uwayilweli ukute kila ikilagano iki alagine Unguluve, akale na maka agakuvomba. ²²Iyi yikavaliwe kumwene ukute lweli. ²³Lino sayikasimbiwe kumwene, ukute yikavaliwe kumwene. ²⁴Yikasimbiwe na kulyufwe, kuvavo vakavikiwe ukuvaliwa, ufwe fwe yufwe tuidike ukugendela umwene uyu akajukile untwa uvitu uYesu ukuhuma kuvafwe. ²⁵Uyu yuywo vakan'gumije kumbombo jitu nukujusiwa ili tupate ukuva nuwayilweli.

Chapter 5

¹Ulwakuva tuvaliliwe uwayilweli kunjila kulugendo iyalwidiko, tulinulutengano nu Nguluve kulugendo ulwa Ntwa uYesu Kristi. ²Ukugendela umwene ufwekwe tulinulusako kulugendo ulwa lwidiko kuumota iyi mugate ufwekwe tukwima, tuhowike agaakupile Unguluve kunsiki ugwapongela, uvukifu uvu twihanga muluginwo ulwa Nguluve. ³Sio ili, lakini twihovoka kutabu gosa. Tulumanyile ukute itabu yihola(ukufumilela, ukukiva). ⁴Ukukiva kwihola ukwidikiwa nu kwidikiwa kwihola ukukiva kunsiki ugwapongela. ⁵Ukukiva uku sakwikwipika, ulwakuva ulugano ulwa Nguluve lwitike nunumbula jitu ukugendela Umepo Umbalaje, yuywo akahumijiwe kuliufwe. ⁶Kunu tukale tukale vagafu, kunsiki ugupwugule Ukristi akale pwale kuvavomba imbivi. ⁷Ulwakuva lwiva luvivi umunu yumo ukufwa ku munu unyalweli. Iyi kukute, apange umunu akale afwe kumunu. ⁸Ulwakuva Unguluve avikile uwayilweli nu lugano kulwafwe, ulwakuva tukale vanya mbivi, U Kilisti akafwile kunongwa jitu. ⁹Ulwakuva imbombo josa tuvaliwe uwayilweli kulilopa ilia mwene, twipokuwa ku ilyo ukuhuma ukuhigiwa kwa Nguluve. ¹⁰Kwili unsiki ugu tukale vavivi, tulunganijiwe nu Nguluve kulugendo ulwavufwe uwa mwalive, tupokiwe kumaisha gamwene. ¹¹Sio ifi tu twihovoka kwa Nguluve ukugendela Untwa uYesu Kilisti, ukugendela umwene yuywo tutunganyiwe. ¹²Ku ili ukute ukugendela umunu yumo imbivi jaingile nkilunga, kulugendo ulu uvufwe waingile kulugendo ulwa mbivi. Nu vufwe vukavala kuvanuvosa ulwakuva voni vakavombile imbivi. ¹³Ulwakuva indagano iyi wa inyakilingo va nkilunga akapeviwe uibrahimu mu vuholwa wa mwene, sio kuluvatiko ila kuvayilweli nu kuvaliwa kulwidiko. ¹⁴Nulu uvufwa vukalipo kwanja yu Adamu mpaka yu Musa, nulu ava savakavombe imbivi ulu kukuswoma ukwidika kwa Adamu, uyu vufwani kwayunywa ikwija. ¹⁵Ulwakuva uluvatiko lulwo lwivomba imbivi. Kwa kuwa ikiwa kwa kosa la mmoja wengi walikufa, zaidi sana neema ya Mungu na zawadi kwa neema ya mtu mmoja, Yesu Kristo, imezidi kuongezeka kwa wengi. ¹⁶Ulwakuva yihumile kulwidiko uluwa Ibrahimu(yive kuluga ulwa lwidiko ili zawadi) yiwe na maka kuwa hosu sio kuvanyalualiko lwene uyu utaye va lwesa, uyu avile taye vitu twesa. Lakini kwa upande mwingine, kipawa cha bure kinachotoka katika kuhesabiwa haki kilikuja baada ya makosa mengi. ¹⁷Ulwakuva uvuvivi uwamu yumo, uvufwa ukugendela yumo, kukyanya kuvitola inonu ni nyingi ukuhuma unikonge vitawala ukugendela uYesu Kilisti. ¹⁸Iyi ukugendela ilikosa ilyavanu vosa vakijile kuvuhigi ukugendela imbombo yimo iyalweli kwaijile ukuvaliwa uwayilweli uwa agavanu vosa. ¹⁹Ulwakuva ukugendela umunu yumo ukuswoma ukwidika vakavombile avanyambivi, ulwo ukugendela ukwa munu yumo kwivombeka lweli. ²⁰Ulwakuva uluvatiko lwavile pamupene, ila ilikosa ligendelelage apa imbivi jivijage nyingi, imota yikavalile. ²¹Iyi yikahumile ukute, ndulu imbivi yikatamile kuvufwa, vuvwo imota yiweswa ukwenela ukugendela uwayilweli uYesu Kristi Ntwa vitu.

Chapter 6

¹Tute kiki lino? Twendelele ukutama mu mbivi neke ulusako woungeseke? ²Ate ufye. Yufywe twa fywile kumbivi, tuwesya ndakiki ukutamba ku ijo? ³Vasi samulumanyile uvwata vala avavaogiwe mwa Kristi vojiwe kuvufywe wa mwene? ⁴Twasyiliwe paninye nava kunjili ya lwojo ku kuvufye. Yavombike ukuta linga vunu Ukilisti ainuliwe ukuhuma kuvufye ukugendela mu vutwa wa Tayi, neke ukuta nayufye tugendage muvupya wa kutama. ⁵Manya linga twalunganijiwe paninye na vope kukihwanu, kwa vufywe wa mwene, nayufywe twilungananga kuvujuka wa mwene. ⁶Ufye tulumanyile ndee, witu wa katale e navope neke umbili gwa mbivi paningunangike. Iji yihumile neke ufye luleke ukuva vatumwa va mbivi. ⁷Umwene uyu afywile avombike nya ukuhwanana ni mbivi. ⁸Lino linga tufywile paminye nu Kilisti, tukwidike ukuta twitama paningwe na vope. ⁹Tulumanyile ukute Ukilisti ajukile ukuhuma kuvafwe, nu kutasyo mfye kavile. Ukufywa sakula mwijila kavili. ¹⁰Manya kunongwa ya vufune uvu afywile kumbivi, afywile mara kamo kuvanu voni. Hata eno amaisha aga itama, itama kukisa kwa Nguluve. ¹¹Kunjila yiyiyo, nayumwe munogiwa ukwivala ukuta mulavafye kunongwa ya mbivi, pu muvijage vumi kwa Nguluve kunjila ya Yesu Kilisti. ¹²Kunjila iyi muleke ukuyiluhusu imbivi yitavale mumivili ewiyoneke ukwi uwikane wa gwene. ¹³Uleke ukuhunywa umbili gwako kumbisi ndavule ikyombo ikisita lino mwihumye yemwe kwa Nguluve, kama vanu vumi ukuhuma kuvufywe. Na muhimye imivili gyenyo kama fyombo fya kwa Nguluve. ¹⁴Mulayileka imbivi yitawale. Ulwakuva samulipasi pa ndagilo, baho muli pasi lusajo. ¹⁵Ndakiki lino? Tutule inongwa ulwakuva satulipasi mu mbivi, bali pasi pa vupe haya ulwakuva satulu pasi pa mbivi bali pasi pa vupe eee. ¹⁶Samulumanyila ukuta uyu aihumije mwene ukwa utumisi viuyu umwe mwale vutumsihi va mwene vauyu ikumwelika nukumwogopa iyi ya yilweli hala unga umwe muli vatumwa va mbivi iyi yihilikila uvufye, pamo vutumwa wa kwidiko nu vudwadi uvu vukuvahilika kuvayuheli. ¹⁷Lakini ashukuriwe Mungu! Kwa kuwa mlikuwa watumwa wa dhambi, lakini mmetii kutoka moyoni ile namna ya fundisho mliopewa. ¹⁸Muvombike vavopole ukuhuma kumbivi, lino muvombike vakunge. ¹⁹Nijova ukute nilimunu baho nivumanyile uvulema wa mivili gyinyo. Ndavule mwahumije imivili gyinyo nifimbakasya fya gwene ukuva vakungwa kuvuvivi wa mbili vulevule lino humya imivili gyinyo ukuva valumwa va yilweli nu ukusukiwa. ²⁰Ulwakuva baho mwabe vatumwa wa mbivi, mwale vavopolewa kutali. ²¹Ulwakuva unsiki ugwa mwale mtusebeluki kumbombo iji mwavombile, lino mwivi na soni? Ulwakuva wa mbombo ijo vufywe. ²²Lino ulwakuva muvopoliwe kutali nu vuvivi nu kuvombeka vatumwa va Nguluve, mulinuluseke lwa kusukiwa. ²³Ukujova ewo viwumi wa siku joni, bali zawadi ya bure ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu.

Chapter 7

¹Awo samulumanyile, valukolo vango (ulwakuva nijova na vanu avayimanyile indagilo), ukuta ululagilo lukunjungula umunu vu alimwumi?²Ulwakuva undala uyu atoliwe ikungile nu lulagilo ku ngosi va mwene, vu mwumi, lino linga ungosi va mwene afywile, iva avupoliwe ukuhuma kululagilo lwa weghi. ³Lino valume, linga unsiki ungosi ajige mwumi, vu ulimwumi nu ndala uyunge, linga itanza nu ndala uyunge iligupa. Lino linga ungosi va mwene afywile lywa avopoliwe kululagilolwa lulagano, ewo siva ndugu vuitama nu ngosi uyunge. ⁴Palino valukolo lwango, umwe mwivoni muvomi vafywe kunongwa yalulagano kunongwa ya mbili gwa Kilisti. Muvile ewo neke mulunganije na vange, kumwene uyu umwene ajukile ukuhwuma kuvafwe ne awesye unkunigolela Unguluve isike. ⁵Ulwakuva baho mwale nu mbili, uwigane wa mbivi vulikusisimuka kuifimbakasya uvufwie iseke. ⁶Lino tuvopolive ukuhuma ku ndagilo ja vufwe. Tuyifwilile iyi yatupinjaga. Neke nayufwe tukave ukuvomba kunumbula imya nasyo ku hali ya katale iya vusimbe. ⁷Tute kiki lino? Indangilo mbivi? Ate. Ata ewo, sangale nijimanyile imbivi, ngali sayivile kinjila la lulagano. Ulwakuva ngale sanilumanyile ukunogwa linga ululagilo ngalesayijovile, "Unanogwaga." ⁸Lino imbivi yipatile umwanja kululagilo nu kutwala mungate kila aina ya kunogwa. Ulwakuva imbivi ukusita lulagano yifwile. ⁹Nayuni nale mwumi pavanjo kisite, lino lwavile lwikinja ululagano, imbivi yikakava uwumi nayune nukafywa. ¹⁰Ululagilo lula ululwitwala uwumi lukagevuka ukuva vufywe kulwune. ¹¹Ulwakuva imbivi yikapate umwanja kululagilo nukumsyovo. Ukugendela kululagilo lula, niikafwa. ¹²Pu nonu, nu lulagilo lunonu nululagano lunonu kange wa vunonu kange lununu. ¹³Pu yula iyiyale inonu yale vufywe kulwune? une yileke ukuva, ewo hata padebe. Lino imbivi, leka yivoneke yitwala uvufwe mugati mudyune. Iyi yole ukugendela mululagilo, imbivi yikagimba ukuva mbivi kyongo. ¹⁴Ulwakuva tulumanyile ukuta munumbula, lino une nilimumu va mbili, nigujiwe pasi pa vufweye wa mbivi. ¹⁵Maaya ilinivomba, sanilumanyile lweli. Ulwakuva ilininogwa ukuvomba, sanivombo nivomba lila ilusanogwa ukuvomba, lwunivomba. ¹⁶Lino linga nivomba ili sawininogwa, pu ni kwidiika ukute nikwidihana nayo ukute nonu. ¹⁷Lino pusa nene umbili gwago yune nivomba ago, lino pu yu mbivi nyiyilamla muganti mundyune. ¹⁸Ulwakuva nihumanyile muganti mundyune, yaani mumbili gwango, salitama ilimanye ilinonu. Ulwakuva ukunogwa kulimnganti mundwune, umenyu ilinonu lino sanivomba. ¹⁹Ulwakuva ile njema jema ilininogwa sanivomba, pulivivi lwu nivomba. ²⁰Lino linga nivomba lila ilisaninogwa si nene umbili ugu ila imbivi yitama ngati ndwune. ²¹Nilimanyile, kange mwiyele mungati mundwune ukuvomba ilinonu, lakini uvuvivi lweli vulimungati mundwune. ²²Ulwakuva nikuyihovokela ya Nguluve kuvumunu wa mungati. ²³Lino nilola kanuni iyilivunge ifimbakasya mbili gwango. Yilwa mungati nudwune imya kuluhala lwanga. Yikumbomba une tukungwe vaja mbivi ijijilimufimbakasya fya mbili gwango. ²⁴Une nilimunu va lukalalo! Venu uvyu uvesya ukunoka nu mbili gwango gwa (mbivi) vufywe? ²⁵Lakini nikugulimya kwa Unguluve mwa Yesu Kilisti Umtwa vitu! Pulino. Yune ni mwene kuluhala lwango nikuluvombela lya Nguluve. Bali, kumbili nikuyivumbela ya mbivi.

Chapter 8

¹Lino vusikuli uvuhigi kuvavo valimwa Yesu Kilisti. ²Ulwakuva uluwatiko ulwa Umepo uva wuume wuuwa wuli mwa Yeesu Kilisti vumbikile mbunonu kutali nuluvatiko lwa mbivi na vufwe. ³Lino uluvatiko lulemilwe ukuvomba ulwakuva yikale ngafu nu mbili, Unguluve akavombile. Akantumile Umwana vamwene mwene kumbili ugwa mbivi ave sadaka iya mbivi, ajihiga imbivi ija mbili. ⁴Akavombile ewo indagano ija luvatiko gatimile mugate mundwufwe, ufweufwe yufwe satwiluta ukujikonga umbombo ija mbili, nukujikonga imbombo ija Mepo. ⁵Vala avavikonga umbili visaga imbombo ya mbili lino vala avavikonga ija Mepo visaga imbombo ya Mepo. ⁶Ulwakuva amasage agambili vufwe, ila amasage aga Mepo uwumi nu lutengano. ⁷Iyi ulwakuva amasage aga mbili vuvuvi kwa Nguluve, ulwakuva sikwidika uluvatiko ulwa Nguluve, kange siweswa ukukonga. ⁸Vala avavikonga umbili saviweswa ukunoja Unguluve. ⁹Kange lino, musikuli kimbili ila pwumule ku Mepo, linga yilweli ukute uMepo va Nguluve itama mugate nndwimwe. Lino umunu yuywo alivuvule uMepo uva Kilisti sio va mwene. ¹⁰Kange uKilisti angave n'gate nndwinwe umbili gufwile kumbombo ija mbivi, ila umepo mwumi kumbombo ija lueli. ¹¹Ingave Umepo akan'jusije uYesu ukuhuma kuvafwe itama mugate mulwumwe, yumwene akan'jusije uKilisti ukuhuma kukafwe ikugipa imivili igietu uwiimi ukugendela uMepo vamwene, uyu itama mugate ni dwumwe. ¹²Lino vakambangu, ufweufwe twidaiwa, lino sio kumbili ukute twitama kulugendo ulwa mbili. ¹³Linga mwitama kulugendo ulwa mbili mwiva pipi ukufwa, kange ungave kumepo ni buda imbombo ya mbili numwe mwitama. ¹⁴Lino linga vingi vilongokiwa nu Mepo uv a Nguluve ava vana va Nguluve. ¹⁵Ulwakuva samutolile umepo uvavusuhwa kange nda mwogope. Lino tukatolile umepo uvakutuvika ukuva vana ava kuwene vilila, "Aba, yani Taye!" ¹⁶Umepo yuywo ikutupangila inumbula jitu ukute tulivana va Nguluve. ¹⁷Ingave tulivana, lino tulivakilingo, vakilingo va Nguluve. Nayufwe tulivakilingo paninwe nu Kilisti, inave yilweli twitabika numwene ili tuginiwe numwene. ¹⁸Ulwakuva nikujivala itabu iyansiki ugu ukute sio kinu ningalinganije nukuginiwa uvuwivonesiwa kulwufwe. ¹⁹Ulwakuva finu vyosa fitegemela ukunongwa fiosa ukuvonesiwa kuvana ava Nguluve. ²⁰Lino uvuvumbi vukale pasi apafisipali, sio kuvunogwe wa mwene. Ulwakuva umwene uyu afisije, nu kugulila. Ni katika tumaini ²¹ukute uvuvumbi uwene wiva wavuke nu kuhejiwa uvusuhwe wa vuvuvi, nukwingila kuwavuke uvusuhwe wa vuvuvi, nukwingila kuwavuke uwakuginwa avana va Nguluve. ²²Ulwakuva tulumanyile ukute uvuvumbi wope witamwa nukuteseka ukulemala pupaninwe na linolino. ²³Sio evoo tu, ila nayafwe yufwe tulimatekeji ga Mepo - na yufwe twitamwa uwumi witu, twigulila ukuva avana, ukupokiwa imivili gyitu. ²⁴Ulwakuva tukapokiwe nu kugulila. Lino ikinu kikyoo kiguliliwa kingavoneke, kusikuli ukuguliliwa kange ulwakuva veni ayu igulila kikyoo ikukivona? ²⁵Lino tungagulile ikinu kikyoo satukukivona, tukukigulila ni kyumila. ²⁶Vuvuwo uMepo ikututanga uwugafu wetu. Ulwakuva satukimanyile ukusuma munu yinogeliwa, lino uMepo ikutusumila kutabu kunu sakwijoveka. ²⁷Yuywo ilola inumbula munu jivelile alimanyile uluhala ulwa Mepo, vunu luliwo ulwakuva ikuvasumila avavidike munu iganile Unguluve. ²⁸Nayufwe tulumanyile ukute vosa avavanke Unguluve, umwene ivomba imbombo josa kuvunome au vunonu, kuvosa vavo vilangiwe kuvunogwe uwa Nguluve. ²⁹Ulwakuva vosa akavamanyile ukwanda pawando, kange vafwane mu Mwana vamwene, ili umwene ave n'goliwa va kwanda mkikolo ikya vanu vingi. ³⁰Vala vavo akavasalwile ukwanda pawando. Vavo akavilangile kange. Na vala vala akavilangile. Vope akavavalile uwayilweli, avo vope akavaginia. ³¹Tute kiki kumbombo iji? Unguluve angave kuliwe, veni alipakyanya paluufwe? ³²Yuywo sikundeka umwana va mwene kange akan'gumije kuliufwe twesa, ilemwa ukutusagila ni mbombo josa paninie nufwe? ³³Yuveni yuywo iwesya ukuvahuga avagolofu va Nguluve? Unguluve yuywo iwesya ikuvavalila uwayilweli. ³⁴Yuveni uyu ikuvahigila uvuvuvi? Kilisti Yesu yuywo afwile kunongwa jitu, na gange aga, ajusiwe kuvavo vafwile, vope alikukivoko ikya kulia ikya Nguluve, kange yuyuvo ikutusumila. ³⁵Yuveni uywakiva ikutusalula nu lugano ulwa Kilisti? Itabu, uvutolwe ni njala, ikifula? hatali? imundu? ³⁶Vunu vuvwo yandikiwe, "Kulitawa liako twifwa pamusi na pakilo tuvaliwe ndi n'gosi iyakuhinyiwa." ³⁷Kumbombo josa ufweufwe tujitolile kumwene uyu atuganile. ³⁸Ulwakuva nilumanyile uwayilweli ukute, ukufwa, uwumi, avandumi, nilamula, aga pwugale, gagogikwija, avavikwitanga, ³⁹aga galikukyanya, gagogalipasi, ikinu kyokyosa, sakiwesya ukutuleka nulugano ulwa Nguluve, ulu lulimwa Yisu Kilisti Untwa vitu.

Chapter 9

¹Nijova lweli mwa Kilisti. Sanijova uvudesi, amasago gango gikumbula paninye nu Mmepo Umbalaye, ²ukula kulikusyonokela nila kuvaha nu luvavo mungati munumbula. ³Ukuta ninogilwe yune nimwene ukukotoliwa nukupaduliwa kutali nu Kilisti kunongwa ya vakikolo kyango, avakivumbuko kyango avamumbili, ⁴Avene aVaisraeli avavavombiki vana va vutwa wa fingano ni ndagilo ja vupe ukunnginya Unguluve, nu lugabo. ⁵Avene avalongoji ava Ukilisti akija kunjila ya lisima nu kuvyala umbili ugu uyu - umwene vi Nguluve va fyoni. Vi uyu aginiwage isiku joni vujivijage. Amina. ⁶Pusyo ukula indagilo ja Nguluve jilamilwe ukufika haa. Syo kila munu uyu Mwisraeli vi Mwisraeli lweli. ⁷Ate na va vavana ava aholile u Abram u ukuta pu vana mwene. Lweli, "ukugendela mwa Isaka ikikolo kyako vikwitangiwigavana. ⁸Iyi kukuta avana va mbivi syo vana va Nguluve. Avene avana va lulagano viviloliwaga ukuta vana va kikolo. ⁹Baho ililyu limenyu lya lulagano ukuta: "Unsiki ndugu nilija, nu Sara ikavaga umwana." ¹⁰Syo ili lyene nayu Rebeka vope ikavaga ulujitu kumunu yumo, Isaka utayi vitu- ¹¹ulwakuva avana vale vakale ukuholiwa na vakava savavombile inyingi imbivi nu nonu neke vuve wigane wa Nguluve ukukongoma nu kusahula lyime, wala syo kumbombo, ewo kunogwa ya ula uyu ikwilaga. ¹²Vajoviwe kumwene ukute, "Umbaha ikumbombelaga udebe." ¹³Ndavule asimbile: "u Yakobo ni ganile, u Esau mtensulile." ¹⁴Lino lujove nyiki? Kulivubaga kwa Mguluve? Ate. ¹⁵Ulwakuva ijova nu Musa, nivamulusyiko kuuyu nikunsyikila, kange niva nikisa kuuyu niva nikisa nave." ¹⁶Lino syo kunongwa ya mwene uyu inogwa, ewo syo kunogwa ya mwene uyu inogwa nu kuvonesya ikisa kunogwa ya Nguluve uyuivonesya ikisa. ¹⁷Ulwakuva uvusimbe wajovile kwa Farao, "Kunongwa imbaha iyavufumbwe uvuluti kyongo. Nukumunula neke nivonesye amaka gango kulumwe. ¹⁸Beho Unguluve aiva nulussyikilo kumunu uyu anganile, iva ikumbombela ukuva nulusinano. ¹⁹Pu yova nune, "Kiki ujige wilola umbili? Vi aliku imibe pamiho ga mwene anogile?" ²⁰Gwe munu gwe veve veni neke umwande Unguluve? Kulivujovi kukuini iki kivumbiwe ukujova kumbumbi, "Kiki vukumbamba ewo?" ²¹Vasi umbumbi siva nuvulamuji kulifu, ukuvumba ikuomba ikinogwa kumbombo ja mwene maalumu iyi inogwa kulifu ili iganile, ni kyombo ikinge kumbombo ja kila siku? ²²Kiyu kiki lino, tugave Unguluve kuwigane ukuvonesya ilyoyo lya mwene, ukuvudindula uvuwesyo wa mwene, kunu akivile kwingi, ukutolana na fila ifyombo fya lifu ifi fivumbiwe hani kunogwa ya lyoyo lya mwene ifiatendihe hani ukubangayula? ²³Kange neke avonesye uwingi wa vuvaha wa mwene kufyombo ifya vulele wa mwene, ²⁴ifi atendile ukuhuma katalefive nu vutwa wa mwene? ²⁵Kama asemavyo pia katika Hosea: "Nitawaita watu wangu ambao hawakuwa watu wangu, na mpendwa wake ambaye hakupendwa. ²⁶Na itakuwa kwamba pale iliposemwa kwao, 'Ninyi si watu wangu,' pale wataitwa 'wana wa Mungu aliye hai.'" ²⁷Isaya analia kuhusiana na Israeli, "Kama hesabu ya wana wa Israeli ingekuwa kama mchanga wa bahari, itakuwa ni masalia ambao wataokolewa. ²⁸Kwa kuwa Bwana atalichukua neno lake juu ya nchi, mapema na kwa utimilifu. ²⁹Na kama jinsi Isaya alivyosema awali, "Kama Bwana wa majeshi hakutuachia nyuma uzao kwa ajili yetu, tungekuwa kama Sodoma, na tungefanywa kama Gomora. ³⁰Tutasema nini basi? kwamba watu wa Mataifa ambao walikuwa hawatafuti haki, walipata haki, haki kwa imani. ³¹Lakini Israeli, ambaye alitafuta sheria ya haki, hakuifikia. ³²Kwanini si hivyo? Kwa sababu hawakuitafuta kwa imani, bali kwa matendo. Walijikwaa juu ya jiwe la kujikwaa, ³³kama ilivyo kwisha andikwa, "Tazama, nimelaza jiwe la kujikwaa katika Sayuni na mwamba wa kukosa. Yeye ambaye huamini katika hili hataaibika."

Chapter 10

¹Valukolo, lwango uvufumbwe wango wa munumbula yango, mi nyisayo jango vunikundova Unguluve pu kunongwa yavo, kunogwa ya vupoki wavo. ²Ulwakuva nikuvavula, ukute valimaka kukundonda Unguluve, lino syo kuluhala. ³Ulwakuva savavumanyile uvugogolofu wa Nguluve, vilonda ukujenga uvugolofu wavo vane. Savalinuwidisi ndu wa Nguluve. ⁴Baho uKilisti vuvudijilijiji wa ndagilo, umunu uyu ilondo ukudindulwa ku ndagilo atame kuijo. ⁵U Mose aandike pa wayilweli uvuwikwija ni ndagilo ja lweli: "Ukuta umunu uyu ivomba ago atamaga ku ago." ⁶Pu uvugolofu uvuwikwija kunjila ya lwidiko wita, "Uleke ukujova munumbula yako, 'Ukute veni uyu ikwika ukuhuma kukyanja?' (Pu kukutwala Ukilisti pasi). ⁷Kange veni uyu ikwika ukuhuma ku vafye?" (Iyo kukutwala, Ukilisti pa kwanya ukuhuma kuvufye). ⁸Hiba kijova ndakiki?" Lila ilimenyu lilipipi nuve, mundomo gwako, na munumbula yako." Pulyulimenyu lya lwidiko ililwilumbilila. ⁹Ulwakuva ungamwidike uYesu kundomo gwako ukuta vintwa nu kumwidike munumbula yako ukuta Ungulive anjosije ukuhuma kuvufye, vupokiwaga. ¹⁰Ulwakuva kunumbula umunu ikuidika nu kukava uwayilweli, na kundomo ijova nu kukava uwumi. ¹¹Baho uvusimbe wijova, "Kila munu uyu ikumwidike sisukaga." ¹²Ulwakuva kisikuli ikihwani kya Unjahudi nu Nyunanani. Baho Untwa vi yula yula va vanu voni unyavutayili avavikunylanga. ¹³Ulwakila kile uyu ikulilangila ilitawa lwa mwene ipokiwa. ¹⁴Lino pu vikumwila ndakiki uyu savamwidike? Kange vikumwindikega ndakiki uyu sivikumpulike? Kange vikumpulikaga ndakiki visita valumbilili? ¹⁵Pu vilumbililaga ndakiki vusava vansuhile? Kange vaandike, manonu kyongo amalunde ga umunu uyu humbilila uluhovoko ulunonu!" ¹⁶Lino syo voni vapulike nu kuudika ilimenyu. Baho uIsaya akate, "Ntwa, venu uyu akelile inongwa jitu?" ¹⁷Basi ulwidiko, lwitengu pakupulika nu kupulika kwikwija kulimenyu lya Kilisti. ¹⁸Lino nita, "Avene savapulike?" Ee, vapulike. "Ilijo lyavo livalile ikilunga kyoni na mamenyu gavo hata kulukanji kukilunga kyoni. ¹⁹Lino njijova, "Je Avaisraeli savalumanyile?" Leka uMusa ajovile, "Nikuvatalija nukudija amatingo kuvanu ava syo kitunga, na kujila kilunga ava kukilunga ava savikwelewa. Nikuvasongelehanya hala vakalele." ²⁰Nu Isaya iwesya sana ita, "Nivonekaga kuvanu vala avasavikundonda nikivonesya kuvala avasava manyile. Nikivoneka kuvala savikurumbuja." ²¹Lino kuvaIsraeli ita, "Pamusi kuvalafu nilikugolosya amavoko avanu avasavipulika avanu avakafu."

Chapter 11

¹Lino nivuja vasi, je, Unguluve avabelile avanu va mwene? Neke pandebe. Ulwakuva nayune pope nili Mwisraeli, inave na vaholiwe nu Ibulahimu, munu valikabila lya Benjamini. ²Unguluve savabulile avanu va mwene ava avamanyile ukuhuma katale. Ewo samumanyile uvusimbe wita ndakiki unkunjova uEliya, ndavule avasitakile aVaisraeli pamiho ga Nguluve? ³"Ntwa, vabudile avanyamatago vako vananginye pavutekelo wako. Une nisigile nimwene, nayune vilonda inumbula yango." ⁴Lakini lino ilijibu lya Nguluve lita ndakiki? "Nisigije avanu ialifu saba, avasavilifu gama pamiho sa Baali." ⁵Basi pu vulevule nisiku yi kuvuvale avanu avavasigile ukuta vuvkoko avavasaluliwe ku vupe. ⁶Lino linga vuvupe, syo kumbombo. Pu uvupe wiva savupe kavili. ⁷Yilindakiki lino? Ikinu iki vope avavahaliwe vakakava, navange vakava vajitu. ⁸Ndumumu yasimbiwe: "Unguluve avapile inumbula ya kulemwa ni tulu, miho lakini savilolo, valinumbulukutu vope savipulike mpaka ilelo iyi." ⁹Udavili ajovile, "ifitagala fyavo vive kisuvuvadiko na kitengo liliva kinu kya kwikuvaja, na mahombo gavo. ¹⁰Amiho gavo nuwigaji galeke ukulola. Ukavagundamije imisana isiku joni." ¹¹Lino nijova, " Vikuvije hata vagwile hani?" Ate lino kulikosa lya munu yumo. Lino kuvuluta nongwa wa yumo uvupoki akavasagila avapanji (Mataifa), neke vope vope vave nu wifu. ¹²Lino linga uvutula nongwa wavo vuvile vutayili kilunga nu vupelwa wavo vuvile vutayile kuvapamji, je syo sana fijo uvudijilijio wavo? ¹³Lino nijova numwe umwe vanu va panji Mataifa. Lino ulwakuva nivile munu vinyo mwivapanji nikiginihija imbombo yango. ¹⁴Lino nivape ikitule avanu avambili gumo nune. Pamo yanikuvatanga vamo vipone. ¹⁵Maanya ukubeliwa kwavo kwikwidihana nikilunga je ukwidikiwa kwavo kwiva ndakiki, linga syo umwumi baada ya kufya? ¹⁶Linga iseke ja kwanja jivile nonu, vulevule na lilibeki lyope na gundela. Linga undela gwilimbile na jisamba jope vulevule. ¹⁷Linolinga isamba ijinge vakendile, nuvelusamba lwa munsitu, songwa, uvyaliwe pagati pavene ukava paninye na vene pandela gwa vutayili wa songwa nsitu, ¹⁸uleke ukwiginya vu ulilusamba. Lino linga wikiginya syo veve, vukugitanga imilela baho imilela gikutangila nu kukupimba uve. ¹⁹Lino pu wijova, "Isamba jakendiwe neke nivepo une." ²⁰Lweli gakendiwe kukusita ukwidika kwavo na uve pu ukimakunjila ya lwidiko lwako. Uleke ukwiginya wiyisyage. ²¹Pu ndavule linga Unguluve sakasigaja isamba ja katale, sakawesye ukukuleka uve. ²²Lola lino uvunonu nu vukali wa Nguluve kuvavomba mbivi vukali. Lino kuvala avavomba inonu uvunonu wa Nguluve, ungatame umwa linga syo veve nayuve yawibeliwe kutali. ²³Navope avo vangatame kisita lwidiko lwavo, vivyaliwaga ulwakuva Unguluve iwesya ukuvavyala kavili. ²⁴Manyalinga uve wakendiwe ukahega musongwa nsitu, musongwa inonu, pu kyongo avene ava vavwaliwe mumbike gwa songwa ja katali ubiki unonu syo mulutilile kuvaYahudi ava vale imbiki gwa kalate. Ukuta saviwisya ukuvyaliwa kavili? ²⁵Mana valukolo saninogwa muleke ukuhumanay ukulingana ni ifumba iyi, ukuta, muleke ukuva ga kwisagila yumwe mwivene. Ifumba iyi yilinu vupale ukuhuma kuvaisraeli hadi ukwija mpaka ukukwija ukulimila kuvanu va panji. ²⁶Puvule avaIsraeli voni vipokiwa ndavule yasimbiwe umpoki ikwija ukuhuma kuSayuni iheja uvuvivi voni ukuhuma kwa Yakobo. ²⁷Nili lwiva lulagano lwango navo, vunilipakuheja imbivi javo. ²⁸Basi kunongwa ya livang'ili vavile vukambako kulwumwe. Lakini kinongwa ya kuhaliwa vavile vaganiwa kunjila ya vatayi na vakuku vitu. ²⁹Ulwakuva ifungilwa fya Nguluve fijila kuyiga na kwope ukwilangiwa nu mwene. ³⁰Baha linga umwe katale mwannangile Unguluve, mukava vapanji, lino mukavile uvupe kunongwa ya vutula nongwa wavo. ³¹Ndavule vule, lino avo vope vavavgile lino. Avayahudi vakosile. Ukuhumana na mavivi gavo ni kisa ikimupivikiwe umwe mwiwesya ukukava uvupe. ³²Manya Unguluve avadindile avanu voni kuvuvivi uvu uvuvutali neke vawesya ukukolelwa ikisa voni. ³³Vule vuvuliwo uwingi wa luhala lwa mwene ni njila ya mwene sajigundulika! ³⁴Manya veni uyu ayimanyile iniya ya Ntwa? Ewo veni uyu ave ingigi va mwene? ³⁵Ewe yenitasi uyu ampile ikinu Unguluve, neke ahombiwe kavili?" ³⁶Ulwakuva ukuhuma kumwene na kunjila ya mwene ifinu fyoni pwufile. Kumwene vuve vutwa isiku joni na joni. Amina.

Chapter 12

¹Lino vakikolo kyango, nikuvadova kukisa kwa Nguluve, muhumye imivili gyinyo give sadaka inonu, mbalaje iyi ikwidiko Unguluve. Iyo kukwisaya ukunonu. ²Muleke ukukonga ikilulunga vunukiluta bali mugevusye nu kukonga uvupya uluhala lwinyo vunonu. Muvombe ewo mulole uwigane wa Nguluve vu vunonu wa kuganiwa nu kunonu woni. ³Ulwakuva pu nijovo kunjila ya vupe, uvuatupile, ukuta kila munu uyu alipawinye nufye aleke ukusaga fijo kunongwa ja mwene pu ave nu kusaga padebe ndavule Unguluve ampile kila munu ikidebe kya lwidiko. ⁴Baho ndavule umbili gulinifimbakasya fingi umbili gumu, nifimbakasya ifi safivomba imbombo yimo. ⁵Vulevule nayufye tulivingi umbili gumo mwa Kilisti, ni fimbakasya kila munu kunine. ⁶Ulwakuva kila munu alinikikungilwa kwa mwene kunjila ya vupe wa Nguluve linga kipaho kuja vanyamalago, yivombeko kunjila ya lwidiko lwa mwene. ⁷Linga kipaho kya munu ukuvombelela, avombe, linga uyunge alinikipaho kya kumanyisya basi amanyisyage. ⁸Linga ikipaho kya munu ukuseisya basi asesyage. Linga kipawa kya munu ukuhumya avombage kange kukisa. Linga ikipaho kya munu ukulongoja pu avombe hu luhala. Linga umunu ikipaho kya mwene ukuvonesya ikisa avombe kuluhovoko. ⁹Ulugano luleke ukuva lwa Kidesi. Kalala ukuvomba imbivi; mwibatilile amananu. ¹⁰Ukulingana nu lugano lya kikolo, mugenane yumwe kwa yumwe. Ukuhusu ilisima mudwadone yumwe. ¹¹Ukuhusu amaka, muleke ukuva volo. Ukuhusu umepe, muve nuvunogwe wa nngati. Ukuhusu Untwa, imbombelage. ¹²Muhovokage nu kwiginya ikimulinakyo ukuhusu ilijuva ililikwija. Muve nu kukiva kutaba jinyo. Mugimbage ukwisaya. ¹³Muhangilanilage kusida iji valunajo avayinyo mulonde injila nyingi ja kulonda uvulele. ¹⁴Vape amavoko ava vikuvaesya umwe; muvasaye muleke ukuvakotola. ¹⁵Muhovoke paninye na ava vihovoka mulile paninye na va vilola. ¹⁶Muve ni numbula yimo muleke ukusaga nu kwiginya. Lakini idiha hana na vanu va pasi. Muleke ukuva ni lisima kuvanu ukuhusu amasage ginyo. ¹⁷Muleka ukung'omba umunu livivi kwa livivi muvombe goni amanonu pamiho ga vanu voni. ¹⁸Linga yiwesekana, linga vunuyivikiwe kulwumwe, muve ni numbula inonu kuvanu voni. ¹⁹Vagane, muleke ukuhomba imbivi yumwe, lino lileke ilyoyo ya Nguluve. Ulwakuva yasimbiwe, "Amahombo maka gango; Yune ijova,' Untwa." ²⁰Linga uundugu vako ali ni njala mpe ifinu(ikyakulya). Ali ni kyumilwa impe amagasi, anywe. Baho ewo vukunpalulila ilyela kumiho(kuntwe) gwa mwene." ²¹Muleke ukulemwa nu vuvivi, pu muvutole uvuvivi kunogwa ya kuvomba inonu.

Chapter 13

¹Kila munu adwadage amamlaka aga ga vikiwe ikilunga, ulwakuva gasikuli amamlaka aga sagahumile kwa Nguluve. Na mamlaka aga pwigale gavikiwe nu Nguluve. ²Lino uyu ibeja amamlaka aga ibeja ululagilo lwa Nguluve; na vala avavibeja vipokekelaga uvuhigi wavo vene. ³Ulwakuva avalongoji sio ludwajo ku mbombo inonu baho kuvavomba imbivi. Pu winogwa ukusita ukuvadwada avatavala? Vombaga inonu, vikukuginyaga vope. ⁴Ulwakuva ulimbombi va Nguluve kulyuve kunogwa ja vunonu. Baho linga uvombile imbombo imbivi, dwada; ulwakuva sawipimba imundu kisila kinu. Ulwakuva ulimbombi va Nguluve, uyu ihomba amahombo kulyoyo kumunu uyu ivomba uvuvivi. ⁵Lino pu yinogwa ukwidika, situkunongwa ya lwoyo bali pia kwa kunongwa ya amasage. ⁶Kunogwa iyi wihomba isongo. Kuvanya vuntwa vupe vanu va Nguluve, ava vigimba ukuvomba imbombo ijo. ⁷Homba kila munu uyu ikuvadaya; isongo uyu isongeja isondo; uvushuru uyu ihombeja uvushuru; uludwado uyu iwesya ukudwada, ilisima uyu ipataga ilisima. ⁸Muleke ukudayiwa nu munu ikinu kyokyovi, lwene ulugono yumwe kwa yumwe. Ulwakuva uyu inkugana unjengani va mwene uywa atimisye ululagilo. ⁹Ulwakuva, "Sulaligupa, sulabude, sulahija, sulanogwe nogwe," na lunga kulilagilo ulunge basi lujumulisya kumenyu aga: "Vukunganaga ujengani vako ndavule vukunigana yuve." ¹⁰Ulugano sawilemanya uvujenganywe wa munu. Pu lino ulugano vu vudiji wa lulagilo. ¹¹Kunongwa ya ili, mulumanyile unsiku ukuta gu nsiki gwa kuhuma kutulu. Ulwakuva uvupoki wita kulipipi kyongo ukulutila unsiki gula ugutwa pokiwe nu gu twa idike katale. ¹²Ingisi yendelile, pamusi mahelolile, Na tuvike palukanji kila mbombo ya ngisi, pu tufyale isilaha ja lumuli. ¹³Na lugendage vunonu vunonu, ndavule ulumuli, sio kusikukuu ja vulugu nu kugala. Na tuleke ukugendelela kuvulingu ewo ukunogwa ukusakuwesya ukwigingaja, na sio kufitina awo uwifu. ¹⁴Lino pu tumtukongoge Untwa UYesu Kilisti, tuleke ukuvika akapenyo kunongwa ya mbili, nu wigane wa gwene.

Chapter 14

¹Mumpokele kila munu uyu igafu va lwidiko kisita kuhumya uvuhidi kunogwa ya masage ga mwene. ²Umunu uyunge alinulwidiko lwa kulya ikinu kyokiyoni uyunge igafu ilya kila yikatulika jene. ³Umunu uyu ilya kila kinu alike ukumbeda uyu silya kila kinu. Na vope uyu ilya kila kinu aleke ukung'iga uya ila kila kinu. Ulwakuva Unguluve ampokile uvywa. ⁴Uve veve veni, uve yuve vukungiga umbombi va uyu vi ntavala va munu uyunge? Pu pavulongolo kuntwa va mwene ukuta alima awo alagwa. Lino lwesya ukwinuliwa, ulwakuva Untwa iwesya ukumbika ime. ⁵Umunu uyunge ikela ilijuva limo ukulutilila ilinge. Uyunge isiku joni jilisawasawa/jifyene. Hebu kila munu ashawishike isagile kuluhala lwa mwene. ⁶Umwene uyu ikwibata amajuva ikwibata kwajili ya Ntwa, na kuuyu ilya kyili ya Ntwa kwa ulwakuva ikumpa Unguluve imwalumu. Umwene uyu silya, ikisiga ukisita ukulya kunongwa ya Ntwa. Umwene vope ita mwalimu kwa Nguluve. ⁷Ulwakuva asikuli uyuitama kuvigane wa mwana yuywa, na asikuli uyu ifya kuvigane wa mwene. ⁸Ulwakuva linga twitama, twitama kunongwa ya Ntwa. Na linga twifya, twifya kunongwa ya Ntwa. Basi linga twitama awo twifya tulikyuma kya Ntwa. ⁹Nu lwakuva kunongwa iyi Kilisti afuile nu kutama kavili, nu kuta ave Ntwa va vanu voni avafye na vumi. ¹⁰Lino kiki apa vukung'iga ulukololwo? Na yuve, kiki vukumbeda ulukololwo? Bahotwivoni tulima pakigodo kya vuhigi pamiho ga Nguluve. ¹¹Baho yasimbiwe, "Ndavule itama," ijova Untwa, "Kulyune kila munu alafugama, na kila lulimi lulahumya uvunonu wa Nguluve." ¹²Lino bahapa, kila munu alahumya imbahilo ja mwene pamiho ga Nguluve. ¹³Basi tuleke kange ukuhigana, pelande, ukuta asipeli uya ivika ikipingani au ililiva kwa lukololwe. ¹⁴Nilumanyile nisongelejiwe mwa Kilisti U Yesu Untwa, ukuta kisikuli ikinu iki kyakusala kikyoo. Pu vi ula uyu ikukivona ukuta pu lino ukuta kila kivivi, ulwakuva kumwene kivivi. ¹⁵Linga nongwa ya finu ulukololwo isikitikaga, savigenda kange kulugano. Uleke ukumanga umunu kuckyakula kiyako uyu UKilisti afyile kunongwa ya mwene. ¹⁶Pu muleke ukusuputa imbombo jinyo inonu gakasupulila avanu ukuvaduka. ¹⁷Ulwakuva uvutwa wa Nguluve savuli kukulya nu kunywa, pu vulimwayilweli, ulutengano, nuluhovoko mwa Mmepo Umbalaje. ¹⁸Ulwakuva uyu ikumbombela UKilisti ndavulevule idikiwe nu Nguluve idikiwe na kuvanu. ¹⁹Palimo, putukonge imbombo ja lutengano ni mbombo iji ja kumfunda umunu uyunge. ²⁰Ulananga imbombo ya Nguluve kujili ya kyakula. Ifinu fyoni lweli finonu, lino fivivi kumunu uyu ilya nukumpelela uyunge ikipinja. ²¹Lunonu ukusita ukulya inyama, awo ukunywa idivai, wala kyokiyoni iki kuikyo ulukololywo ikikuvaya. ²²Iji inyidiko iji ulinajo uyivike ponu kati yako uveve nu Nguluve. Vako asayiwe ula uyu ikihega mwene ku kila ikisiku kinogwa. ²³Uyu alinama syaka ahigiwe linga ilya, ulwakuva sayihumila nulwidiko. Na kyokiyoni ikisakihumana nu lwidiko sambu.

Chapter 15

¹Lino ufye yufye tulinamaka tuwesya ukutola uvugafu wa ava vagafu, satunogilwe ukwinoianja yufye. ²Kila munu inojaga nujengani va mwene baho lwulino nu kulavaha lwa kung'ingajana. ³Baho vupe UKilisti saijovile ukwiginya yuywa. Badala yake, akava ndavule yasimbiwe, "Amadwisi ga avavakudukile, gambwene nayune." ⁴Ku iki kyatali ukusimbiwa, kyasimbiwe kukutumanyisya, kunongwa ya kuti ukugendela kuvukifu nu kugendela ukunoja inumbula nu vusimbe pu livatwiva nu luhala. ⁵Lino Unguluve va uvukifu nu kutukasya inumbula avape umwe inumbula sawa kwa kila munu ukungana UYesu Kilisti. ⁶Awesye ukuvomba vulevule kunumbula yimo mwiwesye ukuginya kundo gumo mwa Yesu Kilisti. ⁷Pu lino mumwambilile kila munu ndavule UKilisti avapokile umwe, kuvutwa wa Nguluve. ⁸Pu nijova ukuta UKilisti avombike mpisi va tohara kujili ya lweli wa Nguluve. Akavomba ewo neke ukuta asuvuetule inyigano iji ja humijiwe kuvatayi, ⁹na kuva panji ukunginya Unguluve kuvupe wa mwene. Ndapa vunu yasimbiwe, "Lino puni humya inyiginyo kulyune kumwimbila inyiginyo nyingi kulitawa lyako." ¹⁰Kange yita, "Hovoka, umwe vanu va panyi, paninye na vanu va mwene." ¹¹Kanga, "Munginyage Untwa, umwe mwivanu ikilunga kyoni; muvaleke avanu va nkilunga vaginiage umwene." ¹²Kange Isaya ijova, "Kulava nikisikina kya uYese, na yumo alahumila kukulongoja avanu va nkilunga kyoni, avankilunga valava nuluhuvilo kumwene." ¹³Lino Unguluve va luhuvilo avadijage umwe uluhuvokela, nu vutamapa ku kwidiko, neke ukuta muwesye ukulutilila paluhovoko, kumakaga Mepo Umbalaje. ¹⁴Yune nimwene nivilijiwe numwe, valukolo, nivilijiwe ukuta kange yumwe mumemage uvudeke/uvulele, pu mumemage na uvumanyi goni. Vaimbivilye ukuta, umwe mwiwesya kange ukuvulana kila munu nu nunnine. ¹⁵Lino nisinisimba kumaka fijo kulumwe kumbombo linga neke ukuvakumbusya kavili, ulwakuva ikipaho iki akupile Unguluve. ¹⁶Ikipaho kigale ukuta niwesye ukuva mmbombiva Yesu Kilisti uyu asuhiwe kuvapanji, akihumya ave ntekeji va livangili lya Nguluve. Ngale nivombile ewo nene ukwihumiwa kwango kuvaapanji kuwesye ukwidikiwa, kunjila ya Mmepo Umbalaje kuhaliwe nu Nguluve. ¹⁷uluhovoko wanga lulu mwa Kilisti na kumbombo ja Nguluve. ¹⁸Pusamwesya Ukilisti atimilisye ukugendela kulumwe uvulele wa vapanji, amamba aga gidijiwa kumbombo na kumamenyu, ¹⁹kumaka gafimanyilo na kufiswigo, na kumaka ga Mepo Umbalaje. Iyi yikava ukuhuma ku Yerusalemu, nu kujungulila kuvutali mpaka iliriko, niwesye ukuyitola kunji kuluhala ilivangili lya Kilisti. ²⁰Kunjila iyi, uvunogwa wango vuvile ukwolosya ilivangili, lino syo apa Ukilisti vavumanyile kulitawa, neke vate nilemilwe ukuvumba pa lwutu ulwa munu uyunge. ²¹Ndavule yasimbiwe: "Ava avene valimujingiji akija vakambona, na vala ava savampulike vakammanya." ²²Pu lino navile lino nisigiliwe mara nyingi ukwija kulumwe. ²³Lino nilwuvule aponu poponi pa umkoa ugu na nivile noinogwa kumiaka mingi ukwija kulyune. ²⁴Pu ewe mara nyingi vuniluta ku Hispania, nivanuluhovokelo ukuvavona ukugendela nu kuwesya ukuhilika injila yanga na numwe baada ya kuva nihowike paninye numwe kunsiki. ²⁵Lina basi valume niluta ku Yerusalemu kukuvatangila avampelela. ²⁶Manya lwale lunonu kuvanu ava kuMakedonia na Akaya ukuvika unsango unnonu kunongwa ya vapina ava valipanine na va mmepelela ava ukwa ku Yerusalemu. ²⁷Yilweli, vulwale ulugano lwavo, valinunkole kuvene. Manya linga inave avanu va panji valupaninye kumbombo javo ja vukilisti, valinunkole vope ukuvatanga kuifi vope vinogwa. ²⁸Pu lino, unsiki nimalisije ago ewe nu kuva nu kudija kuseke iji kuvene, une niluta paninye numwe munjila uimo ku Hispania. ²⁹Nilimanyile ukuta unsiki vunijile kulwume, nikwija kumaka nu imola imola ja Kilisti. ³⁰Lino pu nikuvasuma valukolo Kuntwa UYesu kilisti, na kulugano lwa Mnumbula, ukuta muhangile paninye nume kunyisayo jinyo kwa Nguluve kunongwa yango. ³¹Dova ukuta niwesya ukupokiwa ku Yudea, nu kuta ihuduma yango ukwa ku Yerusalemu yiwesye ukupokelewa na vampelela. ³²Mudove ukuta niwesye ukwija kulumwe nuluhovokelo, ukugendela mulugano lwa Nguluve, nu kuta niwewsye ukuva paninye numwe, ukukava ukukeka. ³³Nu Nguluve va vupe avijage paninye numwe mwivoni. Amina.

Chapter 16

¹Nikuvapa u Fibi udada vitu uyu vi imbombi va mutembile iyi yiliku Kenkrea, ²neke mumpokele kulitawa lya Ntwa. Vombo ewe kukisa kya kukyanya kange ikavukilisti, na mwime panime nave ku mbombo ya vingi, na kulwune pope atakalokuwa na uhitaji nalo. Maana yeye mwenyewe amekuwa mhudumu wa wengi, na kwa ajili yangu mwenyewe.³Nsamusye U Prisila nu Akila, avavombi paninye nune mwa Kilisti UYesu, ⁴ava kumiaka gyango vakahatalisya uwumi wavo. Nitamwalimi kuvene, na syo tu yune, ou na jitembile joni ija vanu ava vale vapanji. ⁵Samusya na yitembeli iyi yilimunyumba yavo. Nnsamusye Epanieto unganike vango, uyu aholiwe va kwanda va vaKilisti ukuhuma ku Asia.⁶Nsamusye uMariamu uyu uvombo imbombo kumaka ni numbula kujili yinyo. ⁷Nsamusye Androniko nu Yunia, unjango na avalwa kungiwe paninye. Kange vamuhimu paninye nuvusuhwa ava vope vatalile ukumanya. ⁸Nsamusye Ampliato, umbombi vango mwa Kilisti Untwa.⁹Nsamusye nu Urbano, umbombi paninye nune mwa Kilisti, nu Stakisi unganike vanga. ¹⁰Nsamusye u Apele, uyu idikiwe mwa Kilisti. Vasamusye voni ava vali munyumba ya Aristobulo. ¹¹Nsamusye nu Herodioni, unjango. Vasamusye voni avavali munyumba ya Narkiso, avavalimulitawa lya Ntwa.¹²Musamusihije Trifaina nu Trifosa, avavomba mbombo kunumbula na kumaka mwa Ntwa. nsamusye Pelsisi unganike vango, unganike vango uyu ivombo imbombo ya Ntwa, ¹³Nsamusye Rufo, uyu ahaliwe nu vanina kuntwa kange vivanina vitu va mwene na vango. ¹⁴Nsamusye nu Asinkrito, Flegon, Herme, Patroba, Herma, na valukolo avamulinavo. ¹⁵Nsamusye u Filologo nu Yulia, Nerea nu ulumbuva mwene, nu Olimpa, na vampelela voni avavaliapani nyenu nu mwene. ¹⁶Nsamusye kila munu kubusu imbalaje. Itemile joni mwa Kilisti UYesu musamusye. ¹⁷Lino nikuvasuma valume, vakikolo, tusaganye ukuhusu ava vitwala ukupaduhana, ni fipinjanya. Viluta vunge naga vamanyile syetuka. Muvaleke vene mulune. ¹⁸Ulwakuva ava avalindavule savikumbombela Untwa Ukilisti, pu vinomba kwa ajili ya matumbo gavo. Kumamanyu gavo amalele/ amadeke nu kusana ukwa vudesi visyova inumbula ja avavajila na nongwa. ¹⁹Kukihwani kya widisi wiinyo mukunsagila kila munu. Lino nihovoka ku kunongwa yinyo, kange nikuva nogwa umwe muve nuluhala kihali ya vunonu, nu kusita ukuva vajila masyaka kumbombo imbivi. ²⁰Unguluve va kisa siludika ukummalisya usetano pasi pa nyayo jinyo. Uvupe wa Ntwa UYesu Kilisti vuve paninye numwe. ²¹Timotheo, umbombi paninye nune ikuvasamusya, nu Lukio, Yasoni nu Sospeter, na vayangovoni. ²²Une, Tertio, yune nisimbile ikalata iyi nikuvasamusya mulitawa lya lya Ntwa.²³Gayo, uyu aminije ikuvasamusya na kutembile yoni, vikuvasamusya. Erasto, mtunza hwina wa mji, ikuva samusya, paninye nu Kwarto ulukololwito. ²⁴(Jingahija: Kuvusimbe hanu uwakwanda, unsitali ugu gusipali. Lola kuka Rumi 16: 20. "Uvupe wa Ntwa UYesu Kilisti yitanumwe mwivoni . Amina.")²⁵Lino kumwene uyu alinamaka ga kwima ukuhwananija nilivangili na vunu amanyisye UYesu Kilisti, ukukongana ni siri iyi pwijile ya filiwe unsiki untali, ²⁶lino yalume tayari yigubatulile nu kuvomba ukuta yimanyike na kuvusimbe wa vanyamalago nu lulagilo lya Nguluve uvasiku joni kuvidisi wa numbula joni paninye na vapanji voni?²⁷Kwa Nguluve mwene, unyakisa ukugendela mwa Yesu Kilisti, kuve nu vutwa uvututi isiku joni na joni. Amina

Colossians

Chapter 1

¹U Paulo, nsuhwa uva Kriste Yesu kulugano ulwa Nguluve, nu Timotheo unkambitu, ²kuvakriste na avakambitu avayelweli mundilawa ilya Kriste avavali ku Kolosai. Imota yeve kulyume nuweyeke ukuhuma kwa Nguluve utaye vitu. ³Twilimya kwa Unguluve, utaye Vantwau Yesu Kilite. Na tukuvasumila kulisiku kwa siku.⁴Tupolike ulwediko lwinu mwa Yesu Kiliste na ulugano ulumulenalwo kuvala voni avavaimekiwe kumbombo ya Nguluve. ⁵Mulinulugano ulwakuva mwipangile nu ukwechumya nukulivombela ililifihiwe kunyanya ukuhumana numwe. Mukapulike ukuhumana uvuruto nu kuhakikisha vubado kulimenyu ilya lweli, ilimanyesho, ⁶iyiyijili kulumwe, ilimanyisho ili lilola iseke na likwoloka ikilunga kyoni kwosa. Yivile yivoma vulevule mgante undyume hasa ukuhumana amasiku ulumwapulike na ukumanyila ukuhumana ne imota iya Nguluve mu lweli. ⁷Ili lyulimanyisho ilimkaamanyile ukuhumana kwa Epafra, ungane vitu umanyisi unjitu. Ywayu umanyisi umwaminifu uva Kiliste badala yetu. ⁸Epafra akupelile weleveke kulyufwe kuugano lwenu mu umepo. ⁹Ukuhumana nu ulugano ulu ukuhumana isiku ila iyitwapolike ewo, satuvalekile ukuvasumila, tuvili twikwisaya ukute mumeme uluhala ulwa uvugane uwamwene kuhekima yoni nu uvweliwa uwa (kiloho)kilokole. ¹⁰Tuvili twikwisaya ukute mwigendaga kumaka aga Untwa kulugendo ululwipendesha. Tuvile twikwisaya ukute mwiholaga iseke kumigendelo iminonu

nukute mwikulaga nu uluhala ulwa Nguluve.¹¹Vangavatange kumakia goni kuvuwesho uwa maka agavutwa uwamwene ili muve nu kwengungusha ukwililisha ulwa vu kifu panine nukuhovoka.¹²Vumwikundimya Untwa uyuavatojije ukutola uluvafu ulwa uvuholwa uwavidiki ukuhuma kuvuvalafu.¹³Vope atupokile ukuhuma mumaka aga ngisi akatusogesha nuku twingija muvutwa uwa nswambe uvalugano ulwa mwene.¹⁴Yuyuywo kumwene tulinuvupoki, yani ukusyekiliwa mu mbivi ijasambi.¹⁵Vope kifwani kya Nguluve uyusivoneka ungoliwa wa kwanja uva viholiwa vyoni (fumbe vyooni).¹⁶Ulwakuva ukuhumana nu mwene ivinu vyoni fikavumbiwe ifilikukwanya na ifilinkyanya inkilunga, ififivoneka na isisavioneke, fingave finu vya uvuvaha (enzi) au usinjala, (usultani) au uvuvaha au uvulamuji, ivinu fyoni fya vumbiwe kunjila lya mwene na kumaana yamwene.¹⁷Vope akavilepo vubado ifinu fyoni, na ifinu vyoni fikwibatana mumwene.¹⁸Vope avile Ntwa gwa mmbili yani ugwatembile, vope vapawandilo, ngoliwa vakwanja (mumbwumi) kuvafwe, ili ave mumbolongolo kugoni.¹⁹Ulwakuva kumwene yuywo akanogile nu ukumalisha wosa vutame. Na ²⁰kumwene nukufihiganyaa ifinu vyoni ne numbura yamwene wavombile uwavuke kulilopa ilya pansalaba gwamwene, kumwene avile kana kinu kya pakilunga, pamo ifilikukwanya.²¹Na yumwe, mkale vahesha kwa Unguluve na mkale (vanyema nyema) valugu kuluhala na amambo amavivi.²²Ukuhuma mumbili ugwa nyama gamwene, kuukufwa kwamwene, ili avatwale umwene pamiho pamwene, avosiwa, avajili uvukyafu wala ukujoviwa,²³(Ukunywilela) ukujiga mu ndwediko kunu kunu muvikwe munyanya mhasingi, muvile mwidalika kigasi, mungasyome ukusyetaka na ukuliteka elimenyu (injili) ijimpulike imango jamwene, jijijoviwe kufyoni ivivivimbiwe ivi vilipasi ya kilunga; ifi unene Paulo, nale mmbombi va vyene²⁴Lino nikugahovokela amateho (uluvavo) agalinilago ukuhumana, numwe kange nikugakamilisha mu mbili gwanyu gala agagapungwiwe aga matesho aga Kiliste ukuhumana nuumbili gwamnene yani ilikanisa lyamwene.²⁵Ililyo ni vombiwe mmboni va lyene, lifwanine nu uvutunji uwa Nguluve, uvunepeliwe vukavi kulyume, nifikije elimenyu ilya Nguluve.²⁶Siri ilya iyiyifihiwe ukuhuma kutali joni na ukuhuma (yunkulu) ulwoloko lwoni ilya lulipa vuvule kuvosiwa vamwene.²⁷Ava Unguluve akanogilwe ukuvavonesha umwaliwo uvulaji uwa uvutwa (uvusisya) uwasiri iyi kuvapagani vope yu Kiliste ungate indyufwe, ukuhuvila uvutwa (uvusisya).²⁸Uyu ufwekwe twikundumbilila amamenyu ga mwene vutwikumbunga kila munu, nu ukumanyisha kila munu kuluhala lwoni, twipa ukuntwala kila munu uywalekebishe mwa Kiliste.²⁹Nune nikwisumbula kulimenyu lililyo vunikwitanga kuvuweso uwambombo kuuywo ivomba imbombo mungate indyune kumaka.

Chapter 2

¹Ulwakuva ninogwa umwemwe mlumanyile umwunino gwa ukwitanga kwangu kwoni kuajili yenu, kuajili ya avakuu Laodikia, na vala avasavikumbona kumiho kulyone kukimbili. ²Ili vahuvejiwe inumbura nu ukurunganjiwa nuulugano vakapate uvutajiri woni uwakulumanya kwa ukuvuyila ili valumanye hani isiri Iya Nguluve, yani Kiliste. ³Umwene mngate numwene yuywo uluhala lwoni nuvujanja vufihiwe. ⁴Nijova ilimenyu ili umunu asyome ukuvasyova kumamenyu aga agakuvahala. ⁵Kange ningave nisipari kimbili ila kweneli numwe kiroho, nkahowike nukukola imipango gyenu nu ukugingiva kulwidiko lwenu nuwa Kiliste. ⁶Basi ndavuvwo mumpokile Kiliste Yesu, Untwa, Elutilage vuvuwo mundutawa lyamwene. ⁷Avamkikolo na avakujenga Mumwane avombiwe kyuma ku lwidiko, ndavuwu mumanyisiwe; mungongeseka ukumya ukulimya. ⁸Mlolage iyakute umunu yoyoni asyome (ukuvibada) ukuvasyova kuvusomi wamwene n aamamenyu agavudesi ukugakonga ivimila vya avanu, ukukongana ndavuvwo kigenda ikilunga na syo gafwene na aga Kiliste. ⁹Ulwakuva ukuhumana nu mwene ukwekamilisha wosa uwa Nguluve witama mumbili. ¹⁰NUMwe (mumemeji0 (mumemili) vavamemije ukuhuma kumwene, umwene nntwe vakila nyavuwesho. ¹¹ukuhuma kumwene mkatahiliwe kutohara iyisa yivombiwa nu Mwanadamu ukehejiwa umbili ugwa nyama, ila kutohara iya Kiliste. ¹²Mkasyeliwe pamopene vope ukuhuma mulwojo, na kunjia ya ulwidiko ukuhuma kumwene mkajosiwe kumaka aga Nguluve, uywanjusije ukuhuma kuvufwe. ¹³Namwavile mufweli ukuhumana nimbivi jinu joni nu ukutahiliwa kumivile gyenu, akavavikile muve vumipanine nu mwene nukutusyekila imbivi jitu. ¹⁴Akafutili amasage agaonadeni aga gasimbiwe, na imipango igigi vunge nufwe, akahejiwe goni nu kwatoveiliwa pamsalaba. ¹⁵Akahejiwe amaka nu uvuwesho, akagaviko pavuvalafu nu kugavikila ukuvaselehe ilya kusinda kunjila iya msalaba gwamwene. ¹⁶Kuilyo, umunu yoyoni asyome ukuvahiga umwemwe pakulya, pamo (kuvuhumo umwe umweji) vugwikyela umweji pamo isiku iya saba (pampyangilo). ¹⁷Ifi mwegigi gwa amambo aga gikwija, ila ikyanjilo yu u Yesu Kiliste. ¹⁸Umunu yoyoni asyomwe ukupoka ilihombo (uvulilombo) (isawadi iya kusinda) yamwene ukunogwa kuikiluva (ikiluva) ukwogopa nu ukutekela kuvamalaika, umunu kumambo ago ikwiyingiji kumawasho agakunogwa kukiluva agakimbili. ¹⁹Umwene (sikukibata) sikugwibata untwe ili umbili gwoni panine gwiwibiteni vilungo vyamwene panine nivijrgr fyelungileno nu kwibatana pupanine, nukukula kuvukulo uwapanine uvuwivombeka nu Unguluve. ²⁰Ingave mkafwile panine nu Kiliste kulisima ila kilunga, pumbona mwitama ukukonga ilikunga: ²¹"Msyome ukwibata, wala ukuvonja, wala ukugusha"? ²²Goni aga gamuliswe ukuhumana na akavina uvuwikwija, na ²³Iselia iye yilinehekima iya kidini (kilokole) iyiyitengenesiwe kuvuchoyo uwa munu yumo ukwogopa netabu iya mbili, lakini njila faida kuvunongwe wa umbili.

Chapter 3

¹Ingave kange Unguluve ajukile panine nu Yesu mgalondage agagotalikukyanya ukunualiko Kilirte, kukivoko ikyandya ikya Nguluve. ²Msaage amasage agakukyanya, syo ukukonga amambo agapa inkilunga. ³Ulwakuva mfwile, na uvutamo wenu vufihiwe panine nu Kiliste ukuhuma kwa Nguluve. ⁴Unsinki u Yesu alava ivoneka, yuyuywo yu vutamo witu puapo nayumwe pwamwivonekega vope pa uvutwa (pavatufu0 uvusisya. ⁵Kulino mgafihege amambo gone agenu | agago galinkilunga iki, uvumalaya, uvukyafu, uvunogwe uvuvuvi, ukuvomba, fivi, ni ikiluva (tamaa) iyi ibada ya masetano (minguruvi). ⁶Ukuhumila amembo ago vuvuhigi wa Nguluvi yikwija yikuvakonga avana avasavi kwidika (avasavipela). ⁷Nukuhumana na aamambo ago umwene mtamile kuago mwavile mpolike kuavo. ⁸Lino yilondiwa mgaleke amambo ago goni, ago aga uvuhigi, llyoyo, imbombo imbivi, amadosi, na amamenyu amakyafu agagihuma mumilomo mndyome. ⁹Msyome ukusyoveka yumwo kwa yumwe uhwa kwa mgalekile amambo agakatali nulugendo ulwalwene. ¹⁰Mufwalile umbili umpya, ugugwivombiwa vupya ukuhuma muvijanja (marifa) ukuhuma kumunu uyuatuvumbile. ¹¹Ukuhumana na amarifa aga (uvujanja uvu) asipali Umyunani au Umyahudi, ukutahiliwa na ukusyoma ukutahiliwa, umwembi na yuywo samwimbi, umbana na yuywo sambana, ila ikwiya kifwanana nu Kiliste gumambo goni kugoni. ¹²Kama chaguliwe nu Unguluve, avalokwike (avatakatifu) avaganike, mwefwikege uvumunu uvunonu, uvupi, (uvudwado) ilisima, uvupole nu ukukiva. ¹³Mupembanage yumwe kwa yumwe, mkolelanage ikisa umunu numnine, nyungi alininongwa nunine, ansyekilage ndavulavula uvu Untwa avasyekile umwemwe. ¹⁴Ukuvongeleja kumambo ago goni, muvijage nurugano, ulwo lwulwiloniwa (ukukamilisha) ukuvomba, ukutimisha. ¹⁵Uwiyeke uwa Kiliste vuvuwo wikuvalongoja munumbula jinu, yikele, ya wiyeke ukute mkailangiwe mumbili gumo, yive ya kulimya. ¹⁶Na ilimenyu ilya Kiliste litame mgate indyume kwa uvufajiri, kuhekima yoni (uluhala lwoni), mumanyisaniaye nukuvungna yumwe kwa yumwe kwa ukwengungusha inyimbo, na inyimbo ja munumbula, imbaga kwa ukulinya munumbula kwa Nguluve. ¹⁷Na kyokyoni ikimwivomba, mumamenyu, pamo, mulugendo, muvombage goni mnditawa ilya Untwa, u Yesu, nundimiage Unguluve utaye ukugendela kumwene. ¹⁸Avadala vogopage kuvagosi vavo, ndavuwo (yikunogela) inogwa Untwa. ¹⁹Umwemwe vagosi muvaganage avadala vinu, na msyome ukukelema kuvene. ²⁰Avana, vakongage kuvasasi vavo kumambo goni, ulwakuva vuvuwo inogwa Untwa. ²¹Mwivababa msyome ukuvalalisha avana nvinyu, ili vasyome ukuduga (ukujirika). ²²Avananda vapulikage kuva bosi vavo, (kuvatwe vavo) katika kimbili kumambo goni, syo kumiho kwene ukuvahovosha vuvuli, ila na jinumbula ijangate kuyelweli, mumwogopage Unguluve. ²³Kyokyoni ikimwivomba, muvombage ukuhuma munumbula jinu ndulu ku Ntwa na syo kivanadamu. ²⁴Mlumanyile ukute amwipejiwa (isawadi) ilihombe ilyakuha ukuhuma ku Ntwa, yu Kiliste Untwa uyumwikumbombela. ²⁵Kusababu yoyoni umunu uyuvomba amawafu agasayayilweli ayihigiwa kumahombo gagago agasayayilwlei aga vombile na hakuna ukupendelela.

Chapter 4

¹Mwivatwa, muhumiage ihuduma iyalweli na vunonu (iyamana=adili), mlumanyile kange ukute mlinave Untwa kukyanya.²Endelelaga ukuva (imara)namaka mukwisaya, mtamaga mho kuilyo ukulimya. ³Mwisayage pamupenekange, ili Unguluve adendule ififigo ukuhumana nilimenyu, ukujova amambo gasiri ija lweli ija Kiliste, ukuhumana nili nipinyiwe iminyololo. ⁴Na msumage ili unene niwesye ukulivika pavuvalafu (ukufumbula isiri), ndavuvwoyikundonda ukujova.⁵Mlulage kuluhala (hekima) kuvala avavalikunji, (mwidimage) nukugombola unsinki. ⁶Amamenyu geni avijage madekedeke (nimota) isiku joni, na gavijage ga kolile umwinyo ivipindi vyoni, ili mumanyile ukwitanga ukuvomba kwa ukumwamula kila munu. ⁷Kumambo agagikunogwa unene, Tikiko ayaimba ili gamanyike kulumwe, umwene nkambitu injitu Muntwa. ⁸Nikumtuma kulumwe ya ili, ili mlumanye ukuhumana nufwe, kange avombe ukute avajenge mnumbula. ⁹Nikumtuma panine nu Onesimo, unkambitu uvitu unganike umwaminifu, na Nnine venu, vikuvavula kila kinu ikikihumile apo. ¹⁰Aristarko, umfungwa (uywapinyiwe unjitu) kuvasamsha, pia nu Marko ubinamu yake vamwene nu Barnaba mliyepokea utaratibu kutoka kakwe. "kama akija kwenu, mpokeeni," ¹¹Pwuu Yesu uyui kwilangwa Yusto. Ava vene avavahambwike vu vavombo mbombo vayango ku nongwa ya vutwa wa Nguluve. Vakale lujesyo lwago. ¹²Epafra ikuvasamusya. Uyu injitu kange imbombi va Kiliste u Yiisu. Vimwene ikitanga fijo mu nyiisayo kunongwa yiinyo, ukuta neke mwimage mumbuyilweli ukuta mwibatijiwe vunonu mu mbunogwe moni uwa Nguluve. ¹³Ulwakuva nikuvavula, ukuta iwomba imbombo namaka kunogwa yiinyo, ku vala vavo valiku Leodekia, paninie na vavo valiku Hierapoli. ¹⁴U Luka ula yuywa ale va kuyavila ingane, nu Dema vikivasamusya. ¹⁵Uvasamusye avalukola lwango vavo valiku Leodikia, na ku Nimfa, na kutembile yiyo yilikukaya ya mwene. ¹⁶Ikalata iyi ayakya yiva yiiimbiwe kulyumwe, pu yimbiwage kange kutembile iya kuva Leodekia, nayumwe mwitanga ukwimba ikalata ila ukuhuma ku Leodekia. ¹⁷Imbule u Arkipo, "Yilole imbombo yiyo ukavile ukuhuma ku Ntwa ukuta yilondiwa ukuyimilila." ¹⁸Ulusyamsyo ulu lusimbiwe ni kivoko kyango yuune ni pavule. Mleke ukusamwa imilegehe, gyango igya kyuuma, Uvukavu vwuvijage numwene.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo, Silwano na Timotheo kwa kanisa la Wathesalonike katika Mungu Baba na Bwana Yesu Kristo. Neema na amani iwe nanyi. ²Twilemia kwa Nguluve unsiki gwoni ku nongwa jiinyo mwivoni, vu tukuvajova mu nyisayo jiitu. ³Tukuvakumbuka kusita kuduga kuuga kwa Nguluve nu Taye muumbombo yiinyo iya lwidiko, ulugimbo lwa lugano nu lwiyumilijo ulwinyo ulunyamaka kwa kuvulongolo mu Ntwa u Yiisu Kilisite. ⁴Valukolo yumwe uNguluve avaganile. ⁵Ndu ilimenyu lyietu uvulijile kulumwe sio limenyu vuvule, neke kumaka mu mMepo uMbalaje,nu muvuyilweli vuvuvwa ,mlumanyile ukuta ufwekwe twale vanu avavalindakiki ngati ndiumwe. ⁶Umwe mwale vanu va kutwigila ufwekwe nu Ntwa ndu vu mwapokile ilimenyu mbutulwe nu luhekelo ululwihuma mwa Mepo UMBalaje. ⁷Kuvumalilo mkava kihwani kuvanu ava Makedonia, Akaiya vavo vanyalwidiko. ⁸Ulwakuva ukuhuma kulumwe ilimenyu lya Nguluve lidalile kwoni , sio ku Makedonia na ku Akaya kwene, humbe ku kilunga kioni ulwidiko la Nguluve lugendile kwoni. Pu sakunogile ukujova kikyoni. ⁹Ulwakuva vavo vene vavuline kunongwa ya kwija kwitu. Pu vipanga munu tunsyetukile uNguluve ukuhuma ku minguluve pu lino tukumbombela uNguluve umwene vwumi. ¹⁰Vatuvulile ukuta mkungulila uNswambe ukuhuma kukyanya, uyu ajukile ukuhuma kuvujuke. Uyu vi Yiisu uyuikutuvika ukuva tuve nu lutengano ukuhuma mu n'dioyo ililikwija.

Chapter 2

¹Ulwakuva umwe mlumanyile yumwe, valukolo, ukuta ukwija kwitu kulyiumwe sakukale kuvula kinu. ² Mlumanyile ukuta pawando twagatajiwe nu kuvombelwa inongwa ja soni ku Filipi, nduvu mlumanyile. Twale na maka ukujova mwa Nguluve ilimenyu lwa Nguluve kange mumbugatale wingi. ³Ulwakuva amamenyu ga lutangilo lwitu sagihumana nu vuvivi, kange mbu nangi. ⁴ Nduvu twidikiwe nu Nguluve nu kwidikiwa ku limenyu, vu twijova. Twijova si ukuvahovola avanu, alakini ukung'ovola u Nguluve. Umwene vi ilola inumbula jitu. ⁵Ulwakuva sa jovile kumamenyu ga kwivoneswa unsiki gwoni,nduvu mlumanyile,sa twatumile amamenyu ukuta njila ya ya vunogwe, u Nguluve inketi vitu. ⁶ Kange satwalondile ulwitojo ku vanu, na kulumwe ama kuvange. Twale twiwesya ukudaya uvupendelelo ukuta tulivakongi va Kilisite. ⁷Pu twale valele kulwumwe ndu mama uywihuvija avana va mwene. ⁸Ku ago putukava nu lugano kulwumwe. Twayihumije ukuvahegeleja si kumamenyu ga Nguluve gene bali na kumitamile gwitu. Ulwakuva mvile vagane vitu. ⁹ Ulwakuva valukolo, mukumbuka imbombo nu vugatale witu. Pakilo na pamusi tulinkuvomba imbombo leke avange valele ukugatajiwa nufye. Unsiki ugwa, tulikulumbilila ilimenyu lya Nguluve. ¹⁰Umwe mlivaketi, nu Nguluve vope, ku vuvaleje uvuvulindakiki, ihaki, kange kisita lawama nduvutwale kulwumwe yumwe mkwidika. ¹¹Vu vuvwa mlumanyile kila munu umwavelile nduvu ung'oji uvu aliwa ku mwalive, tulikuvasuhiliya nu kuvagigaja inumbula. Twa lolile ¹²Ukute mwanogiwe ukugenda evwo ukumwidika u Nguluve,uyu avilangile kuvutwa, nu uvuvaha wa mwene. ¹³Ku ago tukundimya u Nguluve unsiki gwoni.ulwakuva unsiki mwavile mwuopile ilimenyu lya Nguluve, mwaupile si ukuta limenyu lya vanu, kange mwaupile uvuyilweli umuvuvelile, llimenyu lya Nguluve. Limenyu ililivomba imbombo pagati palyuumwe yumwe mwikidika. ¹⁴Pu umwe muve vanu avavikwiga kutembile ijinge ija Nguluve ija kuvu Yahudi mwa Kilisite u Yiisu.Ulwakuva umwe mwagatajiwe mu nongwa jila jila ku vanu vinyo, ndu uyale kuvu-Yahudi. ¹⁵Vale va-Yahudi vavo vambudile u- Ntwa u- Yiisu paninie na avanyamalago. Vu va- Yahudi avava fyimiwe ukuhuma kunji. Sa vikunng'ovola u Nguluve kange vavile valugu va vanu voni. ¹⁶Va belile ukujova na vapanji leke ukwokoliwa. Pu amatokeo ga pene pu vipigenda ni mbivi javo. Pu kuvumalilo ilyoyo likwija kuvene. ¹⁷Ufye, valukolo, twalekehine numwe kunsiki indebe,kimbili,si kumepo.Twavombile kumaka giitu kuvunogwe uvuvulimiho giinyo. ¹⁸ Ulwakuva twanogilwe ukwija kwinyu,unene ni Pavuli, kunsiki gumo nu nsiki ugunge, alakini usetano atusigile. ¹⁹ Ulwakuva ukwiyidika kwitu kyu kiki kwa pongela kange uvuhovoke ama ingigha ya kwitoja kuvulongolo kwa Ntwa viitu Yiisu pakwija kumwene? umwe mlipakyanya ukuluta avange? ²⁰Ulwakuva umwe mlilwitojo nu vuhovoke witu.

Chapter 3

¹Pu lino apa twalemwaga ukwiyumilija, twasagile ukuta yale hub ukusigala kula kula ku Athene twivene. ²Pu twansuhile uTimoteo, ulukolo lwitu nu mbombi va Nguluve mu limenyu la Kilisite, Ukuvagingija na kuvajesya ku nongwa ya lwidiko lwinyo. ³Twavombile aga neke aleke ukuvoneka nayumo uvakugatala Kuteteleka ukuhumana nu kugatajiwa Mateso, ulwakuva mlumanyile yumwe ukuta tuhalilwe kunongwa iyi. ⁴I lweli ulu twale paninie numwe twalongwile ukuvavula ukuta twale pipi nu kupila amagatajo naga gahumile nduvu mulumanyile. ⁵Ku nongwa iyo navile nitamilwe nilemwa ukwiyumilija, kange nasuhile indumi neke nilumanye ulwidiko lwinyo. Apange usetano avagelile, pu imbombo yiinyo yakayaga. ⁶U Timoteo ahumile kuliumwe vu ikwija kuliufwe pu akatwala ilimenyu ilinonu ilya lwidiko nu lugano lwinyo. Pu atuvulile ukuta mkutumbuka vunonu, kange mwinogwa ukuta tukale twagane ndu vunayufwe twinogwa ukwagana. ⁷Pu lino, valukolo twivona mukutujesya fijo ku njila ya lwidiko lwinyo, mu nkugatajiwa kwoni na magatajo aga gikuvibata. ⁸Ulu lino tulivumi, inav twikwima na maka ku Ntwa, ⁹Lino lulimwyo luki tuumpe Unguluve ku nongwa yiinyo ulwakuva tuhowike kumiho ga Nguluve. ¹⁰Twisuma fijo pakilo na pamusi neke tujivone imbumila jiinyo nu kuvongeleja ikikipihime mu ndwidiko lwinyo. ¹¹uNguluve viitu nu Taye yuywa nu Ntwa viitu uYiisu atulongoje mu njila yiitu tufike kulumwe. ¹²nu Ntwa avavike mutupe nu kulutilila ndugano, vu mukanana nu kuvagana avanu voni ndu vutukuvavombela umwemwe. ¹³Pu avombe evwo nu kuvakangaja inumbula jiinyo jive mbula nguto mumbuvalaje pamiho ga Nguluve viitu nu Taye viitu mu mbwijilo mwa Ntwa u Yiisu paninie na vavalaje va mwene.

Chapter 4

¹Ikisigile muvayitu tukuvasuvisya munumbula nu kuvasuma kwa Yiesu Kilisite. Nduvumwapokile amamenyu kuhuma kulyufwe nduvuyivanogelile ndugendo nu kun'ng'ovosya u Nguluve, injila na mgendelele ukuvomba fijo. ²Ulwakuva mlumanyile amamenyu maki twavapile mwa Ntwa uYiesu³Ulwakuva aga vuvugane wa Nguluve: ulunojo lwinyo ukuta muvuleke uvuligu, ⁴Kumwivoni mlumanyile imitamile gyinyo na avadala vinyo kuvuvalaje nu lwogofyo. ⁵Uleke ukuva nu n'dala kuvunogwe wa vuligu (nduvuvalivo avanyapanji). ⁶Kuleke ukuva nu munu vivoni uva kulovoka imaka nu kun'nangila ulukololwe ku ilyo. Ulwakuva uNtwa yuywa vi nyakuhamba ku gooni ago, nduvutukalongwile ukuvavunga nu kuvavula.⁷Ulwakuva Untwa sakatwilangile kuvuvivi , bali kuvuvalaje. ⁸Pu uyuikulibeela ili sikuvabela avanu, pu ikub'eela u Nguluve,uyu ikuvapa Umepo Mbalaje va mwene.⁹Mu ndugano ulwa lukolo pasita muunu uyungava ikuvasimbila,ulwakuva mumanyisiwe nu Nguluve ukuganana yumwe. ¹⁰Lweli mwavombile aga goni ku valukolo ava valiku Makedonia yoni, kange tukuvasuma valukolo muvombe nu kulutilila. ¹¹Tukuvasuma munogwage ukutana uvutamo wa lutengano,ukujidika ibombo jiinyo nu kuvomba imbombo jiinyo kumavokogiinyo nuvutukavavulile. ¹²Vomba aga neke ugende ndugendo ulunonu nu lwogofyo ku avalikuunji ndwidiko leke usite ukukefiwa ni kinu kikyoni.¹³Satwinogwa umwemwe muulumanye umusayinogelile,mwe va lukolo, kuavo avavagonelile,pu ayamwisusuvala nda vala avanya masyaka kunsiki ugugwikwijja. ¹⁴Tungave tukwidika ukuta uYiesu afwile nu kujuuka kange uNgguluve vwu vwuwa alavatwala paninie nu Yiesu na vala avavagonelile kuvufwe. ¹⁵Kunongwa iyo tukuvavula mulimenyu lya Ntwa ukute yufwe tulivuumi yufwe tulavepo unsiiki ugwakwija uuNtwa, satukavalongolele avava gonilile kuvufwe.¹⁶Ulwakuva uNtwa yuywa alika ukuhuma kwu kyanya. Alija nu lwovo uluvaha, panie nu lwovo lwa n'nsuhua umbaha,panie ni ndudwe ya Nguluve, vope avafwile paninie nu Kilisite walatala ukujuka. ¹⁷Kange ufwe fwe yufwe tulivumi,yufwe tusigile tukwaganilaga mummafunde ukumyupila uNtwa. ku njila iyi twivijaga nuNtwa masiku gooni. ¹⁸pupanogile ukuhuvijana yufwe kwa yufwe ku mamenyu aga.

Chapter 5

¹Lino, kunongwa ya nsiiki, va lukolo, kuvula nu uvumuhimu ukuta kila kinu kisimbiwe kulumwe. ²Ulwakuva yumwe mlumanyile kilweli ukuta uniiki gwa Ntwa kwikija ndu ndyasi uwikwija pakilo. ³Pale apavita "kulivutengamano" pu pene unangi ikwija. Nduvu uluvavo lwa unng'oji unyavujitu. Savakapage ku njila yuyoni ila. ⁴Pu umwe, valukolo samlimu ngisi nda liije ilijava la ndyasi. ⁵Ulwakuva umwe mlivana va pavuvalafu, kange vana va pamusi. Ufye sa tulivana va pakilo ama mu ngisi. ⁶Pu tuleke ukugonelela nda vange avavigonelela. Pu tuvijage miho kuluhala. ⁷Ulwakuva avavigonelela vigonelela pakilo na vavo vigala vigalapakilo. ⁸Ulwakuva ufwe tuli vana va pamusi tuvijage miho, tufyale imyisigo gwa lwidiko nu lugano ni ikitili kya kyuma ifyi vulweli wa vupoki wa n'siki ugu gwikwija. ⁹Ulwakuva uNguluve satuhalele kuwando ukuva va mulyoyo, neke anogilwe ukuva va mbupoki mwa Ntwa uYiisu Kilisite. ¹⁰Yuywa mwene atufwilile neke miho nda tuve tugonelile pu twiva vumi nu mwene. ¹¹Pu lino mhuvijanage nu kutangana yumwe nda vuvwa mwivomba imisiiki gyoni. ¹²Valukolo, tukuvasuma ukuta muvamanye vala avavombi avivomba kulumwe na vala alipakyanya kulumwe mwa Ntwapaninie na vala avavikuvalingisania. ¹³Tukuvasuma kange muvamanye nu ukuvapa uludwadamu ndugano ku mbombo yavo. Muve ndutengamano yumwe. ¹⁴Tukuvasuma, valukolo muvatange vala avasavigenda mumbugolofu, kange muvakangaje avavadenyike inumbula javo, kange muvatangage avavula maka kange mwiyumilijage ku voni. ¹⁵Mlolage asite kuhumila umunu uyuihomba ku nin'ne uvuvivi ku vuvivi. Pakuva lino avanu voni avombage amanonu ku vanu voni. ¹⁶Muhovokage majuva goni. ¹⁷Musumage kusita kuduga. ¹⁸Mundimiage uNguluve ku nongwa joni, ulwakuva ago vuvunogwe vwa Nguluve mun'gati mwa Yiisu uKilisite. ¹⁹Mleke ukunnjima u Mepo. ²⁰Mleke ukebeda amalago. ²¹Mgagelage goni. Mwibatage gago manonu, ²²Mupagage goni agagivoneneka ga vuvivi. ²³Nguluve va lutengamano avavike muve mu vuvalaje. u Mmepo, inumbula nu mbili fivikiwe vunonu kisita vuvivipakwija u- Ntwa vitu u- Yiisu Kilisite. ²⁴Uyuavilangile ukuta mlivagolofu, vi mwene kuvomba. ²⁵Valukolo, mtudovelage. ²⁶Muvasamusyage avalukolo lwitu na kanonu. ²⁷Nikuvasimilija mwa Ntwa ukuta ikalata iyi yimbiwe kuvalukolo voni. ²⁸Uvukavi vwa Ntwa vitu u- Yiisu Kilisite vuve paninie numwe.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Upaulo, Silwano, nu Timotheo, kutembile Sesalinike Mwanguvu utaye vitu nutwa u Yesu Kriste. ²Uvukavi vuve kulumwe nuluhovokelo ululyihuma kwa Nguluve ntaye vitu nutwa u Yesu Kristu. ³Ituvikite ufwe fwe tundimye Unguluve amajuva goni kujili yinyo, valukolo ulwakuva evo vuyikitulonda, ulwakuva ulundiko lwinyo lwikulafijo nulugano lwinyo kukila munu. twongelele lwingi. ⁴Evo ufwe yufwe twijova kumaka pakya nya palyumwe mutembile ya Nguluve. Tuijova inangwa ja saburi yinyo nu lwiotiko ulumulinalwo mumatesyo goni twijova kunongwa ya matesyo agamwikuiyumilija. ⁵Iki kyukimanyilo kya vuhigi wa Nguluve. Amahundo ga aga kukuva umwene mvwaliwe ukute mnongiliwe ukwingila uvutwa wa Nguluve vuvwo kujili ya mwene mwiteshiwa. ⁶Ulwakuva lweli ya Nguluve ukuvahomba amalesyo avavikuvatesya umwemwe, ⁷nukuvapa ilaha umwemwe yumwe mwiteshiwe paninie nufye. Aivomba vole usinke gwakuivonesiwa komwene Utwa u Yiisu ukuhuma kulaganya paninie na vasuhwa vavuwesyo va mwene. ⁸Kululimbo lwa mwoto ikuvahombaja ikesasi vavo savamangile Unguluve na vavosavikwogo ilimenyu iwatwa vetu u Yiisu. ⁹Valatesiwa nu kwangamila majuva goni vuviva vahaliwe wa mtwa nu vuvuha wa maka gamwene. ¹⁰Avombile unsiku ugu alava ikinja neke ohuvilwage na vanu mwene nu kuswingija na voni avavaidike, ulwakuva uvuyikweli witu kuvene waidikiwe kulumwe. ¹¹Ulwakuva ivi iyi tukuva suma umwe amajuva goni. Twidora ukute Unguluve vitu avalile akute mwale kuba ukuvilanga, twisuma ukute apate ukutimisya kila haja ya vinonu wakila mbombo ya lwidiko ku maka. ¹²Twisuma amambo aga ili mpateukutiginia ilitawa lya Ntwa u Yiisu. Tulisuma mpate ukaginiwa nave, ulwakuva ya nukuviwa Nguluve ni ya Ntwa u Yiisu Kriste.

Chapter 2

¹Lino ukuhusu ukulija kwa Twa vitu u Yiesu u Kriste nu kulandamana paninie ili tuve nave tukuvasuma umwemwe valakolo lwitu, ²ukute mleke ukugalajila nukutabisiwa kukilele kunumbula au kuvujumbe au kukalata iyiyibeka ukute yihumile kulyafwe iyiyite ukute iliyuva la Ntwa tayali lijile. Umunu asite ukavasyova kunjili yuyani, ulwakuva sayayikwuja mpaka vula uvugwe vuhumiletasi nu munu uvambivi avonesiwe alaumwana vavavivi. ³umunu asite ukavasyova kujila yuyani. Ulwakuva sayayikwija mpaka vala uvugule vuhumiletasi nu munu uvambivi avonesiwe ala umwana vavavivi. ⁴Uyu yumwene ipinga navope ikwitoja yuywaukupinga Unguluve na kyukyoni ikikikwina miliwa. Na mahumile gayene, gitama mtembile ya Nguluve nu kwivonesya umwene kama Nguluve. ⁵Je, samwikumbuka ukute vunikavile numwe nikakavulile ku mambo aga? ⁶Lino mlumanyile kila ikikikunsigila, ili ukute awesye ukuvonesiwa kunsikigugwene ikya gwifika. ⁷Ulwakuva isili ya ula umunu unyavuvivi yivomba imbombo hadi lino, ilatu kuliyuywa ikunsigila lino hadi ikayihejiwa munjila. ⁸Pu ula unyavuvivi ikyaivonesiwa, yuywa Untwa uYiesu aikum'buda kumwaya gwa n'domo gwa mwene. Untwa aikumbika ukuva syo kinu kuvuvonesyo wa wijilo wa mwene. ⁹Uwijo wa ula unyavuvivi wiva ulwakuvaya mbombo ya setano kungufu joni, ifimanyilo ni fiswigo fya vudesi, ¹⁰nu vudesi woni uvunyavusulumu. Amambo aga givepo kuvala avaviyaga ulwakuva savakalupokile ulugano ulwayilweli, kujili ya kupokiwa kwavo. ¹¹Ulwakuva evo Unguluve ikuvatumila imbombo inyavuvivi ili vidike uvudesi. ¹²Amahumilo ga yene kukute voni valahigiwa, vala vavo savakidike uvuyilweli humbe avene vikihovosya kuvusulumaji. ¹³Ila yikutunogwa tundimye Unguluve kila insiki kujili yinyo valukolo yumwe mganiwe Nuntwa. Ulwakuva unta avahalile umwemwenda malimbuko ga vupoki wa vuvalaje wa immepo nu lwidiko muyila ilweli. ¹⁴Ikikyukikyo avilangile umwemwe, ukute ukugendela ili menyu muwesye ukupata uvuvalaje wa Ntwa vitu uYiesu uKriste. ¹⁵Pulino valukolo ima vunonu. Muweliwe vula uvutamaduni uvumukamanyisiwe, kulimenyu au kukalata yetu. ¹⁶Lino, Untwa vitu uYiesu uKriste yuyuwa, nu Nguluve Utaye vitu uywatuganile nu kutupa ulusvisyo lwa majuva goni nu lwikasyo ulunonu kujili ya wumi uvuwikwija ukugendela muvukavi, ¹⁷ikuvasavisya nu kuvavika vunonu inumbula jinyo kukila limenyu ni mbombo inonu.

Chapter 3

¹Na lino, valukolo, mtusumilage ukute ilimenyu lya Ntwa liwesye ukugenda nukuginiwa nduwa liliwo kulumwe. ²Musumage ukute tuwesye ukupokiwa ukuhama kuvuvivi na vanu avanangi, ulwakuva syo voni vali nulwidiko. ³Ila Untwa mwaminifu, uywa kyakuvakasya umwemwe nu kuvadima ukuhuma kumbivi ula. ⁴Tuli nu lwikasyo ku Ntwa kujili yinyo, ukute mwivomba na mwigendelela ukuvomba amambo gago yukuvalagija. ⁵Untwa awesye ukuvalongoja inumbula jinyo kulugano naku lwiyumilijo lwa Kriste. ⁶Lino tukuvalagija, valukolo, mulitawa lya Ntwa U Yiesu Ukriste, ukute mumpage kila mumpage kila lukolo uyuitama uwumi wa wolo kange syo ukuhuma ni ndagilo jijo mkambilile ukuhuma kulufye. ⁷Ulwakuva umwemwe yumwe mumanyile sawa kulumwe ukutwingila ufwekwe. Satukatamile mugati ndyumwe ndavala vavo savakavile nu lyogofyo. ⁸Kange satukalile ikyakulya kya munu yuyo ni kisita kukihombela. Badala ya yene, tukavombile imbombo pakito na pamusi ku mbombo ing'afa na kusida, neke tusite ukuwesya ukuva ijigo kuyuyoni kulumwe. ⁹Tukavombile evosyo ulwakuva tuli vuvule ula uvulamuji. Badala yayene, tukavombile evo neketuve kihwani kulumwe, neke ukute muwesye ukutwigila ufwekwe. ¹⁰Unsiki vulukavile pampene numwe tukavalagile, "Inave yumo vinyo sinogwa ukuvomba imbo asite ukulya." ¹¹Ulwakuva twipulika ukute vamo viluta kuwolo mgati ndyumwe. Savivomba imbombo ila badala ya yene vanu avajila nu vutalatibu. ¹²Lino avo vope tukuvalagila nukuvakila Muntwa uYiesu uKriste, ukute lasima vavombe imbombo kuvutulifu nu kulya ikyakulya kyavo vavo. ¹³Ila umwemwe, valukolo, mleke ukujilika inumbula pakuvomba aga vuyileli. ¹⁴Inave umunu yuyoni ukwidika ilimenyu lyitu kukalata iyitu iyi, muve miho nave kange msite ukwihangila nave, neke ukute awesye ukusuka. ¹⁵Mleke ukuntotela ndumbivi, ila imbunge ndulukololwo. ¹⁶Ntwa va luhovokelo yuywa avape uluhovokelo unsiki gwoni munjila joni. Ntwa ave numwe mwivoni. ¹⁷Iyi yasamusihije yangu, uPaulo, ku kivoko kyangu yune, yiyo kimanyilo kukila kalata. Evo muvunisimbila. ¹⁸Uvukavi wa Ntwa vitu uyii uKriste vuwesye ukuva numwe mwivoni.

Titus

Chapter 1

¹Paulo, umbomba va Nguluve nu msuhwa va Yesu Kristo, kulwidiko lwa vahalwa wa Nguluve nu luhala lwa lweli ulu lwitwala uvutaua. ²Pwuvale pamahuvya lwa wumu wa majuva goni uvu Unguluve uyu sagelele ukudesa uku ajovile ukuhuma katata. ³Ku nsiku unonu, akagubatula ilimenyu lwa mwenee kunongwa iji vatupile une ukuva ndumbilili, puyanogilwe ukuvomba vule kwa amuli ya Nguluve umpoki vitu. ⁴Kwa Tito, umwanango wo lweli mu lwidike lwito, uvupe, ikisa nu lwidiko nu vulele ukuhuma kwa Nguluve Utayi nu Yesu Kristo umpoki vitu. ⁵Kunongwa iyi nikakuleka Kreta, ukuta ugavomba amambo goni aga ga sigalite sagasile nu kuvika avasehe va tembile kila ponu ndavule na kulagija. ⁶Unsehe va kanisa ave munuuvyila nongwa, ungosi unya ndala yumo, uyu ali na vana ava mitu avasavijoviwa kunongwa ja vugalagala awo savalina lisima. ⁷Pu yinogile kundoleleji, kama mwininji va nyumba ya Nguluve, aleke ukulaumiwa aleke ukuvu mumu va nunywego au uyu sikwisiga. Yiloindiwa aleke ugugala, aleke ukutalya imbaja, aleke ukuva ni kyoyo. ⁸Badala yake: ave munu valuhekelo, uyu inogwa uvunano. Lasima ave munu unyaluhala ulunonu, unyavulweli uyu ikudwada Unguluve uyu ikwidwaja yuywa. ⁹Uyu iweswa ukwimiilila vunonu amamanyisyo ga lweli aga vamanyisye, neke awesye ukuvakasya kumamanyisyo amanonu pu awesye ukuvasahisya voni avavavikumbeje. ¹⁰Ulwakuva kuliva vagalaga vingi, hasa vala ava vatahiviwe. Amamenyu gavo ga vupelwa. Vasyovi na vikuvalongoja vanu kukuvumba imbivi. ¹¹Pu lazima uvasigile avanu avalindavo. Vikuvamanyisya gala agasaginogelwa kwi faida ya soni nu vu nangi wingi wa vana voni. ¹²Umo vavo, umunu unyaluhala, ajovile, "Avakrete kali nu vudesi uvu savisila, vavivi na fikanu fya kudwaja, volo na valafi." ¹³Aga maelezo ga lweli, pu lino wasige ku maka neke ukula wavo esye ukujova lweli mulwidiko. ¹⁴Uve uleke ukuka nano kufijogo fyavo ivijila vulweli ifya Kiyahudi ewo indangilo ja vanu, ava vivuja kusana uwayilweli. ¹⁵Ku vunu avagolofu, ifinu fyoni fyope vinonu. Lino kuvoni avavivi na ava savikwidika, kisipali ikinu ikinonu. Ulwa amasage gavo nuvunogwa wavo vulamile. ¹⁶Vikwidika ukumanya Unguluve, lino kumbombo javo vikumbela, vavo valanile na savikwiyisya. Vanyakukalaja vayagi hata kumbombo yoyoni savifaa.

Chapter 2

¹Lino uve gajove aga gilutana naga vakuvonisye aga kwidikiwa. ²Avasehe vave nu kwiysisya/ukwisiga, ilisima, ibusara, ulwidiko ulunonu, kulugano, na kuvukifa. ³Navope avadala avasaha lazima kanga vuvonesye vavo vope linga vikiheshimu, nasyo visengenyaji. Lazima valeke ukuva vatumwa va vugaji. ⁴Wanapaswa kufundisha yaliyo mazuri ili kuwaandaa wasichana kwa busara kuwapenda waume zao na watoto wao. ⁵Vanogile amamanyisyo amanonu aga busara, vavaleje, vatunjaji vanonu va nyumba javo, na avavikuvatii avagosi vavo, vinogiwa ukuvomba agoneke ilimenyu lya Nguluve lileke ukudukiwa. ⁶Ndavule vule yope lyo, vakasye avatuwa inumbola vave nutuhala. ⁷Munjila joni wivike yuve ukuva kihwani kumbombo inonu; na mamanyisyo, vonesya idalili ja uvulele ni lisima. ⁸Mujovage amamenyu aganya kudutuva nia aga gajila kipinja neke ukuta yeyoni uyu ibiganana nago asuke ulwakuva ijila livivi lya kujova kulwufye. ⁹Avavombi vavadwada avavaha vavo ku kila kinu yinogiwa ukuvahovosya syo ukubejana navo. ¹⁰Savonogilwe ukuva valwasi. Badili yake, vinogiwa ukuvonesya ulwidiko lwoni ulunonu neke ukuta kunjila joni vagapambe amamanyisyo gitu ukung'usu Unguluve umpoki vitu. ¹¹Ulwakuva uvupe wa Nguluve vuvonike kuvamu voni. ¹²Gikutumasyisya ukubela imbombo imbivi aga saga kinguluve nu wigane wa kilunga. Gikulumanyisya tutame kuluhala, kuvuyilweli, na munjila ja kinguluve kunsiki ugu. ¹³Vulugulila ukukwapila amatumaini gitu aga vumoti, ukuvuneka kwa vuntwa wa Nguluve vitu nu vuvaha wa mpoki vitu uYesu Kristo. ¹⁴U Yesu aihumije yuywa kunongwa jitu neke atupoke ukuhuma kuvuvivi nukuluvika tuve vanonu, kunongwa ya mwene, kuvavu avahelwa avanya kunongwa ukuvomba inongwa inonu. ¹⁵Gajove nu kukasya amambo aga. Fyenunukila kumaka goni, uleke ukwidika umunu yoyoni ukukumyalisya.

Chapter 3

¹Uvakumbusye ukuvadwada avavaha na avanya mamlaka, ukuvadwada nu kuva tayari kuki kila imbombo inonu. ²Uvakumbusye ukuleka ukumbombela umunu yeyoni, uvuvivi, uvakwepesye ukubigana, vavape uluhusa kuvanu avage vope kukuhunya uvulamuji, nu kuvonesya ikisa kuvanu voni. ³Ulwakuva ufye yupya tulikuwa na masago amayagi na vasufu. Twale kuvuyagi na twapeliwe vatumwa kuwigana wingi nu kuhovoka. Twatanile volo na vavivi. Tukakalaja nu kukalala. ⁴Lino unsiki ikisa kya Nguluve umpoki vitu nu lugano lwa mwene ku vanu vunuwavonike, ⁵sayikava kumbombo jitu inonu ijituvombile, bali atupokile kuvupe wa mwene akatupoka nu kutusuka kukuholiwa vupya nu kuvumba vupya ku Mmepo Umbalaje. ⁶Unguluve adudile Ummepo Umbalaje kuwingi ku ujila ya Yesu Kristo umpoki vitu. ⁷Avombile ewo neke ukuta, linga luvoliwe ukuta kuvupe wa mwene, tuve paninye va lweli va vutamo wa majuva goni. ⁸Uvu vu vutamo wa kwidikiwa. Nikuvalonda mujove nu lwiginyo inongwa ijo, neke ukuta vala avavikumwidika Unguluve vave ni numbula inonu ya mbombo inonu iyi ayivikile pamiho gavo. Amambo aga manonu na gali ni faida kuvanu voni. ⁹Lino uhene na mabigano ga vupelwa, nasaba, ukugelawila, nu kutikana ukuhusu indagilo imbombo ijo njila maana wala faida yoyonio. ¹⁰Umnu yooni uyu isababisya uvudesi, ukupala hanga pagati paluumwe. Sipulika mumbele, ¹¹vumulumanyile ukuta umunu uyu alindavule ayilekile injile iyi golwike nu kuvomba imbivi nu kwihiga mwene. ¹²Nilava ni kunsuha kulyuve uArtemi awo Tikiko, ukakisya wi kulwune kunu ku Nikopoli kunu namwile ukutama unsiki ugu ugwa mepo. ¹³Uhakikisye uvisuhile nu Zena untamu va ndagilo, nu Apolo, kijila ukupelwa ni kinu kyokyoni. ¹⁴Avanu vitu lazima vamanyile ukwishughulisya kumbombo inonu ambao mgusya amahitaji apa muhimu naka valeke ukwija viva avasavihala uluseke. ¹⁵Vuni ava valipaninye nune nikukusamusya. Vasamusye vala ava kugavila kulwidiko. Uvuve vuve numwe mwivoni.

Philemon

Chapter 1

¹Paulo Empate wa Kristo Yesu, Na Mwene wetu Timotheo khwa Filemoni. mkhundwa mnetu na mhkola hamwenetu. ²Na kwa Afia Ng'azyi yetu, Na khwa Arkipas askhari mwanetu, na khwa Kanisa lilya lalya sang'ana khumua khobhe. ³Neema ibhe khwenu na khaleme yalatumwa khwa Khabheza Tata wetu na Khwa Bwana Yesu Kristo. ⁴Meng'oose nalashukuru Khabheza, Nachakhubhanda khwa lwane Lusambo, ⁵Nateteena lukhundo na Imani ulinayo khwa Yesu na khwa Bhaumini bhose. ⁶Nalhasabakhwa ubhushirikha bwa Imani yenu ibhe na Ufanisi khwa Malang'o khwa khila khindu khisowa ilimwenu khwa Kristo. ⁷Lumu nakhola na khisendo na Faraja lumu lwa lukhundo lobhe lumu mitima ya Bhaumini yakhola khusibhele zyiwe nobhe, Wetu. ⁸Khwa shisho, atanikhinabha izizyisaa ujasiri wose khwa Kristo khukhuamurisha nuwe khukolakwola khunda khukola. ⁹Lakhini lumu lwa lukhundo badala yakhe nakusii Nene Paulo khote namtatwe lumu la Kristo Yesu. ¹⁰Nalakhusii lumu lwa Mwanani Onesmo, nimbhutile mbifung'o byaani. ¹¹Lumu khulubalikho hakukufaa, lakhini khwa khino khisang'a alakhufaa Nue na Nene. ¹²Namfilee -Eniye uli Mutima wani -khino khisang'a khuubhilha khobhe. ¹³Natarajia ungeendelea khusyiala hamwe na nene, Lumu engolele badalha yobhe Wemng'o nili Mukhifung'o, ¹⁴Lakhini msakhundile khukhola khindu khyose bila ruusa lyoobhe, Nikholile bino lumu khindu khyose bhisowa khisi kholwa lumu nikhutatile, bali ukhundile nuongw'a khukola. ¹⁵Labda elumu khusambula nobhe khwa bhisang'a ibhile bhibhyo, lumu Amwe nobhe masuose. ¹⁶Asibha lung'e mzya, bhali ebhe bhisowa khuli mzya, khama Mwene wetu mkhundwa, khwani, nazaidi sana khobhe, khwa mbili na khwa Bwana. ¹⁷Nashisho wananichukhulia nene mshirikha, mwaanukhile bhilya mwaanukhile nene. ¹⁸Lakhini khamawakhuso nezyaa khindu khose khose, dai khicho khufuma kwani. ¹⁹Nene Paulo nalasalang'a khwakhubhokho khwani nengw'a; Nene nilikhusakha. Salazuwa khobhe Nene nalakhudai maisha yakho khasa. ²⁰Naam mwene Wetu, lekha nimone khisendo kya Bwana khufumam khobhe; swaizya Mtima wane khwa Kristo. ²¹Nikhiwa na Imani khwa utii khobe, nalakhusalang'ila lumu mkhimana ulikhola khufumba zaidi binalaha khusabha. ²²Meng'o mamu andaa khumya khwa Bhaeni lumu lwane, lumu nikhwe na matumainikhwa lusalambo lyobhe Nilikhunyatila bhizang'a bisibhule. ²³Epafr, Mtatwe nane khwa Kristo Yesu alakhuvyula. ²⁴Na khama bhzyikhola Marko, Aristarko, Dema, Luka bhakholwa hamwe nami, ²⁵Neema ya Bwana Yesu Kristo ibhe hamwe na Mtima obhe. Amina

Hebrews

Chapter 1

¹Unguluve katale alinkujova na vakuku viitu, ukugendela kuvanyamalango pupingi kange kunjila inyingi. ²Pu lino kumajuva agaelelo, Unguluve ijova mufwe ukugendela ku nswambe, uyuambikile ukuva ave ing'ale va nu fyon, kange ukugendela kumwene avumbile ikilunga. ³Unswambe avile vi kumuli lwa vugolofu wa mwene, ulugendelo lulwene lwa kuhumila katale, kange vi uyu imilile ikufivombelela ifinu fyon kumaka ga limenyu lya mwene. vu kukwilanile ukuvalaja imbivi, pu akajitama pasi kukivoko ikyandya kuvuvaha uvwa kukyanya.⁴Pu umwene alutilile kuvasuhwa, nduvu ilitavwa ililahalile uvulilutilile kulitawa iyavo. ⁵Ndavule yilivyo kuveni unsuhwa uyu ajovile ukuta, "uvene ulinswambango, ilelo nivile taye vako?" Kange, "niva taye kumwene navope iva inswamba kuiyune?"⁶Kange, vu Unguluve avile antwalile ung'olwa ukivalula munkiunga, pu aita, "Avasubwa voani ava Nguluve vanogelile unkunsaana." ⁷Pu kuvasuhwa ita, "Umwene uyu ikuvavika avasuhwa va mwene ukuva mepe, kange avavombi va mwene ukuva ndimbo ja mwoto." ⁸Pu kunswambe aijova, "Ikigoda kyako Iky vuvaha, Unguluve, kyu kya siku joni. Ingomo ya vutwa vyako yu ngomo Iya lweli. ⁹Uvuganile uvugolofu nu kuvusula uvunangi vya vywa vugolofu, pu Unguluve, Unguluve vako, akubakile Imono ija kuhovosya ukututilila avanino."¹⁰Kuvutengulilo, untwa,waviikile uwale vwa vwino wa kilunga.Pu kukyanya mbombo ya fiwoko vyako. ¹¹Ayajiaganika uveve vwijiga vugendelelaga.Joni ayaji kulupa nduvuleyiliwe. ku Imwenda. ¹²Pu yavugunja nigunjanja ndilikoti, nangwipe gi kwanduka ndi mwienda. Pu uveve veve yulayula, ni miaka gwako sagisila."¹³Pu vinsuhwa aliku uyu Unguluve agelile ukujova, "Tama kukivoko kyango iky ndo tasi upukivani kuvavomba avata vangwa vao ukuva kigoda kyamahunde gako?" ¹⁴Pu avasuhwa voni sajumepe jijojisuhiwe ukuvavombela nu kuvalolela vala vavovalahala kuvugata lufu?

Chapter 2

¹Pu yilondiwa tuvike kuvulongolo kuaga agatupulika neke tusite ukuva kulukanji nagene.²Pu ulwakuva nyingave ilimenyu lilyo lyajoviwe na vasuhwa lya vunyilweli, pu viva va kuvungiwa.³Pu twipela vuli ukupaga ingave samukiyu milija nu vupoki uvu vaha?--uvupoki vuwa wapulisiwe nu Ntwa kange nu kutuvula vavo vapolike.⁴Pu unguluve vope akasimilihija mufinu Ifyakulola, Ifyakugangahika, na mumbombo imbaha ijiliponipooni, kange ni nyokelo ja mmeo umbalaje jijo agavile ukuli hana nu wigane vwa mwene yuywa.⁵Unguluve saa kivike ikilunga Iki kikwija, kikyo tukikijova inongwa ja kyene, ukuta vave vatwa avasuhwa.⁶Pu uyunge umumi asimelije aponu apange vuijova ukuta, "umunu vi veni, ufikile nu kunkumbuka? Pavunge umwana va munu, undolelage?⁷Umbikile umunu ave ndebe ku nsuhwa; unfyalije ingiha ya vuvalaje kange nukwogofya (Jingahija amamenyu anga, "Kange umbivule alipkyanya pa mbombo ja mavoko gako." Gasimulimu katala ija katala.)⁸Ivikile kila kiinu pasi pamahunde gako."Pu kukwita Unguluve avikile kila kinu pasi pa munu. Sakilevale ikinu kyo kyoni kikyo sakilipasi pamwene.Pu kulinosatwilola ukuta yikale kila kinu kilipasi pamwene.⁹Ndavule, twilola yunywa akavombike ku msiki, ukulutilila avasuhwa--UYiisu, yuywa, ukuhumana nu kukuvilwa kwa mwene kange nu kufywa kwa mwene pu afwalijiwe Ingiha iya vutwa nu kwogo fya. Pu line kukisa kya Nguluve, UYiisu avanjije uwufye ukumpoka kila munu.¹⁰Pu yikale lunonu ukuta Unguluve, ulwakuva kila kinu pwukile ku njila ya vutwa vwa mwene, kange ukugendela kumwene, pu akanogile ukuvatwala avana vuvungi mumbuvalaje, kange akanogile ukumbomba undogoji va mbupoki wano ukuva ingolofu ukuhumila mumbukuvilwa vuamwene.¹¹Ulwakuva vooni vuvaviili ula uyuivalaja paninie vala avavivolajiwa, vooni hihuma paninie, Nguluve. Ulwakuva yili ndeeula uyuivalaja pa Nguluve sivona soni ukuvilanga vanyalukulo.¹²Ijova, "Nipulisya ilitavwa lyako kuvatukolo iyango, nikukwimbilaga pagati palu lu ndamano."¹³Kange ita, "Nikung'uvilaga umwene."Kange, "Lola apa puwunile nilinavana vavo Unguluve amile." ¹⁴Pwa kukuta ulwakuva avana va Nguluve vikwupilila umbili nu Nkisa, vulevule UYiisu aupilile ifinu filafila, neke ukugendela mumbufwe neke antole ula uyu vintwa va kuwufwe, yuywa vi setano.¹⁵Yale ndavule neke avavopole vooni ukukongana nu vudwajiwa kufwa pu uvutano wavo woni walinkutama vaguliwe.¹⁶Ulwayilweli sikuvatanga avasuhwa Ikuvatanga ava holwa nu Abulahamu.¹⁷Pu yale, ukuta umwene ave ndu nyalukolo mu njila joni, neke vi ntekeji umbaha unya kisa nu ngolofu ku vinu Ifya Nguluve, kange nukuva na maka agakuhumywa ulusyikilo lwa mbivija vanu.¹⁸Ulwakuva UYiisu yuywa akuvilwe, nu kugeliwa alinamaka agakuvatanga wavo vigeliwa.

Chapter 3

¹Pu mwivalokololwangu mwivagolofi, yumwe mulipaninie ni nyilangwa ya kukwanya, munsage UYiisu, Vinsuhwa nu ntekeji umbaha va lwidiko lwito. ²Ale nuvuyilweli kwa Nguluve uyuamwimike, Ndavule yale kwa Mose uvuale nu vuyilweli munyumba yooni iya Nguluve. ³Ulwakuva UYiisu avaluwe ukuva ale mwogofi mmbaha ukundutilila UMose, pu ulwakuva ula uyu ijenga inyumba ivaliwa ukuva mwogofi mmbaha ukulutilila inyumba yiyo. ⁴Ulwa khuva inyumba joni jijengiwa nu munu, pu ula uyuijenga fyoni vi Nguluve. ⁵Lweli u Mose ale nuvuyelweli nduvu mmbombi munyumba yooni iya Nguluve, alinkuhumia ulwisimilijo ku mamenyo gago yagi humila ku nsiki ugunge. ⁶Pu uKlisiti vi nswambe mumbwimilije wa nyumba iya Nguluve. Ufwefwe tuli nyumba ya mwene ingave tukwibatilila na mbivi mu kwibatilila na mbivi mu kwi kangaja nu vutwa uvwa kwi kangaja. ⁷Ulwa khuva ummepo umbalaje uvuijova, "Ilelo ingave vupulika ilimenyu lya mwene, ⁸pu usite ukuyivika hafu inumbula yako ndavule avalsilaeli uvuvavombile unkunsambukila untwa pala vuvigeliwa kulukuvi. ⁹Ugu gwale insiki gwa va kukuyinyo vuva nsambukile vuvikungela, nu nsiki, ugwa miaka amalongo gane va kajivona imbombo jango. ¹⁰Pu sana kikelile ikipapo ikyo. "Nikata, viyaganika kyongo munumbula javo, kange savajimanyile injila jango. ¹¹Ndavule na iyigile mu ndioyo lyango: pu sakakawingile uvugataluko wango." ¹²Pu mwilolelage valukolo, yisite ukuva pwile inumbula imbivi yiyosayilinulwidiko mwigati ndiumwe, inumbula yiyo yiva kutali nu Nguluve umwumi. ¹³Pu yinogiwa mkumbusaniage amajuva gooni umunu nu nnine, neke upuyikwilangiwa ilelo munogwe, neke yumo ingati mbusyovi wa mbivi. ¹⁴Ulwa kuva tuvile paninie mwa Klisite yingave tukwibatana yilweli na maka ingati mmwene ukuhumila kuvutengulilo ukufikila kuvumalilo. ¹⁵Ukukongana nili yijovivwe ukuta, "Ilelo ingava mukulipulika ilimenyu lya mwene, musite ukuvika inumbula jinyo hafu, nduvu ava Isilaeli uvuvavombile unsiki upu vasambwike." ¹⁶Pu vuvaveni avo vavovampulike uNguluve kange vakasambuka? Savale vuvavo vala vavo uMose avalongwije ukuhuma ku Misiri? ¹⁷Kange pu vuvaveni vavo uNguluve avakalalile kumiaka amalongo gane? ¹⁸Vu vaveni vavo uNguluve aiyigile ukuta savalaingila mundugataluko lya mwene, ingave savuvala vavo savikumwidika umwene? ¹⁹Pu twilola ukuta walemilwe ukwingila mundugataluko lwa mwene ulwa kuva valemilwe ukumwidika.

Chapter 4

¹Pu tunogiwa ukwilolela neke n'gati n'ndiufwe isite ukuvoveneka nu yu aliumo uyukya ilemwa uku fikila mundagano iya kwingila kuludeva lwa Nguluve. ²Ulwa khuva tuli ni mola inono ukuhwanika nu ludeva lya Nguluve lulwa lupulisiwe kulifwe ndavule ava Isirael uvuvale najo, humbe ijo sajavatange vavo vajipulike kisita ukulunganika ulwediko ku ilyo. ³Ku lwufwe yufwe twidike ufwe fwe mumbaninie yufwe tukwingila mundugalaluko, ingave nduvuyijova, "Nduvu niyigile kuliyoyo lyango, savavangile mundugataluko lyango." Ajovile ili ndayingave imbombo joni jijo avombili jakwilanile ukuhuma ikilunga kitengula. ⁴Pope ajovile apange aponu ukulihana ni lijuva lya lekela kumo, "UNguluve agatalwike ilijuva lya lekela kumo kugoni gago avombile." ⁵Kange ajovile, "Savalungile mu ndugata luko lyango." ⁶Ulwa kuva ukutengula mu ndugataluko lwa Nguluve pu pasigile pa fyakwilimbila kuvamo ukwingila, kange ukutengula ava Israeli vingi vavo vajipulike imola inonu ja ndugataluko lwa mwene saaingile ulwakuva sava mpulike, ⁷Kange u Nguluve akavika ilijuva ilingi ili likwilangiwa "Ilelo." Umwene aongeliye ilijova ili upu ajovile kunsiki untali munugajoviwe pawandilo, "Ilelo ingave mpulika ilimenyu lya mwene, musite uvuvika inumbula jinyo ukuva hafu." ⁸Ulwa kuva u Yoshua avapile ulugataluko pu uNguluve ngalesaaligove ilijuva ilinge. ⁹Pu kukuta yakale pwile isabato ya kugataluka yiyoyivikiwe ku vanu va Nguluve. ¹⁰Ulwa kuva uyuikwingila ndugataluko lwa Nguluve mwene yuywa agalalwike ukuhumana ni mbombo ja mwene. ¹¹Pu tuve nuvunogwe uvwa kwingila munduga taluko lula, neke asite ukuva pwale nuumo uyuyaigwa ukukongana kusambuka ukuvavombile. ¹²Ulwa kuva ilimenyu lya Nguluve lyimi kange lili namaka kange lilinguvwuge ukulutilila imundu yiyo yili nu vwoke kwoni kuvili. Kange lihoma fiyo ugugavania uvwumi nu mwuya, kange ni vipagika fya mbili. Kange ligela la ukulumanya amasago ga numbula ginogwa kiki. ¹³Kisipali kikyokyavumbiwe kikyokifihile pamiho ga Nguluve. Pa ifinu fyoni filipavuvafu pa miho ga yumo uyu twivoni kisita kwigana twihumya imbalilo jito. ¹⁴Pu iva pwale untekeji umbaha uyuingile kukyanya, u Yisus unswambe va Nguluve, ku maka twibatilile inyidiko jito. ¹⁵Ulwa kuva tulivuvule untekeji umbaha yuywa sakagele ukwipulika ikisa ku vudekedeke vwito, pu umwene yuywa kunjila jooni aviile va kugeliwa ndu fwe, ulwa kuva umwene visantula nogwa. ¹⁶Kange twije nu kwikangaja pa kigoda ikya vutwa nu luhungu, pu neke twupilile uvudekedeke nu luhungu lya kututanga pala baho yatwilemwa.

Chapter 5

¹Manya vooni avatekiji avavaha vavo vahaliwe mun'gati mu manu, vaholiwe ukwimilila vavo vigega ifya kulaha kwa Nguluve neke agele uvwuhumya paninye inyokelo ni fya kutekela ukuhumana nu vutula nongwa vwavo. ²Pu agelage ukwitanga ukuva n'dele ajungutiliwe kuvanyalukani ulwa kuva navone ajungutiliwe nu vudekedeke. ³Pu ku ili anogile ku mbivi ja mwene nduvu ivomba kuvutulanongwa vwa vanu. ⁴Asipali umunu uyu ikitolela ulwimiko yuywa mwene, pu yilondiwa ilangiwe nu Nguluve nduvu uvuale u Haruni. ⁵Nayu Klisiti saaiyimike yuywa ukwivomba yuywa ukuva intekeji imbaha. Pu uNguluve ajovile kumwene, "Uveve ulinsambango, ilelo nivile Taye vako." ⁶Yilinduvuijova pavunge, "Uveve ulintekeji amajuva goni ulwa kuva ukongile ulwiho lwa Melkizedeki." ⁷Unsiki gwa mwene ugwa mmbili, pu alikusuma na kusumila, alinkusuma uNguluve kunyi hoji, kumwene uyanogile unkumpoka kuwufwe. ⁸Ulwa kuva nunkwidwaja kwa mwene kwa Nguluve pu apulilujiwe. Paninie nu kuva ale nswambe, amanyile ukwidwaja ku mbombo ija kukuvilwa. ⁹Pu avile akwilanile ku njila iyi avombike ku voni vooni avavikumwidika ku njila iya vupoki uwa siku jooni, ¹⁰ukuvikiwa palukanji nu Nguluve ndu vilekeji umbaha vu gulutile unsiki gwa Melkizedeki. ¹¹Pu lulinago mingi agakujova agakulaja kwa Yiisu, pu yivile fipala kuvavulanija ulwakuva umwemwe mulivoio va kupulika. ¹²Paninie nukuta kunsiki ngu mkanogelile ukuva vamanyiswa jila ija kuhuma kuvute ngulile ija limenyu ilya Nguluve. Mulonda ulukama, ikyakulya ikikafu samwilya. ¹³Ulwa kuva uyuavijaga inywa ulukama lwene pu saajovile ija vugolofu ulwa kuva akale mwana. ¹⁴Ku luvafu ulunge ikyakulya ikikafu kya vanu avaguge, vavo ulwakuva vajoovile avene ukulolesania uvugolofu nu vuvivi avene ukulolesania uvugolofu nu vuvivi vamanyisiwe ukujimanya inonu ni mbivi.

Chapter 6

¹Pu kukuta, tungakileke ikitwamanyile ku limenyu ilya kilisite, tunogiwa ukugimba vutwiluta kuvuvaha, tusite ukuvika kange uvivalo uwakupela ukuhuma mu mbombo jijo jilivuvute uvwumi nu lwidiko kwa Nguluve. ²Nija nyaalo ja kumanyisiwa ulwojo ukuvavikila amavoko, uvujuke vwa wafwe, nu vuhigi uwa siku joni. ³Pu tuvombaga vule vule Ingave Unguluve lkuwidika. ⁴Ulwakuve sayikwidikiwa kuvala vavo vamulikiwe pavutengulele, vavo vavonjije l fipewa ifya kukyanya, nu kuvombiwa ukuva paninie nu mmepo umbalaje, ⁵Kange vala vavo vavonjije uvunonu wa limenyu ilya Nguluve kange ku maka ga nsiki ugugu kwija, ⁶Pu vakavuya vakagwa - pusayikwidikika ukuvavuja kange mu nkupela. ulwakuva vanto velile pa kikovekano unswambe va Nguluve ulwa viili mu mbumunu wavo, vuvinkumbika ukuta kinu kya kuhoveliwa pawanu. ⁷Ulwakuva lkilunga ikikyambile ifula iyiyitima poni pooni pakyanya pa kyene, pu kange kikuvamejeheja lfinu kuvavo vavombile lmbombo mu nkilunga, pu vikwupilila ulusayo ukuhuma kwa Nguluve. ⁸Pu ikingave kya kihola amatoni ni linyasi, pu kiva kipepo pu kilondiwa ukukotoliwa pu uvusililo vwa kijene ukunyanyiwa. ⁹Paninie nukuta twijova ndavule, mwivamanyani mwivagane, pu tukihovosya ni mbombo lnonu ijumuvomba umwe ija vupoki. ¹⁰Ulwakuva Unguluve sa ntulamongwa ukuva asamwe imbombo jinyo nu lugano ulumuvonisya ukuligana ilitawa lya mwene, pu ku ili mlikuvavombela avanyalwidiko kange mkale mkuvavombela. ¹¹Kange tunogwa kyongo ukuta ununu uyuavijaga ale avonesye ukugimba vuvuwa ukufikila kuvusililo vu lkiyumi milija. ¹²Satwinogwa muvevolu muve vakongi va vala avavihala indagano ulwa kuva nu lwitiko nu kwiyumilija. ¹³Ulwakuva Unguluve avile anepile Ubulahamu indagano, pu aiyegile yuywa ulwakuva saae ikiyigila mu yunge uyuovijaga uyumba ha ukulutilia pamwene. ¹⁴Ajovile, "Lweli nikukwimika nu kukwo losya ikipapo kwako fiijo." ¹⁵Ku njila iyi, Ubulahamu pu akupilila ijuvaidi hine munu agulile kuvwiyumilijo. ¹⁶Manya avanu vavikiyiiga ku ula uyu mbaha ukuhetilila avene, pu kuvene ukusila ulukani lwooni pu kukwiyiga ukuvika gave ga yilweli. ¹⁷Unguluve upu ilamula ukuvoniswa pa vuvatafu avahale va ndagano neke uvunogwe uvusavukwaduka, asimilije nu kwiyiga. ¹⁸Avombile iwo kufinu fiwili fifyo safigela ukwanduka, fifyo mu fiinu lfyo Unguluve sigela ukujova uvudesi, ufywefwe yufwetwinyilila mumbujenge tukangajiwe lnumbula twibatilila ku maka uluhuvilo ulwatuhegelehije. ¹⁹Pu tukisimilija ndi nanga ihangatu niyiyihuvila lnumbula jita, ulwisimilijo lulwa lukwingila mungati kunsana ku mwenda uguvasigiile. ²⁰UYiisu aingile aponu apo ukuta vi ndongoji viita, munu avombiki ntekeji mbaha ku siku jooni vu akongile ulwiho lwa Melekizedekia.

Chapter 7

¹Yale nde Umelekizedekia, untwa va Salemu Untekeji va Nguluve uyu alikukyanya, yuywa aaganile nu Abulahamu vuivu ya ukuhuma kukuvabuda avatwa pu akansaya. ²UBulahamu pu akampa ikinu kimo mu nfinu ikijigo ku finu fyooni fifyo atolile. Ilitawa lya mwene "Melekizedeki" kukuta Ntwa va vugolofu" pavunge "Ntwa va Salemu " yiyo vi vitwa va lunojehejo." ³Alivuvule utaye, Alivuvule uvanina, Alivuvule avahoji, Alivuvule uvutengulilo wa lijuva kange nu vusililo uvwa kutamaa kwamwene. Pu asigile vintekeji va majuva gooni Nduvu Nswambe va Nguluve. ⁴PU lino saaga umunu uyu uvu mbaha Ung'oji viito UBulahamu ampiile lkinu kimo mu finu ikijigo mu finu ifinonu ifiatolile kuligoha. ⁵Uvuyilweli lkikolo lkya valawi vapokile uvulekeji vakana ni ndagilo javo ukulundamanya ikinu kimo ukuhuma mwikijigo kimo fifyo vakavaga ava Isilaeli avayavo, paninie nukuta navope vale iki kolo ikya valawi, alikutoola ikinu kimo mu finu ikijigo ukuhuma kwa Abulahamu, ⁶kange akansaya, umwene ale ni ndagano. ⁷Apo sayibeliwe ukuta umunu undebe ukusayiwa nu vabaha. ⁸Kumbombo iyi umunu uyukya ipokila ikinu kimo mufinu ikijigo ifwa ilijuva limo pu ku mbombo iyinge yumo uyuakiva ipokela ikinu kimo mufinu ikijigo ukuhuma kwa Abulahamu yikajoviwa ukuta viitamaga. ⁹Nu vu yijovivwa, Ulawi uyuapokelaga ikinu kimo mufinu ikijigo navope alinkuhomba ikinu kimo mufinu ikijigo kwa Abulahamu. ¹⁰Ulwakuva Ulawiale mu fivina ifya taye va mwene u Abulahamu amajuva aga Umelekizedekia aviile agine nu Abulahamu. ¹¹Lino ingave uvugolofu wa idikike ukugendela ku ntekeji Ulawi. (Kumwene avanu valikupokela indagilo) pu kulinkuva nu vunogwe vuki ku ntekeji uyunge ukuhumila mu ulwiho ulwa Melekizedeki, kange kwomela ukwilangiwa mu lwiho ulwa Haruni? ¹²Pu kukula uvutekeji vunanduuke, pu najindagilo yilonda janduke. ¹³Pu kuyumo uyo iji jajovivwe ku kikolo ikinge, ukuhuma kumwene asipali uyavo mbile pa kitekelelo. ¹⁴Lino yilipavualafu ukuta UNTwa vito alumile mwa Yuta, ikikolo kikyo UMose saajove ija vatekeji. ¹⁵Kange agatwijova aga lweli yingave untekeji uyunge ihumila ndi kihwani kya Melekizedeki. ¹⁶Untekeji uyu umpyasa vi yumo uyu avile ntekeji ku nyalo ija ndagilo ijiji lutama ni kipapo ikya munu, mundwalo ulwa maka ga kutama gogosagiwesya ukunangika. ¹⁷Pu ikalata jisimilija ukukongana nu mwene."Uveve ve ntekeji siku jooni mu ndwiho lwa Melekizedeki." ¹⁸Ulwakuva ululagile ukelwa talile lwavikiwe palukanji ulwakuva lwale lupepe salwakwiiianile. ¹⁹Ululagilo salwavombe kininie ikikwilanile. Pu yikava nu kwisimilija ukunonu ku aga agatu nkung'egelelela U Nguluve. ²⁰Nu lwisimilijo ulunonu ulu salwahumile kisita ukujova ulwiyo, ku ili ava tekeji avange savaiyige. ²¹UNguluve pu aiyyigile isiku jila upuajovile Yiisu, "Untwa iyigile kange sakandule amasago ga mwene; uveve ulintekeji anajuva gooni." ²²Ku ili UYiisu ijile ukuva vivakulupa amaka ulwidihano ulunonu. ²³Vu yilivyo, uvufwe vusigile avatekeji ukuvumbo imbombo isiku jooni. ili lilindavule ulwakuva valepwavale avatekeji vingi, umuvakonganile. ²⁴Ulwakuva UYiisu itama amajuva gooni, uvutekeji wa mwene savukwaduka. ²⁵Pu umwene anogile kuvugo lofu ukuvapoka vavovinkung'egelelela UNguluve ukugendela kumwene, ulwakuva umwene itama majuva gooni nu kuvasumila avene. ²⁶Pu untekeji umbaha uvandavule vi akwilanile kulwufwe. Uyualivuvule imbivi, uvutulanongwa, ave ng'olofu uyualipalukanji na vatula nogwa, kange avile pakyanya ukulutilila kukyanya. ²⁷Umwene sovale va kunogwa, nduvu avatekeji avavaha, ukuhunya ifyakulekela amajuva gooni, vwatolile ku mbivi ja mwene nu kukonga ku mbivi ija vanu. Avombile ndavule kamo kuvoni upuaihunuji yuywa mwene. ²⁸Kundagilo vavihala avanu avadekedeke ukuva vatekeji vavaha, pu ilimenyu lya lwiyo ililijile munu indagilo jijile, Ahalile unswambe uyu avumbike ing'olifu amajuva gooni.

Chapter 8

¹Ikinu ikitwijova lino kyu iki, tulinave untekeji umbaha ayatamili pasi kukivoko ikyando pakigoda ikyavutwa uwa kukyanya. ²Umwane vi mbombi va pavu golofu, iligili lya lweli lilyo Untwa avikile, salya munu uywavejaga va ku fwa. ³Ulwakuva untekeji umbaha avikiwe ukuhunya ulwokelo ni fyakutekela; pu yinogela ukuva ni kinu ikya kuumija. ⁴Lino ingave Ukilisiti ale pakyanya pa kilunga, umwene saale iva ntekeji ukulutilila apo ulwa kuva vale epwo vavo valikuhunya ukulihana ni ndangilo. ⁵Valikukivombela ikinu iki kyale kihwani kya finu kukyanya yihwanana nu Mose upu avungiwe nu Nguluve unsiki ugu anogilwe ukujenga ihem. "Lola," Unguluve akajova," akata mtesanye ikinu ikyavejaga ukulihana nu vupavelile pavelile pakyanya pakyamba. ⁶"Pu lino Ukilisiti upilile ulutangilo ulunonu ulwakuva umwene vope vindamuli va lwidihamo ulunonu lulwa lukangeji we ku ndagano inonu. ⁷Pu yaliyive ulwidihano ulutaji lwale luve lukwilanile, ngale ulwidihano ulwa vili salwale lulondiwa. ⁸Ulwakuva unsiki gugwa Unguluve ajiwene imbivi ja vanu pu akata, "Lole amajuva gikwija, 'ijova Utwa, 'unsiki uguyanitesania ulwidihano ulupya paninie ni nyuma lya Israeli, ni nyumba lya Yuda. ⁹Salwale lwidihano nduvu navumbile paninie na taye vavo ilijuva lilyonavotolile kukivoko ukuvalongoja ukuhuma kukilunga ikya Misri. Ulwakuva savakagendelela mu ndwidihanolwango, pu nayune samikava kulela ikisa kange,' ijova Untwa. ¹⁰Ulwakuva ulu lulwidihano nikuluvumba ku nyuma lya Israeli vugalutile amajuva ago,' ijova Untwa, 'nivika indagilo jango mumasago gavo, kange nisimba munumbula javo pu niva Nguluve vavo, navope viva vanu vango. ¹¹Savaka manyisauywe uyunge nu yuvabadi hine, nu yunge nu lukololwe, ukuta "Ummanya Untwa," vooni vinkumanya unene, ukuhuma un'debe ukufikila umbahavavo. ¹²Pu nikuvadekefya ku mbombo javo jijo sa ngolofu, kanga sanga ji kumbuke imbivi javo. ¹³Vu twila "Mya," pu aluvumbile ulwidihano ulutaji ukuva lukulu. Nu lwa ulwaluvikile lukulu usigalile padebe ukuyaga.

Chapter 9

¹Lino na lululagito ulutaji lwale na pouu apakwisayila pakulunga iki nu mwakuvombe inyisayo. ²Ulwakuva mu ndihema mwale ni kiyumba iki kyavikiwe, ikiyumba ikyakunji, pailangi wagwa pavalaje. ³Aponu apa pale ni kyegelelujo ikyalumu, ikitalati ni visye sye ifigolofu. ⁴Kugati kwavijaga ni kiyumba ikinge, pailangi wagwa pvuvala je. pu mwale ikyalumelelo ikyalulaluma kange mulwiale ilisanduka ilya ndagano, li lyo lyatendiwe nulutahama lyooni. mung'ati muyale ibakuli iyyatendiwe nu lulaluma yiyo yaale ni manna, ulubiki ulwa Haruni lulwa gamelile amanyasi na matapa aga mawe aga ndagano. ⁵Pakyanya palisanduka ilya ndagano pu kyale ikihwani kya masenafi va vulalaje amapapatilo gavo galikugubika pavulongolo pa kigoda ikyalukusanyila ikyu ulu lino satukukijova vungati. ⁶Vuvatesanije ifinu ifi pu avatekeji avange valikwingila ikiyumba ikyalukunji ikwa lihema kukuva mba imbombo javo. ⁷Untekeji umbaha alikwingile ikiyumba ikyalviili kyene kamo ku mwaka, kisita ukufileka lfyalumelelo kuteke yunywa, ni mbivi ja vanu ijuvavambile kisita ukulugela. ⁸Ummepo umbalaje isimilija ukuta ingila iyalukuvu laje yikalumelelo ukuvoneka ulwakuva ilihema ilitaji ujige lyimile. ⁹Iki kihwani kya nsiki ugu. Fyooni ulwokelo ni fyakulekela fifyo fihunujiwa lino safigelo ukukwilanila nu vunogwe uwa yuywa ikwisaya. ¹⁰Ifyakulya ni fyakunywa fyeene vilunganijiwe ukukonga inyihyo ja nyisayo ja kwivalaja impaka ululagilo ulupya lulwa yalwiva baho lukwilanile. ¹¹Ukilisile aije ndu ntekeje umbaha ku mbombo inonu jijo jijile, ukugendela uvuvaha vya vukwilanile wa hema imbaha yiyosayijengiwe kumavoko agavanu, yiyo sayakilunga iki ikikivumbiwe. ¹²Sayale kunkisa ngwa mene ni ngwanda, gwale inkisa gwa mwene yuywa ukuta ukilisite aingile pavuvalaje kamo kuyumo yumo nu kutuvikila pavuvalafu uvupoki vyuto uwa siku jooni. ¹³Nduvu ku nkisa ugwa mene na vanyamaka nu kwitilila ku lwila lya ng'wada ku avo vavosavavalele vavovavikiwe palukanyi kwa Nguluve nu kuvomba imivili gyavo ukuva mivalaje. ¹⁴Pu lino sayilolile kyongo unkisa gwa Kilisite yuywa ukugendela ummepe va majuva jooni aihumije mwene kisita kinge kwa Nguluve, ukusuka inyisagilo jiito ukuhuma mumbombo iji fwele ukumbo mbela Unguluve yuywa mwimi? ¹⁵Ulwakuva ewo, Ukilisite pu viva ndagano Imya. Kyu ngava uvufwe vuvalekile vooni ava lulagano ulutaji ukuhuma mumbu tutanogwa wawo, pu neke vooni vavovilangiwe nu Nguluve vagele ukupokela indagano yavo lya vuhale nwa majuva gooni. ¹⁶Pu kunave kwile indagano iyamaju va gooni pu yilonda yivoneke nu kufwa umunu uyuayivikile. ¹⁷Ulwakuva Indagano Yiva namaka aponu apawu humila uwufye, ulwakuva gasikuli amaka unsiki gugwa uyuayivikile akale mwumi. ¹⁸Ulwagano ulutaji lwali pulwe kisita unkisa. ¹⁹Unsiki Umose upuahumije ululagilo ku vanu vooni, atolile unkisi gwa senga ni mene paninie na magari, ikitambala ikifuvifu, ni hisopo nu kwitilila ikalala lilyo na vanu vooni. ²⁰Pu akata, "Ugu inkisa gwa ndagano yiyo Unguluve avapile ululagile umwemwe". ²¹Vulavula akitilila unkisa pakyanya pa hema ni fyooni fifyo vavombelaga kuvutekeji. ²²Ukukangana nu lulagilo pu yilinkuhwava ukuta ifinu fyoni fivalajiwe nu nkisa. Gunasite ukududika unkisa uvusiyikilo vusipali. ²³Pu yavijaga ifihwani fya finu fya ku kyanja vilikunogiwa ukusukijiwa ni nekelo iya vikanu, Yilikulonda ifinu fya kuyanya fisukiwe ni nekelo inonu fiijo. ²⁴Pu tule ukilisite saaingile pa vugolofu kyongo bahopavombiwe na mavoko gago kihwani kya kinu ikyalweli. Aingile kuyanya kukwa baho lino kwale panuho ga Nguluve ku ja kulufwe. ²⁵Saaingile kula ulwakuva aihunuje nekelo ya mwene pooni pooni ndu vu ivomba untekeji umbaha nduvu ikwingila pavuvalaje ku mwaka kange kumwaka paninie nu nkisa gwa yunge. ²⁶Yinave yale lweli, pu yalondiwaga kumwene ukukuvilwa pooni ukuhumila ikihunga kite ngula. Pu linoyilikamo ukufikila kuvusililowa miaka igiaivonisye ukuyiheja inongwa ku nekelo ya mwene yuywa. ²⁷Ndavule yiliwe ku munu ifwa kamo pu wawu kongwa uvuhigi. ²⁸Vuyiliwo Ukilisite vope ahumijiwe kamo ukuyiheja imbivi ja vingi pu aya, humila ulwavili, sayiva kuvufumbwe uwakuhangayikila imbivi, pu kuvupoki ku vala vavovikun'gulila ku saburi.

Chapter 10

¹Ulwakuva indagilo kihwani kya nonu ijiji kwija sanita jila kwilanile, indagilo na lusiku sayigela ukuvahwanya vala ava vigela ukung'elelela Unguluve ku njila ija nekelo jilajila jijo avatekeji valikugendelela ukuhumya mwaka nu mwaka. ²Pamo pavunge inekelo ijo sajale jiduga ukuhuma? Kunjita iyo vavovikisaya vanave vasukiwe kamo, savale viva nu vumanyi wa Mbivi. ³Pu munekelo ijo mlinuvukumbuhijo uwa mbivi ijijavumbi we umwaka nu mwaka. ⁴Ulwakuva sayige unkisa gwa makambako ni mene ukujiheja Imbivi. ⁵Unsiki Ukilisiti avile ijile munkilunga akata, "samwanogwe ifya kuhumya pavunge, inekela pu , mwatesanije umbili ku ja kuliune. ⁶Samwale kinu mu fya kuhumya fyonu ifya kunyanyiwa pavunge inekelo ku mbivi. ⁷Pu akangela ukuta, "Lola, apa nivomba ulugano lyako, Nguluve, nduvu yisimbiwe ku jakuliune mu gombo". ⁸Ajovile nduvu yijovivwe pakyanya apo; "Samwanogwe inekelo, ifya kuhunya , pavunge ifya kunyanyiwa ku mbivi, ⁹kange sakakuvona nu kuhovoka mwingati mumwene". Avikile palukanyi inyihlo ijijale ja katale neke jikangale ija viili. ¹⁰Mu nyihlo ija viili tuvikiwe kulukanyi kwa Nguluve ku lugano lwa mwene ukugendela ukwihumya ku mbili gwa Yiesu Kilisiti kamo kunsiki gwooni. ¹¹Ja yilweli untekeji aikwima ni mbombo ilijua ni lijua vuhumya inekelo yila yila yiyo pu ndayive ndakiki sayale yigela ukujiheja Imbivi. ¹²Avile Ukilisiti ahumije inekelo kamo kumbivi amajua goni, pu akatama kukivoko ikyando ikyo Nguluve. ¹³Vu igulila avanangi va mwene vingekiwe pasi nu kuvombeke kigoda ku malunde ga mwene. ¹⁴Pu kukuta kunjila iya kuhumya yumo atukwilanije amajua gooni kuvala vavovawikiwe palukanji kwa Nguluve. ¹⁵Nu Mmepo umbalaje isimi lila kulyufwe. Ulwakuva ajovile, ¹⁶"Iyi ndagano yiyonikuyiwomba paninie navo vugi luta amajua ago; ijova Untwa; Nivika indagilo jango munumbula javo, kange nisimba mu nduhala lwano". ¹⁷Pu kange akajova, " savaka jikumbuke imbivi ni mbombo javo ijiji fwile." ¹⁸Lino aponu baho pwuvule uvusiyikilo ku ava, yisikuli inekelo iyinge kange kumbivi. ¹⁹Pu valukolo tulinago amaka aga kwingila kuvuvalaje kunkisa ugwa Yiesu. ²⁰Iyo yu njila lya dendwile kuliufwe kunjila lya mbili gwa mwene, mia kange nyuuni iyiyigendela pamwenda uguvasigile. ²¹Nu lwakuva tulinave untekeji umbaha uyu alipanyumba lya Nguluve, ²²Pu tuhegelele ni numbula lya lweli iyikwilanile vunonu ku lwidiko ni numbula jijojidudeliwe vunonu ukuhuma mbutulanongwe uwa masage ni miwili giatu igisukiwe na magari amanonu. ²³Pu twibatilile ku lwuji ulwidihano ulwa maka lwa luhuvilo lwito, kisila kusambuka, ulwakuva uNguluve yuywa twidihini ingolofu. ²⁴Pu tulolane nu kung'iangaja inumbula umu nu munu ukunogwa ni mbombo inonu. ²⁵Tusite ikwilekelwa ukulundamana paninie nduvu vivomba avange. Pu tutingijane inumbula twivooni fijo ndavule mwilola ilijua lihegelile. ²⁶Tungave tuvumba imbivi kuwigane munu tumanyisiwe kivulweli, inekelo iyinge iya mbivi sayisigala napadebe. ²⁷Pu pisigala uvuhigi uwa kwogofya nu ukali uwa mwoto gugwa gukuvanyanya avavivi va Nguluve. ²⁸Vooni vavo vibela indagilo ja Mose va vifwa kisita kisa pa miho ga vavusya vavili pavunge vadatu. ²⁹Pu livungu ilya ndakiki ilivusaga likwilanila nu munu uyuinkumbeda unswambe va Nguluve, umunu uyuaguvombile unkisa gwa ndagano ukuta kinu kikyosakivalaje, unkisa gugwa aguvikile uvuvalaje kwa Nguluve - umunu uyadukile ku mepo lya mota? ³⁰Ulwa kuva tulumanyile yumo yuywa ajovile, "Ulwivujihijo lwango, nihomba." Kchange, "Untwa ikuvakolela ikisa avanu va mwene". ³¹Pu kinu kya kwogofya umunu ukugwila mumavoko ga Nguluve umwumi! ³²Kumbuka amajua aga galutile vu ulumuli lwingile kulwumwe, yale ndakiki mwagelile ukwiyumilija mundu vavo ulukali. ³³Mwavikiwe pavuvalafu ku mabedo ga kudukiwa nu kukuvilwa kange mwa hangile paninie na vala vavo vagendiile uvukuvilwa nduvwa. ³⁴Ulwa kuva mwale ni numbula inyakisa ku avo vavile munyololo, kange mwaupilile vumuhovwike ilivungu lya vuhale vywinyo, vu mulumanyile ukuta umwe mwivene mwale nu vuhale uvunonu uwa nsiki gwoni. ³⁵Kukuta musite ukugataga amaka ginyo gago lwokelo luvaha. ³⁶Ulwa kuva muluwda ukwiyumilija, neke mupokele kikyo uNguluve mwidihine munu muvombile uvwigane vwa mwene. ³⁷Ulwa kuva kunsiki unsupi yumo uyuikwija sakalindile. ³⁸Unya vugolufu wango itamaga kulwidiko. Angave ivuya kunsana visanikunogwa." ³⁹Pu ufwe fwe satulindavala avavivuya kunsana kukuyaga pu ufwe fwe tulivamo mu vala yufwe tulinulwidiko lwa kujilolela inumbula jiitu.

Chapter 11

¹Lino ulwidiko lu wayilweli uwalinawo umunu vu ikilolela ikinu kumaka vuyilweli vwa kinu kikyosakivunike.

²Pu avakuku viito vamanyaikiki pa lwidiko lwavo. ³Ku lwidiko tulumanyile ukuta ikilunga kyavumbiwe kululagilo lwa Nguluve neke kila kikyokivoneka sakyatenddiwe ukuhumana ni fiinu fifyo fya wonekaga. ⁴Ulwa kuva yale ya lwidiko ukuta u Habili alinkung'umihija u Nguluvi inekelo inonu ukulutilila nduvu alinkuvomba uKaini. Ku njila iyi alinkwiginiwa ukuta vi ng'olofu. UNguluvi alinkung'inia ulwa kuva alinkugega inyokelo. Pu kunjila iyo u Habili akale ipijova ndangave afwile. ⁵Yale kulwidiko ukuta u Enoko ataliwe kukyanya saavuvone uvufwe.

"Saavoneke ulwa kuva uNguluve antolile" ulwa kuva yajoviwe ukuta ang'ovwisye uNguluve vu akale satoliwe kukyanya. ⁶Ukusita ulwidiko sawigela ukung'ovu sya Nguluve ulwa kuva uyuikwija kwa Nguluve yulonda idike ukuta uNguluve mwumi kange ikuvapa inyokelo vavo inku ndonda. ⁷Yele kulwidiko ukuta uNuhu, vu avungiwe nu Nguluve ukukongana ni mbombo jijo sajivonike, kuwogofi wa ki Nguluve pu apumjile ingalava iya kukipoka ikipapo kya mwene. Vu avombile ewo, akakihiga ikilunga pu akava ing'aale in'golofu uvuvukwija nu lwidiko.

⁸Yale kulwidiko u Ibrahimu, vu ilangiwe akidihana nu kuluta aponu apa alondiwaga ukupokela ndu vuhale.

Ahegile kisita kulumanya ndaku ukuiluta. ⁹Yale ukuva lwale lwidiko alamile mkilunga ikya ndagano ndu n'genji. Atamile mumahema paninie nu Isaka nu Yakobo avahaale vanine va ndagano yilayila. ¹⁰Yaale ulwa kuva asagile ukukava uvujenge vuvwa unyakusaga nu nya kujenga aleiva vi Nguluve. ¹¹Yale kulwidiko u Ibrahimu, nu Sara yuywa vapokile amaka ga kupela imbeyu ya lwanda ndavule vale vagogolo kyongo, ulwakuva vambwene u Nguluve ukuta in'golofu, uyu vaidilune umwana un'dimi. ¹²Pu ukuhuma ku munu uyu yumo uyuale pipi ukufwa pu vakaholiwa avana vavosavi valika. Vale vingi ndi nondwe ija kukyanya kange vingi ndi mbeyu ija nsanga gwa munyanja. ¹³Ava vooni vafwile palwidiko kisita kupokela indagano. Vavile vajiwe nu kujihegeleja vu valipatali, pu vakiidihana ukuta vale vagenji kange vagenda njila pakilunga. ¹⁴Ku vala avaijuva imbombo iji vivika pavuvalafu ukuta vikukilonda ikilunga kyavo veene. ¹⁵Lweli vale vakisagage ikilunga kikyovahumile vale viva na poonu apaku vuyila. ¹⁶Pu nduvu yiliwo vinogwa ikilunga ikinonu kikyoya kikyanyanya. Pu uNguluve sivona soni ukwilangiwa Nguluve vavo ulwa kuva atesaniye uvujenge u wawo. ¹⁷Yale kulwidiko u Ibrahimu munu ageliwe ang'umije uIsaka. Lweli umwene ahovwike ukupokela indagano, ang'umije unswambe uyu alimwene, ¹⁸uyu kumwene yajoviwe, "Ukuhuma kwa Isaka ulwokolo lwako lukwilangiwa." ¹⁹U Ibrahimu alumanyile ukuta uNguluve ale namaka aga nkujusya uIsaka ukuhuma kuwufwe nu kujova kunjovele iya ifinuakampokela. ²⁰Yale kulwidiko uIsaka ansayile u Yakobo nu Esau ku mbombo iji kwija. ²¹Yale kulwidiko uYakobo vualipakufwa akansaya umwana nu mwana uva Yusufu. U Yakobo akasaana akiyeganiya pa lubiki lwa mwene. ²²Yale kulwidiko ukuta u Yusufu unsiki gwa mwene vugufikile kukusila ajovile ukuta ava Israeli vihega Misiri vu vihega vatolage na majege ga mwene. ²³Yale kulwidiko ukuta uMose, vuaholiwe afihiwe imieji gidatu na vahoji va mwene ulwa kuva vambwene ukuva mwana n'debe uyuale nnonu, kange savadwajiwe ni lulagilo lwa ntwa. ²⁴Yale kulwidiko ukuta u Mose avile munu mbaha abelile ukwilangiwa mwana va Farao. ²⁵Pu ahalile ukuva paninie ukukuvilwa na vaanu va Nguluve pu akabela ukuhovoka ni nonu ja mbivi ija nsiki. ²⁶Asagile isoni ija kunkonga uKliste ukuva vu vukavi uvuvaha ukulutilila ifya ku limba ifya mu Misiri ulwa kuva alolile amiho ga mwene ku lwokelo ulwa nsiki gwa mwene ugugwi kwija. ²⁷Yale ku lwidiko ukuta uMose ahigile mMisri. Sakadwada iliyo lya Ntwa ulwa kuva asipile ukulota ku yuywa sivoneka. ²⁸Yale kulwidiko ukhuta ayi bite ipasaka nu kududilila unkisa neke yive unangi va ng'olwa va kwanda asite ukuvapa lamasya avaholiwa avakwanda ava diimi ava vaIsraeli. ²⁹Yale kulwidiko ukuta vangendile mu nyanja iya shamu nduvu vigenda nkilunga ikisita magosi unsiki ugu avamisri upu vagelile ukugenda pu ulugasi lukavabuda. ³⁰Yale kulwidiko ukuta ulumato ulwa Yeriko lwagwile pasi vu lujungutuliwe ku majuva lekelu kumo. ³¹Yale kulwidiko ukuta u Rahabu ula undigu saafwe na vala vavo savale vidisi ulwa kuva avavapokile wapelelezi avatadiji nu kuvalolela vunonu. ³²Pu nijove kiki? Manya unsiki sagukwila ukupanga ija Gideoni, uBaraka, uSamsoni, uYeftha, uDaudi, uSamwel ni ja vanyamalago, ³³vavo ukugendela ulwidiko vavutolile uvutwa vavombile uvugolofu kange vakapokela indagano vasiigiile imilomo gya ngalamu, ³⁴vajimije amaka ga mwoto, vapagile uvwugi wa mundu, vaponile ukuhuma mumbutamu, vale na maka mundigoha vakavakimbija amapuga ga vatavangwa avagenji. ³⁵Avadala valikupokela vavovafwile kunjila iya kujuuka. Avange valikukuvilwa, kisita ukwidika ukulekiwa neke vagele ukujovela uvujukwa uvunonu. ³⁶Avange valinku kuvilwa nu kubediwa nu kutoviwa, pu nakukungiwa ukwingijiwa mu nyololo. ³⁷Valikutikiwa na mawe valinkugidiwa fimendo fimendo ni misumeno, valinkubudiwa ni mundu valinkuluta kii ngwenbe ja ng'osi ni ngwembe ja mene valinkokoja ikisa vakava vakuvilwa nu kuvumbeliwa imbivi. ³⁸(yiyo ikilunga sakyalondiwaga ukuva navwo), valikuwama mundu kuvi, mufyamba, mungumbwe na mumaguli. ³⁹Ndayingave avanu vooni ava vaidikiwe nu Nguluve ulwa kuva kulwidiko lwavo savapokele ikialagije. ⁴⁰UNguluve atalile ukutupa ikinu ikinonu ne kusita ufwe fwe savale vigela ukuva va kwilanile.

Chapter 12

¹Pu ulwakuva tujungutiliwe ni livingo ilivaha lya navovikutuvalela, pu tutage ifinu fyoni fifyofitugagile paminie ni mbivi jijo jitujungutile ku vulele. Pu tunyile imbilo munkungelanila kukwa kuvikiwe kuvulongolo kukwufye.

²Tugalungike amiho giito kwa Yiesu uyu ntenguji kange yuywa ikwitanija inyidiko jiito, yuywa ukuhovoka kukwa kulikumwene akwilanile ikikovekano, vu ikujibeda isoni ja mwene pu akatama pasi pakivoko ikyando pa kigoda ikyu vutwa kuwa Nguluve. ³Manuya munsaaage uyu asipile amamenyu aga kukalaja ukuhuma kuvavumba imbivi, agagiloja kumwene yuywa neke misite ukwija mugatale pamo nu kujileka inumbula jiinyo. ⁴Samhangayike nu kukuvilwa vumugelanila ni mbivi ukufikila musiliwe nu nkisa. ⁵Kange musamilwe upu mwasimilijiwe inumbula nukuvavulanija nduvu avana avadimi "Mswambango usite ukugatolela kuvupepe marudia amavungu ga Mtwu, kange usite ukupikanika vu ikukuvulanija umwene." ⁶Ulwakwa Untwa aikkumbuunga umunu uyanganiye pu aikutova umwana uyuinkumpokela. ⁷Sipa ingelo ndavule vuvungiwa. Unguluve ihangayika nunwe nduvu ihangayika na vaana, manya veni umwana yuywa uvise sinkumbunga? Sipa ingelo ndavule vuvungiwa. Unguluve ihangayika nunwe nduvu ihangayika na vaana, manya veni umwana yuywa uvise sinkumbunga? ⁸Kungave kusikuli ukuvungiwa, uku twivuni tuvile pupaninie, pu tute umwemwe mulivagalo samlivana va mwene.

⁹Ukulutilila kugoni twala na vataye viitu ava nkilunga ava kutuvunga kange tulinkuwogopa. Pu satunogile kyongo ukumwogopa utaye uva mepo nu vuvumi. ¹⁰Ulwakuwa jayilwei avataye viito valinkututova ku miaka imidebe ndavule avene valinkulola. Unguluve aikututova munongwa ija kutukela yufwe neke tuhange paninie mumbualaji wa mwene. ¹¹Vusipali uvulugivuvwa vukwidikika kunsiki ugwa. Vwawiwa nu vulemale. pu pongela yayiholiwa iseke lya vunojehejo vwa numbula kuvala vavova manyisiwe najo. ¹²Lino pu mugolosye amavuko ginyo na mafugailo ginyo amade kedeka gave makangafu kange. ¹³Mugolosye injila ja myayo jinyo neke yive ku ula umdemale asite ukulongojiwa kukuyaga, alongojiwe kukupona. ¹⁴Mulondage ulunojehejo vaanuu vooni kange nu vugolofu vuvwa kusila uwa asipali uyu ayaikumbona untwa. ¹⁵Muve miho neke asite nukva palukanyi myuahyumo kutali nu vukavivwa Nguluve. Neke kisite ikikolo kya vukakikyoya kihhehika nu kuvapelela ukugata ala nukuvalamya vingi. ¹⁶Mulolage kusite ukuvaranu vuligu pavunge umunu yuywa santa gwa ndu Esau, yuywa ulwakuva ya lugavo lumu ulwa fiinu agujije uvugolofu wa mwene uwa kuholiwa. ¹⁷Ulwakuva mulumanyile ukuta kuvulongolo aviile anogilwe ukuhala ulusayo abeliwe ulwakuva saa pate umsiki gwa kupela paninie nu vise vamwene paninie nukuta alondile kyongo ni nyihoji. ¹⁸Iwakuva samwajie pakyamba kikyo kinogela ukukoleliwa, ikyamba kikyo kikwaka umwoto, ingisi, ukupikanika, ukudumnikiwa nu kudwanjiwa. ¹⁹Samwajie ni limenyu ilwa ngalape, pavunge kumamenyu agagihumila na lwovo lulwa hivomba ukuta vavovipulika vasite ukusuma ilimenyu ilinge ukujovivwa kuvene. ²⁰Ulwakuva sava kagalile ukwiyumilija kukikyokika lamuliwe. "Ingave na kikikanu kikyo kikole la ikyamba kinogiwe ukutoviwana mawe." ²¹Aga kudwaja kyongo gago agawene Umose akatamwajile pakayamba akata. "Ni dwadile kyongo nu kutetema." ²²Pu apene mwijile pakyamba ikyu Sayuni kange mumbujenge uvwa Nguluve yuywa mwumi, Iyerusalemu iya kukyanya, kange kuvasuhwa ava etufu kijigo avavihovokela. ²³Mwijile kululundamano ulwa vavele vooni avavavaliwe kukyanya, kwa Nguluve undaima va vooni kange kummopo imbalaje jijo jikwilanile. ²⁴Mwijile kwa Yiesu unsayania va lulagilo ulupya nu nkisa ugugu dudiliwe gugwa gwijova amava laje ukulutilila unkisa ugwa Habeli. ²⁵Wilolelage ukuta yavunkumbela yumo uyu ijova. Ulwakuva ingave savapage upuva nibelile yumo uyuava vungile pakihunga. Pu jayilwei satukapage ingave tupinduka kutali ukuhuma ku ula uyikutuvunga ukuhuma kukyana. ²⁶Kunsiki ugwa ilimenyu lya mwene lyasukanije ikilunga. Pu lino alagije nu kujova, "Pakale pavunge kange sangasukanieikilinga kyene pu nisukania na kukukyanya." ²⁷Amamenyu aga. "Kamo kene kange." Yivonesya ukuhega ifinu fifyo viyugila ifi fyo finu fifyo fivumbiwe neke yive ukuta ifinu fifyo safi yugila fisigale. ²⁸Pu yilondiwa tupokele uvutwa vuwasa wuyugila tuhovoke munkusana UNguluve nu kunyidika kange nu kumwinuka. ²⁹Ulwu kuva UNguluve viitu vi mwoto ugugwilya.

Chapter 13

¹Ulugano ulwa ndukolo luvijage lwa nsiki gwoni. ²Msite ukusamwa ukuvambilila avagenji ulwakuva ukuvumba nduvule avange vavambilile avasuhwa kisita kulumanya. ³Mukumbuke vooni vavovali munyololo ukula mwake navo kula paninie navo, puyingave inuvili gwinyo gyavombeliwe nda vene. ⁴Puulwiho lwa kutolana lwimikiwage na vanu vooni, pu ivahaga ikya kutotana kivombiliwe ulwuji, manya Unguluve ikwahiga avaviligupa na vadala avavange na valigu. ⁵Pu injila jinyo ija mitamile jive mbopole mundugano ulwa ndalama. Muvijage va kukwila ifinu fifyo mulina fyo ulwa kuva Unguluve yuywa ayovile "Sangavaleke umwe lusiku, sanga vasamwe umwe." ⁶Pu twidihane neke tujove kumaka. "Untwa vintangili vango, sangadwade. Umunu anogile ukumbomba kiki?" ⁷Vasagilage vala vavo vavalongwije, vala vavovajovili ilimenyu la Nguluve kulwiumwe kange kumbukaga imigendele gyavo uvugyale, mwigage ulwidiko lwavo. ⁸UYiisu Kilisite vi mwene pamihe, ilelo ni nsiki gwooni. ⁹Usite ukuloongojiwa nu vumanyisyo uvugenji uvuvuli pala ulwakuva lunonu ukuta inumbula yijengiwe kuvukavi mwiko kululagilo ukulutana kukyakulya ago saga kavatange vala avavitamila ago. ¹⁰Tulinapo apakutekelela papo avavikupavo mbela mungati mu tembile savali nu vugolo fu uwa kulya. ¹¹"Ulwakuva unkisa gwa fikanu jijojahumijiwe ja kutekela ku mbivi gya twaliwe nununtekeji umbaha mungati mu mbuvala je, pu imivili gya fyene gilikunyanyiwa panyi. ¹²Pu U Yiisu navope akuvilwe panyi pa kifigo kya vujenge neke ukuvika ulunojehejo kuvanu va Nguluve ukugendela unkisa zgwa mwene. ¹³Pu tuvuke kumwene panji pakambai. tupimbage isoooni ja mwene. ¹⁴Manja tulivuvule uvutano uwa majuva gooni mu mbujenge uvu. puyinogile tulunde uvujenge uvuvwikwija ¹⁵Ukugendela U Yiisu mlondiwa unsik nunsiki ukwi humya nekelo ja kunginia Unguluve, ukumwinuka ukuva seke ja milomo gyitu hidiko ilitavwa lya mwene. ¹⁶Kange usite ukusamwa ukuvomba inonu nu kutangana yumwe, ulwakuva ku nekelo ndiyo Unguluve pu inogwa kyongo. Muvijage vidisi nu kwiysya kuvalongoji vinyo ulwa kuvavakale vikuvatolela kumiuya gyinyo, ndavala avakyavihuma imbalilo. ¹⁷Muvijage vidisi kuvalongoji vinyo vagelage ukuvalotela nukuhovoka kisita ukususuala, kukwa sa kukavatange. ¹⁸Tusumage manya tuhumanyile ukuta tulinuwu fumbwe uvunonu fwinegwa ukutama imitamile igyakudwadiwa mu nyiho joni. ¹⁹Mwivooni pu nikuvasimilija fijo muvombe ndavule neke nigele ukusyetuka kulumwene unsiki ugugulipipi. ²⁰Lino Unguluve va lunojehejo yuywa avatwalile kange ukuhuma kuafye uridimi umbaha va ng'osi. Untwa viito UYiisu kunkisa ugwa lwidihano ulwa siku jooni. ²¹Ikuvapa ukuvombo kila kiinu ikinonu kuluganu lwa mwene, vu ivomba imbombo mun'gati mundy fye yiyo ngolofu lya kunogela pamiho ga mwene, ukugendela UYiisu Kilite, kumwene luve higinio ku majuva gooni Amina. ²²Lino nikukusimilija, lukolo, ukutolelanila ni limenyu ilya kusimilija lilyo kuvusupii miasimbile kulwumwe. ²³Mulumanye ukuta ulukolo lwito. UTimoteo avapoliwe yuywa paninie nu mwene nikuvavona ingavi ikwija kunsiki unsupi. ²⁴Samusya avalongoji vako vooni na vavavalaje vooni. Vala vavovihuma multalia vikukusamusya. ²⁵Nu luhungu luvijage numwe mwivooni.

1 Peter

Chapter 1

¹U Peteli, insuhwa va Yiisu Kilisite, ku vagenji/avahesya avalimwoni, ku vakongi ava vali ku Ponto, Ku Galatia, Ku Kapadokia, ku Asia na ku Bithinia, ²ukuhumana nu uvumanyi wa Nguluve, u Taye, paninie nu kuvalajiwa nu m'Mepo Umbalaje kuvwidisi vwa Yiisu Kilisite nu kududililiwa nu n'kisa gwa mwene. Uvukavi winyo, nu vutengamano winyo vwongelele. ³Unguluve Taye mwa Ntwa viito Yiisu Kirisite asayiwege. Mu mbuvaha wa kisa kyamwene, atupile kuholiwa ukupya ku maka ga vutamo kugendela mmujuke wa Yiisu Kilisite kuhuma kuvufye, ⁴Mu mbutamo uvu sawifya, savukave vuvivi kange savukapehame. Vuvikiwe kukyanya ku nongwa yiinyo. ⁵Kumaka ga Nguluwe tuli mbuvopolwa ku njila ya lwidiko lwa vupoki uvuvuvikiwe ku misiiki gwa kuvumalilo. (Kusulo) ⁶Hovokaga ku ili, ndakuve lino kulumwene mukipulika mulususualo mu ngatajo ni ngelo ijijilipiingi. ⁷Iyi ulwakuva ulwidiko lwinyo luve mu ndugelo, ulwidiko ulunyantengo umbaha uluta ulutalama, ululwiya mu mwoto ugugwigela ulwidiko gwinyo. Iyi yihumila neke ulwidiko lwinyo luhole uluginio, ulwitojo, mu luvoneko lwa Yiisu Kilisite. ⁸Samwuumbwene umwene, kange mganile. Samukumbona lilo kange mukunyidika mu mmwene kange mhowike iyiyilipakyanya, iyisayijoveka kange iyiyidigile ulwitufyo. ⁹Pu lilo mukwupila ulwidiko lwinyo, uvupoki wa n'gati ndyumwe. ¹⁰Avanyamalago valondile londile nu kuvuja ki luhala kunongwa ya uvupoki uvu, ku uvukavi uvuvwale wiva winyo. ¹¹Valondaga ukulumanya ukuta uvupoki vuliku uvu wale wikwija. Kange valondaga ukulumanya nu nsiki guliku ugu Umepo va Kilisite uyu alin'gati ajovaga kiki na vene. Ili lya humilaga unsiki ugu avavulaga pakwanda kunongwa ya vukuvilwa wa Kirisite na kuvuvaha uvu wale wakunkonga. ¹²Yavonesiwe ku avanyamalago ukute vagavombelaga aga, si kunongwa yavo, bali kumango

ja mbombo ijo kunjila iya valumbileli ku lugendo lwa Mepo Umbalaje uywasuhiwe ukuhuma kukyanya, ku mbombo iji navasuhwa vikuganogwa gavijile.¹³Pu lino mwipinye munfivina fya luhala lwinyo. Muve vakwidwaja mmasage genyo. Muve vanyalwikasyo na maka mu vukavi uvuwikwija kulumwe munduvonesyo wa Yisu Kilisite.¹⁴ Nda vana avavikwidwaja, mleke ukwipinya mwivene mu mbunogwe uvumwakongaga unsiki ugu mwale vavula luhala.¹⁵Nduvu avilangile vu in'golofu, nayumwe muve vagolofu mumigendele gyenyo gyoni.¹⁶Ulwakuva yisimbiwe," Muvijage vagolofu ulwakuva unene nilin'golofu".¹⁷ Linga mnanyilange "Taye" yula ung'igi va lweli ukukongana ni mbombo ja kila munu, Vumbela unsiki gwa kugenda mu ndwidwajo.¹⁸Mlumanyile ukuta sayale kundalama ama kulutalama-ifinu ififinangika ukumuhumile mndugendo ulwa mbufuve uvu mwamanyile kuhuma muvavisa venyo.¹⁹Mupokiwe ku nongwa ya nkisa gwa Kilisite, ndu uvu ing'osi imbula nongwa.²⁰U-Ukilisite ahaliwe ukwanda, alakini ifigono ifi ifya kuvumalilo, aonesiwe kulumwe.²¹Mkunyidika u-Nguluve ukugendela mumwene, uyu u- Nguluve anjusije ukuhuma kuvufye pu akampa ukuva va pakyanya pa vudwadiwa neke ulwidiko lwinyo nu lwitojo lwe mwa Nguluve.²²Mjivekile i- Numbula jiinyo ukuva mbalaje nu kwidika uvu wayilweli, ku nongwa ya lugano lwa ndukolo ululugolwike,pu mugananage ku maka goni ukuhuma munumbula n'gati.²³ Mholiwe ulwa viili, si kumbeyu iyiyinangika, kange ukuhuma kumbeyu inonu, ukugendela mbwomi na ndimenyu lya Nguluve ililisigile.²⁴Manya " imivili gyoni gilinda maswatu nu uvuvaha wa mwene vwoni vuli na nda mavuva aga ndiswatu. Iliswatu liniala, ne ilivuva ligwa pasi,²⁵ alakini ilimenyu lwa Ntwa lijiga imisiki gyoni. Iji nongwa iji jajowagwa nda mamenyu na malumbileli kulwuumwe.

Chapter 2

¹Pu lino muvike kulukanji uvuvivi woni, uvusyovi, uvunafiki, uwifu nu kujowa fivi. ² Nda vana avafyele mnogwage ulupyo ulunonu ulwa numbula,³ neke mukulage in'gati mu vupoki, inave muvonjije ukuta u-Ntwa innonu.⁴Mwije kumwene yuywa liwe ilyumi elilitama lilyo libeliwe na vanu, kange ilyo lihaliwe nu Nguluve kange lyemikiwa kumwene. ⁵ Umwe mli nda mawe gago mumi agagijengwa pakyanya pa nyumba iya Mepo,neke kuve nu vutekeji uvuvalaje vuvwa wihumya ulutalama lwa munumbula ululwikwidikiwa nu Nguluve ukugendela kwa Yiusu Kilisite.⁶Uvusimbe wijova wita," Lola nivikile mu Sayuni iliwe la paluvafu, ilyimikiwa ililihaliwe. Yula uyuikwidika sakavone soni.⁷Ulwakuva ilisima lyiinyo yumwe mwikidika. Kange " Iliwe ililbeliwe na avijenga,ili lyu liwe la paluvafu" ⁸kange lwala lwa kwitoveja" Vavo vikitoveja, avavabelile ilimenyu lila vuvene vahaliwe ku ilyo.⁹Kange umwe mlikikolo kikyo kihaliwe, uvutekeji wa vutwa, kilunga ikivalaje, amanu va munyuma kwa Nguluve, ukute muve vajova imbombo ja kiswigo ija yula uyu avilangile ukuhuma muhisi ukwija kuvuvalafu vuvwa wa kiswigo.¹⁰ Umwe kuwandilo samwale vanu,kange lino pu mulivanu va Nguluve.Umwe samwaupile ikisa, pu lino mwuupile ikisa.¹¹Vagane, nililangile na vanu avagenji/avahesya na avilyugalyuga ukwinyima ukuhuma kuvunogwe uvuvivi wa vutula nongwa, vuvwa wilwa imbaja ni mepo jinyo. ¹²Mwinogiwa ukuva nu lugendo ulunonu pagati pa vakilunga, ukute, yavikuvajova ukuta mavombile imbiwi,avikujilola imbombo jiinyo inonu nu kuntufya u- Nguluve mu nsiki ugwa kwija umwene¹³Mwidikake kuvala avavahaliwe ku vanu ku nongwa ya Ntwa, ¹⁴ inave vutwa ama uvuvaha, inave vulongoji avasuhiwe ukuvagolola avivomba mbivi nu kuvatufya avilonda amanonu. ¹⁵Ulwakuva vunogwe wa Nguluve, ukuta ukuvomba inonu mukuvanunaja avijova agakikonyofu aga vanu avavula luhala. ¹⁶ Inave vanu avelele valeke ukuvuvombela uvwelefu winyu ukuva kigubiko kya vuvivi, kange yilonga ukuva vavombi va Nguluve. ¹⁷ Muvimikage avanu voni.Muvaganage avalukolo lwinyo.Mndwadage Unguluve. Mumwimikage untwa.¹⁸Avatumwa, muvimikage avavaha vinyo, ku vudwaji vwoni, sio ku vavaha anonu na valele, kange na kuvavivi.¹⁹ Iwakuva yiva sifa ku vivoni uyuikwiyumilija munduvavo ku nsiki ugwa kugatajiwa kisita vuyilweli ulwakuva mmasage ga mwene kwa Nguluve.²⁰ Pu yiva faida yiliku inave mjige mwigenda mbutula nongwa neke mwendelele ukulemajiwa? Inave muvombile inonu neke mgatajiwe ku ndugatajo, iyi pu vunonu kwa Nguluve.²¹Ku ili mwa ilangiwe, ulwa kuva u-Kilisite agatajiwe ku nongwa jiinyo,avalekile uluvonesyo ukukonga ingendelo ja mwene. ²²Umwene sa tulile inongwa, kange sawavoneke uvudesi wuwoni mndomo gwa mwene.²³ Unsiki gula avile idukiwa, sakavuja amadusi, avile igatajiwa salikuvadwaja kange akihumya yuywa ku ula uywihiga ku vulweli.²⁴Yuywa mwene apimbile inongwa jiitu ku mbiili gwa mwene mu mmbiki, neke tuleke ukuva nduvafu lw vutula nongwa, nu kuta tutamaga mu mbuyilweli.Pu ukutovivwa kwa mwene umwe pu muponile. ²⁵Vala voni avavalikugenda genda ndi ng'osi ijijiyagile, lino pu muvuyile ku ndimi nu mwimiliji va numbul jiinyo.

Chapter 3

¹Kunjila iyi, umwe yumwe mlivamwene mwilondiwa ukwihumia kuvagosi vinyo, ndayeve avange savikwidika nu kukonga ilimenyu,ukuhumana ni tabia ya vadala vavo viwesya ukukwegiwa kisita limenyu, ²ulwakuva vavo vene viva yayiwene itabia yinyo inonu paninie ne hesima.³Iyi yavombeke kusita kwinoja ulwa kunji - ndu kutiva injwile, ivinu fya lutalama, ukufyala imienda iginya finu ifiyavulembo.⁴ Alakini jivombeke mu vumunu uwa n'gati mu numbula,nu kulutilila kuvunonu nu lwidwajo nu ulwiisyo lwa numbula, valinisamani kumiho ga Nguluve⁵Ulwakuva avadala avavalaje valikwinoja vavo ku njil iyi.Vale nulwidiko kwa Nguluve nu ukuvadwada avagosi vavo. ⁶ Ku njila iyi u- Sara an'dwadaga U- Vulahamu nu kunyilanga ukuta "intwa va mwene" Umwe lino mlivana va mwene mnave mwivomba amanonu, kange linga samwidwada amavivi.⁷Ku njila yiyiyo, umwe mwivagosimwilondiwa ukutama na vadala vinyo kunu mlumanyile ukuta avadala vavula maka, mnalumanye ukuta na vope vapokelaji va sawadi iya vwomi.Mgahage ewo neke indovo jinyo jileke ukusigiliwa.⁸Pu lino, umwe mwivoni, muve ni nia yimo, vanya kisa,ulugano nda valukolo, wanyakweiyisya na valele. ⁹Mleke ukuhomba uvuvivi ku vuvivi,ama amadusi ku madusi. Kunsana ku aga tugendelelage ukuvasaya, ku njila iyi mwilangiwe neke muve vanu va kyupilila ulusayo.¹⁰"Yuywa ikukugana mumitamile gyoni nu kulivona ilijuvailinonu ivujage mundulimi lwamwene ku mbivi ne imilomo gyamwene ukujova ija mugila.¹¹ Pu asyetuke ijileke imbivi nukuvomba gago manonu. Alondage ulwidiko nu kukonga.¹² Amiho gantwa gikundola unyawilweli ni mbulukutu ja mwene jipulika inyisayo ja mwene. Alakini pamiho pa-Ntwa palekinyume na avavivomo amavivi."¹³Vi veni uyu akya ikuvananga umwe, inave mwikuganogwa amanonu? ¹⁴ inave mwigatajiwa nu wayilweli, musayiwe. Mleke ukudwada gago avene vikugadwada. mleke ukuva na masyaka.¹⁵Pu apo mumbike u-ntwa u-Kilisite mu numbula jiinyo ndu mbalaje.Imisiki gyoni muvajibwage avanu voni vavo vikuvavuja umwe uta kiki mulinilitumaini mwa Nguluve.Muvombage ewo kuvulele ni hesima.¹⁶ Muvijage ne numbula inonu ukuta avanu avanyamadusi kumitamile gyinyo iminonu mwa Kilisite mwiwesya ukufya isoni ulwakuva mwijova fivi ukuta mwale vavomba imbivi.¹⁷ Pu lunonu fijo, inavve u - Nguluve inogwa ukuta mwigatala nu kuvomba amanonu ukulutilila ku mbivi.¹⁸U - Kilisite agatajiwe kamo ku mbivi.Umwene vinya wilweli agatajiwe ku nongwa yiitu yufwe satwale vanu va pavutale, neke atuhegeleje ufya kwa Nguluve. Afyile kumbili, kange akavombiwa vwuumi munumbula. ¹⁹ Munumbula alutile akajilumbilila inumbula jijo lino jilekukikungilo.²⁰ Sajale ndwaji mu nduyumilijo lwa Nguluve pala ulwagulilaga unsiiki gula ugwa Noa, imisiki igwa kujenga ingalava, nu Nguluve avapokile avanu vadebe-inumbula nane ukuhuma mumagasi/mumalenga.²¹Iki kimanyilo kya lyojo vuvwa vukuvapoka umwe, sio ndukusuka uvuvivi ukuhuma mumbili, alakini ndu ludovo lwa munumbula inonu kwa Nguluve, ukugendela mumbujuke wa Yiusu Kilisite. ²²Umwene ali kukivoko ikyandyo ikya Nguluve. Ale kukyanya. Ava Suhwa, uvulamuji,na maka gilondiwa ukunyidika umwene.

Chapter 4

¹Ulwakuva u Kilisite atabike mumbili,mfwalage ifilwilo fila ifyi umwene alemile kimbili pu alekehime nu vutula nongwa. ² u munu uyusigendelela ukutama u vunogwe wa mmbili, kange ku lugano lwa Nguluve ku nsiki gwa mbutamo uvuvusigile.³Ulwakuva ku nsiki ugugulutile gukwilile ukuvomba imbombo avankilunga vinogwa ukuvomba- agavulami,amasage amavivi,uvugaji, avalyaji,inyimbo ja kipanji, ni nyisayo ja vihwani ifivivi ififikalaja. ⁴ Visaga ukuta kiswigo ukwiheja mu mbombo ijo paninie na vene, puu vikuvapanga imbivi jene kulwumwe. ⁵ Pu vihumiaaga imbalilo ku mwene uya vikiwe ukuhiga ku vumi na vafwe. ⁶ Ulwakuva ilimenyu lijoviwe ku vavo vafwile ukuva vahigiwe imivili gyavondu ulu avanu,pu vanogilwe u kutama nu Nguluve ukukongan ni mwapo.⁷Kuvumalilo wa mbombo joni wikwija. Pu lino, muve nu uvumanyi uwa lweli, kange muve na amasage amanonu ku nyisayo jiinyo. ⁸ Vu samuvombile kyokyonu muvijage na maka kumbombo jooni mu ndugano kuu kila munu. ulwakuva ulugano salwilonda ukugubatula imbivi ija vange.⁹ Muvonesyage uwipa ku kila munu kisita kunung'unika.¹⁰Nduvu kila munu akavile ikarama, yivumbele mukutangana, nduvu avimikiji avanonu va karama nyingi ijijihumijiwe vuvule kisita Nguluve. ¹¹Inave umunu anajove kave mamenyu ga lutangilo lwa Nguluve, inave umunu anajove, pu yivijage nuvu inogwa Unguluve, inave umunu anave imbombi puyive aak agapeviwe nu Nguluve,neke ku goni u Nguluve aginiwage mwa Yiisu Kilisite. Uluhunu na maka five nu mwene isiku joni. amen.¹²Vagane, mleke ukuvala ulugelo lwikwija ukuvagela ndi kinu ikigenji, ndakive kuli kinu ikigenji kikyokilikuhumila kulyumwe. ¹³ vumwikwendelela ukupata uvumanyi wa magatajo aga Kilisite , hovokaga neke mhovoke nu kuhuvila muluvoneko ulwa luhungu lwa mwene. ¹⁴Vumwidukiwa ku litawa ilya Kilisite, mlindunojejo, ulwakuva u Mepo va lunojehejo nu Mepo va Nguluve uywitama makyanya palyumwe. ¹⁵Aleke ukuvepo umunu vevoni uywigatajiwa ndu munu ummbudi undyasi,umbamba mbivi, nu uyuihangayika ni mbombo ijavange. ¹⁶ kange inave umunu igatajiwa ulwakuva inkilisite, alele ukufya isoni, pu annginiage u Nguluve kulitawa ilyo.¹⁷Ulwakuva unsiki gufike ku uvulamuiji ukuhumila kunyumba ya Nguluve. Kange inave yihumila kulyufwe, pu yiiva ndakiki ku vala avanyalubedo kulimenyu lya Nguluve? ¹⁸ pu ingave unyavuyilweli ayaipona kugendela kumajitu,pu yiva ndakiki ku yula umbula vuyilweli nu ntula nongwa? ¹⁹pu lino voni avavigatajiwa ukuhumana nu vunogwewa Nguluve pu vahilike inumula jaavo ku mmpeli umwaminifu vu ivomba inonu.

Chapter 5

³¹ikuvasyimileja avasehe vavo valinumwe, unene, yune nilinjavo kange yune nilinsaidi va kugatajimwa kwa Kilisite, yuywa kange vi inine ku luhungu uvuvwa wa kuvuvoneka.² Pu lino nikuvongejele amaka umwe yumwe mlivasehe muludime ululundamano lwa Nguluve lilyo lilikulyumwe. mlilole ukuta si ulwakuva mulondiwa, kange ulwakuva mlondiwa ewo, ukuhumana nu Nguluve. Mulilole ilyo ukuta mnogwage inalama ija soni, alakini kuvunogwe.³Mleke ukuvona mlivatwa va pakyanya pa vanu vavo valipasi pa vuloleji winyo, pu muve kihwani kya lipuga.⁴Pu Unndimi umbaha ayakya avonike, puyamwikyupila ingigha ya luhungu iyi sayiyaja uvujitu wamwene.⁵Pu, nayumwe mwi valumiana avadebe, mwiysisyage ku vavaha viinyo. umwemwe mwivoni, mfyalage ulwiyiisyo nu kutangana yumwe, Ulwakuva u Nguluve ikuvabela avanyamatingo, pu ikuvapa imota avavikwiyisya.⁶ Pu mwiysisyage pasi pa kivoko kya Nguluve ikinyamaka neke kivvinule kunsiki gwa mwene.⁷ Mhlikage kumwene ingatajo jiinyo kumwene ulwakuva ikuvajali.⁸Muvijage nuluhala, muvijage vanyakwilola. Umbivi viinyo, undugu, nduvu ingalamu yilipakukuluma nu kuvanda, vuifwima umunu uvakunyimbata.⁹ Mwimage vunonu. Muvijage na maka mu lwidiko lwinyo. Mlumanyage ukuta avalukolo lwinyo avavalinkilunga vigendela mumagatajo nda ago.¹⁰Vuvagatajiwe unsiki untale, pu uNguluve va mote yooni, uyuavilngile ku luhungu lwa misiiki gyoni nngati mwa Kilisite, ikuvavikaga, nu kuvijiga nu kuvapa amaka.¹¹ Uvutwa vuvejage kumwene imisiiki gwoni. Amina¹²Nikumwidika u-Silwani ukuta lukolo unnonu, kange nikuvasimbila umwe padebe ukugendela kumwene. Nikuvagingija nu kuvavula ukuta inivasimbile mota ya lweli ya Nguluve. Mwimage mgati mu mwene.¹³Mwi vakongi yumwe mli ku-Babeli, avava haliwe maninie nuumwe, nikuvasamusya, nu Marko umwanangu, ukuvaponia.¹⁴ Msamusanage kila munu ku busu ya lugano. Ulutengamano luvijage kulyumwe yumwe mlin'gati mwa Kilisite.

2 Peter

Chapter 1

¹Usimon Petro, umbanda nunsuhwawa Yiiisu Kiliste kuvula vapokile ulwidiko lulalula untengo nduvu twalupokile ufwekwe, ululimu ngati mulweli mwa Nguluve numpoki vito a Yiiisu Kiliste.²Uvukavi kulyumwe ulutengano kutupage ukugendela muhuhala lwa Nguluve Nuntwa vitu u Yiiisu.³Ukugendela muluhala tukavile inongwa ja mwene joni mumbutanao wa kwisaya, ukuhuma kwa Nguluve uyatwilangile kuvunonu wa vuvalaje wa mwene.⁴Kunjila iyi atuhuvilije indagilo imbaha ijantengo. Avombile ili pukutuvomba vahale va kuwandilo wa Nguluve, nuvutululila ukuvuvika uvuvivi wa kilunga iki.⁵Kunjila iyi muvombage ulwuji ukwongejele uvunonu kunjila iyalwidiko, kunjila iya vunonu nuluhala.⁶Ukugendelela uluhala ukwilolelela ukugendelela ukwilolelela ulupulikilo ukugendelela ulupulikilo uvuvalage.⁷Ukugendelela uvuvalage ulugano lwa kikolo nukugendelela ulugano lwa lukolo ulugano.⁸Nduvu inongwa iyi jili mungati ndyumwe jilutilila ukuhuma mungandandyumwe, pu umwene samukave vagumba, amamwivanu yumwe samwihola seke muluhala lwa Ntwa vitu uYiiisu Kiliste.⁹Pope vivoni uyusiwa ni mbombo iji, ikujivona umbombo ija pawipi jene. Umwene silola, asamilwe uvuvalaje wa mbili ja mwene ija katale.¹⁰Kuago valukola, muvombe ulwujiukuhakikisya uvuhale nulwilango kunongwa yinyo pu linga yamwivomba ago sa mkikungufule.¹¹Evo mukwupilauwingi wa kifigo kwingila kuvutwa wa siku joni uwa Ntwa vitu umpoki u Yiiisu Kiliste.¹²Uku ilyo unene nivatayari ukuvakumbusya inongwa iji unsiku gwoni na lingi umugamanyila na lino mvile na makamuyilweli.¹³Nisaga ukuta nili myilweli, ukuvosisimula nu kuvakumbusya kunongwa iji nijige mwonele mulitembe ili.¹⁴Ulwakuva nilumanyile ukuta unsiku syontali nikuliheja ilitembe lyango nduva Untwa u Yiiisu Kiliste nduvu avonisye.¹⁵Nikwitanga kumaka kunongwa yinyo pu mukumbuke imbombo ijo une vunihegile.¹⁶Ulwakuva ufwekwe satulikukonga ijago fiftyofingijiwe kulwuji baho twavavavulile kumaka nukuvavonesya ku Ntwa vitu u Yiiisu Kiliste, pu ufwekwe tulinkuva vaketi va vavalaje va mwene.¹⁷Umwene alikwupila uvuvalaje nulu dwado ukuhuma kwa Nguluve utaye, baho ilimenyu lilikupulikila ukuhuma kuvuvalaje uvuvaha yilinkuta uyu vi mwana vango ungane vango yuywa angowisye anogile kumiho gango."¹⁸Twalipulike ilimenyu ili ukuhuma kukyanya kwa Nguluv, baho twale njila nave pa kyamba ikivalaje.¹⁹Tulinalyo ilimenyu ili ilya malango ilimanyike lilyo kulyene tuvomba vunonu ukulyidika lifwana lumuli ululwidosola mungisi mipinyo vukye ni nondwe ja vusemo vujiwoneka munumbula jinnyo.²⁰Mugamanyage aga ukuta gasikuli amalago gago gasimbiwe gago isagila unyamalogo yuywa.²¹Ulwakuva gasikuli amalago gago kikwija kuwagane wa munu, syo avanu vimanyisiwa nu meno umbalaje yulwa ajovile ukuhuma kwa Nguluve.

Chapter 2

¹Avanyamalago va vudesi vakahumila kuvaisrael, na vamanyisi va vudesi, yasikwija kulyamwe. Kulwifihho yavitwala amamanyisyo ga vudesi narope vikubelaga Utwa yuywa avagulile, vikitwalila uvunangi wa mbivimbivi kuvene vevo. ²Vingi vikonga injila javo ija soni ukugendela vavo vikuyibeda injila ya lweli. ³Kutobo yavikuvoha zivanu vuvivombela, amamenyu ga vudesi uvuhigi wavo vulinabimbivi uvunangi vukavokonga. ⁴Uhwakuva Unguluve savaleke avasuhwa vavoyagile. Pu akavataga kuvafwe pu vakungiwe iminyororo mpinyo uvuhigi yapyayukuvijila. ⁵Na yu Nguluve salikasye kukilunga kya katale, pu aimbikile u Nwaka nuhu unyalwilango lwa yalweli, panine na vange saba papo agulikile ujala pakyanya pakilunga ikya mbivi. ⁶Unguluve ahilhile ikilunga kwa Sodoma ni Gomola kikava lyela nu vunangi pu kive kihwani kuvanyambivi mu majuva ga mumihho. ⁷Pope avombile alyo alimpokile uloti umnu vaye lweli, yuywa asusuvile na vanu vavo savi konga indagilo ja Nguluve. ⁸Ulwakuva umunu uyu ale va yelweli, atamile navo ilijwakuliuva ulikuyilemaja inumbula ya mwene ku gago ikugapulika nu kugavona. ⁹Ku elyo Utwa alumanyile namna ya kuvapoka avanu va mwene usiki gwa luvavo nu kwekasya kuvaniva mbivi kwa ajili ya kuvuhigi ilijuva lya vumalilo. ¹⁰Yelweli uvu vuvuyelweli kuvala vavovigendelela ukutama mumbivi ija mbili ugu nu kuvubeda uvutwa, avana ndava valenulyumijo mu dhamili javo, savidwada ukuvobeda avavalaje. ¹¹Na linga avasuhwa valenuvuwesyo maka kuliko avanu pope saviwesya ukutwala uvuhigi dhidi yaveni ku Ntwa. ¹²Pope ifikanu fifyo fijila luhala, fitendewe kuasili ya kwibatiwa nu kuyajiwa. ¹³Vilemajiwa kulwokelo lwa mbivi javo, imusi inguge vitama kuvuligu, vadigile uvuchafu nimavivi vihovokela uvuligu, wa vusyovi, vuvihovoka nuve. ¹⁴Amiho gavo gakubekiwe nu vuyeviti, savikula avavomba imbivi, vikuvasyova nu kuvagwesya, avakilisti vavo savakomile mumbivi vale ni numbula ijidegile uvuligu vaana vavo vakotoliwe. ¹⁵Vayelekile injila ya vuyelweli vayagile vayekongile injila ya Balaamu umwana va Baori, uyanogilweamahombo agavovoneleji. ¹⁶Pope akelemukiwe kuvuyagi vywa mwene ipunda yeyo sayelikujova yajovile kulimenyu lya munu ya sigile uvupelwa vwanymalago. ¹⁷Avanu ava vale ndifi dwivu fifyo fijila malenga, vale nda mavingo gago gihega ne mepo, ilivengo ilijitu livekiwa kwajili yavo. ¹⁸Vijova kulwiginyo lwene vikuvagwesya avanu kuvuligu vya mbili vikuvasyova avanu vavo vigela ukuvanyile vavo vitama muvoyagi. ¹⁹Vilanga na vanu uvahuru nusiki vavo vene vu vavanda va mbili ya vofisadi ulwakuva umunu iva imbanda kikila kikyotawala. ²⁰Umwene iheje mboligu uwa nkilunga ukuvombebe uluhala lwa Ntwa umpoki u Yiisu Kiliste pu anga kilivukile uvuligu uywa kange ihali ya mwene yiva mbivi kuliko iya kwanja. ²¹Yiyogiwa avanu ndavo vasite ukuyimanya injila ya lwelikuliko ukuyimanya, kange ukujileka indagelo imbalaje jijo vapeviwe. ²²Ikijago iki kiva kya yelweli kuvene imbwa yikiliwukila amadesi gayene ne ngubi yeyo yikalafiwe yikilivukila mundodaba."

Chapter 3

¹Lino, nikukusimbila uvene, vigane ikalata ya viiili pu ukukusisimula uluhala, ²pu ukuta uwesye ukukumbula amamenyu gagogojowiwe kabula na avanyamalgo avalalaje nu kuhusu indagelp ja Ntwa vetu nu mpoki kuvagahela avasuhwa. ³Ulumenyu pu pawanjo, ukuta avasambuke vikija kumajuva gavumalilo kukovasambukela umwenye vuvilutila panine no vonogwe vwavo. ⁴No vuvijova "nilikwi indagano ya kusyetuka? Avataye viiyo vafwile, pope ifinu fyonse filikuwa vuvuvwa ukwanjila pawanjo wa vupeli vuvumbuji. ⁵Vakipela ukusamwa ukuta nkilonga na kukyanya kwa tengawile ukuhuma na malenga ukugendela amalenga ga katase fijo kulimenyu lya Nguluve, ⁶nkuta ukugendela ilimenyu lya mwene amalenga gakakilunga kusiki ugwa gakaya gadegile amalena kikanangiwa kulimenyu lililyo. ⁷Pope lino kukyanya ni kilunga fivekiwe klimenyu lililyo kwaajili ya mwoto, fivekiwe kwajili yalijova lya vuligi nu kyajiwa ku vanu vavovajila Nguluve ⁸Iyi sayiwesya ukugevusay uvuyumbe vwako, vagane, ukuta ilijuva limo kwa Ntwa lilingata amijaka elfumoja imyaka elufu moja lilingata ilijuva limo. ⁹Syo ukuta Untwa ivomba padebe padebe ukutimisya indagano, linga nduvuyisagiliwa ukuva pope umwene nyalyekosya kwajili yenyo, sinogwa nalinga yumo ayage, pope inogwa ahnye usiki pu voni vapele. ¹⁰Nalinga ilijuva lya Ntwa likwija ndundyasi, kukyanya kwiluta kwa kupwata ifinu vipya mu mwoto, ikilunga ni finu fyono fifyo mwofile vifeikiwa pavuvalafu. ¹¹Ulwakuva fyoni fiyaganika kunjila iyi pu wivamunumuki? Pu tane kivovalajenu vutamo wa kinguluve. ¹²Vunogiwa ukulumanya nu kweliwa. Nambivi uwijilo wa lijuva lya Nguluve. Ilijuva ilyo kukyanya kupyililila kumwoto ni finu fyenga mumafuke kiyongo. ¹³Pope ukuhumana ni ndagano ja mwene tugulila uvupya wa kukyanya ni kilunga ikipya fifyo vavo va yelweli vitamaga. ¹⁴Evo vagane ulyakuva tugulila ifinuifi twetange ukuvamiho nu kusitakulaumika, nu kuva nulutengamano panine nu mwene. ¹⁵Jingaheja ulyikasyo lwantwa vetu mmbopoki, nduvu ugane ukaka vitu u Paulo, alivyowaandikia ninyi, kutokana na hekima ambayo alipewa. ¹⁶Paulo anaongelea hayo yote katika barua zake, kuna vitu ambavyo ni vigumu kuvielewa. Watu wasio na adabu na uimara wameviharibu vitu hivyo, Na kama wanavyofanya kwa maandiko. Kuelekea maangamizi yao. ¹⁷Hivyo, wapendwa kwa kuwa mnayafahamu hayo. Jilinden wenyewe ili kwamba masipotoshwe na udanganyifu wa walaghai na kupoteza uaminifu. ¹⁸Lakini mkue katika neema na ufahamu wa Bwana na mwokozi Yesu Kristo. Na sasa ukutufu una yeye sasa na milele. Amina.

1 John

Chapter 1

¹Khilya khibheleao alubhalikho- khilya tuteenine, khilya khilya tumonine khwa maso metu, khilya twakhilolile, na mabhokho metu makhikhwata- khwa kyina khya bholamu. ²Na bhulya bhulamu bhukhulilyee khumanya bwaasi, na twamona, na khuseng'elela, na khubhanina bhulamu bwa khale, bhubhele khwa Tata ukholilye khumanwa khwetu. ³Kkilya tumonine na khukhiteenena twalikhikha bwaasi na kyo, lumu mubhashe khusang'ana netu, na khimwe kyetu hamwe na Tata na Mwanaye Yesu Kristo. ⁴Na twalamisalang'ila mano mambo bhenwe lumu khisendo kyenu ibhe ikwile. ⁵Huno msao tuteenine khufuma kwaye na khubhaanina; Khabheza e lweng'e na mwali msikhaulu hata khatoli. ⁶Khama tunazuwa tuliamwe nae na tulayata khukhaulu, twalazyimbua twasakhola bhelo. ⁷Lakhini twalayata mlweng'e khama byaali mlweng'e, tulibhaamwe bhetwe khubhetwe. Na msi wa Yesu Kristo, mwanaye yalatubhikha bhunghaa khufuma makhosa moose. ⁸Bhukhwaa khuzuwatusina makhosa, twalalizwim bilila bhetweeng'wa, na bhelo msimwetu. ⁹Lakhini Khama twaabhila bwetu bhobhi, enie ni mwaminifu na bhelo khutuazyila metu mabhi na khutubhikha bhung'aa na bwetu bhobhi bwoose. ¹⁰Khama tulazuwa tusinakhola bhobhi twalahakhola enie ebhemuza, na kyaye kinywa kisi mtuli.

Chapter 2

¹Bhana bhane bhakundwe, nabhasalang'ila bindu bhinu kwenu lumu msikolwa khukhola mabhi. lakini nga homo wenu akhola mabhe, tuli nawakili aliamwe na tata, Yesu kristo- uli na haki. ²Eniye eh msambya wa metu' mabhee,' isi metu' mabhee' eng'wa, lakini ma lung'u lwose. ³Khwa khino tuiji tumuijye eniye, ng'a twakhong'a yakhe mi'a'e'.⁴Eniye walazuwa, nimuizye khabezya, lakini wasalakwata yayeh mi'a'e', eh muuza, na bhelo isi mwaye. ⁵Lakini holya whose wakwata kyae khinwa, bhelo kwa ndu ulya lukhundu lwa khabeza lwa khwila. kwa khino tuizy ng'a tulimwaye. ⁶Eniye walazuwa uli mwa khabheza eh bhisowa eng'wa ayate bhukwa bhilya bhiyatile Yesu Kristo.⁷Bhakundwa, nasasalang'ila bhenu mi'a'e' ya mbisi, lakini mi'a'e'ya khale hilya mlinayo tang'u lubhalikho. mia'e' ya khale khyo kinwa mtee'nine. ⁸Hata shisho nasalangila bhenu mia'e'wa mbisi, ili bhelo lwa Kristona khwenu, lumu khaulu khalaitana, lweng'e lwa bhelo lwa molekha.⁹Eniye walazuywa ulimlweng'e na walomlowa mwenewaye uli mkhalu paka khino kizang'a. ¹⁰Yeniye umkunde mwenewaye walaikhala mlweng'e kushi kindu khinabhasha khumloizya. ¹¹Lakini eniye walamlowa mwenewaye uli mkhaulu na wakhala makhaulu; eniye usiizyi walayata khuli, lumu khaulu khajyibhya maye meso. ¹²Nasalang'ila bhenwe, bhaana bhakundwe, lumu mwaajjiylwa bhenu bhobhe lumu lwa lyae zyiina. ¹³Nasalang'ila bhenwe bha tata lumu mumuizyi eniye ulitang'u na lubalikho. nasalang'ila bhenwe bhakwambaa lumu mwaita m'mbe. nasalang'ila bhenwe bhana bhanukhe lumu momuizyi tata. ¹⁴Nasalang'ila bhenwe, bha tata, lumu mumuizyi eniye uli tang'u lubhalikho. nasalang'ila bhenwe, bha khwambaa, lumu muli imara, khinwa khya khabhezya khili mwenu, na mwaeta holya msonu. ¹⁵Msikholwa kukhunda luung'u na bhindu bhili mluung'u. na hulya ulikhunda luung'u lukhundu lwa khumkhunda tata lusi mwaye. ¹⁶lumu khila khindu khili mlung'u- tamaa ya mbhiili ,tamaa ya meeso ebhuli kya bulamu bisi bya tata bhili bha luung'u. ¹⁷Luung'u naa zya tamaa zyalaita ,bhali eniye bhalakhola lukhundo ulwa walakhola lukhundo lwa khabhezya uwo uzyilama khaale. ¹⁸Bhana bhatoli, bhizang'a bha khuwa .bhukwa bhilya bimwateenena, bhukhwa mkhemi Kristo walaava, khata kkhino kjhizang'a bhakhemi bha Kristo bhavaa, khwabhino twalamena bhio bhizang'a bha khuuwa. ¹⁹Bhaile lyabho khufuma khwetu lumu bhasakhile bhetu. bhukhwa bhilya bhabhele bhakhwetu bhana khililile khubhanetu lakini bhizang'a bhaile lyabho kiky kilang'ishe bhasabhele bhetu.²⁰Lakini mwabhikwa mwaambo na hulya mtakatifu na bhenu bhose, muizyi bhelo. ²¹Msalakhile bhenwe mziizyi bhelo, bhali lumu muizyi nae lumu khusyishuza khailya bhelo.²²Ng'ani muuza bhali hulya walakhema khubha Yesu eh Kristo?huu mndu ehmkhem Kristo, halya khala mkhema tata na mwana. ²³Hasi walamkhema mwaana khubha na Tata: hulya oose walankesha mwaana uli na see nae. ²⁴Khama khwalumu lwenu, khilya mteenine khufuma khulubhalikho lekha khiyate khubha mwenu, khama bhukhwa khilya mteenine khulubhalikho khilikhala mwenu lung'e. mlikhala mna mwa mwaana na tata. ²⁵Khano khalakhano utuwele betwe bhulamu bwa khale na khale. ²⁶Namsalang'ila maano bhenwe lumu lwa bhalya khulang'ulula bhenwe mbhulubhi. ²⁷Na khwalumu lwenu, ulya mwambo mwanukhili khufuma khwaye malukhala mnaa mwenu naa msikhunda mndu woose khubhalang'a. bhalibhukwa mwambo wae wala bhalang'a khwa bhilya bhose na ebhelo naa sii bhuzya, naa hata khama yabhukhubhaizyikhila, ikhaali mna mwae. ²⁸Naa khino khizang'a bhana bhakhundwe ikhale mna mwae meng'o meli tukhila tubhoshe khubha naa khulikhoomya na usikholwa kumona kabbhuli melee yae,mkhuvwaa khwae. ²⁹Bhukwa muizyi eniye eh mwene haki, muizyi khilo umwe walakhola haki wabhutwa nae.

Chapter 3

¹Mone lukhundo na bhakhi latuelezya tata, bhukwa twalaitwa bhana na khabhezya. na ishimo naa tulibhyoo khwa lumu lung'u usituizyi lumu usam'mana enie. ²Bhakhundwa bhetwe khino khizang'a tulibhana bha khabhezya, na ishanikhala bhwasi bhilya tulibhya tuizyi bhukhwa kristo meng'o malimonekha tutafanana enie lumu tulimmona bhukwa bhyali. ³Na khila umwe ulina khulikhamyia khano khwa bhizang'a bhiliva, khulang'ishwa khwaye, khuzyikhila bhwaghaa enie eng'wa, bhukhwa nie byali bhuaghaa. ⁴Khila mnd'u walakhilila khukhola mabhii khubhela miai. lumu mabhii ukhubhela khwa miai. ⁵Mwizyi Kristu ubhikhilwe bhwasi lumu khufumya mabhii masibhaonio na mnamwae msi mabhii. ⁶Msikhata mnd'u mwe khulilama n'na mwae, na kuendelea khukhola mabhii. khusi khala mnd'u mwe khulalama m'mabhii ikiwa wa mmona au khummona enie. ⁷Bhana bhakhundwe, msikholwa khuzyimbililwa na mnd'u woose, walakhola haki mwenye haki, bhukwa bhilya Kristu byali n'ne haki. ⁸walakhola maabhii wa mwitu lumu wa mwitu, mkhola mabhii au khulubhalikho. lumu mwana wa khabhezya ubhikhilwe bhwasi lumu esonye mikhola yawa mwitu. ⁹Khubhutwila na khabhezya wasalakhola mabhii lumu muto ya khabhezya izyikhila mna mwae, usinakhililo khukhola mabhii, lumu ubhutilwe na khabhezya. ¹⁰Khwakhino bhana bha khabhezya na bhana bha wa mwitu, bhaizyibhwi bhoose wasala long'a bhilibwa khila khyo haki usi wa khabhezya wala usi na mkhunda mwaneae. ¹¹Luno na lundu mtemine khulubhakhilo khulubhalikho, twiling'e bhetwe tukhundane bhetwe khu bhetwe. ¹²Isi bhukhwa "kam"i khubhele wa wamwitu. umuu wakhiili mwene waye, lumu lwakhi amuwakhile lumu bhikholwa byae bhyabhele bhisonu, na malya ma mwene waye yabhele ya haki. ¹³Bhene wetu msitang'alwa lung'u lilimilowaa. ¹⁴Tuishi twabho khufuma khulufu na kuing'ila khubhulamu lumu twala bhakhunda bhene weetu, oose usina lukhundo ushushilama mkhituma. ¹⁵Mnd'u woose walamlowa mwene wawe muaghaani. Na muizyi khubha bhulamu bhwa khale uzyizyikhala mna mwa muaghaani. ¹⁶Lumu lwa khino twala tumana lukhundo, lumu Kristo ufuminye uhai lumu lwetu. Nabhelwe iling'i tufumye maisha metu lumu lwa mwene wetu. ¹⁷Lakini oose ulie na bhindu walammona mwene waye mwene uitaji lakini uzyizyibhila wae mtima wa ng'ena lumu lwae; Je! lukhundo lwa khabhezya lili mnwa mwae? ¹⁸Bhaana bhane bhakhundwa, tusikholwa khukhondwa khwa milomo wala khwa bhinwa ng'aana bhali m'bhikholwa naa bhelo. ¹⁹Kwa khino tuzyi betwe tuli mbhelo. na mitima yetu ishibwi mwaaye. ²⁰khama mitima yetu yata hukumu, khabhezya emkhule lee khulekha mitima yetu na eniye uszyimana mambho mose. ²¹Bhakhundwa bhukhwa mitima yetu haituhukumu tuli na bhukhomu bhwa khabhezya ²²Natwose twalasabha tulikhianukhila khufuma khwae lumu tuzyikhwete yae miae lumu twalakhola byala mswaizya mele yae. ²³Na hino mi'ae' eling'i bhetwe khukhwasha kwa zyina la mwana wae Yesu kristu na khukhundana bhetwe ubhetwe bhukwa yatuwele yae mia'ae. ²⁴Walinyemya yaye mia'e' uzyilama mna mwae. na khabhezya uzyikhala mna mwae. na lumu lunu tuizyi khubha uzyiikhala mna mwetu kwa ulya mtima utuele.

Chapter 4

¹Bhakhundwa ' msikholwa khukhwasha khila mtima. lakini zijaribuni roho mmone bhukhwa zafuma na khabhezya lumu manabhii bhens'i bhabhuza bhafumine mluns'u. ²Khwaulu mlimana mtima wa khabhezya khila uli kili Yesu Kristo wavaa kwa mweo eya khabhezya. ³Na khila mtima usilakhwasha Yesu isiya khabhezya uumtima wa khemi kristo, bhukhwa mteenine yalava na khino khizang'a ilimlung'u. ⁴bhenye bha khabhezya, bhana bhakhundwa mwabhu khubhiita lumu enie ulimwenu mna e mkhule khusumba enie ulimlung'u. ⁵ebho bhalibha mlung'u khwashisho bhala khizyuwa kwokya lung'u na lung'u lala bhabha teenena. ⁶Bhetwe ebha Khabhezya. Enie umuizyi Khabhezya ulituteenena bhetwe. Enie usiwa Khabhezya usi tuteenena, khwalino twalamana mtima wa bhelo na mtima wa bhuza. ⁷Bhakhundwa, Tukhundane betwe khwa betwe, Lumu lukhundo lulwa Khabhezya na khila umwe ukhunde obhutilwe na khummana Khabheza. ⁸Enie wasamkhunda usimimshi Khabhezya, Lumu Khabhezya e Lukhundo. ⁹Khwaluno Lukhundo Lwa Khabhezya Lubhuliilwe mwetu, Khabhezya umfile Mwanae wa neng'wa mlung'u lumu tuishi khuitila khwaaye. ¹⁰Khwalunu Lukhundo tusamkhundile Khabhezya, Lakhini eniye utukhundile na wafila Mwanaye abhe mbadala ya Mabhe meto. ¹¹Bhakhundwa, Khama khabhezya ukhundile bhetwe khwababyo elinsy Tukhundane bhetwe khubhetwe. ¹²Asiata umwe umunwinwe Khabhezya, Tunakhundana bhetwe khu bhetwe, Khabhezya walaikhala mnda mwetu nalukhundo laye Lwakhamilikhamna Mwetu. ¹³Khwaino tuzyi twaliyikhalamna mwae na enie mna mwetu, Lumu watuelezya mtima waye. ¹⁴Twamona na khuseng'elela khubha Tata wa mfilu Mwana khubha mwokhozi wa Lung'u. ¹⁵Hose wana kiri khubha yesu e mwana wa khabhezya, khabhezya walaikhala mna mwae na eniye mna mwa khabhezya. ¹⁶Tuizyi na khukhwasha lukhundo lwalinwlo khabhezya mna mwetu. khabhezya eh lukhundo walaikhala mna mwa lukhundo walaikhala mna mwa khabhezya. na khabhezya uzyikhala mna mwaye. ¹⁷Kwa lukhundo lunu lushile mwetu lumu tubhe na bukhomu bhusu bhwu hukum, lumu khama, lumu khama enie byali na bhetwe ebhaituli mlungu lunu. ¹⁸Asikhofu mu lukhundo. lakini lukhundo lwa khabhezya uzyitelaamua lumu lwa hofu uzyibha amwe na hukum. lakini eniye walasaa ushi na bhikhwa bhisowa khulukhundo. ¹⁹Twakhunda lumu khabezya utukhundile ulubhalikho. ²⁰Kama umu wenu ulizuaa namkhunda khabhezya lakini walamlowa mwenewae eh muuza. ²¹Lumu wasamkhunda mwenewae walammona ushina wala mmona.

Chapter 5

¹Hose walakhwashiho Yesu uli Kristo abhutwa na Khabhezya. Na hose omkhundile eniye ufumilee khwa Tata pia hukhundile bhana bae. ²Khwa khino twalamana khubha twabhakhunda bhana bha Khabhezya -- twalamkhunda khabhezya na khukhola yae miae. ³Shisho na twalamkhunda Khabhezya lumu twazikhwata yae miae . Zyo ziue. ⁴Whose wabhutwa na Khabheza khueta luung'u. Na huno ndo ushindi khwa khosumba luung'u, imani yetu. ⁵Nani uimine luung'u? Na hulya ukhwashishe khubha Yesu e Mwana wa Khabheza. ⁶Hunu nauvile khwa mazyi na nshi-- Yesu kristo. usivile khwa mazyi ng'ana, uvile khwa mazyi na nshi. ⁷Lumu khuti bhatatu bhalooseng'elela. ⁸Mtima, Mazyi na Nshi, bhano bhatatu bhazyi khwashana. [Bhinwa bhino; Tata, Khinwa na Mtima masabhoneka mwing'i mwa nakhala za khale]⁹Khubha twaukhwasha ushukhuda wa bhandu Ushukhuda wa Khabhezya uh mkhule khusumba huo. lumu lwa ushukhuda wa Khabhezya eh huno--khubha ulionao kukhusiana na Mwanae. ¹⁰Eniye ulimkhwasha Mwana wa Khabhezya uli na bhoseng'elelo mna mwae engw'a. Na hose hosalamkhwasha Khabhezya wamkhola khubha muuza, Lumu lwa wasalakhwasha khuseng'elela ambao Khabhezya wazana lumu lwa Mwanae. ¹¹Nakhuseng'elela shisho huno -- khubha Khabhezya atuelele bhulamu bhwa khale na khale. Na bhulamu bhuno bhuikhe Mna mwa Mwanae. ¹²Uli na Mwana uli na bhukhomu, Usi na Mwana wa Khabhezya usi na bhukhomu. ¹³Nabhasalalang'ila Maano mubhashe khumana khubha muli na bhukhomu bhwa khale --Bhenwe bhakhwasha mu zyina la Mwana wa Khabhezya. ¹⁴Na huno na bhukhomu tulinao nio mele yae, twasaba kindu kilya kyose sawasawa na Lukhundo Lwae khuteteenena. ¹⁵Nakhama twamana khubha khuteteenena kilya khyose twalamsaba twalamana khubha tulinakhyo khikyo Twalamsaba. ¹⁶Bhukwa mndu walamona mwenewae walakhola mabhe yasalayata kulufu ,eling'ikosaba na khabhezya ulimuelezya bhulamu.nalazyuwa khubhalya khubha mabhe mabho bhilya bisizifilwa khu lufu--khuli mabhe mazifila lufu--nasalazua kwubha ilingi kusabha lufu. ¹⁷Uasi bhoze eh mabhe -- lakini khuli mabhe masiata khu lufu. ¹⁸Talamana khubha ubhutilwe na khabhezya uszikhola mabhe. bali ubhutilwe na khabhezya khukhung'a naye khaleme meng'o mose na holya msonu usinamkhola khindu. ¹⁹Twalamana bhetwe tuli bhakhabhezya na twalamana lung'u lose uli asi ya bhukholo bhwa holya m'mbe. ²⁰Lakini tuizy mwana wa khabhezya waava na watuelezya khumana khubha twamana eniye uli bhelo na khubha tuikye mna mwae eniye ulibhelo. hata katika mwanae Yesu kristo. ni khabhezya wa bhelo na bhulamu bhwa khale. ²¹bhana bhakhundwe mujifumye na sanamu.

2 John

Chapter 1

¹Khufuma khwa mkhote khuyata khwa mkhazyana usobholelye na bhana bhae ambao nalhabhakhunda khwa bhelo na osinenenang'obali bhoze bhalya bhazyibhelo. ²lumu lwa bhelo ulimwetu na ililama amwe netu khale na khale. ³Neema rehema na aleme zyilibha amwenetu khufuma khwa khabhezya tata na khufuma khwa Yesu kristo mwana tata kwa bhelo na lukhundo. ⁴Naswahilwa sana lumu nimane mwing'ine bhana bhalayata m mbhelo bhukwa bhilya tyanukhile enu miae'khufuma khwa tata. ⁵Nakhino kizang'a nalakhuyana nuwe mkhazyana nasalakusalang'ela miae' ya mbisi bhali hilya thobhelenayo kufuma khulubhalikho, kwamba iling'e tukhundane bhetwe khu bhetwe.naluno na lukhundo tuling'e khuyata nalyo lumu lwa yahe mia'e' ⁶hino i helya mia'e'khama mteenine khufuma khulubhalikho kwamba iling'e khuyata mwingi nayo⁷Lumu lwa bhilubhi bhengi bhaulombhokha mkhalungu, basala leng'anya yesukristo uvyekha mbhili. ununa khilobhi na mkheme kritu. ⁸Mwilole bhenubheng'wa lumumsalabhuzya bhilya bhitukholilenabhyomkholwa lumu mubhashekhuinukhila zawadi kamili. ⁹Wose walayata mele na wasalaikhala khumaikhesho ya kristu ushina khabhezya eniye walalama mu maikhisho uli aseena mwana pia. ¹⁰khama mdw walava khwenu wasalazafundisho usikholwa. ¹¹Lumu walya mbhyula khulibha nayaamwe mmbayaye bhisonu. ¹²Nili na bhindu bhingi bhyakhusalang'ish msabha mkhundekwa karatasi na bhwino.lakininalasekhelela khuva khwenu tuzyikhile kheni khwa kheni, lumu khuswailwa khwetu imone khulong'abhibyoy. ¹³Bhana bha ngazyi yenu usobholilwe bhalamivyula.

3 John

Chapter 1

¹Mkhote, khwa Gayo mkhundwa nalamkhunda khwa bhelo. ²Mkhundwa, nalakhusabhila ufanikhiwe khwa

mbindu byoose na khuhanaa waala masowa, bhukhwa bhile Mtima wobhe khufanikhiwa. ³Lumu niswailwe sana meng'o nibhililwe mwene Wetu uville nakhufumya ushuhuda lumu lwabhelo Yobhe, bukhwa bhilya byulayata Mbhelo. ⁴Msina khisendo khikhulu bhukhwa ikhino, Khutenena khubha bhanani bhalayata mbhelo. ⁵Mkhundwa, ulayata khwa uaminifu byulakholela bhewetu na Bhaenyi. ⁶Bhalya bhatuminye ushuhuda wa lukhundo lobhe mele ya Khanisa. Ulakhola bhisowa khubafila mlweno lwabho khwabhilya byala mswaizya Khabheza. ⁷Lumu lyazyina bhaile bhasatwa khile khindu kyose khufuma khwa bhandu bha Bhilong'o. ⁸Bhibyo, twalahakhundwa khuwakharibhisha Bhandu khwa bhabhu, Ili tubhe bhakholwa Nabho khwa bhelo. ⁹Nilisaling'ile Msang'ano khindu khilaye, Lakhini Diotrofe, walahakhunda khubha wakhubhalikha mwing'i nabho wasalakhwashana na bhetwe. ¹⁰Bhibyo, khama navaa nalima kheng'elela bhindu bhyakhe byalakhola, bhilyazuwa bhinwa bhisonu khulekha bhetwe. Usala ridhikha na bhino bhyalakhola enie wasalabhanukhila bhenewabho. Uzyii bhakhabheza bhang'e bhang'e bhalakhunda bhabho bhene wabho na khubha sanzo bhafome khu msang'ano. ¹¹Mkhundwa, khusikholwa khumlona khisoonu, bhali mulone khisolwa, Yulyo Walakhola masowa waakhaa Khabheza, Na ulya walakhola masowa usinammona Khabheza. ¹²Demetrio, waseng'elelwa na bhose nayo bhelo. Betwe nabhatukhe mashahidi, na wizyi bhuseng'elelwa bwetu niwa bhelo. ¹³Ninabindi bhing'i bha khusalang'a, lakhini msalakhunda khukhusalang'ilakhwa khusalang'ilo na bhwinu. ¹⁴Bhali ninatarajia khukhumona hano abhwii, na tuliizyikhila nobhe khani khwa khani. ¹⁵Khalembe khabhe hamwe nobhe, Khisambo bhalakhuviula. Bhavule bhisambo khila umwe khwalakhe izyina.

Jude

Chapter 1

¹Yuda, mfile wa yesu kristo, na mwenewaye Yakobo, kwa bhalya baitwa bakundwe lumbu lwa tata Khabheza na bhakung'ilwe kwa lumu lwa Yesu Kristo: ²rehema na khaleme na lukhundo bhizyuzwe khwenu. ³Bhakhundwe, meng'o nabhele mhukola juhudi lwa kusalang'ela bhenwe lumu lwa wokovu wetutobose, ilinilazimu kubhasalang'ila lumu lwa kuwashauri lumu lwa kushindania kwa uaminifu imani ambayo ibhele bhaelelwa khakhokhamwe kwa waamini. ⁴Lumu bhandu bhilaye bhaing'ila kha lubhiso mwing'i nenu - bhandu bhabhikhilwe khabhandililo lumu lwa hukumu - bhandu bhasi bhatawa ambao bhazyalula neema ya Khabheza wetu kuba bhusonu, na khukhema wetu eng'wa na Yesu Kristo. ⁵Sasa nalakhunda kumikheng'elezya bhenwe ingawa khulibhizang'a mumanine bhelo kubha bwana ukhombolile bhandu kisi kya Misri, lakini baadaye kuwaangamiza bhalya bhasalo amini. ⁶Na bhalya bha malaika bhasakhung'ile bhukholo bhwabho bhoong'wa bhashi'ile khubhalaikhala khwabho Khabheza wabhabhikha khu minyororo khale na khale, mu khulu lumu lwa lwa bhusu bhukhule. ⁷Bhukwa bhilya Sodoma na Gomora na mao jlyla zyjyumbile eng'wa iing'izyije eng'wa katika uwasherati na balonile tamaa isi ya khale. bhalang'ishwe bhukwa mfano ya bhalya ambao bazyambhile katika hukumu ya khaya kha khale. ⁸Khwa bhibyo kwa nzyila ila ila waota malo bhano pia khusonya yabho m'bhili na khukhema mamlaka balazua bhuza utukufu. ⁹Lakini hata Mikaeli malaika mkhule meng'o ubhele akishindana na ibilisi na khubhwizyana nae lumu lwa mweo wa Musa, usakolwe kuzana hukumu ya bhuza kwae; lakini badala yake azuile bwana akukemee. ¹⁰Lakini bhandu bhano bhazy zyana bhuza dhidi kindu kyose basi iizi. na kilya basikiizi-kilya ambacho nyama shishi na malang'o uzimana khwa yabho mising'a- khino khuya bhasamine. ¹¹Ole wao! bayata nzyila ya Kaini, na khulona khosa la balaham. wameangamia katika uasi wa kora. ¹²Bhano e myamba kwenu ku khisendo khya lukhundobhalaswailwa bhuzila khabuli bhalalya bong'wa. mo machu masi na maazyi matwalwa na mnaa, totute toshina tuzybhe tufile khakho khabhili, izyulile na mizying'a. ¹³mabhembhe maluuzyi malinang'olomba yalafumya khabhole khabho bhong'wa, zyotone chalazyimba zyina bhwiilo bhwa khulu bhwakhung'wa lumu lwabho khale na khale. ¹⁴Enoko, wandwi katika orodha ya Adam alitabiri lumu lwabho, ekhozua, lola! Bwana walaava na maelfu na maelfu yawatakatifu wake. ¹⁵lumu khole hukumu kwa khila m'ndu, na khubhikha bhalya bhasonu bhasalamkhwasha khabheza lumu lwa mikholwa yabho yoose bhakholile nzyila zyishiza khitawa, na kwa bhinywa bhyose bya bhuli bhasi bhatawa bhabhizua lumu lwaye" ¹⁶bhano he bhalya wanung'unikao, khuwambila bhalya bhazyilyona tamaa zyabho zya bhusone, wajivunao mno, kwa faida yabho bhazyizyimbhilila bhong'e. ¹⁷Lakini bhenwe, "bhakhundwa, kheng'elele bhinwa bhizuilwe khali na bhafulwa bha Yesu Kristo. ¹⁸Bazuilwe khwenu misang'a bhya mwisho khuli na bhand'u bhalakhola bholombwe bhalalona zyabho tamaa zyishi za khitawa. ¹⁹bhano bhandu bhalabhula bhandu, wanatawaliwa na tamaa za khale na khale bhasi na mtima. ²⁰Lakini bhenwe, bhakhundwa, khama bhilwa mwalya khuzyikhubhakha kwa imani yenu takatifu sana, mwalasabha khwa mtima mtakatifu. ²¹mwibhikhe mlukhundo lwa khabheza, na mueeme rehema za bwana wetu Yesu Kristo zyizyimyiliza uzima wa khale na khale. ²²Lang'ishe rehema khwabhalya bhali na mashaka. ²³Waokolewe bhang'e kwakhu bhatwala khufuma

mkhaaya kwa bhang'e lang'ishe nyena kwakhu saa, khwakhusonenywalowa hata khwa mwenda labhi khwa tonenambhili.²⁴ Sasa khwaye khilina bhobhasha khumikhong'a khuitakhacha na khukholalha bhenu khuimana meele ya utukufu wae bhichamawah nakhubha khisendo khikhule.²⁵ Khwaye khabeza eeng'wa mwokozi khuikhila Yesu Kristo Bwana wetu, utukufu ubhe khwae, ,ukhule,uwezo na maacha khabla na bhisang'a byose, na khino khisang'a na ata khale, aamina.